

افغانستان کالنی

داطلاعاتو او کلتور وزارت

۱۳۶۹

افغانستان کالنی

۳۹ کت

د اطلاعاتو او کلتور وزارت

مسئول مدیر : محمد ولی خلمی

مرستیاله : راحله راسخ

۱۳۵۱ کال

پیل

داده دافغانستان کالنی «۳۹» گڼه هغووطنوالو ته چه دھیواد دترقیو اود نړی دییلو احوالاتو د څرنگ والی دپو هیدلو سرهعلاقه او شوق لری وړاندی کیږی .

لکه څرنگه چه دافغانستان کالنی په «۳۸» گڼه کی وعده ووگره شوی وه چه دافغانستان کالنی اداره به د افغانستان د معمولو کالنیودخیږولو د څنگه دافغانستان د بیلو شتو نو او پر مختیای د معرفی دپاره نوری رسالی اود ضرورت وړ پاملتونه هم خپاره کړی په دی لړکی په تیر کال کی موږ څه ابتدائی او آزمایشی قدمونه هم واخستل او لکه څرنگه چه معلومه ده په وروسته بانه او مخ په انکشاف هیوا دونوکی دداسی ارمانو ختل یو بسیط او آسان کار نه دی کافی بودجه، رسیدلی پرسونل ، او نور ډول ډول سهولتونه او مرستی په کار لری چه البته ددغو مهمه اولویه برخه زموږ په نصیب نه وه خو ددغه کار په سرته رسولو په لار کی مو عزم ټینګ او نیت پاک ؤ نو دهمدغه لامله موڅه بریالیتو بونه په نصیب شول چه د هغو څخه داقتصادی کالنی دمطبوعاتو دسلمی کالیزی رساله ، خان او جهان ، او انگریزی خپرونه دیادولووړده .

دکالنیو خپرونه چه په افغانستان کی د(۱۳۱۱) ش څخه معموله شوی ده په نړی کی دیر زوړ تاریخ لری خو په اوسنی شکل اومحتویاتو دیوی نیمی پیری را هیسی موجه ده دروز نامچی ، اطلاع نامی ، راپور نامی او سالنامی په نومو پیندله کیږی .

په لویو اومترقی هیوادونو کی چه دژوندانه په بیلو ساحو کی ئی ډول ډول بریالیتوبونه په نصیب شوی دی د کال په پای کی دخپلوداخلی اوخارجی جریاناتو د معرفی دپاره بیلی بیلی رسالی او کالنی دسیاسی ، اقتصادی، تخنیکي هنری او داسی نورو په نومونو خپریږی، اداری او مسلکی تشکیلات ئی دیوانسایکلوپیایی په شکل تهیه او تنظیم شوی وی .

اوس چه دااطاعاتو او کلتور دوزادت په صوابدید دافغانستان کالنی په مسلکی او

د افغانستان کالني

اداري چارو کي د توجه وړ بدلون راغلي دي اود يو منظم او مجهز پروگرام لاندې خپل کار پرمخ بيائي اود افغانستان کالني د پارتمنت په آينده کي دمجلاتو درياست د يو يونټ په حيث په کار شروع کوي هيله ده دهغو سوسپولتونو او مرستو څخه چه دمجلاتو درياست په برخه دي د افغانستان کالني هم پر خورداره وي اود داسي کالنيو په خپرولو بريالي شي څرنگه چه بنائيني .

په پای کي دمجلاتو درئيس او کالني د نوي مسؤل مدير اود کالني د دفتر د ټولو همکارانو څخه چه په ډير تنگ وخت او طباعتي مملرتونو په اټناکي ئي ددي کالني دخپرولو په لار کي هيڅ ډول مرسته او توجه نه ده سپمولي د زړه دکومي مننه او تشکر کيږي ددوي په ابتکار او پشت کار دکالنيو دراتلونکو چارو د پرمختيا او برياليتوبونو هيلمنده يو .

فرمان اجراء ایجنڈہ حضور علیحضرت شہید سعید

مخبرہ شاہ غازی تاریخ ۱۸ طرین ۱۳۰۹

فرمان حضور !

بلا در العجب و بوم محمد ششم عظمی !

چون طرغ غزیر ہیں از طری کون و در انقل در سایہ رحمت و فعالیت اولیا امر محمد مجال سکون و ایش
 است و فضل انہ منب کار در دست شد از حکمت خیم کم کہ آئینا ملک سلیہ اچنانکہ در
 خط منصفہ تر کہ اوم بملاقہ و میلا جہت زمین گمان ملت تعیین کردہ در حق مقوی است تحت طرغ نافی
 قرار از آن وقت شکیل یا لوی جرگہ در امر کہ از نسبت بان حتمی و از می پندار و شمار را کہ
 می فرمایم کہ این تصمیم را بہر ملت اعلان اعلام کجا و تجوری پاری اجزاء کلائی استخاد و متعقباً
 سفرض و و در وقت آنها بر گزار کردید مصلحت لازمہ و فرامین منظوری آن و صور اعلیٰ را
 بجهت ملاحظہ حاضر کف تا ضلع بخلاہ این تصمیم مذکور بہترین موقع از قوہ فعل آمد و کلائی جرگہ
 بتاریخ ہشتم سنبلہ ترا شبات چھنمایہ لازم است درین موہو
 کل توجہ را ملبس و فرستاد .

۱۶

توشیح و مہر علیحضرت محمد شاہ غازی

بنام است افتخار لویه جرگہ
سال ۱۵۱۳۲۰ مقرب ارشادات اعلیٰ حضرت معظم ہمایونی

عزیز الخیر !
بہ سرت باہوشہ شمشاد شہر بہر گومیں جو ہر سوزندم کہ شہنشاہ کاشغریہ صاحب لڑنے کے بہر پھول و طرح دین مخلص
جمع بنیں

عزیز الخیر !
ایں اجتماع شہر در گرد و جوارہو چکر ازینہ شہرہ خود آمدو داشتیم تا نیند ملت عزیزم کہ
مملکت احسان و تعین یقینہ ملت اندر قلمت نامیم و دیگر ایسہ وضعیتی کہ درین دو سال و چند ماہ در اثر این
جنگ عالمگیر ہونے روادہ اتفاقاً اچھا راجہ ایس مہر و شہدہ کرانید کہ در زمانہ خود در اثر این حرب
تعمیرت بہتر تہذا وضعیتی بخرا فیروزیا بلکہ در بعضی تر اقسام و دادہ مجاہدین مجاہدین را بہ نوع از انواع شہر
ساتم اسب خاصہ از چند ماہ پھر و باہر چند از غریب مشرق تحول کہہ و مالیکہ خوشنلا چندین از خطر استیغ
حرب متباہر منور استند ہمو صدیای لکھنؤ کہیدہ اند بن علی اللہم اقرار افہا ستانیم کہ در ہر حصہ مشرق ہوا تعین مجھی
را دارا اہو ہر ہر وقت نیاز کردیست خارج ہونہ کہ ایسا صلح بیطرف مطلق دوام داشتہ و اہو مقابل
واقعا ہوجوہ غور وقت لازم ہونہا ہونہ و ملک مسیحی کہ ہرگز ہونہ شہر ہونہ و کل ملک است امانت
و ہر سرتی و تبار لافکر و تجار تقسیم نماندہ ہونہ ہر فریام خدا تر قار تان این لوہر کہ وقت استع نام و از گزار
انجو نویں عجز استقام کہم کہ تقسیم ہونہ این لوہر کہ را با ہر سرتی و سوار این ہونہ حاکم پاک گھ ایند ملک
و ملت یاد اثر ہونہ ہر کار و اتفاق بہ افتخار ایس کہ در وقت ہر طاہرست نماند و از ہر شہر آمدہاں نماند و از ہر ہنرمند

بدینہ توشیح و مہر اعلیٰ حضرت مجتہد ہر شاہ

د افغانستان د باچا بنګل

توشیح پادشاه افغانستان

مونږ المتوکل علی الله محمد ظاهر شاه د افغانستان باچا
 د افغانستان د نوی اساسی قانون مسوده چه
 دهی لویې جرګې لخوا تصویب شوې کومه
 چه د ۱۳۴۳ ش کال د سنبلې میاشتې د
 اتلسمې وېرې شخړه د سنبلې تر اته ویشتمې پورې
 د کابل ینار کې غونډه شوې وه د لوی خدای
 په نامه بنګلو و او سرلږن وېرې شخړه یې
 د دولت په ټولو سیمو کې د افغانستان
 د اساسی قانون په حیث نافذه اعلامو.
 سرلږن وېرې د افغانستان هغه
 اساسی قانون چه د ۱۳۰۹ ش کال د لویې جرګې
 لخوا تصویب شوې او تر ننه پورې په هیواد
 کې نافذ و د هغه ټولو ضما مو سر لغو
 شوی اعلامو.

ما المتوکل علی الله محمد ظاهر شاه پادشاه افغانستان
 مسوده قانون اساسی جدید افغانستان
 که از طرف لویې جرګه ایکه از هر دو هم ثابت
 هشتم ماه سنبله سال ۱۳۴۳ ش در
 شهر کابل انعقاد یافت تصویب گردیده
 بنام خداوند بزرگ توشیح میکنیم و سر از امروز
 آرایجیث قانون اساسی افغانستان تمام
 نقاط دولت نافذ اعلام می نمایم.

سر از امروز قانون اساسی را که از طرف
 لویې جرګه سال ۱۳۰۹ ش تصویب گردیده و اکنون
 در کشور نافذ بود با تمام ضما تم آن ملغی اعلام میدیم.

محمد ظاهر شاه

د افغانستان پادشاه
 د کلغانی لانی
 ۹ میزان ۱۳۴۳
 ۹ میزان ۱۳۴۳

بمناست تعیین نوشت آزاد مہم پینتہ ذرا احتیاج ہو کہ

۱۳ عقرب ۱۳۳۴

فرمان حضور

کشور افغانستا مطوق غنغان بیستانی خود امور مہمہ خط راہ ہموار و بہتر استقصا
راہ عامہ ملت انجام دہ اس ایفقا لویہ کہ کہ نظر انعام ملت شمرہ مشیو
مواقعہ ملک بیسائل نازک و حیاتی جو آئی باشند یک از سن باستانی
این ملت با شہامت .

سنطی با ہمہ بر اس شریعہ محمدی ص استوار است جو جب آئیہ کریم
« و امر شہوری مہمہ » این حکومت اسلامی افغان شور را اساس خط مشی قرار دہے
پد مغفورہ علیحضرت سعید شہید کہ خط غنغان دینی و ملی کشورہ اس خط مشی تسل
مہمہ ملک را بشوہ و کالی لویہ کہ تعیین و تعمیل میفرموند .

این خام وطن . قبول عہد سلطنت پیروی از مشی پد مغفورہ علاوہ بر اس اصولی امور اراد
حال عادی از را مشوہ و استحصا را بنائندگان ملت شہوری افغانستا نظر شہر ایم
ہمہ ملک را در مواقع فوق العادہ معرض راہ عامہ ملت گذارند و نظریات آہنیا اس خط
مشی حکومت قرار دہے ایم درین موقع نظر خاموش تعیین بہ نوشت آزاد مہم پینتہ
حکومت برابر یک وظیفہ بزرگی خود را محتاج بشوہ نظریہ عامہ ملی میندبانان حسب
حکومت انصالی لویہ کہ را تاریخ (۲۰ عقرب ۱۳۳۴) شہر کابل پاتخت یا ارادہ منظوریم ازین تصمیم
خود ہیوم ملت ابلاغ مہمہ و کالی فوق العادہ خود را لویہ کہ را تاریخ والی تاریخ مذکورہ
اعزاز دارند . حکومت فرماں گذار دہے کہ ترتیباً مجلس لویہ کہ را تاریخ مذکورہ کہ

از بارانچہ برای کالی محترم طلب تو فتوینا تمام بر اس آج و فی آہدیہ « و شہر ہم فی

الامر از غرض فتو کہ علی اللہ « در امور بلوط مشا و مہمہ و نظر آہنیا بخیر و سعادت کشور کہ

بعون اللہ الملک المنان

توشیح و مہر سلطنتی علیحضرت محمد ظاہر شاہ

دېمايونی معظمه ایلحضرت دارشاد اتوماتن

د نوی کال په مناسبت

بسم الله الرحمن الرحيم

گرانو وطنوالو!

اړتیا سره داخبره تېرلی ده چه مو نږ په ویره پراخه پیمانه د مصنوعي او طبعی - ځنگلو نو د پراختیا روزنی اوسا تنی دپاره ملاوترونو بنایي چه هر وطنوال په دی لاره کښی زیار وباسی او په دی توگه دا ولس اودولتی پروگرامونو دپوره کولو په لاره کښی پوره مرسته وگری .

د کرنی اوزراعت په برخه کښی هم باید د تېرو ازمیښتو نوله مخی یوازی دانه چه خلک د دولت دانکشا فی پرو گرا مو نو سره مرسته وگری بلکه هیله لر وچه زمونږ ټول خلک دخپل ملی مسئولیت له مخی له گډو او انفرادی زیارو څخه ځان ونه ژغوری ترڅو چه دخدای «ج» په مهربانی اوستاسی دکونینس اتفاق اوزیار مرسته په راتلونکی کال کښی دخوراکي موادودپیداښت د هیواد دمسسورتیا او ذراعتی پیدا وارو د زیاتولو په لاره کښی به زړه پوری گډندی گامونه واخیستل شی او په دی ډول دښه ژوند په برابر ولو کښی دراتلو نکو نسلو نو دپاره خپله وظیفه تر سره گړو او پخپل ځاند بسیا گیدو پر اوته ځانونه ورسوو .

نوی کال دپسرلی په راتگ او دژمی په تیریدو چه پوره اورښتونه ورسره وی له یوی خوا مونږ ته یو آباد کال زبیری کوی اوله بللی خوا دپاک خدای (ج) لطف اومهربانی مونږ ته یوه درنده وظیفه راسپاری چه ددی اقلیمی برابر و شرطونو څخه د کرنی اونیالگیو اښودلو په برخه کښی زیاته گټه واخلو .

زمونږ خلک د تېرو دودو کولو دو چکا لسی دبدو نتیجو په لیدلو سره له پخوانه زیات دی خبری ته ملتفت شول چه د کرنی په برخه کی بریالیتوب زمونږ په هلی ژوندانه کی ډیر اهمیت لری اومونږ هر یو پخپل خپل وارد هیواد په سمسو رتیا اود کرنی اومالداری دچارو په پرمختگ کښی مکلفیتونه لرو . دځنگلونو جوړول اود میوه لرونکو او بی میوی نیالگیو اښودل سر به سره په دی چه د هیواد په اقلیم کښی څرگنده اغیزه لری زمونږ دخلکو په اقتصادی او اجتماعی ژوند کښی هم لوی نقش لویوی دمیوو اوځنگلونو محصولاتو ته ډولنی دورخ په ورځ زیاتیدونکی

دوطن دخپلواکي دبيرنه ا خستلو د خاور پنځوسمی

کاليزی په مناسبت

بسم الله الرحمن الرحيم :

گرانو وطنوالو !

دهغي دتائير اهميت بهشايد هيڅکله هم دسپړني کال په شان زمونږ ټولو په سترگو کښي نووځليد لي اودکړوندي چارو اود هغو کسانو حال ته توجه چه مالداري په چارو کښي چوزمونږ داولس دژوند يوه مهمه برخه ده دحکومت او وطنوالو سملاسي اوډير اساسي وظيفه ده په دووتير و پرله پسي وچکاليو کي د زپل شويو درد په دغه ټوله ستوغه مو ده کښي له مونږ سره ملگري وو او يوځل بيا له دغو ټولوډر دبدلو سره دخپلي خواخوږي په څرگندولو هيله لرو چه پرله پسي د داسي

تدبيرونو تاداو کښي دودل شي چه نتيجه شي ددغسي آسماني آفتونو له عواقبو سره دمخامخ کيدو دپاره دمؤثر لړل وي په دې فر صت کښي دهغو ټولو گوشونو قدرکوو چه دهيواد په مختلفو سيمو باندې ددې طبيعي بهران دتائيراتو دکمولو دپاره شوي او کښي دغه راز دافغانستان دملت په نامه دهغو ټولو دوستو هيوادونو او بين المللي مؤسسومنه کووچه زمونږ له اولس سره شي ددغسو دوو وچکاليو دناوړو آثارو دلري کولو په لار کښي مرسته کړي ده .

دتجربو اونني زماني دپوهي په بنياد باندې دکړهني دپراختيا سره يو ځای بايد او لس او حکومت دصنعت دپراختيا اوترقي لوري ته پاملرنه وکړي داقصادي بنياد دپياوړ تيا دپاره دهيواد دکانونو دپلټني او استفادي په عرض دمادي اوبشري وسايلو برابرول يو ډير ضروري کاردي .

ددې خاوري له طبيعي شتمنيو څخه ډيره چټکه او خورا زياته فايده اخستنه به يقيناً دهيواد دترقي دوظيفي دپوره کولو رفتار دومره گړندي کاندې چه زمونږ ټولنه ورته واقعي اړتيا لري .
دمملکت داقصاد اودغه راز داجتماع او سعادت په لاره کښي دهر ډول کو بنسټس

دلوی خدای په مرسته يوځل بيا هغه ور ځي نمانځو چه زمونږ د ملي شخصيت په راڅرگندولو او دنوي افغانستان په بنسټ اښودلو کښي ئي مؤثر نقش لاره هغه حرکت چه په ټول هيواد کښي بي دملي نواميسو ددفاع ضرورت راولاړ کړ ز مونږ دملت په ضمير کښي ئي ډير سپيڅلي نغښتل شوي خاصيتونه رابر سپيره کړل استعمار په هغه ټول قوت چه په اتلسمه اونولسمه پيړي کښي لاره ونه کړي شول چه زمونږ په اولس باندې تسلط پيدا کړي دهغو کلونو په موده کښي چه په دې خاوره کي داستعمار په خلاف مبارزه لري بند په بندغځو له له بله هره وخته زيات په دې پوه شوو چه د کورني جبري تنظيم اودهغي دمادي او معنوي اجزاوپينگ تړون دبرياليتوب په موندلوکي قاطع تاثير لري .

دکوم اولس د فکر اواحساس په محيط اوچاپير يال باندې چه ديووالي رڼا خوره شوي ده هغه کولي شي چه خپلي هستي ته هرمتوجه خطر دلويد ونه مخکښي له منځه يوسي .

دنوي افغانستان ودانول زمونږ دغوره معنوي ميراث په ساتنه دانساني گرامت د ساتونکي اودزماني له غوښتنو او حقايقو سره دپوه برابر ژوند دخوندي کولو په عزم شروع شو دخپلواکي دخارني اودفاع امانت کټ مټ دهغي دبيرته اخستلو په شان داولس د فطري

بياوړ تيا ددې روزني اودژوند د مناسبو حالاتو برابرولو ته اساسي اړتيا لري اوله همدغه خايه ديوداسي اقتصادي علمي اومترقي نظام دوداني خوانه دپاملرنې ضرورت راپورته کيږي . چه په نتيجه اولمړه کښي بي زمونږ اولس دواقعي دنښمنانو يعني فقر ، بيسوادۍ او ناروغي څخه خلاص شي .
ځمکي ته دپا ملرني اوزمونږ په اقتصادکښي

پیغامو نه

او غواړې یې پر مخ بیایې دنړۍ مسایلو ته دافغانستان موجوده نظر په کافي اندازه د هغو تجربو محصول دی چه مونږ داستعمار خلاف دخپل اولس له غورځو پرڅو څخه حاصل کړې د . دبیطرفي مثبت افعال تک لاری په سیاسي او نظامي ډلو ټپلو پورې د خان نه غوټه کول په بین المللي مسایلو کېنې آزاد قضاوت او مساوات په اساسي د دولتونو ترمنځ د دوستي او همکاري د اصل احترام زموږ د هیواد دخارجي سیاست ثابتې پاتې دی دخپل سرنوشت په ټاکلو کېنې د خلکو اولسونو دارادی قاطع اهمیت داستعمار د ټولو نښو اوشکلونو ختمول ، دملگرو ملتو دمنشور ملاتړ اودهغه ارزښتونو ته په بین المللي سترگه کتل چه دغه اهداف او نور بشر غوښتو نکی مقصدونه پکښې پراته دی زموږ دا اولس له روحیاتو سره طبیعي سمون لري ، مونږ دگني کولو دپاره په ملتونو او اولسونو باندې د زور په استعمال عقیده نه لرو اودروغې جوړې په لار د بین المللي کشالو داوړولو ملاتړ کوو .

افغانستان به دمنځني ختیځ په گڼ کيڅ کېنې داسرائیلو په خلاف دعرب او لاسد مبارزې سره خپله همیشني مرسته جاري وساتي . مونږ عقیده لرو چه په دغه سیمه کېنې سوله هغه وخت بیرته راستنیدي شی چه دمصر ، سوډي او اردن دنیول شوي ځمکي اشغال داسرائیلو دمتجاوزو قواوله خواپای ته ورسیري اوزموږ وروڼو فلسطيني عربو ته خپل حقوق بیرته ورکړل شی .

امید کوو چه دپاکستان اوهند په قاره کېنې به هم بالاخره دوامداری آرامي له امکاناتو څخه چه نښي نښاني یې همدا اوس دشملې دخبرو اترو وروسته راڅرگندي شوي دی دسیمې دهیوادونو اوددغو هیوادونو تر منځ دگټورو اقتصادي همکار یو اودین المللي سولي په گټه کارواخستل شی .

افغانستان دصلحدوستي د خپل پخواني سیاست په اساس اودخپلو ملي نښکي وپه پاملرنه ددغي هیلې هرکلي کړي اوکوی یې مونږ آرزو لرو چه دويتنام او ډول هندو چین

سر بالیتوب د دولت دقانون جوړونکي رگن او اجرائیه قوی ترمنځ د فکر دنزدیوالی اوعملی ملگر تیا څخه پرته پر لاس نه شی راتلای او هیله لرو چه دغه دواړه قوی او قضایه قوه د افغانستان داساسي قانون په بنیاد دملی ژوند دتنظیم اوداری قانون په خدمت په لار کېنې همیشه دتفاهم اوملگر تیا له روحیې څخه مستفید اوسی .

دملی وحدت دشیرازی ساتل نه یواځې ددی نسل په اوږو باندې دافغانستان دملکت د نورو ټولو نسلونو غوندې یو پخوانی امانت دی بلکه پرله پسې ساتنه اوروزنه دهیواد دوداني اود خپلواکي له نا موسی اود خاوری دتمامیت څخه ددفاع په لاره کېنې اساسي او پوخ عنصر گڼل کیري ددی خاوری هیڅ یووگړی که په نظری کې وی او که عمل کې ښانته داحق نه شی ورکولی چه زموږ د ملی ژوند دپاره ددی حقیقت دحیاتي اهمیت څخه لری پاتې شی او که داسی نه وی نو دوی به د دولت داساسي قانون د روح او متن اودنورو قوانینو داحکامو اودغه راز په اساسي ارزښتونو کېنې دنغښتو معنی اودهیواد اولس د لرغونو عنعناتو دیوهی څخه لری پریوتلی وی . ددی هیلو اوزموږ په ملی ژوند کېنې دنغښتو آرزوگانو پوره کیدل . دعلم او ثقافت دپرخه والوخوانانو په وجود پوری اساسي ارتباط لری باید دخوانانو په مشکلاتو باندې دسمی او ژوری پوهی په اساس ددوی دشو نی او روزنی او په ملی ژوند کېنې دسالمی اومثبتې برخې اخستلو دپاره ددوی دتیارولو په پرخه کېنې خاصه پاملرنه وشي .

دی مقصد ته درسیدلو په لار کې باید دروزنوالو په وړاندې دافغانی روزنی واقعی اورښتینی ماهیت څرگندوی .

دملی ثقافت اصیل ارزښتونه او هغه تحولات چه زمانه یې پرله پسې غواړي ددغه ماهیت دوه نه بیلیدونکي برخي دی .

دخوانانو په تیره بیا دتحصیل دخواندانوله انرزی څخه استفاده هم ددوی دروح او بدن له سلامتی سره مرسته کوی اوهم دملکت دوداني کار په هغه چکتیا چه مونږ یې غواړو

د افغانستان کالني

اوږد جنگ هم پای ته ورسیري افغانستان د سرنوشت ټاکلو په برخه کښي ددغي سیمي دخلکو ارادي داحترام اصل بېله خار چي مداخلي اودنيو دموافقاتو په اساس تا قيد کړي او تائيدوي بي دهيواد دخپلواکي دنمانځلو په وخت کي زمونږ خاطر په خاص طور د پښتونستان اولس ته متوجه دي ،افغانستان ددوو لويو جرگو دفيصلو په اساس د خپلو وروڼو دپاره دسرنوشت دټاکلو دحق دملاتړ دتاريخي وظيفي بور ه کول جاري ساتلي دي اوددغه ملي هدف دحاصليدو تر وخته پوري به دروغی جوړي په ټولو لارو کي خپل کوشش پرله پسي جاري وساتي .

د هیواد خپلواکي ددی خاوری د زېږو زامنو دلور همت اوسرښندنی نمرده مونږ داخپله وظیفه گڼو چه ددوی دناریخی پیاوړتیا په نهانځنه دخپلواکي دجگړی دټو لو شهیدانو اودهغوی دستر قاید اعلیحضرت محمد نادرشاه شهیدارواحوته ددعا تحفه وړاندی کړو .

خپلو ټولو گرانو وطنوالو ته ددی بختور وروڼو مبارکی وایو او دلوی اومهربا نه خدای په نامه دافغانستان دخپلواکي دخلور پنځوسم کال دشروع کیدو مراسم پرانیځو .

پاچا

په افغانستان کي پاچا دملي
حاکمیت، ښکار ندوی دی
«داساسی قانون شپږمه ماده»

پاچا داسلام د سپیڅلي دين،
داساسو نو ، ساتنوال، دافغانستان
دخپلواکي او د سيمي د تما هیت،
ساتونکي، داساسی قانون، ساتنوی
او دملي یو وایي، مرکز دی.
«داساسی قانون او مه ماده»

د کوچنی اختر په مناسبت

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

خوښ يم چه د کوچنی نیکمرغه اختر په مناسبت خپلی دزپه مبارکی خپلو گرا نو رعایاو اود نړی ټولو مسلمانانو ته خرگندوم .
دریږی .

میله لرم چه ددغو نیکمرغو ورځونمانځلو له امله زمونږ د ملت ټول افراد دقرآنی احکامو اونبوی ارشاداتو په پیروی سره دمرستواو همکاریو دبنسټ دتقویې اودیوبل ترمنځ د وحدت تامین اودښه تفاهم دپیداگولو په لاره کی دنورو هروخت نه زیات زیار وباسی .

په داسی حال کی چه خپلو گرانو وطنوالو او خپلو ټولو مسلمانانو وروڼو ته ددغو بختورو ورځو مبارکی وایم دپاک خدای له درباره نه ددوی دنیکمرغی او بریالیتوب دعاگوم .

دلوی خدای نه دیرشکر کوم چه دخپلو بندگانو ته بی توفیق ورپه برخه کړ چه دروژی په مبارکه میاشت کی بی په بندگی اوتواضع سره دینی فرایض اداکړل او دخپلو طاعتونو او عبادتونو په مقابل کی بی دپاک خدای د بښنی اورحمت غوښتنه وکړه ددغو عبادتونو ژور تاثیرونه دټولو مسلمانانو په اروا خو باندی خر گندوی په دغه نیک فرصت کی د اسلام امت دخپلودینی فرایضو داجرا له لاری دافرادو اوټولو ترمنځ دزپونوپه نزدی والی او د دوستی او وروړولسی دعلا یقو په ټینگښت سره دوروړولی اویووالی داحساس

دښوونکي دورځي په مناسبت

بسم الله الرحمن الرحيم :

تاريخ کي ددغو حقايقو په درک استوار اود استاد احترام يي زموږن په ملي ژوند کي د اصيلو عناصرو يو جزء بللي دي .

زموږن هيله له ټولومحصلينو او زده کوونکو څخه داده چه په زړه او دماغ کي هروخت داستادانو او ښوونکو احترام وساتي همدا رنگه هيله لرو چه دولت د معلمانو او استاذانو د احوال د سويي ښه والي ته توجه وکړي اود هغو د معنوي سويي او ژوندانه د شرايطو په ښه کولو سره د افغانستان دننني اوراتلونکي نسلو نو په روزنه کي مؤثره برخه واخلي .

دهيواد ټول ښوونکو ته ددي نیکمرغي ورځي مبارکي وايو اود افغان ځوانانو اود کوچنيانو د اخلاقي فضايو دروزني او همدا رنگه دهيواد دودانو له په وظيفه کي د هغو د ښه چمتو والي له پاره د ټول ښوونکو د زياتو کوښښونو تمنا کوو .

د ښوونکي با ارزښته شخصيت دانسان په تاريخ کي ډير لوړ مقام لري . په حقيقت کي د تاريخ وده او دوام د ښوونکي دنقش او کوشش مروهون دي ، موږ د خپلو ليکونو او د نورو بشري ټولنو ثقافت او د زماني د بدلیدونکو شرايطو سره ژوندانه رسم ورواج د ښوونکي د پوهني او انديښني اود هغه د مسئول او وښي فکر څخه زده کوو .

د ښوونکي د مقام تجليل په حقيقت کي د پوهي د مقام تجليل دي هغه مقام چه دنړي په نورو مغلو قاتو دانسان ښه والي د هغه نتيجه بلل شوي ده په اخلاقو او نیکو فضايو کي د تسلسل ساتنه اود علم او ادب په نړي کي د نورو شيانو کشف د ښوونکو د دوامدار و کوښښو نو نمره ده چه د بشر نسل د معنوي بقا وظيفه يي په غاړه ده .

د اسلام سپيڅلي دين اود هغه په اساس زموږن لرغوني او معاصر ثقافت په انساني

دنيکمرغه لوی اختر په مناسبت

بسم الله الرحمن الرحيم

گړانو وطنوالو!

دې اود دنيا مسلمانان داسلام دغوره لار-
بښودنو په پيروي دابختوري ورځې نمانځي
دافغانستان دټول اولس ترمنځ دملي وحدت
دپيوندونو دنوري پياوړتيا اويوبل سره دميني
اومعنوي روابطو دلاپسي ټينگولو دپاره د
افغانانو دجهاد د ضرورت ديوي غوره
فريضي په خيږ خپله تجلی زياتوي . زه اميد
لرم چه دخپلو مسلمانانو وروڼو سره زمونږ
دهيواد والو داخوورځني ناسته ولاړه اودلوي
اخترپندې بختور وورځو کي دخدای په فرمان
ددنيادمختلفو څنډو داوسيدونکو مسلما نانو
دنمايندگانو له خوا دلبيک آواز به دنيا د
مسلمانانو ترمنځ يوبل ته دلاس ورکولو او
يوله بل سره په ښه ډول دخان پو هولو په
برخه کي په زپه پوري تاثيرولري .

دلوي خدای جل وعلی شا نه له درباره هيله
کوم چه زما ټول گران وطنوال ددې بختور و
ورځوبه برکتونو اوفيوضو ونمانځي او خپل
بي انسا خدایي رحمت په دوي ټولو اوددوي
دټولي نړی په مسلمانو وروڼو ورووی .

تاسو ټولو ته دزپه په مينه دبختور لوی اختر
مبارکي وایم خوشحاله يم چه دافغانستان
اولس ځيني خلک چه دينداري ددغه اولس
د تاريخي خصوصيت يوه برخه ده دپيغمبرانو
د سردار عليه افضل التحيات په پله باندي برابر
دلوي خدای د فرضونو پوره کولو په نيت دنيا
دمسلمانانو ديوي ډيري لويي ټولني سره
څنگ په څنگ دکمبي مکرمي په زيارت باندي
مشرفيږي .

دحج مبارک مناسک نه يواځي داچه دپاک
خدای رضا اوخوښي ته دخان سپارلو په عقیده
باندي ولاړ دي بلکه په دې کښي دلوي خدای (ج)
د رضاء اودخدمت په لار کي دقرباني په باب د
فداکاری او سرشندنې غوره اصل پروت دی .
داوخت چه زمونږ هيواد وال دخپلو نورو
مسلمانانو وروڼو سره ديو هدف دپاره دحج
دخدایي فرايضو دپوره کولو په عبادت بوخت

د افغانستان ملت د معنوي مور عليا حضرتي معظمي ملکی پيغامونه

د کوچنيانو دورځي په مناسبت

بسم الله الرحمن الرحيم

دهيواد د پرمختګ هدف چه تامين يې د ټولو وټوالو او د دولت ارکانو وچيه ده د سالو او د اسلام د سپېڅلي دين له تعاليمو او دخپلي پيړۍ د نېنو نښانو او ملي ارځښتونو خبر و ځوانانو ته زمونږ اړتيا لامحسوسوي .

له دې امله په هره پيمانه چه دخپلو کوچنيانو حالت ته پاملرنه وکړو په هماغه پيمانه مو دخپل هيواد د ودانۍ او پر مخګ په کار کې اغيزنا که برخه اخستې ده .

په دغه ساحه کې د کوچنيانو دروغتيا او روزني پوري د مربوطو جهاني مؤسسو زيار دهغه ستر اهميت له کبله چه د دوی خدمت يې نني اوسباني انساني ټولني ته لري او افغان کوچني ته په پاملرنه کې د دغه زيار د نقش به خاطر د هر ډول تقدير او ستاينې وړ دي .

دغه نيکه مرغه ورځ دخپل هيواد ټولو کوچنيانو او د نړۍ کوچنيانو ته مبارکي وايو د ټولو هغو هڅو چه د کوچني خدمت په لاره کې د افغاني مريانو او کار کوونکو له خوا کيږي هم پمانه قدر داني کوو او په دغه لاره کې له لوی خدای «ج» څخه د دوی د زيات بري هيله کوو .

په نني نړۍ کې کوچني او دهغه د عقل او بدن روغتيا ته د پاملرنې مسئله ، د ټولو اجتماعي او فرهنگي مهمو مسئلو په سر کې واقع ده .

دغه پيړۍ چه ژوند پکې کوي او هغه پيړۍ چه سبا به ژوند پکې وکړو د بشر په تاريخ کې له بل هروخت څخه زيات پوهني ته اړتيا لري اوس نور حتی دانساني ژوندانه د پيروي عادي ساحو ته له اختصاصي معلو ماتو څخه پرته تنظيم او پراختيا نه شو ورکولی. په دغه راز شرايطو کې د کوچني روزنه او له بې سابقه امکاناتو څخه په دغه کې پيړۍ کې د ژوند کوو لویو په آزموينه کې د بريالي کيدلو د پاره دهغه چمتو کول زمونږ د هيواد او د بين المللي ټولني د پاره اساسي اهميت لري .

د کوچنيانو د چارو له ټولو واکمنو اوله ټولو هغو ادارو او مؤسسو څخه چه د کوچنيانو د دښوونې او روزني د دندې په اجرا کولو کې برخه لري زمونږ هيله داده چه له بل هروخت څخه زيات د کوچني جسمي روغتيا دهغه د معلوماتو د افق انکشاف او پراختيا اوله نړۍ سره دهغه د علاقې افق ته پاملرنه وکړي .

دمور دورځي په مناسبت

بسم الله الرحمن الرحيم

مور له نن څخه د تیرو ټولو سره زمونږ د نښلولو گړی ده .
دهغي ارځښتناك مقام لمانځنه په حقیقت کې د ژوندانه دنعمت او دروزني دنعمت نمانځه ده .
انسانی فرهنگ ښایي دا اجتماعي ژوندانه د عناصرو له بل هر واحد څخه زیات دمور مړهون اوسی .

دمور غیره ده چه مونږ پکښي دفر هنگي ارځښتو نوښت زده کوواو دهغه په واسطه د انسانی تاریخ تسلسل ساتو .
دمور سترگی لومړنی هینداره ده چه په عمق کښي یی مونږ دهیني له مفهوم دپاکي اندیښني له مفهوم دکورني له مفهوم دهیواد دزیږیدلو دخای متعلق له مفهوم اوله سوونو نورو عالی مفاهیمو سره چه د بشری ژواندانه بنسټ په ښواخلاقو ټینگوی خپله پیژندگلوی شروع کوو .

مور زمونږ لومړنی ښوونکی دی: داسی ښوونکی چه د فکر احساس اودمتو زور یی ټول زمونږ په لاره کی اودهغي ټولنی دگټورغړی په حیث چه مونږ پکښي ژوند کوو زمونږ د روزلو په لاره کښي وقف شویدی .

دخدای جل جلاله غوره شریعت او زمونږ ملی قوانین اوسنن ددغو ټولو فطری او فرهنگی ارځښتو ټوله هڅه دمورمقام ته ستر خصوصیت بخښلی اوددغه لرغوني اومسلمان هیواد ثقافت دمور لوړ مقام دخلکو په ادب کښي داحترام په شپولو نواحاظه کړیدی .

مور ته داحترام له ټولو مظاهرو څخه غوره او پورته پخپله دهغي داساسی روزني ته پاملرنه کول دې .

مونږ که دمیښدو دپوهی دافق په پراختیا او ددوی صحی او اجتماعي ژوندانه په ښیگڼه کښي هڅه وکړو په هماغه پیمانه به دخپل اولاد دعمل اوجسم سلامتیا اودروزي پاکي په ښه توگه تضمین کړی .

په دغي نیکمرغه ورځ دخپلي میني پیغام دافغان ټولو میښدوته استوم اودبخښونکی خدای ستر د بار څخه دوی ته ددوی داهمیت لرونکی نقش په غوره سرته رسولو اوددغي خاوری دټول اولاد دپاره دمور دنقش اومقام پسه لمانځلو کښي دزیات بری هیله کوم .

د افغانی سری میاشتی د ټولنی دعالی ریس و الاحضرت

شہزادہ احمد شاہ پینا موند

دنوی کال بہ مناسبت

بسم الله الرحمن الرحيم

گرانو وطنوالو!

د افغانی سری میاشتی ټولنی دخپلو خیر - اندیشو وطنوالو پهرسته اودلیک او نورو مہا نلو ملی خیرہ ټولنو پهلانر اود دوستو هیوادو په بیفرضہ ہرستہ پہ ۱۳۵۰ کال کی ترخپلہ وسہ پوری خپل بشری وجایب او مکلفیتو نہ پہ خای کړی دی .

پہ هیواد کی دننہ یی دمعظم ټولواک ہمایونی اعلیحضرت دنیکی ارادی اود ټولنی دلورودلو نو په پیروی یوہ زیاتہ اندازہ غلہ محتاجو بی وزلو بیتیمانو او کونړو معلولو اوبی وسو وطنوالوتہ چہلہ نورولارویی دغلی دلا سہ تہ راوپلو قدرت نہ درلود وټاکلہ چہ د هغی دوشیلو اوتوزیع کارتر اوسہ د حکومت پہ ہرستہ دوام لری .

ہمدغہ رنگہ لہ خوارانو مصیبت خپلو او زیانمنو خلکو اوصحی اوعرفانی مؤساتو سرہ دټولنی مرستی پہ قناعت بشوونکی ټول ترسره شوی دی .

د هیواد خغہ دیاندی تر وسہ پوری ہادی اوماالی مساعد تو نہ عملی اودسرو میاشتوشیرو خورشید سرخ اوسرو صلیبونو لہ لاری دنبری مختلفو سیمو تہ د ہمنو عا تو د - مصیبتونو لہ املہ دہمندی اونوع پالنسی پیغا مو نہ مظاہرہ شویدی چہ دا کار پخپلہ بشری ټولنو ترمنځ دټبو روابطو

ناسو ټولو اودنری نورو مسلمانانو تہ دنوی کال مبارکی وایم اودملت پالو نکسی پادشاہ اودافغانی سری میاشتی دټولنی دحامی معظم ټولواک ہمایونی اعلیحضرت ترقیادت لاندی دگران افغانستان خیر اوفلاح آرامی اورفاه ترقی اولوپ والی دلوی خدای (ج) لہ دربارہ غواپم .

د افغانی ټولنہ د بشریت دلویی کورنی غری اودا فغانی سری میاشتی ټولنہ دنبری دخیرہ مؤسسو دبین المللی اتحادی عضوہ . ہمدغہ شان چہ افغانی ټولنی د بشریت لویی کورنی دیوہ صالح غری بہ حیث پہ پورہ خیر - خواہی اوخیر اندیشی دہیوادلوپ مصالح دہمملکت دسترو کسانو پہ لار بنوونہ او قیادت اودټول ملت پہ ارادہ دجہانی سولی پہ ربا کندی لټولی دی .

د افغانی سری میاشتی ټولنہ ہم دیوی ملی خیرہ مؤسسوی اودنری دخیرہ مؤسسو د اتحادی دیوی غری پہ حیث د افغان نجیب ملت ددینی معتقداتو ملی نوامیسو او دفاع پاللو اوبشر دوستی د احساساتو والعمی خرگنروونکی دہدی اصل لہ مخی یی ہمیشہ دچینوا دتروان اصلو لو او پرنسیپو نو تہ چہ دلویو انسانی ارزښتونو دلورودونکی دی احترام کړی او گوی یی .

پیاوړې پرسونل په عصری وسایلو اوسایطو او په علمي او عملي قدرت په گټور او په وخت اودعمل په سرعت او صحت سره تریوی زیاتي اندازی پوری طبیعي اوصنعتی ناوړو پیښو دواقع کیدو په صورت کښی دسراو مال د تاوان مخه نیولی شی.

په دی وروستیو وختو کښی دمصنوعي سپړنه پوله په استفاده سره دپوه طوفان دمو قعبت دحرکت دلوری اوسرعت اونورو خصو صیاتو اټکل کیری اودمخا براتو اوعصری مواصلاتو په وسایلو سره هم خلک اوهم خیریه مؤسسی اوداجتماعی خدمتودا بری پوره تیاری نیسی. خو په یوی مخ په ترقي ټولنه کي ددغسی امکاناتو اودنننی دتکنالوژی دښیگنو نشتوالی له امله په مصیبت خپلی سیمه کي دخلکومال او خان دطبیعی زیانو ناوړو پیښو سره مخامخ کیری .

مونږ دپوه مخ په ترقي هیواد په حیث لکه څنگه چه هیله لرو دژوندنا نه په ټولو برخو کي مثبت او پښتک گامونه واخلو لازمه ددملی اقتصادله انکشاف اوداجتماعی او مدنی پرمختگ سره جخت زمونږ دا جنم اعی خدمتونو او خیریه اوبشری مؤسسو اداری هم دعلمی اوهنطقی منظمو او مشیچمو پلانونو له مخه انکشاف وکړی . ځکه که دپوی پیښی دواقع کیدو په صورت کي عاجلی اولهنی موسی بغل وخت اوزمان کي ونه رسیږی یو شمیر مصیبت خپلی انسانان به دپیښی په لهنی مرحله اویوشمیر نوره دهغی دوروسی اثراتو په نتیجه کي خپل ژوند له لاسه ورکړی . زمونږ دعصر دغوښتنو او واقعیتو نودپه نظر کي نیولوسره دافغانی سری میاشتی ټولنه په دی پوه ده . د ژوندانه په نورو اړخونو کي دانکشافاتو سره یوځای دهغی دتکامل سیر یولازمی گاردی چه دهمدی مقصد دپاره پلانونه او پراگرا مونه هم طرح اوتر اجرا لاندی نیول شوی اونیول کیری .

ددی دپاره چه دا ټولنه دیوی ناوړی پیښی وځوځو سره سم دسستی بی لدی چه دوخت له غایب کیدونه پرته یوشمیر وطنوال او هم نوعان له مینځه لاړشی دستی اوسمد سستی

په ټینگو لو اونه یوازی دافغانی سری میاشتی دټولنی اودنورو هیوادو دخیریه ملی مؤسسو ترمینځه دښه تفاهم اودمیقابله علایفواوا احترام په ټینگی تیا کي مؤثر واقع شویدی بلکهد افغانستان په معرفي او پیژند گلوی اودافغانی ټولنو ددوستانه اوخیر خواهانه رویی اولوړ بشری عواطفو په څرگندولو کښی هم مهم ډول لری .

گرانو وطنوالو!

سناسی مادی او معنوی مرستی په انفرادی ډول وی که په ځله ایزه توگه ، د دولتی مؤسسو له لاری وی که دغیر دولتی مؤسسو دافغانی سری میاشتی دټولنی دخوبنی سبب شویدی .

هرگران اوخیر اندیش وطنوال چه دخپلی وسی اوتوان په اندازه بی دافغانی سری میاشتی دټولنی له لاری له خپلو مصیبت خپلو اوبی وزلو وطنوالو اوهمنوعانو سره مرسته کړی په حقیقت کي بی دیوه صحیح افغان اوصحیح انسان په حیث خپله مهمه ملی او بشری وجیبه ترسره کړیده دافغانی سری میاشتی له ټولنی سره دحکومت همکاری د ملی حیاتی مشکلاتو په حل کولو اوبشری لوړو هدفو نو په تر سره کولو کي دگډ کوبښس ډیر ښه مثال دی .

په حساسو او عاجلو وختو نو کي د شاهانه زپوری اردو پرله پسې مؤثر او په ځای خدمتونه زمونږ درضا ئیت اودبشری گراوونو اومصیبتو نو په لیری کولو کي ددوی فعاله برخه اخستل دویاړنی وړده لیک له گوشش او دهغی دغرو ټولنه دبشر غوښتونکو مرستو اود دوستو هیوادو دبی شائبه مساعدتونو څخه خوبنی څرگندوو .

گرانو وطنوالو! دعلم او تکنالوژی په ساحه کي له خارق العاده پرمختگونو سره سره بیا هم انسان ددی قدرت نسی پیدا کړی چه طبیعی حوادث تریوره کنترول لاندی راولی خو یوه پرمخ تللی اومترقی ټولنه چه دعلم او تکنالوژی له ښیگنو څخه برخورداره وی په بشپړ وا وپوره تشکیلاتو سره په لایق او

د افغانو نستان کالني.

ملي ټولني سره کيږي دسړيتوب په اساس
دانسانيت له مخي اود بشريت په لحاظ تلقی
کيږي يوځل بيانوی . کال تاسو ټولو ته نيك
مرغه اوبختور غواړم دلوی خدای له درباره
هيله کوم افغاني ټولني ته دمعظم ټو لواله
همایوني اعليحضرت په قيادت اودافغانی
سړی مياشتي ټولني ته داعليحضرت په حمايت
توفيق ورپه برخه کاندی چه دبشريت عالم
ته دفيض اوخير رسولو منبع وگړزی .

مرسته وکړای شي ددی دپاره چه په عادی
شرایطو کی ناداره اوبی وزلو وطنوالوته خپل
بشري خد متونه وکړای شي ددی دپاره چه په دغه
عادی او سهدستی بشري خدمتونه دیوه درست
پلان او پروگرام له مخي وسنچول شي او په
معقول ډول ترسره شي بشر دوستانه نوع
پالونکی مادی او معنوی مساعدت اوبی غرضه
اوخالصانه مرستونه اړتیا لری .
هر هغه مرسته اومساعدت چه لدی خیریه

دشورا د دیارلسمی دوری دڅلورم کال د لومړی عادی اجلاسی

د پرانستلو په وخت کې د والا حضرت شهزاده احمد شاه پیغام

بسم الله الرحمن الرحيم

دشوری د دواړو جرگو محترمو غړو !

پلټنی ته اړتیا لری په دی ځای کښی مناسب
کیم چه د هیواد د خپلواکی د بیره اخستلو د څلورم
پنځوسم کال د شروع په مناسبت د ه نظم
هما یونی اعلی حضرت دارشا داتو یوه برخه
دلته را نقل کړم :-

د کورنی جبهی انسجام اود هغی د معنوی او
مادی عناصرو یوله بله تړون د بریالیتو یو نو په
حاصلولو کی قاطع نقش لری او هغه اولسی
چه دا حساس اود تفکر په محیط یی دو حدت
رڼا خیره شوی وی هر هغه خطر چه د ده زوندته
متوجه وی ترغټیدو وپخوا له منځه وړلی شی.

د مملکت داوسنیو حالاتو په وړاندی اود دغو
حالاتو د راپورته شویو مشکلاتو دحل دپاره
په داسی حال کښی چه دشوری ددی دوری
وروستی کال شروع کیری ستاسو وظیفه
داده چه د هیواد د لوړتیا اود دولتی چارو د اجرا
دپاره د دولت دارگانو تر منځ د همکاری اوتفاهم
پیدا کولو په غرض خپل بائمه او پرله پسې
کونښنونه د مملکت په مختلفو چارو کی د عمل
زیاته چټکتیا ولیدله شی .

په داسی حال کښی چه د پاک خدای (ج) په دربار
کښی ستاسو دپاره د خپلو دغو گړدو مهمو
وظیفو په اجرا اود آرزوگانو په پوره کولو او د
ملی امالو په سرته رسولو کښی ډیر زیات
توفیق غواړم، د افغانستان دشوری د دیارلسمی
دوری د څلورم کال لمړی عادی غونډه د لوی
خدای په پاک نامه پرانیزم .

خوشحاله یم ستاسو دکالنی رخصت د
مودی له پای ته رسیدو وروسته د افغانو نستان
دشوری د دیارلسمی دوری د څلورم کال لمړنی
غونډه داساسی قانون دوینا په پیروی د معظم
هما یونی اعلی حضرت په وکالت د لوی خدای (ج)
په نامه پرانیزم .

زه یقین لرم چه په تیره رخصتی کښی به
ستاسو لیدنو کتنو یوځل بیا تاسو ته موقع
درگیری وی چه دخلکو اساسی نیمگړ تیا وی
اود ملت غټی غټی اړتیاوی پخپلو سترگووگوری
اود افغانستان داوولس د لویو توقعاتو په مقابل
کښی اوملی هدفو نوته درسیدلو اود دولت
په لاس کښی د موجودو امکاناتو په حدود کښی
دنده د هغو دپوره کولو په باب خپل نقش او
مسئولیت په ښه ډول وپیژنی .

د هیواد د تاریخ پدی حساسو مرحلو کښی
زموږ نیمگړ تیاوی داغواپی چه موږ د ملی
ارزښتونو د زغورنی اوساتنی پلوته خاصه
پاملرنه وکړو اود اټولو ملی قوتو نو دیو والی
اوپه کاراچولو په وسیله د مملکت د اقتصادی
اواجتماعی تحول د رفتار گمندی کولو دپاره
خپل کونښن جاری وساتو .

ددی لویو آرزوگانو پوره کیدل د ملی
وحدت د سلامت اود هیواد د ټولو طبقا تودپینگ
تړون ساتلو دپاره د مؤثر اوسالمو لارو چارو

دسواد دبين المللی ورځی په مناسبت دوالاحضرتي

ليلمایيغام

بسم الله الرحمن الرحيم

راوپلو سره دهغو معيارونو مطابق چه اوسنی پيړی یی ایجابوی چمتوشی .
دافغانستان ولس چه فرهنگي لوی هیوات له لرغونی زمانی ورته پاتی دی ، باید اقتصادي او اجتماعي مشکلاتو دکلونو نتیجی اوعواقب چه به وروستیو پیړیوکی داستعمه پاری تیری په اثر پراخه شول لری کړی اوهغه عرفاني مقام ته ورسیری چه دهیواد دگران نامه سره بنیایي اوددی مقصد دپاره له بیسوادی سره په مبارزه کی پرله پسې زیار وباسی هغو رضاکار و استاذانو او ښوونکو او نورو هریانو ته که په بیلوبیلو ادارو اوموسسو کی وی که دکوو فی به محیط ، کلی او کوڅه کی وی اوددوی مقصد دپاره مجاهده کوی دخپلی قدردانی مراتب څرگندوم اودلوی خدای له دربار څخه دمعتبـ ټولواک همایونی اعلیحضرت د نیکمرغه هیلو مطابق به دغه پراخه مبارزه کی دگرانو هیوادوالو دبریا لیتوب هیله کوم .

دسواد دبين المللی ورځی په مناسبت دپوهنی خلکو او ټولو هغو ځوانانو ته خپلی ډیری ښی هیلی څرگندوم چه په دغی لاره کښی دوطن غوښتنی له مغی شپه او ورځ کوښښی کوی .

دپوهنی ټولو خلکو ته معلومه ده چه دليک لوست دخپریندو هدف یوازی دانه دی چه ټول خلک دی په لیک او لوست وپو هیږی بلکه مقصد دادی چه دحطی او آفتونو دپیدا کیدوپه وخت کی دهمکاری فداکاری اومرستی لاری چاری او پاک دینی معلو مات او آسما نسی ارشادات ډیر ښه زد ه کړی خلک باید دليک لوست دزده کولو له لاری له نثراتو او مطبوعاتو څخه په استفاده کولو سره دورځنی ژوندانه دحفظالصحتی په برخه کی دمسلک حرفی په تیره بیا دگرنی په باب دساده معلوماتو په لاس ته

دنوی کال په مناسبت د بناغلی صدر اعظم پیغام

بسم الله الرحمن الرحيم

گرانو وطنوالو!

د پرون ورځې په تیر یډو سره زموږ نږدې د ژوند يو کال پای ته ورسید او نن مو نږدنیوی کال دراتلو هرکلی کوو .

هغه کال چه ختم شوسره له هغو ټو لسو مشکلاتو او محدودیتونو په تیره بیا دوچکالی دخبری سره سره زموږ په ژوند کښی د هڅی مجاهدت اود همکاری اوتفاهم کال گڼل کیږی .

دلسوی او مهربان خدای (ج) په دربار کښی شکر اداکوچه دنوی کال په پسرلی کښی دوروستیو اورښتونو له کبله د فیض او برکت ښی لیدلی کیږی . هیله لرو په نوی کال کښی زموږ د هیواد د ژوند انه لسو خیر نیکمرغی او آبادی سره ملگری وی اوزموږ گران وطنوال دوچکالی دننا یجو دلیری کولو اودخپل ژوند دمدای اومعنوی سویی دلورولو په لاره کښی ترپخوا زیات تو فیق پیدا کړی

په تیر کال کښی په هغه سیمه کښی چه افغانستان یکنی واقع دی مهمی پیښی مینځ ته راغلی هغه مشکلات او کړاوونه چه د بنگله دیش خلکو وزغمل اود هند اویا پاکستان جگړه زموږ دکلکی خواشیننی سبب شسوه

هیله لرو چه په نوی کال کښی ددی ناوږه پیښی نتایج دهغو ټولو خلکو په مورد کښی لیری شی چه له هفی خخه زیانمن شویدی اودپاکستان اوهندپه نیمه قاره کی دصلاح اونیکو علایقو نوی فصل پرانستل شی دمخنی ختیځ دلانجی دوام دافغانستان دخلکو دتاسف وږدی اوهیله لروچه نوی کال کښی دعربو ملت اود فلسطین خلک دخلکو غصب شویو حقوقو په بیرته لاس ته راوستلو کښی بریالی شی . دسرنوشت ټاکلو دحق د لاس ته راوستلو دپاره دپښتو نستان دملت هپارزه دوام لری او دافغانستان ملت له دوی سره دهغوی په دی آرزو گانوکی دزړه دکومی خانوئه شر یك اوملاتې بولی هیله لرو دنوی کال په ترڅ کښی په دی لاره کښی نوی موثری مو حلسی ترسره شی .

له دی هیلو او آرزو وگانو سره دمحبوب بادشاه دمعظم ټولواک همایونی اعلیحضرت ، علیاحضرتی معظمی ملکی حضور ، خپلو ټولو خویندو او وروڼو وطنوالو او پښتو نستانه خویندو او وروڼو ته دنوی کال مبارکی وایم اودلوی خدای (ج) درباره هیله گوم چه دنوی کال دنهی دپاره دسولی او آرامی کال اوزموږ د هیواد دپاره له خیر او نیکمرغی نه ډک کال وی .
آمین

د وطن د خپلواکي د بیره ته اخستلو د خپلور پنځوسمې کاليزی د جشن

په مننا سبب د نېماغلی صدراعظم پيغام

بسم الله الرحمن الرحيم

علومو او فنونو د ترقي سره څنگ په څنگ د خپلو ملي سننواو عنعناتو د پاملرنې اوساتنی سره دخپل اولس د ژوند د حالت ښه کولو په لار کښی خپل ټول کوشنونه په کار واچوو .

د خپلواکي دساتنی او دوام په باب زه مونږ خورا لوی مسو لیت ددی غوښتنه کوی چه زه مونږ اولس خپل ملي مشکلات دیووالی په جذب او پخل منځ کښی دمرستی او یووالی په روحیه دملي او تاریخي ارزښتونو او دوخت او زمانی دغوښتنو مطابق او ارکاندی او ددی مشکلاتو دحل لاره همیشه د وطن ټولو اولادونو د همت په زور د هیواد دلونی ښیگری په پاملرنه ولټوی .

د مملکت په ټولو چارو کښی دوروری مرستی او ملگری اصول داسی غوره عوامل دی چه میوه او نتیجه ئی زه مونږ د خپلواکي په بیر ته اخستلو کښی بریالیتوب ؤ او هرکال چه زه مونږ ددغه لوی نعمت نمانځنه کوو په حقیقت کښی زه مونږ دغه حقایق پوځل بیادخپل هیواد، اولس او گردی نړی خلکو ته وریدو .

گرانو وطنوا لو :

د دیموکراتیکو هدفونو د خوندي کولو دپاره د هیواد دقوانینو اومالی قدرت په حدود کښی دننه دخلکو دهیلو دپوره کولو په غرض مجاهده اودنیووی ایجاباتو مطابق دملي ژو ند په تنضیم کښی دبرخی اخسته لهفو و ظا یفو خغه دی چه زه مونږ دملي وثیقی یعنی اساسی قانون په وسیله تنظیم شوی دی افغانستان په موجوده زمانه کښی دخپل تاریخ په ډیره حساسه مرحله کښی داخل شوی دی او په دی حساس وخت کښی دعمومی هو ساینسی دلاسی ته راوړلو په لار کښی دعمل چټکتیا او د مملکت په ټولو چارو کښی دمخکښی تگ اود اجتماعی خدماتو په پراختیا کښی بر ځسی اخستلو تعزومون ضرورت له بله هره وخته زه مونږ فرض دادی چه د نړی دتعولاتو او دزیات لیدل کیږی .

گرانو وطنوالو !

د معظم ټولواک همايونی اعلیحضرت ، دعلیاء حضرتی معظمی ملکی حضور او خپلو ټولو وطنوالو ته د هیواد د خپلواکي د بیره ته اخستلو د خپلور پنځوسمې کاليزی صمیمانه مبارکی وایم .
څلور پنځوس کاله پخوا د افغانستان دگرد اولس د مجاهدو اوملی قیام په برکت زه مونږ دخپل هیواد سیاسی خپلواکي بیرته واخیسته اویوځل بیاد نړی د دولتونو په قطار کښی دیو خپلواک او مضبوط دولت جوړولو دپاره د ژوند په نوی لاره روان شو .

د هیواد سیاسی خپلواکي دلاسی ته راوړلو دپاره زه مونږ مجاهدی اومبارزی ، زه مونږ په ملی تاریخ او په تیره بیاد آسیا ددی سیمی په تاریخ کښی یوه غوره اوځلانده باب دی ځکه چه زه مونږ ملی ښیته جوخته په هماغه وخت شروع شوی اوبریالی شوی ده چه داستعمار پیاوړی قوتونه په دی قاره باندی دخپل پرله پسی زیاتیدونکی قوت اوزور په وسیله غالب و .

د خپلواکي ښونکی ملی مبار زی داسی غوره افتخارونه دی چه زه مونږ ته له خپلو میرنو مدبرو پلرونو نه په میراث کښی پاتی دی خوددی درنو او غوره ملی افتخار و نو ساتنه دخپلو ملی وجایبو او ذمه واریو اود نسرې دروانو پښو د بیری په وړاندی زه مونږ اوزه مونږ دراتلونکو نسلونو مسو لیت نور هم درندوی .

هغه سیاسی اقتصادی اوجتماعی تحولاته چه په تیره نیمه پیری کښی په نړی کښی منځ ته راغلی دی دملي ژوند اوزه مونږ د ژوند د ترلسی او انکشاف پلوته زه مونږ پاملرنه لاپسیسی زیاتوی .

گرانو وطنوالو :

خیلواکي دبيرته اخیستلو خاطره نمانغو وایم چه دافغانستان حکو مت دپښتونستانو وروڼو دسر نوشت ټاکلو دحق ملاتړ خپله ملي وظیفه گټلی اوگټی یی دپښتو نستانو وروڼو د حق ملاتړ په موږن ترهغه وخته پوری جاری ساتو چه دوی دبین المللی قوانینو او عدالت داصولو مطابق خپل دغه مسلم حق ترلاسه کاندی .

موږن امیدلرو چه دعدالت په لار ددی مسئلی دحل کیدوپه وسیله په دافغانستان او پاکستان ترمخ دبائثرو اقتصادی او ثقافتی روابطو د زیاتی پراختیا او انکشاف دپاره په زړه پوری حالات منخ ته راشی . دپری له هیوادونو په تیره بیازموږن په سیمه کښی دپرتو هیوادونو سره دمتقابل احترام او دحقوقو د مساوات د اصل په اساس ددوستانه روابطو پراختیا د گران افغانستان دلویو ښیگرولو پاملرنی سره دحکومت ټینگه آرزوده .

دافغان نستان دخارجی سیاست اسا سی لیکي دمبستی اوفعالی بیطرفی په نورو پوری دځان نه ښیلو لواوپه سیاسی اونظامی ډلسو ټپلو پوری دځان نه غوټه کولو داو لوسو نو او ملتونو دسرنوشت ټاکلو دحق دملاتړ د استعمالو دمختلوشکونو اوچولو نو دپایته رسیدلو دملگرو ملتو نودمشور دملاتړ اوپه جهانی مسایلو کښی دآزاد قضاوت سیاست جوړی دی .

دافغانستان چه همیشه داخلافونو داوارولو دپاره دروغی جوړی داصل ملاتړ کړیدی په دی لارکښی دشویو ټولو جهانی کوششونو ستاینه کوی له بده مرغه اوس هم زموږن په دنیا کښی داسی کشالی شته چه دشویشس او ژوری اندیښنی موجب دی .

دمتجاوزو اسرا ټیلی قواو له خوا دعربی سیمو داشغال جاری باتی کیدی اودتجاوز له اثراتو څخه استفاده کول دنړی سوله اوامنیت په خطر کښی اچوی .

موږن په داسی حال کښی چه دعربی هیوادونو دحقوقو اود فلسطین دعرب اولس دمبارزی مرسته کوو آرزولرو چه دعربو په ځاوره باندي داسرا ټیلو تجاوز اودتجاوز ننا یچ پای ته ورسیری اوپه دی ډول دنړی په دغه سیمه کښی سوله په ځای شی اوزموږن ورو نه فلسطینی عرب خپل حقوق حاصل کاندی .

په هندوچین کښی دجگړی دوام اوپراختیا

دوه تیری وچکالی اوهغه فشار چه له دغه کبله زموږن په اقتصادی بنیه باندي پریو تلی دی دملی شتمنی دپراختیا اوله زمکی څخه دزراعت او فلاحت دنویو طریقو په پاملر نه دزیاتو حاصلاتو اخیستلو په باب زموږن وظیفی لاپسی در ندوی .

په دی وخت کښی چه ددوستو هیوادو نو او بین المللی موسساتو همکاري د حکومت دپرله پسی کوششو نو سره ترمکنه حسده دتبرو وچکالیو دبلواتراتو مخه نیولی ده داخپله وظیفه بولم چه ددی نیک فرصت په استفاده د دوستو هیوادو نو او بین المللی موسساتو د صمیمانه همکاريو په مقابل کښی دحکو مت د تشکراتو او قدر دانی مراتب څرگند کړم .

گرانو وطنوالو !

زموږن سیاسی خپلواکی دوام داجتماعی ثبات او استقرار اودټولنی اوفرد دحقوقو په احترام مشتمل دی .ددولت په وړاندی د داجتماعی عدالت پر اساس د خلکو دحقوقو او وچایو ترمخ توازن اودقانون دحا کیمت اصل زموږ داساسی قانون له مهمو ارزښتونو څخه دی .

له دیموکراتیکو آزادیو څخه داستفا دی دپاره کوشش اودقانون داحکامو مننه زموږن داجتماعی هوساینی بنیاد مضبوطی اوز موږن اولس خپلو دیمو کراسی هدفونو ته نژدی کوی .

زموږن منورین او ځوانان زموږن دترقی ترټولو غوره عناصر دی ،ملي ارز وگانی او ارمانونه هغه وخت په ښه ډول پوره کیدی شی چه زموږن ځوانان اومنورین یوتر بله لاسس وړکړی اودهیواد داو لاد دسالم تنو یر په غرض دملی روزنی دمشال په رڼا باندي د سیغلو ذهنونو دروښانه کولو دپاره زموږن دپلرونو نیکونو داستقلال ښونکو شپکارونو غونډی میاهداتو ته ملاوتړی اوله هغو ناورینو او مشکلاتو سره د مقابلی دپاره چه پدی برخه کښی زموږن دلاری څخه شوی دی متحدقوت منخ ته راوولی .

گرانو وطنوالو !

په دی وخت کښی چه موږن دگران هیواد د

د افغانستان کالنی

غورځوی اوبالاخره دناپوهی - فقر اوناړو غی سره د مبارزی په لار کښی داجتماعی منفعت دپاره دشخصی گټی دقریبانی پهوسیلهدووروی اومرستی په روحیه خپل ټول گوششو نه په کار واچوی .

په دی وخت کښی چه مونږ دهیواد دخپلواکی دبیزته اخیستومراسم نمانځو زمونږ په زېږونو کښی دهیواد دستر ځوی شهید اوسید اعلیحضرت محمدنادرشاه غازی دمړنتوب - سربښندی او پیاوړتیا اودهیواد دخپلواکی د لاری د ټولو شهیدانو خاطره نه هیریدونکی ده اوددی پاکو ارواحو ته دعا استوو.

گرانو وطنوالو :

په داسی حال کښی چه مونږ دابخنوره ملی ورځ نمانځو ، دمعظم همایونی اعلیحضرت المتوکل علی الله محمدظاهرشاه په لارښودنه دافغانستان لوړتیا ، ترقی ، نیکبختی اوسلامتی دلوی خدای له درباره غواړم .

اود هنی خطرناکی نتیجی یوه بله مسئله ده چه ددنیا دټولو صلحد وستانو توجه یی ځانته په جدی ډول گرځولی ده .

افغانستان آرزولری چه دغه خونری جنگ ډیر زربسی شی اوددغی سیمی خلک بی له خارجی مداخلی خپل سرنوشت دژنیو دموافقاتو مطابق وټاکي .

گرانو وطنوالو خویندو او ورو ڼو:

دخپلواکی مفهوم چه داستعمار او غلامی دزولنونه په آزادی باندی مشتمل دی داتکشاف او مخکښی تک مفهوم هم پکښی پروت دی ، ددی لرغونی هیواد دخلکو مړنی اولادو نه لکه څنگه چه دخپلی سیاسی خپلواکی داخستلواو ساتلو دپاره داستعمار په ډیر لوی قوت غالب شوی دی دغسی به دملی وحدت دټینگښت په لار دهملکت داجتماعی او اقتصادی لوړتیا په لار دهرډول اجتماعی مفاسدو د مبارزی په لار چه زمونږ اولس دټباهی په کنده کښی

د کوچنی اختر په مناسبت د بناغلی صدراعظم پیغام

بسم الله الرحمن الرحيم

گرانو وطنوالو!

دوطنوالو په خدمت کېنې گډون د هیواد په سر لوړې کېنې کوښښ اود هر هغه فکریه مقابل کېنې چه زمونږ د ملي وحدت په ودانې کېنې درزاچوی ، دفاع کول مونږ ته دخپل موقف دحسا سیت په باب خبر داری واکوی.

داوخت چه مونږ په تیره میاشت کېنې خپل دیني فرایض دلوی خدای (ج) دارادی په وړاندې دغایې ایښودو اوځان سپارنې په جذبې پوره کړې دی دلوی خدای (ج) په دربار کېنې هیله کوم چه ددغې مبارکې میاشتنې پرکات ټولو وطنوالو اودگردی نړۍ مسلمانانو ته ورسوی .

دواپه اختر دپختو رو ورځو شپو راتگ دافغانستان ددیندار پاچا معظم همایو نسې اعلیحضرت حضور ، دعلیحضرتی معظمیملکی حضور ، گرانو وطنوالو ، وروڼو ، خویندو ، د پښتونستان ملت اودټولی دنیا مسلمانانو - ته دزړه له اخلصه مبارکې وایم اودلوی خدای «ج» نه دگران افغانستان دلوږ تیا او سعادت غوښتنه کوم .

دلوی خدای (ج) په دربار کېنې شکرکوم چه دافغانستان مسلمان اودیندار ملت ته نسی توفیق ویاښه چه دروژی په مبارکه میاشت کېنې خپل دیني فرایض دالهی لارښوونې په اساس او دارزښتمنو دیني سننو مطابق په ځای کاندې .

په دی مبارکه میاشت کېنې سپیغلسی اسمانی لارښوونکي یعنی قرآن نازل شویدی اوخلکو ته یې دعدالت، ورورگلوۍ ، ایمان او برهیز گاری لارښودلې ده .
روژه یوه داسې فریضه ده چه مونږ ته له نفسانی غوښتنو سره د مبارزې اوله همنوعانو سره د مرستی ورورۍ او اخلص وظیفه وراکوی.
دروژی د مبارکې میاشتنې د شپو ورځوبای په حقیقت کېنې دټولو مسلمانانو دپاره دهغه وخت آغاز دی چه په پاکو زېونو اوسپیغلسی روح له یوبل سره د مینې ، محبت اوورورگلوۍ دروابطو دلازیمات ټینگښت او وطنوال وروڼه یوبل ته په مادی اومعنوی ډول دلاسی ورکولو درابطی دپیاوړتیا په لارکېنې پاڅه گامو نه پورته کړی .

مسافرت با

مسافرت اعلیحضرت معظم ہمایونی و ملکہ معظمہ بہ ترکیہ

در نزدیک طیارہ با اعلیحضرت تین خدا حافظی نموده و سفر با مسافیت برای شان آرزو نمودند . طیارہ حامل اعلیحضرت تین در حوالی ساعت نہ و چہل دقیقہ از میدان ہوائی کابل اوج گرفت درین مسافرت بناغلی علی محمد وزیر دربار سلطنتی بناغلی محمد موسی شفیق وزیر امور خارجہ دکتور عبدالغفور روان فر ہادی معین سیاسی وزارت امور خارجہ سردار محمد یونس مصاحب حضور ذات شاہانہ دکتور سعد اللہ غوثی رئیس تشریفات وزارت امور خارجہ میرمن ماری نور ندیمہ اعلیحضرت ملکہ معظمہ تھورن جنرال قمر الدین یاور ذات شاہانہ بناغلی سخی احمد فرہاد والی نیمروز دگروال شاہ ولی یاور اعلیحضرت ملکہ معظمہ دکتور عبدالفتاح نجم چکتورن شمس الدین یاور ذات شہر یاری بناغلی عبد التواب حکمت عضو مدیریت روابط سیاسی بناغلی عبد لا حد ناصر ضیاء عضو دفتر قلم مخصوص و بناغلی رحمت اللہ اصفی عضو ریاست تشریفات وزارت امور خارجہ شرف معیت اعلیحضرت تین را داشتند .

اعلیحضرت معظم ہمایونی و علیا حضرت ملکہ معظمہ بعد از ظهر ۴ میزان وارد انقرہ شدہ و از طرف جلالتماب جودت سونای رئیس جمہور ترکیہ و میرمن سونای استقبال گردیدند . طیارہ سلطنتی کندہار در حالیکہ از طرف یکدستہ از طیارات جت قوای نظامی کشور ترکیہ بدرقہ می گردید در حوالی ساعت دوی

اعلیحضرت معظم ہمایونی و علیاحضرت ملکہ معظمہ بنابعوت جلالتماب جودت سونای رئیس جمہور ترکیہ و میرمن سونای ساعت نہ و چہل دقیقہ صبح ۳ میزان ۱۳۵۱ مطابق ۲۵ ستمبر ۱۹۷۲ ذریعہ طیارہ سلطنتی کندہار برای یک مسافرت رسمی و دوستانہ تشریف فرمای آنکشور گردیدند .

اعلیحضرت معظم ہمایونی و علیا حضرت ملکہ معظمہ باذواتیکہ برای غرض وداغ با اعلیحضرت تین در میدان ہوائی آمدہ بودند مصافحہ نمودند ، بعداً اعلیحضرت معظم ہمایونی و علیا حضرت ملکہ معظمہ در حالیکہ موزیک سلام شاہی رامی نواخت مراتب گارد تشریفات را قبول فرمودہ و ذات شہر یاری گارد رامعاینہ نمودند .

والا حضرت شہزادہ احمد شاہ و الاحضرت شاہدخت بلقیس و الاحضرت شاہدخت مریم و الاحضرت شہزادہ شاہ محمود و الاحضرت مارشال شاہ ولیخان غازی و الاحضرت جنرال سردار عبدالولی بعضی دیگر از اعضای خانوادہ جلیل سلطنتی دکتور عبدالظاہر صدراعظم پوهنوال دکتور محمد عمر وردگ رئیس ولسی جرگہ سناتور عبدالہادی داوی رئیس مشرانو جرگہ پوهاند دکتور عبدالحکیم ضیایی قاضی القضاات ستر جنرال خان محمد وزیر دفاع ملی دکتور نعمت اللہ پژواک والی کابل بناغلی محمد کبیر نورستانی بنساروال سر پرست و بناغلی حسن تولون شارژدافیر سفارت کبرای ترکیہ بدربار کابل باخانمش

مسافرت ها ...

نموده و بعد از صرف قهوه مراجعت کردند .
اعلیحضرت معظم همایونی و علیا حضرت
ملکه معظمه ساعت چهار و بیست و پنج دقیقه وقت
محلی با جلالتماب جودت سونای رئیس جمهور
و همسرشان میرمن سونای در قصر ریاست
جمهوری ملاقات نمودند .

اعلیحضرت هنگام مواصلت به قصر ریاست
جمهوری از طرف جلالتماب جودت سونای
و همسرشان و یناغلی یولتین وزیر خارجه
و همسر وی استقبال شدند .

اعلیحضرت معظم همایونی ساعت پنج و
چهل و پنج دقیقه وقت محلی سفرای دول
خارجی متعین انقره رابه حضور شاهانه در
اقامتگاه شان پذیرفتند .

در این موقع یناغلی علی محمد وزیر دربار
سلطنتی یناغلی محمد موسی شفیق وزیر
امور خارجه و بعضی دیگر از زوات معیتمی
ذات شاهانه حاضر بودند .

اعلیحضرت معظم همایونی و علیا حضرت
ملکه معظمه ساعت هشت شب ۴ میزان بوقت
محلی در ضیافتی اشتراک فرمودند که پس
افتخار اعلیحضرتین از طرف جلالتماب جودت
سونای رئیس جمهور ترکیه و همسرشان
میرمن سونای در قصر چایگایا مقر ریاست
جمهوری ترتیب شده بود .

در این ضیافت علاوه بر زوات معیتمی
اعلیحضرتین فریدملن صدراعظم روسای
مجلسین شورا یناغلی هالوک بایولکن وزیر امور
خارجه ترکیه و همسرشان و عده از رجال
بورجسته ترکیه و سفرای کبیر هر دوکشور
اشتراک نموده بودند. همزمان با آغاز ضیافت
موزیک سرود ملی افغانستان و ترکیه
رانواخت .

در این دعوت مجلل که تا ساعت ده شب دوام
کرد بیانیه های بین اعلیحضرت معظم همایونی
و جلالتماب جودت سونای تعاطی گردید .

بعد از ظهر بوقت محلی به میدان هوایی انقره
فردو آمد . هنگام ورود اعلیحضرتین به
میدان هوایی انقره بیست و یک توپ برسم
احترام شلیک گردید . برای استقبال از
اعلیحضرتین روسای مجلسین شو را
قاضی القضاة عده از اعضای کابینه باخانم
های شان سفرای دوکشور مامورین عالی
رتبه ملکی قوماندانان قوای هوایی بحری
و زمینی والی و یناروال انقره و کور دیپلوماتیک
در میدان هوایی انقره حاضر بودند .

جلالتماب جودت سونای در نزدیک طیاره
مستقبلین رابه اعلیحضرت معظم همایونی
معرفی نموده وذات شهر یاری زوات همسفر
شانرا به رئیس جمهور ترکیه معرفی
فرمودند .

سیس اعلیحضرت معظم همایونی به
اتفاق جلالتماب جودت سونای رئیس جمهور
ترکیه سلام گارد احترام را قبول و آنرا معاینه
کردند . در این وقت موزیک سرود ملی
افغانستان و ترکیه رانواخت .

پس از ختم مراسم میدان هوایی ذات
شاهانه با جلالتماب جودت سونای در یک
موتر سربازو علیا حضرت ملکه معظمه با همسر
جلالتماب رئیس جمهور توسط موترها ی
مخصوص به اقامتگاه اعلیحضرتین مو اصلت
فرمودند .

میدان هوایی انقره وجاده های حظ سیر
موتب اعلیحضرتین با بیرق های ملی
افغانستان و ترکیه مزین شده بود .

عده کثیری از شهریان انقره که در دو
طرف جادهها صف بسته بودند با کف زدن های
ممتد وهلهله ها که از احساسات گرم آنها
نمایندگی میکرد از اعلیحضرت معظم همایونی
و علیا حضرت ملکه معظمه استقبال نمودند .

جلالتماب جودت سونای و همسرشان
اعلیحضرتین را تا قصر اقامتگاه شان همراهی

د افغانستان کالنی

هیچ غباری درافق روابط ماوجود ندارد و در آینده پدید ارنخواهدشد .

متن بیانات جلالتاب جودت سو نای رئیس
جمهور ترکیه

اعلیحضرتا !

مسرت داریم کشور های ما بمسایسل یکدیگر علاقه برادرانه میگیرند . یقین داریم اعلیحضرت شما از جریانات اخیردر موضوع قبرس که یک قضیه ملی میباشد اطلاع دارند بازهم میخواهم چند کلمه درباره رویداد های تازه درین موضوع عمده وراجعه به مو قف ترکیه اظهار دارم .

مسرت وافتخار دارم درکشور خود از اعلیحضرت تین شما استقبال مینمایم . افغانستان بایوند های برادری بما مرتبط است همچنین مسرت داریم ازاعلیحضرت ملکه وذواتیکه شرف معیت ذات شا ها نه را دارند پذیرایی میکنیم استقبالاعلیحضرت شما نزدما اهمیت خاصی دارد افغانستا ن یکی ازقدیمی ترین دوستان ما است واز نخستین کشورها ئیست که بادولت جدیدترکیه بعدازآنکه جمهوریت مادر پایان پیکار بزرگ استقلال ومنتصل بهمشکلات زاده جنگ اول جهان تاسیس گردید روابط خودرا برقرار نموده است .

آرزوی ما اینست که جمعیت های ترکی زبان ویونانی زبان جزیره در داخل چنان چوکات ارتباط واشترک کهحقوق برابر و متوازن ایشان را تأمین نماید ومطابق به معاهدات تثبیت شده یکجا زند گی کنند آرزومندیم مذاکرات بین هردو جمعیت دوباره آغاز گردیده ونتایج مثبت باربیازد اما ترکیه قبول نخواهد کردچنان امر واقع و تحمیل شودکه به موجب آن جمعیت ترکی زبان قبرس ازمقام اصلی وفیصله شده آن که مساوات دراشترک بموجب معاهدات تاسیس دولت قبرس میباشد به حالت یک اقلیت فقطبا چندحق محدود فرود آورده شود .

دوستی افغانستان وترکیه مشخصات و چگونگی خاصی دارد ومیراث اتاترک کیسر موسس جمهوریت ما میباشد به این مناسبت به اعلیحضرت شما نه تنها بحیث رئیس دولت یک کشور دوست بلکه بحیث پادشاه یک کشور برادر که یکی از سابق ترین دوستان مردم ما میباشد اظهار ارادت واحترام مینمایم وبرای اعلیحضرت تین شما اقامت گوارا در ترکیه آرزو می کنم .

اعلیحضرتا !

با استفاده ازاین موقع سیاسگذاری خویش را ازشیبتیبانی دوستانه وبرادرانه که افغانستان درموضوع قبرس ازآغاز قضیه تاکنون با ما بذل کرده اظهار میدارم .

اعلیحضرتا !

چنانکه درآغاز بیانات خود اظهار داشتیم دوستی وهمکاری افغانستان وترکیه سابقه دیرینه داشته واز محبت واحترام متقا بل هردو ملت سرچشمه میگیرد . آرزو مندیم کهعلاق ما بموجب مشخصات حقیقی ودیرینه آن اکنون دوباره بهمنفعت متقابله هردو کشور ماتحکیم وگسترش یابد .

یقین دارم حرارت احساسات ما را در مقابل کشور خویش از جانب هر ترک چه افراد رسمی وچه دیگر اشخاص جوان و پیر از هر درجه و رتبه که نزد اعلیحضرت شما شرفیاب میشوند احساس می فرمائید . در میان ایشان بعضی خاطرات گوارای اقامت خویش را در افغانستان گرامی میدارند که در آنجا باین برادران افغان خود می زیستند .

اجازه بفرمائید تا ئید نمایم که تقویت دوستی وهمکاری متقابل ماکه مورد محبت ملت های ما میباشد یکی از پایه های سیاست خارجی ماست .

در خاتمه جام خودرا به آرزوی رفاه وسعادت روز افزون مردم برادر دوست افغانستا ن وصحت وخوشبختی اعلیحضرت شما و علیاحضرت ملکه معظمه بلند میکنم .

علاق دو جانبه ماکه زاده روحیه مشترک وتفاهم ملت های مامیباشد بطور رضایت بخش توسعه می یابد عقیده راسخ دارم که

مثن بیانات اعلیحضرت معظم همایونی به
جواب جلالتماب جودت سونای .
جلالتماب عزیز !

یک منطقه فرهنگی جهان در مسیر تاریخ علایق
باستانی داشته و هیچگاه از همد یگر به کلسی
بیگانه نبوده اند ، مقارن با انجام قسرن
گذشته میلادی هنگا میکه در پایان مجازات
مسلم ماعلیه استعمار و بل در ایام که ملت افغان
بسوی یک زندگانی نوین قدم برمیداشت برخی
از تجارب ارزشمند در حیات معاصر ترکیه مایه
استفاده دانشمندان و رجال سیاست مداران ما
واقع گردید . قبل از آن نقش ترکیه در نهضت
داد و گرفت فکری و تبادل ارزش های فرهنگی
بین شرق و غرب تبارز قابل ملاحظه نموده
بودیک تعداد از مکتب های فکری مدنیت اروپا
از همین گذرگاه بوسفور بسوی آسیای مرکزی
و نیم قاره هندو پاکستان انتقال کرده و در
آنجا مستقر گردیده اند . همین بیست و هشت
سال پیش به همکا ری دوستا نه دو لت

از کلمات لطف آمیز شما که مو یسد
روحیه مودت و علاقمندی مردم این سرزمین
به ملت من بوده از جانب خود ملکه و همراهم
صمیمانه ابراز تشکر میکنم . از لحظه ایکه
به این کشور دوست رسیده ایم محبت برادران
ترکی خود را در مظاهر مختلف آن از استقبال
گرم امروز تا پذیرایی خیلی دوستا نه امشب
منعکس یافته ایم . میخوام به جلالتماب شما
یکبار دیگر اطمینان بدهم که این احساسات
کاملا متقابل هموطنان من همواره ملت غیور
ترکیه را دوست صمیمی و دیرین خود دانسته
ومی دانند .

همایونی اعلیحضرت او جلالتماب جودت سونای د ترکی جمهوری رئیس د چایکایا په
مانی کی په هغه میلمستیا کی گدون و کړ چه د جودت سونای له خوا دشاهانه ذات پهویا په
شوی وه

سافرت جلالتماب شما به مملکت من و قبل
از آن دیدن ما از کشور زیبای شما همین
حقیقت تاریخی رانزد همه ما مجددا روشن
گردانید .
افغانستان و ترکیه به حکم وابستگی شان به
شما خاک دانشمند معروف سید جمال الدین
افغانی را به کشور زادگاه او نقل دادیم .
راه آورد او از مسافر تشش به این کشور
جرقه های از روشن فکر ی به جامعه انوقت
افغانستان و شرق میانه اهداء کرد ، هنگا میکه

د افغانستان کالنی

لږوم خاتمه د اذن به جنگ و احترام به اراد .
مردمان آن منطقه شرط ضروری به میان صلح
دوامدار میباشد . در مورد بحرانات نیم قاره
پاکستان و هند افغانستان از روحیه حسن
استقبال میکنند که در نتیجه ملاقات های
سمله بین زعمای هردو کشور بوجود آمده
است . توقع داریم با ادامه مساعی در استقامت
صلح روزی همه کشور های این منطقه بتوانند
در فضای دوستی و همکاری با هم زندگی
نمایند .

با ابراز تمنیات نیک برای پیشرفت مزید
ملت ترک و برای تقویت مزید دوستی
بین مردمان ما اجازه میخواهم جام خود را
به صحت و سلامت جلا تمام شمامو محترم
میرمن جودت سونای و همه حاضرین محترم
بالا کنم .

همچنان اعلیحضرت معظم همایونی در
حالیکه والی انقره سفرای کبیر هردو کشور و
یکدمه از رجال دولتی ترکیه شرف معیت ذات
شاهانه را داشتند به مقبره مرحوم غازی مصطفی کمال
اتاترک اکلیل گل گذاشتند . بعد از مراسم
گل گذاری از موزیم اتاترک و کتابخانه رهبر
فقیه ترک نیز دیدن کردند .

ذات شهر یاری در کتاب خاطرات موزیم
و کتابخانه اتاترک فقیه جلاتی را تحریر
فرمودند : (با اظهار ارادت و احترام بر رهبر
بزرگ ملت ترک دوست راسخ افغانستان) .
در کتابخانه و موزیم غازی اتاترک فقیه

لوازم زندگی آن مرحوم بشمول البسه و
شمشیر های مرصغ وی جا داده شده . درین
موزیم عکس رجال بزرگ جهان هم قرار
یافته است . تمثال اعلیحضرت معظم همایونی
که ذات شهریاری آنرا به مرحوم غازی مصطفی
کمال رئیس جمهور فقیه ترکیه بطور
یادگار داده اند نیز درین موزیم دیده میشود .

همچنان صبح پنج میزان علیاحضرت ملکه
معظمه از موسسه خیریه نسوان انقره دیدن
فرمودند . علیاحضرت ملکه معظمه در مدخل
موسسه از طرف دکتور سمدیحه الغم رئیس
وسایر کارکنان آن موسسه استقبال شدند .

رئیس و کارکنان موسسه نسوان ترکیه
راجع به فعالیت های مختلف موسسه خیریه
نسوان انقره به حضور علیاحضرت ملکه
معظمه توضیحات میدادند .

ترکیه نوین از پیکار مردم آن برای دفاع
از استقلال سیاسی و شخصیت ملی کشور
شان بوجود آمد . افغانستان که خود یک نیم
قرن از زندگانی خویش را صرف مبارزات
علیه استعمار و تجاوز کرده بود طرح دوستی
نوین با ملت ترکیه رایک امر خیلی طبیعی
در یافت . ترکیه معاصر تحت رهبری زعمای
بزرگ آن مصطفی کمال اتاترک مانند زعمای
افغانستان به پروردن این دوستی توجه
عمیق منبول کرده آنرا فرا تر از احساسات
به ساحات مختلف زندگانی امتداد دادند .
پیوند معنوی که بین دو اردو در آنوقت استوار
گردید اثرات نیک خود را تا امروز حفظ نموده
است . در ساحه اداره علوم و معارف دانشمندان
ترکی در افغانستان به همان پیمان و همان
روحیه بذل مساعی نمودند که گویی مشغول
اعمار کشور خود بودند .

افغانستان سعی خود را برای استفاده از
نمرات مدینت امروزی که در برخی از مراحل
اولی آن دولت دوست ترکیه با ما همکاری نمود
ادامه میدهد . توام با آن تحولات اجتماعی
و سیاسی در عمق زندگانی ملی ما رخ داده و ما
امید داریم در نتیجه انسجام این قدم های
اساسی سیر نهضت خود را به غایه مطلوب آن
پرسانیم . نیروی نهفته در بازو و در ضمیر
ملت افغان و ذخایر نهفته در طبیعت سرزمین
اوبه این امید واری ما پیوسته قوت
می بخشد .

موقعیت جغرافیایی افغانستان و همچنان
تاریخ و روحیات مردم آن کشور ما را بینه
شیوه خاصی در سیاست جهانی معتقد گردیده
است . پیروی از اصول بیطرفی مثبت و فعال
عدم شمول در پیمان و کتله بندی های نظامی
و سیاسی قضاوت آزاد بین دول بر اساس
مساوات حل اختلافات بر طرق مسالمت آمیز
اجتناب از استعمار قوه برای کسب منافع
سیاسی اهمیت قاطع از اده مردمان و ملل در
تعیین سر نو شت شان الغای همه اشکال و
مظاهر استعمار تهداب سیاست خارجی
دولت افغانستان را تشکیل میدهد .

در شرق میانه افغانستان از رفخ آثار تجاوز
اسرائیل بر خاک های عربی و از حق مردم عرب
فلسطین در مورد سرزمین و زندگانی شان
پشتیبانی کرده و خواهد کرد . در هند چین

علیاحضرت ه معظه ملکه په داسی حال کی چه د ترکیه دخیره مؤسسی د رئیس دوکتوس مدیحه الدم سره خیری گوی

همسرشان ښاغلی فریدملن صدراعظم روسای مجلسین شوری اعضای کابینه قوماندان های قوای بری بحری وهوایی مامورین عالیرتبه ملکی وعسکری ترکیه شیخ السفرای متعین انقره باخانم های شان اشتراک ورزیسه بووند .

ضیافت ناساعت دهونیم شب ادامه داشت همچین علیاحضرت معظم همایونی ساعت سهونیم وقت محلی روز پنج میزان محصلین افغانی مقیم انقره رادر قصر اقامتگاه مهمانان خارجی بحضور پذیرفتند دراین وقت علاوه بر ذواتیکه شرف معیت ذات شاهانه رادارند یکدهه از رجال وشخصیت های ترکیه نیسز حاضر بووند .

ذات همایونی ساعت چهار وقت محلی از یک روزیم قدیمی شهر انقره دیدی کردند درین موقع راجع به آثار موزیم بحضور شاهانه توضیحاتی از طرف مدیر موزیم عرض میشد در اخیر بازدید ذات شاهانه مدیر موزیم یک تعداد کتب را بحضور شاهانه تقدیم نمود .

علیاحضرت معظم همایونی وعلیاحضرت ملکه معظه بتاریخ پنج میزان چاشت در ضیافتی اشتراک فرمودند که با افتخار علیاحضرتین در مرمره هتل واقع یک صیغیه حومه انقره ترتیب شده بود . درمدخل هتل علیاحضرتین از طرف ښاغلی هولوک بایولکن وزیر خارجه و همسرش استقبال گرد یدند .

موکب علیاحضرتین از اقامتگاه تا هتل مرمره توسط دینته موترسایکل سسواران بدرقه میشد . دراین ضیافت علاوه از ذواتیکه شرف معیت علیاحضرتین راداشتند بعضی از وزراء عدهای از جنرالهای اردو والی و ښاروالی انقره سفرای هر دو کشور باخانمهای شان اشتراک داشتند .

علیاحضرت معظم همایونی وعلیاحضرت ملکه معظه ضیافت مجللی به افتخار جلالتماب جودت شونای رئیس جمهور ترکیه وهمسر شان ساعت هشت شب چهارشنبه پنج میزان درهتل انقره ترتیب دادند درین ضیافت علاوه از جلالتماب رئیس جمهور ترکیه

دشهر باری ذات په حضور د ترکیی خارجه وزیر دانقری په مرمره ماہی کی لیدل کیږی

جلالتماب جودت سونای رئیس جمهور ترکیه ومیرمن سونای بنا غلی فرید ملن صدراعظم ومیرمن ملن روسای مجلسین شورا وزرای خارجه دفاع وداخله قوماندانهای بحری بری وفضائی قضیات محاکم والی وبناروا ل انقره شیخ السفرا اعضای سفارت کبرای افغانی متعین انقره مامورین عالیرتبه لشکری وکشوری باخانم های شان غرض وداع با اعلیحضرتین درمیدان هوایی حاضر بودند .

اعلیحضرت معظم همایونی در حالیکه جلالتماب جودت سونای رئیس جمهور ترکیه بااوشان همراه بود وموزیک سرود ملی افغان وترک رانواخت سلام گارد احترام راقبول و آنرا معاینه فرمودند سپس اعلیحضرتین بامشایعت کنندگان وداع نموده بجانب طیاره مخصوص تشریف فرماشدند .

جلالتماب جودت سونای رئیس جمهور ومیرمن سونای بناغلی هالوک بایو لکن وزیر خارجه ومیرمن بایولگن تا نزدیک طیاره اعلیحضرتین رامشا یمت کردند .

بناروا ل انقره ساعت پنج وقت مجلسی همانروز کلیدطلائی شهرانقرهراطی مراسم خاصی بحضور شاهانه در مہماخانه دولتیس تقدیم کرد .

نخست بناروا ل انقره طی بیانیہ خیرمقدم گفت افتخار دارم از اینکه کلید طلایی شهر انقره رابه اعلیحضرت معظم همایونی تقدیم میکنم بعد ازآنکه کلیدتقدیم شدذات شاهانه طی بیانیہ گفتند نہایت مسرورم کہ کلید شهری را بمن تقدیم میکنید کہ آباد کننده آن غازی کمال اتاترک دوست را سخ افغانستان بوده و بیرق افغانستان مستقل را بدست خود درین شهر بلند کرده بود من ازطرف خود ومردم افغانستان مراتب قدردانی خودرا درین موقع اظهار میدارم ، همچنان اعلیحضرت معظم همایونی و علیا حضرت ملکہ معظمه ساعت ۶ و ۵۰ دقیقه روز ۶ میزان بوقت محلی توسط طیاره مخصوص از انقره عازم قونیہ گردیدند .

مرکب ذات شاهانه وملکہ معظمه ساعت ۹ وقت محلی از اقامتگاه اعلیحضرتین وارد میدان هوایی انقره گردیدند .

مسافرت ها ...

ذات شهر یاری هنگام وداع با جلالتماب جودت سونای رئیس جمہور و میرمن سونای از استقبال گرم و مہمان نوازی کہ از اعلیحضرتین در هنگام اقامت دوروزہ شان در آنقرہ بعمل آمد اظہار امتنان فرمودند .

طیارہ حامل اعلیحضرت معظم ہمایونی و اعلیحضرت ملکہ معظمہ ساعت نہوسیدہ دقیقہ وقت محلی جانب قونیہ اوج گرفت .

احسان تکین والی قونیہ بعدا بروی یک لوحہ تمثال کلاہ و عمامہ صوفیان را کہ دران بخط زرین جملہ (یاحضرت مولانا جلالالدین) نگاشته شدہ بود بہ اعلیحضرت تقدیم کرد .

ہمچنان اعلیحضرت معظم ہمایونی و اعلیحضرت ملکہ معظمہ روز شش میزان تربت حضرت مولانا جلالالدین بلخی را در قونیہ زیارت نمودند . هنگام مواصلت دران شہر بہ استقبال گرم ویر حرارت ہزاران نفر مقابل شدند .

بعداً اعلیحضرت معظم ہمایونی جادہ بلخ شہر قونیہ را کہ قبلا بنام زادگاہ مولانا نام گذاری شدہ بود بنابر تقاضای شہر یان قونیہ مجدداً افتتاح فرمودند . درین موقع والی قونیہ ضمن بیانیہ ای بحضور شاہانہ اظہار داشت مسرت داریم اعلیحضرت معظم ہمایونی بحیث شہریارو نمایندہ کشوری کہ حضرت مولانا دران پای بہجہان نہسا دہ جادہ بلخ رامجدداً افتتاح فرمودند . وی گفت ہمچنانکہ در بلخ جادہ قونیہ موجود است ارتباط روحانی و قونیہ مظهر پیوند مردمان ما میباشد .

ہنگامیکہ طیارہ حامل اعلیحضرتین در میدان ہوایی قونیہ بزمین نشست احسان تکین والی ایلماس قولوق بناروال مامورین عالیرتبہ عسکری و ملکی از اعلیحضرتین ودوات معیتی شان استقبال کردند .

ذات شہر یاری و ملکہ معظمہ بعداً عازم میدان ہوایی قونیہ شدند . اعلیحضرتین ساعت یک و دہ دقیقہ وقت محلی بمیدان ہوایی از میر مواصلت کرد . اعلیحضرتین از طرف

بہد موکب ذات شہر یاری و اعلیحضرت ملکہ معظمہ جانب شہر قونیہ بہ حرکت افتاد درین موقع یکدستہ موتورسایکل سواران موکب اعلیحضرتین راتا عمارت تربت حضرت مولانای بلخی بدرقہ کردند . مردم باشور و ہلہلہ پیہم از پادشاہ و ملکہ افغانستان باشعار ہای زندہ باد افغانستان استقبال میکردند .

مقامات ولایت و اہالی این شہر باگرمی استقبال شدند . درین موقع خانم والی از میر دستہای گل بحضور اعلیحضرت ملکہ معظمہ تقدیم کرد در میدان ہوایی از میر قطعات گارد احترام ہرسہ قواہ اعضای معیتی ذات شاہانہ و سفرای ہردو کشور حاضر بودند .

ذات شہر یاری و ملکہ معظمہ از عمارت تربت حضرت مولانا جلال الدین بلخی دیدن نمودند و در داخل عمارت تربت بروج مولانا بلخی اتحاف دعا کردند درطول این لمحات دریک گوشہ عمارت بہ اسلوب درویش ہای طریقت مولویہنی نواختہ میشد . ذات شہر یاری در مدخل تربت از قد یتترین نسخہ ہای خطی مثنوی معنوی و نسخہ ہای خطی دیوان کبیر مولانای بلخی دیدن نمودند .

اعلیحضرتین بعداز دیدن آثار تاریخی شب رادرین شہر استراحت داشتند ، ہمچنان اعلیحضرت معظم ہمایونی ساعت چاروقت محلی روز پنجشنبہ از آثار تاریخی برگامہ دیدن فرمودند . هنگام مشاہدہ آثار تاریخی برگامہ وکیل والی از میر بنسارو ال از میر رجال دولتی ترکیہ و سفرای افغانستان و ترکیہ شرف معیت ذات شاہانہ راداشتند .

عمارت تربت مولانا شامل مرقد حضرت مولانا مسجد موزیم آلاز زمان مولانا جلالالدین بلخی میباشد . اعلیحضرتین بعداز دیدن موزیم مذکور تشریف فرمای سالون عمارت شدند . ذات

د افغانستان کالنی

ملکه معظمه باذوات معیتي شان ساعت چارو بیست وقت محلی هشت میزان بعد از مشاهده آثار تاریخی ازمیر توسط طیاره مخصوص تشریف فرمای استانبول گردیدند . طیاره حامل اعلیحضرت معظم همایونی وعلیاحضرت ملکه معظمه ساعت پنج وپانزده وقت محلی وارد میدان استانبول شد . از اعلیحضرت معظم همایونی وملکه معظمه هنگام مواصلت درمیدان هوایی استانبول استقبال گرم و با حرارت بعمل آمد . و ا لسی استانبول و همسروی یناروال استانبول

همچنان اعلیحضرت همایونی وعلیاحضرت ملکه معظمه شام هفت میزان در دعوتی اشتراک فرمودند که به افتخار اعلیحضرتین از طرف وکیل ولایت ازمیر و خانمش در هتل از میرتیب یافته بود . درین دعوت علاوه برذوات معیتي اعلیحضرتین برخی از مامورین عالیرتبه عسکری و ملکی از میربا خانمهای شان اشتراک ورزیده بودند . اعلیحضرت معظم همایونی وعلیاحضرت ملکه معظمه از موزیم سلجوقی و آثار قدیمی شهر ایفیس دیدن فرمودند . درین هنگام

معظم همایونی اعلیحضرت او علیاحضرت ملکه دازمیر دموزیم خغه دیدنی په حال کی .

اعلیحضرت معظم همایونی وعلیاحضرت مامورین عالیرتبه عسکری و ملکی باخانمهای شان از اعلیحضرتین و ذوات معیتي شان در میدان هوایی استانبول استقبال نمودند . همچنان موقع ورود اعلیحضرتین گارد تشریفاتی مراتب احترام را بجا آورد . هنگا میکه علیاحضرت ملکه معظمه از طیاره به میدان هوایی تشریف آوردند همسر والی استانبول دسته کل به حضور علیاحضرت ملکه معظمه تقدیم کرد . سلطان محمد سوم دران شهر دیدن نمودند همچنان اعلیحضرت معظم همایونی از کتابخانه

وکیل والی ازمیر یناروال ازمیر مدیرعمومی میاسی وزارت خارجه ترکیه ویک عده از مامورین دولتی آنجا شرف معیت اعلیحضرتین را داشتند . حین مشاهده آثار تاریخی موزیم سلجوقی همسر مدیر موزیم و منسو بین موزیم دسته های گل را بحضور علیاحضرت ملکه معظمه تقدیم نمودند آثار تاریخی ایفیس مورد دلچسپی خاص اعلیحضرت معظم همایونی قرار گرفت . اعلیحضرت معظم همایونی وعلیاحضرت ملکه معظمه به کتاب مخصوص موزیم سلجوقی امضاء فرمودند .

شهر بزرگ که در تاریخ شرق و غرب طی قرون مقام برجسته داشته است احیا نمود این احساس و اظهار محبت که در تاریخ دو کشور سوا بق طولانی دارد نزد مردم افغانستان گرامی بوده از آن قدر دانی عمیق مینمایند - چنانچه دوستان ترك ما اطلاع دارند در مملکت مانیز احساسات گرم متقابل در برابر مردم غیسور این سرزمین تاریخی پیوسته وجود داشته و دارد . زندگانی معاصر دو کشور در يك مرحله خیلی احساس برای هر دو ملت پایبوند های محکم اشتراك در الام و اعمال و همکاری میسر علمی و فرهنگی بهم نزدیک شده است از مشاهده ترقیات این کشور دوست به روی همان مودت خاص که در برابر بزرگان تر کی خود احساس میکنیم مسرت خاص بمادست میدهد در جهان امروز احتیاجات انسانی از لحاظ کیفیت و کمیت پیوسته تغییر یافته و بالا میرود آمادگی متداوم برای موفقیت در این مسابقه بین امکانات مادی و معنوی بشرویین شرایط زندگی که سرعت و شدت تحول می یابد يك امر خیلی دشوار ولی در عین حال ضرور است . مساعی ملت ترکیه در این زمینه خیلی قابل ملاحظه و ستایش است و ما صمیمانه آرزو میکنیم دوام این برای نسل های امروز و فردای این مردم رفاه و سعادت مزید باز آرد . ما در افغانستان بسا شرایط مشکل تر و برو هستیم ، تجاوزات استعماری بر سر زمین مانز دیک به یکنیم قرن فرصت خیلی گران بهار در حساس ترین دوره تحولات صنعتی جهانی از ما سلب کرد بعد از حصول مجدد استقلال دو باره موقع یافتیم به اقتصاد و صنعت کشور خود توجه کنیم . قدم های در این راه برداشته ایم که به نظر ما قدم های آغاز گفته میشود تجاوزات استعماری و مبارزات افغانستان در برابر آن بر تشکل نظر ما در مورد مسایل بین المللی و در مورد موقعیت مادر منطقه و در جهان تاثیر بارز داشت نگاهی باین من حله تاریخ ما و مقایسه آن با سیاست امروزی نشان میدهد که ملت افغانستان در هر زمان چه در دوره پیکار استرداد استقلال و چه امروز به کرامت بشری و مساوات بین حقوق ملت های جهان و لزوم زوال استعمار پیوسته عقیده راسخ داشته و دارد .

در این کتا بخانه نسخ خطی قدیمی موجود میباشد ، همچنان ذات همایونی از موزیم توپ قاچودیدن فرمودند . مدیر موزیم توپ قاچو در هر قسمت توضیحات لازمه را به حضور اعلیحضرت معظم همایونی به عرض میرسانید . هنگام مشاهده آثار موزیم توپ قاچویك عده از رجال حکومتی ترکیه و سفرای کبیر هر دو کشور شرف محبت اعلیحضرت معظم همایونی راداشتند .

اعلیحضرت معظم همایونی و علیا حضرت ملکه معظمه ساعت ۹ شب ۹ میزبان بوقت محلی در ضیافتی اشتراك فرمودند که بافتخار اعلیحضرتین از طرف بناغلی فریدملن صدراعظم ترکیه و میرمن ملن در قصرشاله در استانبول ترتیب شده بود درین ضیافت عده از اعضاء کابینه والی استانبول مامورین عالی رتبه عسکری و ملکی استانبول سفرای کبیر هر دو کشور باخانم های شان اشتراك داشتند . ضمن این ضیافت بیانیه های بین اعلیحضرت معظم همایونی و صدراعظم ترکیه تعاطی گردید متعاقباً يك محفل شیب نشینی بافتخار اعلیحضرت در یکی از تالار های قصر شاله صورت گرفت که در آن علاوه بر ذوات متذکره عده از شخصیت های استانبول جنرال قنسل های یکتعداد کشور های دوست و بعضی از استناد پوهنتون استانبول شرکت داشتند ، دعوت تاحوالی ساعت یازده شب دوام داشت .

بیانات اعلیحضرت معظم همایونی به

جواب بیانیه خیر مقدم جلالتماب فریدملن

جلالتماب عزیز !

نخست از طرف خود ملکه و همراهمان خود از پذیرایی گرم جلالتماب شما و حکومت دوست ترکیه صمیمانه اظهار تشکر مینمایم طی ایامی که در این کشور دوست سپری کردیم مظاهر متعدد احساسات دوستی مردم شما را نسبت به خود و به ملت خود مشاهده نمودیم . خیر مقدم اهالی این شهر تاریخی و زیبای خاطر ارزنده مسافرت گذشته ما را بایسن

د افغانستان کالنی

و دورانده یشانه اعلیحضرت شهابان نایل شده باقدر دانی وتبجید می نگرد ، مسافرت اعلیحضرت شما موقع ارزنده را برای مطالعه مسایل بین المللی و منطقی که محل علاقه مندی نزدیک هردو کشور میباشد در فضای تفاهم دوستانه میسر نمود .
اعلیحضرتا !

آرزوی واثق ما این است تا علایق بین المللی موافق به موازین منشور ملل متحدو خاصتاً آن اصل ها که به طور جهانی قبول شده است مانند احترام استقلال حاکمیت تمامیت خاک وعدم مداخله در امور داخلی دیگر کشور ها و رعایت حقوق متساوی بین ملت ها برقرار باشد .

حکومت های ترکیه همچگاه نخواهند پذیرفت که منازعات بین المللی از راه قوه یا تهدید و یا از طریق تحمیل امرواق حل وفصل شود . ماجریانات نزاغ شرق میانه رابادقت وعلاقه مندی نزدیک تعقیب میکنیم . آرزومندی ما این است که این منازعه در برتو اصل های منشور ملل متحد وموافق به فیصله نامه شورای امنیت مصوبه بیست ودونوامبر ۱۹۶۷ - حل وفصل شده وصلح عادلانه و واقعی در این منطقه مستقر گردد چنانچه اعلیحضرت شما اطلاع دارند مسئله قبرس برای ترکیه و جمعیت ترکی اهمیت حیاتی دارد ارزومندیم مذاکرات بین دو جمعیت مقیم آن جزیره که در این تازگی ها مجدداً آغاز شده است طریق حل عادلانه مطابق بسبق به موافقتنامه های بین المللی موجوده به طوری حل گردد که اشتراک قانونی حقوق و منافع جمعیت های ترکی و یونانی جزیره تامین گردیده موجب بختیاری ورفاه هردو جانب شود .

سپاسگزاری خود را از یشتیبانی ارزنده افغانستان دوست و برادر رابخ به این منازعه اظهار میدارم وهمچنان اظهار امید می کنم که در نیم قاره وآسیای جنوبی صلح عادلانه و پایدار برقرار گردد .
اعلیحضرتا !

یقین دارم هنگام اقامت خویش در کشور مامظاهر دوستی باحرارت وصمیمی را که ملت ترکیه در مقابل مردم برادر افغانستان دردل

افغانستان راه بیطرفی رایگانه طریقت استحکام مزید آزادی کشور خویش وخدمت به صلح بین المللی تشخیص نموده وجنبش جهانی عدم انسلک پیوسته از اشتراک در پیمان های خارجی کناره می جوید واوضاغ و جریانات گیتی رامطابق به ماهیت آن آزادانه قضاوت میکنند .

تماس هائیکه باجلالتماب رئیس جمهور و جلالتماب شماو دیگر از رجال این کشور حاصل کردیم به جانبین موقع داد راجع به نظریات یکدیگر در مورد موضوعات مورد علاقه مشترک اطلاع حاصل کنند . و این امر موجب کمال رضائیت ما میباشد . در حالیکه دوره مسافرت مادر ترکیه بادیدن ما از این شهر زیبا به پایان میرسد اطمینان میدهم خاطرات نهایت گوارای این ایام پیوسته نزد ما گرامی خواهد بود .

بانجدید تشکر از جانب خود وملکه از این پذیرائی باحرارت واژکلمات دوستانه شما آرزو های قلبی خود را برای صحت وسلامت جلالتماب شماو همسر محترمه تان و برای سعادت مزید ملت برادر ترک واستواری روز افزون بصله های دوستی بین افغانستان و ترکیه اظهار میدارم .

هتن بیانیة یشاغلی فریدملن صدراعظم ترکیه:
اعلیحضرتا !

نهایت افتخار دارم که اعلیحضرت شما علیاحضرت ملکه ودیگر مهمانان عالی قدر افغانی را امشب در این محفل خیر مقدم می گویم .

دوستی افغانستان وترکیه متکی بسر عنعنات پایدار ومتین است وبا این مسافرت اعلیحضرتین شما نیرومند تر واستوار تر میشود .

علایق بین هردو کشور که متکی بر تفاهم ودوستی متقابل بوده در پنجاه سال اخیر در طریق استحکام صلح منطقه سهیم موثر داشته است . آرزو مندیم این همکاری نزدیک که طی این مدت بین ملت های ترک وافغان صورت گرفته است نه تنها پایدار باشد بلکه در سال های آینده متماد یا توسعه بیاید .

ملت ترک ترقیاتی را که کشور دو دوست و برادر ما افغانستان تحت قیادت خردمندان

بدربار کابل پشتو نستانی های مقیم کابل که برای پذیرایی از ذات شاهانه در مقابل عمارت میدان هوایی صفت بسته بودند - مصافحه واحوال پرسى نمودند .
 اعلیحضرت معظم همایونی وعلیاحضرت ملکه معظمه در اوایل ماه میزان بنابعد عورت جلالتماب جنرال جودتسو نای رئیس جمهور ترکیه و میرمن سونای به آن کشور مسافرت رسمی دوستانه نموده وبعدها اعلیحضرت تین برای معاینات طبی به اروپا تشریف برده بودند .

عودت ملکه معظمه

علیا حضرت ملکه معظمه ساعت چار ونیم عصر روزسه شنبه ۲۱ قوسمع الخیریکابل معاودت فرمودند ، اعلیحضرت معظم همایونی در نزدیک طیاره ازعلیا حضرت ملکه معظمه استقبال نمودند . درین هنگام والا حضرت شاهدخت بلقیسس والا حضرت شهزاده شاه محمود والا حضرت محبوب غازی والا حضرت مارشال شاه ولیخان غازی فاتح کابل والا حضرت جنرال سردار عبدالولی وبعضی دیگر از اعضای خانواده جلیل سلطنتی معیت ذات شهریاری را داشتند هنگامیکه علیا حضرت ملکه معظمه ازطیاره سلطنتی فرود آمدند - موزیک سلام شاهی را نواخت وگارد تشریفاتی مراسم احترام رابجا آورد .
 والا حضرت شاهدخت مریم که درایام اخیر به معیت علیاحضرت ملکه معظمه بودند و بناغلی علی محمد وزیر دربار سلطنتی که شرف همراهی علیاحضرت را داشتند نیز بکابل مراجعت کردند .

دکتر عبدالظاهر بناغلی محمد موسی شفیق پوهنوال دکترمحمدعمرووردگ رئیس ولسی جرگه سناتور عبدالهادی داوی رئیس مشرانو جرگه اعضای کابینه قضات ستره محکمه جنرال های اردوی شاهانه عددها از اعضای هردو جرگه شورا مامورین عالیرتبه ملکسی بناروال سرپرست شیخ السفرا و بعضی از سران کور دیپلوماتیک مقیم کابل باخانم های شان برای استقبال ازعلیاحضرت ملکه معظمه درمیدان هوایی بین المللی کابل حاضر بودند .

می پروارند ملاحظه فرموده اید . کمال مسرت دارم اظهار نمایم که مسافرت اعلیحضرتین درسلسله علایق نزدیک موجود بین هردو کشور حلقه ارزش مند بیفزاید .
 مسافرت رسمی اعلیحضرت معظم همایونی وعلیاحضرت ملکه معظمه در ترکیه روز ۹ میزان ۱۳۵۱ به پایان رسید اعلیحضرت تین برای یک اقامت غیررسمی از استانبول تشریف فرمای اروپا گردیدند . در میدان هوایی والسی استانبول شخصیت های برجسته عسکری وملکی سکرتر جنرال وزارت امور خارجه سفرای هردو کشور باخانم های شان برای وداع حاضر بودند. بناغلی علی محمد وزیر دربار سلطنتی درسفر اروپا شرف معیست اعلیحضرتین را داشت .

اعلیحضرت معظم همایونی عصر روز ۱۲ عقرب مع الخیر بوطن معاودت فرمودند . طیاره سلطنتی کندهار حامل ذات شهریاری ساعت چهار بعد از ظهر به میدان هوایی بین المللی کابل فرود آمد، والا حضرت شهزاده احمدشاه والا حضرت شاهدخت بلقیسس والا حضرت شهزاده شاه محمود والا حضرت خاتون والا حضرت محبوب والا حضرت مارشال شاه ولی خان غازی والا حضرت جنرال سردار عبدالولی دکترم عبدالظاهر صید راعظم پوهنوال دکترم محمد عمر وردگ رئیس ولسی جرگه سناتور عبدالهادی داوی رئیس مشرانو جرگه دکترم عبدالصمد حامد معاون صدارت ستر جنرال خان محمد وزیر دفاع ملی بناغلی امان الله منصور وزیر داخله دکترم

نعمت الله پژواک والی کابل بناغلی محمد کبیر نورستانی بناروال سرپرست شیخ السفرا سفیر کبیر ترکیه وشارژدها سفارت فرانسه بدربار کابل در نزدیک طیاره از ذات شاهانه استقبال نمودند .

اعلیحضرت معظم همایونی بعد از مصافحه باذواتیکه در نزدیک طیاره حاضر بودند سلام گاردشاهی را قبول و آنرا معاینه فرمودند . بعدا ذات شاهانه با اعضای کابینه قضات ستره محکمه جنرال های اردوی شاهانه مامورین عالیرتبه ملکی سفرای دول متجا به

د افغانستان کالني

خارجه طي مذاكرات جانين سياست خارجي كښور هاي خودرا شرح دادند .
جانپ افغاني پيروي پايدار افغانستان را از خط مشي غير منسلك بيان كرد . ضمن تبادل نظر بر اوضاع بين المللي جانين پابندي كښور هاي شانرا به اصل هاي منشور ملل متحد تاثير نموده واعتماد راسخ خودرا اظهار داشتند . برينكه صلح جهاني بايد متكي بر رعايت همه دول از اصل هاي قبول شده احترام استقلال حاكميت تماميت خاك كښورها عدم مداخله در امور داخلي واحترام حقوق متساوي باشد .

هر دو جانب پشتيباني خود را از ملليكه بر ضد استعمار و براي كسب مجدد حق تعيين سر نوشت خويش مبارزه ميكنند ايسر از نمودند .

هر دو جانب جريان رفع تشنج وعادي شدن روابط بين المللي را حسن استقبال نموده ابراز نظر نمودند كه اين جريان در همه منطقه هاي جهان بدون استثناي گسترش يابد تاآنكه صلح جهان مستحكمتر گردد .

طي مذاكرات جانين در باره اوضاع شرق ميانه تبادل نظر نموده و هر كدام موقف مشخص خودرا به جانب ديگر شرح دادند و اظهار اميد نمودند كه حل نهايي موضوع شرق ميانه مطابق حقوق ومنافع مشروع عرب تامين شود طرفين مخالف خودرا به استعمال قوه وتهديد قوه بمقصد كسب منافع سياسي وتسلسط بر اراضي واستعمال تسلط بحيث امر واقع براي تحمیل کردن صورت حل يکجانبه اظهار نمودند .

طرفين اظهار اميد كردند مذاكرات مجدد در قبرس بين جمعيت هاي تركي زبان ويوناني زبان منتج بصورت حلي گردد كه براي همه جوانب ذيلعلاقه عادلانه ومطابق معاهدات

بين المللي باشد كه اساس استقلال قبرس است زيرا منافع هر دو جمعيت در مساوات استقلال حاكميت و تماميت خاك وامنيست دولت قبرس مطابق قانون اساسي آن بطور لازم تامين شده ميتواند .

درباره اوضاع نيم قاره جانين ابراز توقع كردند كه اجتماع سمله بحيث قسم اول استقرار

عليحضرت ملکه معظمه پس از عودت ذات شهر ياري از مسافرت اخير بخارج براي انجام معاينات صحي در اروپا تشریف داشتند .

اعلامیه مشترک افغانستان و ترکیه

اعلیحضرت معظم هما یونسی پادشاه افغانستان و علیاحضرت ملکه معظمه نظریه دعوت جلالتمابوجودت سونای رئیس جمهور ترکیه از تاریخ چارتا ده میزان ۱۳۵۱ مطابق ۲۶ سپتمبر الی اول اکتوبر ۱۹۷۲ سفیر رسمی به آنکشور نمودند .

ښاغلی علی محمد وزیر دربار سلطنتی و ښاغلی محمد موسی شفیق وزیر امور خارجه شرف معیت اعلیحضرت معظم همایو نسی را داشتند .

اعلیحضرت تین طي مسافرت خویش در ترکیه از جاهای تاریخی و دارای اهمیت فرهنگی درانقره قونیه ازمیرو استانبول دیدن نمودند . در هر جای از طرف مردم دوست ترکیه باچنان گرمی وصمیمیت كه میزبه علایق برادرانه موجود بین هر دو ملت و دارای ریشه عمیق در تاریخ میباشد استقبال گردیدند . اعلیحضرت تین مراتب تحسین ومسرت

شانرا از ترقیات مردم برادر ترك در زمینهای مختلف فعالیت ملی ابراز نمودند .

طي این مسافرت هر دو رئیس دولت در یک فضای مودت وصمیمیت وتفاهم متقابل روابط دو جانبه كښور هاي خودرا مطالعه کرده در باره مسایل عمده بين المللي تبادل نظر نمودند .

در این مذاكرات از طرف افغانستان ذوات اتی نیز اشتراك داشتند ، ښاغلی محمد موسی شفیق وزیر امور خارجه و دكتور روان فرهادی معین سیاسی وزارت امور خارجه ښاغلی غلام محمد سلیمان سفیر کبیر افغاني متعین انقره .

از جانب ترکیه ذوات اتی نیز در مذاكرات حصه گرفتند : ښاغلی فرید ملین صدراعظم ښاغلی امید هولوك بای اولکان وزیر امور خارجه ښاغلی اسمعیل اراز سكرتر جنرال وزارت امور خارجه ښاغلی فاروق شایهینباش سفیر کبیر ترکیه در کابل ښاغلی اوکتای جان کاردیش مدیر عمومی سیاسی وزارت امور

مسافرت ها ...

امنیت و صلح بادوام دران ناحیه مفید و موثر باشد .
جانپین هنگام مطالعه علایق ذات البینی آن دوستی تاریخی را تذکار نمودند که هردو ملت برادر را با هم مرتبط میدارد ، طرفین لزوم توسعه علایق موجود فرهنگی بین هردو کشور را که ریشه آن نهایت عمیق است تأیید کردند .

هردو جانب با رضایت مندی متذکر شدند که تبادل مسافرت های رسمی در تقویت تفاهم بین هردو کشور برادر سود مند می باشد .
اعلیحضرتین قدر دانی و مسرت شان را از استقبال گرمی که رئیس جمهور حکومت و مردم ترکیه بعمل آوردند ابراز داشتند .
اعلیحضرتین از جلالتماب رئیس جمهور ترکیه و میرمن جودت سونای دعوت نمودند تا به افغانستان مسافرت رسمی نمایند این دعوت با اظهار شکران قبول گردید .

وزیر امور خارجه افغانستان از وزیر امور خارجه ترکیه دعوت کرده افغانستان مسافرت دوستانه نماید این دعوت با مسرت قبول گردید .

طرفین متذکر گردیدند همکاری نزد یک و بائمر زمانی بین هردو کشور توسعه یافت که هردو کشور جهاد طولانی رادر مقابله نیرو های خارجی موفقانه به پایان رسانیدند و افغانستان استقلال خود را مجدداً تأمین نمود و ترکیه دولت نوینی را تاسیس کرد .

طرفین با رضایت مندی این مطلب را تأیید نمودند که علایق صمیمی عنعنوی بین هردو کشور اساسی برای توسعه همکاری دو جانبه بشمول علایق تجارتي و تبادلات فر هنگی میباشد .
طرفین اظهار آرزو نمودند در زمینه

مسافرت وی، وی گیری رئیس جمهور هند به افغانستان

علی محمد وزیر دربار سلطنتی سترجنرال
خان محمد خان وزیر دفاع ملی شباغلی محمد
موسی شفیق وزیر امور خارجه شباغلی
امان الله منصور وزیر داخله و رئیس هیات
مهمانداران دکتور نعمت الله پرواک والی کابل

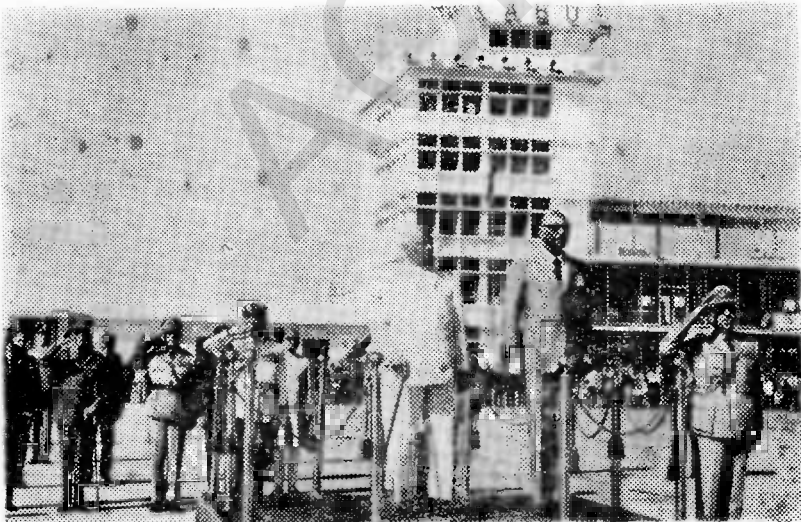
وشباغلی محمد کبیر نورستانی شاروال سرپرست
دکتور عبدالحکیم طبیبی وشباغلی مهتا سفیر ای
کبری هردوکشور نیز در میان هوایی کابل
شرف معیت ذات شهریاری راداشترتند .

اعلیحضرت معظم همایونی پس از مصافحه
بازئیس جمهور هند ذوات معینی شانرا به
جلالتماب وی وی گیری معرفی فرمودند ومقابلتا
رئیس جمهور هند ذوات همسفر خود را به حضور
همایونی معرفی کردند .

بنابه دعوت اعلیحضرت معظم همایونی
جلالتماب وی وی گیری رئیس جمهور هند برای
مسافرت رسمی ودوستانه عصر روز هژده سرطان
وارد کابل گردیده واز طرف ذات شهریاری
استقبال شدند .

طیاره حامل رئیس جمهور هند وهمراهان
شان ساعت شش به میدان هوایی بین المللی کابل
فرود آمده وذات شهریاری مهمان محترم
شانرا خیر مقدم گفتند .

والاحضرت مارشال شاه ولیخان غازوی
فاتح کابل والاحضرت جنرال سردار عبدالولی
دکتور عبدالظاهر صدراعظم پوهنوال دکتور
محمد عمر وردک رئیس ولسی جرگه سنا تور
عبدالهادی داوی رئیس مشرانو جرگه پوهاند
دکتور عبدالحکیم ضیایی قاضی القضاات شباغلی

شهریاری ذات او جلالتماب وی، وی گیری به هغه وخت کی چه دتشریفاتی گاردا احترام منی

مسافرت ها

وشهریان کابل با ابراز احساسات سرشار و کفزدنهای ممتد از مهبان اعلیحضرت معظم همایونی استقبال کردند .

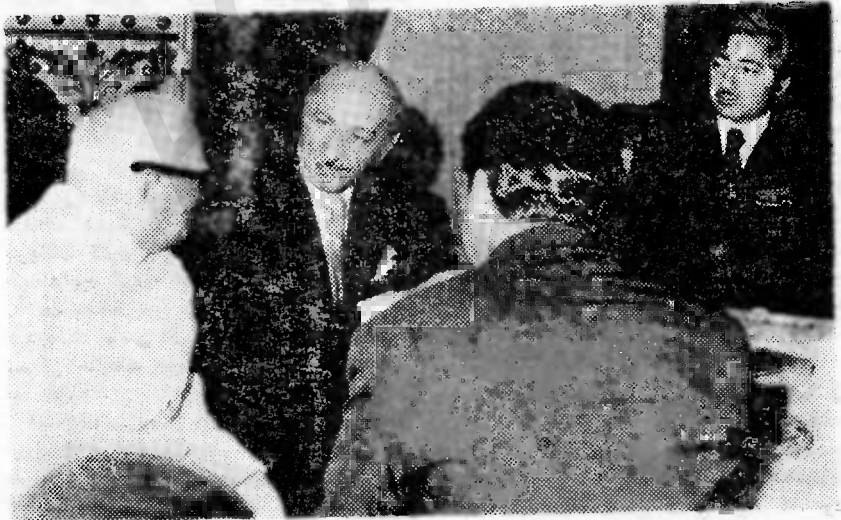
دوآنیکه درین سفر با جلالتماب رئیس جمهور هند به کابل آمده بودند عبارت از پروفیسردکتور سیدنورالحسین وزیر معارف و امور اجتماعی و کلتور هند و عضو راجیه سبها، بنیاعلی وی شنکر گیری عضو پارلمان هند و پسر رئیس جمهور بنیاعلی افتارسنک سیکرتو وزارت امور خارجه هند بنیاعلی محبوب احمد رئیس تشریفات جنرال ازال، چوپرا یاور رئیس جمهور بنا غلی کرشنا سوامی معاون سیکرتو رئیس جمهو رو بنیاعلی ای ام . عبدالحمید مشاور مطبوعاتی رئیس جمهور .

جلالتماب وی وی گیری رئیس جمهور هند ساعت یازده قبل از ظهر روز نژده سرطان با اعلیحضرت معظم همایونی در قصر دلکش املاقات نمودند . در این موقع بنیاعلی علی محمد وزیر دربار سلطنتی محمد موسی شفیق وزیر امور خارجه پروفیسور داکتر نورالحسین وزیر معارف و امور اجتماعی و کلتور هند بنیاعلی وی شنکر گیری عضو پارلمان هند و پسر رئیس جمهور و سفرای کبیر افغانستان و هند در دهلی و کابل حاضر بودند .

ذات شهبازی و مهبان محترم شانیس از آنکه موزیک سرود های ملی هند و افغانستان را نواخت مراتب احترام گارد راقبول و آنرا معاینه کردند . درین موقع بیست و یک توپ برسم احترام شلیک گردید و یکدسته از پسران ودختران خردسال که بالباس ملی افغانی ملیس بودند به نمایندگی از شهریان کابل با اهدای دسته های گل ورود مهبانان پادشاه معظم مارا خیرمقدم گفتند .

بعد از جلالتماب وی وی گیری جانب صفوف مستقبلین تشریف برده با اعضای کابینه قضات مستر محکم جنرال های اردوی شاهانه بعضی از اعضای هردو جرگه شورا مامورین عالیرتبه ملکی سران کوردیپلوما تیک بدربار کابل پشتونستانیا و هندی های مقیم کابل مصافحه کردند .

موکبذات شهبازی و جلالتماب وی وی گیری توسط یکدسته موتر سایکل سواران تا قصر چهلستون که اقامتگاه مهبان عالیقدر هند بود بدرقه گردید . جاده های خط سیر مهبان عالیقدر اعلیحضرت معظم همایونی از میدان هوایی تا قصر چهلستون بایر قهای ملی هردو کشور مزین بوده و در دو جناح این جاده ها هزاران نفر اعم از مامورین اهالی طلاب معارف

شهبازی ذات دجلالتماب وی وی گیری سرود دلکش بهمانی کبیری دخبرو به حال لیدل گیری .

د افغانستان کالنی

همه مردمان هندوستان درایام حصول دوباره استقلال افغانستان آنرا احساس و اظهار نموده بودند این گذشته‌ها افغانستان و هند را پشتیبان طبیعی پیکار مردمان و ملل برای حصول و حفظ آزادی شان گردانیده است. مظاهر این پشتیبانی در اجتماعات مختلف دول آسیا و آفریقا و کشورهای غیر منسلک که حکومت های هر دو کشور دران حصه گرفته‌اند همواره تبارز نموده و مینماید.

افغانستان روشن دیرین حمایت از اصل حریت مردمان و سهمگیری در امر صیانت صلح بین المللی را با پیروی از سیاست بیطرفی مثبت و فعال و تحکیم قضاوت آزاد در مسایل جهانی پیوسته ادامه خواهد داد قبیله صلح جهانی با قضیه انکشاف اقتصادی جا معه انسانی علاقه نزدیک دارد این علاقه طی سالیهای اخیر در نتیجه مطالعات فسر دی دانشمندان و تلاش های علمی دسته جمعی کشورهای مختلف دنیا روشن تر گردیده است.

با مسرت مشاهده میکنیم کشور دوست هند در راه ترقی اقتصادی و صنعتی خود کامهای مولری بر داشته و حتی بیک عده از کشورهای این قاره و قاره آفریقا در زمینه های اقتصادی و تخنیکی مساعدت مینماید. اكمال شفاخانه اطفال در کابل به کمک دولت هند نشانه احساسات صمیمی مردم شما در مقابل مردم افغانستان میباشد. به اغتنام فرصت مراتب قدر دانی خود را از این همکاری ارزنده هندو مساعی متخصصان هندی که در اعمار و آماده ساختن آن مؤسسه بسذل نموده اند اظهار میدارم تهاداب این مؤسسه را که عنقریب افتتاح می شود یکی از رهبران برجسته هند مرحوم دکتر ذاکر حسین گذاشته بود که خاطره نیک مسافرت شان مانند خاطرات مسافرت های دیگر ز عمای هند در نزد ملت ما گرامی میباشد.

جلالتماپ عزیز !

مسافرت شما به افغانستان در زمان سی صورت میگیرد که کتله از مردمان نیم قاره همجواری مادر تاریخ معاصر خویش یکبار دیگر صفحه ای را که متأسفانه شاهد تصادمات مسلح و رنج توده ها بود بر گردانیدند.

ضیافتی از طرف اعلیحضرت معظم همایونی به افتخار جلالتماب وی وی گیری رئیس جمهور هند در قصر دلکشا ساعت هشت و پانزده دقیقه شب بیست سرطان ترتیب شده بود. درین دعوت مجلل والا حضرت شهزاده احمد شاه والا حضرت شهزاده شاه محمود والا حضرت مارشال شاه ولیخان غازی فاتح کابل والا حضرت جنرال سردار عیدالولسی دکتور عبدالظاهر صدراعظم پوهنوال دکتور محمد عمر وردک رئیس ولسی جرگه سناتور عبدالهادی داوی رئیس مشرانو جرگه پوهاند دکتور عبدالحکیم ضیائی قاضی القضاة بناغلی علی محمد وزیر دربار سلطنتی اعضای کابینه بعضی از جنرال های اردوی شاهانه برخی از مامورین عالیرتبه والی کابل شیخ السفرا و سفرای هر دو کشور همراهان رئیس جمهور شرکت کرده بودند. درین دعوت بیاناتی بین اعلیحضرت معظم همایونی و رئیس جمهور هند تعاطی گردید.

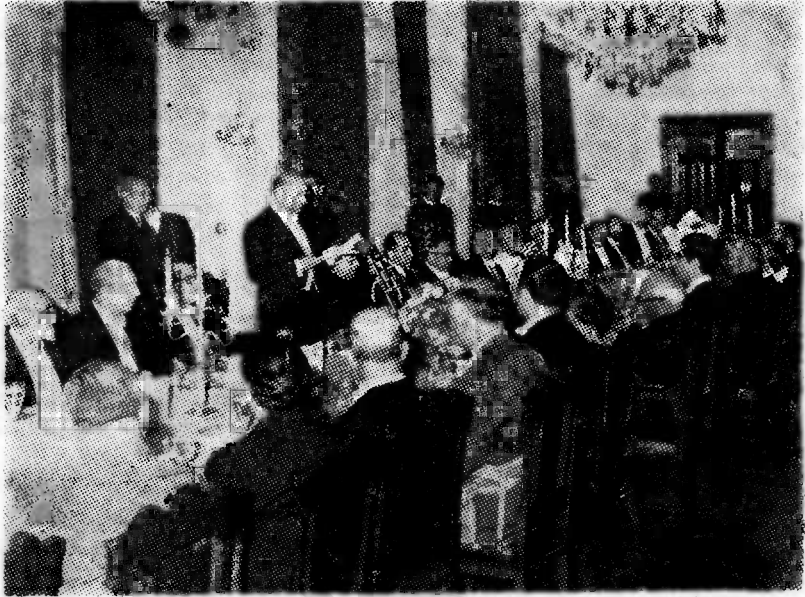
بیانات اعلیحضرت معظم همایونی :

جلالتماپ عزیز !

مسرت دارم از جانب خود و بنام ملت افغانستان جلالتماب شمارا به حیث مهمان گرامی و رئیس کشور دوست هند در این محفل خیر مقدم میگویم. دیدن کنونی شما از افغانستان به سلسله مسافرت های متقابل بین زعمای دولتین مطابق بروحیه علایق دوستانه ایست که از ایام باستان بین دو کشور وجود داشته و پیهم تقویت می یابد. پیوند های دوستانه بین مردمان ما که ریشه های عمیق آن در تاریخ چند هزار ساله هر دو ملت فرورفته از تماس های متقابل و مستقیم مردمان طی قرون متمادی و از استقلال جریانات فکری و تبادل ارزشهای عمده بشری مایه و نیرو گرفته است.

خوشبختانه این علایق در زندگانی معاصر هر دو ملت بتاسی از اراده ایشان و در نتیجه مساعی حکومت هر دو کشور پیوسته استحکام می پذیرد.

استقلال سرزمین شما که در نتیجه مساعی فرزندان خردمند و فداکار خطه پهناور هند به دست آمدید ربع قرن پیش از امروز نزد ملت ما با مسرت خاص تلقی گردید. این مسرت خاطره آن شادمانی را تجدید کرد که

معظم پولواکها یونانی اعلی حضرت به هفنه میلستیا کی چه دهندد جمهور رئیس جلاتماپ وی، وی گیری پویا یابی دگلخانی په هانی کی گیری وه دوینا په حال کی

یکانه طریقی است که با پیروی از آن دول این منطقه برای رسیدگی به اهداف مهم حیاتی با حفظ منافع خویش و منافع صلح و درپرتو روحیه ای که مقتضای جهان امروز است تشریک مساعی کرده میتوانند

باتاسف باید گفت که قاره آسیا در چند جناح با چنین اوضاع ناگوار مقابل میباشد. فزهندچین دوام و حتی توسعه تصادفات مسلح برای مردمان آسیا وهمه مردمان جهان موجب نگرانی عمیقی است. قطع همه انواع دخالت خارجی در ویتنام و باقی هند چین و رعایت موا فتنانه های ژنیو شروط اساسی ختم این جنگ طولیل وخطر میباشد.

در شرق میانه اسرائیل نه تنها از اعاده سر زمین های عرب و شناختن حقوق مسلم مردم فلسطین سرباز میزند بلکه برخاک دول عربی به تجاوز های نوین می پردازد.

ملت افغانستان که با ساکنین نیم قاره علایق خیلی نزدیک دارد آرزومند است صلح بادوام بین ایشان برقرار گردد ملاقات و مذاکرات اخیر در سمله به همه این امیدها می بخشد که بالاخره سعی برای تفاهم مستقیم جانشین دوام کشیدگی ها و نیز جانشین خطر حل کشیدگی ها با وسایلی غیر مسالمت آمیز گردد. ما صمیمانه آرزو میکنیم با این اقدام نیک و نخبستین در تاریخ کشیدگی های هند و پاکستان دریافت چنان چاره های برای حل مشکلات بین دو کشور ممکن شود که به منافع ملی شان مطابق بوده در این منطقه آرامش را برقرار سازد. همچنین امید داریم دول این منطقه با رعایت اصل تفاهم و دوستی و جستجوی طرق مسالمت آمیز برای حل منازعات ذات البینی بر اساس واقع بین و عدالت امکانات همکاری های اقتصادی موثر را بدون هیچگونه نسیه تفریق و تبعیض بین خود فراهم کنند ایمن

د افغانستان کالنی

وازاره افغانستان بسيا مفکوره ها و تأثيرات کلتوری که ما اکنون آنها را کاملاً هندی تلقی میکنیم به هند آمده است. از هند بسا مفکوره ها و اندیشه ها مخصوصاً مذهب بودا از طریق افغانستان و در ورای افغانستان انتشار یافته گذشته مشترک ماتاریخ طولانی امتزاج افراد و مفکوره ها است.

البته امر بسیار برجسته اینست که حتی درین عصر هم روابط عنعنوی هردو کشور زنده باقی مانده و توسعه آن ادا می دارد. تجارت خود را با یکدیگر با وجود مشکلات افزایش داده و پروگرام های مشترک همکاری اقتصادی را آغاز کرده ایم. درین مسأله توانسته ایم به یکدیگر با علاقه دوستانه و تفاهم صریح پاسخ گوئیم. این تعجب آور نیست زیرا برخورد منافع بین کشور های ما وجود ندارد بلکه منظور حقیقی یا فتن و سائلیست که بلانهای همکاری را برای انکشافی که هردو کشور تقاضا دارند تعمیم نماید. این مسأله برای آینده است و این امر فرصت خیلی مساعد را برای هند و افغانستان مهیا میسازد، کمیسیون مشترک هند و افغان برای همکاری اقتصادی اداره است که به سویه عالی از طرف کشور های ما برای این مقصد تاسیس گردیده و من امید وارم که مسأله آن نه تنها به نفع مردم افغانستان باشد بلکه هندو افغانستان را بیش از هر وقت دیگر با هم نزد یکتا سازد. میخواهم به یکی از اصول عمده که نزد ما مشترک است اشاره کنم و آن عبارت است از پابندی ما به سیاست عدم انسلاک هند این سیاست را اساس روابط خویش با جهان با این عقیده راسخ قرار داده است که وسیله توسعه ساحه صلح و همکاری را برای انکشاف سریع ممالک از قبیل کشور های خود ما در دنیای زو به انکشاف نمایندگی میکند. ما به افغانستان به حیث بانی سیاست انکشاف آزاد که از نفوذ و کنترل هر قدرت خارجی درین قسمت جهان میرا و آزاد است سلام می گوئیم. این روشن مستقل و غیر منسلک سیاست افغانستان را از زمان حصول استقلال بیش از پنجاه سال قبل متمایز گردانیده و افغانستان همیشه از احترام سایر کشور ها برخوردار بوده است همکاری مثمر بیمن

پشتیبانی همه ملت های صلح خواه و عدالت پسند جهان از حقوق مردمان عرب و خاصه مردم مجاهد فلسطین نهایت ارزشمند است بمیان آمدن دوام صلح در شرق میانه بیش از همه نیازمند اعتراف به حقوق ملت فلسطین و اعاده سرزمین های اشغال شده عربی به اهل آن میباشد، افغانستان همواره از موقف برادران عرب خود در برابر تجاوز پشتیبانی نموده و خواهد نمود.

جلالتماب عزیز!

با ابراز تمنیات صمیمانه برای صلح جهان و پایان آرزومندی که این اقامت شما و همراهان تان در کشور ما به نیکویی سپری شود جام خود را به صحت و سلامت جلالتماب شما و دوام واستواری مزید دوستی افغانستان و هند بلند میکنم.

بیانیه جلالتماب وی وی گیری نیسس جمهور هند

اعلیحضرتین جلالتمابان خانم ها اقایان!

اجازه دهید درین ضیافت قدر دانی عمیق خود را از پذیرائی گرم و دوستانه که در کابل از من بعمل آمده اظهار کنم.

این مظهر دوستی بین هندو افغانستان است که با قرن هاتماس نمو کرده و نمو و انکشاف آن ادامه دارد.

اقامت من در افغانستان یک خاطره انگیزنده است چندین سال قبل هنگامیکه گورنر میسور بودم افتخار داشتم که مدت کوتاهی میزبان اعلیحضرت شما باشم. دران هنگام مشاهده کردم که اعلیحضرت شما با فضیلت و شجاعت عالی مسأله خود را نجیبانه و قنرفاه مردم تان کرده اید. این تماس آرزوی مرا برای آمدن درین کشور که مثل همه هموطنان خود آنرا سرزمین مردم شجاع و شکست ناپذیر می شناسم و تاریخ آن از مدت ها با تاریخ خود ما ارتباط دارد خیلی ما افزود. امروز که درین جامی باشم در حقیقت یک آرزوی دیرینه من بر آورده میشود.

با آمدن به افغانستان تازه مشاهده میکنم که چگونه علایق دوستی گذشته بیمن دو کشور ما ثابت باقی مانده و چگونه امروز بصورت خلل ناپذیر ادامه می یابد از افغانستان

سافرت ها

مصائب بی شماری زامتحمل شده اند . ما درخشان ترین امیدواری همکاری اقتصادی رادرنیم قاره درصلح پایدار می بینیم وماامید های بزرگ استحکام مزید مناسبات عنعنوی دوستانه را با افغانستان داریم یقین داریم و صمیمانه امید میکنم که ما اکنون دراستانۀ یک عصر صلح و فعالیت مثبت قرار داریم که برای تمام مردمان این منطقه سود مند باشد .

جلالتما بان خانها و آقایان من اکنون از شما دعوت میکنم جام خود را با اشتراك من به طول عمر و صحت اعلیحضرتین پادشاه و ملکه افغانستان به رفاه و سعادت مردم افغانستان و به استحکام مزید دوستی بین افغانستان و هند بلند کنید .

همچنان در حالیکه اعلیحضرت معظم همایونی حضور داشتند جلالتماب وی وی گیری رئیس جمهور هند شفاخانه اطفال و موسسۀ صحت طفل راساعت ده ونیم قبل از ظهر بیست و یک سیرطان دراکبر خان مینه افتتاح کردند .

کشور های مبادخل این چوکات عدم انسلاک موجود بوده و من اعتماد دارم که در راه تفاهم داعیه عالی هم آهنگی جهانی به مساعی خود ادامه خواهیم داد .

افغانستان و هند به یک منطقه ارتباط دارند و اکثر پرابلم های این منطقه نزد آنها مشترک است ما آگاهیم که صلح و سعادت تقسیم ناپذیر است و معضلات نیم قاره برادران افغانی هارائیز متاثر میسازد مانازه ازیک گذرگاه پرنکلیف در امورتیم قاره گذشته ایم تلاش اساسی ما این بوده است که اختلافات را شرافت مندانه صلح آمیز عادلانه و بصورت دایمی حل کنیم . با اساس همین روحیه بود که صدراعظم ابار رئیس جمهور بوتو در سمله علاقات کردمن مسرت داریم که بگویم موافقتنامه ای که بین آنها بامضاء رسید امکانات مناسبات دوستانه را با پاکستان فراهم میکند این آرزوی هر هندی و مخصوصا آن ملیون ها نفری است که اخیرا درنیم قاره مشکلات و

به داسی خال کی چه همایونی معظم اعلیحضرت حضور لری جلالتماب وی وی گیری دکابل دکوچنیانو روغتون اودکوچنیانو و صحت موسسه پرانیزی .

د افغانستان کالني

بيانات دكتور عبدالظاهر صدراعظم :
اعليحضرت معظم همايوني !
جلالتماب رئيس جمهور !

نبايت افتخار دارم د ريسن محفل فرخنده بسمه مناسبت افتتاح شفاخانه اطفال که اعليحضرت همايوني طی بيانات شاهانه خویش آنراشانه احساسات صميمی مردم هند مقابل مردم افغانستان

تشخيص فرموده اند از طرف حکومت افغانستان چند کلمه مختصر بعرض برسانم .

اهمیت این موسسه را در تلاش های مردم افغانستان به مقصد بهبود جهات مختلف صحت به نیکویی درک میکنیم و در این لمحہ مراتب قدر دانی آن والدین کودکان را که آرزومند موجودیت چنین یک موسسه در کشور خود بوده اند بیان میدارم . محبت و عطوفت به اطفال که بشریت بهترین آنچه را دارد بایشان مديون است و ابراز مساعی برای **معالجه امراض و عوارض برايشان در نپادامی ريشه عيق دارد و این راه فام نيك ميگيريم** که یکی از مظاهر مودت بين افغانستان و هند که اعمار این موسسه صحتی به مساعدت فنی و مالی هند میباشد در چنین یک زمینه بشری عرض وجود می نماید .

در ربع قرن اخیر کشورهای آسیا و آفریقا تلاش در راه پیشرفت اقتصادی اجتماعي و فرهنگی راهی حيث متمم حتمی بیکار در راه آزادی سیاسی بشمار آورده اند برای مردمان جهان سوم موجب مسرت است کشور دوست ما هند نه تنها در جهت ترقی مردم خویش کامیابی های ارزشمند به دست آورده اند بلکه در زمینه همکاری فنی و اقتصادی با کشور های دوست در چندین کشور پشمول افغانستان گام های برجسته میگذارند که محفل امروز یکی از مظاهر می باشد . همچنان که در این چندسال اخیر اعمار این موسسه محل همکاری نزدیک و صمیمانه مهندسان و معماران هندو کشور بود همچنان اکنون این موسسه یک ساحه تعاون و یاری طبیبان پرستاران و دیگر پرسنل صحتی هر دو کشور دوست گردیده است . امید داریم این همکاری که ضمناً بیانگر پیشرفت طبابت

ذات شهر یاری فرمودند مسرت دارم با **جلالتماب شما مفتحا در مراسم افتتاح این** موسسه اشراک می نمایم . ذات شاهانه اظهار آرزو مندی فرمودند تا همکاری های باهمر بين دولتین افغانستان و هند توسعه مزید بیاید . آغاز فعالیت شفاخانه قبل از افتتاح رسمی آن به تاریخ دوازدهم دلو سال گذشته طی محفل جداگانه باتلاوت قرآن کریم و بیانات مفصل پوهاند دكتور محمد ابراهيم مجيد سراج

وزیر صحت و شخصیت های دیگر راجع به مشخصات فنی و پروگرام کار آن موسسه صورت گرفته بود .

در **مراسم التتاج شفاخانه اطفال موسسه** صحت طفل و الاحضرت شهبز اده احمد شاه مارشال شاه ولیخان غازی فاتح کابل و **الاحضرت جنرال سردار عبدالولی دكتور** عبدالظاهر صدراعظم پوهنوال دكتور محمد عمر

وردک رئیس ولسی جرگه سناتور عبدالهادی داوی رئیس مشرانو جرگه اعضای کابینه بعضی از قضات ستره محکمه عده از جنرالهای اردوی شاهانه هیات اداری هندو جرگه شوری بناروال سرپرست مامورین عالیرتبه **ملکی شیخ السفرا بناغلی نیومن و سفیری** کبیر هندو کشور و همراهان رئیس جمهور هند اشتراک داشتند .

مؤکب اعليحضرت معظم همايوني ومهمان محترم شان جلالتماب ویوی گیری رئیس جمهور هند ساعت ده و پانزده دقیقه به مدخل شفاخانه اطفال و موسسه صحت طفل مواصلت کرد ذات شهر یاری ومهمان محترم شان از طرف بناغلی علی محمد وزیر دربار سلطنتی پوهاند دكتور محمد ابراهيم مجيد سراج وزیر صحتی و اراکین آن وزارت استقبال گردیدند . بعداً ذات شهر یاری و جلالتماب ویوی گیری بامنسوی بین موسسه صحت طفل مضافه نمودند .

دكتور عبدالظاهر صدراعظم قبل از مراسم بیانه یی مبنی بر افتتاح رسمی این موسسه صحتی ایراد نمودند .

مسافرت ها ...

بعد این پروژه با سفر میرمن اندرا گاندی از کابل تشویق معتنا بی دریافت من در حالیکه امروز به خاطر این موسسه درینجا حاضر هستم از ارزشی که به آن داده شده و از علاقه که رهبران مابان دارند آگاهم .

حاجت به تذکر نیست که از طرف افغانستان هر نوع توجه میداوم و کامل برای این پروژه نشان داده شده است .

من میدانم که اعلیحضرت شما شخصاً باین پروژه علاقمند بو دیدید زیراحتی از نخستین روز های ساختمان این بنا بازدید های آتی نیز درینج نمی فرمو دید که این خود نشان دهنده علاقه عمیق اعلیحضرت است و کارکنان هندی و افغانی رابه اندازه زیاد ی تشویق نموده است .

مؤسسه که امروز افتتاح میشود یکی از بزرگترین پروژه هایست که تحت پرو گرام همکاری تخنیک هندی در خارج از آنکشور ر اعمار میشود .

این پروژه سمبول ارزش عالی است که هنده به مناسبات خویش با افغانستان قایل است. همچنان این پروژه نشان دهنده حسن احساس همکاری هردو کشور است که در راه مساعی مشترک تامین زندگی بهتر برای مردمان خویش اختیار کرده اند. این مؤسسه مثال حقیقی مساعی همکاری است. زیرا درین پروژه هردو طرف سهم مهمی گرفته اند حکومت افغانستان قسمت بزرگ ضروریات محلی راتیه کرده در حالیکه هند بنا راتعمیر و وسایل لازمه طبی راتیه نموده است ایس. تعمیر درائر کارافغانها و پرسونل ما هر افغانی بناء گردید که از آغاز پروژه در آن کار می کردند .

امیدوارم که این سهم آنها در هر مرحله تکمیل پروژه معنی کسب سریع تمام قابلیت

عصری و تحقیقات علمی در زمینه صحتی در کشور بزرگ هند میباشد توسعه یابد .

شاد مانیم یک عده پرسونل صحتی ماد ر موسسات طبی آنکشور دوست دریک فضای دوستی بی شائبه تحصیلات نظری و عملی کرده و میکنند تادر پیشرفت امور این موسسه مهم در حال و آینده خدمت گزارده بتوا ند باین آرزومندی که همکاری های افغانستان و هند در دیگر زمینه هانیز مطابق مذاکرات کمیسیون مشترک همکاری اقتصادی و فرهنگی هردو کشور توسعه بیابد مراتب قدر دان حکومت افغانستان از زحمات متخصصان هندی که مساعی شان در زمینه های مختلف به انعقاد این محفل موقع داده است و از مجاهدات صمیمانه متخصصان و کارگران افغانی که درینجا بوطن خود خدمت ارزنده نموده و ضمناً خشتی در دیوار دو ستسی افغانستان و هند گذاشته اند اظهارمینمایم.

اتعقاد این محفل تذکر آن لمحات راموقع میدهد که زعمیق فقید هند مرحوم دا کتر ذاکر حسین پنج سال قبل سنگ تهادب این شفاخانه را گذاشتند .

متن بیانیه جلالتهاب ویوی گیری هنگام

افتتاح موسسه صحت طفل .

اعلیحضرتا !

جلالتهاب خانمها و آقایان !

برای من مسرت بزرگیست که در مراسم افتتاح رسمی شفاخانه اطفال و موسسه صحت طفل در اینجا حاضر میباشم . این پروژه بهترین نمونه از همکاری هندو افغانستان میباشد که تا اکنون صورت گرفته است .

سنگ تهادب این عمارت زیبا توسط دکتور ذاکر حسین معاون رئیس جمهور وقت هند حینیکه در سال ۱۹۶۷ - برای بازدید افغانستان آمده بود گذاشته شد . دوسال

د افغانستان کالني

دهنده عزم هر دو طرف برای همکاری به نفع طرفین میباشد مادرهند درصددآن شده ایم تا مهارت هایی را که بازحمت کشی فر او ان و بعدازآن تلاش هاو مشکلاتدر مسیرانکشاف اقتصادی خویش کسب کرده ایم در دسترس برادران افغانی خویش بگذاریم هندمثل منابع مادی نادر دارد و نیازمند تضمین انکشاف سریع برای مردم خود میباشد چون ما به عین منطقه قرار داریم ومعضلات ماشباهت بد هم میرساند عقیده داریم که راه های حلی که در هند پیدا شده برای افغانها نسبت به راه هایی که از ممالک انکشاف یافته نسبت میکنند کمک بیشتر خواهد کرد. قابل تذکر وقدر دانست که دوستان افغانی مادرین مورد با ما هم نظریه اند .

برای توضیح این نکته به پروژه برق و آبیاری چارده غوربند اشاره میکنم درینجا تجربه هند مستقیمانه به آن اوضاع افغانستان تطبیق گردید که بسیار شباهت به او ضاغ

بعضی قسمت های کوهستان هند دارد . این پروژه حیات مردم آن منطقه را بهتر ساخته و برای شان تسهیلات ووسایلی را فرا هم خواهد ساخت . البته درحالیکه پیشرفت درآینده بسیار اهمیت دارد درعین زمان حفظ آن جنبه های گذشته که منبع افتخار والهام در انکشاف یک ملت است نیز ضروری میباشد یکی از دلچسپ ترین پروژه هندو افغانستان حفظ مجسمه های بودا در بامیان است. این مجسمه های بزرگ معروضی دستبرد زمان قرار گرفته ودرخطر فروریختن بود. همکاری مشترک بین هند وافغانستان در جهت جلوگیری آن و برای حفظ آثارباستانی برای آینده اکنون درچارمین مرحله خود وارد شده است .

این ها فقط شمه از طرقتیست که دران هند وافغانستان مشترکا کار کرده اند امروز در حالیکه این موسسه جدید زیبا برای استفاده مردم افغانستان افتتاح میشود مسرت دارم که توانستم تصمیم مملکت خودرا برای دوام وتوسعه همکاری با افغانستان وبه کمک افغانستان مجدداً اظهار کنم ماقبلادرانجام بعضی پروژه هابه همکاری یکدیگر توفیق

های لازمه رادر افغانستان برای تعمیل پروژه دارای این ماهیت درآینده با حداقل کمک خارجی داشته باشد نایل شدن طور سلیم به اتکا بخود هدف دوجانبه است و من یقین دارم که این پروژه مشترک درین هدف سهیم خواهد داشت . ارزش این نوع مؤسسه رانمی توان محض با عظمت عمارات یا عالی بودن وسایل آن قیاس کرد. جریان تداوی های که منظور این موسسه راتشکیل میدهد اولتر از همه

مستلزم کار کنان تربیت یافته وفداکار است هندیك تعداد کوچک متخصصین را برای انجام کار های ضروری درین موسسه تهیه کرده است درحالیکه تعداد زیاد کار کنان از طرف افغانستان تهیه شده است برای هر دو طرف کار حقیقی شفاخانه فقط اکنون شسر و غ میشود زیرا آنها باید بیاموزند که مهارت های خود را به نفع آنهایکه درین موسسه به غرض تداوی می آیند بکاربرند .

میخواهم مخصوصاً تصمیم حکومت افغانستان رادر مورد اضافه کردن یک هاستل نرس ومحل اقامت برای رئیس شفاخانه درپلان اصلی تذکردهم این تصمیم مخصوصاً قابل قدر است زیرا نشان میدهد که چه اندازه این موسسه هم اکنون بحیث یک موسسه ملی افغانستان موسسه که ضرورت به بهبود تداوم ووسعت در خدمت مردم دارد تلقی میشود .

بالتر از همه آنچه قابل ملاحظه وتشویق کننده است اینست که این موسسه وقدر فاه اطفال وخردسالان شده است تماس هایین هند وافغانستان عمیق و دیرینه است مسادر گذشته اشتراک مساعی زیاد به خارج داده و یکجا سهیم های قابل ملاحظه در جهسان گرفته ایم امروز نمر تماس های تاریخی خودرا می بینیم وساحه های بسیار پرثمر همکاری رادر آن می یابیم موسسه صحت طفل درکابل اعتماد متقابل به مارا تمثیل میکند که نسل های آینده درکشور های ما از یکدیگر مثل پدران خویش الهام خواهند گرفت .

علاوه بر این موسسه پروژه های متعددیگر هند وافغان وجود دارد که مساویانه نشان

مسافرت ها ...

حاصل کرده ایم آینده فرصت های جدیدی برای مساعی متقابله میبا خواهد کرد و من یقین دارم که یادگار های دیگر روحیه دوستی بین کشور های ما در فرصت های آینده بوجود خواهد آمد .

رئیس جمهور هند گفت از اعلیحضرت معظم همایونی سپاسگزارم که بمن موقع دادند تا از نزدیک مزار یک شخصیت بزرگ آسیائی یعنی پادشاه را که زمانی تاریخ هند بدست او بود دیدن نمایم .

جلالتماب ویوی گیری رئیس جمهور هند که بدعوت اعلیحضرت معظم همایونی برای یک مسافرت رسمی ودوستانه بکابل آمده بودند ساعت هشت وبیست دقیقه صبح روز ۲۳ سرطان توسط طیاره عازم دهلی جد ید گردیدند .

ذات شهرباری جلالتماب ویوی گیری راتانزدیک طیاره همراهی نموده وبامهمان محترم شان وداع کردند .

در نزدیک طیاره والا حضرت مار شال شاه ولیخان غازی فاتح کابل والا حضرت جنرال سردار عبدالولی دکتور عبدالظا هر صدراعظم پوهنوال دکتور محمد عمر وردگ رئیس ولسی جرگه سناتور عبدالهادی داوی رئیس مشرانو جرگه پوهاند دکتور عبدالحکیم ضیایی قاضی القضاة بناغلی علی محمد وزیر دربار سلطنتی ستر جنرال خان محمد وزیر دفاع بناغلی محمد موسی شفیق وزیر امور خارجه بناغلی امان الله منصوروی وزیر داخله دکتور نعمت الله پژواک والی کابل بناغلی محمد کبیر نورستانی بناروال سرپرست ودکتور عبدالحکیم طیبی سفیر کبیر افغانستان متعین دهلی و بناغلی مهتا سفیر کبیر هند بدربار کابل برای وداع باجلالتماب ویوی گیری به معیت ذات شهر یاری بودند .

طیاره حامل رئیس جمهور هند و همراهان شان ساعت هشت وبیست دقیقه صبح ۲۳ سرطان ازمیدان هوایی اوج گرفت .

همچنان دعوتی از طرف دکتور عبدالظا هر صدراعظم به افتخار جلالتماب ویوی گیری رئیس جمهور هند ساعت ۸:۴۵ شب ۲۱ سرطان در تالار وزارت امور خارجه ترتیب یافته بود که دران پوهنوال دکتور محمد عمر وردگ رئیس ولسی جرگه سناتور عبدالهادی داوی رئیس مشرانو جرگه بناغلی علی محمد وزیر دربار سلطنتی اعضای کابینه بعضی از قضاة ستره محکمه اعضای اداری هر دو جرگه شورا بعضی از جنرال های اردو برخی از مامورین عالیرتبه ملکی والی کابل بناروال سرپرست سران کورد پیلوماتیک مقیم کابل سفرای هر دو کشر و همراهان رئیس جمهور هند اشتراک ورزیده بودند . در این دعوت دکتور عبدالظا هر

صدراعظم جام خود را به صحت جلالتماب ویوی گیری رئیس جمهور هند به دوستی مزید دو کشور وترقی کشور هند بلند کردند . همچنان جلالتماب ویوی گیری رئیس جمهور هند جام شانرا به صحت اعلیحضرت معظم همایونی وعلیا حضرت ملکه معظمه سعادت وترقی مردم افغانستان وتوسعه مزید دوستی هند وافغانستان بلند کردند . جلالتماب ویوی گیری رئیس جمهور هند وبعضی از همراهان شان قبل از ظهر روز ۲۲

سرطان از موزیم کابل دیدن کردند . رئیس جمهور هند در مدخل موزیم از طرف بناغلی محمد ابراهیم عباسی وزیر اطلاعات وکلتر اراکین آنو زارت و منسوبین موزیم استقبال گردیدند .

رئیس جمهور هند و همراهان شان از اتاق های مختلف موزیم کابل دیدن کردند . در ختم بازدید جلالتماب رئیس جمهور هند در کتاب مخصوص موزیم امضاء نمودند .

جلالتماب ویوی گیری رئیس جمهور هند و بعضی از همراهان شان ساعت یازده قبل از ظهر روز پنجشنبه از باغ پادشاه دیدن کردند

مسافرت اعلیحضرت معظم همایونی به ولایات کندهار و بلخند

اعلیحضرت معظم همایونی از قسمت های مختلف گندام و آسیاب سیلوی کندهار درحالی که در هر قسمت توسط مامورین موطسفات تفصیلات بعرض میرسیده باز دید فرمودند .

سیلوی کندهار که کار ساختمان آن در سال ۱۳۴۹ آغاز شده است امسال تکمیل گردیده و ظرفیت بیست هزار تن غله را دارد ، آسیاب سیلوی کندهار در بیست و چهار ساعت یکصد و بیست تن گندم را آرد میکند .

همچنان اعلیحضرت معظم همایونی بعد از ظهر ۲۵ جدی به محل قشله جدید عسکری کندهار تشریف برده و در آنجا نقشه و مساحه قشله عسکری را ملاحظه فرمودند و از فعالیتی که در سرسبزی مساحه های قشله بعمل آمد ، مراتب رضایت شاهانه را اظهار فرمودند .

اعلیحضرت معظم همایونی عصر همان روز از باغ شباغلی سید عبدالرحمن شاه کندهاری در شهر کندهار نیز دیدن نمودند، درین باغ انواع مختلف گل و طیور و حیوانات پرورش یافته است در بازدید تاریخی بیست و پنج جدی اعلیحضرت معظم همایونی علاوه از اعضای معیت ذات شاهانه شباغلی سلطان عزیز زکریا والی کندهار دگر جنرال محمد سعید قوماندان قول اردو و شباغلی عبدالاحد کرزی نایب اول ولسی جرگه نیز حاضر بودند . اعلیحضرت معظم همایونی در حالیکه والا حضرت شهزاده شهاب محمود و والا حضرت شهزاده محمد داود پشتونیار شرف معیت ذات شاهانه را داشتند ساعت پنج و نیم بعد از ظهر بیست و پنج جدی خرقة مبارکه را در شهر کندهار زیارت نموده و به روح پاک حضرت محمد مصطفی پیشین بزرگ اسلام صلوات علیه وسلم درود و دعا اتحاف نمودند .

اعلیحضرت معظم همایونی روز بست و پنج جدی غرض بازدید ولایات کندهار و هیلمنند توسط طیاره سلطنتی کندهار وارد آن ولایت گردیدند .

درین بازدید ها والا حضرت شهزاده شهاب محمود والا حضرت شهزاده محمد داود پشتون یار نیز شرف معیت اعلیحضرت معظم همایونی را داشتند .

اعلیحضرت معظم همایونی ساعت ده قبل از ظهر روسای دوایر مرکزی و معاریف ولایت کندهار را در سالون قوماندانی قول اردوی آن ولایت بحضور شاهانه پذیرفته و آنهارا مورد الطاف شایهانه قرار دادند، ذات شاهانه در مدخل قرارگاه از طرف دگر جنرال ارکان حرب محمد سعید قوماندان قول اردوی کندهار و جنرال های اردوی شاهانه استقبال گردیدند .

سپس رؤسای دوایر مرکزی و معاریف ولایت کندهار در حالیکه شباغلی سلطان عزیز زکریا والی آن ولایت نیز حاضر بود به حضور شاهانه شرفیاب شدند .

اعلیحضرت معظم همایونی فرمودند که وزیرای فواید عامه زراعت و پلان که شرف معیتی شانرا دارند راجع به مشکلات ولایت کندهار از نزدیک باوکلای مردم تماس میگیرند و تا جایکه در توان حکومت باشد برای رفع آن مشکلات توجه خواهند کرد . حاضرین طعام چاشیت را بسا اعلیحضرت معظم همایونی صرف کردند . ملاقات ذات شاهانه با مامورین و اهالی ولایت کند هار سه ساعت را در بر گرفت . همچنان اعلیحضرت معظم همایونی ساعت سه و پانزده دقیقه بعد از ظهر سیلوی کندهار را در گورگان معاینه فرمودند

اعلیحضرت معظم همایونی دکندهار دسیلوگدام گوری

بعداً ذات شاهانه از قسمت های مختلف تزییناتی داخل گنبد خرقه مبارکه دیدن نمودند. درولسی جرگه شرف معیت اعلیحضرت معظم همایونی راداشتند.

بعد از زیارت خرقه مبارکه اعلیحضرت معظم همایونی احساسات گرم مردم کندهار را که بدور محوطه خرقه مبارکه برای استقبال اعلیحضرت معظم همایونی گردآمده بودند قبول فرموده و آنها را مورد تفقد و الطاف شایسته شان قرار دادند.

اعلیحضرت معظم همایونی ساعت شش و ده شام به اقامتگاه شاهانه عودت فرمودند.

اعلیحضرت معظم همایونی ساعت سه بعد از ظهر بیست و پنج جدی یکمده از وکلاوسناتوران ولایات کندهار و زابل رادراقامتگاه شاهانه به حضور پذیرفتند. درموقع این شرفیابی به حضور ذات شهریاری والیان کندهار هیلمند زابل و فراه هم حاضر بودند.

اعلیحضرت معظم همایونی ساعت یازده و پنجاه و هشت دقیقه قبل از ظهر روز بیست و شش جدی از کندهار به لشکرگاه مواصلت فرمودند. و الاحضرت شهزاده شاه محمودوالا حضرت شهزاده محمد داود پشتونیار شرف معیت ذات شاهانه رادارند.

مختلف امور گنبد خرقه مبارکه درآمدگنبد که تحت ساختن میباشد به والی کندهار هدایت ارشاد فرمودند. این دروازه از نقره به قسم سواد کاری ساخته میشود و در روی آن سکه های طلاونگینه های لاجورد و شاه مقصود نصب میشود.

ذات شاهانه برای تکمیل امور گنبد خرقه مبارکه و دروازه درآمدگنبد که تحت ساختن میباشد به والی کندهار هدایت ارشاد فرمودند. این دروازه از نقره به قسم سواد کاری ساخته میشود و در روی آن سکه های طلاونگینه های لاجورد و شاه مقصود نصب میشود.

ذات شاهانه سپس به مزار اعلیحضرت احمدشاه بابا و میرویس نیکه تشریف برد و بروح آن مردان بزرگ تاریخ دعا نمودند.

اعلیحضرت معظم همایونی در مورد ترمیم و تنویر گنبد احمدشاه بابا و امور میناتوریکنبد میرویس نیکه که فعلا کار آن جریان دارد، به والی کندهار هدایت ارشاد و از حسن کار شایغلی محمد علی میناتور بیست اظهار رضایت فرمودند.

درموقع زیارت از خرقه مبارکه دعا بر مقبره احمدشاه بابا و میرویس نیکه علاوه به ذوات اردوی کندهار و ایان هیلمند و زابل نایب اول وولسی جرگه و یک عده از وکلای کندهار

د افغانستان کابینې

آبیاری می آید. تاکنون هفده کیلو مترکانال مذکور حفر گردیده است. این پروژه شامل شپیکه آبیاری زاكشي واحداث سرکها وهموار کاری **میهلنده**.

اعلیحضرت معظمهایونی بعداً فارم حیوانی اردوی (مار جبهه) را در حالیکه از طرف آمرین موظف توضیحات بعرض میرسید، مشاهده وراجع بهانکشاف وتوسعه این پروژه به قوماندان مربوط هدایت ارشاد فرمودند. درین فارم هفتصدویست راس حیوان مختلف تحت تربیه ونسلگیری گرفته شده است در بازدید اعلیحضرت معظمهایونی از پروژه هایمتذکره وزرای فواید عامه زراعت وآبیاری پلان والیان هیلمند وکندهار وقوماندان قول اردو کندهار ووکلای ولایت هیلمنددر ولسی جرگه نیز حاضر بودند.

اعلیحضرت معظمهایونی ساعت شش وچهل دقیقه شام همان روزبه اقامتگاه شاهانه در لشکرگاه معاودت فرمودند.

اعلیحضرت معظمهایونی وکلا وسناتور - ولایت نیمروز رادر حالیکه ښاغلی سخی احمد فرهاد والی آنجا نیز حاضر بود ساعت هفت و پانزده دقیقه شب بیست وشش جدی در اقامتگاه شاهانه در لشکرگاه به حضور پذیرفتند.

اعلیحضرت معظمهایونی پس ازمسافرت ولایت کندهار وهیلمند ساعت سه ونیم بعد از ظهر روز بیست و نه جدی توسط طیاره سلطنتی کندهار بمیدان هوایی بینالمللی کابل موصلت فرمودند. در نزدیک طیساره از اعلیحضرت معظمهایونی والا حضرت شهنزاده احمدشاه والا حضرت جنرال سردار عبدالولی ښاغلی محمدموسی شفیق صدراعظم سناتور عبدالهادی داوی رئیس مشرانو جرگه ښاغلی علی محمدوزین دربار سلطنتی وداکتر نعمت الله پژواک وزیر داخله استیقبال کردند. درین سفر والا حضرت شهنزاده محمداود پښتونیار نیز شرف معیت ذات شهریاری را داشتند.

درمیدان هوایی بینالمللی کابل اعضای حکومت جنرال های اردوی شاهانه وهامورین عالیرتبه نیز برای پذیرایی از اعلیحضرت معظمهایونی حاضر بودند.

اعلیحضرت معظمهایونی در دو راهی کندهار وهیلمند از طرف انجنیر میرمحمد اکبر رضاولی ورئیس عمومی انکشاف وادی هیلمند و ارغنداب مولوی محمداصرار رئیس محکمه وکلای هیلمند در ولسی جرگه استیقبال گردیدند ذاتهایونی حین موصلت بهشهر لشکرگاه سلامقطعه تشریفاتی راقبول وآنرا معاینه فرمودند. متعاقباً یکدسته از اطفال، دسته های گل رابه وکالت از شهر پانلشکرگاه بحضور اعلیحضرت معظمهایونی تقدیم داشته و ذات شاهانه راخیرمقدم گفتند. اعلیحضرت معظمهایونی آنها را مورد الطاف شاهانه قرار دادند. در این موقع ښاغلی محمد کریم بارک شاروال سرپرست لشکرگاه بیانیة خیر مقدم به حضور شاهانه بعرض رسانید. سپس ذات شهریاری جانب صنوف مستقبلین تشریف فرما گردیده وباهریک مضافه فرمودند. برای استیقبال از اعلیحضرت معظمهایونی رؤسای دوایر معاریف شهریان لشکرگاه وشاگردان معارف در دوطرف جاده صفبسته بودند.

در مسافرت ذات شاهانه به ولایت هیلمند ښاغلی خواک زلمی وزیر فواید عامه داکتر عبدالوکیل وزیر زراعت وآبیاری داکتر عبدالواحد سربابی وزیر پلان ښاغلی سلطان عزیز زکریا والی کندهار ودگر جنرال ارکان حرب محمدمسعود قوماندان قول اردو عمر کندها رئیس شرف معیت ذات شهریاری را داشتند.

اعلیحضرت معظمهایونی بعد از ظهر همان روز از کانال جدید شمالان غربی وفارم حیوانی وزراعتی اردو در ساحه مارجه وادی هیلمند دیدن فرمودند. درین موقع والا حضرت شهنزاده شاه محمود والا حضرت شهنزاده محمداود پشتونیار شرف معیت ذات شاهانه را داشتند.

موقع بازدید ذاتهایونی وهمراهان شان از سر بند پروژه شمالان در مورد نقشه عمومی انکشاف کانال از طرف انجنیر محمد امام رئیس دستگاه ساختمانی وادی هیلمند توضیحات بعرض میرسید.

بعداً اعلیحضرت معظمهایونی از شروع کانال تا ختم آن که چهل و دو کیلو متر ساحه را احتوا کرده است بسواری موثر بازدید فرمودند انجنیر میرمحمد اکبر رضا والی ورئیس عمومی انکشاف وادی هیلمند و ارغنداب گفت باتکمیل این کانال شصت و سه هزار جریب زمین تحت

مسافرت والا حضرت شهبزاده احمد شاه و والا حضرت

خاتول بهندوستان

والا حضرت شهبزاده احمد شاه و همسر شان والا حضرت خاتول بنا بدعوت دولت هند ساعت یا زده

وسی دقیقه قبل از ظهر روز ۱۲ قوس توسط طیاره سلطنتی کند هار عازم آنکشور گردیدند برای وداع با والا حضرت تین در میدان هوایی بین المللی کابل والا حضرت شهبزاده

شاه محمود ، والا حضرت محبوب غازی شباغلی صدراعظم ، دکتور محمد عمر وردگ رئیس ولسی جرگه سناتور عبدالهادی داوی رئیس دشوانو جرگه ، معاون صدا رت، بعضی از اعضای کابینه ، برخی از قضات ستره محکمه عده ای از اعضای هر دو جرگه شوری جنرال های اردو والی کابل بناروال سر پرست و عده از پیشو نستانی های مقیم کابل شیخ السفرا و اعضای سفارت کبرای هند مقیم کابل حاضر بودند .

در مراسم پذیرایی والا حضرتین عازم دهلی شدند .

طیاره سلطنتی کندهار حامل والا حضرتین ساعت سه بعد از ظهر دوازده قوس بسوقت محلی بمیدان هوایی دهلی فرود آمد .

شباغلی پاتک معاون رئیس جمهور ر هند و خانم شمس اعضای کابینه مأمورین عالی مرتبه سفرای کبیر افغانستان و هند مقیم دهلی و کابل و افغانهای مقیم دهلی از والا حضرت شهبزاده احمد شاه و والا حضرت خاتول استقبال کردند . هنگام مواصلت والا حضرتین بمیدان هوایی دهلی پس از آنکه موزیک سرود ملی افغانستان و هند را نواخت والا حضرتین مراسم احترام گارد تشریفاتی را قبول و آنرا معاینه کردند . متعاقباً والا حضرتین بسواری موتر جانب راشتراپتی بهاون مهمانخانه ریاست جمهوری هند که برای اقامت والا حضرتین تعیین گردیده تشریف بردند .

والا حضرت شهبزاده احمد شاه قبل از عزیمت مراتب احترام گارد تشریفاتی را قبول و آنرا معاینه کردند . والا حضرت شهبزاده احمد شاه و همسر شان والا حضرت خاتول بنا بدعوت مقام ریاست جمهوری هند از نمایشگاه بین المللی آسیایی منعقد دهلی و مواضع تاریخی و تحولات اقتصادی آنکشور دیدن نمودند .

والا حضرت شهبزاده احمد شاه و همسر محترمه شان والا حضرت خاتول ساعت سه بعد از ظهر روز ۱۳ قوس بسوقت محلی از مواضع تاریخی دوره اسلامی در دهلی دیدن کردند همچنان والا حضرتین پس از آنکه ساعت ۹ و ۴۵ صبح بسوقت محلی بر آرامگاه گاندی فقیه جوهر لال نهرو و لال بهادر شاستری اکلیل گل گذاشتند از نمایشگاه آسیایی که به تقریب بیست و پنجمین سالگه آزادی هند دایر شده بود دیدن نمودند همچنان والا حضرت شهبزاده احمد شاه و والا حضرت خاتول شب ۱۳ قوس در ضیافتی اشتراک نمودند که از طرف شباغلی پاتک معاون رئیس

درین مسافرت دکتور محمد اکرم رئیس روابط فرهنگی امور خارجه برید جنرال عبداللہ روکی رئیس روابط خارجی وزارت دفاع ملی و شباغلی نبیل ملک اصغر عضو ریاست تشریفات وزارت امور خارجه با والا حضرتین همراه بودند ، همچنان شباغلی مهتا سفیر کبیر هند متعین کابل با خانم شمس برای اشتراک

د افغانستان کالني

هند ملاقات نمودند . طی این ملاقات راجع به تشييد و توسعه روابط دو ستانه افغانستان و هند در زمينه های اقتصادی و فرهنگي تبادل نظر بعمل آمد . همچنان والا حضرتين شب دريك ضيافت دوستانه و غير رسمي صدر اعظم هند در منزل وی اشتراك نموده بودند .

والا حضرت شهبزاده احمد شاه و والا حضرت خاٲول همسر شان قبل از ظهر ۱۶ قوس از مسجد جامع دهلي ولعل قلعه ديدن کردند . همچنان والا حضرت شهبزاده احمد شاه ساعت دو نيم بعد از ظهر بناغلي سوارن سنگ وزير خار جٲ هندرا برای ملاقات پذيرفتند . درين موقع سفرای کبير افغانستان و هند نیز حاضر بودند .

والا حضرت تين ساعت هفت و نيم شب از نمايش نور و صوت در لعل قلعه ديدن کردند همچنان والا حضرت شهبزاده احمد شاه و والا حضرت خاٲول از مسجد جامع دهلي ديدن نمودند که در عصر شاه جهان اعمار گردیده و از آثار دوره اسلامی هند میباشد . همچنان لعل قلعه که از آن بازدید کردند ، درکنار دریای جمنا موقعيت داشته و در عهد شاه جهان اعمار شده است . این قصر محل در بار شاه جهان و دیگر سلاطین مغل هند بعد از وی بوده است . در نمايش نور و صوت تاریخ هند از قرن چهارده باینطرف توسط صوت و نور توضیح میشود . و قسمت های مختلف این قصر توسط نور رنگا رنگ روشن میگردد .

والا حضرت شهبزاده احمد شاه و والا حضرت خاٲول ساعت نه صبح روز ۱۷ قوس بوقت محلی از دهلي جدید توسط طیاره مخصوص اعزام کج راو واقع در ایالت مدیا پردیش گردیدند . برای وداع والا حضرتين در میدان هوایی دهلي بناغلي پاتک معاون رئیس جمهور هند و خانم شمس و یکمده دیگر از شخصیت های هندی افغانهای مقیم دهلي و سفرای کبير هردو کشور حاضر بودند .

والا حضرت شهبزاده احمد شاه و والا حضرت خاٲول ساعت هفت و نيم شام ۱۸ قوس ضیا فتی در هوٲل اشوگا در دهلي ترتیب داده بودند که دران بناغلي پاتک معاون رئیس

جمهور هند و خانم شمس به افتخار والا حضرتين ترتیب شده بود .

در این ضيافت اعضای کابينه جنرال های اردو مامورين عالی رتبه هند معاریف دهلي و سفرای کبير هردو کشور با خانمهای شان اشتراك ورزیده بودند .

بناغلي پاتک معاون رئیس جمهور هند در ضمن این ضيافت طی بیانيه مختصری به علايق دوستانه بين افغانستان و هند اشاره نموده و آرزو مندی کشورش را برای تقويت این پیوند ها ابراز نمود .

والا حضرت شهبزاده احمد شاه مقابلاً با اظهار قدر دانی از پذیرائی با حرارت مقام ریاست جمهوري و حکومت هند اظهار سپاسگذاری نمودند .

والا حضرت شهبزاده احمد شاه و والا حضرت خاٲول بناغلي وی وی گیری رئیس جمهور و خانم شان در قصر ریاست جمهوری ملاقات تعارفي نمودند . همچنان معاون رئیس جمهور هند و خانم شمس برای اعاده ملاقات تعارفي بحضور والا حضرتين مشرف گردیدند درین ملاقات ها دکتر ر عیدال حکیم طیبی سفیر کبير افغانستان مقیم دهلي و بناغلي مهتا سفیر کبير هند بدر بارکابل نیز حاضر بودند .

نمایشگاه بين المللی آسیایی که روز ۱۴ قوس مورد بازدید والا حضرتين قرار گرفت سو مین نمایشگاهی است که دران بیش از پنجاه مملکت آسیایی اروپائی و آمریکایی به شمول افغانستان اشتراك داشتند . این نمایشگاه بتاريخ دوازده عقرب دایر شده و تا ۱۷ قوس دوام کرد .

آثار تاریخي دوره اسلامی که والا حضرتين ازان بازدید کردند شامل مقبره های همایون نظام الدین اولیاء ، امیر خسرو و قطب مینار میباشد .

والا حضرت شهبزاده احمد شاه و والا حضرت خاٲول ساعت پنج و نيم عصر روز پانزده قوس بوقت محلی بامیرمن اندرا کاندی صدر اعظم

مسافرت ها ...

والاحضرت شهزاده احمدشاه و والاحضرت خاتول برای يك اقامت دو روزه وارد ایالت كراالا گردیدند . گورنر ایالت كراالا صدرا عظم و اعضای كابينه ایالتی بناروالی و يكعده دیگر از شخصیت های آن ایالت ازوالا حضرت شهزاده احمدشاه و والاحضرت خاتول همسر شان استقبال کردند .

والاحضرت تین شب بیست و شش قوس در دعوتی اشتراك کردند که به افتخار شان از طرف گورنر ایالت كراالا ترتیب یافته بود .

والاحضرت شهزاده احمدشاه و والاحضرت خاتول همسر شان به سلسله بازدید از ایالات هند روز اول جدی وارد بمبئی مرکز مهاشتر شدند . از والاحضرتین هنگام مواصلت به

بمبئی گورنر و زرای كابينه قوماندانان عالیرتبه نظامی و مامورین عالیرتبه ملكی ایالت مهاشتر جنرال قونسل و اعضای قونسل گری افغانی افغانان مقیم بمبئی و پشتونستانی های مقیم انشهر استقبال نمودند ، والاحضرتین ساعت پنج همان روز به وقت محلی در دعوت عصریه ای اشتراك نمودند که بافتخار شان از طرف بناغلی

محمدیوسف مهردل جنرال قونسل افغانی ترتیب شده بود . درین هنگام عده ای زیادی از افغانان مقیم آن ایالت نیز شرف مصاحبت والاحضرتین را حاصل کردند .

والاحضرت شهزاده احمدشاه و والاحضرت خاتول همسر شان شب سه جدی درنمایش خیریه ای که برای جمع آوری اعانه به قحطی زدگان در بمبئی ترتیب شده بود اشتراك نمودند .

والاحضرت شهزاده احمدشاه و والاحضرت خاتول همسر شان عصر روز چار جدی ۱۳۵۱ ازدهلی بكابل مراجعت کرد .

طیاره سلطنتی كندهار حامل والاحضرتین ساعت پنج به میدان هوایی كابل فرود آمد و

جمهور و خانمش قاضی القضاة رئیس شوری بعضی از اعضای كابينه جنرال ها و مامورین عالیرتبه هند و سفرای كبر هر دو كشور باخانم های شان اشتراك ورزیده بودند . همچنین والاحضرتین بعد از ظهر ۱۸ قوس در ضیافت نهار اشتراك کردند که از طرف سفیر كبر افغانستان مقیم دهلی دران سفارت به اعزاز شان ترتیب یافته بود ، درین دعوت علاوه بر اعضای سفارت كبرای افغانی افغانی مقیم دهلی نیز اشتراك کرده بودند .

همچنان والاحضرت شهزاده احمدشاه و والاحضرت خاتول از مؤسسه تحقیقات زراعتی و لابراتوار ملی فزیک هند در دهلی دیدن نمودند .

والاحضرت شهزاده احمدشاه و والاحضرت خاتول روز ۱۸ قوس از تاج محل در اگه دیدن نمودند تاج محل یکی از بناهایی است که در عهد شاه جهان امپراطور مغلی هند از مرم ساخته شده است همچنان والاحضرتین در همان روز از فتح پور سگری شهر تارخی جلال الدین اكبر که بنام مغل اعظم یاد میشود دیدن کردند .

همچنان والاحضرت شهزاده احمدشاه و والاحضرت خاتول شب بیست و يك قوس در ضیافتی اشتراك نمودند که از طرف گورنر ایالت میسور بافتخار والاحضرتین ترتیب یافته بود .

والاحضرت شهزاده احمد شاه و همسر محترمه شان والاحضرت خاتول به سلسله بازدید از ایالات هند توسط طیاره مخصوص صبح بیست و يك قوس به میسور وارد شدند .

والاحضرتین درین ایالت از شهر قدیمی اودیپور در ایالت راجستان و شهر بنگلور دیدن کردند . اودیپور یکی از شهرهای تاریخی و توریستیک هند بوده و سالانه يك تعداد زیاد مردم ازین شهر دیدن میکنند . والاحضرتین در بنگلور از لعل باغ و فابریکه ساعت سازی دیدن نموده اند .

د افغانستان کالنی

د نزدیک طیاره والا حضرت شاهد خت بلقیس نور ستانی ښاروال سرپرست وشارژ دافیر والا حضرت شهزاده محمد داؤد پښتو نیار سفارت کبرای هند مقیم کابل ازوالا حضرت والا حضرت محبوب غازی والا حضرت مارشال شهزاده احمدشاه والا حضرت خا ټول همسر شاه ولیخان غازی فاتح کابل والا حضرت شاه و لیخان غازی فاتح کابل والا حضرت ت جنرال سردار عبد الولی و بعضی دیگر از اعضای خا نوا ده جلیل سلطنتی ښاغلی محمد موسی شفیق صدراعظم پوهنوال دکتور محمد عمر وردک رئیس ولسی جرگه پو هاند دکتور عبدالحکیم ضیا یی قاضی القضا ت ښاغلی علی محمد وزیر دربار سلطنتی ستر جنرال خان محمد وزیر دفاع ملی د کتور نعمت الله پژواک وزیر داخله ښاغلی محمد کبیر نور ستانی ښاروال سرپرست وشارژ دافیر سفارت کبرای هند مقیم کابل ازوالا حضرت شهزاده احمدشاه والا حضرت خا ټول همسر احمدشاه والا حضرت خا ټول مرا تب احترام گارد تشریفاتی را قبول نمود ند و سپس والا حضرت شهزاده احمدشاه باعضای حکومت قضا ت ستره محکمه جنر ال های اردو و مامورین عالیرتبه ملکی و عده ازاعضای هردو جرگه شوراکه برای استقبال ازوالا حضرتین درمیدان هوایی بین المللی کابل حضور بهم رسانیده بودند مصافحه کردند .

مسافرت و الاحضرت شاهرخت بلقیس و جنرال

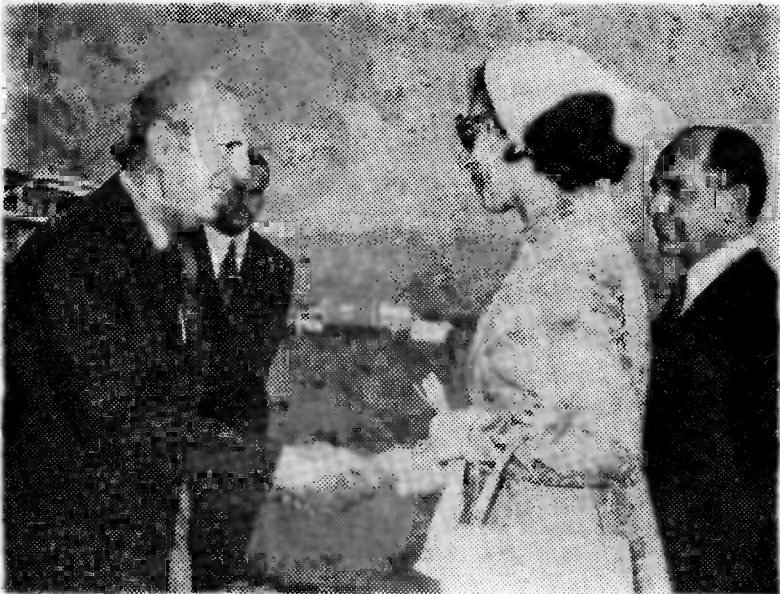
سردار عبدالولی به جاپان

والاحضرت شاهرخت بلقیس ووالاحضرت جنرال سردار عبدالولی بدعوت والا حضرت هیکو هیتوولیمهد جاپان ووالاحضرت میچیکو همسر ایشان ساعت ده و پنجاه دقیقه قبل ازظهر روز چار قوسس جانب توکیو عزیمت کردند . درین سفر والاحضرت حمیرا ولی با والاحضرتین همراه بودند .

برای وداع والاحضرتین درمیدان هوا یی بینالمللی کابل والاحضرت مارشال شاهولی خان غازی فاتح کابل ، بناغلی وزارت امور خارجه نیز همراه بود .

صدراعظم ، پوهنوال دکتور محمدعمر وردک رئیس ولسی جرگه ، دکتور عبدالصمد حامد معاون صدارت ، بعضی از اعضای کابینه ، بعضی از اعضای شورا ، بر خسی از جنرال های اردو ، ماموزین عالیرتبه اعضای انجمن میرمن های رضاکار، والی کابل، بناروال سترپرست ، سفرای کبیر جاپان وهندباخانم های شان حاضر بودند .

همچنان درسفر والاحضرتین بهجا پان بناغلی سعدالله غونئی رئیس تشریفات وزارت امور خارجه نیز همراه بود .

دوالاحضرتی شهزاده بلقیس او جنرال سردار عبدالولی سره دکابل په هوایی ډگروکی بناغلی صدراعظم خدای په امانی کوی

د افغانستان کالني

همچنان بافتخار والاخضر تين و همبر اهان شان شب ششس قوس ضيافتي در سفارت کبرای افغانی مقيم توکيو ترتيب شده بود . درين ضيافت اعضای خا فواده امپرا طوری جاپان وعده از شخصيت های جاپانی اشتراك داشتند .

والاخرت شاهدخت بلقيس ووالاخرت جنرال سردار عبدالولی شام روز هشت قوس در دعوتی اشتراك کردند که بافتخار شان از طرف والاخرت اکی هيتو وليعهد جاپان و پرنسس ميچيکو همسرشان در قصر اختصاصی وليعهد ترتيب يافته بود. همچنان والاخرت تين بعداز بازديد کيو تو، به توکيو عودت نمودند .

والاخرت شاهدخت بلقيس ووالاخرت جنرال سردار عبدالولی روز ۹ قوس به کيو تو که یکی از شهرهای مهم وعصري جاپان میباشد مواصلت کردند . والاخرت تين در اوایل صبح از توکيو توسط قطار آهن به مقصد بازديد از مناظر دلچسپ و تاريخی غرب جاپان به طرف اين شهر بحری حرکت کردند .

والاخرت شاهدخت بلقيس و والاخرت جنرال سردار عبد الولی در راه عزيمت به کيو تو ، از ناگويا تو باونارا ديدن کردند و هنگام بازديد از جزيره مرواريد طرز ساختن مرواريد رانيز مشاهده نمودند .

والاخرت تين ضمن بازديد از کشور جاپان، قبل از بازگشت بطرف توکيو ، از آثار تاريخی نارا، وتوکيو در غرب جاپان نيز ديدن نمودند .

والاخرت شاهدخت بلقيس ووالاخرت سردار عبدالولی به بازديد يك هفته يی شان از کشور جاپان خاتمه داده وصبح روز دوازده قوس از توکيو بطرف نیکو عزيمت کردند .

نیکو یکی از مناطق پر برف وتفرجگاه عمومی در شمال توکيو میباشد .

والاخرت تين شب دوازده قوس ضيا فتی به افتخار والاخرت اکی هيتو وهمسر محترم شان والاخرت ميچيکو ترتيب داده بودند

والاخرت شاهدخت بلقيس ووالاخرت جنرال سردار عبدالولی ساعت چهار بعداز ظهر روز چار قوس بوقت محلی وارد توکيو گرديدند . در ميدان هوائی توکيو والاخرت اکی هيتو وليعهد جاپان و والاخرت می چيکو همسر شان والاخرت ميچيکو سا برادر اعليحضرت امپراطور جاپان وشاهدخت ميکاسا بناغلی اوھيرا وزير خارجه جاپان و خانم شان، بناغلی سيد قاسم رشتيا سفير کبير و اعضای سفارت کبرای افغانی مقيم توکيو رئيس تشريفات وزارت خارجه جاپان باخانم های شان از والاخرت تين استقبال نمودند.

والاخرت تين پس از آنکه موزيك سلام شاهی افغانستان وسلام امپرا طوری جاپان زانوخت ، سلام گارد احترام راقبول نمودند و بعداً تشريف فرمای اقامتگاه خویش درگی هنگام گرديدند .

تمنيات اعليحضرت معظم هما يونی را والاخرت شاهدخت بلقيس و والاخرت جنرال سردار عبد الولی به اعليحضرت تين امپراطور و امپراطورس جاپان ابراز کردند و راجع به روابط حسنه هردوکشور از طرف هردوجانب ، تذکراتی صورت گرفت .

اعليحضرت تين امپرا طور و امپراطوريس جاپان دعوت نهاری بافتخار والاخرت تين در قصر امپرا طوری ترتيب داده بودند . والاخرت شاهدخت بلقيس و والاخرت جنرال سردار عبدالولی از شهر توکيو ديدن نمودند. همچنان والاخرت تين در دعوت شاهی اشتراك نمودند که از طرف بناغلی ماسايوشي اوھيرا وزير امور خارجه جاپان و مير من اوھيرا بافتخار والاخرت تين ترتيب شده بود که دران علاوه از مهمانان افغانی بعضی از اعضای کابينه جاپان مامورين عالیرتبه آنکشور بناغلی سيد قاسم رشتيا سفير کبير و اعضای سفارت کبرای افغانستان در توکيو بنازوال توکيو رؤسای نمايندگی های سياسی در جاپان باخانم های شان اشتراك نموده بودند .

والاحضرتین قبل از ظهر روز نژده قوس از نمایشگاه بین المللی آسیایی در د هلی جدید دیدن کردند و ظهر روز مذکور در دعوتی اشتراك نمودند كه به افتخار شان از طرف رئیس نمایشگاه ترتیب یافته بود .
والاحضرت شاهدخت بلقیس و الاحضرت جنرال سردار عبدالولی پس از يك مسافرت رسمی و دوستانه به جاپان ساعت یازده و چهل پنج دقیقه بیست قوس ذریعه طیاره آریا نا بکابل مراجعت کردند .

والاحضرت حمیرا ولی كه درین مسافرت با و الاحضرتین همراه بودند، نیز بکابل مراجعت نمودند .

در میدان هوایی بین المللی کابل و الاحضرت شهزاده شاه محمود و الاحضرت محبوب غازی و الاحضرت مارشال شاه ولیخان غازی فاتح کابل بناغلی صدراعظم ، پوهنوال دكتور محمد عمر وردك رئیس ولسی جرگه سنا تورا عبدالهادی داوی رئیس مشرانو جرگه معاون صدراعظم ، عده یی از اعضای کابینه برخی از قضات ستره محكمه عده از اعضای شورای بعضی از جنرال های اردو مامورین عالیرتبه عده از اعضای انجمن میرمن های رضاكار بناوراو سرپرست سفیر کبیر جاپان باخانمش شیخ السفرا و برخی از اعضای كورد پیلوماتيك متعین كابل از و الا حضرتین استقبال کردند .

كهدران برعلاوه اعضای خانواده سلطنتی جاپان وزیر خارجه آنكشور بناوراو توکیو و سفیر کبیر افغانی با خانم های شان شرکت داشتند .

همچنان و الاحضرتین از يك نمایش كشتی جو دو نیز دیدن کردند .

والاحضرت شاهدخت بلقیس و الاحضرت جنرال سردار عبدالولی كه مسافرت ایشان به جاپان ختم گردید در راه مراجعت بوطن روز هژده قوس بد هلی جدید وارد گردیدند دكتور عبدالحكیم طیبی سفیر کبیر افغانی و خانمش اعضای سفارت کبرای افغانی و رئیس تشریفات وزارت امور خارجه هند در میدان هوایی از و الاحضرتین استقبال نمودند .

والاحضرت شاهدخت بلقیس و الاحضرت جنرال سردار عبدالولی ساعت هشت شب هژده قوس بوقت محلی در ضیا فتی اشتراك کردند كه از طرف دكتور عبدالحكیم طیبی سفیر کبیر افغانی مقیم دهلی و خانمش به افتخار و الاحضرتین در سفارت کبرای افغانی ترتیب شده بود . در این دعوت بناغلی سگری قاضی القضاة و بناغلی سوارن سنك وزیر امور خارجه هند، لوی درستیز ، یكعده از مامورین و صاحب منصبان آنكشور و بعضی از سفرا ی ممالك دوست اشتراك کرده بودند .

مسافرت و الاحضرت شاهدخت بلقیس و الاحضرت جنرال سردار عبدالولی به جمهوریت اتحادی المان

والاحضرت شاهدخت بلقیس و الاحضرت جنرال سردار عبدالولی بنا بدعوت حكومت جمهوریت اتحادی المان ساعت شش و بیست دقیقه صبح روز بیست و چار جو زا ۱۳۵۱ عازم آنكشور شدند. در میدان هوایی بین المللی کابل و الاحضرت شاهدخت مریم و الاحضرت شاهدخت مریم و الاحضرت شهزاده محمدنادر و الاحضرت شهزاده محمود عده از خاندان جلیل سلطنتی بناغلی صدراعظم ، پوهنوال دكتور محمد عمر وردك رئیس ولسی جرگه بناغلی عبدالحكیم ضیا ثی قاضی القضاة عده از جنرال های اردوی شاهانه بعضی از مامورین

عالی رتبه بناغلی ریشارد برویر سفیر کبیر جمهوریت اتحادی المان متعین کابل و خانمش برای و داغ حاضر بودند .
والاحضرت شاهدخت بلقیس و الاحضرت جنرال سردار عبدالولی سلام گارد احترام راقبول نموده و آنرا معاینه کردند .

والاحضرتین بنا بدعوت جمهوریت اتحادی المان ذریعه طیاره مخصوص از فرانكفورت به میدان هوایی بن مواصلت فرمودند درین موقع وزیر دفاع المان سفیر کبیر افغانی در بن ارا کین عالیرتبه ملکی ونظامی از و الاحضرتین پذیرایی کردند .

د افغانستان کالني

هشت وچهل دقیقه شب ده سرطان بکا بل
مراجعت کردند .

والاحضرت شهزاده شاه محمود والاحضرت
ليلما والاحضرت محبوب غازي والا حضرت
مارشال شاه وليخان غازي فاتح کابل بعضی
از اعضای خانواده جليل سلطنتی ، ښاغلی
صدر اعظم ، پوهنوال دکتور محمد عمر
و ردگ رئيس و لسلی جرگه
معاون صدارت ، ښاغلی علی محمد وزير
دربار سلطنتی بعضی از اعضای کابینه بعضی
از وکلای ولسی جرگه عده از جنرال های اردوی
شاهانه برخی از مامو رین عالیرتبه ښا غلی
ریشارد برویر سفیر کبیر جمهوری اتحادی
المان متعین کابل باخانمش و ښاغلی جهانگیر
تفضلی سفیر کبیر ایران مقیم کابل در میدان
بین المللی هوایی کابل از والا حضر تین
استقبال کردند . والاحضرت شاهد خت بلقیس
و والا حضرت جنرال سردار عبدالولی پس از
معاينه گارد تشریفات با مستقبلین ، مصافحه
نمودند .

همچنان والا حضرتین از طرف صد را عظم
ایالات باویر یادر مو نشن استقبال گردیدند
چنانچه والاحضرتین از تا سیسات المپیک در
مورنشن بازدید بعمل آوردند .

همچنان به افتخار والاحضرت شاهدخت بلقیس
و والاحضرت جنرال سردار عبدالولی دعوت
نهای از طرف رئیس جمهوریت اتحادی
المان و خانم شان ترتیب یافته بود که دران
دکتور محمد یوسف سفیر کبیر افغانی متعین
بن مامورین عالی رتبه ریاست جمهوری و
رجال جمهوریت اتحادی المان باخانم های
شان اشتراک نموده بودند . درین دعوت
والاحضرت جنرال سردار عبدالولی با رئیس
جمهوریت اتحادی المان ملاقات نمودند .

والاحضرت شاهدخت بلقیس و والاحضرت
جنرال سردار عبدالولی که بدعوت حکومت
جمهوریت اتحادی المان برای یک مسافرت
دوستانه بانکشور عزیمت نموده بودند ساعت

مسافرت دوکتور عبدالظاهر سابق صدراعظم به اتحاد شوروی

اندري گرو ميکو وزير امور خارجه ښاغلي پتوليف وزير تجارت خارجي ښاغلي ارخيپوف معاون اول رياست کميته دولتي شوروی مربوط به روابط اقتصادي خارجي ښاغلي کيکتيف سفير کبير اتحاد شوروی در افغانستان طی مذاکرات بين دکتور عبدالظاهر وزعماي اتحاد شوروی راجع به انکشاف مزيد روابط دوستانه افغانستان و اتحاد شوروی و همچنان مسايل مهم بين المللي مورد علاقه دوکشور بشمول موضوعات منطقه تبادل نظر مفيد و سودمند صورت گرفت .

حکومت افغانستان و اتحاد شوروی از سطح عالي توسعه روابط و علايق دوکشور داراي رژيم های اجتماعي و سياسي مختلف که از نيم قرن بيشتر باينسو استوار و دوستانه بوده و نمونه بارز همزيستی مسالمت آميز ميباشد رضايست مندی خود را ابراز داشتند .

طرفين عزم راسخ خود را اظهار کردند که برای بسط و تحکيم مزيد روابط صميمانه و حسن همجواری و تشديد علايق دوستي و کشور که برپايه های اصول احترام متقابل با استقلال و حاکميت و تماميت ارضی و بر اساس تساوی حقوق و عدم مداخله در امور داخلي يکديگر استوار ميباشد مساعي لازم بعمل آوردند چنانچه مطابق امال مردمان دوکشور بوده به استحکام صلح در منطقه و امنيت جهان مفيد واقع گردد .

طرفين معتقدند که زمينه های مساعدي برای آينده موجود ميباشد . طرفين همه موقفيهای اصلي خود را تائيد نمودند که قبلا در اسناد و اعلاميه های مشترک قبلي افغانستان و اتحاد شوروی بيان گردیده است . حکومت افغانستان بمساعدت اتحاد شوروی در اجرای پلانهای پنجساله کشور خود ارزش زيادی قايل بوده از اين مساعدت ها ابراز امتنان مينمايد حکومت افغانستان از آمادگی اتحاد شوروی برای مساعدت اقتصادي و تخنيکی به

دکتور عبدالظاهر صدراعظم افغانستان از تاريخ ۲۴ حوت ۱۳۵۰ ، الی ۲ حمل ۱۳۵۱ مطابق ۱۴ مارچ الی ۲۲ مارچ ۱۹۷۲ نظريه دعوت حکومت اتحاد جماهیر شوروی سوسياليستي مسافرت رسمي و دوستانه با آنکشور بعمل آوردند .

ښاغلي دکتور عبدالظاهر و همراهان شان علاوه بر شهر ماسکو از شهر های سوچی تاشکند و سمرقند نیز بازدید نمودند و با طرز زندگي کار و فعاليت مردمان شوروی و همچنان با پيشرفت های شان در زمينه های اقتصاد و فرهنگ آشنائی مزيد حاصل نمودند .

صدراعظم افغانستان طی اين مسافرت از بعضی تاسيسات صنعتي علمي و فرهنگي اتحاد شوروی ديدن نمودند . در همه جا از ايشان پذيرائی گرم و با حرارت بعمل آمد . دکتور عبدالظاهر با ښاغلي برژنيف سکرتر جنرال کميته مرکزی حزب کمونیست اتحاد شوروی ملاقات و مذاکره نمودند .

صدراعظم افغانستان با ښاغلي الکسي کاسيگين رئيس شورای وزيران اتحاد شوروی در فضاي دوستانه و حسن تفاهم که ميزه روابط صميمانه دوکشور ميباشد مذاکراتي بعمل آوردند . از طرف افغانستان ذوات آتی در اين مذاکرات اشتراک داشتند :

ښاغلي محمد موسی شفيق وزير امور خارجه دکتور عبدالواحد سرابي وزير پلان جنرال محمدعارف سفير کبير افغاني در مسکو دکتور عبدالواحد کریم مدير عمومي سياسي دکتور محمدرحيم شير زوی مدير در وزارت امور خارجه .

از طرف شوروی در اين مذاکرات ذواتي اشتراک داشتند :

ښاغلي نوو يکوف معاون رياست شورای وزيران ښاغلي بايکوف معاون رياست شورای وزيران و رئيس کميته دولتي پلان ښاغلي

د افغانستان کابینه

سوسیالیستی و تائید کشورهای صلحدوست جهان بصویب رسیده است اظهار رضایت مندی مینمایند، جانبین طرفی چندی خویش را از لزوم ازاله کامل و قطعی استعمار به همه اشکال و انواع آن به زودی هر چه تمامتر بر اساس اعلامیه مؤسسه ملل متحد راجع به اعطای استقلال به کشورها و مردمان تحت استعمار ابراز نمودند.

افغانستان و اتحاد شوروی آمادگی خویش را برای امضای میثاق منع تکوین تهیه تولید و گردآوری تسلیحات با کتر لوزیک بیولوزیک و سعی و لزوم امحای آن که در بیست و ششمین دوره اجلاس مجمع عمومی مؤسسه ملل متحد بتصویب رسیده اظهار داشته تائید کردند تا در راه انعقاد موافقتنامه مربوطه منع کمیای مساعی لازم به عمل آورند. درجه یان مذاکره. اوضاع آسیا خاطر نشان شده که در راه برقراری صلح در آن منطقه مانند همه مناطق دیگر دنیا رعایت اصلهای همزیستی مسالمت آمیز بین دولت های دارای نظامهای اجتماعی مختلف آن و خودداری از استعمار قوه و یا تهدید استقلال آن در حل و فصل مسائل مورد اختلاف و احترام به حاکمیت ملی و مساوات حقوق همه ملل انکشاف همکاری وسیع مطابق به امال و منافع ملی شان میباشد.

طرفین اهمیت تأمین اروپا را برای حفظ صلح جهان خاطر نشان نمودند، جانب افغانی مساعی اتحاد شوروی و سایر کشور های سوسیالیستی را به مقصد تبدیل اروپا بیک قاره صلح پایدار قدر دانی مینماید و معتقد است که جریانات مسالمت آمیز در اروپا بر اوضاع کلی جهان تا ثیر مساعد خواهد داشت.

مردود طرف عقیده دارند که انعقاد کنفرانس امنیت و همکاری اروپا در مورد عادی ساختن اوضاع و رفع انقسام اروپا به دسته بندی های سیاسی و نظامی و به تقویت صلح عمومی بیش از پیش مساعدت خواهد کرد.

جانب افغانی سیاست صلحجویانه شوروی و سهم مهم آنرا در امر تحکیم صلح و امنیت تائید مینماید همچنان مساعی آنرا در تائید آزادی مردمان از تسلط استعمار و

افغانستان در انجام پلان پنجساله جدید انکشافی افغانستان ابراز رضایت مندی و امتنان نمود.

بموجب توافقیکه طی این مذاکرات بعمل آمد طرفین درباره انعقاد موافقتنامه همکاری اقتصادی و تکنیکی بین افغانستان و اتحاد شوروی برای چارمین پلان پنجساله افغانستان ۱۳۵۱-۱۳۵۶ مطابق ۱۹۷۲-۱۹۷۷ اقدامات لازم بعمل می آورند.

طرفین نیز به توافق رسیدند که به منظور انکشاف و استحکام مناسبات تجارتي افغانستان و شوروی مساعی لازم بعمل آورند.

در جریان تبادل نظریه های مسایل جهانی نزدیکی با مواافقت نظریات افغانستان و اتحاد شوروی در باره مهمترین مسایل بین المللی باخبرسندی تائید گردید. حکومتین اظهار داشتند که در آینده نیز مساعی شان را با پیروی از تمنیات مردمان دو کشور برای استقرار صلح و ایجاد دوستی ملل و تحکیم امنیت جهان ادامه خواهند داد.

حکومت افغانستان و اتحاد شوروی معتقدند که تمام مسایل مورد اختلاف بین دولتها در جهان باید از طریق سیاسی و بطور مسالمت آمیز از راه مذاکرات و بر اساس پرنسپ های قوانین بین المللی به ترتیبی حل و فصل گردد که منافی حقوق صلح و امنیت ملل قرار نگیرد جانبین برای تطبیق اعلامیه مؤسسه ملل متحد درباره تقویت امنیت بین المللی اهمیت زیاد قایل گردیده اظهار امیدواری مینمایند که دولت های عضو

مؤسسه ملل متحد راجع به اقدامات عملی برای تطبیق آن مشترکا به موافقه برسند افغانستان و اتحاد شوروی با تذکار اینکه موضوع خلع سلاح با منافع همه مردمان و دولتها ارتباط داشته یکی از عمده ترین قضایای بین المللی کنونی بشمار میرود از فیصله

نامه مربوط به تشکیل کنفرانس جهانی در مورد خلع سلاح که بوسیله بیست و هشتمین دوره مجمع عمومی مؤسسه ملل متحد بابتکار اتحاد شوروی و دیگر کشورهای

مسافرت ها ...

طرفین نگرانی عمیق خود را نسبت به اوضاع هند چین مبنی بر ادامه عملیات مسلحانه در آن منطقه ابراز نمودند. طرفین معتقد اند که حل و فصل مسایل آن منطقه تنها از طریق سیاسی و بر اساس احترام و رعایت حقوق مسلم کشورهای هند چین و تعیین سرنوشت مردمان آن بدون مداخله خارجی امکان پذیر است.

حکومت افغانستان و اتحاد شوروی مؤسسه ملل متحد را حائز اهمیت دانسته لزوم ادامه مساعی خویش را برای افزایش نقش آن مؤسسه در تحکیم صلح عمومی و امنیت بین المللی بر اساس رعایت منشور آن مؤسسه تأیید مینمایند. طرفین آرزومندی مشترک خویش را برای تقویت مزید روابط حسن همجواری و همکاری با ثمر بین افغانستان و اتحاد شوروی اظهار داشته مجدداً اهمیت بزرگ تماسهای ذات الیبتی را بسویه های مختلف خاطرنشان ساخته آرزوی خود را برای دوام تبادل مسافرت هارجال دولتی و نمایندگان مؤسسات علمی و فرهنگی هردو کشور ابراز نمودند.

جانبین تأیید نمودند که تبادل نظر بین آنها در طول سالیان دراز اهمیت عملی خود را به اثبات رسانیده است و معتقد اند که این تبادل نظر منظم در موضوعات مورد علاقه طرفین در آینده ادامه یابد.

بار ضایع مندی خاطرنشان شد که مسافرت دکتر عبدالظاهر صدرا عظم افغانستان به اتحاد شوروی و مذاکرات و تبادل نظر شان باز عمای آن کشور در امر توسعه و تحکیم علائق دوستی و همکاری بین افغانستان و اتحاد شوروی سهم مؤثر خواهد داشت.

دکتر عبدالظاهر صدرا عظم افغانستان دعوت اعلیحضرت محمد ظاهرشاه پادشاه افغانستان و حکومت افغانستان را برای یک بازدید دوستانه از افغانستان در فرصت مساعد که از بناغسوی ای برژنیف ن. و پدگورنی و. و ان کاسیگین تجدید نمود دعوت ها از طرف زعمای شوروی باتشکر پذیرفته شد.

مساعی شان به غرض تحکیم استقلال سیاسی و اقتصادی حائز اهمیت میدانند.

جانب شوروی سیاست منسلك افغانستان را که بطور مداوم پیروی کرده و سعی و کوشش پیوسته افغانستان را در امر میاززه برای تأمین صلح و امنیت خلع سلاح عام و تمام و مجادله برضد استعمار که موجب کسب مقام شایسته برای افغانستان در صحنه بین المللی گردیده است نهایت ارزشمند می شناسد.

حکومت های هردو جانب درباره اوضاع شرق میانه تبادل نظر نموده نگرانی عمیق خود را درباره ادامه اشغال اراضی عرب توسط اسرائیل اظهار نمودند. جانبین سیاست تجاوز کارانه تعرض خواهانه اسرائیل را که از پشتیبانی جدی نیر و هاسپیونیزم بین المللی مستفید است متعصبانه کثیدگی و مانع حل و فصل مسالمت آمیز بحران شرق میانه میباشد مجدداً وبه طور قاطع محکوم نمودند.

طرفین عملیات جنایت کارانه مجدد اسرائیل را بر اراضی مردم صلحد و ست لبنان و سوریه یکبار دیگر تفسیح نمودند.

جانبین از لزوم وحدت مساعی تمام دولت های صلح دوست برای حل و فصل بحران شرق میانه بر اساس تطبیق فیصله نامه مورخ ۲۲ نوامبر ۱۹۶۷ شورای امنیت و لزوم خروج قوای اسرائیل از تمام اراضی اشغال شده عرب در سال ۱۹۶۷ و تأمین حقوق و منافع آنها و مردم عرب فلسطین طرفداری کردند.

طرفین در مورد انکشاف اوضاع در نیم قاره هند که بعد از ختم عملیات مسلحانه بوجود آمده مذاکره نمودند و تصمیم شان را برای ادامه مساعی در راه حفظ و تقویت صلح در این منطقه اظهار داشتند جانبین عقیده کردند که استقرار اوضاع در نیم قاره هند مطابق به منافع ملل آن بوده و به توسعه روابط حسن همجواری مطابق منافع متقابل و علائق همکاری مساعدت خواهد کرد.

مسافرت ښاغلي صدراعظم به جمهوريت

اتحادی المان

توسط هيليكوپتر تشريف فرماي بن گريدند. درميدان هوايي بن ښاغلي ويلي برانت صدراعظم ښاغلي سن بارسکر تر دولت در صدارت جمهوريت اتحادی المان، دکتور ياول فرانک سکر تر دولت در وزارت امور خار چه لوی درستيز قواي

بحري، دکتور فيشر معاون اداره سياسي صدارت ښاغلي وان ول مدير عمومي سياسي و ښاغلي لودويک رئيس تشريفات وزارت امور خار چه آنکشور وعده ديگراز اراکين صدارت و وزارت

خار چه جمهوريت اتحادی المان و اعضای سفارت کبرای افغاني در بن از ښاغلي صدراعظم استقبال کردند. چلو قصر صدارت جمهوريت اتحادی المان با بېر ق های ملی افغانستان و

المان تزئين شده بود. ښاغلي برانت مستقبلين رايه دکتور عبدالظاهر صدراعظم معرفي کرده و مقابلتا ښاغلي صدراعظم اعضای ميعتي شان رايه ښاغلي برانت معرفي نمودند.

ښاغلي صدراعظم به همراهي ښاغلي برانت سلام قطعه تشريفاتي راقبول و آنرا معاينه کسروند.

متعاقب تشريفات معمول مذاکرات پسین ښاغلي صدراعظم و ښاغلي برانت در قصر صدارت آنکشور شروع شد.

در بن مذاکرات از طرف افغانستان دکتور عبدالواحد سرايي وزير پلان، دکتور محمد يوسف سفیر کبير افغاني در بن و دکتور عبدالواحد کریم مدير عمومي سياسي وزارت امور خار چه اشتراک داشتند. از طرف جمهوريت

اتحادی المان ذوات آتی در بن مذاکرات حسيم گرفته بودند. دکتور فيشر معاون اداره سياسي صدارت، ښاغلي ريشارد بروير سفیر کبير

ښاغلي دکتور عبدالظاهر بنا به دعوت ښاغلي ويلي برانت صدراعظم اتحادی المان ساعت شش و نيم صبح روز ۲۱ سنبله ۱۳۵۱ توسط طياره آريانا روانه المان گريدند.

غرض وداع صدراعظم والا حضرت جنرال سردار عبدالولي، پوهنوال دکتور محمد عمر وردک، رئيس ولسي جرگه، ښاغلي علي محمد وزير دربار سلطنتي، اعضای کابينه، بعضي از جنرالهای اردوي شاهانه بعضي از اعضای ولسي جرگه و مشرانو جرگه، والي کابل، ښاروال سرپرست کابل، دوکتور گليان شارژ دافير سفارت کبرای المان در ميدان هوايي کابل حاضر بودند.

همراهان ښاغلي صدراعظم در ین سفر عبارت است از دکتور عبدالواحد سرايي وزير پلان، ښاغلي محمد خان جلالی معين وزارت ماليه، دکتور عبدالواحد کریم مدير عمومي سياسي وزارت امور خار چه، ښاغلي عبدالواحد مدير عمومي قلم مخصوص صدارت و ښاغلي مير محمد حسن مدير اداري صدارت و ښاغلي عبدالله يحيی طرزي عضو رياست تشريفات وزارت امور خار چه. همچنان در بن سفر يك هيئت مطبوعاتي نیز با ښاغلي صدراعظم همراه بودند.

حينکه طياره ښاغلي صدراعظم در ميدان فرانکفورت مواصلت نمود در نزديک طياره از طرف ښاغلي و در ز رئيس وزيران ایالت هيس، ښاغلي محمد يوسف سفیر کبير افغانستان مقيم المان و ښاغلي ريشارد بروير استقبال گريدند.

ښاغلي صدراعظم و همراهان شان بعد از تشريفات معموله در ميدان هوايي فرانکفورت

مسافرت ها ...

در خیابانی اشتراک کردند که به ساعت هشت و نیم وقت محل از طرف یشاغلی ویلی برانت صدراعظم جمهوری اتحادی آلمان به افتخار شان ترتیب یافته بود. درین خیابان همراهان یشاغلی صدراعظم وعده از شخصیت های دولتی جمهوری اتحادی آلمان و سفرای هر دو کشور اشتراک ورزیده بودند.

دکتور عبدالظاهر صدراعظم ویشاغلی ویلی برانت صدراعظم جمهوری اتحادی آلمان درین دعوت بیانیه هایی ایراد کردند.

جمهوریت اتحادی آلمان در کابل ویشاغلی ویلی برانت مدیر عمومی سیاسی وزارت امور خارجه آنکشور.

این مذاکرات که در فضای دوستانه صورت گرفت روی علایق ذات البینی و موضوعات مربوط به علاقه دو کشور در ساحت مختلف اقتصادی و فرهنگی و مسایل مهم بین المللی به شمول موضوعات نیم قاره و شرق میانه تبادل نظر مفید بعمل آمد.

دکتور عبدالظاهر صدراعظم شب ۲۱ سنبله

متن بیانیه یشاغلی ویلی برانت صدراعظم جمهوری اتحادی آلمان

افغانستان برای مسایل مشکل ناشی از انقسام آلمان نشان دادم است ابراز تشکر نمایم.

حکومت جمهوری اتحادی آلمان سعی دارد تا برای مناسبات اساسی بین دو آلمان راه حل مناسبی را حاصل نمایند مرام حکومت جمهوری اتحادی آلمان اینست تا از تفکیک مزید دو قسمت آلمان جلوگیری نموده و هر دو جانب را قادر سازد تا برای ایجاد صلح در اروپا و جهان همکاری بنمایند. یشاغلی صدراعظم اجازه بدهید به خاطر آنکه سفارت افغانستان طی چند سال گذشته متکفل حفظ منافع دو دولت غربی در آلمان غربی بوده و حالاهم منافع عراق را درین حفظ مینماید از شما تشکر کنم باین صورت شما در مساعی ما برای انگشاف تفاهم مربوط به مساله شرق میانه با مامیاعدت نموده اید.

تا درین لحظه که تاثر و اندوه ناشی از واقعه میونخ عمیقاً احساس میشود و مادر صدد اتخاذ تدابیر موثر برای مجادله با دهشت افکنی می باشیم من مخالف آن امیتم که یک قضاوت عمومی ناپسندیده علیه تمام عرب مسورت بگیرد زیرا چنین قضاوتی معنی بی عدالتی را در برابر مردمان عرب نیز دربر دارد.

یشاغلی صدراعظم! افتخار ما آلمانهاست که میتوانیم افغانها را در جمله دوستان نزدیک خود حساب کنیم.

من جام خود را به سلامتی جلالتماب و مهمانان افغانی بلند میکنم و آئینه مسمودی را برای مردم افغان آرزومی نمایم.

یشاغلی صدراعظم!

برایم افتخار بزرگی است که با مسورت خاص از شما و اعضای معیتی تان درین محفل استقبال نمایم.

من از نماینده کشوری پذیرایی میکنم که مردم مابان روابط دیرینه دارد و این روابط پر مینای اعتماد و صمیمیت بنیاد یافته است. مسن از مذاکراتیکه با شما انجام دادم نهایت ممنونیت دارم.

برقراری تماسهای ما از آغاز این قرن تا کنون حاوی روحیه احترام متقابل بوده و اساسی دوستی پایدار را بین دو کشور پی ریزی کرده است. ما جرمن هامتونیم که این دوستی حتی در مواقع دشوار نیز پایدار ماند و هر دو کشور برای دوام این دوستی اشتراک مساعی نزدیک داشتند.

در چوکات این اشتراک مساعی جمهوری اتحادی آلمان تا حد ممکن معاونت خود را برای سهم گیری و همکاری در پیشرفت و انگشفاف افغانستان دریغ نکرده است. خورسیندم از اینکه متخصصان و رضا کاران آلمانی در ساحت های انگشاف زراعتی و صنیعتی و سایر ساحتها در افغانستان خدمتی انجام میدهند.

مبارله اموال بین کشور های مانیز به طور رضایت بخش در حال رضو انگشاف است. هر دو کشور همکاری وسیع جهانی را بدون استعمال قوه حمایت مینمایند و هر یک میکوشند تا کشیدگی های حوزه های شان تخفیف یابد.

تبادل نظر مزید بین هر دو کشور به نفع جانین خواهد بود. درین فرصت میخواهم از تفاهمیکه

د افغانستان کالنی

متن بیانیه جلالتماب دکتور عبداللطا هسرو صدراعظم افغانستان

جلالتماب صدراعظم ! جلالتمابان !

دوستان کرامی اجازه پسر مایید اذدعوت دوستانه جلالتماب که به من فرصت یاز دید را از کشور زیپای شما میسرگردانید اظهار امتنان نمایم. این یازدید به من و همراها من موقع میسرمان با جلالتماب و همکاران شان روی مسایل مورد علاقه تبادل نظر نموده و با پیشرفت های کشور های کشور بزرگ شما از نزدیک آشنایی حاصل نمایم. و در بشیید علایق عنعنوی محبت آمیز افغانستان و المان خدمتی اداکنم.

استقبال پر حرارت جلالتماب و دوستان المانی و کلمات صمیمانه که درباره کشور من اظهار فرمودید مظهر دوستی و علاقمندی مردم المان به مردم افغانستان میباشد من در حالیکه ازین احساسات دوستانه شما اظهار امتنان مینمایم به جلالتماب شما اطمینان میدهم که عین این احساسات دوستانه را مردم افغانستان در مقابل مردم المان بدل می پرواوند و این مودت متقابل مبنی بر علایق کوناگون بین مردمان هر دو کشور است که در قرن حاضر پیهم توسعه می یابد.

باز دید اعلیحضرت معظم همایونی و اعلیحضرت ملکه افغانستان از کشور بزرگ شما نه سال قبل که خاطرات فراموشی نداشتی نزد اعلیحضرتین باقی گذاشته است و هم چنان مسافرت های متقابل نمایندگان وزعما ی هر دو کشور که از سالهای زمان استری داد استقلال افغانستان پایتسو سابقه دارد قدم های موثری در جهت شناسایی بهتر کشورهای ما و انکشاف مناسبات دوستانه بین افغانستان و المان بشمار می رود.

حکومت و مردم افغانستان نقش استاندان و پروفیسران المانی را در پرلند بردن سو به دانش و تعلیم جوانان ما با قدر دانی تگریسته و از مساعدت و همکاری های با ارزش و بی شائبه حکومت و مردم المان در مساحات مختلف اقتصادی فرهنگی و تخنیکی امتنان دارند. اظهار امیدواری میکنم که این مساعدت و همکاری بین کشورهای

ما ادامه و توسعه یافته زمینه شناسایی و دوستی بیشتر و توسعه علایق را بین مردمان ما فراهم آورد.

افغانستان آرزو مند است مناسبات خود را با تمام کشورهای جهان بر اساس احترام و اعتماد متقابل توسعه بخشد و با پیروی از سیاست بیطرفی مثبت عدم شمول در پیمان های نظامی پشتیبانی از منشور ملل متحد و تأیید حق تعیین سرنوشت مردمان و ملل امحای استعمار تحت مظاهر و انواع آن نقشی خود را در استحکام صلح جهان به حیث یک عضو جامعه بین المللی بازی میکند.

سهم گیری افغانستان در اجتماعات کشور های غیر منسلک و دیگر مجامع جهانی مظهر علاقمندی صمیمانه ما به مقصد رفع تشنگات بین المللی و برقراری صلح و امنیت گیتی می باشد.

بامسرت ملاحظه میکنیم روابط ما با همه کشور های جهان خاصه آن کشور هاییکه در منطقه ما قرار دارند دوستانه میباشد. ما صمیمانه آرزو مندیم که با ایجاد فضای تفاهم و احترام متقابل و حل اختلافات از طریق مسالمت آمیز روابط خود را با کشور برادر پاکستان بصورت بهتر تنظیم کرده باشیم.

موضوع پشتونستان است که به حیث یک اختلاف سیاسی بین افغانستان و پاکستان باقی مانده است. مادر حالیکه پشتیبانی و تأیید حق تعیین سرنوشت برادران پشتونستان را وظیفه ملی خود میدانیم آرزو مندیم با حل عادلانه این اختلاف فضای مساعدی برای همکاری های مزید اقتصادی فرهنگی و تخنیکی بین ما و پاکستان میسر گردد.

جلالتمابان !

مسلمی حکومت و شخص جلالتماب در راه رفع کشیدگی ها در قاهره اروپا و فرانسهم گردانیدن فضای مساعد برای همکاری های بین الدول اروپائی مواد تأیید و در خور ستایش است. در حالیکه ایجاد این فضای مساعد در قاره اروپا موجب مسرت و امیدواری

مردمان صلح دوست جهان میباشد با تاسف ملاحظه میکنم که در افکاره کهن آسیا هنوز مسایلی وجود دارد که صلح جهان را بمخاطره می اندازد .

اشغال خاک های عربی توسط قوای توسعه طلب اسرائیل در نتیجه تعرض نظامی ۱۹۶۷- دوام آن اشغال سبب اندیشه و نگرانی عمیق ما است. صلح و آرامش درین منطقه وقتی برقرار شده میتواند که قوای متجاوز اسرائیل از خاک های عربی خارج گردیده همه موضوع شرق میانه با اعاده حقوق حقه مردم عرب فلسطین حل و فصل شود .

دوام توسعه جنگ دهنده چین که صلح جهان را بیهم تبدیل مینماید افکار همه مردمان صلح پسند آسیا و جهان را بخورد جدا معطوف داشته است. ما امیدواریم این جنگ خظیر هر چه زود تر خاتمه یافته و فضا طوری مساعد گردد تا مردمان این سرزمین سر نوشتشان را بدون هیچگونه مداخله خارجی تعیین نمایند.

بامسرت ازینکه با جلالتماب و همکاران محترم شان روی موضوعات مورد علاقه مذاکرات مفیدو مشمری انجام دادیم و بااطمینان ازینکه بازدید کنونی اینجانب و همراهانم از کشور

متن بیانیه دکتر عبدالقاهر صدراعظم در دعوت شام ۲۲ سنبله

دوستانه کشورهای ما قدم مثبت دیگری بشمار خواهد رفت .

من و همراهانم فردا پایتخت زیبای کشور شما را به قصد بازدید از دو سسلدور ف و توپینگن ترک می گویم و مسرت خوا هیم داشت که با مردمان شما و موقعتهای چشم گیر کشور شما از نزدیک آشنایی بیشتر حاصل می نمایم .

با اظهار قدردانی از مهمان نوازی جلالتماب آرزو مندیم در فرصت مساعد از جلالتماب بشان در کشور خود به صفت مهمانگرامی پذیرایی نمایم . از حاضرین این محفل دوستستانه خواهشمندم تا با برداشتن جام خود با من در تمثیات من اشتراك نمایند. به صحت جلالتماب بران و دیگر زعمای کشور دوست جمهوری فیدرالی آلمان .

جلالتماب صدراعظم ! حضوا محترم !

اجازه بدهید که تشریف آوری جلالتماب شما و سایر دوستان گرامی را در این محفل دوستانه خیر مقدم بگویم .

توقف من در شهر زیبای بن و آشنایی با جلالتماب و همکاران محترم شان خاطر است فراموش ناشدنی نزد من و همراهانم باقی خواهد گذاشت .

تبادل نظر با جلالتماب شما و جلالتماب والتر شیل وزیر امور خارجه و جلالتماب وزیر اقتصاد همکاری جمهوری فدرالی روی مسایل مورد علاقه هر دو کشور و مسایل بین المللی نهایت ارزنده و مفید بود .

بااطمینان کامل اظهار میدارم که این تبادل نظر در راه تقویت و استحکام مزید روابط

د افغانستان کالني

مانندجلال الدين بلخي وفردوسی یاد کرده است .

وی گفت اکنون نه تنها رابطه سیاسی و اقتصادی بین دو کشور وجود دارد بلکه در سناحه دیگر نیز این علائق گسترش یافته است. در این محفل یکمده از دانشمندان دیگر جمهوری اتحادی آلمان روی مناسبات کلتوری و علائق سیاسی افغانستان و کشور آلمان بیاناتی ایراد کردند .

متن بیانیه دوکتور عبدالظاهر صدراعظم

جلالتماپ معاون صدراعظم ؛ حضار گرامی!

از کلمات صمیمانه و احساسات دوستانه جلالتماپ که نسبت بمن و همراهم اظهار فرمودند من اتب تشکرات عمیق خود را بدین وسیله ابراز میدارم . قبل از مسافرت بشهر زیبای توبینگن از دوشهر زیبا و تاریخی آلمان یعنی بن و دوسلدروف دیدن نمودم .

پیشرفتهای آلمان در هر سناحه محصول خدمات قابل قدر مردمان آنست که طی قرون مدید در ترقیات فکری و غنی پشريت سهم ارزشمند داشته اند .
جلالتماپ ؛

مردم افغانستان با فرهنگ آلمان آشنا می داشته و از تجربه دانشمندان آلمانی منجمله دانشمندان سایر کشور های دوست استفاده های عمده برده اند. تقویت علائق فرهنگی بین کشورهای مایک عنصر لازمی بوده حکومت و مردم افغانستان انکشاف این علائق را بسا قدر دانی استقبال مینمایند .

باشکر از احساسات جلالتماپ و با قدر دانی از اظهارشان نسبت به کشور من امید وارم پایه های علائق فرهنگی که از مدت نیم قرن باینسو بین هر دو کشور ما استوار است پیش از پیش استوار تر گردیده و راه را برای انکشاف مزید همکاری های فرهنگی میسر گرداند و گسترش مزید دوستی عنعنوی ملت های آلمان را موقر دهد .
بناغلی صدراعظم صبح ۲۴ سنبله از کتابخانه

به دوام همکاری و توسعه دوستی و علائق مودت بین افغانستان و جمهوری فیدرالی آلمان دوام همکاری های مثبت به غرض تامین صلح و امنیت گیتی .

بناغلی صدراعظم و همراهمنا ن بعد از مواصلت به توبینگن به بناروآلی آن شهر رفته طی تشریفات خاصی از طرف بناروآلی و نمایندگان آن شهر استقبال شدند . بناروآلی توبینگن ضمن تذکر از توامیتی که بین پوهنتون های کابل و جمهوری اتحادی آلمان وجود دارد در این محفل گفت یک ماه بعد جلسات هیات کارو تحقیق درباره افغانستان در این شهر دایر میشود. این جلسات زیر عنوان تحقیق درباره افغانستان در سال ۱۹۷۲ افتتاح خواهد شد که در آن بیش از هشتاد و پنج دانشمند سهم خواهند داشت .

هیات کارو تحقیق درباره افغانستان در سال ۱۹۶۶ در پوهنتون های لبرگ تشکیل شده و میکوشد تازمین ملاقات و مباحثات علمی را بین دانشمندان افغانستان و جمهوری اتحادی آلمان فراهم ساخته و در مورد ترتیب انعقاد پلانی و پروژه های تحقیقاتی مشترک پند مساعی نماید

نشر کتب علمی در مورد افغانستان از جمله وظایف این هیات است و تا کنون ۱۰۸ رساله را درباره افغانستان به نشر رسانیده است .

بناغلی صدراعظم در ضیافتی اشتهراک کردند که از طرف دکترها معاون صدراعظم و وزیر معارف ایالت بادن ورتم برگ ترتیب شده بود. درین محفل دکترها طی بیانیه ای گفت قبل از آنکه علائق سیاسی و اقتصادی میان افغانستان و جمهوری اتحادی آلمان تاسیس شود گویت شاعر معروف آلمان در دیوان شرق و غرب خود از شعرای بزرگ افغانستان

پوهنتون توبینگن دیدن کردند در این کتابخانه یک سلسله کتب که در مورد تاریخ جغرافیه و فرهنگ افغانستان روشنی می‌اندازد وجود دارد. متعاقباً دکتر عبدالظاهر صدراعظم به پوهنتون توبینگن رفته از طرف رئیس پوهنتون یکتعداد استادان و شاگردان استقبال شدند. در محفلیکه درسالون کنفرانسهای این پوهنتون دایر شده بود دکتر عبدالظاهر صدراعظم دکتر محمد یوسف سفیر کبیر اعلیحضرت معظم همایونی درین ویناغلی ریشارد پرویر سفیر کبیر جمهوریت اتحادی آلمان در کاپل بیاناتی ایراد کردند. بناغلی صدراعظم طی بیانیه گفتند:

باشند در این لمحہ به خاطر می آورم که اولین رساله عمده زبان شناسی مربوط دوزبان مهم افغانستان یعنی دری و پښتو رادو دانشمنه بزرگ آلمانی ویلهلم گایگروپاول هورن در قرن نژده تحریر کرده و پس از ایشان دانشمندان آلمانی همه جهان در نقش قلم ایشان در این طریق مساعی مزید صرف کرده اند.

از تاسیس مناسبات سیاسی بین کشور های مابیشتر از نیم قرن سیری گردیده نیم قرنیکه شاهد همکاری های ارزنده و بالسر دوساحه های مختلف فرهنگی، اقتصادی و تخنیکی می باشد. طی این سالیان علما و دانشمندان آلمان از یک سو جنبه های مختلف طبیعی و بشتری افغانستان را مطالعه کرده اند و از سوی دیگر در بلند بردن سویره علم و دانش جوانان افغانی که در بی تحصیل و معرفت برآمده اند کمک و مساعدت بسزایی انجام داده و این گونه مبانی دوستی افغانستان و آلمان را مستحکمتر ساخته اند. ما خوشبختانه می بینیم که در کار تشکیلات آداری علمی و فنی یکمده زیاد این جوانان بعد از فراغ تحصیل از لیسه نجات و دارالفنون های مختلف کشور شما برای انجام خدمت به افغانستان مشغول مساعی شماروزی میباشند.

جلالتما ب رئیس پوهنتون، دوستان گرامی!

برای من و همراهانم موجب مسرت است که در این اجتماع دوستانه اشتراک مینمایم.

مساعی شما برای گرد آوردن یکمده دانش مندانیکه به کشور ما از جنبه های مختلف علمی علاقه گرفته اند موجب امتنان و سپاسگذاری من میباشد.

ترقیات مجلی که از طرف شما دوستان افغانستان برای معرفی بیشتر افغانستان روی دست گرفته شده بدون شك در معرفت و آشنایی مردمان ما نقش لازمه را حایز میباشند. این بذات خود مظهر علاقمندی مردمان کشور دوست آلمان به افغانستان میباشد.

همچنان انجیران و متخصصین آلمانی در ساختمان پروژه های مفید افغانستان در پهلوی رفقای آلمانی خود خدمات فراموش ناشدنی انجام داده اند که بعضی تا پنجاه سال سابقه دارند این ارتباطات و همکاری بهای متقابل در راه شناسایی بیشتر مردمان آلمان و افغانستان و تقویت به بنیان دوستی دو کشور ما نهایت مفیدوارزنده بوده و ما آنرا با قدر دانی یاد آور میشویم.

در این اجتماع دوستانه میخواهم به نمایندگی از مردم افغانستان بهترین و صمیمی ترین تمنیاتی که مردم افغانستان در برابر دوستان آلمانی خود بذل می پروراندند از شما سپاسگذاری نمایم.

توأمیت یکمده موسسات مطالعات عالی هر دو کشور در زمینه های اقتصاد ساینس و بشرشناسی سبب پیشرفت سطح دانش در این ساحات در افغانستان گردیده و مورد قدر دانی مردم ما میباشد.

افغانستان و آلمان دوکشوریکه در دوقاره کبیر واقع شده اند از سالها با یکدیگر باهم علایق صمیمانه و دوستانه برقرار کرده اند.

مسافرت من به این شهر زیبا و مرکز پرورش علما و دانشمندان یکی از بهترین قسمت های

بعد مسافه بین ما و شما هیچگونه مانعی بوده نمی تواند و با مسرت ملاحظه میکنیم که مردمان ما و شما از روند توسعه علایق مودت و دوستی می

د افغانستان کالني

بعدا دكتور عبدالظاهر صدراعظم و همراهان شان رهسپار شهر شتوتگارد شتهند .
دكتور عبدالظاهر صدراعظم پس از يك مسافرت رسمي ودوستانه به جمهوريت اتحادي المان ساعت هشت و پانزده دقيقه قبل از ظهر روز ۲۸ ، سنبله توسط طياره آريانا به كابل مراجعت كردند .
والاحضرت جنرال سردار عبدالولسي ، پوهنوال دكتور محمد عمر وردك رئيس ولسي جرگه ښاغلي علي محمد وزير ديار سلطنتي ښاغلي محمد موسي شفيق وزير امور خارجه كه هنگام مسافرت ښاغلي صدراعظم وگالت صدارت رابعهده داشت وعضاي كابينه جنرال هاي اردوي شاهانه ، بعضي از اعضاي هردو جرگه شورا ، مامورين عالي رتبه ، والي كابل و ښاروال سرپرست ، پښتونستاني هاي مقيم كابل و دكتور كليان شارژ دافير سفارت گبراي جمهوريت اتحادي المان در ميدان هوايي بين المللي از ښاغلي صدراعظم استقبال كرده .

مسافرت و باز ديدن از کشور بزرگ المان میباشد . اشتراك در اين اجتماع بزرگ دانشمندانيكه در محوطه دارالفنون بزرگ آن شهر امروز حضور بهم رسانيده اند در حاليكه مرابيا د خاطر ات تحصيل و تدريس مي اندازد موجب مسرت خاص مناست خاصه اينكه موضوع علاقه مندي اين دانشمندان جنبه هاي مختلف شناسايي افغانستان مي باشد . من در حاليكه از پذيرايي گرم و كلمات پر حرارت رئيس پوهنتون اظهار تشكر ميكنم موفقيت بيشتري دانشمندان و استادان اين شهر تاريخي را در راه ارتقاي سويه دانش بشري استحکام صلح و دوستي و همكاري بين مردمان و ملل آرزو نموده سعادت و گاميابي آن جوانانيراكه بهترين ساليان زندگاني شان براي كسب علم و معرفت سپري ميگردد تمنا مينمايم .
همچنان ښاغلي صدراعظم بعدا در دعوت نهاری اشتراك كرده كه از طرف پرو نيسرهان به افتخار شان ترتيب شده بود .

د موظف حکومت د کړنلاری متن

بسم الله الرحمن الرحيم :

محترمو وگيلانو !

زموږ دمتبوع پاچا اعليحضرت په اراده اود دولت داساسي قانون د ۸۹ مادي دحکم په پيروي دحکومت دتک لاري اوغرو دمعرفي پاره داولسي جرگي په دې غونډه کېسې گډون کوم .

هغو مقاصدو ته ژر ترژره درسيدو په لار چه داساسي قانون په دپيا چه کي بيان شوي اوياورته اشاره شوي ده دافغانستان دخلکو خدمت دحکومت لوي هدف دی .

په همدغه منظور که چيري حکومت له دې محترمي جرگي څخه دباور زايه واخستله، نو دهغو چارو دکار فهرست به جوړ کړي چه اميددي دخپل طبيعي عمر داسو مياشتو په کمه موده کې اود اداري دعادي چارو ترڅنگ به يې په اجراء موفق شوي . دکار دافهرست ددې څوگلياتو اومطالبو دپاسه ولاړ دي چه په لنډه ډول يې بيانوو :

دملی مسایلو په سر کې د هیواد اقتصاد ته سمدستی او کلکه توجه راگرځول شوی ده . په دې برخه کې د حکومت فعالیتونه نژدې هدفونو ته درسیدلو پلوه متوجه دي او له بلې خوا زیارایستل کېږي چه داوردی مودی داهدافو بنیا د تر ممکن حده پوری تحقق موندلو ته تیار شي .

اقتصادي چاري :

د هیواد اقتصادي مشکلات په مختلفو وختونو کې اومنجمله زما دمحترم سلف د حکومت دتک لاري دوپاندې کولو په وخت کې بيان شويدي اودمحترمي جرگي ته دخلو رم پلان دمسودي د وړاندې کولو په وسيله يې غږغڼې ټکي بيانېږي .

داحکومت عقیده لري چه داقصادي مشکلاتو او اجتماعي مسائلو حل داساسي اصلا حاتو دپروگرام جوړولو اود هغه په اجرا لاس پوري کول غواړي دهمدغه اصل له مخي زموږ په عقیده ملي هدفونو ته درسيدلو دپاره دعامه اقتصاد او خصوصي اقتصاد په تنظيم

کې دحکومت دلار بنودسي وظيفه بايد تقويه شي .

داقتصاد اوږدی مودی دپروگرام اصلي هدف دملی عوايدو زياتوالي اودهغو خلکو د ژوندانه دسطحي جگولو په لار کې ئي په مناسبه اوعادلانه طريقه لگول دي چه دملی عايداتو برخه يې ډيره خواره ده .

دپنځه کلنو پلانونو جوړولو او تطبيق د مادی او بشري منابعو لاس ته راوړلو توزيع او داستفادي دپاره غوره لار گڼل کېږي حکومت به دانکشافی او اقتصادي فعاليتونو دتنظيم دپاره دپلان جوړولو لاري چاري نه پرېږدي او دافغانستان د څلورم پنځه کلن پلان مقصدونو ته درسيدو وسيلي لوي لاري اودهدفونه چه پخوانی حکومت منځ ته راوستي دي تائيد وي .

څرنگه چه اقتصادي او اجتماعي واقعيتونه تل بدلېږي رابدلېږي نو دپلان د تطبيق په دوران کېسې دواضحو اقتصادي او نويو - احصائيوي معلوماتو له مخي دپنځه کلنو پلانو بره دفونو او روشونو دکالنيو پلانونو په جوگانه بيانظر اچول کېږي په دې ډول هيله کېږي چه په لنډو فاصلو کېسې دخلورم پنځه کلن پلان اوآينده پلانونو تطبيق دافغانستان له اقتصادي واقعيتونو سره مطابقت ولري .

حکومت به په آينده کې دپلان جوړولو او په نښه ډول داقصادي پيښو اوتغييراتو د ټول اوسنجش دپاره چه انکشافی پلان پري منکي وي دپروزي جوړولو د يوي مؤسسسي دتشکيل بنياد کېږدي اواحصائيوي فعاليتونه به دلایزه تشکيلاتو دتحکيم له لاري منسجم کړي .

کرنه اومالداري :

دهيواد داقصادي رغاوني دتحليل په رڼا کې په څلورم پلان کېسې دکرني انکشاف ته دلومې يتوب حق ورکړ شوي دي . داحکومت هم په دغه واقعيت باندي دپوهي له مخي ددغي ساحي انکشاف او پرمختگ ته لازم اهميت ورکوي .

د افغانستان کالني

د صنايعو دانكشاف په ساحه كې چه د څلورم پنځه كلن پلان دپاليسي له مخي دوهمه درجه اهميت لري لار ښودل شوي گڼه روشن تعقيبيري اوله عامه او خصوصي منابعو څخه ددې ساحي درشنه او پراختيا دپاره مؤثره اوډيره استفاده كيري .

د صنايعو انكشاف :

په ملي عايد دهيواد په صادرا تسو او اسعاري عوايد وكې دمالداري دسكتور نسبي برخه د پاملرني وږده. له بده مرغه دپرله پسي وچكاليو له كبله دې برخي له دروند تاوان پيښ شو او په ځينو برخوكښي د ژوندانه شرايط بيخي زيانمن شول . داحكو مت هڅه كوي چه ددغه سكتور د سمدستي او داوږدي مودي دمستلو دحل دپاره ددولت دامكانا تو په چوكاټ كې دننه كاروكړي .

د كوچنيانو او پوونده د ژوند حال چه دتاريخي ، اجتماعي او جغرافيو واقعيونو پيدا وادي ايجابوي چه دهغوي درو غتيا او تعليم پلوته لازمه توجه وشي چه په ملي اقتصاد كې د دوي تاثير نور هم زيات شي . دكرني دانكشاف په پرو گرام كښي دغلودانو په تيره بياد غنمو دصنعتي زر اعني پيدا وازو زياتولو ته درومي توب حق ور كول كيري چه افغانستان له يوي خوا د څلورم پنځه كلن پلان په وروستيو كلو كې دغنمو له پلوه پخپل كور پوره شي اوله بلي خوا صنعتي مشكلات اود (پور) د وركس ي بيلانس سپك شي .

د افغانستان دنويو كانونو څخه گټه اخستل اود هغو دفتي مسئلو حل كول او هغونه د بازارونو پيدا كول لويي پنگي او ستر تخنيكي پوهه غواړي چه په او سنسي مرحله كې دخا ج منابعو څخه له استفادي نه پرته مشكل بريښي ځكه خوله كا نسو څخه داستفادي دفتو دذخيره دپلټو اورا يستلو دقوانينو موجو ديت دافغانستان له طبيعي شتمنيو څخه داستفادي دپاره په زړه پوري لار برابروي .

حكومت ددغو قوانينو ورو ستي طرح تكميل كړي او په دې برخه كې به لازم مقررات وضع كړي . دبريښنا انرجي دعصري كړني

په دې ساحي پوري مربوط داوږدي مودي په پروگرام كې دمؤثرو زراعتي عواملو د برابرولو داوبولگولو د اژ سنسو سيستمونو د سمنون او بيا ودانولو داوبولگولو دپروا ولويو پروژو دجوړولو په وسيله اوبې ځمكوبزگرو او كوچنيانو ته دځمكي برا برسولو دپاره دمتكا شفو لارو څخه استفاد ده لوي اهميت لري .

په ملي عايد دهيواد په صادرا تسو او اسعاري عوايد وكې دمالداري دسكتور نسبي برخه د پاملرني وږده. له بده مرغه دپرله پسي وچكاليو له كبله دې برخي له دروند تاوان پيښ شو او په ځينو برخوكښي د ژوندانه شرايط بيخي زيانمن شول . داحكو مت هڅه كوي چه ددغه سكتور د سمدستي او داوږدي مودي دمستلو دحل دپاره ددولت دامكانا تو په چوكاټ كې دننه كاروكړي .

د كوچنيانو او پوونده د ژوند حال چه دتاريخي ، اجتماعي او جغرافيو واقعيونو پيدا وادي ايجابوي چه دهغوي درو غتيا او تعليم پلوته لازمه توجه وشي چه په ملي اقتصاد كې د دوي تاثير نور هم زيات شي . دكرني دانكشاف په پرو گرام كښي دغلودانو په تيره بياد غنمو دصنعتي زر اعني پيدا وازو زياتولو ته درومي توب حق ور كول كيري چه افغانستان له يوي خوا د څلورم پنځه كلن پلان په وروستيو كلو كې دغنمو له پلوه پخپل كور پوره شي اوله بلي خوا صنعتي مشكلات اود (پور) د وركس ي بيلانس سپك شي .

دې هدف ته درسيدو دپاره دكيميا و ي سري او كرنې پورونو غونډي دكر تي دښو اواثر ناكو وسيلو څخه كار اخيستل كيري او په كوم ځاي كې چه بشري قواوي په مؤثر او اقتصادي ډول كوم كارونه كړاي شسي . هلته به له عصري ماشيني وسيلو څخه كار واخستل شي .

دبز گرو دگټي دساتني اود راز راز كړني دامكان او دصنعت ، زراعتي اعتماد دتوليداتو دلازياتولو په غرض دغنمو او نورو زراعتي توليداتو دپاره د قيمت مناسب او اقل حد تثبيت كيري .

مرستو څخه د مؤثرې استفادې ضرورت د خارجي قرضونو دورکړې مسئلې او دورخ- په ورځ زیاتیدو نکی عادی لگښت د پوره کولو کوشش او په تیره بیا داجتماعي خدماتو برابرول زمونږ اقتصادي حالت داسې درجي ته رسولی دی چه له داخلي منابو څخه د عوایدو زیاتوالی یی یوه ډیره مهمه او اساسی مسئله گرځولی ده .

که چیرې افغانستان خپل داخلي عواید په کافي اندازه زیات نه کړی شی نو یوازی دانه چه اقتصادي رکود به دوام وکړی، بلکه د دولت د عوایدو داو سنیو شرایطو له مخی به دخارجی مرستو څخه دافغانستان د اقتصادي جذب ظرفیت ډیر کم پاته شی .

که اوسنی نامساعده وضعه دوام وکړی نو حکومت به ونشی کړی چه لازم اجتماعي خدمات لکه عرفاني ، صحتی اونوری چاری چه دافغانستان دپول اولس ارزو ده په مناسب ، مطلوب او غیر متمرکز ډول دافغانستان داو لس دپاره برابر کړی .

دا حکومت د داخلي منابعو د زیاتوالی دپاره په دولتي او خصوصي سکتور کی کلک اقدامات حتمي گڼی ترڅو په دی ډول د انکشافی لگښت په تمویل اودپانگی په تشکیل کښی د داخلي منابعو ونه ډیره شی .

د دولت په عوایدو کښی د مستقیمو مالیوود نسبی سیم ډیرښت د دولت د عوایدو د ترکیب چه د مالیاتو اوسنی قوانین په مؤثر ډول تطبیق شی د متروقی مالیی اوداستهلاک کښی تجملی مالونه د مالیی ځینی قوانین طرح او تعدیل دښه توب معنی لری دا ارزو هله ترلاسه شی چه د مالیاتو اوسنی قوانین په مؤثر ډول تطبیق شی، د متروقی مالیی اوداستهلاک کښی تجملی مالونه د مالیی ځینی قوانین ، طرح او تعدیل شی له دولتي تصدیو څخه په مؤثر ډول ښیگره واخستله شی اوباقیات په جدي توگه ترلاسه کړی شی .

له داخلي منابعو څخه په خورا ښه ډول کار اخستل زیرمی ته دخلکو تشویق کول دی . ځکه خود مالیی مؤسسو اوبانکو نو تاسیس او تقویه اود هغو دښکی پراختیا په نظر کښی نیول شو یده اود بانگدار ی درواپلو د تنظیم دپاره به د بانک د عصری قوانینو طرح جوړه شی .

او صنایعو د ودی دپاره د ضروری بنیاد په حیث گڼل کښی . ډیر ښه لکه اوسنیو دستگاو څخه نهایی استفاده اودافغانستان په مختلفو سیمو کی داو بودیریننا دکوچنیو دستگاو جوړول ددی حکومت په پروگرام کښی داخل دی . د هغو پروژو په منځ ته راتلو باندی لاس پوری کښی چه مطالعاتی مراحل یی بشپړ شوی دی اوزیار ایستل کښی چه د تولیدی ظرفیت او دویش دښکیو ترمنځ توازن برقرار شی ترڅو اقتصاد دی تاوانونه کم شی .

له اقتصادي او اجتماعي پلوه دکارگر و تقویه اود عصری روشو نو مطابق د دوی د حقوقو تثبیت د حکومت د اقتصادي او اجتماعي سیاست له نظره ضروری گڼل کښی . د همدغه مقصد دپاره به دکار او کارگر دنوی قانون طرح تکمیل شی اود هغی د هغو پییدو تر وخته پوری به حکومت دکارگرانو د مزد اقل حد د مقرراتو په زیرعه وټاکي او صنعتی مؤسسې به د صحتی بیمو په تشکیلولو مکلفی کړی .

د موادو صلاتو په برخه کښی زیار ایستل کښی هغو پروگرامونو او پروژو ته د لمړی توب حق ورکړی شی چه د تولیدی سکتور ونو مرستیال وی او د تولید او استهلاک د مرکزونو د پیوستون له لاری پرتولید او ویش باندی سملاسی تاثیر ولری .

د سې ګ جوړولو په پروژو کښی هغو طرزونو ته د لمړی توب حق ورکول کښی چه بشپړ لگښت یی ټیټ او په مختلفو سیمو کښی د استخدام دسو یی په لوړولو کښی اساسی نقش ولری .

د مالیی منابعو زیات او خطرناک کمښت د اقتصادي ودی او دانکشافی پروژو او پروگرامونو تطبیق په لازمه کښی یو غټ مشکل گڼل کښی . افغانستان که له نورو زیاتو مخ په ترقی هیوادو نو سره مقا یسه شی نو به لیدل شی چه په کافي اندازه کرنی منابع نه لری دانکشافی پروگرامونو د مالی ضرورت پوره کولو دپاره د ضروری منابعو لویه برخه له خارج څخه برابر کښی . دانکشافی لگښتونو د پوره کولو دپاره د داخلي مالیی منابعو کموالی اوله بهر نیو قوانینو طرح جوړه شی .

د افغانستان کالني

پاتي کيدل اوياسي دسياسي مقا صد و دتحميولو دپاره په کار اچول هغه انسانول خرابوي چه دهغه نه پرته مسونر په خپله ټولنه باندې دمترقي ټولني او په هغه قانوني نظام باندې چه ددغي ټولني لارښوونه کوي دمترقي نظام نوم نشو ايښودلای . په داسي حال کيښي چه دشخصي مالکيت اصل پسه څرگند ډول منل شويدي هم يي په حدودو او هم يي په استفاده باندې دقانون په موجب ، قيود وضع شوي او وضع کيږي ،دملکيت په باب دتقنين دغه سیر بايد دهغه تحولي تگ سره سمون وڅوري اود ملي لوړو مصالحو دنهايي هدف تابع اوسي چه دژوند انه په هميشه بدلیدونکي حرکت کيښي مينځ ته راځي .

پوهنه او روزنه :

حکومت به کو شش وکړي چه دښوونني او روزني خطيرو وظيفسو دپاره دلا يقسو اشخاصو ديپژاندلو اود هغوی دپه کار اچولو له لاري دښوونني او روزني عصري طريقي دمعارف او پوهنتون دپاره تراستفادي لاندې راوړي . دپوهني په درسي نصاب باندې بايد په داسي ترتيب نوي نظر وشي چه دهغوله مخي شاگردته د داسي مضامينو درس ورکړي شي چه دده فهم دټولني دگټور خدمت دپاره چمتو کاندې اوهم په ده کيښي ملي او سياسي شعور پيدا کړي . ددي مقصد دپاره بايد د درسي موادو معلوما ت دملی او بين المللي حالاتو دبدلون اود علومو د هميشني پراختيا سره سمون و څوري . همدغه رنگه بايد تعليمي نصاب دعبارت او انشاء له مخي داسي جوړ کړي شي چه دشاکردانو دسويي لوړولو کيښي اغيز ناک نقش ولري . مونږ د ځوانانو دپاره د داسي پرو گرامونو جوړول ضروري او گټور بولو چه په رخصتي او وزگاروخت کي دهيواد او د دوی دروزني دپاره گټور او منظم مشغو لیت پيدا کاندې همدغه رنگه ځوانان بايد د کنفرا نسونو او سيمينار ونو په جوړولو او له مسئولو اشخاصو سره دتماس له لاري دچارو په واقعي جريان خبر کړي شي . بايد دهيواد په ورزشي حالت په بشپړ توگه نوي نظروشي او دانکشاف لاري دي يي په مؤثر ډول ترکنني لاندې ونيول شي .

داقتصادي اومالي پرو گرام په جوړ و لو کيښي به دښتو د ارزښت اود قيمتو نو داستقرار مراعات وشي اوتروسه پوري به دبي لزمه بولي پراختيا چه دقيمتونو دلوریدو باعث کيږي مخه ونيوله شي .
خارجي تجار ت اوله نورو اقتصا دي فعاليتونو سره دهغه سمون نوي تنظيم ته ضرورت لري چه ديوه ټاکلي سياست له مخي دافغا نستان خارجي تجار ت پراختيا ومومي .

په دي دوره کي به له داسي طريقي څخه کار واخستل شي چه دصادراتو دزياتيدو اود وارداتو دکيدلو باعث شي . داسعارو دنرخ دټاکلو سيستم بايد داسي اصلاح شي چه په يوه ټاکلي موده کيښي دافغا نستان ټول صادرات داسعارو له آزاد نرخ څخه مستفید شي اود صادراتي موادو مولدينو ته زياتي بيبي لاس ته ورشي .

د داخلي صنايعو دتقويي او حمايي او د گمرکي تعرفو دتنظيم اونورو لازمو وسايلو له لاري دتاديانو ديپلا نس دمشکلاتو د ليري کولو دپاره دوارداتو کمولو ته بايد پاملرنه وشي دصادراتي موادو داصلاح او زياتوالي دپروژو په تطبيقولو کيښي بايد له چټکتيا څخه کار واخستل شي .

مونږ به داڅخه وکړو چه داقتصاد په بر څه کيښي دنظر اونجر بي دځاوند انو يومجلس دایر شي او هغوی دهيواد په اقتصادي مشکلاتو يوه علمي څيړنه وکړي او حکومت نه دخلکو دژوندانه دسو يي دلوریدو دلارو په باب خپلي څر گندي او عملي مشور ي ورکړي .

ددی محترمي چرگي له غرو اوله هغو ټو لو وطنوالو څخه چه پدي برخه کيښي يو هه اوتجربه لري هيله کوم چه حکومت ته دخپلو نظرياتو په راليدلو سره دوطن داقتصاد په جوړ ښت کيښي زمونږ سره برخه واخلي .
داساسي قانون په حدود کي دننه مونږ ته هيڅکله دا اجازه نشته چه داسي ټولنه ولرو چه په هغی کيښي ځيني خلک هرو مرو فقير اوځيني نور يي حتما بهاي اوسي .
ديانگي زيات تراکم او ځای په ځای

خیرولو کبئی دبیر فی او ژ ور نالیستیکو میازونو ملاحظه په نظر کبئی ولری اودفوری عواملو تراغیزی لاندی رانشی .

داطلا عاتو ا و کلتور په مرکز کسی به دعامة ارتباط یوه اداره مینخ تهراشی چه د حکو مت اومطبو عاتو ترمینخ دوصل دیسوی کپی په حیث خدمت وکپی اودهغو دسوالونو خواب وواپی حکومت به لهخلکو سره دتماس اوپه مستقیم ډول اود مطبو عاتو لهلاری دهغو په احوال بانندی دخبر یدو دپاره یو منظم پروگرام تعقیب کاندی .

حکومت به په دقت سره دمطبو عاتو په مقابل کی داساسی قانون اود مطبو عاتو دقانون دحکامو په تیره بیا ددی قانون دلومپی مادی دمندر جسو اهدافو دترسره کیدو مراعات وکپی اوپه عین وخت کی به د مطبو عاتی جرایمو څخه دراپیدا شویوقضا یاو دسمدستی تعقیب دپاره یواغیزه ناک نظام مینخ تهراولی داحکومت به توجه وکپی چهغیر دولتی جرایم دحکومت داعلا نونو دخپرولو له درکه په نسبی طور تقویه شی .

په کلی ډول دمطبو عاتوپه باب دحکو مت رویه دبیان داژادی او د ملی مصالحو عامه امن اونظم دساتنی اوله هرډول تعرض څخه دشخصی حرمت دساتلو ترمینخ دتوازن د دقیقی ساتنی رعایت کول دی . حکو مت داساسی قانون مطابق صلاحیت لری چه دخلکو دژوندانه دچارو دتنظیم دپاره دقوانینو دچړولو پیشنهاد شوری تهوړاندی کپی او داساسی قانون په ۷۷ ماده کبئی ذکر شویو عاجلو حالاتو په وخت کبئی تقنینی فرمانو نه ترتیب کاندی .

دحکو مت دغه مکلفیت چه په خپله زموږ د عصر یوه غوښتنه ده مونږ ته موقع راکوی چه دافغا نستان داجتماعی اقتصاد دی او سیاسی ژوند دبیلو بیلو اړخونو په حقوقی تنظیم کبئی دبشری ژوند دبشپړیدونکی خصوصیت دپا ملرنی سره پر له پسې برخه واخلو . دعلم والاجتماع له نظره اودهیواد دحقوقی جهاز دمترقی ماهیت له مخی حقوقی بنسټ دا ایجابوی چه داسلام دشریعت په مقننسو حدودو کی دننه ددغه حقوقی بنسټ په تقویه کی زیارو پاسو . له همدی امله په هیواد کسی دقانون چړولو په نهضت کی چه داساسی

موزر عقیده لروچه محصلین باید دخپلو مربوطو مسائلو په تنظیم کی تربیوی چاری وی که اجتماعی روابط او که ورزشی فعالیتونه وی داسی برخه واخلی چه دهغوی دتحصیلی دوری له ماهیت سره سمون او ارتباط ولری او ددرسونو په باب ددوی په اصلی وظیفه کبئی خلل پینس نکری .

د پوهنتون اواستادانو په سر پرستی سره ددی سبمگیری له ډول او در جی څخه اود محصلینو دفعالیتو نو دتنظیم په لارکی له دوی سره دهغوی مرسته یقیناً له دغه ډول لازمو تجربو څخه دښوونی اوروزنی په کټه اوداکادمیکي روزنی له لاری دسیاسی ودی په کټه مثبتی نتیجی لاس ته رانلی شی . باید دښځو په روزنه اوپه ملی ژوندکی ددوی دمثبتی برخی اخستلو اودپولنی دمترقی هدفونو دپوراندی بیلو په چارو کبئی ددوی تیارولو ته لازياته پاملرنه وشی .

دوی مهمی اداری :

له بیسوادی سره دمجادلی دپاره په یوه ملی اداره جوړه شی چه دسواد دپراختیا دپاره دځوان قوت دپه کار اچولو لهلاری یو منسجم پروگرام تراجرا لاندی ونیول شی . حکومت به دخپل کار د دوری په میا شتو کی خپله برخه دهغی وظیفی داجرا کولو دپاره چه داساسی قانون د ۳۵ ما دی په حکم د دولت په غاړه ایښودل شوی ده دموکرو اقداماتو لهلاری ادا کپی او هغه څه به چه تمیل یی داجرا ئه قوی په صلاحیت کی دی عملی کاندی او هغه چه تطبیق یی دشوری په تصمیمو نو پوری اړه لری شوری ته محول کپی .

داطلا عاتو او مطبو عاتو په برخی کسی به عمومی هدف داوی چه دخلکو اود دولت داورگا نونو ترمینخ دمقابل افهام او تفهیم امکانات مینخ ته راشی اود سمعی ابصری خیرونو په پراختیا سره به داسی مؤسسی جوړی کپی چه دملی او عامه تصدیقو په حیث دعامو خلکو او د دری گونو قواؤ دافکارو په خر گندولو سره ملی ارمانو نه ترسره کاندی اود بین المللی رقابتونو سره سره زموږ نږدلی هویت دساتنی او تقوی قدرت ور سره وی اود ملی اوبین المللی خیرونو په

د افغانستان کالني

دخلکو په ژوند حقوق اوحيثيت باندې دتيری مخه ونیوله شی کوشش کېږی . همدغه رنگه دجرم دتحقیق وظایف په محاکمو کې د هغه دتطبيق اود جرایمو په عدلي تعقیب پورې نور مربوط اقدامات به دهغو ملاحظاتو سره یوځای چه دعومې نظم او امن دساتنسی دپاره دمتمم فردی حقوق دقانون په حدود و کبسی دننه رعایت شی دپاملرنې وړ وی .

ددی مقاصدو دتر سره کولو دپاره دهغو اورگانو نو په تنظیم باندې نوی نظر ته ضرورت دی چه داجرائیه قوی دننه دغه وظایف ترسره کوی . ددغو مطالعاتو په نتیجه کسی چه دداخله اوعدلیه وزارتونو دصلا حیتو نو دخپلو څخه عبارت دی ، حکومت عقیده لری چه دهیواد دامنیت په مسؤله دستگاه او د جنایی عدالت داداری په ساحه کبسی د عصر دغو نښتو سره سم لازم اصلاحات راشسی اود قاچاق ، رشوت اونورو اداری مفاسد و په شمول دجرایمو دمخنیسو دپاره مؤثره او پرله پسې مبارزه وشی .

مخدره مواد :

حکومت به په خارجی او بین المللی مرسته په هیواد کبسی دمخدره موادو دکرلو دواقعی مخنیوی په برخه کې کوشش وکړی چه بزگران ددغو موادو دغیر قانونی کونی په ځای نور مواد وکړی اوخپل ژوند پر سمبال کړی یاداچه هغه دقانون په اجا زه اود طبی مقاصدو دپاره وکړی اوپه دا خلی او خارجی ذیعلاقه مؤسساتو باندې یی په جایزه طریقه دخرخلاودپاره ترتیبات غوره شی . باید دمخدره موادو دغیر قانونی را کړی ورکړی او نورو هیوادو ته دافغانستان له لاری دهغو دانتقال دمخنیسوی دپاره مؤثر تدبیرو شی اوپری نیښودل شی چه له دی درکه زمونږ هیواد دمخدره موادو دبین المللی قاچاق برانو دفعالیت په مرکز بدل شی اوددی خاوری دشریفو خلکو ملی گټو اوبین المللی حیثیت ته صدمه ورسپړی .

دهغو ټولو کسانو دمعتوی او مادی حالت ښه کولو ته پاملرنه چه دجرایمو د کشف او تعقیبولو او دملی مصنو نیت او امنیت په مهمه وظیفه بوخت دی اودقانون داحکامو مطابق دافغانستان دمنافعو په خلاف دحرکاتو دمخنیوی دپاره وظیفه اجرا کوی ، دعا مه

قانون په نافذ ید و سره دیوه مشخص جریان په ډول شروع شویدی ، دحکومت مکلفیت دیوی تاریخی وظیفی په حیث څر گند سپری داحکومت دی جریان ماضی ته په پاملرنه اود هغو ارزښتمنو اقداماتو له مخی چه پدی برخه کبسی دانتقال په دوره کې شوی او په وروستیو دورو کبسی تریوی اندازی پوری تعقیب شو پدی وعده کوی چه دهغو قوانینو دنشتوالی څخه دپیدا شوی خلادلیری کو لو دپاره چه تدوین یی دیوه دیمو کراتیک نظام دبشپړیدو اولوپرتیا اود اقتصادی اجتماعی او سیاسی ژوند دتنظیم د پاره په دغسی یوه نظام باندې دمتمکې ټولنی دپاره حتمسی گڼل کېږی مؤثره هڅه وکړی .

دکار اوکارگر قانون له مخکی اوکانو نو څخه دحاصل اخستلو مربوط قوانین اوهمدغه رنگه داسلام په شریعت بنا دجزا دقانون اومعاملاتو دقانون دمسودو تر تیب پدی پرو گرام کبسی شامل دی .

داساسی قانون دمطالعاتو مرکز :

حکومت هیله لری چه داساسی قانون په باب دمطالعاتو یومرکز تاسیس شی چه علماء اود صلاحیت خاوندان داساسی قانون اود هغه دمتممو قوانینو دتطبيقاتو په باره کبسی علمی او مقایسوی مطالعات بکبسی وکړی اولاسی ته راوړی نتیجی یی خلکو اود دولت ارگان ته وسپاری . دقانون جوړولو دنهضت دتقوی په څنگ کبسی بل لوی او اساسی سوال دقوانینو دتطبيقولو موضوع ده چه په نننی نړی کبسی دهر حکومت طبیعی او حیاتی وظیفه گڼله کېږی . ددی خپری په پاملرنه چه دقوانینو کامل اومؤثر تطبیق د خلکو اود دولت داورگانو نو دهمکاری نه پرته له امکانه لیری بریښی دتدکروپ خبره دابولو چه دحکومت په نظام کبسی به دننه دقوانینو دتطبيق د خاړونکو مؤسسو دتاسیسو لو او تقویه کولو کار اود هغو دچلولو په سیستم کبسی نوی نظرم دپاملرنې وړوی ترڅو چه داغیزناکو تدابیرو په وسیله دقانون نه دمخالقو اعمالو ارتکاب ، محدود شی ، ددی مطلب له مخی دقانون مطابق دعامه نظم اواامن دبر قراری دپاره دلازمو تدبیرو نو غسوره کول دحکومت ستر مکلفیت گڼل کېږی اود هغه داغیزناک تطبیق دپاره په هغه ډول چه

مسافرت ها ...

اردو سره مقدس امانت دی ، خکوخو دهنه مقام اوجیثیت ته دایمی احترام اوددی ستری وظیفی دانجامو لو دپاره دهغه مجبزو کولو او مجبزو ساتلو ته دایمی توجه دحکو مت وجیبه ده .

خارجی سیاست :

دافغانستان د خارجی سیاست دتک لاری دمستقلی او مترقی بڼی ساتل له ملی اساسی هدفونو څخه گڼل کیږی . دنه تړون دسیاسیت له پیروانو دخپلواکی دلاری له مبارزو د نړی په مختلفو لویو وچو کښی داستعمار د مختلفو شکلونو او مظا هرو له مقا و مت کونکو لنډه داچه له هغو لویو اولسونو سره مونزطبیعی ملگر تیا لروچه په دریم جهان کښی په خوښی او خپکان کښی ورسره شریک یو .

دافغانستان خارجی سیاست به دنه انسلاک دمنبئی اوقعالی بیطرفی په اساس دوام وکړی . دملگرو ملتو دینشور دلسوړو اصولو احترام اودبین المللی همکاری دپراختیا دپاره دهغی مؤسسی دکوششو نو تائید د خلکو اولسونو دحقوقو ملاتړ ، داستعمار زوال په هررنک اوشکل چهوی ، له نژادی - توپیر سره مخالفت د بین المللی جنجالی مسئلو په حل کولو کښی دقوی نه استعمال اوپه روغه دگم ژوند تائید - دافغانستان دخارجی سیاست پخی سنتی دی . ددغه منظور له مخی به دغه حکومت له ټولو ولسونو سره دمتقابل احترام او آزادی همکاری په اساس چه دحقوقو دبرابریت او د دوه اړخیزه علایقو په پراختیا په تیره بیاله دوی سره دخپلو بڼو عنعنوی روایتو په ټینگولو متکی وی ددوستی دپیاوپی کولو دپاره هڅه وکړی . دهمدغو هدفونو له مخی به افغانستان دغیر منسلکو هیوادو او اسلامی ملکونو په گډو کوششو نو کی خپل سهم ته دوام ورکړی اوپه نظامی تړونو کښی به له گډون څخه تل ځان په څنگ ساتی .

دپښتو نستان مسئله :

زموږ دپښتو نستانو وروڼو د سرنوشت ټاکلو دحق په باب زموږ ملاتړ اوپلوی توب چه دافغانستان حق اویومه ملی او تاریخی وظیفه ده دافغانستان دولس داداری به

مهالحو اوگټو دساتنی دپاره ضروری گڼل کیږی . پدی برخه کی دحکومت مرام بایدس دپولیس ددولت تشکیل نه بلکه ددولت دپاره دپولیسو تشکیل وی .

دمحبسو نو اوبندیانو حالت ته پاملر نه هم ، حکومت له ضروری اوعاجلو مسایلو څخه بولی اوپه هغو پوری مربوطو پروگرامونو ته به هم توجه وکړی .

دقوانینو اود عدلی تعقیب ددستگاه ترڅنگه دامنیت په ساتنه کښی دفضالویه برخه هم باید ذکر شی .

په حقیقت کی دمحاکمو له خوا دقوانینو تطبیق دخلکو په ذهنو نو کښی دهغی موازی حدود روښانه گوی چه موجودیت یی دجرامیو دارتکاب په برخه کښی یو واقعی ضمانت گڼل کیږی .

دمؤثر کیدویه غرض په اداری تشکیلاتو باندی بیانظریو غوره ملی مرام گڼل کیږی . ددی حکومت په عقیده اداری اصلاح با ید دی ټکی ته متوجه وی چه په لږ برسول ، ډیر کار ، ژر اومنظم سرته ورسیږی .

دا حکومت دمامورینو داداری چارو پلټنه او څارنه دسزا اوجزا دپرنسیب له مخی ډیره ضروری گڼی . دچارو دمستقیم پوښتنی په غرض به په صدارت عظمی کښی د څار نی او انسجام یوه دایمی اداره منځ ته راوړل شی دا اداره به د هغو رکودو نو مخ نیوی گوی چه بی موجه ددولت اووطنوالو دچارو دسا لیم جریان په مخ کښی ختم کیږی .

د دولت دمامورینو اقتصادی وضع :

په دی سلسله کښی د دولت دمامورینو د اقتصادی وضع دبهبود اودنرخونو له جگیدو سره دتوان په اندازه دهغوی دمعاشو نو د تناسب ساتنی ته باید پاملرنی وشی زموږ ددی آرزو علت ددوی اود هغوی دکورنیو په مقابل کی یواځی بشری عواطف نه دی بلکه موږ عقیده لرو چه دیوه مامور دوضع ښه توب داداری فساد دمنځ نیوی په لار کښی ستر عامل گڼل کیږی موږ آرزو لرو چه دولایاتو اومرکز مامورین تر وسه دماموریت له امتیازونو څخه برابر اویورنک استفاده وکړی .

دخپلوا کی ساتنه ملی حاکمیت اودهیواد دخاوری تمامیت دافغانستان له شا هی

د افغانستان کابینه

ساتل دیوبل ملک ته ددواړو ملکونو د مشرانو تنگ راتگ دافغان نستان سره د شوروی اتحاد سود منی اوارزښتناکي تخنیکي او اقتصادي مرستی چه وروستی مظهر لسی د هیواد دخلورم پنځه کلن پلان په عملی کولو کښی زمونږ ددوست او گاونډی ملک دبرخی اخیستلو دپاره دیو تړون لاس لیک کول دی دافغان نستان دخلکو اوحوکو متو نو په زړونو کښی دتل دپاره زیات ارزښت لری . په دی دوو وروستیو کلو نو کښی چه کوم خطرناک حالات په نیمه قاره کښی منځ ته راغلی دی دافغان نستان دخلکو دزیاتي تلوسی سبب شویدی دافغانستان خلک څنگه چه دپاکستان اود هند له خلکو سره لرغونی علایق لری دغسی بی دبنگله دپیش له ملت سره هم تاریخی او کلتوری روابط لرل اولری بی په دی ورځو کښی دافغانستان او بنگله دپیش ترمنځ دتجار تی روابط نسلی روابطو دپنځولو موضوع دلاسی لاندي ده او سیاسی روابط به په یو مناسب وخت کښی دبنگله دپیش د حکومت سره له خبرو اترونه ور و سته برابر شی .

دافغان نستان حکومت په دی عقیده دی چه دپاکستان ، هند او بنگله دپیش دملکو نو ترمنځ دعادی روابطو او اقتصادی همکار یو ټینګیدل ددغو دری واړو هیوادونو اود آسیا ددی سیمی دخلکو دپاره گټه لری . دهر بو ملت چه دخپلو تړول شوو حقونو دبیالاسره راوستلو دپاره دبین المللی صهیو نیت د پرله پسې تیرویو په مقابل کښی کومه جگړه نښلولی ده افغانستان بی په کلکه سسرره ملاتړ کوی . د فلسطین دعربو د سرنو شت ټاکلو حق چه په یوه خونړی جگړه بوخت دی او خپلی پلارنی اصلی خاوری ته ددو ی دواپس ورتلو حق ددی غوښتنه کوی چه باید دمنځنی ختیځ دکشالی په هر ډول بریکړه کښی ددی پوره لاسراوگډون ولری .

ملی وظیفی :

اساسی قانون زمونږ خلکو ته دیوکل په حیث یونظام رواندی کوی په دی کل کښی دافغان نستان دفتی ملی ژوند بنسټ په داسی ډول ایښودل شویدی چه باید اوسنی ژو ند چال چلند دژوندانه دپرله پسې بدلیدو نکی اجتماعی نظامونه لری ددوستی اوښو مناسباتو ناموس سره غاړه غړی کاند ی اود ملی

پیروی څنگه چه په پیرو رسمی اعلا میو کښی بیان شوی په نه بدلیدو نکی او پاڅه ډول به دوام وکړی . جوته ده چه استعما ر پدی سیمه کښی دپیدا یښت له لمری وخت نه دی تهمتجه ژ چه له افغانستان سره د پښتو نستان د خلکو طبیعی او تاریخی پیوندونه سست او ضعیف کړی .

افغانستان ددغو کوششو نو دنتیجو محوکولو تم خیل کوششو نه اړم کړی دی ددی مضبوطو پیوندونو لټینګیدل بی یوعمهده هدف گرځولی او گرځوی بی .
دوطن دگډو گډوړ دساتنی دپاره دآزادو قبایلو سره دورورگلوی کلک پیوندو نه ، دافغانی ملی وجایبو څخه دی اومونږ به تسل ددغو دپالنی دپاره زیار پاسو .

زمونږ دخارجی سیاست غوره هدف دی چه دنړی دټولو ملتونو په تیره ددی سیمی دملکونو سره ښه مناسبات ټینګ وساتو . مونږ دپاکستان له ملت سره ژو ر تاریخی او کلتوری روابط لرو .

دپښتونستان دملی مسنلی اوپه دغه باره کښی دپاکستانی حکو متونو له دریغ نه پرته مونږ دپاکستان ددولت سره د دوستی اوښو روابطو دپراختیا او ټینګتیا په لاره کښی بلڅنډه او بندیزنه لرو .

دگاونډی یانو سره ښه روابط :

دگاونډی یانو سره ښه روابط لرل هم زمونږ دملی گټو سره سم دی اوهم ددی سیمی د سولی په گټه دی .
دایران له دولت سره ددوستانه روا بطو ټینګوالی دملی ښیگڼو دساتنی سره د خپل لوی گاونډی دچین دخلکو دجمو ریت سره دښو روابطو لاقوی کول چه ددغه هیواد دنوی رژیم له راتلو سره سم منځ ته راغلی دی اود دغو دوو ملکونو ترمنځ دکلتوری همکار ی پراختیا دافغان نستان دخارجی سیاست جزء گڼل کیږی .

دشوروی اتحاد سره دښه گاونډی یشو ب او دوستانه روابطو دایمی ټینګوالی پرله پسې دافغانستان دخلکو ، مشرانو او حکومتونو دتوجه وړو او وروسته بهم وی .

ددی دوو گاونډی هیوادو نو ترمنځ چه بالکل یوله بل سره جلاو بیسل سیاسی او اجتماعی نظامونه لری ددوستی اوښو مناسباتو ناموس سره غاړه غړی کاند ی اود ملی

دا حکومت به دحقیقی او حکمی اشخاصو دقانونی مکلفیت دخرگندولو دپاره زیار و باسی چه داسلامی شریعت حکمو نه په بڼه توگه ترتیب کړی او هغه په رسمی ژبو کښی دټولو خلکو په لاس کښی واچوی .

په کومو برخو کښی چه قوانینو اومقراتو ته فوری ضرورت لیدل کیری حکومت به دخپلی وسیی سره سم اود خپل کار په موده کی دننه گامونه واخلي.

کوم قوانین چند خو کالو راهیسی دلاس لاندی نیول شوی دی هغه به په خو راتلونکو میاشتو کښی دتقنینی مرحلو تیرو لو ته سپارل کیری .

په ټولنه کښی دقانون دنقش دټینگتیا په برخه کښی زمونږ کړن لاره داده :

په مملکت کی دقوانینو دعملی کولو نه پورته بل غوره مصلحت وجودنه لری .

او که له مانه کوم شعار غواړی زما شعرا ر

دادی :

دقانون په سیوری کښی حکومت ، دقانون پهرینا کښی حکومت .

خه چه می په تیرو پاڼوکی او لسی جرگی ته وړاندی کړل یوڅه مشکلات، یوڅه هدفونه اود هدفونو دټاکلو دپاره یوشمیر آرزوگانی وی . له دغو آرزوگانو څخه به څومره چه د دولت مادی او بشری قدرت ددی حکومت د طبیعی عمر په خو میاشتو کښی اجازه را کوی هغه به دعمل میدان ته راوباسو .

که چیری په کار کښی کومه گډوډی پېښیږی تاسی نه یقین درکوم چه هغه به دثبت او ارادی له کبله نه وی بلکه دعملی کولو له درکه به وی .

مونږ په دی بڼه پوهیږو چه دحکومت ددرنو وظیفو په سرته رسولو کی په تیره په دی نازک اومشکل وخت کښی مونږ داولسی جرگی، مشرانو جرگی او قضا ئیه قوی دټینگی همکارای او قانونی مرستی نه پرته بریا لسی کیدای نه شو.

زه عقیده لرم چه دحکومت او شوری ترمینځ دمفاهمی، مرستی او ارامو خبرو اترونه پرته دملی مسئلو دحل سمه لاره نه شسی موندل کیدای .

حکومت به زیار و باسی چه دشوری سره دخپل ارتباط دسمولو له لپاری او په ټولو چارو

پیز ندگلری او کلتور اساسی اوبنیادی نښی نښانی پکښی خوندی وساتل شی .

کله چه مونږ دغه نظام ته یوکل وایو په حقیقت کښی دهغو گڼو بنسټونو څخه چه ددی نظام فلسفی او حقوقی بنسټ گڼل کیری ددوو اصولو دډمه واری دمثنی ښکاره اعلان کوو . له دی دوو اصولو څخه یو دادی چه دټولو مؤسسو او عناصرو په سالمی رغاوڼی اود هغی په کار اچولو باندی روښانه عقیده ولرو چه دغه عقیده د دیموکراسی دپا لنسی زانگو اود منظمی فایدی اخستلو وسیله بللای شو . له دی کبله هم په حقوقی برخو کښی او هم په اداری برخو کی دلومو نیو چا رو برابرول روښانه کول دحزبونو دمنځ ته راتلو او جوړولو اود خلکو دښکار ندو یو ښاروالیو دراتک - دغه شان په ولایا تو کښی داغیزه ناکو سلا کارو جرگودراتلو د پاره دخلکو دذهنونو روښانه کول اود فعالیت دوسیولو برابرول دټول د حکومت و وظیفه گڼل کیری .

په دی ځای کی دنورو ځایونو په شان په رښتیا سره داساسی قانون او نورو قوا نیو دحکمونو رعایت ساتل او په پاخه ډول ددغو حکمونو عملی کول ، دخلکو حکومت اود دولت ملی وظیفو څخه گڼل کیری .

دوهم اصل دادی چه حق او واجب دواړه غبر گونی دزړه له کومی څخه ومنل شی ددولت درپواړو ارگانونه رسمی کاروالان په سیاسی فعالیتونو کښی دبر خی اخستلو شو قمن ځوانان او هیواد وال او آخردافغانستان ټول اتباع داساسی قانون په حکم داو وظیفه لری چه په کومه اندازه چه ددغه قانون له حقوقو څخه دگټی اخستلو لپواله دی به هغه کچمیچ دی دخپلو وظیفو دپه ځای کولو په ډمه واری ځانونه پوه کاندی او هغه دی په خپله غاړه واخلي .

څوک چه په یونظام کښی خپلی ډمه واری په غاړه نه اخلی یایی رعایت نه کوی د هغه نظام دحقونو څخه دفایدی داخستلو قانونی توب یی بی له شکه گم وډیری .

په یوه ټولنه کښی دمثنی توب محوردقانون دنظام په ټینکار دقوانینو دعملی کولو په ډمه واری او ورسره دمسوات داصل درعایت کولو په بنسټ کلک ولاړ دی .

د افغانستان کلتوري

- ۳- داخله وزير داکتر نعمت الله پژواک .
  - ۴- ماليه وزير ښاغلي محمد خان جلالر .
  - ۵- د فوايد عامي وزير ښاغلي خوازک زلمی .
  - ۶- د اطلاعاتو او کلتور وزير ښاغلی صباح الدين کشککي .
  - ۷- دمخبرانو وزير انجنير نصرت الله ملکيار .
  - ۸- دکابو او صنايعو وزير دپلوم انجنير غلام دستگير عزيزي .
  - ۹- دکرنی او اوبو لگولو وزير داکتر عبدالوکيل .
  - ۱۰- دپلان وزير داکتر عبدالواحد سرايي .
- لکه چه دمخه اشاره وشوه دهغو وزارتونو په برخه کېښي به چه تراوسه يی وزيران نه دی ټاکل شوی يو څه اد لون بد لون راوستلی شی .
- دغسی وزارتونو اود هغو نورو وزارتونو چاری به چه وزيران ورته نه دی ټاکل شوی دخپاو معينانو له خوا د اجرا لاندی نیسول کېږی او عام سياسي مسؤليت به يی په خپله د صدر اعظم په غاړه وی .
- په دغه لړ کېښي هر کله چه د قبايلو دستمقل رياست اوسنی تشکيلات د هغو درنو او مهمو وظيفو سره چه حکومت يی به دغه برخه کېښي په غاړه لری سمون نه خوری حکومت به د دغه رياست تشکيلاتو دپوهو او خپيرو کسانو په وسيله د زوری خپرنی لاندی ونیسی او کله چه ټول کارو باریي سرته ورسېږی ، نوبيا يی د اداری واحد په سر کی يو وزير وټاکلی شی .
- زه د افغانستان دخلکو په فطری پوهه باندی يوه نه بدلیدونکی عقیده لرم . نوله دوی ټولو څخه په تيره ددی هیواد له دردمندو او پوهو خوانانو څخه هيله لرم چه دملگر تپسا او ملاتړ په لاره کی زمونږ آرزو گا نیس تر سره کړی .
- مونږ ټينگ امید لرو چه د افغانستان د پادشاه اود ملی ژوند دلارښود همایو نی اعلیحضرت د حکیمانانه لارښودنو په سیوری کېښي دخلکو او خوانانو د ملاتړ او مرستی په برکت دهیواد دلور ټپا په لاره کېښي یوگام هر څوک له لوی پرمخ واخلو .
- لوی خدای دی چه ټول شیان او ټولې چاری دده په قدرت کېښي دی زمونږ زیار او کوښښنې فایده من وگرځوی اوزمونږ پادشاه، خلک او وطن دی به خپل امن کېښي وساتي .

- کښي ددی ارتباط د برابرولو په مرسته دمفاهمی، همکارۍ او خبرو اترو دپاره ډیره خوږه فضا برابره کاندی .
- حکومت هغه نقش ته هم زیاته پاملرنه لری چه د اساسی قانون د حکمونو له مخه په ملی ژوندانه کېښي د قضا ئیه قوی په غاړه پروت دی .
- دخلکو اود دولت د دوو رکنونو له خوا قضا ئیه قوی ته په درنه سترگه کتل بی له شکه د دغه نقش په تأثیر او اغیزه کېښي لاریاتوالی راولی .
- په داسی حال کی چه مونږ به د اساسی قانون د مکلفیتونو د احساس سره سره د ملی هدفونو د خوندي کولو او پوره کولو په لاره کېښي د قضا له رکن سره اغیزه ناکه ملگرتیا کوو، باور لرو چه د دغی قوی واکمنان او کار والان به کمټ مټ د همدغه احساس له مخه د همدغو هدفونو د پوره کولو په برخه کی له مونږ سره همدغه راز مرسته اوملگرتیا کوی .
- هره ټولنه ځانله شعایر او رغاوښی لری چه یو له بل سره د هغه له کولو ارتباط څخه د ملی او ثقافتی ښی احساس کیدای شی .
- اوله دی څخه هغه نښی نښانی اوبښیگڼی څرگندېږی چه مونږ د هغو د پیسژ ندلو په واسطه یوه ټولنه له بلی ټولنی څخه جلا او بیله گڼو .
- د اسلام د پاک دین تعلیمات اود مشروطه پادشاهی بنسټ چه زمونږ په فخر هنگ کېښي همیشه دخلکو سره ملگری دی ددی هیو اد درواياتو اودودونو سره چه دنړی د خومد نیتونو زانگو ده د اټول زموږ د ملی او معنوی رغاوښی اساسی بنسټ گڼل کېږی .
- کله چه مونږ د اساسی قانون په چوکاټ کېښي دننه خپلی ملی چاری تر پاملرنی لاندی نیسو نو باید چه د فکر او عمل دیو رنگ والی او د تنگ لپاری دروښنا ټولو په غرض دشکل اوخیری له مخه هم په ادب ، هنراو تعبیرا تر کېښي دخپل ملی کلتور خیره اوبڼه وساتو .
- هغه کسان چه په دی حکومت کېښي غږ یتوب لری دادی :**
- ۱- دخارجه چارو وزير پخپله صدر اعظم (محمد موسی شفیق) .
  - ۲- د ملی دفاع وزير سترجنرال خان محمد .

اعلامیہ دارالتحریر شاہی

بعد از آنکہ دارالانشاء ولسی جرگہ تصویب تاریخی ۲۱ قوس ۱۳۵۱ (ه،ش) آن جرگہ دایر برابر از ر آی اعتماد بہ حکومت وخط مشی بناغلی محمد موسی شفیق صدراعظم مؤظف راہہ اطلاع رسانید و بعد از آنکہ مراتب بحضور اعلیحضرت معظم ہمایونی عرض گردید ، فرمان پادشاہی مبنی بر تعیین خود معزی الیہ بحیث صدراعظم و وزیر امور خارجه افغانستان و فرامین پادشاہی مبنی بر تعیین ذوات ذیل بحیث اعضای حکومت شان مطابق بہ حکم ماده ۸۹ - قانون اساسی از حضور شاہانہ شرف صدور یافت :

- ۱- بناغلی ستر جنرال خان محمد بحیث وزیر دفاع ملی .
- ۲- بناغلی داکتر نعمت اللہ پژواک بحیث وزیر داخلہ .
- ۳- بناغلی محمد خان جلالت بحیث وزیر مالیہ
- ۴- بناغلی خواک زلمی بحیث وزیر فواید عامہ .
- ۵- بناغلی صباح الدین کشککی بحیث وزیر اطلاعات و کلتور .
- ۶- بناغلی انجنیر نصرت اللہ ملکیا بحیث وزیر مخابرات .
- ۷- بناغلی دیپلوم انجنیر غلام دستگیر عزیزی بحیث وزیر معادن و صنایع .
- ۸- بناغلی داکتر عبدالوکیل بحیث وزیر زراعت و آبیاری .
- ۹- بناغلی داکتر عبدالو احد سرا بسی بحیث وزیر پلان .

مختصر سوانح بناغلی محمد موسی شفیق صدر اعظم

بناغلی شفیق در کنفرانس جهانی حقوق- دانان در شهر آتن و در کنفرانس مستشرقین در لاهور بحیث عضو اشتراک نموده و از هیأت افغانی در کنفرانس کشورهای فاقد سلاح ذروی منعقدۀ ژنیو، ریاست نموده‌اند .

بناغلی محمد موسی شفیق ریاست هیأت افغانی را در کنفرانس وزرای خارجه کشور های غیر منسلک در جارجتون کنفرانس وزرای خارجه اسلامی منعقدۀ جدو ویست و هفتمین دوره های اجلاس سیه مجمع عمومی ملل متحد را بعهده داشتند .

بناغلی شفیق بزبانهای پښتو، دری ، عربی ، انگلیسی و فرانسوی حرف میزند و می نویسد و در زبان پښتو و دری شاعر و نویسنده بوده و در حدود یکصد و بیست مقاله برای جراید و مجلات وطن در موضوعات سیاسی ، حقوقی و ادبی نوشته اند .

دو اثر بناغلی شفیق بشکل کتاب نیز طبع شده است ، و در مجله حقوق بین الدول ، دو مقاله روی مسأله تابعیت و تاریخچه حقوق بین - الدول خصوصاً نشر کرده‌اند .

بناغلی صدر اعظم از سپورت ها به اسب سواری و آب بازی علاقه مندی بیشتر دارند .

بناغلی شفیق قبل از آنکه از حضور اعلیحضرت معظم همایونی بحیث صدراعظم مؤظف گردد در کابینه دکتور عبدالظا هر صدراعظم بحیث وزیر امور خارجه ایفای وظیفه میکردند .

بناغلی محمد موسی شفیق در سال ۱۳۱۰ - هجری شمسی در کابل تولد شده و تحصیلاتش را در رشته حقوق اسلامی در پوهنتون الازهر قاهره بدرجه لیسانس رسانیدند .

بناغلی شفیق در علوم قضائی از پوهنتون مذکور درجه مافوق لیسانس را نیز حایز شده اند . بناغلی صدر اعظم در رشته حقوق بین الدول هم از پوهنتون کولمبیا نیو یارک درجه مافوق لیسانس را دارند ، همچنان بناغلی شفیق در مسایل بین المللی از پوهنتون هاروارد امریکا تصدیق حاصل کرده‌اند . بناغلی شفیق بعد از ختم تحصیلات عالی بحیث استاد حقوق بین الدول خصوصی در پوهنخی حقوق و علوم سیاسی پوهنتون کابل مقرر شده و بعداً بصفت مدیر عمومی قوانین وزارت عدلیه رئیس تقنین وزارت مذکور و متعاقباً بحیث معین آن وزارت ایفای وظیفه کرده است .

بناغلی شفیق عضو و منشی کمیته مطالعه قانون اساسی و عضو و منشی کمیسیون مشورتی قانون اساسی و بعداً بحیث منشی عمومی و عضو لویه جرگه سال ۱۳۴۳ - نیز بوده‌اند . بعد از انجام وظایف متذکره بناغلی شفیق بحیث مشاور در وزارت امور خارجه مقرر شدند و پس از مدتی بحیث سفیر کبیر اعلیحضرت معظم همایونی در قاهره ، بیروت ، خرطوم و اکرا انتخاب گردیدند .

مختصر سوانح ستر جنرال خان محمد وزیر دفاع ملی

وزیر دفاع ملی

وزیر دفاع در سال ۱۳۳۸ عیلا وه بر قوماندانی قوای کندهار، کفالت دار الحکومگی کندهار را نیز بعهده داشت و در سال ۱۳۴۱ بحیث وزیر دفاع ملی عزتقرر حاصل کرد و از آن تاریخ تاحال درین پست کار میکند.

وزیر دفاع ملی در سال ۱۳۴۳ بر تبه ستر جنرالی ترفیع نموده و در دوران وظیفه داری اش در اردوی شاهی افغانستان یاخیز نشان هیواد درجه اول حضری و نشان سردار عالی نایل آمده است. ستر جنرال خان محمد متأهل بوده و پنج دختر و یک پسر دارد.

ستر جنرال خان محمد تحصیلا تشس راتا درجه بکلور یا درلیسه حبیبیه انجام داده و درجه لیسانس را از حربی پوهنتون بدست آورده است. وی در سال ۱۳۱۲ بحیث تولیمشر تولی سوار فرقه شاهی، شاغل وظیفه و در سال ۱۳۱۷ برای تحصیلات عالی و مسلکی عازم خارج شد. در سال ۱۳۲۱ بدرجه ارکان حرب موفقانه بوطن آمد و در همین

سال بصفت رئیس ارکان فرقه قطغن مقرر گردید.

ستر جنرال خان محمد در سال ۱۳۲۵ رئیس ارکان حربیه قوماندانی قوای مرکز و در سال ۱۳۲۷ قوماندان لوای دوی فرقه ۸ قوای مرکز و در سال ۱۳۲۹ قوماندان فرقه هفت قوای مرکز بوده است. وی در سال ۱۳۳۲ بحیث قوماندان فرقه غزنی و در سال ۱۳۳۳ بحیث قوماندان فرقه هرات و در سال ۱۳۳۷ بحیث قوماندان قوای کندهار مقرر گردید.

مختصر سوانح دكتور نعمت الله پژواك وزير داخله

وزير داخله

متحدہ امریکا شد و در سال ۱۳۳۷ بحیث مدیر
لیسہ حبیبیہ مقرر گردید .

وزير داخله در سال ۱۳۴۱ برای تحصیل
و اخذ درجه دکتورا در تعلیم و تربیه شاغل
پوهنتون کولمبیا گردید و در سال ۱۳۴۴ بحیث
رئیس تدریسات ثانوی وزارت معارف

مقرر شد . دكتور پژواك در سال ۱۳۰۷ هجری

دكتور پژواك در سال ۱۳۴۷ بحیث
رئیس کلتوری و مستشار فرهنگی در سفارت
کبرای افغانی مقیم مسکو و در ۱۳۴۹ بحیث
رئیس تألیف و ترجمه وزارت معارف مقرر
شد . وی در سال ۱۳۵۰ بحیث والی کابل
ایفای وظیفه کرده است .

شمسی در شهر کابل تولد گردیده دوره
تعلیمات ابتدایی و ثانوی خود را در لیسہ حبیبیہ
به پایان رسانید و در سال ۱۳۲۷ شامل پوهنخی
ادبیات و علوم بشری پوهنتون کابل گردید .
در سال ۱۳۳۲ از آن پوهنخی فارغ التحصیل
شد و در سال ۱۳۳۳ بحیث عضو ریاست
تدریسات ابتدایی وزارت معارف و در سال
۱۳۳۵ بحیث مدیر دارالمعلمین های کابل
مقرر گردید .

دكتور پژواك در چندین کنفرانس و
سیمینار یو نسکو در مالک مختلف اشتراك
ورزیده است . وی متأهل بوده ، دو پسر و دو
دختر دارد .

مختصر سوانح بناغلی خوازك زلمی وزیر فواید عامه

وزیر فواید عامه

بناغلی خوازك زلمی بعد از اكمال تعلیمات ابتدائی و تحصیلات ثانوی در حربی بیوونخی در سال ۱۳۲۲ از حربی پوهنتون فارغ التحصیل شد و در همین سال بحیث بلو كمشر ثانی به كفالت تولى استحکام قوای مركز مقرر گردید و تا سال ۱۳۲۵ یابین وظیفه دوام داد. وزیر فواید عامه در سال ۱۳۲۵ به هند رفته و يك و نیم سال تحصیلات عالی مسلکی را در

سال ۱۳۴۲ به صفت آمر ساختمانی میدان هوایی کابل و قاپریکه خانه سازی و در همان سال بحیث آمر عمومی لین غربی سرلرکندهاوب هرات مقرر گردید. وزیر فواید عامه در سال ۱۳۴۵ بحیث قوماندان عمومی قوایكار مقرر شده و بعداً بحیث وزیر فواید عامه ایفای وظیفه نموده است.

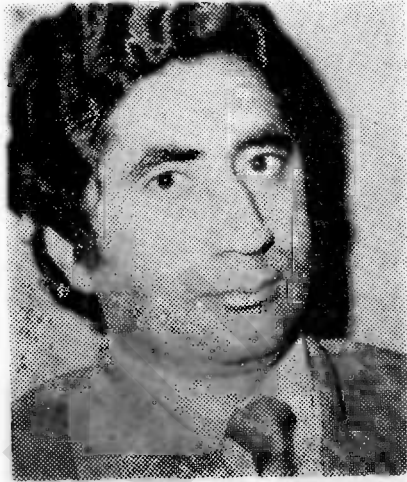
بناغلی خوازك زلمی باخذ نشان ستور درجه سوم مدال و پتیاء نشان ستور درجه دوم مدال رشتین و نشان ستور درجه اول از حضور اعلیحضرت معظم همایونی نایل گردیده است. وی متأهل بوده، دارای هفت پسر و شش دختر میباشد.

آنکشور انجام داد. وی در سال ۱۳۲۶ در جمله هیأت اداری حربی بیوونخی مقرر گردیده و تا سال ۱۳۲۷ در همین پست انجام وظیفه میکرد.

بناغلی خوازك زلمی در سال ۱۳۲۸ بحیث قوماندان تولى غنہ استحکام و در سال ۱۳۳۶ بمدریریت تعلیم و تربیه ریاست ارکان حربی عمومی مقرر گردید.

وزیر فواید عامه در سال ۱۳۳۴ مد پسر حرکات قوماندانی عمومی قوایكار و در سال ۱۳۳۶ بحیث کفیل قوماندانی یونت اول قوایكار و در سال ۱۳۳۸ بحیث قوماندان یونت اول مقرر گردید. بناغلی خوازك زلمی در

مختصر سوانح بنی‌اغلی صباح‌الدین کشکی وزیر اطلاعات و کلتور

انیس، مدیر اطلاعات رادیو افغانستان ایفای
وظیفه کرده است.

بنی‌اغلی کشکی بحیث‌معاون آژانس‌باختر،
رئیس آژانس، آمر مؤسسی روزنامه
کابل تایمز، رئیس رادیو افغانستان وبالاخره
بحیث صاحب امیاز روزنامه کاروان ایفای

وزیر اطلاعات و کلتور

بنی‌اغلی کشکی در ۱۸ دلو ۱۳۱۲ در کابل وظیفه کرده است.

متولد گردیده بعد از ختم تحصیلات ثانوی در
لیسه غازی در سال ۱۳۲۲ برای تحصیلات
عالی به امریکا رفته و در سال ۱۳۳۷ بعد از
اخذ درجه ماستری در ژورنالیزم بوطن‌عودت
کرده و بحیث عضو اداره نشرات، معاون
اصلاح وکیل مدیر اصلاح، مدیر روزنامه
بنی‌اغلی کشکی از بدو تا سیس شعبه
ژورنالیزم در سال ۱۳۲۹ در پوهنخی ادبیات
و علوم بشری بحیث آموز استاد این شعبه
کار کرده و در سال ۱۳۴۶ در پهلوی وظایفش
در وزارت اطلاعات و کلتور در کدر علمی
پوهنتون شامل گردید و اکنون دارای رتبه
علمی پوهنملم میباشد.

مختصر سوانح بنماغلی محمد خان جلالر وزیر مالیه

بنماغلی جلالر در ۵۶ قوسس ۱۳۱۴ در شهر اندخوی تولد یافته و تحصیلات ابتدائی و ثانوی خودرا در مکاتب ابتدائی و تجارتی تکمیل نمود .

بنماغلی جلالر در سال ۱۳۳۷ از پوهنخی اقتصاد پوهنتون کابل بدرجه لیسانس فارغ التحصیل گردیده و در وزارت پلان شامل وظیفه گردیده وی در پست های مدیریت تجارت و مالی مدیریت عمومی توحید و انسجام و ریاست مالی ایفای وظیفه نمود .

وزیر مالیه

و در میزان ۱۳۵۰ بحیث معین مالی وزارت مالیه مقرر گردید وزیر مالیه متأهل بوده ۲ چار پسر و سه دختر دارد .

مختصر سوانح انجنیر نصرت اللہ ملکیار وزیر مخابرات

وزیر مخابرات

وی در مرحلہ اول مأموریت در سال ۱۳۳۶ بحیث مدیر ورکشاپ در وزارت مخابرات شامل وظیفہ گردیدہ و در سال ۱۳۴۰ بحیث سیر انجنیر در وزارت موصوف مقرر شد .

انجنیر ملکیار در اخیر سال ۱۳۴۰ بحیث معین وزات مخابرات تعیین و این وظیفہ

را تا سال ۱۳۴۳ بدوش داشت . در همین سال وی بہ خدمت مقدس عسکری رفتہ و این دورہ را در کورس ضابطان احتیاط سپری نمود . پوهنتون کلیفور نیای جنوبی ایالات متحدہ

امریکا بہ رشته برق و مخابرات تکمیل کردہ است .

بناغلی ملکیار درجہ ماستری رادر رشته برق از پوهنتون مذکور اخذ و بعداً بہ تجازب علمی در کمپنی های وسترن الکتریک پسیفک تیلیفون امریکا و اس اف افرانسه پرداخت

بناغلی ملکیار در سال ۱۳۴۶ بحیث والی بامیان مقرر گردید و بعداً در سال ۱۳۴۸ بحیث والی کاپیسا ایفای وظیفہ کردہ است . وزیر مخابرات در دورہ ماموریت با خد نشان مینہ پال درجہ اول نایل شدہ است . وی، متأهل بودہ ، دودختر دارد .

مختصر سوانح دیپلوم انجینیر غلام دستگیر عزیزى وزیر معادن و صنایع

وزیر معادن و صنایع

«دیپلوم انجینیر عزیزى در سال ۱۳۰۰ هجری شمسی در کابل تولد گردید» و تحصیلاتش را در لیسه حبیبیه بدرجهٔ بکلوریا برسانیده و شامل پوهنتون کابل گردید. وی در سال ۱۳۲۷ از صنف چهارم آن پوهنتون برای تحصیل در

رشتهٔ انجینیری عازم امریکا شد و لیسانس و ماستری خود را در رشتهٔ انجینیری ماشین از آن کشور بدست آورد.

انجینیر عزیزى در سال ۱۳۳۲ برای تحصیلات عالی به جمهوری آمریکا رفت و در سال ۱۳۳۴ به وطن مراجعت نموده و بحیثی آمر پلان و پروژه در وزارت معادن و صنایع داخل خدمت شد.

وزیر معادن و صنایع در سال ۱۳۳۷ بحیثی

مدیر عمومی تخنیک آن وزارت و در سال ۱۳۳۹ بحیثی رئیس صنایع مقرر گردید و در همین سال بر علاوهٔ وظیفهٔ متذکره از امور وزارت فسوايد عامه مقرر گردید، وی متأهل بوده، يك پسر و دو دختر دارد.

مختصر سوانح دكتور عبد الوكيل وزير زراعت وآبياري

وزير زراعت وآبياري

۱۳۲۷ برای تحصیلات عالی عازم انگلستان شدویس از اخذ دکتورا در رشته میوه جات از یوهنتون لندن در سال ۱۳۳۱ بوطن مراجعت نمود و بحیث رئیس زراعت و بعداً بحیث معاون زراعتی - سیالخره بحیث رئیس پروژہ وادی هیر مند و ارغنداب و والی آن ولایت

دكتور عبد الوكيل در سال ۱۳۲۱ آژلیسه غازی فارغ التحصیل گردیدم و تحصیلات عالی خود را در یوهنخی زراعت لایبور قلہ ۱۳۲۵ بی پایان رسانیده و باخذ درجہ لیسانس موفق شد . وی پس از مراجعت بوطن از ۱۳۲۵ تا ۱۳۲۷ بصفه معلم زراعت در دارالمعلمین ایفای وظیفه نموده و در سال

تاسال ۱۳۴۴ اشتغال داشت . وزیر زراعت وآبیاری در سال ۱۳۴۴ بحیث سناتور انتصابی مقرر و تاسال ۱۳۴۹ به این پست دوام داد . و اخیراً بحیث وزیر مشاور ایفای وظیفه می نمود . دكتور عبد الوكيل متأهل بوده و هفت پسر دارد .

مختصر سوانح دكتور عبدالواحد سرايى وزير پلان

وزير پلان

دكتور عبدالواحد سرايى وزير پلان
در سال ۱۳۲۷ از ليسانس نجات فارغ التحصيل
گردیده و در سال ۱۳۲۸ بصفت تر جمان
درسى و ستاژير در مکتب تجار تى ايفاي
وظيفه کرده است .

داکتر سرايى در سال ۱۳۳۳ از پوهنځى
علوم اقتصادى و تجار تى ويانا مرکز اطريش
فارغ التحصيل شد و در عين زمان به تحصيل
در رشته تعليم و تربيه برائى مکتب مسلکى
اقتصادى پرداخته و در سال ۱۳۳۵ باخذ درجه
دوکتورى نایل شد .

دكتور سرايى از جدى ۱۳۴۴ تا عقرب
۱۳۴۶ نیز سمت رئيس و استاد پوهنځى
اقتصاد رابعهده داشت . وى در عقرب سال
۱۳۴۶ بصفت وزير مشاور ، از قوس ۱۳۴۸
بصفت وزير پلان اشتغال داشته است .
دكتور سرايى ، متأهل بوده ، يك دختر و يك
پسر دارد .

وزير پلان ديپلوم تعليم و تربيه اقتصادى
رانيز در سال ۱۳۳۶ اخذ و در همين سال به
صفت عضو تدريسى پوهنتون کابل در
پوهنځى اقتصاد شامل وظيفه گردید .
وى در سال ۱۳۳۹ بصفت رئيس پوهنځى

مختصر سوانح پوهاند دكتور محمد ياسين عظيم وزير معارف

وزير معارف

پوهاند عظيم درسال ۱۳۴۲ بحیث معاون مؤسسه تعلیم و تربیه و درسال ۱۳۴۴ بحیث رئیس آن مؤسسه مقرر گردیدند .
درسال ۱۳۴۷ بحیث معاون پوهنتون کابل تعیین شدند .

۱. ایشان درسال ۱۳۴۸ بحیث عضو علمی مؤسسه تعلیم و تربیه مقرر شدند .
وی درسال ۱۳۵۰ بحیث معین اول وزارت معارف مقرر گردیده است .

از ماه ثور ۱۳۵۱ بحیث وکیل وزارت معارف مقرر و علاوه بر آن از ماه ثور الی اخیر ماه سرطان بحیث رئیس سرپرست پوهنتون کابل از آن مؤسسه واریسی نموده اند .

موصوف در دوران ماموریت علاوه از مکافات نقدی باخت نشان مینه پال، مدال پوهنه و تقدیر بر نامه درجه «دوم» نائل گردیده اند .

پوهاند اعظم علاوه بر ساله های ماستری و دکتری ، بیولوژی صنف نهم راتالیف نموده اند .

ایشان به لسان های پښتو، دری و انگلیسی تکلم مینمایند و متأهل بوده که دارای «پنج طفل» سه دختر و دو پسر میباشند .

درسال ۱۹۶۶ به سیمینار اداره مؤسسات تعلیمی و امور محصلین در ایالت مینیسوتای اضلاع متحده آمریکا .

درسال ۱۹۶۸ به کنفرانس لیدر های جوانان آسیائی در سیلون .

درسال ۱۹۶۹ به سیمینار آمرین مؤسسات تعلیمات عالی در بیروت ، لبنان .

درسال ۱۹۶۹ به سیمینار ملتای دسیلتری ریسرچ یونسکو در هند .

درسال ۱۹۷۰ بحیث نماینده افغانستان در پروگرام اینزها و ر اضلاع متحده آمریکا برای هشت ماه .

در خزان سال ۱۳۵۱ بحیث رئیس هیئت افغانی در هفدهمین کنفرانس عمومی یونسکو در پاریس اشتراک نموده اند .

پوهاند عظیم تحصیلات ابتدائی و ثانوی خویش را درسال ۱۳۲۴ در لیسه حبیبیه به پایه اکمال رسانده و از پوهنخی ساینس در سال ۱۳۲۹ لیسانس حاصل کرد .

موصوف ماستری خویش را در رشته زولوژی درسال ۱۳۲۲ از پوهنتون مونتانای اضلاع متحده آمریکا بدست آورد .

دكتور عظیم دكتور ای خویش را در رشته زولوژی «فزیولوژی» در سال ۱۳۳۹ از پوهنتون وایومنگ آمریکا بدست آورد .

از سال ۱۳۲۹ الی ۱۳۳۲ بحیث اسیستانت

در پوهنخی علوم . درسال ۱۳۳۲ بحیث استاد مقرر گردیده و درسال ۱۳۳۴ معاون علمی پوهنخی ساینس مقرر شد و درسال ۱۳۳۹ بدرجه علمی پوهنوال در پوهنخی ساینس شامل گردیده و درسال ۱۳۴۰ بحیث کفیل ریاست پوهنخی انجنیری و زراعت تعیین شد .

موصوف درسال ۱۳۴۰ در رشته فزیولوژی و جیولوژی کرسی پوهاند را در پوهنتون کابل احراز نمود .

دهلمند داوېو تېرون اوپه دې هکله ويناوې

څېری دبانډنیو چارو په وزارت کې وشوی .
وشوی .

دایران صدراعظم ښاغلی امیر عبا سین
هویدا او صدراعظم ښاغلی محمده موسی شفیق
پداسی حال کې چه ددواړو خواؤ هیاتو نه
ورسره وؤ دحوت په ۲۱ نیټې تر غرمی
وروسته په څلورو بجو او دیرشو دقیقو د
بانډنیو چارو په وزارت کې خبری وکړې .
پدغو خبرو کې د دواړو حکو متونو رئیسانو
دهغو خبرو دجریان په باب چه تراوسه پوری
دهیلمند دسیند داوېو په موضوع کې پسه
وروستیو اوو میاشتو کې شوی دی رضا پت
څر گندکې .

دتړون دکیدو لود هغه سره ددوو ضمیمه
پروتو کولو نودلاس لیک دپاره خپل تیار ی
وښود .

لکه چه دبانډنیو چارو دوزارت یوی منبع
وویل دغه خبری دهیلمند دسیند نه داوېو په باب
دیوه تړون او دهغه ددوو ضمیمه پروتو کولو نه
په باره کسی چه یویی داوېو دکمیسارانو
اود هغو دوظیفو اوبل یی دتړون دتفسیر او
تطبیق په برخه کې داخلاف دپیدا کیدو په
صورت کې دحکمت په باب دیوی موا فقی
په باره کې وروستی مرحله او ورو ستی
خبری اتري دی .

په دغو خبرو کې دایران له پلوه د غسړ
کسانو برخه درلود : دصدراعظم نائب ښاغلی
مهندس صفی اصفیا ، په کابل کې دایران لوی
سفیر ښاغلی جهانگیر تفضلی ، دایران د
بانډنیو چارو دوزارت سیاسی معین ښاغلی

ښاغلی هویدا دښاغلی محمده موسی شفیق
په بلنه د حوت ۲۱ دغرمی نه مخکی
په یولمس نیمو بجو دپو هیات په مشری
کابل تر اغی .

صدراعظم ښاغلی محمده موسی شفیق
الوتکی ته نزدی دښاغلی هویدا هرکلی وکړ .
پدغه وخت کښی دسلطنتی دربار وزیر ښاغلی
علی محمد ، دملی دفاغ دکورنیو چارواودکرنی
اواوبولگولو وزیران ، دکابل والی ، سرپرست
ښاروال او دایران لوی سفیر هم حاضر و .
د دواړو هیوادو صدراعظمانو په هوایی ډگر
کې وروسته له هغه چه موزیک دایران او
افغانستان ملی سرود ونه وغږول دتشر یقاتی
گارد داحترام مراتب ومنل او هغه یی وکوت
ښایو شمیر ماشومانو دایران صدراعظم ته
دگلو گیڼی ورکړې . دغه راز په هوایی میدان
کښی دحکومت غړی دلوی رتبی عسکری او
ملکی مامورین او دکور دپیلو ماتیکو څینی
مشران دایران ښاغلی صدراعظم ته وروپیژندل
شول .

دښاغلی صدراعظم سره کتنه :

دایران صدراعظم دحوت په یوو پشتمه
نیټه له غرمی وروسته په څلورو بجو دصدارت
عظمی په ماڼی کې دښاغلی شفیق سره
وکتل .

دایران صدراعظم دغرمی نه وروسته په
دری بجو اود یرشو دقیقو دعلیحضرت شهید
سعید مزار ته لاړ . اوددعا کولو نه وروسته
یی دگلو گیڼی کښوده .

دافغانستان او ایران ترمنځ د هیلمند
له سنډ څخه داوېو دموضوع په باب ورو ستی

د افغا نستان کالني

دهيات يوشمير غړي حاضر وو .
دغه راز ددغي شر فيابي په وخت كې د
ايران صدرا عظم بناغلي صفي اصفيآ
دايران دباندنيو چارو دوزارت سياسي معين
بناغلي فرتاش په كابل كې دايران لسوي
سفیر اودبناغلي هويدا يوشمير ور سره
غړي حاضر وو .

دهلمند دسيند داوبوتړون لاسليك شو :

دافغا نستان صدراعظم بناغلي محمدموسي
شفیق اودايران صدراعظم بناغلي اميرعباس
هويدا په دولسو بجواودپرشو دقيقو ، ۱۳۵۱د
كال دحوت په دوه ويشتمه ، دسه شنبې په
ورځ دهيلمند دسيند څخه داوبو تړون
اودهغه دوه پروتو كولو نه دباندنيو چارو
دوزارت دستور په ماني كې لاس ليك كړل .
پدغه وخت كې دافغانستان او ايران دو اړو
خواو هيئتونه حاضر وو .

دايران صدراعظم بناغلي امير عبا سس
هو يدا دورځي په ۱۲ - بجوله خپلو غسړو
سره دستور دماڼي كورني تالارته ور غي .
پدغه وخت كې له دواړو خواونه دتړون د
څيرو هيئتونه حاضر وو .

د افغانستان او ايران د دواړو هيوادو
صدراعظمانو خپلي اعتبار نامي تباد له
كړي .

په پښتو او دري ژبويي ددواړو خواو د
تړون او ضميمه دوه ژ پروتوكولو نو متونو
لاسليك كړل .

دهيلمند له سيند څخه داوبو په باب د
افغانستان او ايران ترمنځ دتړون په اړخ كې
دوه پروتو كولو نه هم دحوت په ۲۲ - نيټي
لاسليك شول .

لومړي پروتو كول په دواړو خواو وكې
كميسارانو وظيفه اودوهم پروتو كول دلانجې
دپيدا كيدو په حالت كې دحكيميت مسئله
تنظيموي .

لومړي پروتو كول ۱۳ مادي او دو هم
پروتو كول نه مادي لري . اوبه اصل تړون
كې ۱۲ - مادي شاملې دي . دغه تړون په
دهغله ضمائمو سره ډير ژر شسوري ته
وراڼدي شي .

دتړون دلاس ليك په وخت كې دافغا ني
هيات يولس تنه غړي او دايراني هيات
اووه تنه غړي حاضر وو .

منوچهر فرتاش ، دايران دباندنيو چارودوزارت
دپنځمې ادارې رئيس حسين شهيد زاده ،
دايران صدراعظم دمخصوص دفتري لوي مدير
بناغلي محمدصفا ، دايران دباندنيو چارو
دوزارت دسياسي مرستيال ددفتري رئيس بناغلي
هورشنگ عامري اوبه كابل كې دايران دولي
سفارت وزير مختار مستشار بناغلي منصور
مشكين پوش .

دافغا نستان لهخوا دغو كسانو پكسي
برخه درلوده : دمالبي وزير بناغلي محمدخان
جلال ، دكرني او اوبولگولو وزير داكتر
بهلولكيل ، دپلان وزير داكتر عبدالواحد
سرابي ، دهيلمند اوارغنداب دناوي دپرمختيا
لوي رئيس انجنير ميرمحمد اكبر رضا ، په
ډيلي كې افغاني لوي سفير داكتر عبدالحكيم
طبيبي ، په پاريس كې منتخب لوي سفير
داكتر روان فرهادي ، دباندنيو چارو دوزارت
سياسي لوي مدير داكتر عبدالواحد كريم .
دكرني او اوبو لگولو دوزارت معين انجنير
جمعه محمد محمدي ، دباندنيو چارو د وزارت
دمعا هدا تو اوحقوق مرستيال داكتر محمدالفريد
رشيد ، دملگرو ملتو په مؤسسه كې دافغاني
دايمي نمايندگي لومړي سكرتر بنا غلي
حبيب الله كرزى ، اود باندنيو چارو دوزارت
دسياسي روابطو په مديريت كې دمنځني
ختيځ د چارو متصد ي بنا غلي محمد
يوسف صمد .

معظم ټولواك دايران صدراعظم شا ها نه حضور تهومانه :

هدا شاني دشپي په اتو بجو او اته
څلويښتو دقيقو دحوت په ۲۱ نيټه دايران
صدراعظم بناغلي اميرعباس هويدادهمايوټي-
معظم اعليحضرت په حضور شر فياب شو او
دشپي ډوډي يې په سلطنتي ميزو خوړه .

ددغي شر فيابي په وخت كې صدرا عظم
بناغلي محمدموسي شفيق ، دولسي چرگي -
رئيس ، پوهنوال داكتر محمدعمر وردك ، د-
مشرانو دچرگي رئيس سناتور عبدالسهادي
داوي ، قاضي القضاة پوهاند داكتر عبدالحكيم
ضايي ، دسلطنتي درباروزير بناغلي علي محمد ،
دمالبي ، كرنې اوپلان وزيران ، دباندنيوچارو
دوزارت سياسي لوي مدير ، دهيلمند او لي
اود هيلمند دناوي دپرمختيا لوي رئيس ا و
هيلمند دسيند څخه داوبو دموضوع د خبر و

بسم الله الرحمن الرحيم :

گرانو خویندو ! گرانو وروڼو !

راټه ښکاري هغه غوټه په سپړیدو ده ، کومی په باب چه یو وخت ماسره دا ترهه و چه دیوی کاملی پیری داوښتو له کبله د هغی په خلا صون د شک تیا ره پریو تیده . په اوبو باندی د بنیادم ژوندون ولاړ دی او ځکه خود اوبو نه څوک تیریدلی نه شی که څه هم په دی تیریدو د بل چا ژوندون مسمور پیری . هیلمند ددی وطن په اسمان باندی دخورو وریځو بجی دی دا بجی د پښتون خوا په هسکو او تورو غرونو کی زوکیری اود همدی وطن په لمن کی خاورو ته سپارل کیږی .

پوری په یو وړوکی کتاب کښی همدا نن د حکومت له خوا نشر شوی دی .زه چه کله د افغانستان شوری ته د اساسی قانون په حکم ورشم نو هلته به ددی وروستی مر حلې د خبرو اترو یولنیز وړاندی کړم .

په دی مرحله اوددی نه په مخکنو مراحلو کښی داسی خبری شته چه د وطن او د افغانستان د اولس مصالح مونږ ته دشوری د پتی غونډی نه بهر دهغو د بیانو لو اجازت نه را کوی .

البته دشوری غړی بیا کولی شی چه ددغو خبرو دخپرو لو په باب دخپل صلاحیت له مخه یوه داسی لار غوړه کړی چه د دوی په فکر دافغانستان ښیگړی څنگه چه ښایی هغسی خوندی کوی .

دافغانستان حکومتو نو د تیروسلو کلونو په دغه ټوله موده کښی دښه گاونډی سره چه کوم حسن نیت ښایی دهغه له مخه همیشه دا کوشش کړی دی چه دهلمند د سیند ته داوبو د مسألې دپاره دحل یوه مناسبه لاره وموندل شی . داچه مناسب حل کوم نه وایه شی ددی خبری دپاره دادوه اساسی معیارونه د قضاوت بنیاد ساتل شوی دی : اول داچه دحل لاره دی د جغرافیې او طبیعت له حقایقو سره پردی نه وی اوبل داچه دافغانستان خلک په کی دخپل وطن ښیگړی اوبه تیره بیا دهلمند په کوزه خواکی د پرتو وطنوا لسو ضرورتونه خوندی شوی وبولی .

دی په خپله اوږده لار باندی په مستمزل کښی کله کله زمونږ دورور او گاونډی هیواد خاوری ته دومره نژدی کیږی چه په یو نیم ځای کښی خود پریو له پیدود همده په سینه کښی زغلی او همدغه وچه ده د ایران د سیستان ولایت اود هغه ځای خلکو تل دهلمند نه اوبه څښلی او اخیستلی دی . مونږ چیری هم په دی خبره کافی غور فکر نه دی کړی چه د هلمند پوری غاړی څومره اوبه ځان پلور اښکلی دی بلکه مونږ دهلمند دلانجی په دی اوږد و پیری کښی خپل ټول وخت او فکری خبری ته وقف کړی دی چه ددی اوبو مقدار او اندازه باید څومره وی .

اوس هغه وخت راغلی دی چه د گاونډی په دود مونږ دواړه یعنی افغانستان او ایران حقیقت او حقوق سره وتلو او څومره اوبه چه اخلی له هغو اوبو سره اښول کړی شی چه باید یی واخلي دپاره نه یواځی دوروری نه وتلی خبره نده بلکه دا کار لکه چه پښتا نه وایي وروړی به کوه حساب تر منځه د وروړی ساتلو دپاره ضروری دی .

پدی لنډ وخت کښی زه دهلمند د سیند نه داوبو په باب اوږدی خبری نه کوم . دغسی خبری دمکما هون دیادو نی راهیسی ددی اوسنیو کلونو تر پریله پسی خبرو اترو

هغه وخت چه دلسپا وو کلسو نو د لوړو ژورونه پس بالاخره دیطرفه کمیسیون په نامه پیژندل شوی . هیات دغسی حل بنیاد وموند او هغه یی مونږ او ایران ته په لاس را کړی نورنوله مونږ افغانانو سره په دغه بنیاد باندی ددی غوټی د سپړنو په برخه کښی څه تردد پاتی نه شو اود گاونډی یتوب سره چه کوم حسن نیت ښایی دهغی د هلو ځولو په اراده مونږ ددغه بنیاد دملو په لاره کی یو گام پورته کړی اوددغه مونږ د عملی کولو دپاره مودښه نیت نه یوچک اوڅر گند تجویز د ایران ورور دولت ته ولیږه .

د افغانستان کلتور

داسې څه لاس ته راشي چې زمونږ خپل احتياج خويه پوره کړي بلکه دنور و داډتيا مخ اوسترگي بهم له لري اوله نژدی نه مونږ ته راواړوي .

نن چه دنياپه څومره گڼ نديتوب دصنعت په لار کښي پرمخ درو مي په هماغه اندازه يي دژمکي وقيض ته اړه ديږيږي . کوم حاصل چه نيمروز او خواوشا علاقه ورکولي شي د هغه له کبله مونږ بايد نيمروز د شتو زرو سيمو وپولو داسي زرچه بازار يي په هيڅ زمان او مکان کي سپښت نه لري مونږ بايد داهير ه نه کړو چه خلک دتوري او سپښي طلا په بدل کښي چه څه گټي هغه دشني طلا په لار کښي ښندي .

دا ددی سيمی داوولس يو سپيڅلی خوی دی چه دخپل هیواد دښيگرو په باب دافراط تر اندازی اندیښنه کړی زه دافغانستان بزگرو ته، دافغانستان کسب کارو ته چه د خدای نازولي، پيغمبر درب دوستان بللي دي، ښوانانو او مصصلانو ته، علماؤ اواستادانو ته، ليکوالو او طبعاً دشوری غړو ته دا حق ورکوم چه دگړو وطنوالو په جمله کښي د مملکت دښيگري په باب دشوی دپاني په شان ورپيږي . په دی زپيدو کښي دوطن پرستي ، تفدس په ټوپونو دی . دادحکومتونو وظیفه ده چه دخلکو له دغو اندیښنو نه دملی ښيگري و په سمون دچازو دشروع کولو او پای ته رسولو الهام واخلي .

که چيري مونږ سرچیه خیال وکړو اود اولس اندیښنی دکارونه شروع کولو حکم وگڼو اوبیادغه اندیښنی د کار په کولو کي دتردد تومنه وپولونو بیشکه به داد اولس په ازاده باندی زمونږ دنه پوهیدو اثبات وی دی سره داهم دهجه جوخت به دغسی بار یکسو وختونو کښي حکو متونه دخپل اولس اعتماد اوملاتي ته ډیر زیات ضرورت لری . مونږ یواځی او یواځی د افغان دنجیب اوبیداره اولس دغسی باور اوملاتي په قوت په داډه زړه دخپلی پوهی مطابق او د فکر اواستدلال په وسيله دخپل ضمیر په لار ښودنه او دخپل مسؤلیت او د هیواد د خدمتگاری دویاډلی امانت دبار دروند والی ته په پاملرنه دافغانستان ملی ښيگري خوندي کړلی شو .

زه دافغانستان داوولس په فطری پوهه او

اوس مونږ په دی خوشاله یوچه دهیلمند له پوری غاړی په دی حسن نیت دپو هیدلو او دورسره تجویز دمنلو پیغام را الوتی دی . کوم متون چه همدا اوسس مونږ سره تیارپری هغه په عباراتو او کلماو باندی دهغه حسن نیت ترجمه کوی چه مونږ ور ته اشاره وکړه اساسی سندهغه تړون مسوده ده چه داوبو یومقدار دایران دپاره په گو ته کوی او ددغو اوبو داخستلوراری چاری بیانوی . ورسره دوه نورسند ونه ددواوو خواوو د کمیسارانو وظیفه اود جگړی را پورته کیدو په وخت دحکمت مسئله په نظم کي راولی .

مونږ په دی عقیده لروچه که چيري ددغو متونو په لاس لیك بریالی شو ، نو ددی کشالی سپوری به دهیلمند دپاره د دواو و لسونو دروابطو دآسمان نه لری شي .

په دغه ټوله موده کښي دافغان نستان حکو متونو په دی ټکی زور اچولی دی چه دیو داسی ډول جوړی نه خای وساتي چه جامعه نه وی اوبه واقعاتو باندی ولاړه نه وی او په دی ډول به دغه باب دیوی داسی بللی کشالی تخم ونه سیندی چه د دواوو ملتونو سل نور کلونه بیاد هغی دحل کولو په کار کښي راباندی تیر شي .

داچه نن مونږ یوی روغی ته نژدی کیدي شو او داچه مونږ یوه پیری داوبو غونډی یوی نازکی مسألی په باب یوه کشاله پخپل منځ کي لرله اودی کشالی مونږ لاپسی سختی شخړی ته را نښکلو دغه دواپه خبری په رښتیا چه دافغان او ایران دواوو ولسونو په درایت او حوصله باندی شاهدی وایی .

ددی وروستی مرحلی په گرده موده کښي چه زه دهلمند دسندنه داوبو له مسألی سره پرله پسې او مستقیم تماس لر م زما دزړه سترگي ددی مسألی نه اخوا ته اوبښتی پاتی شوی دی مونږ دهلمند دکوزی خواد وادی له درکه دوطن اولس په باب داسی واجبات لرو چه نه ښایي له دی نه زیات د فکر په خنډه کښي پاتی شي مونږ ټولو ته معلومه ده چه همدی هلمند په همدی سیمه کښي دوری دوری غځیدلی مد نیتونه سمسور کړي او پالسی دی . که مونږ دالیونی سیند دخپلو خوانانو په مټ اویوهه به لارسم کړونو دوطن په دغه گرانه برخه کي به ددغه باب رکتی خاوری نه

دهيلمند د سند ...

زیر کتیا پوخ یقین اوعقیده لرم. زه نن یوخل کارسم وگنې زه او ملگری به می دسعا دت بیایدغه پوهه اوزیرکتیا خپل حساب بنا احساس وکړو چه دهیواد دپاره موخه مت کوم اوتکیه ورته لگوم. شومره چه په مونږ کړی دی اوکه زموږ په سنجش کښی خطا کښی دسنجش طاقت و اوشته دخپل هیواد ومومی نومونږ به دسعادت احساس وکړو و دښیگړو دخوندی کولو په لار کښی موپه ښه چه ددولت اساسی قانون دیو حکو مت خطا راوستی او راولو به یی ددی گڼی اوښیگری پری نه ښوده چه دافغانستان د موجوده او قطعی تشخیص دافغانستان دشوری لاس ته راتلونکو نسلونو په اوږو بارشی . دی چه دافغانستان داوولس دارادی څرگندویه لوی او لاشریک خدای دی چه کارو نه ده اویا دافغانستان دپاچا او اولوالامر لاس او شیمان ټول دده په لاس دی زموږ په ته سپارل شوی دی چه دافغانستان د ملی زیار برکت کښی او هیواد پاچا او اولس حاکمیت ښکار ندوی دی. که دوی زموږ نښ دی له هری بلاوساتی .

دهيلمند (هیرمند) د سیند د اوبو په باره کی دافغانستان او ایران ترمخ تړون :

دافغانستان او ایران دولتونو د هيلمند(هیرمند) د سیند داوبو په باره کښی دتل دپاره داختلف دټولو اسبابو دلری کولو په هیله اود خپلی ښی رورولوی او گاونویتوب او ښو بین المللی روابطو دساتنی له کبله اړاده وکړه چه په خپل منخ کښی یو تړون وکاندی او خپل واکمن نما یندگان یی په لاندی ډول وټاکل :

دافغانستان لخوا : محمد موسی شفیق دافغانستان صدراعظم

دایران له خوا :

امیر عباس هویدا دایران نخست وز یس

دواپو نمایندگانو خپل باور لیکونه یووبل ته وښودل او هغه یی صحیح او باوری وبلل او په لاندنیو موادو یی موافقه وکړه :

لومړی ماده : په دی تړون کښی د غه راغلی اصلاحات داسی معناوی لری :

- الف- ۱۱ دمرغومی - یازده جلدی(۱۱دی) دجنوری لومړی نیټی .
  - ۱۲ دسلو اغی - دوازدو دلو (۱۲ بهمن) د فبروری لومړی نیټی .
  - ۱۰ دکب - ۱۰ حوت (۱۰ اسفند) دمارچ لومړی نیټی .
  - ۱۲ دوری - دوازدو حمل (۱۲ فروردین) داپریل لومړی نیټی .
  - ۱۱ دغویی - یازده ثور(یازده اردیبهشت) دمی لومړی نیټی .
  - ۱۱ دغبرگولی - یازده جوزا (۱۱ خرداد) دجون لومړی نیټی .
  - ۱۰ دچنگانښ - ۱۰ سرطان (۱۰ تیسر) د جولای لومړی نیټی .
  - ۱۰ دزمری - ده اسد (۱۰ مرداد) داگست لومړی نیټی .
  - ۱۰ دوزی- ده سنبله (۱۰ شهر یور) د سپتمبر لومړی نیټی .
  - ۹ دنلی- نه میزان (نه مهر) داکتو برلومړی نیټی .
  - ۱۰ دلړم - ده عقرب (ده آبان) دنوا مبرلومړی نیټی .
  - ۱۰ دلیندی - ده قوسس (ده آذر) ددسمبر لومړی نیټی سره سمون خوری .
- په کیسه کلو کښی دیوی ورخی توپیر دلمریز هجری کلیز له مخه شمیرل کښی یو (داوبو کال) هغه موده ده چه داکتو برلومړی نیټی څخه شروع کښی اود ورپسی کال دسپتمبر په پای کښی سرته رسیږی .

ج - یو «داوبو نورمال کال» هغه کال دی چه داکتوبر دلومړی نیټی نه د ورپسی کال دسپتمبر ترپایه پوری داوبو گرد بهیر دد هراودد اوبو پیژندنی په دستگه کښی چه دکچکی بندته داوبو دننوتلو له خایه بر دهيلمند(هیرمند) په سیند بانندی ولاړه ده څلور میلیونونه پنځه سوه نوی زره ایکر فیته» «۴۵۹۰۰۰۰ - ایکر فیته» «۵۶۶۱۷۱۵ - میلیونونه مکعب متره» اندازه اوشمیرل شوی دی.

د افغا نستان کابني

د نورمال کال د مياشتني بهير اندازه په لومړي گڼه پروتو کول کبني چه ددی تړون ضميمه ده ذکر شوی ده .

د - ددهراود داوبو پيژندلو دستگاه تش د بهير د اندازه معلومو لو په توگه دا سي چه د بهير ديو نورمال کال بهير ښيي که پيژندل شوی ده .

دوهه ماده : دهغو گردو اويواندازه چه دهلمند «هیر مند» څخه داوبو په نور مال کال

ياداوبو په مافوق نورمال کال کبني د افغا نستان له خواو ايران ته ور خوشی کيږي داوبو په ۲۲ - مکعب مترو منځني بهير پوري په ټانيه کبني چه «دهلمند ددلنا دکميسيون» د ۱۹۵۱ - کال د فبر وري د ۲۸ - نيټي دراپور دلسمي گڼي دجدو ن سره سم دهغه مياشتني ویش مطابق چه ددی تړون ددريمي مادي په دوهم ستون *

دويمه ماده :

الف - داوبو نورمالو کلاويا ما فوقه

کلو په مياشتو کبني دهلمند «هیر مند» دسينده څخه دايران حقا به چه ددی تړون په دوهم ماده کبني تشریح اوټاکل شوی ده دلاندني جدول د څلورم ستون سره سم دهلمند (هیر مند) دسينده له بستره څخه په لاندی ښودل شويو څايو کبني دافغا نستان لهخوا ايران ته ور خوشی کيږي .

-۳-

په مکعب مترو ددی جدول دگردد دوهم او دريم ستون يعني د ۲۶ مکعب مترو دمنځني بهير ویش

۰۷۰۰
۱۲۷۲
۲۳۰۰۴
۳۴۶۷
۷۸۱۶
۷۳۱۳
۳۱۱۱
۹۰۳
۱۹۷۳
۱۳۷۲
۹۳۷
۲۳۲

-۲-

په مکعب مترو باندي د ۴- مترو مکعب في ټانيه په اساس داوبو منځني بهير «ښه نيست»

۰۷۷
۱۹۷
۳۵۶
۵۳۲
۱۲۰۴
۱۱۲۳
۴۸۱
۱۳۹
۳۰۲
۲۱۱
۱۴۴
۰۳۴

-۱-

په مکعب مترو باندي د ۲۲ مکعب متر مياشت في ټانيه په اساس داوبو دمنځني بهير ویش «دهلمند دلنا کميسيون»

اکتو بر
نوا مبر
دسمبر
جنوري
فبروري
مارچ
اپريل
مسي
جون
جولای
اگست
سپتمبر

۴۲۲
۱۰۷۵
۱۹۴۸
۲۹۳۵
۶۶۱۲
۶۱۹۰
۲۶۳۰
۷۶۴
۱۶۷۱
۱۱۶۱
۷۹۳
۱۹۸

دور خوشی کولو څايونه دهغدی :

۱ - په هغه ځای کبني چه دسرحد کرښه دسيستان رود پري کوی .

۲ - په نورو هغو دوو ځايو کبني چه ددواړو دکميسارانو له خوا د دی تړون تر نافذ کيدو وروسته به په درو مياشتو کبني دننه د ۵۱- او ۵۲ سرحدی پایوترمنځ په هغو ځايو کبني چه دسرحد کرښه د هلمند «هیر مند» دسينده په تل کبني وی او فاصله اوسمت یی ددغو سرحدی پایو څخه تثبيت شنی ټاکل کيږي .

هر ډول چه وغواړی استفاده کوی او په مصرف یی رسوی .

ایران هیڅ ډول ادعا دهلمند «هیرمند» په اوبو کښی دهغی اندازی نه زیات چه ددی تړون مطابق تثبیت شوی ده نلری حتی تردی چه که داوبو نوره اندازه دهلمند «هیرمند» په کوزنی دلته کښی میسره هموی اودیاران تر استفادی لاندی هم راتلای شی .

شپږمه ماده : افغانستان به داسی اقدام ونه کړی چه دایران حقابه دکرنی د پاره گرد سره له ښیگری ووشی اویاله صنایعو څخه دراوتلو اوبو په کیمیاوی موادو باندي تر داسی حده ولړی شی چه په وروستنی معمولو فنی لارو چارو باندي دسمون وپ نه وی او استعمال یی دمدنی اړتیاؤ دپاره ناممکن او ضرر ناگشی .

نهمه ماده : هر ډول گټ ودانی چه جوړښت یی دسیند دتل دلاپینگیډو دپاره په هغو ځایو کښی چه دسر حد کرښه دهلمند «هیرمند» دسیند په تمل کښی وی لازمی ولیدلی شی بی له هغه چه شرایط اومشخصات یی ددواړو له خوا ومنل شی جوړیدای شی .

اتمهماده : دواړه خواوی به یویو کمیسار اویویو دکمیسار مر ستیال د خپلو اتبا عو څخه ټاکی چه ددی تړون دحاکما مو په اجرا کښی دخپل دولت له خوا نمایندگی وکړی .

ددی کمیسارانو دصلا حیت او وظا یفو حوزه په لومړی پروتو کول کښی چه ددی تړون ضمیمه ده ټاکله شوی ده .

نهمه ماده : که چیری ددی تړون دموا دو په تعبیر یا تطبیق کښی اختلاف منځ تهراشی دواړه خواوی به لومړی د دیپلو ماتیکي خبرو له لیاری اوکه موافقت حاصل نشی دمنځگړی دښو کونښنو دجلبولو دپاره اقدام کوی او که چیری دا اقدامات ونتیجی ته ونه رسیری نواختلاف ددوهم پروتو کول دمندرجه موادو پر اساس چه ددی تړون ضمیمه ده حکمیت ته محول کیری .

لسمه ماده : افغانستان او ایران دامتی چه داتړون ددواړو دولتونو ترمنځ د کامل او دایمی موافقت ښکارندوی دی . او ددی تړون احکام یواځی دتړون دمحتویاتو په حدود کښی دننه اعتبار لری اود هیڅ یو

دغو دوو ځایو ټاکل ددواړو حکومتو «دولتو» تر تصویب وروسته نافذ شمیرل کیری .

ب - دواړی خواوی به په هغو ځایو کښی چه ددی مادی دالف په برخه کښی یی ذکر شوی دی داسی گډ اومناسب تاسیسات جوړوی اوپه دی تاسیساتو کښی به داسی لازمه آلات نصیوی چه دهغو شرایط ددواړو هیوادو له خوا منل شوی وی چه دهغو ټا کل شوو او بو اندازه ددی تړون دحاکما مو سره سم اندازه اوخوشی کړی شی .

څلورمه ماده : په هغو کلونو کښی چه داقلیمی پښوله کبله داوبو بهیر داوبو دنور مال څخه لړوی اود دهرارود داوبو پیژندنی د دستگانه دانندازی اخستلو ار قام دتربحث لاندی میاشتی څخه په مخکنو میاشتو پوری مربوط بهیر داوبو دنور مال کال د مشابهو میاشتو په نسبت په کم مقدار کښی ونښتی ددریمی مادی دجدول په څلورم ستون کښی مندرج ارقام په هغه تناسب چه دهمدغه کال دمخکنو میاشتو داوبو واقعی بهیریسی «په دی صورت کی دمخکنی مارچ جریان تر دبحث لاندی میاشتی پوری» دیو او بو نور مال کال دمشابهو میاشتو سره لری د همدغه داوبو کال دراوتلو نکو میاشتو دپاره تعدیلیری او تعدیل شوی اندازه د دریمی مادی په مندرجو ځایو کښی ایران ته ورخوشی کیری .

که چیری ددهراود داوبو دپیژندنی دستگانه په تر بحث لاندی میاشتیسی پس د راتلونکو میاشتو څخه په یوه میاشت کښی د نور مال کال دمشابهی میاشتی برابر ی یا زیاتسی اوبه ونښتی نو تربحث لاندی میاشتی اوبه ددریمی مادی دجدول د څلورم ستون سره سم ورخوشی کیری .

پنځمه ماده : افغانستان موافقت لری چه داسی اقدام ونکړی چه ایر ان دهلمند (هیرمند) له سینده دهغی حقابه څخه چه ددی معاهدی ددوهمی د ریمی او څلور می مادی سره سمه ټاکلی او محدود شوی ده بعضاً یا کلا محروم کړی .

افغانستان دخپلو ټولو حقوقو په ساتنه دهلمند «هیرمند» دسیند له پاتی اوبو څخه

د افغانستان کالني

قانوني مراحلو پوري کولونه وروسته ددواړو دولتونو ترمنځ مبادله شي .

داتړون په پښتو ، دري ، «فارسي» او انگريزي ژبو هريو په دوو دوونځو کښي تنظيم شوي دي او دري واپه متنونه مساوي اعتبار لري د دريمگري دښو کونښونو او حکميت ته درجوغ کولو په وخت کښي انگريزي متن ته مراجعه کيږي .

دکابل په ښار کښي د ۱۳۵۱ - هجري شمسي کال دکب دمياشتي په ۲۲ نيټه د ۱۹۷۳ - ميلادي کال دمارچ دمياشتي د ۱۳ - نيټي مطابق لاس ليک او وتړل شو .

دايران له خوا :

امير عباس هويدا نخست وزير .

موجود يا راتلونکي اصل «پرنيسيپ» يا سابقې (پرستنت) تابع نه دي .

يولسمه ماده : که چيري چارونکي وچکالي يا دمچيره حالاتو (فورس ماژور) پيښيدل دهلمند (هیرمند) دلناته په موقت ډول داوبو رسيدل ناممکن کاندې نوددواړو خوا و کميساران سمدستي مشوره کوي اودمشکلاتو دلري کولو پاکولو دپاره لازم عاجل پلان جوړوي اوخپلو مسر بوطو حکومتونو «دولتونو» ته يې پيشنهاد کوي .

دولسمه ماده : داتړون له هغې نيټي څخه نافذېږي چه مصدقه سندونه يي له

دافغانستان لغوا :

محمد موسي شفيق صد را عظم .

لومړی گڼه

پروتوکول دکميسارانودواځ او وظيفو په باب دهلمند (هیرمند) دسيندترمنځ دتړون ضميمه

خلورمه ماده : کميساران په ټولو هغو مسائلو کښي چه ددي پروتو کول په پوره کولو کښي رابرسيره کيږي دخپل دولت نمايندگان دي اوپه دي پروتو کول دمربوطو چارو په باب ددواړو هيوادو ترمنځ دارتباط د مامورينو په حيث وظيفه سرته رسوي .

پنځمه ماده : په هغو کلو کښي چه د

تړون دخلورمي مادي دشرحي سره سم داوبو دبهير اندازه داوبو دنورمال کال څخه لږوي او دايراني خوا کميسار دکچکي دبنده داوبو دنوتولو له خايه څخه دهلمند «هیرمند» پر سيند باندي داوبو دبهير په باره کښي ددهراود داوبو پيژندلو په دستگاه کښي د معلوماتو غوښتنه وکړي افغاني خوا مربوط ارقام چه په هغه دستگاه کښي ثبت شوي دي وهغه ته ورکوي .

دايراني کميسار دغوښتنې په اثر ، افغاني

کميسار داوبو دبهير مياشتني راپور چه ددهراود دپه دستگاه کي ثبت شويدي ، وهغه ته ښکاره کوي .

افغاني کميسار دايراني کميسار سره دغوښتنې په صورت مرسته کوي چه داوبو بهير ددهراود په دستگاه کښي وگوري او اندازه يي کړي .

لومړی ماده : په دي پروتو کول کښي دتړون څخه مقصد هغه تړون دي چه دافغانستان او ايران ترمنځ دهلمند «هیرمند» دسيند داوبو په باره کښي په ۱۳۵۱ - کال دکب په ۲۲ نيټه ددواړودولتونو ترمنځ لاسليک شوي دي .

دوهمه ماده : ددي تړون هره خوا دخپلو اتباعو نه يو کميسار او يو دکميسار مرستيال ټاکي . کميسار اود هغه مرستيال ايران ته دهلمند «هیرمند» داوبو دهغه اندازه د ورخوشي کولو په باب دمعا هدي داچکا موپه پوره کولو کښي چه په تړون کښي يي ټاکل شوي ده دخپل حکومت «دولت» نمايند گسي کوي .

دويمه ماده :

الف - کميساران دعالي رتبه مامورينونه ټاکل کيږي .

ب - ددواړو خواوهريو کميسار کولاي شي چه دخپلو وظيفو په اجرا کښي ددوو تنو مشاورينو دخدماتو څخه چه دده دهيواد تبعه وي استفاده وکړي .

ج - دکميسارانو اود هغوي دمرستيالانو اود مشاورينو دلگښتونو پوره کول دهغو ي دمتبوعه حکومتونو په غاړه دي .

تیسره : داوېو دنورمال كال دمیاشتني
بسیر دویش جدول په لاندی توگه دی :

اکتوبر	۱۶۴۰۰۰	ایکرفیت
نوامبر	۱۷۲۰۰۰	ایکرفیت
دسمبر	۱۷۶۰۰۰	ایکرفیت
جنوری	۱۷۸۰۰۰	ایکرفیت
فبروزی	۲۰۸۰۰۰	ایکرفیت
مارچ	۵۹۷۰۰۰	ایکرفیت
اپریل	۱۰۵۸۰۰۰	ایکرفیت
می	۱۰۳۳۰۰۰	ایکرفیت
جون	۴۴۱۰۰۰	ایکرفیت
جولای	۲۱۱۰۰۰	ایکرفیت
اگست	۱۳۷۰۰۰	ایکرفیت
سپتمبر	۱۲۵۰۰۰	ایکرفیت
توله	۵۹۰۰۰	ایکرفیت

«دولتونو» ته سپاری کمیساران کولای شی په بل هروخت کښی چه یی مناسب وېو لسی نور روپوتونه دخپلو وظایفو په حدودو کښی چه په دی پروتو کول کښی ټاکل شوی دی دخپلو مربوط حکومتونو «دولتونو» ته وړاندی کیری .

لسمه ماده : الف- دتړون دواړه خواوی داوېو دچارو داستفادی د متکفل (مستول) وزیر تر ریاست لاندی یوهیات ټاکي، ددواړو خواؤ دهیأتونوله مجموعه څخه د وزیرانو جرگگی جوړی .

ب - دوزیرانو جرگگی دهریوه حکومت «دولت» دغوښتنی په اثر غونډه کوی .

د وزیرانو جرگگی واك لری چه هغه مشکلات چه ددی پروتو کول دتطبيق څخه رابرسیره کیری ، لری کوی .

گډی جرگگی دوزیرانو دجرگگی د فیصلی په تطبيق مكلفه ده .

ج - په عاجلو حالاتو یا په هغه وخت کښی چه گډی جرگگی موافقی نه ونه رسیده ای شی هر یو کمیسار کولای شی چه د خپلو حکومت «دولت» څخه دوزیرانو دجرگگی د غونډی غوښتنه وکړی . گډی جرگگی او د وزیرانو جرگگی دخپلو غونډو طرز العمل پخپله جوړوی .

یولسمه ماده : دوزیرانو دجرگگی د نه موافقت په حال کښی به دجرگگی دواړه خواوی خپلو متبوعه حکومتو (دولتو) ته راپور وړاندی کوی چه په دپلو ماسی لسیارو د دواړو حکومتونو (دولتونو) ، ترمنځ دخل لیا ره ولټول شی .

هغه پریکړه چه دجرگگیو له خوا یا له دپلو ماسی لیاړو منځ ته راځی دتړون اوددی پروتو کول په حدودو کښی دننه به وی اود هغه دهیڅ یوحکم سره به تناقص نلری . د دوی تصمیمونه او هر هغه اقدام چه د دوی لخوا کیری په هیڅ صورت سابقه «پرسدنت» منځ ته نشی راوستاوی .

دولسمه ماده : هرډول تعدیل ، تغییر ، یا

تجدید نظر چه پردی پروتو کول باندی چه دتړون ددواړو خواو په مننه و شی په هیڅ توگه پرتړون او یا د هغه پرضمیمه دو همه گڼه پروتو کول باندی اثر نلری .

شپږمه ماده : افغانی او ایرانی کمیساران داوېو دخوشی کیدو په ځایو کښی چه دمهاندی په دریمه ماده کښی راغلی دی داوېو داندازه کولو او خوشی کولو په باره کښی دتړون د احکامو اوددی پروتو کول د موا دو سره سم په گډه اقدام کوی .

اومه ماده : افغانی او ایرانی کمیساران دکمیسارانو گډه جرگگی جوړوی چه پس له دی به «گډی جرگگی» په نامه یادیری . دغه جرگگی به د هغو مسئلو دژر اواریدلو د باره چه ددی پروتو کول به موجب ورپه غاړه دی خپل زیار په کار اچوی اود هغه تصمیمونه به ددوی دواك په حدودو کښی لازم الاجراوی .

اته ماده : گډی جرگگی به خپلی عادی غونډی په معینه وختو کښی چه دجرگگی دخوا ټاکل کیری جوړوی په عاجلو حالاتو کښی هر یو کمیسار کولای شی چه دجرگگی دمخصوصی غونډی غوښتنه وکړی . گډی جرگگی خپلی عادی غونډی دافغانستان په کابل یازرنج یاد ایران په تهران یازابل کښی په هر یوه چه دهنی موافقه راشی کوی .

دجرگگی مخصوصه غونډه دپورتنیو ویل شوو ځایونو له جملی څخه په یوه ځای کښی چه دغی غونډی په غوښتن لیک کښی ویل شوی دی جوړیږی .

نهمه ماده : کمیساران به دگډی جرگگی دتیر شوی او بوکال دفعالیتونو رپوټ دهرکال دنوامبر تر میاشتی دمخه خپلو حکومتو نو

د افغانستان کالني

ديارلسمه ماده : د پروتو کول دهلند «هيرمند» دسيند داووبه باره کښي افغانستان او ايران ترمنځ د تړون چه دکب په ۲۲ نيټه ۱۳۵۱ - لاسليک شوی دی نه بيليدو نکی برخه ده اود تړون دانفاز دنيټي څخه مرعي الا جرادى .
دا پروتوکول په پښتو دري (فارسي) او انگريزي ژبو هر يو په دوو دوو نسخو دافغانستان له خوا :

دکابل په ښار کښي دکب په ۲۲ نيټه ۱۳۵۱ - هجري شمسي چه ۱۹۷۳ ميلادي دمارچ ۱۳ سره برابردی لاسليک شو .
دايران له خوا :

محمد موسى شفيق صدرا عظم

امير عباس هويدا نخست وزير

د افغانستان صدراعظم ښاغلي محمد موسى شفيق او د ايران صدراعظم ښاغلي امير عباس هويدا په داسي حال کي چه دهلند (هيرمند) داووبو تړون لاسليک کوي .

دوهه گڼه :

د پروتو کول د حکميت په باره کي د هلمند (هيرمند) دسيند داووبو په باره کښي دافغانستان او ايران ترمنځ د تړون ضميمه:

لومړي ماده : په دی پروتو کول کښي د تړون څخه مقصد هغه تړون دی چه دهلند «هيرمند» دسيند داووبو په باره کښي د افغانستان او ايران ترمنځ په ۱۳۵۱ - کال د کب په ۲۲ - نيټه ددواړو دولتو تر منځ لاسليک شوی دی .
دوهه ماده : که چيري د تړون د مو اود په تعبير ياتطبيق باندي اختلاف رابرسير ه

دمتجده مللو دسر منشی څخه غوښتنه کوی
چه دریم حکم وټاکي .

دحکمیټ ددیوان مشر به چه ددی ما دی
(دب) فقری په اساس، ټاکل کیږی دهغه هیواد
له اتباعو څخه وی چه دافغانستان او ایران
سره دوستانه روابط ولری خود هیڅ یوه سره
به گوی گټی ونلری .

ح - دحکمیټ دیوان دخپلو چارو د پوره
کولو دپاره خپل لازم او موثر طرز العمل د
دواړو خواوو په موافقه چه دټرون لو مری
گټه پروتو کول اودی پروتو کول داځکا مو
سره سم وی جوړوی اودور سپارل شوو چارو
دسرتو رسولو دپاره دټرون سره سم اودهغه
په حدود کښی دننه زیار باسی .

د - دحکمیټ دیوان دخپلی صادری کړی
پریکړی یوه نسخه چه په لیکلو دلایلو بانندی
تائید شوی وی ددواړو خواؤ ته ورکوی .

ه - دحکمیټ ددیوان پریکړه قطعی او
اجرائی لازمه ده .

شپږمه ماده : که چیری دحکمیټ دهیات
«دحقایقو دموندلو» دغړو څخه یوغړی چه په
خلورمه ماده کښی راغلی دی او یا دحکمیټ
ددیوان یوغړی چه ددی پروتو کول په پنځمه
ماده کښی راغلی دی په یوه دلیل دوظیفی -
څخه پاتی شی په هغه ترتیب چه دی پخوا
ټاکلی یاغوره شوی وده عوض منځ ته راځی .
په دی ډول راتلر نکي غونډی په هغه وخت
بیا جوړیږی ، چه نوی ټاکل شوی یاغوره شوی
غړی په هغو ټولو گزارشاتو بانندی چه دده
تر انتخاب یا ټاکل کیدو دمخه واقع شوی
دی په کامل ډول دخان پوهولو د پاره کافی
وخت ولری .

اوومه ماده : دهر حکم لگښت دهغه دولت
له خوا چه حکم ئی ټاکلی دی ورکول کیږی
اود دریم حکم لگښت دواړی خواوی په
برابر ډول ورکوی .

اتمه ماده : هر ډول تعدیل ، تغییر ، یا
تجدید نظر چه په دی پروتو کول کښی چه
دټرون ددواړو خواوو په مننه واقع شی ، به
هیڅ ډول پرتون یا په ضمیمه شوی لومړی
گټه پروتو کول تاثیر نلری .

نهمه ماده : دا پروتو کول دهلمند
«هیرمند» دسینه داوو په باب دافغانستان
اویران ترمنځ دهغه تړون نه بیلیدونکی برخه

شی او دا اختلاف دنهمی مادی په مو جب
ددیلو ماتیکي خبرو او یا پس له هغه ددریم
کړی دښو کوښښونو له لیاری پای ته ونرسپږی
اختلاف به حکمیټ ته محول کیږی .

دویم ماده : که چیری دټرون یوه خواددی
پروتو کول د دوهبی مادی دوو مرحلسوله
تیریدو وروسته وحکمیټ ته دا اختلاف وپانندی
کول لازم وگټی ، نوموړی خوا لو مری
دحکمیټ دهیات (دحقایقو دموندلو) دجوړیدو
غوښتنه دا اختلاف ټاکلی ټکی یا ټکو دتوضیح
سره یو ځای ددی پروتو کول دخلور می
مادی دمواوو سره سم او په دوهمه پلا د لزوم
په صورت کښی ددی پروتو کول د پنځمی
مادی داځکامو سره سم دحکمیټ ددیوان د
جوړیدو غوښتنه ددیلو ماتیکي یاد داشت
په وسیله بلی خواته اطلاق ورکوی .

خلورمه ماده : ددواړو خواو نمایندگا ن
دهغه دیلو ماتیکي یاد داشت درسیدو نه
وروسته چه ددی پروتو کول په دریمه ماده
کښی یاد شوی دی په درو میاشتو کښی دننه
غونډه کوی اود حکمیټ دهیات « دحقایقو د
موندلو» دجوړښت په باب اود هغه طرز العمل
په پاره کښی چه هیات به یی پیروی کوی
دموافقت دیدا کیدو دپاره زیار باسی . کله
چه داسی هیات جوړ شی اود هغوی پرتیجه
گیری اوسپارښت بانندی ددواړو دولتو له
خوا موافقه وشی مسئله حل شوی گڼل
کیږی .

پنځمه ماده : که چیری دواړه خوا وی
ددی پروتو کول دخلور می مادی پراساس
دحکمیټ دهیات (دحقایقو دموندلو) دنتیجه
اخستلو او سپارښتنو په باب موافقی ته ونه
رسپږی دا اختلاف ټکی یا ټکو دحکمیټ و دیوان
ته چه له دروغو نه به په لاندی توگه جوړ
شوی وی وپانندی کیږی .

الف - هر هه خواله خپلو اتباعو څخه یو
تن دحکم په عنوان ټاکي .

ب - دریم حکم چه دحکمیټ ددیوان
مشروبه وی ، ددی مادی دالف فقری په اساس دغړو
له ټاکل کیدونه پس ددری میاشتو په موده
کښی ددواړو خواو په موافقت ټاکل کیږی .

که چیری دریم حکم په درو میاشتو کښی
دننه ونه ټاکل شی یوه خوا یا دواړه خواوی

د افغان نستان کالنی

حدنه پېژنی دزړه دکومی وایم : «افغانستان تهښه راغلا ست» .

مونږ دیوه نژاده پیدا شوی او په یوه فرهنگ کی روزل شوی یو اوداسلام نه مخکی او وروسته یو دبل سره په کوم شی چه پاتی مینځه لاړ شی ، څه وخت چه هر څه له کړی دی اولکه چه ویلی دی یوه فرهنگ سیمه کی ژوند کیری ، هغه فرهنگ دی .

همدا اوس ددغو خلکو او ددغه دولت یوه رسمی زبه هغه ژبه ده چه زمونږ په نسبت زه په داسی فصاحت سره دیوه فرهنگ په کور او کپول باندی بل شاهد لږ لیدلی شم .

تاسو هغی خوا ته ترک ، عرب او نور ددوی له دغه فرهنگ سره بلد کړل اومونږ دپخوانی هند طویان د فارسی په شکر وروږ کړل .

همدغه راز پدغی ورځ بلکه پدغو تاریخی شیبو کی ستاسی د سفر مقصد ته چه زمونږ ملتونو ته خاص ارزښت لری په پوره صمیمیت هر کلی وایو .

افغانستان دخپل ملی مصلحت په مراعات سره حتی په پورو سختو شرطونو کی له سیستان څخه لازمی اوبه ندی سپمولی اوبه یی نسپوی .

که چیری مونږ نن دیوی پیری خبرو کولو او اوریدلونه وروسته دهیلمند د غوثی د پرانستل لاره مو واپه هغی باندی د دو ملتونو اوددوو پادشاهانو په نمایندگی لاس لیک کولو بی له شکه دابری د دواپو اعلیحضرتانو دپوهی مشری اودهر هغه سبب له مینځه وپلو دپاره ددواپو خلکو دپه زړه پوری هیلی نه سرچینه اخلی چه له هغونه دنن یاسپادخپگان احتمال متصور وی .

ستاسو جلالتماب حوصله مندی اوسپاسی - پوهه به دهغه ښه نیت سره سمه چه تل موله تاسو سره دهیلمند درود داوبو په شاو خوا کی په اوږدو خبرو کی احساس کړی دی . دی ور ځی ته زمونږ په رسید لو کی نه هیریدو نکی نقش گیل کیری .

نن ماته اوزما همکارانو ته درښتیا نسی خو ښی ځای دی چه کولی شوچه دافغانستان د دشوری په وړاندی دهیلمند د رود داوبو د مسئلی دخل دلاری سند کیرود . لکه چه دوه شیبی مخکی مو ویل زمونږ په هیواد کی دخل ددغی لاری دصحت اوستقم وروستی قضاوت

ده چه په کابل کینی دکب په ۲۲ - ۱۳۵۱ - نیټه لاسلیک شوی دی اود تړون دانفاز له نیټی تراجرا لاندی راځی . دا پروتو کول په پښتو - دری «فارسی» او انگریزی ژبوهریو په دوونسخو کینی تنظیم شوی دی اودواپه متنونه مساوی اعتبار لری، ددریمگری دښو کوبښونو او حکمیت ته درجوع کولو په وخت کینی انگریزی متن ته مراجعه کیری . دکابل په ښار کینی د ۱۳۵۱ - شمسی هجری کال دکب دمیاشتی په ۲۲ نیټه ، دمارچ ۱۳ - ۱۹۷۳ میلادی کال مطابق لاسلیک شو .

دافغان نستان لغوا :

محمد موسی شفیق صدراعظم .

دایران له خوا :

امیر عباس هویدا نخست وزیر

همدا شانی ښاغلی شفیق دحوت په ۲۲ه ماښام دښاغلی هویدا په ویاپ دبانډنیو چارو دوزارت دهرکلیو په تالار کی غرمی میلمستیا کړی وه .

پدغی میلمستیا کی چه دهلمند له سیند څخه داوبو دتړون له لاس لیک نه وروسته شوی وه دشوری ددواپو مجلسونو رئیسانو، قاضی القضات ، سلطنتی دربار وزیر، حکومت غړو ، دستری محکمی قاضیانو ، دلوری رتبی عسکری اوملکی مامورینو اودکور دیلوماتیکو مشرانو برخه اخیستی وه .

پدغی میلمستیا کی ددواپو هیواد و صدرا عظمانو ترمینځ ویناوی وشوی . همدا شانی ترغرمی وروسته په پنځو بجو ښاغلی صدراعظم هغه ایرانی ژور نالیستان چه د ایران له ښاغلی صدرا عظم سره کابل ته راغلی دی دصداورت دگلخانی په ماښی کی ومنل او دافغانستان دپر مختیا اوافغان نستان او ایران داپ یکو دپرمختیا په باره کی یی د هغوی پوښتنوته ځواب ووايه .

دصدراعظم ښاغلی شفیق دوینا متن :

جلالتماب صدرا عظم ! دافغان نستان د حکومت له خوا تاسو جلالتماب ته دهغو خلکو دصدراعظم په حیث چه زمونږ دخلکو سره یی دتاریخ په اوږدو کی علایق ، وروستی

دافغانستان خلك دپاكستان د خلكو سره تاريخي علايق لري او مونږ دلته دغه علايق او دهغو څخه دپيدا شوي ورورگلوي ذره له كومي قدر كوو .

دپښتونستان دملي قضيي هغې قضيي تعقيب چه زمونږ دهيواد په چارو او زموږ دملت په سرنوشت كې داستعمار دهغه وخت دلاس وهلوڼه راپيدا شوي نه يواځي د پاكستان دملت سره دورورگلوي دغه احساس څخه لري نه ده ، بلكه ددغو علايقو ساتني او دايمي تقوي ته متوجه ده .

دافغانستان دخلكو تاريخي حق او وظيفه ده چه دپښتونستان دخلكو دپاره دسرنوشت دټاكلو دحق ملاتړ وكړي . په روغه چسوپه ددغې قضيي عادلانه حل اوفصل دافغانستان او پاكستان اود سيمي دهيواد ونو ترمينځ دهمكاري امكانات په سالم او كتور ډول برابروي دهند اوپاكستان دنيمي قاري په باره كې عقيدده لروچه دپاكستان ، هند او بنگلهديش ترمينځ تفاهم او همكاري يو ضروري كار دي اولهدې امله دبنگلهديش د موجوديت پېژندنه اود هغو سره يو ځاي خپل هيواد ته دپاكستان د فوځي بنديانو بيرته ستنيدلو په لحاظ ددې سيمي دپاره د توجه وړدي .

دافغانستان خلك داسرا ئيلو تيسري كوونكي سياست نه يواځي منځني ختيځ ته بلكه اسلامي نړي اوپه نړي كې سولي ته متوجه بولي او پرله پسې د عربي هيوادو نو دنيول شوو ځمكو دخوشي كولو اود فلسطيني وروڼو دخلكو د حقوقو د تايمين ملاتړ كوي .

دنړي ملتونه هيله لري چه دخارجي لاس وهلوڼه پرته داقتصادي او اجتماعي تحول د لار په غوره كولو كې اختيار ولري اود نړي دټولو نورو هيوادو نه هيله لري چه ددوي ددغه مسلم حق مراعات وكړي .

جناب صدر اعظم !

په اجتماعي او اقتصادي برخو كې د ايران وروستي پرمختگو نه دهغه ورور هيواد دخلكو د زحمتونو او ستاسو دپاچا اعليحضرت همايون محمدرضا شاه په لوبو دعاقلانه قيادت نتيجه ده. دوروز د ملت ايران داپرمختگونه او هر څه خوښي او نيك مرغي چه ستاسو دخلكو په برخه شي دافغانستان دخلكو دخوښي سبب دي .

ددغې شوري او وروسته ترهغه دافغانستان دپاچا او اولي الامر په لاس كې دي . افغان ملت چه په تيره نيمه پيړي كې خپل كوښښونه يې داستعمار دپړديو د تيري سره دجگړې دپاره وقف كړي دي ، اوس داقتصادي ، اجتماعي او سياسي تحول په لاره كې كوښښ كوي. دافغانستان دپاچا معظم هما يو نسي اعليحضرت مهربانه لارښودني زمونږ ددغو هلو ځلو ټينگ بنسټ دي .

جغرافيي او تاريخي زمونږ دملت روحياتو او سياست ته ځانگړي رنگ اوپه وركړيده . زمونږ خلك داستعماري مداخلو اودسيسوپه خلاف اوږدو جگړوڼه وروسته چه يوه نيمه پيړي يې پرله پسې دوام وكړي ، په طبيعي ډول دبيطرفي خوانه لاول .

دافغانستان لويو جرگو په پرله پسې ډول زمونږ دملي ژوندانه دپيشوا معظم همايوني اعليحضرت ستر مشر توب او قيادت لاندې دنه انسلاك مثبتې اوفعالي بيطرفي او په نظامي اوسياسي تړونونو كې دنه گټو ون كولو په پخو بنيادونو باندي دافغانستان دبانديني سياست ټينگ كړي دي .

ددغه سياست له مخه مونږ ځانونه دهغو ټولو خلكو په دردونو او هيلو كې شريك بولو چه له هغوي سره په كچه ددريمي نړي تراسمان لاندې ژوند كوو .

دافغانستان حكومتونو كلونه كلونه او ددې پيړي دتاريخ په لوړو زوړو كې په دايمي توگه پردغې لاري چه دهيواد ملي ښيگړوته متوجه دي روان پاتي شوي دي .

دنړي دټولو ملتونو سره زمونږ ددوستي ټينگښت اود ملگرو ملتو دمنشور سره سم دبين المللي مرستو داستحكام اود متقابل احترام په اساس اود ملتونو ترمينځ د مساوات اود هيوادونو په كورنيو چارو كې لاس نه وهل دملتونو اودنړي دخلكو دحقوقو ملاتړ چه داستعمار اونژادې توپير په مقابل كې لاس اوگريوان دي ټول دافغانستان دبانديني سياست ستر عناصر دي. دگاونډي هيوادو او هغو ملتونو سره دښو علايقو پراختيا چه دافغانستان سره زور تاريخي پيوندونه لري ددغه سياست مهم اساسات دي .

د افغانستان کالني

په زور وره جگړه کې خپل هغه بنياد لا پسي ټينگ کي چه له مينځه تلونکي نه وه .
ډاډه يې گران ناست کسان اودايران او افغانستان نورخلک له مسره يو راز عقیده لري چه ددواړو هيوادو اړيکي داعليحضرت همايون شا هنشاه او دافغانستان دپاچامعظم همايون اعلیحضرت محمد ظاهرشاه د ښو لارښوونوبه سيوري کي تل ټينگ او له مينځه تلونکي نه دي .
خوک داسي دوه هروادونه په نړي کي پيدا کولای شي چه دايران او افغانستان په اندازه گڼ ارزخونه ولري ؟ گاونډيان يويو راز نژاد لرو دگڼ فرهنگ خاوندان يواوگډه تاريخي لرغنتياهم لرو .

زمونږ سياسي او جغرافيائي برید او پرله چه ددواړو ملتونو په وړاندې سمه او منلي دواود کومي خبري ځای نلري يوله بل څخه زمونږ زوونه اوساوي سره نه بيلو ي مونږ بايددغه راز استشنا يي نعمت چهخدای دواړو ولسونو ته ورپه برخه کړي دي .غنيبت وگڼو او هغه ته په درنه سترگه وگورو اوداسي لاره غوره کړو چه ددواړو هيوادو بچيانددغه ورورگلوي اوهمدلي له ميوي څخه برخورداره وي .

په هغه توگه چه زمونږ دمعنوي او باارزښتو فرهنگي سوابقو له پلو يو دبل مکمل او بشپړونکو يو ، په زياترو نوروشتونو کي هم کولای شو چه په لاگتوررو او اغيزمنو همکاريو سره دتکامل په لاره پرمخ لاړشو پداسي توگه چه په زياترو اړخونو کي نورو ته اړو نه اوسو .

زه دايران داعليحضرت شا هنشاه د خدمتگار ، دحکومت درئيس اودايران دولس ددناينده په توگه پدي ځای کي داخبره اوژبه کوم چه دايران دولت اوملت به تل ستا سي له دولت اولس سرددهمکاري په لاره کي دزړه له کومي پوره چمتووي .

دايران دباندني سياست په رو غه جوړه دفعال گڼ ژوند اوټولو دولتونو سره ددوستي په بنيادولایډي . لکه څنگه چه خبرياست ، خپل ټول کوشښس مو ددين المللي سولې او امنيت دساتني دپاره پکار اچولي او اچووي .
دهند دنيمي وچي په باب عقیده لرو چه

تاسو جلالتماب صدراعظم ستاسو درند و همکارانو او دادب اوپوهي خلکو ته چه تاسو سره راغلي دي . اود دوولتونو ترمينځ د فرهنگي وصل دپخواني کړي دوددي اوهمدغه راز هغو ځوانانو ته چه دخلورمي قو ي مطبو عانو چه دليدلر لوستلو او اوريدلو د مطبوعاتو نمايندگي کوي اوله تاسو سره يو ځای دغه وطن ته راغلي دي اوزمونږ دخلکو ترمينځ دتفاهم دوسايلو په برابرولو کي د هغوي نقشس هم داهميت وړواهم حساسدي .
تاسو ټولو ته په دغه هيواد اوپدغه محفل کي دخپل ځان اودخپلو همکارانو له خوا دزړه له کومي هرکلي وایم .

دښاغلي هويدا دوينامتن :

جلالتماب صدراعظم ، عالی جنابانو ، ميرمنوښاغليو زما دپاره دډيري خوشالي خبره ده چه ځان يوځل بيا دخپلو غيرتمنو همکيش او هم نژادو دورونو په مينه افغانستان کي وينم او افغاني دوستان او عزيزان چه دزړه دکو مي ورسره مينه لرم گورم .

دا ځای افغانستان لکه څنگه چه دايران له ډيرو لري ځايونو څخه به دکابل ، کندهار او هرات ډيري بزرگان اورجال راتلل او دلته به ټوليدل ، نودغو ميرونو د ځامنو د دوستي اويو والي دمبادلي ځای بهم دغه وي څنگه زمونږ ورورگلوي او دوستي يو دا سي کارندي چه دزمانې په تيريدو سره له ياده ووځي مونږ لکه دوه غير گوني ورونه يوځای پيدا او يوځای اوسيدلي يواو يوله بل سره په ښو اوبدوکی گڼيو اوددغو پيښو په جريان کي تل تاسي افغان اومونږ ايراني پاتي شوي يونودپورنگه ورويو په څير به ژوند کوو اوپو دبل په مرسته به په پيښو اوکي اوونوبري موو . که چيري تاريخ ته نظر واچوو وينوهغه دولتونه چه په نني افغانستان کي له ډير ي لرغوني اويخواني زماني خپلواکي ، جوړشول ، او په تيره بيا په دغه هيواد کي دستر کوشان دډير غښتلي دولت جوړيدل ددي نښه وه چه داځای به نړي په تاريخ کي تل ديوې خپلواکي خاوري په نامه وپيژندل شي . دغې خپلواکي په دوو وروستيو پيريوکي دزړي نړي له ډير قوي استعماري طاقت سره دافغانستان دخلکو

د يو هيات په مشرۍ كابل ته راغلي ؤ د حوت په ۲۳ - نيټې سهار تهران ته لاړ .

ښاغلي شفيق او ښاغلي هويدا د حكومت له غړو ، عسكري او ملكي دلوپو رتبو مامورينو ، د كورد پيلوماتيكو ځينو مشرانو سره دخداي په امانې نه وروسته د ښاغلي محمد موسى شفيق په ملكيتيا د احترام د گارډ مراسم ومنل او هغه يې وكوت . پدغه وخت كې موزيك د ايران اې افغانستان مله سرود ونه وغږول .

ښاغلي شفيق د ښاغلي هويدا سره تر الوتكي پورې ملكيتيا وكړه او الوتكي ته نژدې د سلطنتي دربار وزير ښاغلي علي محمد ، د دفاغ د كورنيو چارو ، كرنې او اوبولگولو وزيرانو او په كابل كې د ايران لوى سفير حاضر ؤ .

دايران صدرا عظم ښاغلي امير عباس هويدا له كابل څخه تهران ته دستنيدو په وخت كې دغه پيغام له الوتكي څخه د صدراعظم ښاغلي محمد موسى شفيق په عنوان مخا بره كړى دى .

جناب جلالتمآب دافغا نستان صدراعظم ا اوسن چه دافغا نستان له دوست او ورور هيواد څخه شم، لازمه گڼم يوځل بيا دجناب عالی او د ټولو افغانی وروڼو له تودى مينى اوهر كليو څخه دځان اوخپلو ملگرو له خوا دزړه له كومه مننه وكړم .

دلوى خداى له دربار نه دمعظم همایونى اعليحضرت دسلامتيا دوام اوبقا اوافغانى - وروڼو ته دخدمت په لاره كې دجناب عالی او ستاسى دملگرو دزيات برى هيله كوم .

دافغا نستان او ايران گڼه اعلاميه

د صدراعظم ښاغلي محمد موسى شفيق په بلنه دايران صدراعظم امير عباس هويدا اوددوى ملكرى د۱۳۵۱ كال دحوت په ۲۱ نيټې نه تر ۲۳ - نيټې پورې چه په ۱۹۷۳ - كال د مارچ د ۱۲ - نه تر ۱۶ - پورې كيښى رى افغا نستان تررسى سفر وكړ .

دايران صدراعظم په كابل كې داستو گڼې په وخت كې دمعظم همایونى اعليحضرت په

پدغى سيمه كې دسولى ټينگښت او ثبات د ملگرو ملتو دمؤسسې دپريکړو په اجرا اودغه راز دچگړې دبنديانو دبهرته سپارلو په باره كې دژنيو ټړون ته په درنده سترگه كتلوسره امکان لرى اومونږ دزړه له كومي هيله لروچه پدى توگه په نيمه وچه كې دسولى صفا او دوستى يومحيط مينځ ته راشى .

دعربو او اسراييلو لانجه هم بايد د ملگرو ملتو دموسسى دپريکړو په تيره بيا د امنيت دشورى د ۱۹۶۷ كال دنوا مير ۲۲د نيټې دپريکړې له مخې اوازه شى .

له نيکه مرغه دهيلمند دسيندله اوبو څخه دگڼې اخيستو دټړون لاس ليك د دوا ټو هيوادو په گڼه دى او دښه نيت نه په ډله محيط كې پداسى وخت كې ترسره كيږى چه دپسرلى دموسم وږمه په هر ځاى كې په چليدو ده .

زه دغه گټور نژديوالى ښه فال نيسم او اميدلرم چه دپسرلى په را رسيدو سره زمونږ ددواټو وروڼو هيوادو اړيكي ددغو دوا ټو سيمو ددرنو مشرانودلارښوونو په سيورى كې له تازگي اوخوښي نه په ډك پسرلى اونوروزكې په هر ځاى كې په چليدو ده، پرمخ لاړشى . كورودان .

دايران صدراعظم دښاغلي شفيق په ويا ې ميلمستيا وكړه .

صدراعظم ښاغلي محمد موسى شفيق دحوت په ۲۳ نيټه دښپې په اتنه نيمو بجو په هغى ميلمستيا كې گڼون وكړ چه دده په وياړ دايران دصدراعظم ښاغلي امير عباس هويدا له خوا داتر كاتيننتال په هوتل كې شوى وه . په دغى ميلمستيا كې د شورى رئيسا نو قاضى القضاات دسلطنتي دربار وزير ښاغلي على محمد دحكومت غړو دسترى محكمى قاضيانو دلوپو رتبو عسكري او ملكي مامورينو او په كابل كې اوسيدو نكو كوردپلو ماتيكو برخه اخستى وه . په دغه محفل كې دښاغلي هويدا او ښاغلي شفيق ددواړو هيوادو د روابطو په باره كې لنډى ويناوى وشوى .

دايران صدراعظم خپل هيواد ته لاړ :

دايران صدرا عظم چه دصدراعظم ښاغلي محمد موسى شفيق په بلنه دحوت په ۲۱ نيټه

د افغانستان کالني

عبدالواحد کریم ، دکړني او اوبولگولو دوزارت معین انجنیر جمعه محمد محمدی ، دباندنيو چارو دوزارت دټرونو نو او حقوقو دمديريت مرستيال داکتر عبدا لفرید رشید ، دباندنيو چارو دوزارت دسياسي روابطو د مديريت پخوانی مرستيال پهملگرو ملتو کی دافغانی دايمي نمایندگی لومړی سکر تر ښا غلی حبيب الله کرزی ، دباندنيو چارو دوزارت د سياسي لوی مديريت دمنځني ختيځ د چارو متصدي ښاغلی محمدیوسف صمد. دایران لخوا په دغو خبروکی دغو کسان گډون درلود :

دصدراعظم نایب مهندس صفی اصفياء ، په افغانستان کی ، دایران لوی سفیر ښاغلی جهانگیر تفضلی ، دایران دباندنيو چارو د وزارت سياسي مرستيال لوی سفیر منوچهر و فرتاش ، دایران دباندنيو چارو په وزارت کی رئیس لوی سفیر حسین شهیدزاده . دایران دصدراعظم مشاور لوی سفیر پرویزراجی ، په کابل کی دایران دسفارت مختار وزیر او مستشار ښاغلی منصور مشکین پوش ، دایران دصدراعظم دمخمسو ص د فتر لوی مدیر داکتر محمدصفا ، دباندنيو چارو د وزارت دسياسي مرستيال ددفتر رئیس ښاغلی هوشنگ عامری . دایران صدراعظم دافغانستان دحکو مت دورورگلوی دتاوده هر کلی اومیلمه پالنی شکریه اومننه وکړه . دواړو خواو ډاډ څرگندکي چه دغه سفرونه به دواړو هیوادو نو د ورور ولسی دغنعنوی پیوندونو په لاینځو اودنیک گاونډیو پتمناسباتو په پراختیا کی گټور بدل او اغیزه ولری .

حضور مشرف شواو اعلیحضرت همایونی محمد ظاهر شاه حضور ته یسی داعلیحضرت همایون محمد رضاشاه پهلوی د ورور ولسی او دوستی هیلی څرگندی کړی .

معظم همایونی اعلیحضرت قدر دانی سره ددغو هیلو یادونه وکړه اودایران صدراعظم نه یی وغوښتل چه ددوی داعلیحضرت د ورورولوی هیلی اعلیحضرت محمد رضا شاه پهلوی ته ورسوی .

دافغانستان صدراعظم او دایران صدراعظم پداسی حال کی چه ددواړو خواو و هیاتونه حاضر وو دهیلند دسیند نه داوبو په موضوع باندی وروستی خبری وکړی دپوره موافقی نه وروسته دواړو صدراعظمانو د ۱۳۵۱ - کال دحوت په ۲۲ - نیټه ددی موضوع په باب له دوو پروتو کولونو سره یو ځای یوتړون لاسلیک کړ .

دغه سندونه په دقانونی مرحلو دتیرو لو وروسته په دواړو هیوادو کی نافذ او د اعتبار وړی . داخبری په ډیر دوستانه محیط کی چه ددواړو هیوادو نو اوږدی ورورولوی دپیوندونو څرگندی دی وشوی . پدغو خبرو کی دافغانستان لخوا دغو ذواتو برخه درلوده: دمالی وزیر ښاغلی محمدخان جلالر ، دکړنی او اوبولگولو وزیر داکتر عبدالوکیل ، دپلان وزیر داکتر عبدالو احد سرابی . دهیلند د ناوی پراختیا لوی رئیس انجنیر میرمحمد اکبر رضاء ، په نوی ډیلی کښی دافغانستان لوی سفیر داکتر عبدالحکیم طیبی ، دباندنيو چارو دوزارت پخوانی سياسي معین په پاریس کی دافغانستان لوی سفیر داکتر روان فرهادی ، دباندنيو دوزارت سياسي مدیر د اکبر

وزارت معارف

الف - تجدید نظر بر کتب موجوده ساینس و ریاضی مکاتب متوسطه و لیسه ها و تهیه رهنمائی لابراتوار ، رهنمائی معلم و غیره ممد درسی .

ب - انکشاف يك نصاب تعلیمی ساینس و ریاضی جدید برای مکاتب متوسطه و لیسه متکی بر احتیاجات حیاتی شاگردان و مقتضیات محیطی افغانستان .

ج - نوشتن کتب درسی رهنمائی لابراتوار رهنمائی معلم و غیره ممد درسی با سانس انکشاف نصاب جدید تعلیمات ساینس و ریاضی .

۳ - تهیه و ترمیم ، استعمال سامان ساینس الف - استعمال مؤثر سامان موجوده لابراتوار های لیسه ها .

ب - تهیه سامان از مواد داخلی و مواد خام خارجی در ورکشاپ های صنعتی مرکز ساینس معارف .

ج - نوشتن کتب درسی، رهنمائی لابراتوار، رهنمای معلم و غیره ممد درسی به اساس انکشاف نصاب جدید تعلیمات ساینس و ریاضی

۴ - انکشاف يك سیستم بهتر از ریاضی در ساینس و ریاضی معارف .

۵ - تهیه پروگرام های تعلیمات داخل خدمت .

الف - تربیه سوپر و ایزرهای ساینس و ریاضی بغرض استعمال بهتر و مفید تر نصاب تعلیمی و کتب درسی استعمال سامان لابراتوار ها و بهبود سیستم ارزیابی مضامین ساینس و ریاضی مکاتب متوسطه و لیسه ها .

ب - بلند بردن سوئیة تعلیمی معلمان ساینس و ریاضی از طریق سوپر و ایزرهای ساینس و ریاضی به همکاری مؤسسات و یعلاقه توسط پروگرام های داخل خدمت .

انکشاف ریسرچ تطبیقی بحیث زیر بنای پروژه های تعلیمات ساینس و ریاضی .

فعالیت های مرکز ساینس معارف که دارای دیپارتمنت کیمیا، فزیک، بیولوژی ریاضی، ریسرچ و دیزاین تعلیمات ساینس

وزارت معارف که امور تعلیم و تربیه اولاد مملکت بدوش آن میباشد برای نیل به این منظور پلان مرتبه ای رویدست دارد که در صورت منظوری بودجه تدویری انکشافی به تأسیس و ارتقاء مکاتب در مرکز و ولایات کشور به اساس پیش بینی و شرایط ارتقاء اجراء میگردد، متأسفانه در سال جاری بنا بر عدم منظوری بودجه تدویری انکشافی بادر نظر داشت کیفیت تعلیمی به سویه های ابتدائی ثانوی تأسیسات صورت نگر فت و بودجه انکشافی آن در تعمیر و تجهیز مکاتب در سه ربع تخصیص داده شد صرف در تعلیمات مسلکی بنابر ضرورت مبرم دویاب از تأسیسات متذکره قرار ذیل صورت گرفته است .

۱ - دارالمعلمین عالی هرات :

۲ - مدرسه روحانی پکتیا :

از جمله مکاتیبکه در افغان نستان فعالیت مینماید در مرکز ودر ولایات لیلیه میباشد که بدین ترتیب يك تعداد شاگردان بی بضاعت و مسافر دران اعاشه واباته میشوند و تمام احتیاجات ضروری آنها از قبیل مواد غذایی البسه جای خواب رخت خواب استحمام و غیره بدوش مکاتب مربوط بوده از بودجه دولت تکافو میگردد بر علاوه بودجه دولت که در این حصه مورد استفاده قرار داده میشود، مؤسسه مواد غذایی جهان هم به پیمانۀ دو ملیون دالر عوض تادیه شیر، روغن، پنیر، پودر، تخم مرغ، چای و بوره، گندم، ماهی، گوشت و غیره بوزارت معارف کمک کرده است که از این کمک ها قسمتاً به طلاب لیلیه توزیع شده است اجراءات نصاب معارف در سال ۱۳۵۱ قرار ذیل خلاصه میگردد :

این مرکز روی اهداف ذیل مصدرفعالیت های آتی گردیده است .

۱ - ایجاد انسجام در تعلیمات ساینس و ریاضی معارف .

۲ - انکشاف نصاب تعلیمات ساینس و ریاضی .

د افغانستان کالني

موافقه جداگانه وزارت معارف ومقامات يونسكو پارييس درسال ۱۳۵۱ صورت گرفته ، تاسال ۱۹۷۶ - ادامه پيدا خواهد کرد .
 ۲- از طريق ممالک عضو يونسکو ، در پروژه های امحای بی سوادى تعليمات اکابرو ياپروژه سواد حياتي که بکمک مشترک وزارت زراعت ومعارف پيش برده ميشود ، از طرف ممالک عضو يونسکو تمويل ميگردد و اين پروژه ها شامل ارسال متخصصين تهیه مواد وتربيه پرسونل افغانى در داخل و خارج کشور ميباشد .

۳- از طريق پروگرام عادى، درين پروگرام در زمينه های خيلى مشخص نظر به ضرورت های آنى وفورى به افغانستان مساعدت ميشود، مثلاً فيلوشپ ها درساحه های تعليمات متداوم تعليمات زراعتى حفظ آثار کلتورى کتابخانه ها ارسال متخصصين برای مطالعه سيستم امتحانات حفظ ابدا ت تاريخى تهیه سا مان وآلات برای بعضى پروژه ها امداد پولسى بمنظور ترجمه چاپ ونشر آثار مهم افغانى ويونسکو وهکذا تمويل مصارف نمايندگان افغانى در خارج جهت شموليت در کنفرانس ها سيمينارها ورکشاپ های منطقوى ونيمه منطقوى از طرف پروگرام عادى يونسکو صورت ميگيرد . درسال ۱۳۵۱ بيش از ۳۰ ورکشاپ سيمينار وکنفرانس منطقوى ونيمه منطقوى درساحه فعالیت يونسکو داير گردیده و تمام مصارف رفت و آمد ايام اقامت نمايندگان افغانى در چنين مجالس از طرف يونسکو پرداخته ميشود .

مديريت عمومى روابط فرهنگى :

از طريق مديریت عمومى روابط فرهنگى وزارت معارف درسال جارى به تعداد ۲۳ نفر به المان فرستاده شده که از آنجمله در شش مسلکى يازده نفر معلم ن مکتب ميخا نيکى کابل وکندهار وشش نفر ديگر که منجمله دونفر از جمله فارغان صنوف دوازده ليسانس نجات وسه نفر ديگر معلمين مکتب هو تلداری ميباشد به اتحاد جماهير شوروى اعزام شده وهکذا به تعداد دهنفر از محصلين پولى تخنيک هم غرض تحصيلات عالى به اتحاد جماهير شوروى فرستاده شده ويازده نفر ديگر به اخلاص متحده امريکا يکنفر به

ابتدائى وپروگرام های داخل خدمت بسو ده وفعاليت های ذيل را اجراء نموده است .
 ۱- استخدام سوپر وايزر ها به تعداد ۴۸ نفر که ايشان از جمله فارغ تحصيلان پوهنتون در شقوق ساينس رياضى بو ده برای مرکز ولايات استخدام نموده که از آنجمله به تعداد ۱۵ نفر سوپر وايزر ها در مرکز ۳۳ نفر در ۱۸ ولايت ذيل شامل خدمت اند . در ولايت غزنى دونفر ولايت وردگ دونفر ولايت زابل دونفر ولايت ارزگان يکنفر در ولايت فراه يکنفر ولايت بغلان دونفر ولايت سمنگان دونفر در ولايت تخار دو نفر ولايت بدخشان يکنفر در ولايت پروان دونفر ولايت کاپيسا دو نفر ولايت لوگر دو نفر ولايت لغمان دونفر ولايت کنرها دونفر ولايت باميان دونفر ولايت جوزجان دونفر ولايت غور ات دونفر ودر ولايت فارياب دونفر .

بر علاوه سوپر وايزر ها که در مرکز ولايات شامل خدمت شده اند برای اينکه شاگردان ومعلمان در مضامين سا ينس استفاده بهتر کرده بتوانند به تعداد ۳۵ جلد کتب رهنما ي معلم ومتعلم رادرمضامين فزيک ، کيميا و بيولوژى برای صنوف دوازده، يازده ، ده، نه هشت وهفت تهیه نموده وهمين قسم کتب درسى ذيل راطبع نموده اند . کتاب فزيک برای صنف هفت کتاب کيميا برای صنف ۷ کتاب بيولوژى برای صنف هفت کتاب حساب برای صنف هفت هفت سه برای صنف هفت فزيک برای صنف هشت کيميا برای صنف هشت بيولوژى برای صنف هشت ريا ضى برای صنف هشت کتاب کيميا برای صنف ۹ وکتاب کيميا برای صنف ده .

علاوتاً در نظر است که يك تعداد کتب ديگر در او ايل سال ۱۳۵۲ بعد از تجديد نظر برای چاپ آماده گردد .

مديريت يونسکو : مؤسسه يونسکو از چندين طريق به افغانستان کمک مينمايد که ذيلاً خلاصه ميشود :

۱- از طريق پروگرام انکشاف ملل متحد بعضى پروژه هاما نند پروژه پلان گز اري تعليم و تربيه انکشاف تعليمات سا ينس برودکاستننگ تعليمى از طريق پروگرام انکشافى ملل متحد تمويل ميگردد وکمک های در داخل وخارج مملکت . اين مساعدت ها که باساس

وزارت معارف

قصیر المدت وطویل المدت همه ساله در پوهنځی های مربوط ریاست پوهنتون کابل همکاری کرده اند .

همچنان يك تعداد بورس ها از طریق اداره هیأت تعلیمی افغان و امریکا شعبات ذی علاقه اطلاع و به استفاده کاندیدان افغان قرار میگیرد . چنانچه ازین بورس هایك بورس به یکی از اعضای ریاست تألیف و ترجمه داده شده است .

۵- نظر به یاد داشت ماه فبروری ۱۹۷۲ اداره هیأت تعلیمی افغان و امریکا که در آن خواهش بعمل آمده بود تادرسال جاری بورس های امریکا فیلد سرو یس با استفاده فارغان صنف دوازده لیسه های مرکز و ولایات قرار گیرد .

ب- حضور جلالتماب وزیر صاحب معارف وقت تقدیم و کمیته تحت ریاست جلالتماب رئیس پوهنتون آنوقت پوهانده دکتور محمد یاسین عظیم معین اول معارف و پوهندوی محمد فاضل معین دوم معارف و یک عده اشخاص خبیر از اعضای ریاست پوهنتون و وزارت معارف دایر گردیده در باره پیشنهادات هیأت تعلیمی افغان و امریکا غور و به اکثریت اراء فیصله نمودند تا نقاط ذیل بحضور جلالتماب محترم وزیر صاحب معارف وقت اقامه گردد .

الف - پیشنهادات و شرایطیکه در موضوع تغییر پروگرام ا.اف.اس از طرف اداره هیئت تعلیمی امریکائی در کابل پیشنهاد گردیده برای اعزام داو طلبات پسران قابل قبول میباشد .

ب- تمام کاندیدان که تحت این پروگرام اعزام امریکا میگردند بایستی قبل از همه امتحان کانکور شمول پوهنتون راسپری کرده باشند و یاسپری نمایند . البته در صورتیکه نتایج کانکور شمول در پوهنتون موقفا نه باشد حق شمولیت شان تاباز گشت از امریکا پس از ختم پروگرام مینماید محفوظ خواهند ماند و استحقاق شمول رادر پوهنتون خواهد داشت .

ج- چون کاندیدان در صورت موفقیت و سپری نمودن یکسال در امریکا تحت پروگرام متذکره ا.اف.اس یکسال تعلیمی را در کابل از دست خواهند داد. یعنی امتیاز مسافر ت

مملکت هند سه نفر به فرانسه و پنج نفر به ایران و دو نفر به بیروت هفت نفر به فلپاین و دو نفر به مملکت انگلستان اعزام گردیده است علاوه غرض اشتراك در مجالس فرهنگی علمی و غیره که از مملکت افغانستان دعوت بعمل آمد . یکنفر به کوالالمپور دو نفر به جاپان دو نفر به هند یکنفر به فلپاین یکنفر به سیلون سه نفر به باریس یکنفر به بتنگا یکنفر به مالیزیا و یکنفر به آلمان که جمله ۲۳ نفر میشود به خارج سفر نموده است و همین قسم بیست و چهار نفر محصل کطور رخصتی از ممالک خارج بوطن آمده بودند دو باره غرض اعاده پاسپورت بوزارت خارجه معرفی شده اند. وهم به تعداد پانزده نفر فارغ التحصیل از لیسه های حبیبیه غازی نادریه رحمن بابا لیسه جامی هرات لیسه لشکرگاه هیلمند لیسه شیرخان کندز لیسه ننگرهار جهت تحصیلات عالی به مملکت امریکا اعزام شده اند امور مربوط دیگر یکه از طرف مدیریت عمومی روابط فرهنگی تحت اجراء قرار گرفته ذیلا خلاصه میگردد :

۱- مطالعه اسناد باقیات سنوات گذشته که دروجه ریاست های کلتوری سابقه و سفارت خانه های کبار افغانی در خارج باقی مانده است .

۲- اخذ راپور های تعلیمی محصلین به سلسله سفارت خانه ها و مؤسسات تعلیمی مربوط محصلان معارف و تقدیم آن بکمیسیون جهت اخذ نظریه به کمیسیون ارزیابی راپور های تعلیمی محصلین این وزارت در خارج و اجراءات بعدی آن .

۳- بابت اجراءات مصارف تعلیمی پول بیمه صحی آنها در خارج مملکت از طریق ریاست اداری معارف .

۴- اشتراك مدیر عمومی روابط فرهنگی بحیث عضو کمیته کمیسیون مشترک در جلسات هیأت تعلیمی افغان و امریکا (فلبرایت) مطالعه راپور های آن مؤسسه .

باید متذکر شد که اداره فلبرایت يك تعداد بورس های آن مؤسسه را قسم آزاد با استفاده کاندیدان دارای درجه علمی لیسانس قرار میدهند وهم یکتعداد پرو فیسران امریکائی بطریق کمک به پوهنتون کابل طور

د افغانستان کالني

به امريکا برای شان کافی شمرده شده و بانها حق داده نميشود تا حين باز گشت به استنادرويت يك تعداد تصاديق حاصله ادعاي شمو ليت به صنوف دوم پوهنخي هاي پوهنتون رابنمايند .

د - تبيه و ترتيب لست فارغان صنوف دوازدهم مناطق سرد سيرو گرم سيبر و همچنان معرفي آنها به اداره هيت تعليمي امريكا دركابل ازطرف وزارت جليله معارف صورت خواهدگرفت .

ه - همينكه كاند يدان پس از طي امتحانات نهاني ازطريق اداره هيت تعليمي امريكا وكابل موفق به گرفتن چانس اعزام به امريكا تحت پروگرام اف.اس.ا.س گرديدند البته دران صورت اداره هيت تعليمي امريكا در كابل لست كانديدان موفق راغرض طي مراحل اعزام شان به امريكا رسما ازطريق وزارت امور خارجه يامستقيما پيو هنتون ارسال خواهند كرد .

تعليمات اكابرو سواد حياتي : پروژه
سواد حياتي وزارت معارف كه هدف آن متوجه انكشاف معلومات ومهارت فني وفعاليت اقتصادي دهقانان است به همكاري وزارت جليله زراعت وآبياري مؤسسه خورا كسه وزراعت جهان مؤسسه انكشاف بين المللي و يونسكو در چوكات پروژه و كورپراتيف زراعتي پيش برده ميشود . اين پروژه در سال ۱۳۵۰ به تعداد شصت ويك باب كورسها رادايرو نموده ودرطول همين سال تعداد اين كورس به ۳۰۰ رسيده واز طرف ۷۶ نفر *

متون درسي وكتب رهنماي معلم كه براي كورس هاي سواد حياتي كوهدامن وبغلان تاحال ، تأليف شده ، بشرح زيل است :

- ۱- كتاب تاكداري (متن درس) .
- ۲- رهنماي تدريس كتاب تا ك د اري (براي استفاده معلم) .
- ۳- كتاب كار تاكداري براي مشق وتعمرين نو آموزان .
- ۴- كتاب كشف گندم (متن درس) .
- ۵- رهنماي تدريس كشف گندم (براي استفاده معلمين) .
- ۶- كتاب كارگندم براي مشق وتعمرين نو آموزان .

علاوتاً متخصصين داخلي وخارجي اين پروژه در اوائل بهار سال پنجا و دو به بغلان رفته بوسيله ضبط الصوت ومطالعات روزمره مكالمات يك تعداد زياد باشندگان بغلان رائيبت نوار نموده اند .

رياست امور صحي معارف :

راپور فعاليت هاي مركز رياست امور صحي معارف وكلينيك هاي مربوط آن قرار زيل است :

الف - اجراءات كلينيك مراکز رياست :

- ۱- درسرويس داخله به تعداد ۲۶۸۹۷۱ نفر طلبه ، معاينه وتداوي شده اند .
- ۲- درسرويس داخله وكلينيك گوش وگلو به تعداد ۸۹۷۸ - نفر طلبه معاينه و تداوي شده اند .
- ۳- درسرو يس جراحي كلينيك گوش وگلو به تعداد ۲۴۶ نفر عمليات شده اند .
- ۴- درسرو يس جراحي ونسائي به تعداد ۵۵۲۵ - نفر تداوي ومعاينه شده اند .

وزارت معارف

- ۵- در سرویس عظمی و عصبی به تعداد ۶۵۵- نفر تداوی و معاینه شده‌اند .
- ۶- در سرویس دندان به تعداد ۳۳۳۲- رز رز رز رز .
- ۷- رز رز رز جلدی رز زز ۱۵۴۵- رز رز رز رز .
- ۸- رز رز لابراتوار رز زز ۱۶۲۱۹- رز باسمان پیچکاری و ختنه
- ۹- رز رز شعبه باسمان رز رز ۱۷۱۷- رز رز رز رز .
گردیده‌اند .
- ۱۰- رز رز اکسریز رز رز ۱۰۲- رز رادیوگرافی شده‌اند .
- ۱۱- رز رز واکسین چیچک رز زز ۴۶۹۵- رز واکسین شده‌اند .
- ۱۲- رز رز کولرا رز زز ۲۰۹۴۵- در وزارت صحتیه واکسین شده‌اند .
- ۱۳- رز رز محرقه رز رز ۸۳۶۵۸- رز رز رز رز .
- ۱۴- رز رز واکسیناسیون رز رز ۱۵۱۹۸- از طرف وزارت صحتیه تطبیق شده است .
- ۱۵- معاینات امراض عمومی که بدیگر مؤسسات صحتی ، غرض معاینه و تداوی و بستری معرفی شده‌اند - ۲۲۰۹- نفر
- ۱۶- داخل بستر شدگان به تعداد ۴۲۵- رز

ب- کلینک های صحتی در مکاتب مربوط :

- ۱- در مرکز پارک زرتنگار به تعداد ۷۵۶۲- نفر طلبه معاینه و تداوی شده‌اند .
- ۲- در مرکز صحتی لیسه رابعه بلخی به تعداد ۱۳۹۵- نفر طلبه رز رز رز .
- ۳- در مرکز صحتی لیسه خوشحال خان به تعداد ۲۱۳۲- نفر طلبه معاینه و تداوی شده‌اند .
- ۴- در لیسه شاه دخت مریم به تعداد ۸۲۵- رز رز رز رز .
- ۵- در لیسه زرغونه رز رز ۹۱۷- رز رز رز رز .
- ۶- در لیسه ملالسی رز رز ۷۰۹- رز رز رز رز .
- ۷- در رز دارالمعلمین کابل رز ۶۹۷- رز رز رز رز .
- ۸- در رز رحمن بابا به رز ۲۵۶۲- رز رز رز رز .
- ۹- در رز مدرسه ابوحنیفه رحمة الله رز ۱۱۲۳- رز رز رز رز .
- ۱۰- در رز معارف هرات رز ۴۹۶۲- رز رز رز رز .
- ۱۱- در رز معارف کند هار رز ۲۷۲۱- رز رز رز رز .
- ۱۲- در رز معارف ننگرهار رز ۱۵۱۲- رز رز رز رز .
- ۱۳- در رز لیسه روشان هیلمند رز ۱۴۲۲- رز رز رز رز .

د- اصلاحات :

- ۱- خریداری و نصب ماشین های دندان و اکسریز .
- ۲- ترمیم و اصلاحات تعمیر شفا خانه از قبیل شعب صحتی مختلفه و تشناب و غیره ،
- ۳- فروش سنگ ها کاشی اطاق های جراحی .
- ۴- فروش سمنتی دهلیز های ریاست .
- ۵- ترتیب یک اتاق عملیات خانه برای بعضی عملیات صفره و واقعات عاجل با تهیه سامان جراحی .
- ۶- ترتیب یک لابراتوار طبی مجهز .
- ۷- تعمیر آشپزخانه و بکار انداختن آن .

ریاست تدریسات ابتدائی :

ریاست تدریسات ابتدائی متصدی امور تدریسات ابتدائی در سراسر مملکت بوده و دارای سه مدیریت بنام های تعلیمات ابتدائی اساسی و مکاتب جمعیت و مدیریت پروگرام هاست ، مدیریت آخر الذکر امور پروژه نصاب تعلیمی و تهیه کتب درسی را به عهده دارد .

الف- مدیریت عمومی تعلیمات ابتدائی : این مدیریت ، مسئول امور تربیوی و اداری مکاتب ابتدائی و دهاتی یک معلمه دو معلمه سه معلمه ذکور وانات تمام کشوری باشد .

د افغانستان کالني

- بـ مدیریت تعلیمات و مکتب جمعیت :**
- ۱- اول درسال جاری مشکلات بعضی از مکاتب جمعیت از مرکز حل و هدایت لازم داده شده است و هم علاوه از ارتباط و حل مشکلات مکاتب جمعیت یک تعداد کورس های حرفه محلی که در مکاتب ولایات و مرکز نیز دایر است که تعدیل و انتقال آنها نظر به تقاضای ادارات مکاتب و مدیریت های معارف از یک محل به محل دیگر صورت میگیرد . تعداد مکاتب جمعیت که در سر تاسر کشور عزیز فعالیت میکنند به ۳۲ رسیده که تمام آنها به سویه لیسسه متوسطه ارتقاء نموده اند .
  - در حصه تعلیمات حرفه نسی ۳۲۶ باب کورسهای محلی جزو پروگرام مکاتب ابتدایی در تمام نقاط کشور دایر است .
  - ۱- کتابهای دینیات صنوف چهارم ، پنجم و ششم ابتدایی به لسان های پښتو و دری تکمیل گردیده و عنقریب از چاپ بیسر و ن میشود .
  - ۲- کتاب رهنمای معلم در مضمون دینیات برای صنوف اول ، دوم و سوم بلسان های پښتو و دری .
  - ۳- کتاب پښتوئی صنف اول و رهنمای صنف اول .
  - ۴- کتاب دری صنف اول درسی و رهنمای معلم .
  - ۵- کتاب اجتماعیات صنف چهارم بلسان های پښتو و دری بار رهنمای معلم .
  - ۶- کتاب ساینس صنف چهارم بلسان های پښتو و دری بار رهنمای معلم .
  - ۷- کتاب های عملی صنف چهارم پسران و دختران بشکل رهنمای معلم .
  - ۸- کتاب ریاضی صنف اول بار رهنمای معلم .
  - ۹- کتاب صحت صنف ششم بار رهنمای معلم .
- دوم- کتبی که فعلاً تحت کار است :**
- ۱- مسوده کتب پښتو و دری صنف دو م بار رهنمای معلم .
- الف - عایدات :**
- ۱- پولیکه از مدرک قرضه جمع آوری شده: مبلغ ۱۵۸۹۵۷۳٫۲۹ - افغانی .
  - ۲- زر زر کرایه کانتین ها جمع آوری شده : مبلغ ۷۲۸۶۰۳٫۵۰ - زر
  - ۳- زر از فروش گوشت ماهی بدست آمده : زر ۲۷۱۷۲۰٫۰۰ - زر
  - ۴- زر از درک اعانه جات جمع شده زر : زر ۵۵۴۳٫۵۰ - زر
- جمله شد عایدات : ۲۶۴۰۴۴۰٫۲۹ - افغانی

وزارت معارف

بهد مصارفات :

- ۱- پولیکه برای ۳۵۴- نفر معلمین و معلمات فرضه داده شده: مبلغ ۱۳۰۰۰۰۰۰۰۰۰ افغانی
  - ۲- زر رو ۶- زر رز زر زربخشش داده شده : زر ۱۲۰۰۰۰۰۰۰- افغانی
  - ۳- زر نسبت محتویات دواير اعا ده شده : زر ۴۹۳۲۴۶- افغانی
  - ۴- زر به بیست ولایت طور قرضه داده شده : زر ۶۸۳۱۰۰۰۰۰- افغانی
  - ۵- زر قرضه برای تعمیرات معارف داده شده : زر ۹۳۹۹۵۵۴۹- افغانی
- جمله شد مصارف: مبلغ ۲۹۳۹۸۷۹۵- افغانی

ویاست تربیت بدنی :

- فعالیت های ورزشی و اداری ریاست تربیت بدنی در طول همین سال قراردادیل است:
- ۱- تورنمنت مسابقات پهلوانی شاگردان بمنظور انتخابات اولمپیاي مونشن .
  - ۲- تورنمنت والیبال و باسکتبال عموم مکاتب انان مرکز درلیسه شاهدخت مریم .
  - ۳- تورنمنت مسابقات والیبال عموم مکاتب ابتدائیه شهر درمکتب سردارجان خان ولیسه سپورت .
  - ۴- سیمینار انکشافی تربیت بدنی و بر آورده شدن اهداف واقعی سپورت ها و تطبیق پروگرام های سپورتي در مرکز و ولایات.
  - ۵- ترتیب و تنظیم یگپزارو دوصد شاگرد مکاتب ابتدایی شهر برای تمرینات جمناستیکی مراسم جشن استقلال ۱۳۵۱ .

- ۱۳- * تورنمنت مسابقات آب بازی .
- ۱۴- تور نمنت مسابقات اتلتیک شاگردان معارف .
- ۱۵- تورنمنت آزاد فوتبال که دران ۲۱ تیم از مؤسسات رسمی و کلب های آزاد شرکت نموده بود .
- ۱۶- توزیع جوایز مسابقات آب بازی اتلتیک و قهرمانان تور نمنت آزاد فوتبال .
- ۱۷- توزیع جوایز قهرمانان باسکتبال و والی بال مکاتب انان .
- ۱۸- ترتیب و تنظیم یک تیم هشتصد نفری سکی بازان برای سپورت زمستانی .
- ۱۹- تهیه وسایل حمل و نقل برای تیم سکی بازان از مرکز شهر الی چوکی ارغندی .
- ۲۰- تهیه یک شفاخانه مجهز برای تیم سکی در چوکی ارغندی .
- ۲۱- اعزام دو نفر معلمین سپورت با استفاده از بورس های کمی جمهوریت هندوستان برای تحصیلات عالی .

ریاست تفتیش :

- ۷- ترتیب یک تیم جمناستیکی شاگردان کلب معارف برای نمایش جشن .
- ۸- ترتیب نمایش گروه اکرو باتیک و غیره به اشکال مختلف توسط (سه صد) نفر از طلاب لیسه سپورت برای نمایش جشن .
- ۹- وازسی تمرینات تمام تیم های سپورتي معارف برای مسابقات جشن .
- ۱۰- تشکیل یک تیم ترانه ازطلاب مکاتب ابتدائیه شهر .
- ۱۱- تمرینات جمناستیکی و حرکات دائره وی (سه صد) نفر و معلمات لیسه عایشه درانی برای نمایش سال ۱۳۵۱ .

- ۱۲- تورنمنت والیبال ، باسکتبال خزانی مکاتب انان .
- این ریاست دارای یک تعداد اعضای تعلیم یافته سابقه دار معارف میباشد باقبول هر نوع شرایط ناگوار و ظایف محوله را اجرا کرده ومی نمایند . آنها علاوه اینکه به شکل گروه های متعدد از میزان ۱۳۵۰ تا ایندم بولایات بادغیس ، فاریاب ، هرات ، پکتیا ، ارزگان ، بامیان ، بدخشان ، لورگ ، کندز ، ننگرهار ، لغمان ، بلخ ، جوزجان ، فراه ، هیلمند ، نیمروز و کندهار اعزام گردیده و امور معارف آن ولایات راتحت بررسی قرار داده اند .
- درکنترول نمودن امتحان های لیسه ها و اشتراك در تحقیقات قضایای مربوط بسه منسوبین معارف و انواع مختلف همکاری با دواير وزارت و اداره های مکاتب پرداخته اند

د افغانستان کالني

۲- يك تعداد اعضاي اېن رياست به تجدیدنظر کتب ساينس درم کرساينس به کميته هاي رياضي و فزيک، کيميا و بيالوژي شرکت دارند.

۳- تکميل و فعال ساختن لابراتوار هاي کيميا و فزيک لېسه ها توسط اعضاي اېن رياست صورت گرفته است.

۴- بېسم گروپ اعضاي اېن رياست، وقتاً فوقتاً به لېسه ها متوسطه هارفته، از طريق تدريس استادان، بررسي بعمل آورده و آنها رابه متود هاي جديد تدريسي رهنمايي مينمايند.

۵- از اينکه بعضي از لېسه ها بکميود معلم، خصوصاً دز شق رياضيات وساينس دچازاند، رياست تدريسات ثانوي، اېن کميود معلم را توسط اعضادي خود، تاحد امکان، تکميل نموده است.

۶- کميود معلمان ساينس و رياضي را رياست تدريسات ثانوي از طريق جلب کمک هاي منابع خارجي از قبيل پيسکور و حکومت هند تا اندازه يي، چاره جويي کرده است.

۷- طرح لوايح و مقررات مربوط تدريسات ثانوي و همچنين براي حل پرابلم هاي مکاتب دايبر نمودن مجالس مديران لېسه ها و اتخاذ تصاميم لازمه در مرکز رياست.

۸- تاسيس متوسطه ها جهت جذب نمودن فارغان دوره ابتدائي.

۹- بر علاوه اجرااتي که فوقاً تذکريافت، انتخاب سوالات امتحان سالانه صنوف دوازدهم لېسه هاي مرکز و ولايات و بررسي از جريان امتحانات لېسه هاي مرکز و ولايات، توسط اعضاي اېن رياست و رياست هاي محترم مسلکي، ابتدائي و تفتيش.

۱۰- معرفي نمودن فارغ التحصيلان به پوهنتون وساير مراجع و همچنين معرفي نمودن شاگردان داوطلب غرض گذرانيدن امتحان به لېسه هاي مربوط، درجه بندي شهادت نامه - هاي فراغان صنوف متوسطه هاو لېسه، تصديق و شهادت نامه ها بزبان انگليسي نيز به آن عده شاگردانيکه غرض تحصيلات عالي بخارج اعزام ميشوند، ترتيب و تو زيغ شده است.

از آن جاينکه سير زمان بر همه چيز ها تحولي وارد کرده، طبعاً معارف هم از آن مستثنی نمانده است. لذا رياست تفتيش خود را ناگزير دانسته و مي داند تا با تحولات جديد يکه در ساخه تعليم و تربيه رخ داده هم آهنگک باشد از همين لحاظ رياست تفتيش درصدد آن است که در پروژ و فعاليت مفتشين خود، با در نظر داشتن ايجابات وقت، تغييرات مثبتی بعمل آورد.

چنانچه در تفتيش لايحوي مکاتب ولايات گرم سير که امسال صورت گرفته، اېن روشرا در معرض آزمائش قرار داده است که اميد مي رود مفيد تمام شده باشد. بهر صورت مديريت تفتيش اېن رياست که داراي دوشعبه است به اجرائ امور از قبيل وارسى در مورد شکايات واصله، اجراءات در مورد قضاي و موضوعات منسوبين معارف، معرفي و اعزام مفتشين بولايات مصروف ميشد. از اينکه از سنبله ۱۳۵۰ تا اخير اسد ۱۳۵۱ به تعداد ۲۲۵ دوسيه و موضوع پس از اخذ نظريه کميته تدقيق و استحضال امریه و هدايت کميسیون تفتيش معارف تحت اجراء قرار داده شده است، به تعداد ۱۳۲ فقره ذريعه اعضاي رياست در مرکز و ولايات تحقيق گرديده و گروپ هاي مفتشين رابه ولاياتي که قبلاً ياد آوري شده، اعزام کرده است. دوسيه هاي تفتيش مذکور تحت اجراء گرفته شده است.

رياست تدريسات ثانوي :

رياست تدريسات ثانوي که يکي از مراکز عمده و مهم تعليمي و تربيتي وزارت جليله معارف است، همواره کوشيده و ميکو شد تا جوانان کشور را باصلاح تعليم و تربيت مثبت و کسب علم و دانش سالم مجهز و آماده سازد و جوانان با درد و با حسن رامطابق با اهداف معينه معارف بجامعه افغاني تقديم نمايد. اېنک بصورت مختصر و طريف عمده اېن رياست ذيلاً تذکر داده ميشود.

۱- تجديد نظر به کتب دينيات صنوف هفتم، هشتم و نهم و منطق صنف دوازده هم صورت گرفته که بعد از تعيين و تکميل مفردات پروگرام براي اجراءات بيشتر بر رياست محترم تاليف و ترجمه ارسال گرديده است.

ریاست تعمیرات :

عنوانی قرار دادی صادر شده است. همچنان به تعداد ۱۵۰ قلم برآورد ثانی جهت تصفیه حساب قرار دادی هاتپه و بمراجعه مربوط آن سپرده است .

۴- چون در قرار دادها ، قسماً تهیه مواد تعمیراتی بدوش وزارت معارف مینا شد ، باساس آن ریاست تعمیرات در طول سال جمعاً به اندازه ۶۹۲۰ خریطه سممت ، ۳۹۵۵ سیر سیخ گول، ۲۶۱۷ تخته آهن چیات ،

۱۴۰۰ صندوق آئینه تعمیراتی و به تعد اد ۱۴ حواله چوب باب بدسترس قرار دادیان گذاشته شده است .

۵- میالغیکه بابت ساختمان هاوکار های تر میعات مرکز ایزروژه های مختلف بمصرف رسیده ، قرار ذیل است :

- پروژه ابتدایی - ۱۱۷۵۳۱۲ - افغانی .
- پروژه نانسوی - ۸۴۴۳۹۲ - افغانی .
- پروژه مسلکی و تربیه معلم - ۱۴۶۴۵۱۱ - افغانی
- جمله شد : مبلغ ۳۸۴۷۸۰۹ - افغانی .

دپنستو ټولنی ریاست :

دپنستو ټولنی دریاست دمربوطو خانگو د کارونو راپور دپنخو سسم کال دمیزان د اول خخه دیونخو سم کال دستیلی ترپایه پوری به لاندی ډول ښودل کیری :

۱- د دولتی دواپرو او ځینو مؤسسو رالیبرل شوی لایحی ، جدولونه او عناوین د ترجمی خانگی کنبی په پښتو ترجمه ، تصحیح او کتل شوی او خپل مراجعو ته لیبرل شویدی .

۲ - دسیره النبی صلالله علیه وسلم لمړی ټوک چه په ۸۰۳ مخونو کی ښاغلی عزیز الرحمن سیفی داردو خخه په پښتو ترجمه کړی او ښاغلی عبدالصمد خان پاکنویس کړیدی د پوهاند رشتین تر اصلاح وروسته دپوهنی په مطبعه کی چاپ شویدی .

۳- دروښانیانو ملی نهضت نومی رساله په ۱۰۰ مخونو کی د (معمتم) له خوا ترجمه شویده .

۴- دپشمرو (نهضت های سیدجمال الدین افغان) کتاب د «معمتم» له خوا ترجمه شویدی .

۵- دپښتو دری جیبی قاموس د داکتر لودین له خوا کتل شویدی او کارایی پای ته رسیدلی دی .

ریاست تعمیرات وزارت که مسایل عقد قرار دادهای تهیه نقشه هاوترتیب برآورد های اول و ثانی و مراقبت ساختمان های عمارات مکاتب مرکز و قسماً از ولایات رابه عمده دارد درخلال مدت یکسال باوجود موجودیت مشکلات زیاد وقتت پرسونل اداری و فنی امور آتی را انجام داده است :

۱- تهیه و ارسال نقشه ها :

ریاست تعمیرات توسط دستگاه کوچک مهندسی و انجنیری خود درطول سال به تعداد ۴۵۰ - نقشه عمارات مکاتب ، الحاقیه های کوچک و بزرگ ، مخازن میسرزا ، چاه های آب ، چاه های جاذبه و تصفیه بدر رفت ها ، پیره دار خانه ها و امثال آنها راتپه و غرض تطبیق برای مکاتب مرکز و ولایات ارسال کرده است .

۲- رهنمایی و مراقبت کار :

مامورین مراقبت امور فنی ریاست تعمیرات در حوزه های پنج گانه ساختمانی شهرکابل در ۴۳۲ محل کار که دراین جمله ترمیمات کانگریت ریزی پیاده رواها و سرکهای صحن مکاتب ، حفر چاه های مختلف ، ویرنگ برق ، نلدوانی آب و رنگمالی ، شامل است ، بررسی کرده است که کار های متذکره فعلاً تکمیل میباشد در پهلوی آن ، ازجریان ساختمان هشت عمارت که درجمله مکتب ۱۶ صنفی موزیک ، دوازده صنفی محمود هوتکی و مکاتب ششم صنفی و هشت صنفی پروژه خیرخانه نیز شامل است ، اعمار و کار آن در حدود ۹۰ فیصد پیشرفت نموده است ، ریاست تعمیرات توسط اعضای فنی خویش از امور ساختمان های مکاتب ولایات غزنی ، زابل کندهار ، ارزگان ، هیلمند ، فراه ، هرات ، کندز ، بلخ ، فاریاب ، ننگرهار ، لوگر ، پروان ، کاپیسا ، بغلان ، و سمنگان بررسی نموده است .

۳- تهیه بر آوردها :

مدیریت فنی ریاست تعمیرات در طول سال به تعد اد ۴۳۲ قلم برآورد ابتدایی راجعت شروع و پیشبرد کار مرکز ولایات ترتیب کرده و باساس آن ، اوازم کارنقاط برآورد شده .

د افغانستان کالني

- ۶- د تاريخ شپږ شاهي کتاب د داکتر لودين له خوا په ۱۲۰ مخونو کې ترجمه شويدي.
- ۷- دکوچنيانو دشفاي ادب نه چه دپښتو ژبي يو فلکوري اثر گڼل کيږي يوڅو غوره نموني د شاه ولي صافي له خوا راټولي شوي اود هغوی په ځينو خاصو مطالبو باندې شرح او تفصير ليکل شوي دي .
- ۹- د ژوبن د ټولو مرضو څاروي او ځناور، نومونه د نياغلي شاه ولي صافي اوعبدالرحيم خدران له خوا په پښتو ترجمه شويدي .
- ۱۰- د پښتانه شعر دخلورم توک د شپږولو دپاره دکابل مجلې کلکسيونو نه د شاه ولي له خوا په مفصل ډول کتل شوي اود ځينو شاعرانو سوانح را نقل شويدي .
- ۱۱- د سيف الملوك اوبدري جمالي کتاب د حبيب الله اږيږي له خوا په روشن ليک دود په ۲۰ مخونو کې پاکتوييس شوي او دنقلونو کاري روان دي .
- ۱۲- د پښتو ليکونو په کتاب باندې دخدران له خوا کار شويدي او ټوله شوي مجموعي په غورسره کتلي اوتصحیح کړي ده .
- ۱۳- دخلورتو شاعرانو امير محمد ، دولت سيلاب بسم الله ، محمد جان تراب سوانح اود اشعارونومي د شعراء دخلورم توک دپاره د پښتاني له خوا ليکل شوي او ذخيره کي خوندي شوي دي .
- ۱۴- د پښتو انگريزي دکشنري دترجمي او ترتيب کاري تهرسيدي دي .
- ۱۵- د ژب پوهنه قاموس او محلي ژبو لکه اوزمبي پلوه څي اوپراخي په باره کي نوي څيړني شويدي .
- ۱۶- د پښتو قاموس دجوړولو کار چه د پښتو لغاتو په پښتو تشريح کړي د لغاتو دڅانگي له خوا شروع شوي دي .
- ۱۷- د يو عصري گرامر دليکلو دپاره ، گرامري څيړني اوتحقيقات شروع شويدي
- ۱۸- جيبی پښتو فارسي قاموس باندې د دوست شينواري له خوا نوي نظر شويدي .
- ۱۹- د خو شحال خټک يو زيات شمير کولو دپاره تياره شوي ده .
- ۲۰- په هره مياشت که دکابل مجله په مرتب ډول يوزر ټوگه چاپ شويده اوتوزيچ شويدي .
- ۲۱- په مرکز کښي تقريباً ۵۲۰ کورسونه په رسمي دوايرو اوشرکتونو کي درسي او قرار دادی ښوونکو له خوا تدریس کيږي او په هره مياشت که دپلټونکو له خوا پلټل ليري .
- ۲۲- سيرة النبي صل الله عليه وسلم په ۴۱۶ مخونو کي يوزرتوگه چاپ شويدي .
- ۲۳- د پښتو کلي لمړي توک د چاپ دپاره مطبعي ته استول شويدي.
- ۲۴- د ښوونځيو اونورو ځايونسي د ۳۵ نومونو په باره کي لازم معلومات راټول شوي او مجلس ته وپاندي شوي او دمجلس له فيصلې څخه مربوط څانگو ته خبر ورکي شويدي .
- ۲۵- د اطلاعاتو او کلتور له وزارت سره د پښتو تفسير د پښتو ترجمي په برخه کي مرسته شويده .
- ۲۶- د پنځولسم کال ددلولي په ۲۷ نيټه د پښتو تدریساتو دولي مديريت له خوا يو دري کسيز هيئت دلغمان ، ننگرهار او کنړ ولايتونو ته د پښتو اوشپږ سمسترونو همدارنگه يوبل هيئت هيلمند ، دزابل ، کندهار ، هرات، فراه اونيمروز ولايتونو دپنځو اوشپږو سمسترونو دازموينو داخستيلو دپاره د غور ولايتونو ته ليرل شوي دي چه په نتيجه کي دختيځو اولويديځو ولاياتو دشپږم سمستر کاميابانو اودبغلان ، کندز، تخار، بدخشان ولايتونو دشپږم سمستر کاميابانو ته ۱۹۱- بري ليکونه ورکړي شو يدي .
- ۲۷- د پښتو کورسونو دتقوي دپښتو ښوونکي دروزني او تدریس کتابونو دليکتسي دپاره دپوهانو دپوي کميټي له خوا ځيني مواد تصويب شوي او تراجرا لاندې نيول شويدي.
- ۲۸- د پښتو کورسونو او سني تعليماتنامه په نوي شکل ترتيب شوي اود منلو او عملي

وزارت معارف

ریاست تألیف و ترجمه :

- این ریاست که بحیث متصدی تهیه کتب درسی و معد درسی معارف میباشد ، قرارذیل اجراء نموده است :
- ۱- از ۲۱۸ مضمون مروج درسی کتب مکاتب پښتو زبان ودری زبان کشور طی سال ۱۳۵۱ (۶۹) عنوان کتاب را به مطابیح داخلی برای ضرورت یکدوره سه ساله تعلیمی شاگردان غرض چاپ سپرده که از جمله ۵۹ نوع به مطبعه معارف ، ۲۷ نوع به مطبعه دولتی و ۳ نوع به مطبعه ملی تحت طبع قرار داده و همچنان سه نوع آن مربوط مکاتب پښتو زبان وبقیه مربوط مکاتب دری زبان میباشد تاکنون ۱۸ نوع کتاب که هشت نوع آن پښتو وده نوع دیگر آن ، دری بوده به تیراژ ۸۴۵۰۰۰ کاپی از چاپ بیرون ومورد استفاده شاگردان قرار گرفته است .
  - ۲- به سلسله کتب دینیات دوره ابتدائیه که باساس طرح اهداف ومفردات نوین در سال ۱۳۵۰ تألیف گردیده بود. طی سال ۱۳۵۱ کتب دینیات دوره متوسطه روی اهداف و مفردات جدید حیاتی موافق بامقتضیات عصر به همکاری پوهنتون ، ستره محکمه، مدارس دینی و علمای نامی کشور تألیف وآماده چاپ گردیده که عنقریب باتکمیل کتب رهنمای مربوط ، بچاپ عرضه خواهد شد .
  - ۳- از کتب ساینس و ریاضی دوره متوسطه و ثانوی مکاتب توسط پروژه ساینس سه نوع کتاب باتجدید نظر عمیق ودقیق موافق با خواستههای روز، آماده طبع گردیده است
- ۴- امور مربوط به طرح اهداف ومفردات کتب صرف عربی دوره متوسطه توسط کمیسیون ها باصلاحیت تکمیل شده و کار تألیف آن، جریان دارد. امید است بزودی ممکنه امر تألیف صرف صنوف ۷-۸ و نحو صنف ۹ تکمیل وآماده چاپ شود .
  - ۵- مطابق با فیصله سیمینار سال ۱۹۷۳ منعقد توکیو کتاب تربیتی (کیسی) که برای اطفال مکتبی ، نیمه باسوادان وکلان سالان بوده ، حاوی مطالب سود مند دری و پښتو میباشد ، به طبع رسیده است .
  - ۶- مجله ماهانه عرفان ، علاوه برنشر شماره های معینه ، به نشر فوق العاده پنجا همین سال تا سیس مجله عرفان ، فوق العاده استقلال کشور ، فوق العاده روز معلم ، فوق العاده میلاد اعلیحضرت معظم همایونی مؤفق شده است .
  - ۷- جریده پانزده روزه عرفانی علاوه بر شماره های معینه خویش ، به نشریه فوق العاده ملل متحد درهشت صفحه موفق گردیده است.
  - ۸- اخبار ماهانه جغرافیا با محتویات دلچسپ آن وقتاً فوقتاً به نشر سپرده شده است .
  - ۹- برای تنویر اذهان شاگردان مکاتب و مدارس پروگرام رادیویی بنام (صدای معارف) دهر پانزده روز یک مرتبه بطور مرتب با اوقات معینه از رادیو افغانستان برود کاست گردیده است .

ریاست پوهنتون کابل

تعداد معتابهی کتب درسی وممد در سسی استادان پوهنتون را باقطع وصحافت زیبسا چاپ نموده اسرت . جهت تقویت مطبعه پوهنتون يك پروژه انكشافی در نظر گرفته شده كه در آن كمك مؤسسات بین المللی نیز جلب خواهد شد .

نشرات پوهنتون در طول سیال چاری بیش از یکصد نوع کتاب درسی را از طریق گسستنر یاطبع حرفی به چاپ رسانده است . در ساحة فعالیت های تزئینی وماورا ی درسی ریاست پوهنتون علاوه بر اراضی سابقه صد جریب زمین حریم پوهنتون را آماده زرع و اجاره دهی گردانیده است كه جهت پیشبرد این مرام چاه هائی نیز حفی گردیده است .

همچنان پوهنتون برای عمارات فعلی لیلیه كفی تریا وجمنازیوم پوهنتون ساختن الحاقیه های رانیز مدنظر گرفته وكار آن عنقریب تكمیل میشود . همینطور به فعالیت دكانها، غرفه ها و طوفان ساحة پوهنتون كه در سابق خورا كه باب واشیای دیگر را بصورت خود سر انه غیرصحی وپراكنده عرضه میداشتند، خاتمه داده شده وبجای آن يك كانتین عرض وجود کرده است .

ریاست پوهنتون در صدد تاسیس يك پوسته خانه عصری نیز گردیده هاست .

پوهنتون كابل انكون واجد یازده پوهنخی وچندین موسسه علمی میباشد . پوهنخی های پوهنتون كابل قرار آتی است :

۱- طب وفارمسی

۲- حقوق وعلوم سیاسی .

۳- علوم

۴- ادبیات وعلوم بشری

۵- شریعات

۶- زراعت

۷- انجنیری

۸- اقتصاد

۹- تعلیم وتوبیه

۱۰- طب ننگر هار

۱۱- پولی تخنیک

ریاست پوهنتون در جریان سال به اجرای امور وفعالیت های آتی موفق گردیده است : اقدام تجدید نظر برلایحه ترفیعات علمی و معاشیات امتیازی استادان .

حل معضله دیپلومه های شوروی . فیصله در مورد چگونگی شمولیت دیپلومه های خارج (بالا تر از لیسانس) در كدر علمی پوهنتون .

فیصله در مورد معافیت از خدمت عسكری آنده استادان پوهنتون كه شش سال در خارج تحصیل کرده باشند .

توزیع دیپلوم های فارغان چاردوره اخیر پوهنتون .

مذاكره با اهل خیره وتجار برای جلب مساعدت های معنوی ومادی ایشان جهت انكشاف پوهنتون .

بهداشتمت وضع لیلیه دختران وپسرا نو كافه تریای پوهنتون . افتتاح دیپارتمنت افغانمیتان شناسی در کتابخانه پوهنتون .

تجلیل چهلمین سالگرد تاسیس پوهنخی طب بهحیث هسته نخستین تاسیس پوهنتون در کشور .

توجه وصرف مساعی جهت تقویت لسان پښتو از طریق شمه ادب وزبان پښتوی پوهنخی ادبیات وعلوم بشری .

مهمترین فعالیت پوهنتون را باید مطالعه وتدوین پلان پنجساله اكادمیک پوهنتون دانست كه طرح آن قسماً پیشرفت نموده ودرسال تعلیمی جدید تطبیق خواهد شدوبا عملی ساختن این پلان ، در فعالیت های تدریسی پوهنخی هاسرعت وسهولت بی سابقه ای رونما خواهد گردید .

در مورد فعالیت های نشراتی تهیه مواد و کتب درسی در نظر است يك (بور دنشرا تی) در پوهنتون روی كار شود تادر انتخاب آثار و تراجم ، قابل چاپ استدان نظر یه بورد محدودیت ماشین آلات و پرسونل ، همین انكون نشراتی گرفته شود . نشرات پوهنتون بسا

ریاست پوهنتون ...

محصلاڼ پوهنتون در سال ۱۳۵۱ به هفت هزار نفر بالغ میشدند که ازین جمله دو هزار نفر در لیلیه مرکزی، بودوباش داشتند. استادان داخلی پوهنتون در سال ۱۳۵۱ مجموعاً ۶۴۰ نفر بوده که از آن جمله ۶۱ نفر از طبقه انات میباشند. همچنان در جریان این سال یکصد و چهار استاد خارجی در پوهنتون شامل خدمت بودند. امسال از پوهنتون در حدود یک هزار نفر از پوهنخی های مختلف فارغ شده که در چانس اول:

- فارغان پوهنخی انجیری - ۶۱- نفر .
 فارغان پوهنخی علوم - ۱۰۶- نفر .
 فارغان پوهنخی زراعت - ۱۱۵- نفر .
 فارغان پوهنخی طب کابل - ۷۹- نفر .
 فارغان پوهنخی طب ننگرهار - ۸- نفر .
 فارغان پوهنخی اقتصاد - ۸۲- نفر .
 فارغان پوهنخی پولي تخنيك - ۱۰۹- نفر .
 فارغان پوهنخی ادبیات - ۱۴۶- نفر .
 فارغان پوهنخی شریعات - ۴۹- نفر .
 فارغان پوهنخی تعلیم و تربیه - ۱۲۴- نفر .
 فارغان پوهنخی حقوق - ۱۰۱- نفر .

پوهنخی پولي تخنيك کابل که یکی از مؤسسات بزرگ تعلیمات عالی مملکت به شمار میرود در بسج حمل سال ۱۳۴۶ با جذب دو صد و پنجاه هفت نفر جدید الشمول بدروس آغاز نموده است و هدف مهم آن تربیه انجنیران لایق و برارنده در شقوق مختلف علمی و تخنیکي میباشد. چنانچه در سال جاری تعلیمی برای نخستین بار به تعداد یکصد و نه نفر انجنیر به سرویه لیسانس از این موسسه فراغت حاصل نموده است.

تعداد عمومی محصلان پولي تخنيك ۸۲۹ نفر

محصلان صنوف پنجم پولي تخنيك در سال جاری برای اولین مرتبه (پروژه نهایی) شان که حیثیت بلندتر از يك مونوگراف دارد در محضر استادان، پروفیسوران و هیأت میزین و محتبین که از خارج مؤسسه نیز دعوت شده بودند موقفانه دفاع نمودند که دفاع از پروژه نهایی بشکل علمی و متین برای همه خیلی دلچسپ و جالب بنظر میرسید از اینکه پوهنخی پولي تخنيك کابل مجهز با عصری ترین تجهیزات لابراتواری میباشد (چنانچه سی و چهار نوع لابراتوار بمعرض استفاده محصلان قرار دارد) زمینه تشبع علمی رانتهنها برای دانش آموزان بلکه برای مؤسسات مختلفه کشور نیز مساعد گردانیده است. مثلاً در طول سال جاری تعلیمی بسا مؤسسات آئی الذکر در حصه تجزیه مواد از طرف پولي تخنيك کابل همکاری بعمل آمده است

پوهنخی پولي تخنيك کابل فعلاً دارا ی هفت رشته تعلیمی و هفده دیپارتمنت بسوده و تعلیمات موسسه توسط استادان و پروفیسوران لایق و مجرب پیش برده میشود. گرچه در حال حاضر قسمت عمده هیأت تعلیمی مؤسسه را استادان و متخصصین شوروی تشکیل میدهد (بدین معنی که در سال جاری تعلیمی به تعداد ۷۸ استاد نوزده انجنیر لابراتودار و دوازده ترجمان شوروی در پولي تخنيك مصروف خدمت اند) در حالیکه عمده استادان افغانی شامل کدر علمی

د افغانستان کالني

معاينات صحي يکصدو بيست نفر ما مورين
ومستخدمين چديدالترقر واکسيناسيون محرقة،
کولرا، چيچک، تورکلوز، طبق معمول همهساله
بهسه هزار نفر که مشتعل بر استادان واعضاي
فاميل شان مامورين محصلين نهاري وليليه
پولي تخنيک وهم قسمتي از محصيلان پوهنتون
مستخدمين واهالي همجوار پولي تخنيک پودر
پاشي اطاقهاي تعميرات ليليه اطاق هاي اداري
وتدريسي بشمول ساحه پولي تخنيک مراکزآب
هاي ذخيره جهتاز بين بردن حشرات مضره
نشرقوانين روزشي که از منابع بين المللي ترجمه
وبه چند قسمت ذريعه دستگاہ نشرات طبع و
توزيع شده است .

امور ورزشي در پولي تخنيک بانکشاف قابل
ملاحظه نایل گردیده چنانچه فعلا چاره نوع
سپورت در پولي تخنيک تمرين ميشود از قبيل
فوتبال واليبال اتلتیک وريسان کشي تينس
پنک پانگ آب بازی وزن برداري پهلواني
چمناسيتيک بدنمتون بوکسنگ شطرنج زيبايي
اندام واترپلو وغيره .

در پولي تخنيک به تعداد ۳۵۰ نفر محصل
صنوف اول شامل کورس تربيه بدني بوده و
علاوتاً به تعداد ۱۵۰ نفر از ساير صنوف نيز در
تيم هاي ورزشي عضويت دارند .

کتابخانه انستيتوت پولي تخنيک حاوی
متجاوز از چهل و پنج هزار کتاب بزبان هاي
روسي، انگليسي، دري وپښتو بوده واز اينکه
پولي تخنيک يک موسسه عالي تعليمي است
قسمت بيشتر را کتب علمي ودرسي تشكيل
ميدهد . در طول سال جاري به تعداد ۲۹۸۰ جلد
کتب مختلفه (تأليف وياترجمه استادان پولي-
تخنيک بلسانهاي دري وپښتو) ذريعه دستگاہ
طباعتی پولي تخنيک طبع وتوسط کتابخانه به
معرض استفاده محصلين قرار داده شده است .

مدیریت سپورت وحفظ الصحه پولي تخنيک بمنظور
سرسبزي وشادابي ساحه پولي تخنيک فعاليت
هاي آتي را نموده است .

غرس پنجمه اصله نهال زینتی در ساحه
شمال وشرق پولي تخنيک نوده بری وپيو ند
درخت هاي توت زردآلو وگلهاي مرسل وهم
تکمیل بعضی کار هاي دوپي خانه اجسرای
فرمايشات ديبارتمنتها توسط دستگاہ هاي مجبزي

پاوزارت جليله دفاع ملي در تجزيه انتي-
فريز .

با رياست تفتيش صدارت عظمي ، در تجزيه
مواد ضد حشرات .

بارياست نغلو ، در تجزيه تيل ستيشن برق
نغلو .

بارياست سرک سبزي فوايد عامه ، در تجزيه
آب .

بارياست فابريکه جنکک ، در تجزيه
الکتروها .

باموسسه بطري سازي آريا ، در تجزيه
پليت هاي سربي .

باديبارتمنت استخراج معدن ، در تجزيه
سنگهاي معدني .

علاوتاً استادان داخلي وخارجي پولتخنيک
نيز به نوبه خود از همکاري هاي ممکنه بسا
مؤسسات افغاني مضايقه نموده و در طول
سروبي منطقه ساختمان شهر جديد ولايت
سيمال از دستگاہ برق ماهي پر بند نغلو و
ميدان ديدن نموده وباطالعات علمي همکاري
هاي لازم رانموده اند .

درسال تعليمي جاري ۱۳۵۱ - فعليت هاي
علمي هر ديبارتمنت از طرف مؤلفين ومبتکرين
آن در محضر تعداد کثيري از استادان پوهنتون
هاي افغانستان بصورت کنفرانس علمي ايراد
وبعد از ختم کنفرانس که چند روز راحنوانود
نتايج کنفرانس علمي از طرف شعبه نشرات
پولي تخنيک فراهم بصورت مجلد بتعداد
۲۹۶۰ نسخه طبع گردیده است .

کلنيک صحي پولي تخنيک بادويه مسورد
ضرورت در کمک هاي اوليه مجبزي بوده و به
محصلين مستخدمين وغيره اشخاص مستحق
کمک هاي عاجل صحي را مي نمايد . چنانچه
درسال جاري در حدود هشتصد نفر در ين
کلنيک تدای وياپانسمان شده اند .

مدیریت سپورت وحفظ الصحه پولي تخنيک
نيز مصدر فعاليت هاي آتي گردیده است .

معاينات همه مستخدمينيکه در امور طبع
طعام ليليه سروکار دارند از نظر امراض توبر-
کلوز سفليس وغيره امراض ساري تهبه چپن
پطلون وپيش بند براي مستخدمين وموظفين
ليليه وكفتريا تهبه دستگش براي خاکپروب
هاکه سروکار با جمع آوري وحمل کثافات دارند

ریاست پوهنتون ...

مملکت انجام داده اند که البته تفصیل آن در اینجا موردی ندارد .

پوهنځی شرعیات

پوهنځی شرعیات در قبایل مسئولیت های خود کسوشیده است تا استادان محصلان این پوهنځی از فیض علم بهره بیشتری داشته و کتب علمی دینی اجتماعی غرض تقویة معلومات آفاقی باختیار شان گذاشته شود روی این منظور در فعال ساختن کتابخانه اختصاصی شرعیات توجه بیشتری بعمل آمده همه روزه شخص مسئول کتابخانه در توزیع کتب مورد ضرورت مراجعین آماده خدمت بوه وسعی بعمل آمده است تا از ضیاع وقت جلوگیری شود . برای اینکه کتابخانه شرعیات پاداشتی کتب مورد نیاز مراجعین محترم مجهز باشد، تقریباً هشتادقلم کتاب دینی به مبلغ سی هزار افغانی در رشته های مختلف از کشور های ایران لبنان و جمهوری عربی مصر خریداری شده و احتیاج مراجعین را تا اندازه مرفوع نموده است . پوهنځی شرعیات در ابتدای سال تحصیلی به تعداد ۷۲- نفر از فارغ التحصیلان صنوف دوازده مدارس دینی را طبق شرایط شمول به پوهنتون در صنف اول خویش شامل ساخته بدو شعبه جداگانه تقسیم نموده است که یکی ن بنام شعبه تعلیمات اسلامی و دیگری بنام شعبه فقه و قانون مسمی گردیده است .

چون پوهنځی شرعیات از مدت سه سال باینطرف به نشر مجله بنام شرعیات موقف گردیده بنابراین این مجله وزین دینی واجتماعی ماهوار به تعداد یکینم هزار نسخه در مطبعه پوهنتون طبع و غرض استفاده علاقه مندان به مشترکین مرکز ولایات توزیع میگردد . برای اینکه ازین مجله دینی استفاده اعظمی به عمل آید بنابر آن به تمام کتابخانه های لیسه های مرکز ولایات يك يك شماره ارسال میشود چنانچه ماهانه يك تعداد مکاتیب زیادی بمدیریت محترم نشرات پوهنځی مواصلت نموده و ازین عمل پوهنځی ، استقبال و قدردانی بنمایند . ناگفته نماند که توجه و زحمت کشی عالیقدر محترم مدیر صاحب عمومی نشرات پوهنتون ښاغلی حبیب الرحمن هاله در قطع و صحافت و دیگر امور مربوط به این مجله قابل

نجاری رنگالی و میخانیککی خصوصاً تهیه لوازم مورد ضرورت موزیم جیولوجی پولی تخنیک تکمیل شلف های تحویلخانه قرطاسیه به سیستم جدید داغگیری و رنگالی تعمیرات نصب تانکهای ذخیره دیزل نرم کاری کرد های باغ (ساحه تالک زاروبادام زار) ترمیم کیبل برق چاه های عمیق کوته سنگی آبیاری چمنزار ها و غیره .

کفتریای پولیتخنیک مطابق تعامل جاریه کفتریای پوهنتون کابل با استفاده از مواد امدادیه ، بصورت منظم بخدمت محصلین نهاری آماده بوده ومشکلات اوشان را از ناحیه تهیه نانچاشت مرفوع گردانیده است .

تسکيلات پولیتخنیک :

مامور رتبه اول - ۲ نفر ، مامور رتبه دوم ۲ نفر ، مامور رتبه سوم ۷ نفر ، مامور رتبه چارم یازده نفر مامور رتبه پنجم دوازده نفر مامور رتبه ششم ۵۴ نفر مامور رتبه هفتم ۴۲ نفر ، مامور رتبه هشتم ۵۹- نفر مامور رتبه نهم ۹- نفر مامور رتبه دهم ۴۰ نفر که جمعا تعداد مامورین به دویسدو سی و هشت نفر میرسد که از جمله آن به تعداد شصت نفر را استادان پولیتخنیک احتوا می نماید .

اچیران :

برقی ۱۹ نفر ، نلسدان ۲۸ ، ورکشا پ تخنیکي ۷ نفر ، یخچال ۲ نفر ، ماشینکار سینما يك نفر ، نجار ۱۲ نفر ، گلکار ۷ نفر ، رنگمال ، نفر ، تایست ۱۵ نفر ، طبابخ وزیر دست طبابخ ۱۳- نفر پیشخدمت ۱۷- نفر معتمد ۱۲- نفر خانه سامان ۸- نفر ظرف شوی ۶- نفر چایدار وزیر دست چایدار ۸- نفر محافظ و چوکیدار ۵۴ نفر درایور ۱۳ نفر کلینر ۱۳ نفر باغبان ۴۰ نفر و عمله و فاعله تنظیماتی ۱۲۴- نفر .

معلومات متفرقه :

استادان و مامورینیکه در سال جاری بکرتبه ترفیع کرده اند ۶۱- نفر . معلمین جدیدالتقرر در سال جاری ۲۳- نفر مامورین جدیدالتقرر بکلوریا پاس ۱۲- نفر اچیرانیکه در سال جاری بکدرجه ارتقاء داده شده اند ۸۰- نفر مامورین منفک و تبدیل ۷- نفر .

سایر شعبات اداری و حسابی پولیتخنیک وظایف شانرا مطابق بدساتیر ومقررات موضوعه

د افغانستان کالني

اقدام بعمل آيد طوريكه فعلا ۱۵۷۷ مليون
افغاني حكومت غرض پيشبرد وامور تعمير اين
بنای بزرگ اسلامي تخصيص داده است .

پوهنځي شرعيات آروز دارد بطرق ممكنه
وشرایط لازمه زمينه تحصيل رابراي محصلين
اين پوهنځي دريكي از كشور هاي اسلامي
آماده سازد بناء در اثر موافقه مقامات مربوط
چهار نفر از محصلان صنف دوم تعليمات
اسلامي اين پوهنځي بمصرف مملكت عربستان
سعودي اعزام آنكشور گرديده ودر پوهنتون
اسلامي مدينه منوره شامل گرديده اند .

پوهنځي شرعيات از مدتي باينظر فمتوجه
گرديده است كه يك تعداد از جوانان بناير
شرایط نامناسب نمي توانند تحصيلات عالي
شانرا در خارج تكميل نمايند براي اينكه
زمينه تحصيلات عالي بسا خل
كشورميسر گردد بناير آن بعد از اخذموافقه
مقامات مربوط اسانسانه تحصيلات عالي را به
سويه ماستري در چوكات پوهنځي شرعيات
ترتيب نموده وغرض اجراءات بعدي به شوراي
عالي محترم پوهنتون ارسال نموده اميد است
درسال تعليمي ۱۳۵۲ به افتتاح تخصص قضائي
بسويه ماستري موفق گردد و آرزوي اكثر
جواناني كه از اين ناحيه رنج ميكشند برآورده
شود .

پوهنځي شرعيات درختمسال تعليمي ۱۳۵۱
به تعداد چهل ونه نفر فارغ التحصيل صنف
چهارم رابه جامعه تقديم نموده است تا بعد
ازطی مراحل تقرر شان مصدر خدمت بسا
وطن گردند .

چون روز خجسته ميلادالنبی صل الله -
علي وسلم همه ساله ازطرف رياست پوهنځي
شرعيات بايراد كرفرانس هاي علمي تجليل مي
شود بناير آن به مناسبت اين روز ميمون
يك رساله علمي اثر نويسنده معروف مصري
دكتور يوسف موسي از طرف يكتن ازاستادان
لايق اين پوهنځي شاعلي نعمت الله شهباني
تحت عنوان فقه اسلامي وقوانين غرب بلسان
دري ترجمه گرديده است كه به تعداد يك هزار
نسخه در مطبعه پوهنتون طبع وبراى مدعوين
توزيع گرديده است . چنانچه ازترجمه اين اثر
مفيد درحلقه هاي علمي كشور استقبال خوبي
بعمل آمده است .

تمجيد بوده وپوهنځي شرعيات صميمانه از نزد
شان ابراز تشكر مي نمايد .

پوهنځي شرعيات كوشيده است از طريق
تشبث هاي شخصي ورسومي خويش زمينه
تحصيلات عالي را براي استادان ومحصلان
اين پوهنځي آماده سازد بنايرآن باساس قرار-
داد كلتوري بين حكومت افغانستان وجمهوريت
عربي مصر سه نفر از اعضاي تدريسي اين-
پوهنځي غرض تحصيلات عالي به پوهنتون ازمهر
جمهوريت عربي مصر اعزام گرديده اند وهم
چنين يك تن ازاستادان اين پوهنځي غرض
تقويه لسان انگليسي تحت پلان كولمبو به
استراليا اعزام گرديده است .

براي اينكه پوهنځي شرعيات بتواند زمينه
تدريس را براي يك تعداد جوانان لايق و
ورزيده آماده سازد بناير آن براي فساغ
التحصيلا ن اين پوهنځي موقع داده شد تا در
امتحان كانكور پوهنځي اشتراك نموده مطابق
شرایط شمول بكدر پوهنتون وموقفيت در
امتحان اختصاصي شرعيات بكدر اين پوهنځي
شامل شوند .

چنانچه سه نفر از مضمولين امتحان موفق
گرديده وشرایط شمول كدر راحايز و بسا
حيث اسيسانتات قبول گرديدند .

باساس قرار داد كلتوري كه بين حكومت
افغانستان وجمهوريت عراق منعقد گرديده به
تعداد شش نفر از محصلان صنف اول اين
پوهنځي بادر نظر داشت درجه صنفی ولياقت
آنها بعد از تصويب مجلس محترم استادان
پوهنځي به جمهوريت عراق اعزام گرديده نندا
تحصيلات شانرا در رشته هاي مورد نظر به
سويه ليسانس وماستري دريكي از پوهنتون
هاي اسلامي آنكشور تكميل نمايند .

براي اينكه پوهنځي شرعيات بتواند از
طريق پخش ونشر تعاليم دين مقدس اسلام
به هموطنان خويش مصدر خدمت گردد بنايرآن
سعي بعمل آمده است تا مركز تحقيقات علمي
كه سنگ تهادب آن قبلا در حضور اعليحضرت
معظم هماميوني ازطرف جلالتماب ملك فيصل
پادشاه عربستان سعودي گذاشته شده است .
به فعاليت خود آغاز نمايد چنانچه اسانسانه و
ديگر امور نقشه كشي آن تكميل گرديده است
اميد است در سال ۱۳۵۲ دربنای تعمير آن

ریاست پوهنتون ...

- اینک تشکیلات فعلی پوهنځی شرعیات ذیلا توضیح می‌شود :
- الف معلمین :**
- ۱- معلم رتبه ۳-۳ نفر
  - ۲- معلم رتبه ۴-۴ نفر
  - ۳- معلم رتبه ۵-۵ نفر
  - ۵- معلم رتبه ۷-۱۰ نفر
  - ۶- معلم رتبه ۸-۸ نفر
- ب مامورین :**
- رئیس رتبه اول یکنفر
 معاون رتبه ۳ یکنفر
 مامور رتبه ۷ یکنفر
 مامور رتبه ۸ یکنفر
 مامور رتبه ۹ یکنفر
 مامور رتبه ۱۰ یکنفر
- ج- اجیران قرار داری داخلی :**
 تاپست درجه ۶-۷ دوفنر پیشخدمت یکنفر
 پیاده درجه ۱۱-۱۲ نفر

پوهنځی حقوق و علوم سیاسی
 ریاست پوهنځی حقوق و علوم سیاسی در سال های ۵۰ و ۵۱ در صنف جداگانه خود به تعداد ذیل محصل داشت :

در صنف چهارم حقوق عامه - ۷۶ نفرانات
 در صنف چهارم حقوق خصوصی - ۲۱ نفرذکور
 در صنف سوم حقوق عامه - ۶۶ نفر ذکور
 و سه نفر اناث

در صنف سوم حقوق خصوصی - ۲۵ نفر ذکور

در صنف دوم الف حقوق خصوص صی - ۱۳۱ نفر ذکور و پنج نفر اناث

در صنف دوم ب حقوق خصوص صی - ۶۶ نفر ذکور و پنج نفر اناث

در صنف اول الف حقوق خصوصی - ۷۲ نفر ذکورو ۱۱ نفر اناث

در صنف اول ب حقوق خصوصی - ۷۷ نفر ذکور و ده نفر اناث

همچنان در سال تعلیمی ۱۳۵۰ - به تعداد ۷۶ - نفر ذکور و چهار نفر اناث از شعبه حقوق عامه و بیست و یک نفر ذکور از شعبه حقوق خصوصی فارغ التحصیل و به جامعه تقدیم نموده .

پوهنځی زراعت
 چون هدف پوهنځی زراعت مانند دیگر پوهنځی ها تربیه جوانان وطن در شقوق مختلفه ساینسی زراعت به سویه عالیست ، لهذا در طول سال ۱۳۵۱ پوهنځی مذکور مصدر خدمات ذیل گردیده است :

الف - نتیجه امتحان سمستر دوم سال تعلیمی ۱۳۵۱ :

تعداد مشمولین امتحان - ۵۹۵ نفر
 تعداد کامیاب - ۵۹۲ نفر
 تعداد فارغان بسویه لیسانس ۱۱۴ نفر

ب- احصائیه محصلان از سمستر اول سال تعلیمی ۱۳۵۱ :

صنف اول - ۵۰ نفر
 صنف دوم - ۲۳۶ نفر
 صنف سوم - ۱۹۲ نفر
 صنف چهارم - ۱۱۶ نفر

ج- استادان که بعد از کسب درجه دکتورا و ماستری بوطن عودت نموده اند :
 درجه دکتورا ی : دوفنر
 درجه ماستری : سه نفر

د- احصائیه استناداتی که جهت تحصیلات عالی بخارج رفته اند :
 درجه دکتورا : پنج نفر بیروت امریکا

د افغانستان کالنی

بوده ، تحت نظریک آمر دومعاون و پنج نفر-
اعضای رتبه پنجم علمی که در رأسی شعبات
مهم کتابخانه امور واریسی اداره و تنظیم
کتابخانه را بدوش دارند فعالیت میکنند .

کتابخانه پوهنتون کابل فعلا در حدود یک
صدو نژده هزار جلد کتاب آماده توزیع و در
حدود ده هزار کتاب تحت دوران تکمیل مراحل
فنی و تخنیکي دارد . تا حال به تعداد نه هزار
کارت عضویت کتابخانه به استادا دان محصلان
و علمای کشور توزیع گردیده و روزانه در حدود
یک هزار و پنجاه نفر از کتابخانه استفاده می
نمایند و در حدود سه صد جلد کتاب روزانه
توزیع میگردد ، که بزرگترین ریکارد توزیع
کتاب از ابتدای تاسیس تا اکنون میباشد .

انکشافی مواد کتابخانه :

معمولا کارکنان کتابخانه پوهنتون کابل تهیه
و اد بهتر تازه تر و مفیدی را وظیفه اصلی
دانسته و در تلاش میباشد تا هر سالی که
عقب میرود ذخیره مواد کتابخانه را از سال
پیشتر بیشتر سازند به اساس این مفکور در
سال های گذشته در این تماس به مؤسسات
داخلی و خارجی و تشویق علما و فضلاء کشور
به کتابخانه بک تعداد کتب مفید و سودمند از
طریق اهداء و کمک بدست آوردند که بلندترین
ارقام نسبت به سال های گذشته میباشد .

علاوآ با در نظر داشت اینکه (پوهنتون-کابل
مرکز تحقیق نیز میباشد) به خریداری کتب
نفیس و ذیقیمت دری و پنبنتو که با هجوم
توریست های هندی ، ایرانی و پاکستانی ، در
حال خروج از کشور میباشد دست زده در
حدود هزار جلد کتاب خطی و پرارزش که از
سرایه کلتوری و غنای ملی افغانستان میباشد ،
خریداری کرده و مورد استفاده محققان کشور
قرار داده است که بطور مثال از هدیه
قرآن شریف (سخن قلمی که خط اول و آخر
آن لاجورد وسط و حاشیه مطلا دارا) جلد -
زرکوب میناتور شده و در سال ۹۴۲ ه توسط
سیمایش تحریر شده و اسما الحمینا (قلمی
زرکوب حوائسی همه میناتور شده در سال ۱۳۲۴
توسط محمدعلی افغان نوشته شده) (لواح جامی
و منطق الطیر نام برده هنوز هم در اندوختن این
ذخیره ملی که از پشتیبانی آمرین محترم

در سال ۱۳۵۹ پوهنخی حقوق دارا یشش
دیپارتمنت ذیل بود :

- ۱- دیپارتمنت حقوق عامه
- ۲- دیپارتمنت حقوق خصوصی
- ۳- دیپارتمنت حقوق اسلام
- ۴- دیپارتمنت علوم سیاسی
- ۵- دیپارتمنت حقوق جزا و کرمولوجی
- ۶- دیپارتمنت علوم اقتصادی

فعلا در کدر علمی پوهنخی حقوق به تعداد
سی و شش نفر استاد شامل بوده که از جمله
بیست و شش نفر آن در حال حاضر در پوهنخی
مصروف تدریس بوده و ده نفر در خارج
مصروف تحصیل میباشد در پوهنخی حقوق
شعبه ای وجود دارد که یکی بنام شعبه حقوق
عامه و دیگر بنام حقوق خصوصی که در شعبه
حقوق عامه پرسونل اداری برای تمام دوایر
دولتی و در شعبه حقوق خصوصی پرسونل ستره
محکمه و سایر دوایر دولتی تربیه و به جامعه
تقدیم می نماید .

کتابخانه پوهنتون

کتابخانه پوهنتون کابل با تاسیس اولین
پوهنخی (پوهنخی طب) پوهنتون کابل در سال
۱۳۱۱ تاسیس گردید و با انکشاف سریع
پوهنتون قدمهای انکشافی مثبت و متینی در
تقویه و پیشرفت آن برداشته شد بالاخره
حیثیت یک کانون بزرگ علمی پوهنتون را به
خود گرفته است این کانون علمی و یکا نه
گنجینه پر بهای پوهنتون کابل وقتی بکلی مجهز
گردید که در سال ۱۳۴۲ به تعمیر فعلی انتقال
یافت و کتب پوهنخی های پوهنتون بصورت
مرکزی در آن گنجانیده شد . از آن تاریخ به
بعد سرعت اجراءات ، تندیر و مؤثرتر گردید و
مطابق مرام عملی پوهنتون کابل در اجرای
پروگرامهای علمی و فرهنگی کشور به فعالیت
آغاز کرد .

ترتیب و اجرای تعلیماتنامه کتابخانه از
بازرزش ترین و مفیدترین شپکار های عصر
گنشته پوهنتون و از بهترین کار های آمران
سابق کتابخانه در گسترش علم و فرهنگ کثو
بوده ، دارای چارت وسیع تشکیل اداری و
فنی میباشد که به موجب آن در حال حاضر
کتابخانه دارای پنجاه نفر مامور و مستخدم

د داخلی اخبارو ....

دحمل ۱۳ :

څلور سوو او دیرش زرو افغانیو په مجموعی پانگی سره د پانگی اچولو دکمیټی په وروستیو غونډو کښی تصویب او منظور شول .

دحمل ۱۸ :

د نړۍ دروغتیا ورځ د «ستاسی زړه ستاسی صحت دی» ترشعار لاندی دروغتیا دوزارت په مرکز کښی دیوی غونډی په ترڅ کښی ونمانځله شوه .

دحمل ۱۹ :

دهمایونی اعلیحضرت مهربانیو اودصدراعظم دکتور عبدالظاهر او حکومت دهمدردیو مراتب مشاور وزیر دکتور عبدالوکیل په یوه ټولنه کښی چه دهرات دولایت به سالون کښی ترتیب شوی وه دهرات دښار دوروستیو بارانونو مصیبت خپلو ته ورسول .

دحمل ۲۰ :

دهرات دمصیبت خپلو سره دافغانی سره میاشتی دټولنی دعالی رئیس دخاص همدردی او دټولنی دمؤنرو او سمدستی مرستو په نسبت دهغه ولایت دخلکو دخوښی دزړه له کومسی مراتب دهرات دوالی دکتور محمد احسان رفیق په وسیله دوالا حضرت حضور ته په عرض ورسول شول .

دحمل ۲۱ :

دکنډز دښار داوبو رسولو شبکه چه دیرش زرو تنوته دخښلو اوبه برابروی دکنډز دوالی لهخوا پراستله شوه .

دحمل ۲۲ :

دافغانی سړی میاشتی دټولنی عالی رئیس والا حضرت شهزاده احمد شاه دایران په جنوب کی دزلزلی دپیښی په نسبت د خواشیننی خپل مراتب څرگند کړل .

دحمل ۲۳ :

دخارجه چارو دوزارت دااطلاعاتو مدیریت وویل چه دایران به جنوب کی دهغی سختی زلزلی دپیښی په نسبت چه په هغی سیمه کی یی زیات مالی اوځانی زیانونه رسولی دی دمعظم ټولواک همایونی اعلیحضرت له حضور څخه دایران دپاچا اعلیحضرت په عنوان دهمدردی تیلگرام مخابره شوی دی .

دافغانی سړی میاشتی دټولنی دعالی رئیس والا حضرت شهزاده احمد شاه دمدایت په اساس یوشمیر هغه ټپیان چه دکاپیسا ولایت په جمال آغه کښی دبازار په ورځ دباروتو په چاودنه کښی یی سخته صدمه لیدلی وه دکابل روغتونوته لیردول شوی اودافغانی سړی میاشتی دټولنی په لگښت ترنداوی لاندی نیول شوی دی .

دحمل ۱۴ :

دافغانی سړی میاشتی دټولنی دعالی رئیس والا حضرت شهزاده احمد شاه دمدایت سره سم صحی یونټ په طبی وسایلو دلومړنیو مرستو په لوازمو او دواگانو اود ټولنی په امبولانسونو مجیز دکوهستان په جمال آغه کښی دباروتو د چاودنی په پیښه کښی دمصیبت خپلو دنداوی او علاج دپاره کاپیسا ولایت ته روان شو .

دحمل ۱۵ :

صدراعظم دکتور عبدالظاهر دهغو ټپیانو پوښتنه وکړه چه دکاپیسا په جمال آغه کښی یی دباروتو دچاودنی په اثر صدمه لیدلی او په نادر شاه او وزیر اکبر خان روغتونونو کښی ترنداوی لاندی دی .

دحمل ۱۶ :

دکاپیسا والی ښاغلی سیدقاسم په داسی حال کښی چه په کاپیسا کښی دسړی میاشتی دنما یندگی عاجل هیأت اود افغانی سړی میاشتی دټولنی صحی یونټ ورسره ملگری ؤ دهغو کسانو کورونو ته چه دجمال آغی دبازار دباروتو دچاودنی په پیښه کښی مړه شوی ورغی دهمایونی معظم اعلیحضرت د تسلیت پیغام او دافغانی سړی میاشتی دټولنی دعالی رئیس والا حضرت شهزاده احمد شاه همدردی یسی هغوی ته ورسول .

دحمل ۱۷ :

دافغانی نستان اود ولسی چین دجمهوریت ترمنځ د ۱۹۷۲ کال دپاره دمسالونو دتبادلی پروتوکول په کابل کښی لاسلیک شو .

دحمل ۱۸ :

دحسابی څیړنو ددوو پروژو اود ودانیو دمیخ دتولید دیوی پروژی تاسیسول د نهو ملیونو

د افغانستان کالني

چاري د پوهنتون دموقت رئيس په حيث
اجراء كړي .

دحمل ۳۱ :

د چاريكارو د ښارو پكتون د چاريكارو دميرمنو
د ټولني دنمايندگي په امرت ختم شو دمرتبه
پروگرام سره سم په چاريكارو كي دميرمنو د
ټولني دنمايندگي د فعاليت لمنه پراختيا مومي
اوليك د زده كولو دستنو د گنډلو د كورسونو
جوړيدلو او نورو اجتماعي خدمتونو ته پراختيا
وركوله كيږي .

د ټور لومړي :

د ښار جوړولو د پروگرام په اساس په
شبرغان كښي تر اوسه پوري دري سوه او
شپږ اتيا يو پوږيز او دوه پوږيز شخصي
كورونه اووه سوه او اته ويشت دكانونه اته
اپار تما نونه او څلور ديرش سرايونه جوړ
شويدي .

د ټور ۲ :

د دروغتيا وزير پوهاند دكتور محمد ابراهيم
مجيد سراج د گنډي او پښتون زرغون دولسواليو
صحي چاري وكتلي اودغو ولسواليو مستحقينو
تهني دصحي مرستي دويشلو په باب دصحي
كاروان سره خبري وكړي .

د ټور ۳ :

د روح المدارس په نامه د ديني علومو ښوونځي
مدرسه د قرآن عظيم الشان د څو مباركو آيتونو
له تلاوت نه وروسته د پكتيا دولايت په مركز
گرديز كښي پرانستله شوه .

د ټور ۵ :

د اسلام دستر پيغمبر او د بشريت دنړۍ
دستر لار ښوونكي حضرت محمد مصطفي (ص)
نيكمرغه ميلاد دغونډو په جوړيدلو اود پاك
قرآن په تلاوت دنيوي احاديثو په لوستلو او
دوينا وو او خطابو په وركولو سره په ټول
هيواد كښي ونمانځله شو .

د ټور ۵ :

د صدارت دمقام په امر ، ولايتونه مكلف
شويدي چه دا حثكار اود ارتزاقی مواد د بيبي،
دلويږدلو كلك مخنيوي وكړي .

د ټور ۶ :

د رضا كارو مير منو د ټولني دعالي رئيسي
والاحضرتي شهنزادي بلقيس دهدايت په اساس
د كندهار دوينو بانك تاسيس اود بنسټ

دحمل ۲۴ :

د دروغتيا وزير پوهاند دكتور محمد ابراهيم
مجيد سراج دهرات دولي په ملگرتيا سره
د كشمك او گلران دولسواليو صحي حالتونه له
نژدې څخه وليدل او موظفينو سره يي دهغه
ځاي دناروغانو دنداوي په باب خبري وكړي .

دحمل ۲۵ :

د خارجه چارو وزير ښاغلي محمد موسي
شفيق دولسي چين د جمهوريت د خارجه چارو
دوزير ښاغلي جې پنگ في په بلنه دالوتكي
په واسطه هغه هيواد ته روان شو .

دحمل ۲۶ :

د دروغتيا وزير پوهاند دكتور محمد ابراهيم
مجيد سراج دهرات دولي په ملگرتيا دزنده
جان او غور يانو دولسواليو صحي چاري
وكتلي او د ولسواليو د نارو غانو دنداوي او
په مستحقانو باندي ديوې اندازي ویتامين،
وچو شيدې ، او صابون دويشلو په باب
مربوطو موظفينو ته هدايت وركړ .

دحمل ۲۷ :

د هيواد دصناعاتي پروژو د توليداتو نندارتون
د تجارت دوزير پوهنوال محمد عارف غوثي
له خوا د كابل داتر كاتي ننتل د هويل په
ستر سالون كي پرانستل شو .

دحمل ۲۸ :

يوژرو دوه سوه پنځه څلويښت ټنه پنبه له
افغانستان څخه چكو سلواكيي ته صادريږي .

د دغي اندازي پنيي د صادريدلو قرار داد
د يو مليونو پنځه نوي زرو او شپږ سوډالرو
په بيه په كابل كسي دسپين زر شمرگت اود
چكو سلواكيي د تجارتي مستشاريت ترمنځ
لاسليك شو .

دحمل ۲۹ :

د كابل - تهران ترمنځ تيلفوني مخابره چه
څوموده دمخه په امتحاني توگه سره جاري وه
د كيرير دستگا وو په واسطه د دواړو هيوادو
دمخابراتو دوزيرانو دوينا وو په ترڅ كي په
رسمي توگه شروع شوه .

دحمل ۳۰ :

د صدارت عظمي دفرمان په اساس پوهاند
دكتور محمد ياسين عظيم د پوهني دوزارت
لومړي معين موظف شويدي چه پخپله اوسني
وظيفه بر سيره موقتاً د پوهنتون د رياست

د داخلی اخبارو ....

افغانی سری میاشتی دټولنی دعالی رئیس والا حضرت شهبزاده احمد شاه او د حکومت دهملردی مرآتب دسمنگانو د ولایت دخلسم دولسوالی دوروستیو سیلاژ مصیبت خپلوته ورسول او هدایت یی ورکې چه دمرستی دغنمو یوه اندازه غله هغو کسانوته چه د سیلاژ په اثر زیانمن شویدی ورکړل شی .

دټور ۱۳ :

درضاکارو میرمنو دجرگه گمی دعالی رئیس والا حضرتی شهبزادی بلقیس هدایت په اساس دهیواد یو ویشته ډوله ملی او محلی جامی دانتر کانتیننتال په هوتل کبئی دهغی غونډی په ترخ کبئی چه درضا کارو میرمنو د جرگه گمی لهخوا جوړه شوی وه و بشودل شوی .

دټور ۱۴ :

افغانی او اردنی هیاتونه ددواړو هیوادونو ترمنځ دملکی هوا نوردی دخد متونو په باب موافقی ته ورسیدل .

دټور ۱۶ :

همایونی معظم اعلیحضرت دهند قاضی القضاات ښاغلی سیکری دگلخانی په مانی کبئی شاهانه حضورته و مانه دهغی شرفیابی په وخت کبئی قاضی القضاات پوهاند دکتور عبدالحکیم ضیایی ، دستری محکمی قاضی اود قضایه قوی اداری لوی آمر دکتور ولید حقوقی او په کابل کبئی دهند لوی سفیر ښاغلی کمال مهتا هم حاضر وو .

دټور ۱۷ :

دهند قاضی القضاات ښاغلی اسام سیکری او میرمن یی افغانستان ته له رسمی مسافرت څخه وروسته دآریانا په الوتکه کبئی خپل هیواد ته روان شول .

دټور ۱۸ :

دسری میاشتی بین المللی ورځ دهیواد په مرکز او ولایاتو کبئی دغونډو په ترخ کبئی ونمانځله شوه .

دټور ۱۹ :

دخارجه چارو دوزارت داطلاعاتو مدیریت خبر ورکې چه دهمایونی معظم اعلیحضرت له حضور څخه دچکو سلواکی دسو سیا لیستی هیواد مرکز پراگ ته دهغه هیواد دجمهور رئیس لودویک سووبودا په نامه دمبارکی تلگرام مخابره شویدی .

تیره یی دروغتیادوزیر پوهاند دکتورمحمدابراهیم مجید سراج په وسیله دکندهار دعالی روغتیا : آمریت په محوطه کبئی کینودله شوه .

دټور ۷ :

دافغان نستان او شوروی اتحاد تر منځ د ۱۳۵۱- او ۱۳۵۲ کلونو له پاره دکلتوری او فرهنکی تبادلو موافقه لیک داطلاعاتو او کلتور دوزارت په صالون کبئی لاس لیک شو .

دټور ۷ :

دصابون جوړولو یوی فابریکی دورځی د څلویښت ټنه صابون دتولیدولو په ظرفیت په کابل کی پخپلو تولیداتو شروع وکړه .

دټور ۷ :

له افغانستان څخه شوروی اتحاد ته د څلورو ملیونو څلور لکه او اتیا زره ډالرو په بیه د پنځه زره شپږ سوه ټنو افغانی پومی دصادریدلو تړون دسیپین زر شرکت او په کابل کی دشوروی دتجارتی مستشاریت تر منځ لاسلیک شو .

دټور ۹ :

دجنوبی پښتو بستان دپلو چستان مشر ښاغلی نواب محمد اکبر خان پکتی داروپاڅخه دتنگ په لاره کی دیوی لنډی استوگنی لپاره کابل ته را ورسید .

دټور ۱۰ :

دقاضی القضاات پوهاند دکتور عبدالحکیم ضیایی په بلنه سره دهند قاضی القضاات ښاغلی اسام سیکری او دده ماندینه دپو رسمی مسافرت لپاره کابل ته را ورسیدل .

دټور ۱۱ :

د هند قاضی القضاات ښاغلی اسام سیکری په داسی حال کی چه دستری محکمی اداری رئیس ښاغلی کبیرالله سراج اودقضایه قوی دعالی شوری ددفتر آمر ښاغلی هدایت الله عزیز ی هم حاضر د اعلیحضرت شهبید سعید مزارت له لارو گلبی یی پری کینودله .

دټور ۱۲ :

دهند قاضی القضاات ښاغلی اسام سیکری دصدارت دمرستیال دکتور عبدالصمد حامدسره دصدارت په ودانی کبئی دپیژنه گلوی کتنه وکړه په دغه وخت کبئی په کابل کی دهند لوی سفیر هم حاضر و .

دټور ۱۳ :

دبغلان والی ښاغلی فضل الحق خالقیار د

د ٢٠ د ټور :

د افغانستان د زولوژی د پروژو افتخاری رئیس والا حضرت شهبزاده محمد نادر د کابل دوحش په پښ کی حیوانی موزیم پرانیست .

د ٢١ د ټور :

د ننګی هار د ناوی د پراختیا په پروژه کی سړکال خلور زره او نسه سوه چریبه ځمکه نوی د خړوبولو لاندی راغلی اود گټی اخستلو لپاره چمتو شویده .

د ٢٣ د ټور :

د پاکستان د جمهور رئیس ښاغلی بوتو محترمه ماندینه میرمن نصرت بوتو د گلخانی په ماڼی کی د معظم ټولواک همایونی اعلیحضرت او معظمی ملکی په حضور مشرف شول .

د ٢٤ د ټور :

د محکوم پښتونستان دمشر او عوامی نیشنل د گوند درئیس ماندینه میرمن نسیمه ولی له افغانستان څخه دیوی لنوی او دوستانه کتنی لپاره کابل ته راوړسید .

د ٢٥ د ټور :

د پاکستان د جمهور رئیس چالتماب ذوالفقار علی بوتو ماندینه میرمن نصرت بوتو دیوه هیات په مشری د دوستانه غیر رسمی مسافرت په غرض د ټور په ٢٣ نیټه کابل ته راغلی وه خپل هیواد ته لاره .

د ٢٧ د ټور :

د محکوم پښتو نستان دمشر اود نیشنل عوامی گوند درئیس خان عبدالولیخان ماندینه میرمن نسیمه ولی د والاحضرتی شاهدخت بلقیس سره دهغوی په کور کښی خبری وکړی .

د ٢٨ د ټور :

د پکتیا ولایت د اطلاعاتو او کلتور مدیریت ودانی د بنسټ تیربه د عظیم الشان قرآن دڅو آیتونو له تلاوت څخه وروسته په گردیز کښی د اطلاعاتو او کلتور د وزیر ښاغلی محمد ابراهیم عباسی له خوا کیښودل شوه .

د ٢٨ د ټور :

د عدلیی و زیر او لوی څارنوال پوهندوی محمد انور از غندیوال د بامیانو دوالی ښاغلی عبدالحمید مبارز په ملگرتیا سره دهغه ولایت دښځو او نارینه ژ بندیخانی ولیدلی او د بندیانو په عریضو باندي غور وکړ .

د ٢٩ د ټور :

دما ورای جهان د هوا نوردی شرکت چه د امریکی د متحده ایالاتو د هوایی کمیٹیو څخه دی په دی وروستیو وختونو کښی په کابل کی پرانستل شوی اوپه کارنی پیل کړی دی .

د ٣٠ د ټور :

عدلیه وزیر اولوی څارنوال پو هندوی محمد انور از غندیوال د مربوطو چارو د کتنی په مقصد مزار شریف ته ورسید .

ښاغلی از غندیوال وروسته بیا د بلخ دوالی په ملگرتیا د شاه ولایت مپارکه روضه وکتله اود مبارکی روضی دشمالی او ختیځو دروازو اورواونو د ترمیم په برخه کښی ئی داوفاو داداری مسیلمی مرستیال مولانا عبدالقدیر شهاب ته لارښودنه وکړه .

د ٣١ د ټور :

د شوروی تاجکستان د جمهوریت د صدراعظم مرستیال میرمن مخفر ت کریموا د صدارت د مرستیال دکتور عبدالصمد حامد سره د صدارت په ماڼی کی د پیژندگلوی کتنه وکړه .

د جوړا لومړی :

د همایونی معظم اعلیحضرت له حضوره د مغلستان د جمهوریت د ستر خورال درئیس ښاغلی سیامو دمړینی په مناسبت دهغه هیواد د صدراعظم ښاغلی تسن پال په نامه اولانباتور ته د تعزیت تیلگرام مخابره شویدی .

د جوړا ٢ :

همایونی معظم اعلیحضرت د ایران پخوانی خارجه وزیر ښاغلی اردشیر زاهدی د گلخانی په ماڼی کښی په شهبزادی حضور ومانه .

د جوړا ٣ :

د کویت په کابینه کی د دولت وزیر اود پلان جوړولو د چارو اود پارلمانی شتونو مسؤل ښاغلی عبدالعزیز حسین د پلان د وزیر دکتور عبدالواحد سرابی په بلنه د افغانستان او کویت ترمنځ دیولی اقتصادی او تجارتي خبرو د سرته رسولو دپاره کابل ته راوړسید .

د جوړا ٣ :

وا لاحضرتی شهبزادی بلقیس د تاجکستان د صدراعظم مرستیاله میرمن مخفر ت کریموا اود شوروی اتحاد دښځو دکمیټی سکرتره میرمن گالینا فرلوه په کاریز میرکی خپل حضورته ومنلی .

د داخلی اخبارو ....

دجوړا ۴ :

د کرنی او اوبو لگولو وزیر ښاغلی عبدالحکیم د بلخاریی د زراعتی پروژو د کتنی لپاره دهغه هیواد د حکومت په بلنه صوفیې تولاړ .

دجوړا ۶ :

دگران هیواد د خیلواکسی د تر لاسه کولو دڅلور پنځوسمی کالیزی په مناسبت دکابل فاتح والا حضرت مارشال شاه ولیخان غازی، والا حضرت جنرال سردار عبدالولی، صدراعظم دکتور عبدالظاهر، دولسی جرگی رئیس پوهنوال دکتور محمد عمر وردگ، دمشرانو جرگی رئیس سناتور عبدالهادی داوی، قاضی القضاة پوهاند

دکتور عبدالحکیم ضیایی، دصدرات مرستیال دکتور عبدالصمد حامد، دکابینی غړی، دستری محکمی قاضیان، دشوړا ددواړو جرگو غړی او ملکی او عسکری عالی رتبه ما مورین د دلکشا مانی تولاړ او خپلی مبارکي ئی دهیواد دخیلواکی دساتونکی همایونی معظم اعلیحضرت حضورته په مخصوص کتاب کښی درج او لاس لیک کړی .

دجوړا ۷ :

د خارجه چارو دوزارت داطلاعاتو مدیریت ویل چه دهمایونی معظم اعلیحضرت له خواد انگلستان دعلیا حضرتی ملکی دکاکا والا حضرت اداورد دیوک اف وند سور دمړینی په مناسبت دنوموړی علیا حضرتی په عنوان لندن ته د همدردی تیلیگرام مخاږه شویدی .

دجوړا ۷ :

داطلاعاتو او کلتور دو وزارت دانکشافی پروگرام په اساس دغور دولايت په مرکز چنجران کی د افغانستان راډیو له خوا دراډیو آخذی دستگاه په کار واچوله شوه .

دجوړا ۸ :

دکرنی او اوبو لگولو دوزارت اوبه کابل کښی دشوروی اتحاد دلوی سفارت دافتصادی مستشاریت ترمنځ دغازی آباد دفسارم دډبره برداری تړون لاسلیک شو .

دجوړا ۸ :

دمدافع وکیلانو ټولنی دعلیی دوزارت د دولت دفضاواوو په ریاست کښی خپله لومړنی غونډه وکړه .

دجوړا ۹ :

دکرنی دختیځی حوزی دحیوانی ناروغیو د تشخیص لاپر اتوار دننگرهار دوالی ښا غلی محمدگل سلیمانخیل په وسیله دجلال آباد دختیځ په شپږ کیلو متري کښی پرانستل شو .

دجوړا ۱۰ :

ددرضاکارو میرمنو د ټولنی دعالی رئیس والا حضرتی شهبزادی بلقیس دهادیت په اساس دټولنی دغړو یو هیات دهرات ولایت ته روان شو .

دجوړا ۱۲ :

دپښتو نستان ستر مشر جناب خان عبدالغفار خان او دمحکوم پښتو نستان اودملی عوامی گوند مشر خان عبدالولی خان له جلال آباد نه کابل ته راورسیدل .

دجوړا ۱۲ :

دښوونکو دروزنی دتعلیمی نصاب دپراختیا دریم سیمینار دشپږو آسیایسی هیوادو د نمایندگانو په شمول په کابل کی پرانستل کیری .

دجوړا ۱۳ :

دښوونکو دروزنی بین المللی دریم نیمايي سیمه ایز ورکشاپ دقرآن عظیم الشان دشو آیتونو له تلاوت څخه وروسته دپوهنی دوزارت دلومړی معین دکتور محمد یاسین عظیم له خوا دانترکانتیننتال په هوټل کښی پرانستل شو .

دجوړا ۱۴ :

په پل علم کی دلوگر دولايت دمرکزی ښار دجوړولو چاری دفوايد عامی دمديريت دودانی د بنسټ ډبري په ایښودلو سره دهغه ځای دوالی ښاغلی و حید اعتمادی په واسطه د افغانستان دنیکمرغی په دعا شروع شو .

دجوړا ۱۶ :

دمحکوم پښتو نستان مشر اودملی عوامی گوند رئیس ښاغلی خان عبدالولی خان صدراعظم داکتر عبدالظاهر اود صدرات دمړستیال داکتر عبدالصمد حامد سره دصدرات عظمی په مانی کی وکتل .

دجوړا ۱۸ :

دمحکوم پښتو نستان مشر اود ملی عوامی گوند رئیس خان عبدالولی خان دالوتکی په واسطه پښورته لاړ .

د افغانستان کالني

دجوزا ۲۰ :

دهرات دوالي دكتور محمد احسان رفيق سره دگذري دولسوالي دملا ناسفند په سيمه كې دوهم كمپ او دمزل خواجه گانو دكلي مصيبت خپلي ساحي چه دهرات دوچكالي دعواقيو يو شمير مصيبت خپلي په هغه خاي كې استو گنه لري وليدلي اود معظم ټولواك همايوني اعليحضرت نيكي آرزو گاني او سلامونه او دغه راز د ښاغلي صدر اعظم هيلي بي هغوي ته ورسولي.

دجوزا ۲۵ :

والاحضرت شهزادگي بلقيسه او والاحضرت جنرال سردار عبدالولي المان داتحادى جمهوريت دحكومت په بلنه هغه هيواد ته لاړل .

دجوزا ۲۶ :

دملي دفاع وزير ستر جنرال خان محمدچه ديويهايت په مشري د شوروي اتحاد ددفاع وزير په بلنه ديوي رسمي او دوستانه كتنى له پاره هغه هيواد ته تللي و كابل ته راستون شو .

دجوزا ۲۷ :

دافغانستان سره دامريكى دمتمده ايالاتو ددوه مليونه درى سوه او درى ديرش زره او بنځه سوه ډالرو په چوكاټ كښى دامريكى د يوسلو اته زره ډالرو بې بدله مرستى موافقه ليك دپلان په وزارت كښى لاس ليك شو .

دجوزا ۲۸ :

دهيواد دولاياتو دكروند گرو غونډه دكرنى او ابو لگولو دوزير ښاغلي عبدالحكيم په وينا پرانستله شوه .

دجوزا ۲۹ :

دكابل دشمال لويديځ ددرېم سب ستيشن دجوړولو كار دخلوينيت ميگاوات په ظرفيت شروع شو .

دجوزا ۲۹ :

دهرات ، بادغيس ، غور او فارياب ولايتونو ته دمرستى دپروگرام دتنظيمولو ، تعقيبولو او هم آهنك كولو په منظور دوزيرانو يوه كمېټه وټاكله شوه .

دجوزا ۳۰ :

والاحضرت شهزادى بلقيس او والاحضرت جنرال سردار عبدالولي له فرانكفورټ نه بن ته ورسيدل .

دښوونكي دروزني تعليمي نصاب دسيمه ايز وركښاپ غونډى چه دپوهنى دوزارت له خوا د يونسكو په همكارى او دڅينو آسيائى هيوادونو په گډون په كابل كښى روانى وى پساي ته ورسيد .

دجوزا ۲۱ :

دعرفان مجلى د تاسيس پنځوسمه كاليزه دنجات دليسى په تالار كې تجليل شوه .

هغه ټولنه چه په دى نسبت جوړه شوى وه دپوهنى وزارت دلومى معين پوهاند محمد ياسين عظيم له خوا په يوى وينا سره پرانستل شوه .

دجوزا ۲۲ :

مشاور وزير داكتر عبدالوكيل دتخار مركز تالقانوته ورسيد او دهغه خاي دوالي ښاغلي محمد نعيم او مخورو سره يې دكرنى دانكشاف په باره كې خبرى وكړى .

دجوزا ۲۳ :

معظم ټولواك همايوني اعليحضرت په حضور دگلخاني په ماڼى كښى يوه غونډه جوړه شوه چه په هغى كښى په دى خو وروستيو مياشتو كښى دوچكالي څخه درايبدا شوو حالاتو په تيره بيا دهرات ، بادغيس ، غور او فارياب په ولايتونو كښى منځ ته راغلى وى تر مطالعى

لاندى ونيول شول . په دغه غونډه كښى صدر اعظم دكتور عبد الظاهر دحكومت هغه تدبيرونه چه دنوموړو حالاتو په باب نيسول شويدي او هغه اقدامات چه تر لاس لاندى دى دمعظم ټولواك حضورته په عرض ورسول .معظم همايوني اعليحضرت امروفرمايه چه بايد دهغو ډير مصيبت خپليو ولاياتو حالات له نژدى څخه دحكومت لخوا دعاجلى وارسى اورسيدگى لاندى ونيول شي او پدى باره كښى دى مفصل راپور برابر شي .

دجوزا ۲۴ :

دمور د ورځى شپږمه كاليزه دافغان ولس دمعنوى مور عليا حضرتى معظمى ملكى د پيغام په لوستلو سره دشاندارو غونډو په ترڅ كې په ټول هيواد كې ونمانځله شوه .

دجوزا ۲۴ :

دصدارت مرستيال دكتور عبدالصمد حامد

د داخلی اخبارو ...

دسرطان لومړی :

د مستظرفه صنايعو دپاره د ډبليو چوپولو دستگاه دقرآن عظيم الشان دخو مبارکوايتونو له تلاوت نه وروسته دکسانو او صنايعو دوزير انجنير محمد يعقوب لعلی له خوا پرانستله شوه .

دسرطان ۲ :

دسری میاشتی دعالی ټولنی درئيس گران والا حضرت شهزاده احمد شاه په حضور عالی غونډه دصدارت عظمی په مانی کبني دزياتي مرستی دتنظيم او ترتيب په منظور دهرات ، غور ، بادغيس ، فاریاب دمصیبت خپلو سیمو سره جوړه شوی وه .

دسرطان ۳ :

دکوفی په خط دقرآن عظيم الشان د تفسیر خوپایي چه په غالب گومان سره دهجری خلورمی پیری په وروستيو اود پنځمی پیری په لومړيو وختونو کبني یعنی نژدی نهه سوه کاله پخوا لیکلی شویدی داطلاعاتو او کلتور دوزارت دعامة کتابخانو دریاست له خوا چاپ شوی دی .

دسرطان ۳ :

دافغانستان او ولسی چین د جمهوریت ترمنځ دپروان داوبو لگولو دپروژی دمرغانو دپروژی اود ورینمو دجنجیو دروزلو دپروژی دکیمیایوی موادو او سامان دماشین آلاتو د تهیه کولو دټرون بشپړو ونکی ضمیمه اسناد دکرنی او اوبو لگولو په وزارت کبني لاسلیک شول .

دسرطان ۴ :

دزلزلی په اثر دبغلان دولايت د نهرين په ولسوالی کی خلور تنه مړه او پنځه تنه ټپیان شول دغه راز دتخار دولايت داشکمش په ولسوالی کی پنځه تنه دکوفی لاندی شول .

دسرطان ۵ :

دهیواد دتودو سیمو دولایاتو دپلټونکو اود سیانس دشبونڅیو دشبونکو دمعلو ماتو د زیاتولو په غرض دسیانس یومیاشتی سیمینار دپوهنی د وزارت دسیانس په مرکز کبني پرانستل شویدی .

دسرطان ۶ :

د خوراکي او پوشاکي موادو دیوی کافی اندازه ویس چه دعلیا حضرتی معظمی ملکی

له حضور څخه دغور دولايت دمستحقو اومصیبت خپلو میندو او کوچنیانو دپاره لپړل شوی وو دنازو وپکتون دمديری په وسیله شروع شو .

دسرطان ۸ :

دافغانی سری میاشتی دټولنی دعالی رئیس والا حضرت شهزاده احمد شاه دهمدر دی مراتب دبغلان دولايت مؤلف هیأت له خوا

دنهرین دولسوالی دوروستی زلزلی مصیبت خپلیوته ابلاغ شول اود ټولنی هغه مرستی یی چه غنم او جامی وی هغوته وویشلی .

دسرطان ۹ :

والا حضرته شهزادی بلقیس او والا حضرت جنرال سردار عبدالولی چه دآلمان داتحادی

جمهوری حکومت په بلنه دیودوستانه مسافرت لپاره هغه هیواد ته تللی ؤ کابل ته راورسیدل «کابل ته بیرته راستانه شول»

دسرطان ۱۰ :

دخارندوی دنجونو دټولنی افتخاری عالی رئیسه والا حضرته شهزادی مریم دلبنکرگه دخارندوی دهمکارانو دجرگه کی دپرانستلو په غرض له کندهار نه لبنکرگه ته ورسیدله .

دسرطان ۱۱ :

په پوره اندازه سره له هغه خوراکي او پوشاکي مواد چه دغور دولايت دمستحقو میندو او کوچنیانو دمستی لپاره دعلیا حضرتی معظمی ملکی له حضور را استول شوی ؤ وویشل شول .

دسرطان ۱۲ :

دافغانستان او عراق تر منځ دفرهنگی همکاری موافقه لیک په بغداد کبني لاسلیک شو .

دسرطان ۱۳ :

دفاریاب دولايت د قیصار دولسوالی دصحی مرکز دبنسټ تیره کیشودله شوه .

دسرطان ۱۴ :

معظم ټولوک همایونی اعلی حضرت او علیا حضرتی معظمی ملکی دبریتانیی خارجه وزیر سرالک دگللس هیوم او دده میرمنه دگلخانگی په مانی کسی اعلی حضرتینو خپل حضورته ومنل .

دسرطان ۱۴ :

علیا حضو تی معظمی ملکی دکال ممتازی میندی په شاهی ارگ کبني خپل حضور ته ومنلی .

د افغانستان کالني

اساس د چغچران دنجونو اساسي ښوونځي پرانستل شو .

دسرطان ۲۲ :

معظم ټولواک همایوني اعليحضرت په وياړ دهند دجمهور رئيس جلالتماب وي وي گيري لخوا د چهلستون په ماڼۍ کښي ميلمستيا ترتيبه شوي وه .

دسرطان ۲۲ :

دهند جمهور رئيس جلالتماب وي وي گيري اوځينو ملگروبي دکابل موزيم وکوت .

دسرطان ۲۳ :

دهند جمهور رئيس جلالتماب وي وي گيري چه دمعظم همایوني اعليحضرت په بلنه ديوه رسمي دوستانه سفر دپاره کابل ته راغلي و په الوتکه کي نوي ډيلي ته لاړل .

دسرطان ۲۳ :

دباد غيس دولايت دغور ماچ په ولسوالي کي دصحي اساسي مرکز دوداني دبنسټ ټيره

دزيرنون دروغتون اودکورنيو دلار ښوونسي درئيسي ميرمن نظيفه غازي نواز له خوا کيښودل شوه .

دسرطان ۲۴ :

دقرآن عظيم الشان دشو آيتونو د لوستلو څخه وروسته پهخير خانه مينه کي د روغتيا د

وزارت دعومو ډيپو او مرکزي عمومي ورکشاپ دبنسټ ډيره دهغه وزارت دمعين پوهاند دکتر اختر محمد خوشبين په واسطه کيښودله شوه .

دسرطان ۲۴ :

دافغان ملت معنوي مور عليا حضرتي معظمي ملکي دهرات دولايت دبيوزلو ميندو سره د مرستي پهغرض سلزره افغاني ورگړي دي .

دسرطان ۲۵ :

داطلاعاتو او کلتور دوزارت د انکشافی پروگرامونو په اساس دتالقانو عامه کتابخانه

دتخار دوالي ښاغلي محمد نعيم برکي له خوا پرانيستله شوه .

دسرطان ۲۶ :

دافغاني سري مياشتي ډولني دعالي رئيس والاحضرت شهبزاده احمد شاه دهدايت په اساس پهخيرخانه مينه کښي د افغاني سري مياشتي ډولني دروغتيا دلومړنيو مرستو يو مرکز دمرستون درئيس اوددغي ټولني د اجتماعي او

دسرطان ۱۴ :

دخارجه چارو دوزير ښاغلي محمد موسي شفيق په بلنه دبرتانيي خارجي وزير سرالک دگلښ هيروم اودده ماندينه کابل ته راغلل .

دسرطان ۱۵ :

دصداارت مرستيال دکتر عبدالصمد حامد دشوروي اتحاد دحکومت په بلنه ديو هيات په مشري مسکو ته روان شول .

دسرطان ۱۵ :

دپښتو نښتوان مشر خان عبدالغفار خان دمعالجي پهغرض دالوتکي په وسيله دالمان اتحادی جمهوريت ته لاړ .

دسرطان ۱۷ :

دافغانستان دشاهي حکومت اود شوروي اتحاد دحکومت تر منځ په ملکي هوايي رياست کښي دملکي الوتکو له تښتولو څخه دمخنيوي په باب دهمکاري موافقه ليک لاس ليک شو .

دسرطان ۱۸ :

شاهانه ذات دخيلو ارځښتناکو ارشاداتو په ترڅ کښي دکوچني دروغتيا موسسه چه دهند دولت په مرسته جوړه شويده دافغانستان اود هند ددوستانه روابطو يو ثمر ښوونکي مظهر وگاڼه .

دسرطان ۱۹ :

دهمايوني معظم اعليحضرت په بلنه دهند جمهور رئيس جلالتماب وي وي گيري د رسمي او دوستانه مسافرت دپاره کابل ته راورسيده اود شهنيراري ذات له خوا هرکلي ورته وويل شو .

دسرطان ۲۰ :

دهند دجمهور رئيس جلالتماب وي وي گيري په وياړ سره دگلخاني په ماڼۍ کي دمعظم ټولواک همایوني اعليحضرت له خوا يوه ميلمستيا شوي وه .

دسرطان ۲۱ :

پهداسي حال کښي چه همایوني معظم اعليحضرت حضور درلود دهند جمهور رئيس جلالتماب وي وي گيري دما شومانو روغتون اود ماشومانو دروغتيا موسسه په اکبر خان مينه کښي پرانيستله .

دسرطان ۲۱ :

دعليا حضرتي معظمي ملکي دهدايت په

وزارت خارجه

- ۴- **دلو** : هیأت افغانی تحت ریاست انجنیر میر محمد اکبر رضاء جهت ادامه مذاکرات روی موضوع آب از رود هیرمند عازم تهران شد. مهندس صنعی اصفیابحیث رئیس هیأت ایرانی تعیین شده است .
- ۷- **دلو**: ښاغلی صدراعظم اظهار داشت افغانستان طی سالیان متوالی باهمدردی کامل با مردم ویتنام ، حق ایشان را به صلح و برکنار بودن از تعرض: در خاک شان ، پشتیبانی کرده است .
- راپوری درباره مذاکرات تهران بمجلس وزراء تقدیم شد .
- ۱۰- **دلو**: افغانستان از صندوق ملل متحد برای کنترل سؤ استعمال مخدرات ، امداد مالی و تخنیکی مطالبه کرد.
- ۱۴- **دلو** : رئیس هیأت افغانی جر یان مذاکرات تهران را درمورد آب از رود هیرمند به ښاغلی شفیق صدراعظم راپور داد .
- ۱۹- **دلو** : آغاز کنفرانس وزرای خارجه کشور های اسلامی در کابل در اجتماع طرابلس تعیین خواهد شد .
- ۲۰- **دلو**: دکتور محمد اکرم بحیث سفیر کبیر افغانی در قاهره تعیین شد .
- دکتور روان فرهادی معین سیاسی وزارت امور خارجه بحیث سفیر کبیر افغانی در پاریس مقرر شد .
- ۲۹- **دلو**: حکومت افغانستان تا سیس روابط سیاسی را با بنگله دیش قبول کرد .
- ۳۰- **دلو**: یک هیأت افغانی برای اتخاذ تدابیر علمی جهت تاسیس یک دفتر برای نمایندگی افغانی در داکه عازم بنگله دیش گردید .
- اول حوت ۱۳۵۱** : درباره تاسیس روابط سیاسی بین افغانستان و ستریکال موافقه بعمل آمد و موضوع طی اعلامیه یی، از کابل و داکار دریک وقت نشر شد .
- ښاغلی محمد موسی شفیق صدراعظم و وزیر امور خارجه ښاغلی منصور رشید الکبخیا وزیر خارجه لیبیا را برای یک مسافرت دوستانه به افغانستان دعوت نمود .
- ۲- **حوت** : ښاغلی محمد موسی شفیق صدراعظم مراتب همدردی حکومت افغانستان
- راطی تلگرامی بحکومت لیبیا توأم با تسبیح حرکت جنا یتکارانه اسرائیل درمورد سقوط طیاره مسافر بردار لیبیا ابراز نمود .
- ۴- **حوت** : هیأت افغانی با وزیر خارجه بنگله دیش درباره تاریخ افتتاح سفار تهای هر دو کشور در آینده مذاکره کرد .
- ۶- **حوت**: استاد خلیل الله خلیلی اعتمادنامه خود را بحیث سفیر کبیر غیر مقیم افغانی در قطر به امیر آن کشور تقدیم نمود .
- ۷- **حوت** : شیخ مجیب الرحمن صدراعظم بنگله دیش طی تلگرامی بعنوان صدراعظم افغانستان از آمادگی افغانستان برای تاسیس روابط سیاسی با آن کشور استقبال کرد .
- ۹- **حوت** : ښاغلی ویجسلاف پترو ویچ پلیوتین وزیر تعلیمات عالی اتحاد شوروی در رأس یک هیأت پنج عضوی ، وارد کابل شد .
- ښاغلی احمد بن حمد العطیه سفیر کبیر غیر مقیم قطر بدربار کابل امروز اعتماد نامه خود را بحضور اعلیحضرت معظم همایونی تقدیم نمود .
- ۹ حوت نماینده مخصوص جلالتمآب معمر القذافی رئیس جمهوریت لیبیا وارد کابل شد .
- سفیر کبیر دکتور علی تریکی که سمت مدیریت عمومی سیاسی رادر وزارت خارجه لیبیا دارد. در رأس یک هیأت شش نفری برای مذاکره با مقامات افغانی درباره کنفرانس آینده وزرای خارجه کشور های اسلامی که در آغاز ۱۳۵۲- در بنغازی منعقد خواهد شد ، وارد کابل گردیدند .
- ښاغلی دکتور تریک ښاغلی محمد موسی شفیق صدراعظم ملاقات نمود .
- ۱۰- **حوت** : اعلیحضرت معظم همایونی نماینده مخصوص رئیس جمهور لیبیا را بحضور پذیرفتند .
- ۱۲- **حوت** : ښاغلی دکتور علی التر یکی نماینده مخصوص القذافی قبل از حرکت خود از افغانستان طی مصاحبه ای اظهار داشت که لیبیا سیاست افغانستان رادر برابر جهان اسلام مورد ستایشش قرار میدهد .
- ۱۷- **حوت** : ښاغلی کان یی تاوسفیر کبیر جدید جمهوریت مردم چین در کابل اعتمادنامه

د افغانستان کالني

- خودرا بحضور اعليحضرت معظم هما يونس
تقديم نمود .
- ۱۹- حوت: ښاغلي محمد موسی شفيق صدراعظم
بیاناتی در رادیو افغانستان درباره آب
از رود هیرمند ایراد کردند .
- ۲۲- حوت : معاهده آب رود هیرمند بین
افغانستان و ایران امضاء شد. ښاغلي شفيق
و ښاغلي هويدا صدراعظم افغانستان و
ایران ، این معاهده را امضاء نمودند .
- ۲۳- حوت : اعلامیه مشترک افغانستان و
ایران درباره معاهده آب از رود هیرمند از
کابل و تهران منتشر گردید .
- ۲۳- حوت : در محفلیکه از طرف ښاغلي
محمد موسی شفيق صدراعظم و وزیر امور
خارجہ بافتخار ښاغلي امیر عباس هویدا
صدراعظم ایران و همراهان شان در وزارت
امور خارجہ ترتیب شده بود بیاناتی از جانب
طرفین ایراد گردید .
- ۱۹- ۲۰ حوت : بنا به دعوت
محمد موسی شفيق صدراعظم ښاغلي

وزارت مالیه

وزارت مالیه بحیث وزارت دارائی مملکت عہدہ دار تنظیم امور مالی و پولی و متکفل تدارک وجوہ لازمہ برای کلیۃ فعالیت های انکشافی و عادی در شقوق مختلفہ اجتماعی اقتصادی ساختمانی و مواصلاتی کشور بودہ این مصارف را از طریق جمع آوری مالیات و محصولات کہ بر مبنای قوانین معینہ آن قابل وصول است تہیہ مینماید جمع و صرف وجوہ مورد نیاز عمومی مملکت مستلزم داشتن معیار مشخص دقیقی است کہ سطح نہایی عایدات و مصارف عمومی بوسیلۃ آن تعیین و در اصطلاح بودجہ نامیدہ میشود .

بودجۃ سالانۃ کشور کہ ہمہ سالہ بروی سنجش احتیاجات متزاید و روز افزون شقوق مختلفہ ترتیب و تنظیم میشود . بایستی از یکطرف سیر ارتقائی خود را موافق با ایجاب عصر و زمان حفظ کند و از جانبی ہم در جنب و نشر پول مورد دوران مملکت اعتدالی را برای جلو گیری رکود اقتصادی و ہم تورم پولی برقرار سازد .

باین ملاحظات تنظیم بودجۃ صحیح و درست و مؤثر کہ در عین حال باوصف محدودیتها منابع عایداتی جواب گوی همه احتیاجات سروریہ مملکت باشد وظیفہ مهم و اساسی وزارت مالیه بودہ مطالعات مقدماتی و جمع آوری معلومات لازمہ و ترتیب و تدقیق اجزای آن بہ کمک ہمہ وزارت ها و دوائر دولتی در موعد معینۃ قانونی از جملۃ فعالیت های سالانہ وزارت مالیه بودہ و تقدیم بموقع آن بہ قوہ تقنینی غرض تدقیق و منظوری مکلفیتی است کہ وزارت مالیه در سال ۱۳۵۱ - بہ انجام آن موفق گردیدہ و قبل از حلول سال مالی ۱۳۵۱ - بودجۃ مربوط را غرض طی مراحل قانونی بہ پارلمان تقدیم داشته است .

بودجۃ سال ۱۳۵۱ - کہ در برج قوس سال ۱۳۵۰ - مراحل منظوری آن طی گردیدہ مجموعاً حاوی مبلغ ۸۴۴۲ - ملیون افغانی بودہ کہ نسبت بہ سال قبل تقریباً ۱۰ - فیصد تزئید را نشان میدہد از جملۃ مبالغ مذکور ۳۸۰۲ - ملیون افغانی آن مصارف عادی دوائر دولت

۲۴۶۰ - ملیون افغانی آن مصارف پروژہ های انکشافی و ۲۰۸۰ - ملیون افغانی باقیماندۃ آن بہ مدارک استرداد قروض خارجی ، تشویق صادرات امداد مؤسسات و مدار کی کہ بنام اقلام شامل موازنہ یاد میشود اختصا صں دارد بہ عبارت دیگر در حدود ۴۵ فیصد مجموع بودجہ را مصارف عادی ۳۰ فیصد آنرا مصارف انکشافی و ۲۵ فیصد آنرا اقلام شامل موازنۃ تشکیل میدہد .

با آغاز ہر سال مالی و در شروع ہر ربع سال صدور تخصیصات بودجوی بہ دوایر دولت تا حدودیکہ از سر جمع بودجہ سال قبل متجاوز نباشد و همچنان جمع آوری راپور های مصارف ماہانہ از تمام دوائر دولت بغرض تنظیم حساب قطعۃ عمومی مصارف در ختم سال مالی از وظایف دیگر وزارت مالیه بودہ و وزارت مالیه توانستہ است در طرف سال ۱۳۵۱ - حساب قطعۃ سال ۱۳۵۰ - را کہ مشتمل بر مصارف حقیقی دوائر دولت در این سال است ترتیب و تکمیل نماید مطالعات مداوم درباره وضع تحصیل عایدات دولت از ملاحظۃ راپور های تخصیلات ماہانہ با مقایسہ عواید سال قبل و همچنین رسیدگی بہ قضایای حل طلب مالیاتی مخصوصاً قضایای مالیاتی بر عایدات کہ اغلب موجب عدم قناعت مؤدیان مالیه است در ساحت گمرکات کہ مدارک عمدہ عایدات دولت بودہ و محصولات گمرکی جمعاً تقریباً ۴۰ فیصد مجموع عواید داخلی دولت را تشکیل میدہد در طرف سال ۱۳۵۱ - اقدامات اساسی بمنظور اصلاح و بہبود و انتظام امور آن روی دست گرفتہ شدہ و از آن جملہ ترتیب مسودۃ قانون جدید گمرکی است کہ تحت نظر محققین ورزیدہ و با تجربہ امور گمرکی جدیداً بفرض توافق با مقتضیات کنونی مملکت تدوین گردیدہ و بعد طی مراحل قانونی جاگزین قانون سابقہ گمرکی خواهد شد کہ تقریباً چہل سال قبل تدوین شدہ است .

تدوین تعرفہ گمرکی بر اساس فصول و ابواب کود های تعرفہ بین المللی از اقدامات

د افغانستان کالنی

۱-۶ ملیون دالر امریکائی (برای توریډ گندم درسال گذشته) همچنان مبلغ ۲۵- ملیون روبل اتحاد شوروی معادل ۳۰۴- ملیون دالر تادیات قروض به اتحاد شوروی در پلان پنجالسه چهارم برای مدت ده سال به تعویق انداخته شد.

وزارت مالیه با همکاری وزارت پلان وزارت تجارت و دافغانستان بانک با هیئت صندوق وجهی بین المللی و کرایدیتورهای خارجی در تماس بوده تا تادیات قروض کرایدیتورهای غربی را نیز به تعویق انداخته ویلانس تادیات قروض را از کسر غیر قابل تحمل نجات دهد.

در ساحت تصدیهای دولتی فعالیت وزارت مالیه روبه افزایش بوده چنانچه اخیراً تعلیماتنامه تصدیهای دولتی و مختلط از طرف وزارت مالیه ترتیب و تصویب گردیده و برای عملی نمودن آن دو کورس جداگانه راباشترک مامورین محاسبه تصدیها دایر نمود تا سیستم درست محاسبوی تدریس شده و بیلا نسهای لازمه غرض کنترول حسابات ترتیب گردد. همچنان برای تعیین و تثبیت استهلاکهای تصدیهای دولتی و مختلط لایحه استهلاک ترتیب شده و به مجلس عالی وزراء تقدیم گردیده است. وزارت مالیه در قسمت تصفیه تصدیهای منحل شده سعی نموده تا سامان و اموال مربوطه آنها هرچه زودتر بفروشد رسیده و از مصارف اضافی خود داری شود.

انحصارات دولتی که درسال ۱۳۳۰ تأسیس شد و بعداً درسال ۱۳۴۸- به انحصارات شکر مواد نفتی و تصفیه تقسیم گردید هر کدام به نوبه خود عاید قابل ملاحظه را به بودجه دولت انتقال داده و در فعالیت های مهم اقتصادی و مالی مملکت رول عمده دارد بریاست انحصار شکر با وجود افزایش قیمت های بین المللی شکر «مخصوصاً درین اواخر» مواد شکری مورد ضرورت مملکت را تهیه کرده و در جستجوی بدست آوردن شکر برای ذخیره و مملو نمودن گداهای مربوط خود میباشد. چون قیمت تمام شد شکر درسال جاری بلند رفته بود همانا ریاست انحصار شکر قیمت فی کیلو آنرا از ۱۶- افغانی به

دیگری است که بمنظور سهولت اجرا آن و رفع ابهام در تشخیص نوعیت و کته گوری اموال قابل محصول به عمل آمده است تا کار تطبیق کوردهای تعرفه موجوده گمرکی با کوردهای تعرفه بین المللی انجام و حکومت افغانستان اساس تعرفه گمرکی بین المللی را پذیرفته است.

همچنان مقررات گمرکی که در قانون گمرکات از آن نام برده شده است نیز ترتیب شده و آماده منظوری و تصویب میباشد. تجدید نظر به نرخ مستقل بعضی اقلام وارداتی از اقدامات مهم دیگر این ساحت میباشد بررسی و تفتیش غیر مترقبه از اجراء تدابیر گمرکی مرکز و ولایات وقتاً فوقتاً ذریعه مامورین موظف به عمل آمده و بورد گمرکی برای رسیدگی به قضایای حل مطلب گمرکی و سفارشات لازمه غرض بهبود امور و انکشاف عواید گمرکی مرتباً به جلسات خود ادامه داده است.

وزارت مالیه در ساحت قروض خارجی نسبت عدم تکافوی مصارف انکشافی دولت و مواد استهلاکی مورد ضرورت مملکت طرق و راه های رادریافت می نماید تا قرضه های خارجی راباشراط سهل تر بدست آورده وزارت مالیه به همکاری وزارت پلان یک تعداد موافقتنامه های قروض خارجی را به شوروی تقدیم نموده است که قسمت اکثر آنها مورد قبولی و منظوری شوروی واقع گردید از جمله قرضه های که درسال جاری توسط شوروی منظور گردید عبارت اند از قرضه ۱۰۰- ملیون روبل اتحاد شوروی «برای تمویل پروژه انکشافی و توریید مواد استهلاکی مانند پترول و شکر» (قرضه ۱۶۵- ملیون دالر امریکائی برای کمیته کود کیمیاوی افغان) قرضه ۵۰ ملیون مارک جرمنی برای تمویل پروژه های انکشافی و توریید مواد استهلاکی قرضه ۱۵- ملیون دالر بانک انکشاف آسیایی (برای پروژه آبیاری چاردره و گورگان) قرضه ۵ ملیون دالر بانک جهانی «برای پروژه آبیاری خان آباد» قرضه ۲۰- ملیون کرونر دنمارک (برای پروژه های تومعه مسلخ و دیگر پروژه های انکشافی) و قرضه

وزارت مالیه

مالیه از تزئید عواید دولت منابع مختلفه و ممکنه راجستجو کرده پرو گرامهای تربیوی مامورین راتوسعه داده وقوانین لازمه مانند قانون مالیه بر مواد استهلاکی قانون حق الثبت عراده جات وغیره را رویدست گرفته است. دراین اواخر وزارت مالیه کمیسیون را باساس هدایت مقام صدارت عظمی تعیین نموده تاقوانین بانک مرکزی وتجار تی راطرح ودر پیشبرد ساحه مالی دولت پیشنهادات و پرو گرامهای راتقدیم نمایند . وزارت مالیه باساس خط مشی حکومت پرو گرامهای لازمه راغرض مساعد سا ختن بیلانسی تادیات وتشویق صادرات وکنترول واردات درنظر گرفته وعملی مینماید مانند تزئید قیمت خریداری دالر ماحصل قره‌قل از ۶۵- افغانی به ۷۵- افغانی وهمچنان پخته محلول از ۷۰- افغانی به ۷۵- افغانی در پهلوی آن غرض کنترول واردات و حمایه صنایع داخلی نرخ مستقل بعضی اقلام وارداتی راتزئید نموده و در نظر دارد که یک پروگرام وسیع را برای تجدید نظر به نرخ مستقل اقلام وارداتی عملی سازد . همچنان درخصوص اصلاحات امور اداری و مؤثریت اجراءات اقداماتی روی دست است که باتعمیل وتطبیق آن امید است بیشتر درامر تحصیل وجمع آوری مالیه ومحصل دولت به پیشرفت امور محوله به نحو مؤثر تر فراهم گردد .

۲۴- افغانی افزایش داد باو جود آن هم وزارت مالیه یک قسمت زیاد مصارف آنرا از بودجه مربوط می‌پردازد .

ریاست ارزاق که بزرگترین تصدی دولتی میباشد درعرضه وکنترول قیمت های غله ، مواد سوخت ، روغن ودیگر مواد ارتزاقی رول عمده رابازی نموده است ریاست ارزاق باتوجه حکومت سعی نموده تا مقدر کافی غله در سر تاسر مملکت موجود باشد. همچنان ریاست ارزاق گندم مورد ضرورت عملیات امداد را در وقت معینه تمیه نموده وبه مناطق آسیب دیده ولایات مرکزی وبدخشان عرضه نمود .

وزارت مالیه در ساحه عواید دولت مخصوصاً درین اواخر که قروض داخلی و خارجی فوق العاده افزایش یافته سعی نموده عواید تعاونی عادی راجمع آوری نموده وباقیات سنوات گذشته رابدست آورد البته درین مورد همکاری قوه امنیه وتحصیلی وهمکاری خود مردم در تحویل مالیه وباقیه‌داری شان ومالیات مستقیم که دران مالیات بر عایدات انفرادی و شرکتهای ومالیه ملکیت شامل میباشد ضروری است .

وزارت مالیه در نظر دارد شعبات عواید دولت راتقویه بخشیده ومفتشین و هیئت‌های لازمه رادر محل واوقات معینه غرض جمع‌آوری وکنترول عواید ارسال نماید. همچنان وزارت

وزارت فواید عامه

فعالیت های انکشافی :

فعالیت های انکشافی وزارت فواید عامه در سال ۱۳۵۱ عموماً بالای ساختمان شاهراها و ساختمان یکتعداد سرکها و پلها و میدا نهای هوایی بود که در پلان انکشافی دولت شامل میباشد و به حسب ذیل می توان از آن نام برد :

ساختمان و قیرریزی شاهراه نایب آباد حیرتان ، سرروی و دیزاین سرک کنلز ، فیض آباد ، شبرغان میمنه و هرات ، سرک گر دیز و خوست . حفظ و مراقبت منطقه اول ساختمان سرک جلال آباد اسرمد آباد ، اصلاح و ترمیم سرک فراه رود فراه و نیمروز ، سرک گردن دیوار و پنجاب ، اعمار بعضی پلها و سرک های فرعی ، سرک دیشو ، سرروی و ساختمان دوانجام سرک کابل هرات از راه ولایات مرکزی (میدان - باغیان چشت و هرات) . ساختمان شاهراه شبرغان ، اند خوی دولت آباد . ساختمان شاهراه کبندز ، خان آباد فیض آباد .

ساختمان و قیرریزی شاهراه نایب آباد -

حیرتان :

شاهراه مذکور دارای ۵۵۶ کیلو متر طول بوده که کار ساختمانی آن در سال ۱۳۴۹ به کمک مالی و تخنیکی پلا عوض اتحاد شوروی و بودجه دولت افغانستان توسط قوماندانی عمومی فوایکار از کیلو متری ۱۶۳ شا هراه پلخمیری مزار شریف شروع و در ۲۵ کیلو متری شرق بندر تاشکندر در محلیکه مسمی به حیرتان است ، ختم گردیده است . عرض بدنه سرک ، ده متر و عرض قیر ریزی آن شیش متر میباشد ، در مسیر آن در کیلو متری ۲۳ و ۲۴ مو جودیت تپه های ریگی - سیار مانع بزرگ طبیعی را در ساختمانی این سرک تشکیل میداد مگر این مانع با در نظر داشت اساسات انجنیری مرفوغ گردید . امور ساختمان و قیرریزی یکتعداد پروژه هادر طول همین سال تکمیل و مورد استفاده ترافیک قرار گرفته است :

- خامه کاری - ۱۶۹۰٫۰۰۰ متر مکعب
- ساختمان پلچک - ۳۷ - عدد پوایه .
- منجمله پلچک مربع نما - ۳۷ - عدد پوایه .
- پوش سرک - ۷۶ - کیلو متر .
- طبقه جغل دریایی - ۷۶ - کیلو متر .
- استوانی - ۷۶ - کیلو متر .
- طبقه قیر ریزی - ۷۶ - کیلو متر .
- تحکیمات - ۷۰ - هزار متر مربع .
- صفاکاری - ۷۶ - کیلو متر .

سرروی و دیزاین :

سرروی و دیزاین یس رژه سازی این شا هراه ها را که در سال ۱۳۴۹ به کمک مالی و تخنیکی مملکت دوست و همسایه ما (اتحاد شوروی) آغاز گردیده بود و فعلاً به پایه تکمیل رسیده است ، حسب آتی میباشد :

۱- در ابتدا طول شاهراه شبرغان ، میمنه هرات بطول ۶۵ کیلومتر تخمین شده و بعد از سرروی و پروژه سازی دقیق طول سرک مذکور به ۶۱۴٫۹ کیلومتر تنزیل نمود . تقریباً ۳۵۱ - کیلو متر دیزاین شده که نسبت به سرک قدیمی کوتاه گردیده است .

۲- سرروی و پروژه سازی سرک کندز ، خان آباد ، تالقان ، فیض آباد سرروی و پروژه سازی این سرک به طول ۲۵۳ - کیلو متر به کمک مالی و تخنیکی اتحاد شوروی نیز تکمیل گردیده است .

شاهراه کابل گردیز و خوست :

این شاهراه که دارای ۲۴۴ - کیلو متر طول تخمینی است در سال ۵۱ کار های ذیل در آن صورت گرفته است .

الف - امور قیرریزی :

۱- از کیلو متری ۴۸۳ - الی کیلو متری ۵۱۷ - سواز کیلو متری ۸۹۰ - الی کیلومتری ۱۰۱۰ - که جمعاً ۱۷۰۷ - کیلومتر میگردد در آن قیرریزی به سیستم پروپیتکا اجرا گردیده است .

وزارت فواید ...

۲- از کیلومتر متری ۴۳۶ الی کیلومتر متری ۴۸۰ و از کیلومتر متری ۵۸۵ تا کیلومتر متری ۶۷۰ که جمعاً ۱۲۹ کیلومتر میگردد، قیرریزی دوم اجرا شده است.

ب- امور خامه کاری :

۱- از کیلومتر متری ۱۰۸ الی کیلومتر متری ۱۲۰ در حدود ۶۱۰ هزار متر مکعب کندن- کاری و در حدود ۴۹۳ هزار متر مکعب پر کاری گردیده . در کیلومتر متری ۱۵۴ الی کیلومتر متری ۱۶۳ سدر حدود ۱۲۲ هزار متر مکعب و در کیلومتر متری ۱۶۱- در حدود ۱۲۳ متر مکعب کندنکاری اجرا شده .

۲- از کیلومتر متری ۸۹ الی ۲۰ سدر حدود ۹۶۰۰ متر مکعب جغل اندازی شده .

ج- ساختمان های مصنوعی :

۱- سدر کیلومتر متری ۱۵۸۰- بطول ۴۴۰ متر مکعب و ارتفاع ۲۵ متر یک دیوار استنادی اعمار گردیده است .

۲- در کیلومتر متری ۱۶۲- ساختمان یک پل به طول سی متر شروع گردیده که تا ۷۰- فیصد آن تکمیل گردیده است .

امور حفظ و مراقبت منطقه اول :

امور حفظ و مراقبت سرکهای یازده ولایت شرقی افغانستان که مشتمل است از ولایات کنرها ، ننگرهار ، لغمان ، کابل ، پروان ، غزنی وردک ، کاپیسا ، لوگر ، بامیان و پکتیا علاوه بر آن حفظ و مراقبت سرک کابل ، قندهار و امور حفظ و مراقبت هرات ، اسلام قلعه نیز شامل میباشد که به کمک مالی و تکنیکی بانک جهانی و کمک بلاعوض ملل متحد صورت میگردد .
ساحه امور حفظ و مراقبت فوق به حسب ذیل تقسیم گردیده است :

۱- حوزه حفظ و مراقبت کابل

۲- حوزه حفظ و مراقبت غزنی

۳- حوزه حفظ و مراقبت ننگرهار

۴- حوزه حفظ و مراقبت کاپیسا پروان

۵- حوزه حفظ و مراقبت لوگر و پکتیا

۶- حوزه حفظ و مراقبت بامیان و وردک

۷- حوزه حفظ و مراقبت زابل و کندهار .

۸- حوزه حفظ و مراقبت هرات و اسلام قلعه

ساختمان سرک جلال آباد و اسعد آباد :

این سرک که ولایت ننگرهار را با ولايت

کنرها وصل می نماید دارای نود و پنج کیلومتر طول بوده و در سال ۵۱ کارهای ذیل در سرک مذکور جریان نداشته است :

الف از پل ظاهر شاهي جلال آباد به استقامت شیوه :

پرکاری توسط موتر ۱۷۸- متر مکعب

سرنک پرانی ۳۶۰- متر مکعب

خامه کاری ذریعۀ افراد ۶۷۰- متر مکعب

سنگ کاری ذریعۀ مخلوط مصالحه ۷۵۴- متر مکعب

خامه کاری توسط بلدوز ۹۲۰- متر مکعب

امور پل سازی :

پل میاقلعه که از گذرهای کانگریتی

بوایه ۱۶- متر در کیلومتر متری ۳۸- ساسا خته

شده و مورد استفاده ترافیک قرار گرفته است،

صرف درین سال ۹۰- فیصد کارهای باقی

مانده سال گذشته این پل انجام یافته است .

پل بادل که از کانگریت آهندار که دارای

۹۶- وایه به طول هر یک ۱۶- متر در سال

۱۳۵۰- تحت اعمار قرار داده شده در سال

۵۱- هشتاد فیصد آن تکمیل گردیده است که فیصدی

مجموع ساختمانی آن نود و پنج فیصد میشود.

اصلاح و ترمیم سرک فرام رود فرا و

نیمروز :

از جمله سرک فرام رود ، فرام و نیمروز به

۶۸۸- کیلومتر سرک فرام رود ، فرام در سال

گذشته تکمیل و مورد استفاده ترافیک قرار

گرفته بود و نظر به سرازیر شدن سیلاب های

موسمی یک حصه زیاد آن خساره مند گردیده

که مجدداً در سال ۵۱ کارهای ذیل در سرک

مذکور به عمل آمده است :

خامه کاری از کیلومتر متری صفر الی ۲۵ سدر

حدود ۵۰۰- متر مکعب ، ترمیم پوش سرک

در کیلومتر متری های ۴- ۱۹- ۲۰- ۲۱- تقریباً ۲۵۰

مترمربع .

ساختمان بلچکما به قطر های مختلف

طبق پلان پیشبینی شده .

اصلاح و ترمیم سرک فرام رود فرا ه هنوز

هم ادامه دارد . و برای سهولت اهالی دلارام

و نیمروز وزارت فواید عامه تصمیم گرفت که

یک سرک درجه دوم از دلارام تا نیمروز از طریق

پل غرغری احداث نماید ، بنابراین -

د افغانستان کالني

پل عبدالله برج در ولايت کاپيسا : ساختمان
اين پل به طول صد متر که قبلا زیر کار
گرفته شده بود در سال ۵۱ تکميل گردید .
اسبت .

پل لادورخوله در ولايت پکتيا که داراي
طول ۱۵ متر است صد فيصد تکميل گردیده
است .
اعمار پلهاييکه تحت ساختمان گرفته شده
وتاهنوز تکميل نگردیده است :

پل دايه پويان بالای دريای ارغنداپ در
ولايت زابل . ۴۰ فيصد .
ساختمان پل چاربرج در ولايت غزني :
اين پل از تخته های کانگريتي آهن دار به طول
پنج متر تحت ساختمان گرفته شده و سي فيصد
امور ساختمانی آن پيشرفته است .

پل غوربند در ولايت کاپيسا :
کار آن پنج فيصد پيشرفته ، معبر و پلچکهای
دريای ميری در سرک اندرغزنی که ۴۵ فيصد
کار آن تکميل شده است .

اين پلها در ولايت ننگرهار واقع بوده و
پلان کار و پروژه سازی آن تکميل و حجم کار آن
هم ۲۵ فيصد پيشرفته است .
ساختمان حصه دوم سالنکوات در بناروالي
کابل به طول ۴ كيلومتر و عرض بيست متر و به
ضخامت شصت سانتی متر الی يك متر و هشتاد
سانتی .

اصلاح گولایی های سرک بين شينند ند و
ولسوالی شهرک ولايت غوربه طول ۲۲۸- كيلو
متر .

اصلاح سرک پرچمن گلستان در ولايت
فراه به طول ۶۷ ر ۴ كيلو متر .
اصلاح سرک ترکمن ۲۵ فيصد تکميل شده .
سرک دره نور در ولايات کندهار ، ارزگان
کار احداث اين سرک به طول ۱۳۰ كيلو متر
از چند سال پيش شروع گردیده است .

ترميم قبريزی سرک مقبره اعلي حضرت شهيد
مربوط بناروالي کابل ۵۶- متر مربع

ترميم قبريزی سرک چهلستون دارالان
مربوط بناروالي کابل ۳۲۲۳ متر مربع .

ترميم قبريزی سرک بگرامی در ولايت کابل
به سطح ششصد متر مربع .

ترتیبات ساختمانی مقدماتی این سرک نیز -
فراهم شده امید است که کار آن طبق پلان
نظر به مساعدت هوا پيشرود .

سرک گردن دیوار و پنجاب :

این سرک که در قسمت های مرکزی مملکت
واقع است و دارای طول تقریبی ۲۱۵ كيلومتر
بوده و طبق پلان ، سروی و اصلاح و ساختمان
آن تحت اجرا قرار گرفته است ، در سال -
۵۱ مطابق پروگرام امور ساختمان آن از كيلو
متری ۲۰ الی كيلومتری ۴۰ شروع شده است
در سرک مذکور از حجم عمومی کارهایی که در
تحت پلان سال ۱۳۵۱ ثبت شده ، تقریباً ۷۵
فيصد آن تکميل گردیده است .

پروژه اعمار بعضی پلها و سرکهای فرعی :

پل پنجشير در ولايت کاپيسا از گذر های
کانگريتي آهن دار به ۳ وایه که هر يك ۱۱۳۶
آن دارای ۱۱۳۶ متر طول بوده و کار ساختمانی
آن قبلا شروع و ۵۰ فيصد آن تکميل گردیده بود ،
در سال ۵۱ صد فيصد تکميل و مورد استفاده
ترافیک قرار گرفته است .

پل نجیبی شنوار در ولايت ننگرهار به
وایه سی متر که کار ساختمانی آن در سال
۱۳۵۰ شروع و نود فيصد آن تکميل گردید .
بود ، در سال جاری تماماً تکميل و مورد استفاده
ترافیک قرار گرفته است .

پل تنگی بامیان در ولايت بامیان که به حال
کمان کانگريتي به طول ۵۱ متر در سال گذشته
تحت اعمار قرار گرفته بود و صرف بعضی -
ترتیبات و کار های جزئی آن باقیمانده بود در
سال ۵۱ صد فيصد تکميل گردیده است .

پل دوم ماکوله که از کمان کانگريتي به
طول پنج متر ساخته شده در سال ۵۱ صد فيصد
تکميل گردیده .

پل حصارک در ولايت ننگرهار اين پل
از کمان کانگريتي که دارای دو وایه است به
طول مجموعی پنجاه متر در سال ۱۳۵۰ تحت
ساختمان گرفته شده و در سال ۵۱ صد فيصد تکميل
و مورد استفاده قرار گرفته است .

ساختمان کيمه بالای دريای هلمند : اين کيمه
که برای سولت اهالی زرنج تجویز گرفته شده
ساختمان آن صد فيصد تکميل گردیده است .

وزارت فواید ...

پلان برای منبع تمویل ساختمانی آن و سروی قسمت های مرکزی سرك مذکور داخل اقدامات است زمانیکه منابع مالی آن تأمین گردید ، به ساختمان آن اقدام خواهد شد .

ساختمان شاهراه شبرغان ، میمنه و هرات :
طول عمومی این شاهراه ۶۱۴۹ کیلو متر است اما در پلان چهارم در نظر است که ۱۲۸ کیلو متر آن نظر به توان مالی ساخته شود و متباقی آن در پلانهای مابعد تحت ساختمان گرفته خواهد شد ساختمان قسمت متذکره به کمک مالی و تکنیکی اتحاد شوروی صورت میگیرد .

ساختمان شاهراه کندز ، خان آباد ، فیض آباد و تالفان :

طول این شاهراه به ۲۵۲ کیلو متر بالغ میگردد. کار مقدماتی ساختمانی سرك مذکور از کندز الی تالفان از طریق خان آباد در سال ۵۱ صورت گرفته است و در آن کار جریان دارد . حجم کاری که درین پروژه به عمل آمده صرف مربوط به خامه کاری و جفله اندازی است که از کیلو متری صفر الی کیلومتری دهم به حجم ۱۵۰۰۰ متر مکعب را احتوا می کند . امید است که با جلب کمک های مالی در قسمت ساختمانی این شاهراه ، گامهای در قسمت ساختمانی این شاهراه گامهای سریع برداشته شود .

امور حفظ و مراقبت سركها :

امور حفظ و مراقبت شاهراه کابل - جبل السراج - دوشی از طریق تو نسل سالنگ به دوشی شیرخان بندر و شاهراه های پلخمري - مزار شريف شبرغان ، نائب آباد حیرتان و همچنان شاهراه کابل - گردیز - خوست همه وقت و طبع معمول از طرف یونت های مربوطه قوایکار تحت حفظ و مراقبت گرفته شده شاهراه های فوق الذکر از خطرات ترافیکی که ناشی از ریختن سنگریزه ها در مناطق کوهستانی و باریدن برف و سرازیر شدن برفکوچهای عظیم است رفع گردید . و راه به اسرغ وقت باز شده ، همچنان شاهراه های قندهار - هرات - تورغوندي نیز از طرف آمریت آن حفظ و مراقبت میگردد و در عین زمان دره شکاری از طریق کوتل شبر و کوتل سبزک

قیرریزی ساحة داخلی شفاخانه و لایت لوگر ۷۵۰ متر مربع .

ساختمان و قیرریزی سرك خلم در ولایت سمنگان بطول ۳۷ - ۳ کیلومتر .

درین سرك احجام ذیل به عمل آمده است :
خامه کاری ۲۶ - هزار متر مکعب ساختمان
پل کانکریتی آهندار سه عدد بطول چهل متر .
ساختمان پلچکها ۳۲ - عدد بهوایه های مختلف بانواع مختلفه .

جفل اندازی ۶۷ کیلو متر

اسنوانی ۲۷ کیلو متر

طبقه اول قیر ۳۵ کیلو متر

طبقه دوم ۳۵ کیلو متر

سرك مزار شريف و کود بوق :

درین سرك احجام ذیل صورت گرفته است :

پوش سرك ۲۰ کیلومتر طبقه جفل دریا یی ۱۶ - کیلو متر .

استوانی ۱۴ - کیلو متر .

طبقه اول و دوم قیر جمعاً ۲۹ - کیلو متر

قیرریزی طبقه دوم در شبر مزارشريف

۹۱ - هزار متر مربع .

پروژه شاهراه وادی هلمند از لشکر گاه الی دیشو :

برای انکشاف امور سركسازي درین حسه منطقه تصمیم گرفته شد که از دو راهی شاهراه قندهار ، هرات يك سرك به صورت شاهراه احداث و در آینده ازین سرك امکانات يك خط ترانزیتی الی سرحد ایران میسر گردد . روی این منظور سروی ابتدایی این سرك توسط متخصصین هندی صورت گرفته و بعداً برای سروی نهایی و پروژه سازی و ساختمان شاهراه مذکور کمک های مالی با نك آسپانی جلب گردید در نتیجه حیات های مذکور به غرض مذاکره به کابل آمده و بعد از ملاحظه منطقه و سروی ابتدایی حاضر گردید نه که در مورد انکشاف این منطقه از نگاه سركسازي کمک بنمایند .

(از راه ولایات هرگزى) :

ساختمان دوانجام سرك کابل - هرات :

چون سروی و پروژه سازی مقدماتی دو انجام سرك مذکور به طول سه صد کیلو متر از طرف مقامات ایگافی تکمیل گردیده وزارت

د افغانستان کالني

توليد اڪسيجن - ۴۲۷ بوتل
ساختمان دروازه های فلزی شاپ ها - ۳
کمپلیت
نصب گادر های جرثقیل اتومات شاپ
ترمیم - ۱ کمپلیت

ساختمان غربال سنگ شکن - ۲ دانه
حمل و نقل از بندر و سمنت پلخمری و
سامان و لوازم یونتها از مراجع لازمه به مراجع
مورد ضرورت - ۹۰۴ تن
حمل و نقل در حدود ده هزار تن غله برای
ولایات بادغیس، غور، ارزگان، جوزجان،
فاریاب، بدخشان و غیره .
سیم گیری در برف کشی و برف پاکی جفله
اندازی ها بانباروالی کابل .

اجراءات مهمه مدیریت های فواید عامه ولایات :

مدیریت های فواید عامه در ولایات به
اساس دیرکتیف های متناخذه از مرکز و یا
آمرین ولایات مربوطه شیان به اطلاع و ترمیم
سرکهای فرعی داخل حوزه ، با استفاده از
بودجه دولت ویا کمک اهالی اقدامات لازمه
بعمل آورده اند و همچنان مطابق نقشه های
مرتبه در ساختمان کار های دولتی با در نظر
داشت پرنسپپ های لایحه ساختمان و بر آورد
نیزیک سلسله اجراءات نموده اند که فعالیت
های این مدیریت های فواید عامه در روز نامه
ها و جراید دولتی در وقت وزمان آن همواره
به نشر سپرده شده است و از تذکار آن در این
جاسرف نظر میگردد .

دراخیر باید ناگفته نگذاشت که در پیشبرد
همه امور انکشافی و عادی وزارت فواید عامه
شعب ذیل از قبیل قوماندانی عمومی قوایکار،
ریاست اداری، ریاست سرکها و حفظ و مراقبت
ریاست تعمیرات، ریاست میخانیکی، مدیریت
عمومی پلان، مدیریت عمومی بندونهر و بالاخره
مدیریت عمومی کنترل و سنجش، هر یک
مطابق وظایف محوله اجراءات نموده اند .

در بین بادغیس و هرات که به علت برفباری
های پی در پی مسدود گردیده بود به کمک
عمله فواید عامه با سرعت وقت باز و در آن
ترافیک جریان یافت .

فعالیت در امور بند ونهر :

وزارت فواید عامه در امور بند ونهر کار
های ذیل را اجرا نموده است :
پاک کردن دریای کابل از پل چهلستون
الی گذرگاه .

کار سیلبر های شهر خان آباد
تقریباً ۸۰ فیصد پیشرفت شده است ، نصب
وال بندسراج و اعمار سرک آن ، ترمیمات بند
آبگردان هودخیل، ترمیمات بندنخان ، تحکیم -
کاری سواحل دریای کابل از نزدیک پل ظاهر
شاهی واقع شهر جلال آباد که کار آن صد
فیصد تکمیل گردیده و تحکیم کاری دریای کندهز
در نزدیکی سیلوی پلخمری که کار آن صد
فیصد انجام گردیده است .

تهیه وسایط میخانیکی و حمل و نقل مواد :

برای پیشبرد امور سریع پروژه های انکشافی
ویا امور عادی بوسایل و وسایط میخانیکی
ضرورت بوده و وزارت فواید عامه همواره
وسایل و وسایط مورد ضرورت را توسط ریاست
میخانیکی تهیه نموده و بدسترس پروژه های
انکشافی و امور عادی گذاشته و مورد استفاده
قرار میدهد .

ریاست میخانیکی فعالیت های ذیل را در
سال ۵۱ بعمل آورده است :

ترمیم ثقیله وسایط و ماشین باب سرک
سازی - ۱۸۴ - عراده .

ترمیم خفیفه وسایط و ماشین باب سرک
سازی - ۴۸۳ - عراده .

ترمیم پروژه جات حساس وسایط و ماشین باب
سرک سازی از قبیل بطری ریدیتر دیشمو و
کناوت - ۷۵۵ دانه

ساختمان پروژه جات و سامان پلها و غیره
۳۸۲ دانه

وزارت تجارت

وزارت تجارت در طول سال ۱۳۵۱ بمنظور بهبود وضع تجارت افغانستان که در انکشاف اقتصاد مملکت سهم پر از ننه دارد اقدامات مفید و با ثمری را بعمل آورده است.

بمنظور اصلاح و مجهز ساختن اموال صادراتی افغانی از یک جانب تشویق صادرات و توسعه مارکیت های فروش از جانب دیگر اقدام نموده است. جهت بسط و توسعه بهتر صادرات افغانی و رفع نیازمندیهای در طول این مدت پروتوکول و موافقتنامه های تجاری با دول متحابه عقد گردیده که از جهت معرفی امتعه افغانی و جستجوی مارکیت های جدید و مشتریان تازه از تکنیک های انکشاف تجارت استفاده کرده و با اشتراک در نمایشگاه های بین المللی و داخلی زمینه را برای معرفی مال التجاره و تولیدات صنعتی آماده و همچنان از طریق نشر مواد عمده قانون سرمایه گذاری خصوصی خارجی و داخلی در افغانستان زمینه مالک در حال انکشاف و انکشاف یافته را از امکانات و تسهیلات سرمایه گذاری خصوصی در افغانستان مطلع ساخته است.

از آنجاییکه وظیفه حکومت معمولاً فراهم آوری زمینه مساعد در شقوق مختلفه منجمله تجارت است وزارت تجارت منحیت یک ارگان حکومت جهت رهنمایی و کمک به تجار افغانی و فراهم آوری تسهیلات لازمه از هر چه نوع همکاری های لازم مضایقه نموده است وزارت تجارت در پروتو سیاست مالی و حمایتی دولت در مورد حمایه صنایع داخلی و تعدیلات در نرخ مستقل مطالعاتی را انجام داده و یک سلسله پیشنهادات را به مراجع مربوطه بدین منظور تقدیم نموده است.

از آنجا که معاملات تجارت بین المللی ایجاب مینماید تا برای تنظیم تبادل اموال یک سیستم بین المللی اندازه گیری در مملکت تطبیق گردد بنابر موجودیت معیارهای مختلف از این ناحیه کشور در مشکلات بوده لذا وزارت تجارت برای عملی ساختن سیستم اندازه گیری متریک که تمام کشور های جهان آنرا از نگاه سهولت و بهتری قبول نموده اند اقدامات وسیعی تطبیقی را بعمل آورده است.

بنا بر مساعی وزارت جهت تربیه پرسونل فنی و بلناردن سوپیه فهمیدگی مامورین در روشه های مختلف تجارتنی علمی و اقتصادی کورس های متعددی را بدسترس مامورین گذاشته و جهت آشنایی بهتر و تقویه لسان انگلیسی در این اواخر کورس های انگلیسی را در داخل وزارت بسویوه های مختلف دایر نموده است.

وزارت تجارت در طول سال ۱۳۵۱ بمنظور بهبود وضع تجارت افغانستان که در انکشاف اقتصاد مملکت سهم پر از ننه دارد اقدامات مفید و با ثمری را بعمل آورده است.

در ساحه سرمایه گذاری کمیته سرمایه گذاری سعی بعمل آورده است تا جلسات کمیته پیهم دایر گردد و پروژوه ها هر چه زودتر تحلیل و مورد منظوری قرار بگیرد همچنان برای تاسیس شرکتهای تجارتی از طرف این وزارت اقدامات مؤثری بعمل آمده است.

وزارت تجارت در پهلوئی سایر اقدامات خویش موضوع صادرات بخصوصی قالدین و قره قل و میوه جات را از لحاظ ترتیب فروش در مارکیت های بین المللی مدنظر گرفته و در موارد مختلف اقداماتی مثبتی را به مرحله تطبیق گذاشته است. معافی محصول گمرکی و سایر عوارض امتعه افغانی بخدمتین برای عموم افراد خارجی و داخلی که خارج سفر

د افغانستان کالني

هکذا وزارت تجارت برای رسانیدن اموال انتقال اموال صادراتي ووار داتي از طریق بنادر امدادی واستحقاق معینه ولایات از طریق کشور نیز مصدر خدمت گردیده است . در ذیل فعالیت شعبات مختلفه وزارت تجارت را طور مختصر جهت مزید معلومات مشرو مفیدی را انجام داده و برای تنظیم بهتر خوانندگان گرامی تقدیم میداریم :

بصورت عموم مقایسه اموال صادراتی شش ماه اول سال ۱۳۵۰ باشش ماه اول سال ۱۳۵۱

سال ۱۳۵۰	سال ۱۳۵۱
۱- حمل ۷۴۹۷ - ملیون دالر	۶۶۹۸ - ملیون دالر
۲- تور ۴۸۱۱ - ملیون دالر	۶۷۹۷ - ملیون دالر
۳- جوزا ۵۷۴۵ - ملیون دالر	۷۳۹۵ - ملیون دالر
۴- سرطان ۶۹۰۸ - ملیون دالر	۵۰۴۶ - ملیون دالر
۵- اسد ۱۰۵۶۵ - ملیون دالر	۱۱۳۲۰ - ملیون دالر
۶- سنبله ۸۷۸۵ - ملیون دالر	۱۰۱۹۹ - ملیون دالر

در شش ماه اول سال ۱۳۵۱ بمقایسه شش ماه سال گذشته مبلغ ۴۱۰۰۷۷۴ دالر در صادرات افغانی افزایش بعمل آمده است.

۱- فعالیت در ساحت تجارت خارجی: تجارت خارجی افغانستان بصورت عموم با حوزه مشخص صورت می گیرد که عبارت از حوزه تجارت با تر - حوزه تجارت آزاد و حوزه هندو پاکستان می باشد.

الف: تجارت افغانستان با حوزه پارتی:

تجارت افغانستان با اتحاد شوروی ، چین ، چکوسلواکیا ، پولند و بلغاریا بصورت پارتی بوده بمبارت دیگر این تجارت بصورت تبادل اموال بین مملکتین صورت گرفته تادیات آن از طریق کلیرنگ با اساس قراردادهای که با ممالک مذکور عقده می گردد صورت می گیرد. افغانستان به ممالک حوزه پارتی پخته ، ممالک مذکور می عقده می گردد صورت می گیرد. طبیعی و همچنان یک مقدار قابل ملاحظه میوه جات خشک و تازه صادر نموده است .

اموال صادراتی افغانستان به اتحاد شوروی از جلدی ۵۰ تا اخیر عترب ۱۳۵۱

۱- چهار مغز	۹۷۳۴ - تن
۲- کشمش سبز سرخ و سیاه	۱۱۵۱۲ - تن
۳- بادام	۹۹۸ - تن
۴- شکر پاره	۱۹۱۴ - تن
۵- پشم	۵۱۵۵ - تن
۶- پنبه	۱۱۴۹۲۸ - جلد
۷- پوست بزی و گوسفندی	۶۲۶۴۱۵ - جلد
۸- میوه سترومی	۲۵۰۰ - تن
۹- انار	۲۰۰ - تن
۱۰- زعفران	۱۱۱۶ - تن
۱۱- پخته	۷۰۸ - تن

وزارت تجارت

نیز دست زده است در سه ماه اول سال جاری ۱۱۹.۳۳ مترمربع به ممالک سوئیس، آلمان، انگلستان، ایتالیا، آمریکا، هلند، فرانسه، دانمارک، بلژیم و بیروت صادر گردیده است که این رقم در حدود ۱۷۹۳ فیصد نسبت به سه ماه سال گذشته بیشتر میباشد که علت عمده آن همانا بهبود وضع قالین از نگاه جنسیت، رنگ سایر دیز این آنست.

بصورت عموم در هشت ماه اخیر مقدار ۴۸۰۰۰۰ مترمربع قالین از طریق گمرک کابول بعد از صورت و معاینه هیات موظف به اروپا - آمریکا و ممالک غرب صادر گردیده است.

فعالیت موسسه انستیتوت قره قل در سال جاری که در دو لیلام لندن اشتراک ورزیده قرار آتی میباشد.

۱- در لیلام سیتمبر لندن که بنام ریخ با نژده سنبله دایر شده بود از جمله ۲۲۰۰۰۰ جلد پوست قره قل افغانی تعداد ۲۵۱۰۰۰ جلد آن به نرخ سه میلیون و ششصد و دوهزار دالر بفروش رسید.

این لیلام یکی از بهترین لیلامهای بود که تا حال قیمت گرفته شده نرخ و اوسط هر جلد - پوست درین لیلام چارده دالر و شصت و پنج سنت میباشد. پوست کبود بطور اوسط پنج پوند ۶۸۸ پنس پوست سیاه سه پوند ۹۶ پنس پوست تقریباً هفت پوند و ۹۶ پنس پوست تقریباً پنج پوند و هفده پنس نرخ آورده است.

۲- لیلام انوامیر قره قل افغانی که به تاریخ بیست و پنج و بیست و شش عقرب ۱۵ در لندن دایر شد یکی از بهترین لیلامهای بود که تا امروز صورت گرفته است نرخ اوسط فی جلد فروش چارده دالر میباشد.

درین لیلام ششصد و هفتاد هزار جلد پوست قره قل عرضه گردید که از جمله پوست های عرضه شده پنجد و جبل و هفت هزار جلد آن به قیمت هفت ملیون و ششصد و سی و هفت هزار دالر فروخته شد.

درین لیلام پوست کبود، تقریباً و پوست قره قل شتری نرخهای خوبی گرفتند. پوست

افغانستان در طی مدت مذکور مقدار ۴۲۰۰ تن کشمش که معادل ۵۴۱۲۵۰ پوند سترلنک میگرد و همچنان مقدار بیست تن هنگ که معادل ۷۳۰۰ پوند میگردد بصوب چین نیز صادر نموده است در مدت مذکور مقدار چهارصد تن پخته به جمهوری پولند که قیمت آن بالغ به ۱۳۵۸۶۴ دالری میگردد صادر مقدار پنجاه تن مغز خسته شیرین هفتصد تن گردیده هکذا بصوب جمهوری چکوسلواکیا مقدار ۵۰ تن مغز خسته شیرین ۷۰۰ تن چهار مغز ششصد و سی و هفت تن کشمش یک هزار ششصد تن پخته و مقدار ۱۴۸۷۲۰ جلد پوست بز و گوسفندی صادر گردیده است.

پد تجارت افغانستان با حوزه آزاد :

تجارت باین حوزه که ممالک اروپایی غربی اضلاع متحده آمریکا، جاپان، ممالک عربی، اسپانیا، پاکستان و آفریقا را دربر میگیرد با اساس اسعار قوی قابل انتقال که حجم تجارت و ساحه آن توسط کماتیزم مارکیت تعیین میگردد صادرات افغانستان باین حوزه عبارت از قره قل، قالین مقدار کمی پخته، پشم، پوست، روده، میوه جات و مغز باب میباشد.

در سال ۱۳۵۰ صادرات قالین بالغ بر ۶۴۵۷۳۲ مترمربع و صادرات قره قل به ۱۷۰۰۰۰ جلد پت به سه تن و پخته به ۱۴۱۰۷ تن میرسید که از درک فروشات قره قل در سال ۱۳۵۰ مبلغ ۲۰۵۸۰۰۰ دالر و از بابت فروش بخته ۸۵۱۷۲۸۸ دالر و از فروش پت ۶۶۲۱۹۹ دالر حاصل شده است علاوه به ممالک حوزه آزاد صنایع دستی، پوستین پوستینچه، پوست و پیکل پوست و غیره نیز صادر گردیده است در این اواخر برای نخستین بار یکمقدار میوه تازه به کویت و عراق نیز صادر گردید و در سال های آینده در حجم آن در صورت موجودیت شرایط مساعد افزایش بعمل خواهد آمد.

اتحادیه صادرکنندگان قالین درباره مشتریان و مارکیت های قالین سروی و مطالعه نمود و در بازارهایی آن قلم درشت صادراتی کشور از هیچگونه مساعی دریغ ننموده است و بر علاوه بیک سلسله اشتهازات و تبلیغات درین مورد

د افغانستان کالني

کهودنسبت به ليلام ماقبل هرژده فيصد و پوسټ تفرکبود ده فيصد بلندتروفروخته شد بازار پوسټ قره قل سپاه و تفرک سپاه نسبتا کسادبود پوسټ قره قل سپاه به نرخ دوفيهه پايان ترفروخته شد .

پوسټ شترى دوباره در بازار به قيمت هاي بسيار بلند فروخته شد .

نرخ اوسط شترى هشت پوند ۸۴ پنس بود . رقابت درين ليلام خيلى زياد و خريداران بزرگ آن آلمان ، ايتالوشى و ديگر ممالک اروپايى و امريکايى شرکت نموده بودند .

تجارت افغانستان باهند :

هنگاميكه قرار داد سابقه درماه اگست ۷۲ ختم شد حكومت هند اصرار داشت كه

بعضى شرايط را از قبيل تجارت از راه بانك اختصاص دادن تجارت ميوه خشك به موسسه تجارتي دولتي آنها و بعضى شرايط ديگر در افغانستان پذيرد اما اينگونه شرايط پذيرفته نشد و در اثر موافقه در سيلينك تغييراتى وارد گرديد و قرار داد جديدي درماه فبروري با مضا رسيد اين قرارداد نسبت به قرارداد سابقه

۱- ميوه تازه :

انگور گمرک کابل از ۲۷- ۵۱-۵ الی ۱۹-۸-۵۱ تن ۱۲۵۳۴ تن ۱۸۶۳۸ تن
 انگور گمرک قندهار از ۱۳-۷۱۷ الی ۲۲-۷۱۷ الی ۱۳۵۱۷ تن ۶۱۰۴ تن
 انار گمرک ننگرهار از ۱۷-۱۷۱ الی ۱۹-۱۷۱ الی ۱۳۵۱۷ تن ۲۲۹۴ تن ۴۴۵۶ تن
 انار گمرک قندهار از ۱۳-۷۱۷ الی ۱۹-۱۷۱ الی ۱۳۵۱۷ تن ۲۱۱۲ تن

مجموعه ۲۳۰۴۴- تن

۲- ميوه خشك :

ميوه خشك گمرک کابل از ۲۰-۲۷ الی ۵۱-۷۱۷ تن ۳۰۵۱ تن ۱۱۰۱۹ تن
 ميوه خشك گمرک قندهار از ۲۰-۲۷ الی ۱۹-۱۷۱ الی ۷۱۷-۷۱۷ تن

۳- نباتات طبي :

نباتات طبي گمرک کابل از ۲۰-۲۷ الی ۱۳۵۱۷ الی ۸-۷۱۷ تن ۹۰۹۶۳۸ تن ۱۳۴۹ تن
 نباتات طبي گمرک قندهار از ۲۰-۲۷ الی ۷۱۷-۷۱۷ تن ۴۳۱۸۱۱ تن

صادرات انگور در سال ۱۳۵۰ به هند مقدار ۱۸۵۰ تن بود در حالیکه اين رقم در سال ۵۱ به ۱۸۶۳۸ تن افزايش يافت که بدین ترتیب مقدار یکصد و هشت تن اضافه در سال ۵۱ نسبت بسال ۱۳۵۰ به هند صادر گردیده است .

۲- فعاليت در ساچه انكشاف صادرات :

اداره انكشاف صادرات با استفاده از كمك هاي مركز تجارت بين المللي و موسسه سيداء سويډن به منظور انكشاف و توسعه صادرات از نگاه بلند بردن سطح توليد و اصلاح جنسيت منتتند ، صورت بسته بندي ، و بهتر ساختن ديزاين جستجو طرق و وسايل ممكنه جهت

وزارت تجارت

حمل و نقل و ترویج اسناد لازمه تجارتی پسیویه بین‌المللی و یافتن بازار های جدید برای امتعه صادراتی تزئید حجم وار زشرفی واحد امتعه اساسی اقدامات جدی و موثری بعمل آورده و سعی ورزیده است تا اقلام صادراتی مادر بازار های ممالک جهان عرضه و از فروش آن به حد اعظمی استفاده شده بتواند .

اداره انکشاف صادرات از نگاه جمع آوری و پخش معلومات تجارتی برای صادر کنندگان در داخل وارد کنندگان در خارج یک دایرکتوری تجاری و موسسات خارجی را که با واردات و پیداوار کشور علاقه دارند ترتیب نموده و به قسم نشریه (مجله) به کمک ریاست عمومی اتاقهای تجارت طبع و در معرض استفاده صادر کنندگان افغانی گذاشته است همچنان به تهیه و نشر راپور های صادرات و واردات راپور های که از طرف مشاورین — انکشاف صادرات تهیه شده است اقدام ورزیده و در زمینه معلومات های لازمه را جهت آگاهی صادر کنندگان و سایر علاقمندان جمع آوری و پخش نموده است .

اداره انکشاف صادرات بغرض معرفی و فروش امتعه افغانی در هالند و سایر ممالک اروپای غربی با موسسه غیر انتفاعی C-B-I روتردام در هالند تماس گرفته و بکتهاد — آدیس های تجاری و صادر کنندگان علاقمند امتعه افغانی با تفریق امتعه و مشخصات مربوطه آن به آن موسسه ارسال نموده است تا ادرس های مذکور را در بولتین ماهوار خود طور رایگان نشر نموده و در حصره معرفی و فروش امتعه — افغانی با وسایل و ذرایع اشتها راتی خویش همکاری نماید . چنانچه موسسه مذکور بیزد در زمینه تمهید مساعی نموده تا پروژه تاسیس — صنایع دستی و چارچته کابل که از طرف — نمایندگی بین‌المللی از افغانستان پیشنهاد گردیده و بعد از غور و مطالعه مورد تأیید وزارت تجاری قرار گرفته است اداره انکشاف صادرات در حصره پیشبرد امور آن با همکاری وزارت معادن و صنایع و ریاست گرزندوی اقدام لازمه بعمل می آید و در وزارت تجارت نظر به شرایط تجارت بین‌المللی و اوضاع تجارت کنونی افغانستان لازم میبیند تا جهت بهتر فروش کشمش در مارکیت های اروپایی در قطار سایر ممالک مولد کشمش در کنفرانس

اداره انکشاف صادرات به منظور نیل به اهداف فوق و انسجام امور مربوطه کوشید تا نخست پلان را برای مطالعه اقلام صادراتی طرح و بر مرحله تطبیق بگذارد چنانچه به همین منظور تولیدات عمده افغانستان را به سه کتگوری حیوانی ، زراعتی و صنعتی تقسیم نموده است جهت بازار یابی و عرضه اموال به مارکیت های خارج با اتاق تجارتی موسسات بین‌المللی و کمپنی های مورد نظر خارجی و همچنان آتشه ها و نمایندگان های تجارتی — افغانی در خارج و آتشه های خارجی در افغانستان در تماس شده و زمینه فروش و معرفی امتعه صادراتی مساعدت نمود .

اداره انکشاف صادرات راجع به تعرفه های گمرکی و سیستم ترجیحات ممالک ذی علاقه از قبیل ممالک شش گانه بازار مشترک ، انگلستان ممالک سکندیناوی اضلاع متحده امریکا و کانادا و جاپان که تعداد آن به هفده مملکت میرسد و ترجیحات برای ممالک روه انکشاف ترجیحاتی بخصوص راقایل شده اند چگونگی مقررات در مورد ورود اموال افغانی به آن ممالک را مطالعه نموده و معلومات لازمه آنرا بدسترس صادر کنندگان افغانی گذاشته است .

اداره انکشاف صادرات به حیث مرجع تصدیق کننده سند مبداء اموال افغانی به ممالک ترجیحات دهنده معرفی شده است برای تصدیق سند مبداء فورمه مخصوص که فعلا از طرف ریاست عمومی اتاقهای تجارت توزیع میگردد توسط صادر کنندگان خانه پری و بعد از مهر مخصوص انکشاف صادراتی و امضاء ذوات صلاحیت دار وزارت تجارت به تمام مقامات گمرکی هفده مملکت ترجیحات دهنده معرفی گردیده تصدیق شان دارای اعتبار میباشد .

د افغانستان کالني

دادند چنانچه درزمینه جلساتي درهرا تاتاق تجارت کابل ووزارت تجارت دایر وتمام سفارشات مشاورین مذکورجهت رفع مشکلات باطلاع صادر کنندگان رسانیده شد .

اداره انکشاف صادرات فعلا به این نتیجه رسیده است که درمرحله اول بهتر ساختن تولیدات خویش ازطریق تشکیلات منسجم تربیه پرسونل ،استخدام متخصصین ، تاسیس اتحادیه ها، کوپراتیف ها وپوردها به اساس تفریق اتمه و بااستفاده از کمک های مرکز تجارت بین المللی وسایر شعبه ملل متحد در بهبود واصلح جنسیت ونوعیت اقلام صادراتی وسورت وستندرد آن اقدامات جندی وموثری بعمل آورده وبوصف موجودیت تسهیلات امتیازی وترجیحاتی خودرا چنان مجهز وآماده بسازیم که اقلام صادراتی ما در بازار های ممالک صنعتی جهان اهر لحاظ عقب نماند .

چون اداره انکشاف صادرات وپروگرام های مربوطه آن باکمک موسسه انکشاف بین المللی سوینن ازطرف مرکز تجارت بین المللی تمویل میگردد بنابر همین ملحوظ چند یقبل قسمت ادارات انکشاف صادرات ممالک شرقی میا نه درجینوا که انکشاف صادرات افغانستان نیز ازطرف اداره مذکور تنظیم میگردد به افغانستان آمده ودر طرف توقف چند روزه خویش بااراکین وزارت تجارت ومتخصصین - مربوطه درمورد تشکیلات جدید وپلان کار آینده ومسایل بود جوی انکشاف صادرات مذاکره نمودند .پلان کار ادار مانکشاف صادرات بعداز مذاکرات متواتر درسه منظور مهم ذیل تثبیت گردید .

۱- کمک درازدیاد عایدات کشور از درک صادرات
۲- تسهیل گردانیدن انکشاف زیر بنا ی ملی درساحه تجارت خارجی .

۳- تربیه مامورین ورزیده درساحه تجارت خارجی به منظور انجام وظایف فوق
دوم منظور اول ودوم باید توسط ملاکات سیستماتیک در موجودیت امکانات بالقوه

سالانه ایکه در ماه جون ۱۹۷۳ در لندن دایر میگردد اشتراک ورزیده ودر موافقت نامه بین المللی سالانه (کشمش) شامل گردد تا از برای این موافقتنامه در بازار ممالک اروپای غربی سهمیه صادراتی حاصل کند در امور پیشبرد جلسات وکنفرانس های مربوطه سالانه (کشمش) از طرف اداره انکشاف صادرات مساعی لازم بعمل آمده است .

موضوع استفاده از ترجیحات موافقتنامه بین المللی منسوجات نخی جهت تسهیلات صدور تولیدات نساجی افغانی تحت غور ومطالعه وزارت تجارت از طریق انکشاف صادرات قرار دارد وموافقتنامه مذکور از طرف ممالک پیشرفته در برابر کنترول وتنظیم نمودن صادرات تولیدات نساجی روز افزون در ۱۹۶۲ روی کار آمده است .

اموال افغانی تابع مقررات تعرفوی گمرکی درگانادا است برای اینکه افغانستان از ترجیحات گمرکی در مارکیٹ کانادا استفاده نماید باید معامله وام-اف -ان) یا کاملت الو داد رادر قسمت آن عملی نماید . بنابر این وزارت تجارت از طریق اداره انکشاف صادرات در پرتوسیسم ترجیحات تعرفوی که برای ممالک روه انکشاف در نظر گرفته شده است در حصه تخفیف محصول گمرکی اموال افغانی بالخصوص کشمش با حکومت کانادا در تماس میباشد تا در صورت امکان با وجود آور دن موافقت نامه مذکور اقدام لازم صورت گیرد .

نظر به مشکلات صادر کنندگان بسته - افغانی در امریکا وزارت تجارت در ماه سنبله امسال برای جمع آوری ، پوست گردن ، خشک ساختن ، باربندی وآماده ساختن بهتر بسته برای صادرات به خارج بالخصوص اضملاص متحده امریکا دونفر مشاوره تکنیکی فنی امریکایی را به کمک A.I.D. واتاقهای تجارت کابل وهرات به افغانستان دعوت نموده وبامشاور وموظفین اداره انکشاف صادرات ازیسته هرا تدوین نموده ودرزمینه راپوری را تهیه وراجع به محصول بسته از شول الی بسته بندی آن هدایات لازمه را به مولدین وصادر کنندگان بسته

وزارت تجارت

صادرات کشور بوجود آیند . مقصد از این تحقیق عبارت از تزئید مقدار و حجم صادرات فعلی به منظور اصلاح نمودن جنسیت و سستندگی آن ، تنوع بخشیدن تولیدات است . در عین زمان ضرور است تا تماس ها و مطالعات به مقصد فهمیدن روزمره توسعه مارکیت های خارجی و همچنین اجرای معاملات عادی تجارتی ایجاد گردد . ضمانت نایج این چنین مطالعات به دسترس تمام وزارت های ذینفع موسسات تجارتی ، شرکت ها و تجار انفرادی داخلی و خارجی به منظور کمک های مالی و اداری جهت تعقیب یاروام مطالعات مذکور و رسیدگی آنها گذاشته شود .

چینل های تجارت خارجی :

اصلاح طرق و ذرایع چینل بشمول میکانیزم موثر اموال صادراتی معلومات راجع به بازار یابی و ضرورت های مارکیتنگ ، آشنا ساختن تجار و موسسات صادرکننده افغانی به مارکیت های عمده وارداتی جهان و تدبیر استفاده از آن . اداره انکشاف صادرات کمک های تکنیکی لازمه را برای تجار و موسسات صادرکننده افغانی بمنظور از زیاد فعالیت های شان در راه توسعه صادرات و نیل بر هدف های که از پلان های انکشاف ملی در زمینه بوجود می آید فرا هم می نماید . اداره انکشاف صادرات کوشش می نماید که با کمک مرکز تجارت بین المللی و تمویل موسسه سیداء سوید ن پلانهای توسعه صادرات خویش را طوری عیار بسازد تا بعد از ختم کمک های موسسات مذکور در عملی نمودن آن با مشکلی روبرو نگردد .

منظور سوم که عبارت از تربیه مامورین ورزیده داخلی در ساحه انکشاف صادرات میباشد درینجا خاطر نشان میگردد که یک عده مامورین وزارت تجارت تاکنون در دو سیمیناریکه از طرف مرکز تجارت بین المللی در داخل و همچنین در جنوا دایر گردیده اشتراک نموده در بودجه ای که از طرف مرکز تجارت بین المللی برای تمویل ادا ره انکشاف صادرات وزارت تجارت از اول جولای ۱۹۷۲ الی اخیر چون هفتاد و سه منظور گردیده . علاوه مصارف کورس انگلیسی مامورین انکشاف صادرات مصارف ترجمه رایو ر های مطالعاتی خریداری کتابها و جووه اشتراک نشریه های تجارتی ، مصارف سفر های مطالعاتی ، اعزام هیئت تجارتی به مشرق میانه سیمگیری در سیمینار ها تهیه وسایل و لوازم کارآمد دفتر مصارف تبخ نفر مشاورین که با انکشاف صادرات همکار می نمایند نیز شامل میباشد برای آنکه ادا ره انکشاف صادرات در راه توسعه امتعه عفتوئی و جدید گامها ی فراغتتری نهاده بتواند لازم است تا اداره مذکور هم از نقطه نظر پرسونل فنی وهم از نقطه نظر تماس با موسسات تجارتی و اقتصادی افغانی شرکت ها و سکتور های خصوصی که با تجارت خارجی سروکار داشته باشند تقویه گردد .

مرکز تجارت بین المللی با کمک موسسه انکشاف بین المللی سوید ن (سیداء) برای سال ۱۹۷۲ الی ۱۹۷۳ کمک های تکنیکی ذیل را برای اداره انکشاف صادرات تهیه میدارد در حصه آشنا ساختن پرسونل با تکنیک انکشاف صادرات تحکیم تماس ادا ره انکشاف صادرات با موسسات اقتصادی ، شرکت ها و تجارانفرادی که با تجارت خارجی سروکار داشته باشند .

- تطابق تولیدات قالبین و گلیم با مارکیت های عمده جهان .

- دریافت مارکیت های جدید برای امتعه مورد نظر صادرات در ممالک شرق میانه پروژه انکشاف صادرات از طرف مرکز تجارت بین المللی به ترتیب ذیل طرح گردیده :

الف- کمک مشورتی در آموزش و شناسایی به مطالعه مارکیت برای صادرات اداره و تشکیل انکشاف صادرات .

ب- کمک مشورتی در آموزش و شناسایی در پروسیجر اساسی دفتر داری متعلق به اسناد فهم تجارتی و تحقیق احصائیوی .

افغانستان جهت تقویه اداره انکشاف صادرات که بضرورت تجارت خارجی بحساب میرود در رشته های ذیل به کمک تکنیکی ضرورت دارد . مطالعه امکانات صادرات

د افغانستان کالني

ج- کمک در آموختن انگلیسی تجارتی .
۳- فعالیت در ساحه سرمایه گذاری و تاسیس شرکت های تجارتی .

کمیته سرمایه گذاری از اسد سال گذشته بدین سوسعی بعمل آورده تا پروژه ها هرچه زودتر تحلیل و تصویب گردد که در اثر این فعالیت در مدت یکسال و سه ماه به تعداد چهل و یک پروژه که سرمایه ابتدایی آن ۷۷۱۲۸۸۸۰۰ افغانی و سرمایه مجموعی آن بالغ بر ۱۵۰۷۴۰۹۸۳۲ افغانی و سرمایه مجموعی آن بالغ بر ۱۵۷۴۰۹۸۳۲ کرده منظور گردیده است .

از جمله چهل و یک پروژه مذکور از شروع سال ۵۱ تا حال بیست و هشت پروژه در ساحات تولید میخ، رویه نمودن اقسام تابر برسی حسابی، پروژه های ظروف و پایپ های پلاستیکی تولید بطری، تولید چرم و پوستین و دستکش، تولید شیرینی باب تولید اشیای پلاستیکی برای موتر، دباغی چرم و پوست و تصفیه روغن نباتی، نساجی تولید کاغذ، میورد منظوری کمیته، سرمایه گذاری قرار گرفته است که سرمایه ابتدایی آن ۵۴۴۵۰۰۰۰ افغانی و سرمایه مجموعی آن ۱۰۳۰۳۴۱۸۳۲ افغانی بوده و پروژه های مذکور در حدود ۲۹۷۴ نفر را جذب خواهند نمود .

از شروع سال ۱۳۵۱ تا دوی عقرب به تعداد ۳۲۰۸ قطعه جواز نامه برای موسسات تجارتی از طریق مدیریت موسسات این وزارت اعطاء گردیده است . جواز نامه های موسسات تجارتی و فو تو کابی های آن عنوانی و کالت التجاری های چمن، پشاور و مشهد در مدیریت موسسات وزارت تجارت ثبت گردیده است .

از آغاز سال جاری تا دوی عقرب به تعداد بیست شرکت سهامی و لیجند منظور گردیده و هم به محکمه برای ثبت ارسال گردیده است و چند شرکت دیگر مراحل قانونی خود را طی می نمایند .

برای اینکه از فعالیت های مشکوک اجنسی های کمپنی های خارجی جلوگیری شود وزارت تجارت فیصله نموده تا اجنسی

مأمورینی که معلومات لازمه را از منابع مربوط جمع آوری و به تحلیل آن می پردازند بایست معلومات اساسی در رشته تکنیک انکشاف صادرات داشته و همچنان جهت پیش برد امور به لسان انگلیسی بلدیت کامل داشته باشند چنانچه برای مامول فوق از مدتی باین طرف با استفاده از بودجه منظور شده مرکز تجارت بین المللی کورس های لسان انگلیسی داخل چهار صنف در وزارت تجارت دایر شده و ذریعه یک معلمه انگلیسی که از طرف برتش کونسل معرفی گردیده با مأمورین وزارت تجارت بالنصوص مأمورین انکشاف صادرات را در آشنایی و آموزش بالسان انگلیسی تجارتی کمک نموده است مدت کورس های انگلیسی مذکور فعلا شش ماهه در نظر گرفته شده و لی وزارت تجارت کوشش می نماید تا دوسال دوام نماید .

د- اصلاح تولیدات قالین و گلیم با استفاده از منظوری وسایل تطهیر شستشو و سامان ترمیم ه - انتظام اعزام هیئت به شرقمیان .

کمک های مرکز تجارت بین المللی در پیشبرد امور انکشاف صادرات نهایت موثر بوده اما قریب ملاحظه میگردد موسسه انکشاف بین المللی سویدن اس-آی-دی-آی کمک های خود را از طریق مرکز تجارت بین المللی تنها برای سال های ۷۲-۷۳-۷۴ به اداره انکشاف صادرات افغانستان منظور نمود . است و برای آنکه اداره انکشاف صادرات بکلی از کمک های خارجی بی نیاز گردیده و امور محول را در آینده به توان خود به سرماند لازم است تا کمک های موسسه انکشاف بین المللی سویدن برای چند سال دیگر نیز ادامه یابد و چنانچه روی این موضوع در مذاکراتی که بین راکبین وزارت تجارت و مرکز تجارت بین المللی صورت گرفته پیشنهادات وزارت تجارت در زمینه مورد نظر مرکز تجارت بین المللی واقع گردیده است .

وزارت تجارت

های خارجی برای طی نمودن مراحل ثبت به وزارت تجارت مراجعه کنند و سرمایه اجنسی خود را در دفتر وزارت تجارت قید نمایند .

همچنان از ابتدا سال جاری تا برج عقرب به مقدار ۳۰۰ مترساخت شوروی اجازه — سرحدی داده شده است .

مکذابه تعداد ۱۳۵۹ عراده موتر تیز رفتار مستعمل و ۲۱۳ عراده موتر سرویس مستعمل اجازه سرحدی داده شده است .

۴- قراردادهای تجارتهای که حکومت افغانستان

یادول متحابه منعقد نموده است :

۱- مذاکرات نهایی جهت عقد پروتوکول تجارتهای با اتحاد شوروی که این پروتوکول در هشت حمل ۵۱ (۲۸ مارچ ۷۲) در ماسکو با مضاء رسید .

۲- مذاکرات نهایی در مورد پروتوکول تجارتهای برای سال ۷۲ و ۷۳ با جمهوری مردم چین که پروتوکول مذکور به تاریخ پانزده حمل ۵۱ (۴ اپریل ۷۲) بین طرفین در کابل امضاء گردید .

۳- بعد از یکسلسله مذاکرات و تبادلات مکتوبی اولین موافقتنامه تجارتهای بین حکومت پادشاهی افغانستان و حکومت جمهوری عراق به تاریخ اول جوزا ۵۱ و ۲۲ می ۷۲) در بغداد عقد گردید .

۴- همچنان نمایندگان این وزارت مذاکرات ثانی را نیز با مقامات هندی جهت مرفوع ساختن مشکلات تجارتهای بعمل آوردند .

بنابر آن این وزارت در طی سال جاری از منابع مختلف خارجی قیم شکر رامپا لبه نموده و در مورد صادرات گوشت و حیوانات زنده (گوسفند و بز) نیز اقدامات لازم را مرعی الاجرا نموده است همچنان در مورد رفع مشکلات ترانزیتی با ایران و پاکستان نیز اقدامات موثر و مفیدی بعمل آمده است .

۵- در مورد اموال انحصاری :

از ابتدا ابرج حمل تابست عقرب به تعداد ۶۳۱۱ کارتن سگرت که ۶۳۱۱ دانه میشود به کمپنی های امریکایی فرانسوی و انگلیسی فرمایش داده شده است و به مقدار ۱۳۶۸۸ کیلوگرم تنباکو پایپ و ۵۱۸۷۷ بنطل

برگ بیری هندی و ۱۹۳۰۰۰ دانه بیری و ۱۰۵۰۰۰ دانه سیگار اجازه نامه سرحدی داده شده است و تا حال مبلغ ۳۱۶۰ افغانی اجازه نامه سرحدی سگرت توسط مدیریت تحصیلی اخذ گردیده و به حساب عواید دولت شامل گردیده است .

دوم: فعالیت ها و اجراءات ریاست احصائیه و پلان

۱- درساحه ترانزیت و ترانسپورت :

افغانستان از تاریخ نه جنوری ۱۹۷۲ به اینطرف مستحق استفاده از میثاق ترانسپورت بین المللی اموال تی-آی-آر شناخته شده است روی این منظور با اشتراک حکومت افغانستان به میثاق مذکور موسسه تضمین کننده جهت تضمین ترانسپورت های داخلی و اعطای کار نی برای تهیه ابتدای

فعالیت های آن ضرورت شناخته میشود با در نظر داشت اینگونه مسایل این مدیریت همواره در بوجود آوری چنین یک موسسه تضمین کننده کوشیده و یک سلسله مذاکراتی را با مراجع ذی دخل صورت داده است به اساس قرار داد ترانزیتی سال ۱۹۷۱ بین اتحاد شوروی و افغانستان تحویلدهی و تحویل گیری اموال از طریق تورغندی در کشور شوروی بعمل آورده میشود اما در سی و یک جولای ۱۹۷۲ این تحویلدهی و تحویل گیری اموال طبق موافقه مقامات افغانی و شوروی در تورغندی هرات صورت میگردد . این قرار

داد در سرعت حمل و نقل اموال ترانزیتی افغانی میافزاید علاوه بر آن توسط مدیریت اساننامه شرکت سهامی ترانسپورت بین المللی موسم به «سات» تهیه و تدوین گردید .

احصائیه شش ساله تجارت خارجی افغانستان واردات و صادرات از سال ۴۳-۴۸ ترتیب و توجید گردیده و به مراجع مربوطه در وقت زمان توزیع و ارسال شده است احصائیه سالانه واردات و صادرات چهل ونه و پنججاه سر دست بوده و عنقریب از طبع برآمده و به

د افغانستان کالني

دوازه نفر به شقوق مختلفه از قبيل مترولوژی انكشاف صادرات استندرد ژيمن وغيره شقوق اقتصادي معرفي واعزام شده اند و تعداد هشت مامور ديگر كه به شقوق ق معرفي ميباشند عنقریب اعزام خواهند شد .

وزارت تجارت در سال چاري به كميسيون ها ، كنفرانس ها و سمينار هاي اقتصادي ذيل اشترك نموده است .

۱- اشترك در كميسيون اقتصادي ملل متحد
برای آسيا و شرق دور كه در مانپلا داپر —
گريده بود در جلسه مذکور موضوعات مربوط به موقعيت اجتماعي و اقتصادي در حوزه ايكافي به بحث و بعضي تصميم دربارۀ صورت گرفت .

۲- سلسله اقدامات وزارت تجارت فراهم آوري تسهيلات در صادرات امتۀ افغانسي و بالخاصه قالين كدر جلسيات پورديو كميته مخصوص ترجيحات صورت گرفته فيصله شد تا از تاريخ اول جنوري هفتاد و دو ببعده قالين افغانسي كه به سويد نصادر ميشود بر علاوه حقوق گمركي كه قبلا معا فقرار داده شده بود از تاديه محصول فروش نيز معا فقرار داده شد همچنان در جلسيات كميته مخصوص ترجيحات از حكومت امريكا تصميم گرفته شد تا در حصه صادرات قالينچه هاي افغانسي به آن كشور از تعرفه هاي ترجيحاتي مستفيد شود كه حكومت موصو فدر مورد موافقه نموده البته بعد از تصويب كانگرس مورد تطبيق قرار داده خواهد شد .

همچنان در اثر مساعي وزارت تجارت —
حكومت ناروي به سلسله ترجيحات طرح حكومت خود را در مورد سيستم ترجيحات عمومي در حصه اموال صادراتي افغانسي ابراز داشته اند البته اين ترجيحات و معافيت ها محصول تكس وغيره عوارض در حصه صادرات اموال افغانسي تاثير بسزايي وارد نموده و تاجر صادركندۀ رابراي صادرات مزيد تشويق مي نمايد .

در كنفرانس دوم تجارت و انكشاف كه در شهر سائتياگو از تاريخ ۱۳ اپريل الی ده مي ۱۹۷۲ دايگر گريده بود و دران دكتور روان

دسترس مراجعين مربوطه گذاشته خواهد شد. در ساچه كنترول و توزيع اوزان متر يك به اساس پلان دست داشته در سال چاري فعاليت ذيل را اجرا نموده است .
۱- اعمار و نصب يك پايه ترازي پلي درشير خان بندر به قوه بيست و پنج تن .

۲- توزيع اوزان كيلو ئي در ولسوالي بكرامي و ده سبز كه يك قسمت آن تمام و در بعضي حصص توزيع آن توسط هيأت مختلط جريان دارد .

۳- نظر به فيصله كميسيون عالي مترولوژی پنج نفر مامورتي مديريت سيستم متر يك طور خدمتي بارياست شاروالي كابل اعزام و هيأت مذکور با همكاري رياست تفتيش در حصه كنترول جمع آوري و مراقبت اوزان به نواحی ده گانه ايفاي وظيفه مي نمايند و توسط هيأت مذکور سنگهاي و ترازو هاي تقلبي جمع آوري ميشود .

۴- هيأت در اثر كنترول بازار در حدود هفت صد دكان كه اوزان متريك نداشته به ايشان اوزان توزيع نمودند .

۲- فعاليت دوساچه تهيه پرسونل فني و اشترك در كنفرانس هاي بين المللي

وزارت تجارت در ظرف سال چاري موفق گرديد تا يك مقدار ترياكهاي ضبطي كه از ساليان دراز در كدام هاي رياست گمركات جمع شده بود با كمپني هاي و فابريكات مجاز بين المللي در مورد فروش آن اقدام نموده است و پراي موسسات مذكور نمونه هاي ترياك هاي ضبطي ارسال گرديده است كه از آن جمله يك كمپني معرو ف دواسازي امريكايي نظر به لايسنس صادراتي هژده براي مقدار بيست و سه تن ترياك افزو خواهش خريداري آنرا داده كه فورمه ها و اسناد مربوط آن ترتيب و غرض اجراء بعدی آن به وزارت جليله ماليه ارسال گرديده است كه از مديرك فروش آن عوايد اسعاري قابل ملاحظه بدسرت خواهد آمد .

همچنان استفاده از بورس هاي سكارل شب و فيلو شب به مالك خارجي از طريق وزارت پلان رسيده است در ظرف سال چاري

وزارت تجارت

فرمادی بحیث رئیس و مشاور عالی فرهنگ بحیث عضو اشتراك نمودند در این کنفرانس سه مطلب عمده عبارت از تطبیق سیستم ترسیجات موضوع اتخاذ و تدابیر خاص به نفع کشورهای روهب انكشاف و تدابیر خاص به نفع کشورهای محاط به خشكه میباشد تصامیم اتخاذ گردیده برای اینکه هیات افغانی در جریان کنفرانس دچار مشکلات نشوند راهپور مفصل و بعضی داكومننت ها تهیه و ترتیب گردیده و به اختیار هیات افغانی سپرده شده تا عندالموقع ازان استفاده نمایند .

۱- نمایشگاه بین المللی ماورای بحار برلین غربی در اوایل ماه سنبله سال ۵۱ برای يك هفته در برلین غربی دایر و در این نمایشگاه ۸۰ فیصد ائمه افغانستان پفروش رسید.

در این نمایشگاه اضافه از ۳۵ مملکت اشتراك نموده که در غرفه افغانستان از فروش ائمه در حدود پنجاه هزار مارك معادل (۱۶) میلیون افغانی بدست آمده در این نمایشگاه تاجر اهل کسبه و موسسات صنعتی که تحت پروژه سرمایه گذاری به تماس گردیده اموال و تولیدات ماشین و صنایع دستی شان که عبارت از انواع لباس های دست دوزی از پوست و با کرک پوستین و پوستینچه، زیورات، سامان حکاکی نباتات طبی، گلیم و میوهجات خشك و غیره شامل میباشد در معرض نمایش قرار داده شده بود.

۲- افغانستان برای اولین بار در نمایشگاه ممالک سکاندا نیای که در شهر کوبن برگ سویدن دایر شده بود در سال جاری اشتراك و پیداوار حیوانی زراعتی و صنایع سوزن دوزی قالین و میوه خشك و غیره بمعرض نمایش قرار داده که ائمه و پیداوار افغانی مورد دلچسپی موسسات آنکشور قرار گرفت و تاجر افغانی برای بار اول چندین قرار داد میوه خشك را با بعضی موسسات و تاجران عقد نموده و صادرات آن آغاز گردیده است .

۳- در همین سال افغانستان در نمایشگاه ایتالیا که در شهر (باری) دایر گردیده بود اشتراك نموده و ائمه و پیداوار افغانی به معرض نمایش قرار داده شد در این نمایشگاه ۳۶ کشور افریقایی - آسیایی - اروپایی و امریکایی لاتین اشتراك داشتند این نمایشگاه توسط صدراعظم ایتالیا افتتاح و ائمه افغانی مورد دلچسپی قرار گرفت مگر مقدار فروش نسبت به نمایشگاه برلین کمتر بوده که البته علت آن هم بعضی مشکلات و محصول گمرکی بالای ائمه افغانی در نمایشگاه بود .

۴- وزارت تجارت در برج عقرب سال جاری

۲- فعالیت در امور احصائیه و معلومات تجارتي :

مدیریت معلومات تجارتي این وزارت در طرف سال جاری توانسته اوضاع اقتصادی افغانستان را توسط احصائیه و معلوماتها و راپورهاییکه از نمایندگیهای افغانی در خارج و همچنین نمایندگیهای افغانی در ولایت ماوراء جمع اوری و بعد از توحید و غور به اساس معلومات فوق میلان و سمت حرکت اقتصادی افغانستان را تبارز و پیش بینی نمایند .

همچنان مطالعه اوضاع مارکیت های ائمه افغانی در داخل و خارج افغانستان تحول نرخ اسماعل خارج به علل وانگیزه های که بالای آن تاثیر انداخته بصورت تحلیلی تهیه و ترتیب نموده است.

۴- فعالیت در امور بازاریابی و معرفی تولیدات افغانی :

وزارت تجارت در خلال سال ۵۱ به منظور انكشاف و پیدا نمودن بازارهای تجارتي در حوزه آزاد نیز در تجسس بوده کوشیده است از طریق دایر نمودن نمایشگاهها بممالک دوست و وسیله فرستادن نمونه های ائمه افغانی به اقدامات مقتضی متشبت و روی این هدف همواره در پیتر نمودن سورت، ستندرد و پیکینگ اموال مطابق معیار بین المللی توسط کنترل و راهنمائی اداره ستندرد افغان که در چوکات وزارت تجارت تاسیس گردیده مصدر خدمات در حصه بهبود ائمه صادراتی ماوراء خارج گردیده است .

د افغانستان کالني

۵- سپهکيري اداره انکشافی ملل متحد در مورد بهبود جمع آوری پشم افغانی .
درین اواخر برای بهبود وضع صادرات پشم وزارت تجارت در قسمت سورت ، شست ، بسته بندی و مارکتینگ و قیچی نمودن آن به کمک اداره انکشاف فی ملل متحد در چوکات وزارت یک مدیریت پشمرا تاسیس نموده است که این مدیریت در سال جاری به راهنمایی متخصصین اداره انکشافی ملل متحد و سازمان مواد و خوراکی و زراعت جهان و ما مورین فنی شعبه در ولایات قند هار هرات طرز قیچی نمودن پشمرا توسط قیچی های ماشینی و ترتیب جمع آوری بسته بندی آنرا غرض صدور ربه خارج به مالداران آنولا آموختن آن و همچنان ادا ره انکشاف ملل متحد برای پیشبرد پروژه مربوطه معادل سیصدو پنجاه هزار دالر ماشین آلات و پنجنفر متخصص را در شقوق مختلفه برای راهنمایی در قسمت های قیچی نمودن تثبیت نوعیت و تربیه پرسونل فنی برای پروژه مذکور قبولدار شده است باساس آن عنقریب در حدود یکصد نفر کارگر افغانی را در هرگز ولایت قندهار به راهنمایی متخصصین پشم تحت تربیه گرفته و بعدا بولا یاتیکه مراکز پشم تاسیس میشود اعزام نمایند .

چون فعلا در حدود شصت فیصد پشم افغانستان از ولایت قندهار و نواحی آن حاصل و به خارج صادر میشود ازینرو تاسیس مراکز اولی این پروژه در قندهار در نظر گرفته شده است البته در آینده مراکز مذکور در مزار شریف و هرات هم رویکار خواهد آمد .

در نمایشگاه آسیایی هند در دهلی جدید اشتراک نموده امتعه زراعتی-صنعتی و صنایع- دست دوزی (میوه خشک- نباتات طبی) و غیره بنمایش گذاشته شد از غرقه افغانی صدراعظم هند بازدید به عمل آورده از صنایع دستی پیداوار زراعتی و صنعتی افغانستان تعداد زیادی هندیه و خارجی ها بازدید بعمل آورده و امتعه افغانی مورد علاقه و دلچسپی شان قرار گرفت.

۶- در جشن استقلال وطن غریز امسال ۶۰ موسسه تولیدی اشتراک کرده و وزارت تجارت برای معرفی تولیدات صناعی افغانستان زمین را برای موسسات تولیدی مساعد ساخت تا ضمن نمایش یک اندازه قابل ملاحظه تولیدات خود را بفروشی برسانند و موسساتیکه در جشن استقلال اشتراک ورزیده بودند عبارت اند از نساجی قدیری-منصوری-یسوی-سیلمر ترضی-میها-امو-احمدزاد-واحدی-موسسه پلاستیک احمدزاده-موسسات بوت-آهو-عقاب-حدوا-سازی هوشیت-روغنیات-بتری آریا-قالین-شوئی-بلاستیک سازی وطن و شاهین-اسفنج-سازی-صابون سازی-شرکت کام-حیات-فرنیچر-آریانا فلز-صدیق لابراتوار .

تدویر همچو نمایشگاه ها در خارج و در داخل تاثیر مفید و به اقتصاد همه کشور های جهان داشته و افغانستان با اشتراک در آن زمینه معرفی بهتر تولیدات خود را مساعد میسازد و تجارت افغانی با سایر موسسات تماس قرار می نمایند .

وزارت زراعت و آبیاری

پروژه تحقیق و خاکشناسی :

در فارمهای تحقیقاتی که در سرا سرکشور احداث گردیده انواع مختلف گندم، جو، جواری، برنج، پخته، گل آفتاب پرست، کنجد و سایر انواع حبوبات و نباتات صنعتی به غرض بدست آوردن انواع بهتر آن از نگاه مقاومت در مقابل شرایط جوی، تطابق محیطی حاصل دهی، مقاومت در مقابل امراض و آفات نباتی مقدار کود مورد ضرورت تحت تحقیق و مطالعه قرار گرفته هکذا انواع تخمهای مذکور از خارج وارد و پس از تحقیق و مطالعه انواع بهتر آن که با شرایط جوی و غیره تطابق داشته است انتخاب و قسماً غرض تکثیر در فارمهای وزارت مورد استفاده قرار گرفته، قسماً به منظور تکثیر بدسترس زارعین کشور گذاشته شده است کذا تحقیقات بالای انواع میوه جات صورت گرفته درین قسمت نیز یک تعداد زیاد نهال های مثمر و غیر مثمر تحت تحقیق قرار گرفته و در نتیجه انواع بهترینها را قلمه های اصلاح شده بدست آمده و بدسترس زارعین فارمهای دولتی و غیره گذاشته شده است.

در قسمت تأسیس باغها در بعضی ولایات اقدامات صورت گرفته و شرایط تأسیس طرز نهال شانی بامد نظر قرار دادن فاصله بین نهال ها استعمال کود، شاخچه بری و غیره اقدامات صورت گرفته است.

هکذا در فارمهای تحقیقاتی یک تعداد زیاد نهال های مثمر پیوند گردیده است. در قسمت اصلاح سبزیجات انواع مختلف سبزیجات تحت تحقیق قرار گرفته و پس از آن جنس بهتر آن انتخاب و بمعرض تکثیر گذاشته شده است. همچنان یکنوعاً زیاد تخم های اصلاح شده غرض تکثیر در فارمهای وزارت و دهقاین توزیع گردیده است.

در فارمهای تحقیقاتی انواع پخته داخلی و تخم های وارده از خارج تحت تحقیق قرار گرفته پس از تحقیق مقدار کود مورد ضرورت

شرایط جوی تعداد دفعات آبیاری و غیره جنس بهتر آن از نظر حاصلدهی و مقاومت در برابر امراض و غیره بدست آمده و به غرض تکثیر به دسترس دهقاین و فارمهای تکثیری گذاشته شده است.

هکذا انواع مختلف نباتات صنعتی دیگر مانند کنجد، گل آفتاب پرست و غیره تحت تحقیق قرار گرفته و انواع بهتر آن از نظر حاصل زیاد مقاومت در برابر امراض و آفات و غیره انتخاب تحت تکثیر قرار گرفته است.

لابراتوار گیهای زراعتی :

۱- بمنظور معلوم کردن مواد نمکین خاک نقاط مختلف کشور نمونه های مختلف خاک تحت تجزیه لابراتواری قرار گرفته است تا نظریه به آن کود مورد ضرورت استعمال گردد.

۲- نمونه های لوبیا و سایر حبوبات به منظور معلوم کردن پروتئین در آنها تحت تجزیه قرار گرفته است همچنان تجزیه رشقه و دیگر علوفه جات بغرض معلوم کردن پروتئین فیصدی خاکستر و شرمش به منظور معلوم کردن فیصدی روغن آن صورت گرفته است.

۳- انواع زیره از نقطه نظر موجودیت مواد خارجی در آن تحت تجزیه قرار گرفته است.

کویدت و گو پراتیف :

الف - مؤسسه تریوی :

طبق پروگرام مرتبه این مؤسسه در سال جاری ۳۷ نفر فارغان صنف ۱۲ را تحت تربیه گرفته و تحت نظر متخصصین داخلی و خارجی مضامین زراعت و کوپراتیف به تدریس آغاز نمودند.

ب- مرکز انکشافی زراعتی کهدا هن :

هدف این مرکز بلند بردن سطح حیاتی دهقاین تحت ساحه پروژه که منابع در آمد شان اوسط و یا تحت اوسط باشد. کک و رهنمایی در تأسیس اتحادیه های دهقاین و همچنین بهبود بخشیدن خدمات مؤسسات دولتی پیرامون انکشاف زراعت در ساحه

د افغانستان کالنی.

ب- شعبه اقتصادی جنگلداری :

یک سلسله مطالعات درمورد کیفیت و نوعیت انواع چنار و مارکیت چنار و مصرف سالانه چوب چنار صورت گرفته و در نتیجه مطالعات ثابت گردید که چنار نوسو غرعر چهاردهی سالم و مقاوم بوده و مورد استفاده زیاد مستهلکین قرار میگردد .

ج- شعبه کتب عالی جنگلداری :

این شعبه که فعلا دارای ۱۵ نفر محصل بوده و توسط متخصصین داخلی و خارجی مضامین مسلکی در آن تدریس میگردد حسب نظریه متخصصین متعلمین برای یک مدت منظور تدریس عملی عازم ساحه چپه دره گردیده و در ساحه چپه دره اعاشه و دیگر لوازم برای محصلین تهیه گردیده و متعلمین در این ساحه از طرف متخصصین بصورت عملی تدریس میشوند .

د- شعبه سروی و انجیری :

به تعداد ۴۵ قطعه نقشه یک بر پنجاه هزار ولایت کنرها ، لغمان و جلال آباد و یک تعداد بمقیاس یک بر سی هزار ساحه چپه دره بمنظور تنظیم جنگلها و علفچر ها و بهره برداری آنها ترتیب و نقشه یک برده هزارسرك ساحه چپه دره ترتیب گردیده است . همچنان سروی بعضی ساحات صورت گرفته است .

پروژه زیتون و پسته :

۱- ولایت بادغیس مقدار چهار سیرپسته خندان در دوهزار خریطه پلاستیکی و دوسیر پسته کورک درموضع جنگل کتهقل بذر گردیده است . همچنان تعداد ۷۵۰۰ اصله نهال درفارم مذکور غرس شده است . کذا کار احداث تبهانه محافظین در کوجا نل جریان داشته و ترمیمات و مقدماتی جهت احداث یک باغ آبی پسته روی دست است .

پروژه پسته ولایت سمنگان :

تعداد ۷۵۰۰ - خریطه پلاستیکی در باغ حضرت سلطان بذرگردیده و ده جریب زمین درموضع مذکور جهت احداث یکباغ پسته انتخاب گردیده مکنذا ۶۰۰۰ خریطه پلاستیکی ازقوریه غرس و درفارم اتمام داده شده است .

تحت کار پروژه برای رسیدن به اهداف فوق فعالیت های ذیل درین مرکز صورت گرفته است ، از طریق این شعبه تعداد ۴۵۰۰ قطعه سند تکمیل گردیده که مطابق آن اعضای کوپراتیف مواد تولیدی خود را بدست آوردند و مواد مذکور قرار ذیل است :

کود دای امونیم فاسفیت ۱۱۰۶۲۶- کیلوگرام
کود پتا شیم سلفیت ۱۴۹۹۳۴- کیلوگرام
کود یو ریا ۱۱۲۱۷۰ - کیلوگرام
پودر سلفر ۴۴۰۰۰- کیلوگرام
کوپراویت بلو ۲۱۲۶- کیلوگرام
ویتل سلفر ۳۷۱۵۰- کیلوگرام

فعالیت های مارکیتنگ :

چون حجم مارکیت های داخلی برای فروش کشمش کمتر از حجم تولید است و هم با استفاده از تکنیک های جدید زراعتی انگور بمراتب بلند رفته است روی این منظور یک سلسله تحقیقات و اقدامات در قسمت مارکیتنگ بعمل آمده است کیفیت انگور کشمش با استفاده از ادویه های لازمه و سورت و بار بندی بلندبرده شده است .

ج- مرکز انکشاف زراعت بغلان :

جهت رهنمائی زارعین پخته کار و لبلبو کار این ساحه قطعات نمایشی و تجربی پخته احداث گردیده و طرق بذرکود دادن و غیره امور به دهاقین آموخته شده و در قسمت معالجه و تداوی حیوانات و هم در قسمت جلوگیری از بروز امراض نباتی فعالیت بعمل آمده است .

تربیه پوسونل و انکشاف جنگلات :

الف - انستیتوت اشجار زود رس که شامل قوریه گذرگاه جنگلباغ غزنی فارم قشلان اختر بغلان خم هندوی لوگر و فارم مرکزی ولایت بامیان است که مطالعات بالای ۱۵۲۰۰ - اصله نهال و ۵۰۰ قلمه ریشه دار ، بی ریشه که در قوریه گذرگاه غرس شده بعمل آمده است . همچنان ۶۵۰ - اصله چنار در ولایت غزنی ۸۲۰۰ - قلمه در بغلان و ۶۲۵۰ - اصله در جنگل خم هندو غرس گردیده تطبیق کود و ادویه ضد حشرات و امراض صورت گرفته است .

پروژه زینون خوست ولایت پکتیا :

درین پروژه در حدود ۳۰۰ اصله نهال وحشی ۸۴- اصله نهال ایطالوی غرس و هفت سیر تخم پسته پندر و همچنان ۱۵۰ - اصله پیوند صورت گرفته و ۲۵۰- اصله نهال پیوندی در فارم انتقام داده شده است.

پروژه اصلاح و تکثیر علفچر :

این پروژه که شامل استیشن های بادام باغ علی آباد چمنله و ناور است در هر کدام این استیشن ها انواع مختلف تخم های علفچر جهت تحقیق و تکثیر بذر گردیده و یکمقدار زیاد ازین تخم ها غرض تکثیر جمع آوری گردیده است . هکذا یک تعداد نقشه ها بمقیاس های مختلفه از ولایات کشور تهیه و چاپ و غرض استفاده بدسترس ما مورین فنی این پروژه گذاشته شده است که از روی نقشه های فوق ساحه علفچر های طبیعی و غیرطبیعی توضیح شده میتواند .

پروژه قوای سبز :

فعالیت این پروژه که شامل ساحه بندقرغه سرک شمالی چمن حضوری تپه مقبره و قوریه پخمان است عبارت از غرس نهال ها و بته های زینتی در مواضع مذکور آبیاری و حفظ و مراقبت آنهاست درین مدت ۸۴۷۶۵- اصله نهال در مراکز فوق غرس گردیده است .

پروژه حفاظة نباتات و فرانتین :

هدف این پروژه که عبارت از جلوگیری از بروز آفات و امراض زراعتی و مجادله با حشرات مضره و امراض و آفات نباتی قرار ذیل است :

مجادله علیه امراض اشجار ۵۳۵۶۲۱- اصله
مجادله علیه خاکستر ك ۱۱۱۴۱۲- اصله تانك
مجادله علیه امراض گندم ۱۷۲۴۷- کیلوگرام
مجادله علیه موشهای مضره ۱۱۸۹۵۰- جریب زمین
مجادله علیه سایر امراض نباتی ۱۰۷۵۴- جریب زمین
هکذا تعداد ۲۵۶۱- قطعه سسر تفکیک
فرانتین نباتی توزیع گردیده که ازین درك ۲۵۵۰۵۰- افغانی عاید دولت شده است .

پروژه القاح مصنوعی :

به منظور بدست آوردن انواع بهتر حیوانات از نگاه شیر گوشت پشم و غیره و جلوگیری از امراض حیوانی این پروژه در

استیشن های مجرب باوسایل لازمه در تمام نقاط کشور فعالیت نموده و حیوانات اها لی راهمه و قته تلقیح مینماید بدین منظور یکتعداد حیوانات نسلی را بغرض اصلاح نسل سا یر حیوانات تحت تربیه قرار داده است ، در مدت شش ماه گذشته علاوه بر استیشن های قبلی یک تعداد استیشن های ثابت و بسیار جدید تاسیس گردیده و یو میه حیوانات مراجعین رامعاینه و تلقیح مینماید .

حیواناتی را که در مدت راپوری تلقیح نموده در استیشن های گذرگاه ، شمالی لوگر ، پخمان ، بینی حصار بلخ، غزنی و فاریاب به ۱۱۶۱۲- راس حیوان میرسد، علاوه به منظور جلوگیری از امراض ۱۰۱۰۱۴- حیوان در نقاط مختلف کشور تداوی گردیده و به صاحبان ۱۳۹۵۱- حیوان هدایات لازمه صحی داده شده است .

پروژه مرغداری :

هدف این پروژه که عبارت از اصلاح جنس مرغهای داخلی و بمیان آوردن جنس های بهتر تخمی و گوشتی و ترویج آن در کشور است در قرار مهای بگداه و بینی حصار اجراء ذیل را بعمل آورده است .

- ۱- مقدار ۳۱۹۲۸- دانه تخم مرغ
- ۲۵۶۴- دانه تخم مرغابی تولید و از آنجمله ۱۴۴۲۱۴- دانه تخم مرغ و ۱۸۸۶۷- دانه تخم مرغابی بفروشن رسیده است .
- ۲- ۵۳۴۲۱- قطعه چوجه مرغ ۲۹۲۸- چوجه مرغابی تولید گردیده ۳۹۵۱۹- چوجه مرغ و ۹۲۰ قطعه چوجه مرغابی به اهالی توزیع گردیده است .
- ۳- به تعداد ۲۸۴۰- قطعه مرغ کلان و ۵۳۹- قطعه مرغابی کلان بفروشن و توزیع گردیده است .

اجراءات پروژه ماهی :

انواع ماهی های داخلی و چوجه ماهی های سال گذشته که در اثر تکثیر بدست آمده است و بنام های کارپ معمولی علفی تقریبی و سربین یاد میشوند در استیشن های ماهی درونته نغلو سروب و آب ایستاده درونته تحت تربیه و تکثیر قرار گرفته که تکثیر ماهی در استیشن های مذکور بطور ذیل صورت گرفته است :

استیشن نغلو ۸۹۰۰۰۰ - دانه

د افغانستان کالنی

شاگردان مسلکی این انستیتوت تحت تربیه قرار گرفته است ودر قسمت اعاشه وایاتنه و تهیه لوازم درسی و تهیه پروگرام به منظور مشاهده عملی محصلین اقدامات لازمه بعمل آمده است .

لابراتوار های و ترتری : این لابراتوار ها که شامل شعبه بکتیرالوژی و ویرو لوژی و لابراتوار تشخیصی است انواع مختلف واکسین های مورد ضرورت استییشن های مالداري تولید گردیده بمعرض استفاده لابراتوار های مذکور گذاشته شده وهم یکتعداد زیاد حیوانات اهالی درین استییشن ها تدوی و بعضاً به حیوانات مریض هدایات لازمه داده شده است .

پروژه تدقیق سامان آلات کوچک زراعتی :

ورکشاپ های ثابت و بسیار این پروژه در اکثر ولایات کشور فعالیت نموده انواع مختلف ماشین آلات که ازخارج وارد گردیده نصب وفعال گردیده وبعدها تدقیق و مطالعات و نمایش به اهالی بدسترس زارعین گذاشته است . کذا یکتعداد و اتریمپ ها بظرفیت های مختلفه ازطرف این پروژه بدسترس اهالی و فارمهای زراعتی گذاشته شده است .

پروژه هایه رالوژی و تقنین آب :

بمنظور جمع آوری معلومات راجع به مقدار جریان آب سیلابها و ترسبات دریاها متخصصین و مامورین فنی این پروژه درهرماه یک یادو مراتبه از استییشن های هایدرالوژی که درسر تاسر کشور احداث شده و تعداد آن به ۱۸۵ - استییشن میرسد دیدن نموده و راپور های مربوطه خویش راراجع به مقدار آب دریاها رسوبات و غیره بانمونه های آب و رسوبات بدست آورده و غرض اجراءات مزید بمرکز ارسال داشته اند همچنان متخصصین این رشته یک پروگرام ترنینگ برای مامورین فنی ترتیب نموده و مامورین مذکور در بالای استییشن هایه رالوژی از جریان طرز العمل ها دیدن نموده اند کذا استییشن هاییکه درانرس سیلاب و غیره ازبین رفته و یا قسماً متضرر شده بودند ازطرف این پروژه تحت ساختمان و ترمیم گرفته شده و دوباره فعال گردیده است .

استییشن سروبی ۱۸۲۰۰۰ - دانه

استییشن درونته ۳۵۰۴۴۰ - دانه

استییشن قرغه ۴۰۰۰۰ - دانه

آب استاده درونته ۲۰۴۰۰ - دانه

وهکذا بتعداد ۱۰۵۹۶۵ - دانه ماهی

کارپ علفی و ۲۱۳۴۹۵ - دانه ماهی کارپ

تقریبی تکثیر گردیده است . مامورین مربوطه

این پروژه غذای ماهی را بصورت فنی تهیه

نموده ودر قسمت حفظ و مراقبت و بهره برداری

از ماهی یک سلسله اقدامات بعمل آمده

است .

پروژه پیله وری :

پروژه پیله وری که شامل استییشن های

مرکز عبدالخیل و پیله وری هرات است در

مورد انکشاف و بهره برداری فنی ازکرم پیله

فعالیت نموده وهم با پیله وران انفرادی که

در نقاط مختلف کشور به تربیه کرم پیله

اشتغال دارند کمک فنی نموده در انواع اصلاح

شده کرم پیله را که در استییشن های مختلفه

تکثیر گردیده بدسترس پیله وران گذاشته

است . چنانچه ۱۱۸۶۹۰ - جعبه و دوازده گرامه

تخم پیله حاصله سال ۱۳۵۰ به پیله وران

مرکز ولایات توزیع گردیده و درمورد فروش

غده های ابریشم اثر مطالعاتی صورت گرفته

و درمورد باکمپنی هولندیا تماس بعمل آمده

است .

در کمپاین اول و دوم و سوم که بتاریخ ۸

میزان خاتمه یافت به ترتیب ذیل حاصل

بدست آمده است .

جعبه ۱۲ گرامه تخم پیله ۲۰۰۰۰ - جعبه

تخم ما د ری پیله ۹۴۸ مترصحن

تخم تجار تی ۲۹۹ - متر صحن

غوزه خشک انکشافی ۶۱۶۸ - کیلو

در حدود ۵۵۰۰۰ - اصله نهال توت پیوند

گردیده تا از آن بغرض تغذیه کرم پیله استفاده

گردد .

پروژه صحت و تولید حیوانی (انستیتوتی

و ترتری) :

طبق پروگرام مرتبه بمنظور تربیه پرسونل

فنی در رشته های مختلفه زراعت یکتعداد

درخواست های اهالی بادغیس و هرات به واترپمپ تماس مستقیم با اهالی بعمل آمده راپور مفصل درین مورد تهیه گردیده و تحت غور و بررسی قرار گرفته است. در نتیجه این نوع فعالیت ها زمینه استفاده از آبهای تحت الارضی درین مناطق بصورت وسیع مهیا خواهد شد.

این مطالعات در ساحت دشت بکوانیز بعمل آمده است.

پروژه بندهای کوچک :

بمنظور توسعه شبکه های آبیاری یکتعداد پروژه های خورد و زود ثمر آبیاری که بامصرف کم و اقتصادی که يك ساحت نسبتاً کم را تحت آبیاری در آورده رویدست گرفته شده که این پروژه ها عبارت است از پروژه کوچک نهر کریم شاهروان سنگ مهربدخشان هجده نهر مزار شریف خشت پل و غیره .

مدیریت عمومی توپو گرافی :

توسط این شعبه سروی توپو گرافی ساحت مربوط به دریای کوچک نهر کریم ساحت حیرتان ولایت سمنگان اشکمش نهر شاهی مزار شریف کاریز میر ساحت قره پرچوی مربوط ولایت تخار ساحت بندسلمه صورت گرفته و سروی جیالو جیکی ساحت حیرتان و برمه کاری و تحقیقات جیولو جیکی موضوع بندسلمه هرات انجام یافته است .

پروژه آبیاری پروان :

این پروژه که به منظور ساحت پروان فعالیت مینماید شامل احداث بند آب ساختمانی سیفونها پلها و پلچک اعمار ساختمان های رهایش استیشن برق و غیره است . به ادامه فعالیت های گذشته در جریان شش ماه سال جاری اجراءات ذیل صورت گرفته است :

۱- در مرکز تعمیرات پروژه :

- کندن کاری ۱۶۴- متر مکعب
- پر کاری ۱۱۸- متر مکعب
- سنگ کاری ۳۳۸- متر مکعب

هكذا يك سلسله فعالیت های ساختمانی دیگر از قبیل رنگمالی خشت کاری پوشش و غیره به انجام مختلفه درین قسمت صورت گرفته است .

۲- در استیشن برق :

- کندن کاری ۹۵۱۵۰- متر مکعب
- کانکریتریزی ۲۷۶۳- متر مکعب

هكذا متخصصین مربوط به شعبه تقنین و انسجام آب بمنظور بدست آوردن ارقام لازمه پلانگذاری انکشاف منابع آب يك سلسله راپورها در قسمت های درالوژی های دراجیالوژی و برمه کاری بدست آورده در مورد اقتصادیت و عدم اقتصادی بودن این فعالیت ها معلومات مفصل ترتیب نموده اند .

پروژه آبهای تحت الارضی :

مطالعات های دراجیالو جیکی که شامل مطالعات جهت تهیه آب برای علفچر ها در ساحت مختلف کشور و همچنان مطالعات بمنظور تهیه آب اشامیدنی است که این مطالعات در اکثر ولایات عملی گردید است . تحقیقات جیوفز یکی - بمنظور بدست آوردن تحت و ارتفاع نقاط جیوفز یکی مامورین فنی جیوفز يك در ساحت مختلف کشور فعالیت نموده و نمونه های آنرا بدست آورده اند .

برمه کاری - که شامل حفرا های عمیق در پروژه ها و مراکز مهم نقاط مختلف کشور است در حدود ۲۵ حلقه چاه عمیق را تحت کار گرفته قسمتاً تکمیل و بعضاً کار آن ادامه دارد .

پروژه آبیاری کوچک :

این پروژه به اساس کریدت بازمینداران در اصلاح و اعمار مجدد شبکه های آبیاری توسعه و بهره برداری آبهای زیر زمینی انکشاف و تقویه زراعت و تجهیزات زار عین باوسایط عصری وقتی ایفای وظیفه میکند که مامورین فنی این پروژه پس از مطالعه امکانات آبیاری و تحت آبیاری در آوردن بعضی مناطق کشور راپور های مفصل در مورد تهیه و بدسترس مقامات و ذی علاقه سپرده اند در مناسبت طقیکه امکانات استفاده از آبهای تحت الارضی موجود است سروی توپو گرافی درین و غیره آنها صورت گرفته در مورد تهیه واترپمپ و غیره بابانک زراعتی تماس بعمل آمده .

در مورد استفاده از آبهای تحت الارضی ساحت قندهار يك مرکز منطقوی تأسیس گردیده مرکز وظیفه دارد تادرمورد درخواست های اهالی راجع به واتر پمپ و حفرا چاه ها ترتیب اثر داده و در مورد تهیه قرضه و ماشین واترپمپ با مؤسسات ذی علاقه تماس بعمل آورده و بدسترس اهالی بگذارد. هکذا در مورد

د افغانستان کالني

در فارمهای خویش استفاده نموده اند .
روی این منظور ریاست عمومی انکشاف زراعت
تبلیغات فنی راچه از طریق رادیو وچه از راه
جرايد پامفليت ها وچارت ها بدسترس
دهاقين ميگذارد وهم مامورين فني بفرض بلند
بردن حاصلات گندم كمك ور همنامي ها ي
لازم رابه دهاقين مينمايند .

تامين اين موضوعات عموماً از راه داير
نمودن مجالس يادهاقين ومفاهيمه باآنها نشر
وتبليغ ميشود ، فعاليت هاي ترويجي گندم
قرار ذيل است :

توزيع گندم بهاري ۵۳۶۶۸ - كيلوگرام
كه در ساحه ۲۸۸۲۷- هكتار زمين پندرسده
توزيع كود كيمياوي «بصورت نقهده وقرضه» .
يور يا ۶۹۴۲۶۴۲- كيلو گرام
داي امونيم فاسفيت ۵۴۴۴۶۸۵- كيلوگرام
سوپر فاسفيت ۷۹۶۱۳- كيلو گرام
تعداد ۶۰۲ قطعه زمين نمايشي در نقاط مختلف
كشور احداث گردیده كه د هاقين از آنها
ديدن نموده وباطرز دادن كود آبياري وغيره
آشنائي حاصل نموده اند .
احصائيه گيري حاصلات گندم در هر ولايت .
گرفتن راپور صحيح از اراضی زراعتی
«جريان داره»

مجادله عليه امراض وافات
مراعات تناوب زراعتی در موقع پند .
رهنمائي راجع به استعمال كود كيمياوي
در گندم هاي اصلاح شده ومحلي .
بازديد زارعين از رفع حاصلات قطعات
نمايشي .

آشنا ساختن دهاقين به ماشين وآلات مخرلفه
زراعتي .
نمايش فلم هاي زراعتي بزارعين .

هيچنان فعاليت هاي ترويجي در قسمت
ساير حيوانات مانند جوازي شالي وسبزيجات
صورت گرفته در اين مدت يكمقدار تخم اصلاح
شده حيوانات وسبزيجات بزارعين توزيع
گردیده وبعضاً قطعات نمايشي از اين حيوانات
سبزيجات احداث گردیده و دهاقين در
بالاي آنها رهنمائي هاي لازمه شده اند .
مقدار كود كيمياوي كه به منظور فوق توزیع
گردیده قرار ذيل است :

سنگك كاري ۵۳۵ - متر مكعب
تپيه ريگ جغل ۲۳۰۰۰- متر مكعب
اجراآت ديگر كه درين مورد صورت گرفته
عبارت از هموار كاري سوب كاري پلستر
كاري ونصب بلاك هاي آهنی است .
۳- در قسمت كانالها :

كندن كاري ۲۳۹۰۴۰- متر مكعب
پر كاري ۵۰۶۸۰- متر مكعب
سنگك كاري ۶۵۲۰- متر مكعب
كانكريت ريزي ۵۰۶- متر مكعب
سلوب كاري ۵۲۴۳۰- متر مربع
پلستر كاري وهنگاف كاري ۷۹۳۲- متر مربع
كذا ريگ مورد ضرورت اين پروژه به
سايز هاي مختلف در فابريكه دريگر شن
سعدالله تپيه گردیده ودر شاپ سيميناي بي
سيخ گول بسايزه هاي مختلف تپيه شده است .

پروژه آبياري بندسوده غزني :

قرار ذيل است .
اجراآت شيكه هاي آبياري بندسوده غزني
كند نگاري ۸۸۵۱۶۸- متر مكعب
كندنكاري دوباره بر كاري ۳۳۵۹۶۴- متر مكعب
هموار كاري ۹۲۳۰۸۰- هكتار
تسطيح كاري توسط نفر ۱۳۵۲۷- متر مربع
سنگك كاري وفروش سنگك ۸۳۶۴- متر مكعب
كانكريت غرقه وآهندار ۱۰۸- تن
مواد كانكريت ۵۱۱- تن
نصب آهنباپ ۱۴۶۴۷- تن
ترويج وانكشاف زراعت :

پروگرام گندم : منظور عمده پروگرام
ترويجي عبارت از تغيير ذهنيت دهاقين
است در برابر متودهاي عنعنوي وآشنايي
آنها باطريقه جديد كشت وزراعت كه درنتيجه
حاصلات في واحد زمين بلند رفته وعاييد
دهاقين زياد ميگردد كه رسيدن به اين اهداف
ايجاب تبليغات مؤثر رامينمايد .
براي رسيدن باين مقصد پروگرام گندم
در پهلوي ساير پروگرام هاي ترويجي
گنجانیده وبراي تطبيق آن يكتعداد زياد
مامورين فني در پهلوي دهاقين فعاليت
مينمايند تاچائيكه ملاحظه ميشود تعداد زياد
دهاقين آمادگي خود را در برابر تطبيق پروگرام
هاي ترويجي نشان داده واز متود هاي جديد

وزارت زراعت و ...

های خارجی بسیار زیاد بوده وهم افغانستان برای نموی اکثر میوه جات مناسب است چون مقاومت برای مقاصد حمل ونقل خیلی ها مهم است ازینرو توجه امور ترویجی درقسمت میوه فعلا درقسمت انواع مناسب میوه که بجاهای دور دست حمل شده بتواند معطوف گردیده برای این منظور پروگرام اصلاح باغات میوه رویدست گرفته شده تا دهاقین به امور فنی باغداری آشنا گردند برای اینکه قناعت دهاقین به امور فنی باغداری فرا هم شده باشد ۱۶قطعه باغ نمونوی درولایات غزنی، فراه، لوگر، وردك، سمنگان و کابل احداث شده است تا دهاقین امور فنی مربوط باغداری ازقبیل ترتیب شاخچه بری پیوند استعمال کود کیمیای و مجادله علیه حشرات بچشم و سر مشا هده نمایند .

یوریا ۱۹۸۵۵- کیلو گرام
دای امونیم فاسفیت ۱۳۰۲۵۲- کیلو گرام
سوپر فاسفیت ۱۴۸۵۰۰- کیلو گرام

پروگرام پخته :

منظور از پروگرام ترویجی پخته عبارت از معرفی انواع جدید پنبه اصلاح شده است تا تولیدات پنبه کشور به يك پیمانہ وسیعی بلند رفته و دهقان عاید بیشتری بدست بیاورد برای نیل باین اهداف پروگرام های ترویجی متوجه رهنمائی دهاقین بطریق فنی بدرپخته شده چنانچه مقدار ۲۷۰۸۷۰۰- کیلو گرام تخم اصلاح شده پخته به منظور تکثیر بزارعین توزیع گردیده است .

پروگرام میوجات :

چون تقاضا به میوه افغانستان درمار کیت

انکشاف وادی نگرهار

آن در سال ۱۳۴۶ شروع و در سال ۱۳۴۹ خاتمه پذیرفت .

قصبه فارم در ساحه ۱۳۵۶ هکتار واقع شده است ، مجموع تاسیسات قصبه فعالیت نورمال کار و تولیدات را تأمین و در آینده برای رهایش ۷۹۹ عایله و ۱۷۸ نفر مجرد و مأمورین و کارگران ، کفایت خواهد کرد .

فعلاً مرحله اول ساختمان تعمیرات ، نظر به ضرورت کنونی فارم ، تکمیل گردیده که شامل ۴۱ باب تعمیر یک منزله برای ۷۴ عایله و یک باب تعمیر رهایش دو منزله برای ۵۰ نفر میباشد .

بر علاوه تعمیرات رهایشی ، تعمیر اداره مرکزی فارم ، رستوران ۵۲ نفری و دانش نان بظرفیت سه تن نان حمام به گنجایش ۱۵ نفر و هم کلینیک صحتی برای تداوی مأمورین و کارگران ساخته شده است ، در پهلوی قصبه رهایش ، تعمیرات تولیداتی ذیل اعمار گردیده است :

۱- کومپلکس ترمیم ماشین و آلات زراعتی و موترها .

۲- میدان حفاظت ماشینها و عراده جات .

۳- کومپلکس پرو سس اولیه میوه ستروسس و زیتون .

۴- کومپلکس مالداری .

۵- در عمرم ساحه قصبه فارم مواصلات لازمی انجینری از قبیل نل آب ، تیلیفون و کانالیزا سیون تمدید گردیده است .

این فارم بمنظور تولید نباتات ستروسس و زیتون احداث گردیده است که در آینده ، ساحه باغها قرار ذیل خواهد بود .

۱- باغهای ستروسس ۷۱۸ هکتار .

۲- باغهای زیتون ۸۰۵ هکتار .

نبا لسانی باغهای ستروسس و زیتون در سال آینده خاتمه یافته و تاحال باغها در ساحه ذیل احداث گردیده است :

۱- ستروسس ۵۲۹- هکتار .

۲- زیتون ۸۰۰۷- هکتار .

حاصلات سالانه میوه ستروسس و زیتون در زمانیکه باغها بالای حاصل مکمل بیاید در نظر است که افزای هکتار مقدار ذیل حاصل استحصال گردد :

کومپلکس انکشاف وادی نگرهار بمنظور آبادی و آبیاری ساحه ۳۱۸۰ هکتار زمین بشمول ۶۶۸۰ هکتار زمین آباد سابقه مردم بمیان آمده که از مجموع فوق الذکر آبادی ۱۷۹۰۰ هکتار زمین آن در مرحله اول تجویز و آبادی ۶۶۰۰ هکتار مر حله دوم به آینده موکول گردیده ، تاحال ۱۳۶۱۷ هکتار زمین ، آبادی به بهره برداری سپرده شده است که از آنجمله ۵۸۱۸ هکتار بشکل دو فارم میکانیزه دولتی و ۷۵۷۱۴ هکتار زمین مربوط خارج فارمها میباشد که عنقریب یک اندازه زمین خارج فارمها بمردم بی زمین توزیع میگردد .

کار ساختمانی تاسیسات اساسی کانال در سال ۱۳۴۹- آغاز و ساختمانهای ذیل تا سال ۱۳۴۳ تکمیل گردیده .

۱- بندآب گردان بالای دریای کابل به ارتفاع ۲۲ متر ظرفیت کاسه بنده گنجایش ۴۰ میلیون متر مکعب .

۲- فابریکه برقی به قوه یازده هزار کیلووات .

۳- کانال عمومی بطوم ۷۰ کیلو متر و ظرفیت ۵۰ متر مکعب فی ثانیه با ۱۷ سیفون معکوس و پلچک و غیره جو یسای فرعی آن .

۴- تونلهای سر خدیوار بطول مجموعی ۸۸۰۰ متر .

۵- سنتیشن و اتریمپ های غوچک که در دومرحله آب رابه ارتفاع ۵۵ متر بالا میکنند بظرفیت ۴ متر مکعب آب فی ثانیه .

۶- اعمار قصبه های درونته و ثمر خیل و بتی کوت جهت رهایش متخصصین مأمورین و عمله ریاست .

۷- اعمار و رکشاپ های ترمیم موتر در درونته ، ثمرخیل و بتی کوت و فابریکه کانکریت ریزی و نجاری در ثمرخیل .

۸- فارم میکانیزه دولتی هده :

فارم میکانیزه دولتی هده ساحه عمر می ۲۷۷۴- هکتار زمین آباد شده را احتوا میکند ، این فارم باتمام وسایل و وسایط تخنیک زراعتی ، مجهز بوده ، امور ساختمانی

۱- مالته از فی هکتار - ۲۵۰ تن .
 ۲- زیتون از فی هکتار - ۱۰۰ تن
 در متباقی ساحه زمین فارم ، نباتات علوفه ئی و حیوانات ، کشف خواهد شد ، همچنان دریلان پیشبینی شده فارمها اصلاح و تخلیط جنس گاو وطنی باجنس خار جسی برای تولید شیر ، در نظر گرفته شده است تا از آن حاصلات بهتر بدست آمده بشود و هم از کود حیوانی آن برای باغها استفاده بعمل آید ، فعلا در فارم هده ۴۴۶ موجود است که منجمله ۱۶۰ رأس آن ، ماده گاو و از آنجمله ۹۳ فردان ، شیرده میباشد .
 ستیشن مرغداری لمرخیل که بفارم هده مربوط بوده ، در سال ۱۳۴۵ به تولید شروع نموده و یک انکوباتور ظرفیت ۳۹۰۰۰ دانه تخم فعالیت مینماید که چوپه های مرغ فیل مرغ و مرغابی از آن بدست میآید .

از شروع بهره برداری پروژه ، اضافه از بیست هزار تن غله ، ۱۳۰۰ تن شیر و اضافه از هشتصد هزار دانه تخم بدست آمده است .

در سال ۱۳۴۹ مقدار ۱۶۴ تن میوه ستروس بدست آمده که از آنجمله ۱۰۷ تن آن ، بخارج صادر گردیده است .

در سال ۱۳۵۰ مقدار ۲۶۰ تن میوه حاصل شده بود که ۲۰۰ تن آن بخارج صادر گردیده . در سال ۱۳۵۱ مقدار ۸۵۰ تن میوه ستروس بدست آمده که یک اندازه آن بخارج صادر گردید ، باغهای زیتون هم به حاصل دادن شروع نموده ، در سال ۱۳۵۰ در حدود ۱۸ تن زیتون بدست آمد و در سال ۱۳۵۱ ۲۰ تن میوه زیتون بدست آمد .

در سال ۱۳۵۱ مقدار ۲۶۴ - تن گندم و ۳۷۴ تن جو حاصل بدست آمده است . هر دو فارم میکانیزه دولتی قوره موجود است که از آغاز فعالیت تا حال بمقادیر ذیل ، نهال تولید نموده اند :

- ۱- ستروس ۱۲۰۰۰۰ - اصله
  - ۲- زیتون ۴۲۵۰۰۰ - اصله
  - ۳- اقسام جنگلی ۳۵۰۰۰۰ - اصله
- که از نهالهای مذکور برای احداث باغهای جدید و خطوط جنگلات بادشکن استفاده بعمل آمده است و یک تعداد آن به بازار عرضه شده است .
 در سال جاری در نظر است که به ساحه ۱۷۹۹۰ - هکتار زمین گندم ۴۱۹ هکتار جو بذر گردد .

۱- میکانیزه دولتی غازی آباد :
 فارم میکانیزه دولتی غازی آباد در سال ۱۳۴۴ شروع به فعالیت نمود و در سال ۱۳۴۷ بهره برداری آن آغاز گردید و ساحه عمومی آن ۲۹۳۶۳ هکتار زمین میباشد . این فارم نیز با وسایط و وسایل تخنیککی زراعتی مجهز میباشد .
 در قصبه فارم تعمیرات رهایش عمارات دوایر اداری و امور تولیداتی ساخته شده است که در آن سه باب تعمیر مهما نخانه گنجایش ۵۰ نفر در ناحیه رهایشی قصبه اعمار گردیده است . و علاوه تا نمازخانه سالون مجلس رستوران شفاخانه ۱۵ بستره ئی داشن نان پزی حمام مکتب برای ۴۵۰ نفر طلبه و غیره تعمیرات ساخته شده است .

هدف تشکیل این فارم نیز مانند فارم دولتی هده ، احداث باغهای ستروس و زیتون میباشد . ساحه باغها در فارم غازی آباد قرار ذیل است :

- ۱- ستروس ۱۲۲۰ - هکتار .
- ۲- زیتون ۳۲۵ - هکتار .

نهالستانی باغهای ستروس و زیتون در سال آینده خاتمه خواهد یافت ، تاکنون باغها در ساحات ذیل ، احداث گردیده است .

- ۱- ستروس ۱۲۰۷۰۷ - هکتار .
- ۲- زیتون ۳۳۶۷ - هکتار .

در نظر است که در متباقی ساحه فارم نباتات

ریاست عمومی وادی هلمند و ارغنداب

- ۵- زرع ۴۸ نوع گندم مختلف جهت تجربه .
- ۶- تجربه هر نوع کود کیمیای بالای گندم.
- ۷- تجربه مقدار تخم گندم در فی جریب زمین .
- ۸- تجربه آبیاری و ریکارد گیری گندم .
- ۹- گندم های تزئیدی : که عبارت از ۱۷۷۷۸ و مکسیک باشد در ساحه ۱۰۸ جریب زمین در فارم بولان بذر گردید .
- ۲۲۱۹۷- کیلو گندم نوع ۱۷۷۷۸ و مقدار ۱۱۶۵۹ کیلو و ۷۵۱۰ گرام گندم مکسیک و مقدار ۳۵۳۳ کیلو و ۴۰۰ گرام گندم مخلوط و مقدار ۴۱۶ کیلو و ۷۱۰ گرام گندم میسده حاصل گردید .
- ۱۰- دواپاشی و مراقبت باغچه و باغ انگوری در مقابل امراض وحشرات .

۲- در فارم تحقیقاتی مارچه :

- ۱- آبیاری و بذر گندم و اشجار مربوطه فارم ، پاك کردن جویهای فرعی خشاوه و بذر، عندالموقع در فارم مذکور .
- ۲- عملیات دوپال و دسك نمودن در بالای ۱۵ جریب زمین .
- ۳- موازی ۲۲ جریب زمین جوار نوع سنتتک بمنظور سالیج بذر و توسط حیوانات نسلگیری خورنده شده است .
- ۴- تهیه زمین موازی ۱۰۰ جریب زمین که پخلی گندم بوده قلبه و دسك گردیده است.
- ۵- موازی ۳۵ جریب زمین که گندم تزئیدی نوع مکسیک زرع شده بود و مقدار ۲۰۲۷ کیلو گرام حاصل بدست آمده است .
- ۶- مقدار ۸۸۷۳۵ کیلو تخم جواری نوع جیون بمنظور تزئید بذر .

- ۷- پاك نمودن زابر های فرعی داخل فارم و جویچه ها و پلوان کشی و تنظیم فارم مربوط .
- ۸- موازی ۴۰ جریب زمین از گندم نوع مکسیک توسط تراکتور ها .
- ۹- در حدود ۱۳ جریب زمین جواری بذر و زیرعه عملی فارم مراقبت گردیده است .
- ۱۰- در حدود ۳۵ جریب زمین ذریعه ماشین دوپال دسك گردیده است .

فعالیت و پیشرفت امور ریاست عمومی وادی هیرمند و ارغنداب در سال ۱۳۵۰ هدف حقیقی این پروژه همانا تسطیح اراضی و آب رسانی بآن ، توزیع زمین و اسکان مردم کوچی و بی زمین ، ارتقای سطح تولیدات زراعتی و نباتی ، اصلاح نسل حیوانی بانگشیرآن ، انکشاف صنایع ، تهیه و سایل خدمات اجتماعی، تنویر اذهان، ابناء وطن و آماده ساختن شان برای خدمت خاک و میهن و حفظ الصحیه مردم این منطقه و مناطق دور دست است .

ازین است که پروژه انکشاف وادی هلمند و ارغنداب از بدو تأسیس تا کنون نتایج و اثرات فعالیت و خدمت شانرا در سنوات ماضیه عنداللزوم بسمع علاقمندان توسط مجله (نشریه هلمند) ابلاغ داشته اند . هم اکنون از آغاز افتتاح پروژه مذکور تاحال کار و خدمتیکه در پروژه هلمند و ارغنداب انجام یافته است طور خلاصه از نظر مطالعه کنندگان محترم میگذرانیم :

۱- پروژه انکشاف امور زراعت :

کانون و هسته این پروژه رانحقیقی و تنبع از راه حل مسایل توافق محیطی تشکیل میدهد ، یعنی اکثر انواع تخم های اصلاح شده خارجی رابه فارمهای تنبعاتی مختلفه تحت تجارب فنی قرار داده و بعداز گرفتن نتایج مثبت باسطح تولیدی بهتر بر همنومی متخصصین داخلی و خارجی در تزئید تخم های مذکور به فارمهای بزرگ ساحات اقدام میگردد که اجراءات و عملیات این شعبه ذیلا خلاصه میشود :

الف - تحقیق و تنبع :

- ۱- تجربه انواع لبلبو در فارم بولان .
- ۲- ده نوع مختلف سنه در فارم بولان .
- ۳- انواع مختلف سبزیجات که عبارت از پیاز پالك ، ملی سرخ ، گشنیز ، تراتیك، زردك و كاهو وغیره جهت تزئید تخم بذر گردیده است .
- ۴- زرع پنج نوع بادنجان رومی جهت تجربه در فارم مذکور .

۳- در فارم تنوعات درویشان :

- ۱- تجربه زرع پخته آبیاری خیشاوه ودوا پاشی .
  - ۲- تجربه کود کیمیاوی بالای پخته .
  - ۳- تجربه ۱۸ نوع پخته .
  - ۴- تجربه واریسی وریکارد گیری ۲۲ نوع گندم تجربوی .
  - ۵- تجربه کود کیمیاوی بالای گندم نوه مکسپیک .
  - ۶- جمع آوری گندم های تزئیدی .
- ۴- در فارم تنوعات نادعلی :**
- ۱- بذر و تجربه ای کشت بهاری از قبیل رشقه، لوبیا، بادام وغیره .
  - ۲- درو و جمع آوری و وزن کردن انواع مختلف گندم .
  - ۳- عملیات دوپال و دسک نمودن وجویه کشی توسط ماشین .
  - ۴- خیشاوه و آبیاری بادام زمینی توسط عمله فارم .
  - ۵- بذر خیشاوه آبیاری ۲۴ نوع جواری که غرض تجربه بذر گردیده است .
  - ۶- مراقبت آبیاری و جمع آوری گندم های رشقه تجربوی .
  - ۷- آبیاری و مراقبت و جمع آوری نه قسم رشته تجربوی .
  - ۸- مراقبت و آبیاری و جمع آوری ده نوع لوبیای تجربوی .
  - ۹- بذر آبیاری و مراقبت ۲۱ جریب زمین گندم نوغ اصلاح شده غرض تزئیدی در فارم مذکور .

- ۳- مراقبت و عملیات زراعتی ۱۲۶۰ جریب زمین گندم توسط قرار دادیان که مقدار ۱۸۸۳۸۸ کیلو گرام حاصل بدست آمده است .
- ۴- خیشاوه آبیاری و کود پاشی ۱۳۹ جریب زمین پخته و نهالهای اطراف بلاکهای مذکور که مقدار ۶۰۶۰ کیلو حاصل بدست آمده است .

- ۱- بذر آبیاری خیشاوه و جمع آوری و نگهداری ۱۴۰۰ جریب زمین گندم که مقدار ۱۶۳۶۹۶۷۰۸۰ کیلو گندم حاصل داده است.
- ۲- اعمار یکباب شاب که دارای ۸ گاراج است ، برای حفاظت تراکتور هاو غیره ماشین آلات .
- ۳- انتقال ماشین آلات مورد ضرورت به فارم درویشان .

در فارم تولید گورگی :

- ۱- زرخ آبیاری خیشاوه قلبه و ماله ۵۰ جریب زمین و زرع پخته نوع ۲۷-۴۷ در آن که مقدار ۱۴۲۲۰ کیلو گرام پنبه حاصل داده است .
- ۲- موازی ۳۰ جریب زمین قلبه د سک و جوی کشی ۲۰ جریب زمین تربوز نوع کلندیک .

در فارم تولید تخم درویشان :

- ۱- اعمار شاب و جای رها یشس برای عمله فارم .
- ۲- در خلال اوقاتی که آب کانال مسدود گردیده بود، تمام جویهای عمومی و فرعی فارم ، توسط عمله فارم ترمیم و پاک گردیده است .

ج- شاپ ترمیماتی زراعت :

- ۱- درین فارم ، انواع موترها ، تراکتورها و موتر سایکل و بایسکل مؤظفین شعب آمریت زراعت ، عندالمرأه جمع ، ترمیم ، گریس کاری، چارج بطری ، بسته کاری و تیدیل نمودن موبایل وسایل صورت گرفته است .
- ۲- ترمیم تراکتور های فارم اردو و اهالی بمقابل اجوره .
- ۳- تهیه پرزه های اعراده جات و ماشین آلات مذکور ، از طرف شعبه مربوطه .

- ۱۰- نگهبانی و حفاظت زراعت و درختان فارم توسط محافظین مربوطه .
- ب- فارمهای تولید و تزئید تخم :**
- ۱- لوخ دروی و پاک کردن زابر های فرعی ترمیم ، جامنک کشی و جوی پاکی داخل بلاک ها .
  - ۲- آماده ساختن زمین و کود پاشی برای بذر ۲۴ جریب زمین فالیز و دسک و دوپال و جوی کشی صورت گرفته است ، همچنان کود پاشی موازی ۱۴۰ جریب زمین برای بذر پخته دانه دار ذریعه تراکتور .

د افغان نستان کالنی

خویش را برای بذر پخته مساعد می سازند.
۱۱- سروی عمومی ساحات مربوط در مقابل
امراض وحشرات مضره بوسیله مأمورین فنی
حفاظت نباتات .
۱۲- اشجار شهر لشکر گاه در مقابل
امراض وحشرات مضره ادوئه پاشی گردیده
است .
۱۳- یکمقدار ادویه هاضد موشی تهیه و
بدرسترس زارعین گذاشته شده است .
۲- پروژه قوای سبز و جنگلات :

برای اینکه از یک طرف اراضی نامساعد
پروژه های مربوطه استفاده به عمل آمد
و از جانب دیگر در سر سبزی منطقه و
خوشگوار ساختن اقلیم کمکی شده و بالاخره
در تهیه چوب مورد ضرورت و محروقات و
اتخان مقدماتی برای تأسیس فابریکه کاغذ
سازی و جلوگیری از خسارات سیلابها اقدامی
شده بتواند پروژه قوای سبز روی دست گرفته
شده که فعالیت های آن زیلا خلاصه میشود .
۱- پاک نمودن جویهای آبیاری و جنگلات
مربوطه و قوریه جات و دو طرفه سرکها بمنظور
سهولت آبیاری .

۲- مراقبت و آبیاری خیشاوه ۱۱۲۱ جریب
اراضی قوریه جات .
۳- مراقبت و آبیاری و جوی پاکي ۳۲۰۰۰
جریب زمین جنگل های مربوط توسط عمله
قوای سبز .
۴- به تعداد ۲۵۰۰۰ خریطه تخم یوکلپتس
در قوریه بولان غرس گردیده که مراقبت
و واریسی آن توسط عملیه مربوط صورت میگردد.
۵- مراقبت و آبیاری گزهای اطراف سرکهای
عمومی و تپه ها .
۶- مراقبت آبیاری نهالهای پارکها و چمن
های داخل شهر لشکر گاه .
۷- حفر چقری هاو غرس نهالهای ناغگی
جنگل ذریعه عمله مذکور .
۸- توزیع نهالها از قوریه جات مربوطات
وادی هلمند و ارغنداب و ولایات همجواران .
۹- آماده ساختن اراضی قوریه جات برای
بذر و غرض نهالها توزیع یک تعداد زیاد
نهالهای مثمر و غیر مثمر به زارعین .
۳- پروژه حمایت حیوانات :

د- فعالیت های توسعه و حفاظت نباتات:
۱- جمع آوری حاصلات گندم اصلاح شده
تحت نظر مأمورین فنی توسعه زراعتی در
ساحات ادامه داشته و ریکارد گیری صورت
گرفته است .
۲- ترتیب پروگرام بازدید گندم در وادی
هیلمند و ساحه ارغنداب ، بازدید فار مهای
گندم توسط زارعین ، آمرین و مأمورین
ریاست عمومی ولایت کندهار و نمایندگان
وزارت زراعت .
۳- بذر ۱۵۸۸۴ من جواری اصلاح شده.
و توزیع کود مورد ضرورت به زارعین جواری.
۴- مشوره های مأمورین فنی مدیریت
عمومی توسعه زراعتی به زارعین .
۵- تحصیل باقیات کود کیمیای توزیع
شده به زارعین جریان داشته و تا حال مبلغ
۱۳ ملیون افغانی تحصیل گردیده و امور
تحصیلی ادامه دارد .
۶- بذر ۷۷ قطعه جواری اصلاح شده ،
باساس رهنمایی مأمورین فنی مدیریت عمومی
توسعه در ساحات مختلف هیلمند و استعمال کود
کیمیای به زارعین همان مناطق .

۷- موازی بذر ۱۳۵۰۶ جریب زمین جواری
اصلاح شده و ۷۰۳۲۰ جریب زمین جواری
وطني با استعمال مقدار ۷۱۹۷۵۰ کیلو
کود کیمیای که از طریق شعبه کریدت توزیع
شده است .
۸- توزیع مقدار بیش از ۱۳۴۰۰ تن
کود کیمیای و ۱۹۷۵۰ تن گندم اصلاح شده
به زارعین و ملاکین مناطق وادی هیلمند و
ارغنداب تحت پروگرام عاجل حکومت و
تخمین در حدود ۱۹۶۰۰ جریب زمین گندم
اصلاح شده و ۲۲۱۰۰۰ جریب زمین گندم وطنی
تحت رهنمائی توسعه زراعتی بذر گردیده
۹- بذر گندم تحت رهنمائی مأمورین فنی
توسعه ساحات مربوط صورت گرفته و در مورد
تهیه زمین آبیاری بذر و استعمال کود وقتاً
فوقتاً به زارعین معلومات فنی ارائه شده است.
۱۰- برای اینکه محصول پخته یکی از
حاصلات مفید زراعتی محسوب میشود بناء
فعالیت مأمورین درباره تشویق زارعین در
مورد ترویج پخته در هلمند و ارغنداب به
شدت جریان داشته و زارعین پخته کار اراضی

ریاست وادی...

الف مالداري :

درطول سال مدیریت مالداري به تعداد ۲۵۰ رأس گاو ۸۰ رأس گوسفند را مطابق فن تغذیه نموده و به تعداد ۹۶ رأس گوساله و ۲۸ رأس گوسفند نوتولد را بدست آورده و از حیوانات دست داشته مقدار ۳۶۶۶۸۷ - پاو شیر حاصل و غرض فروش و مواد لبنی به دستگاه لبنیات ارسال نموده و ۲۲۳۲۲ پاو- تزئید شده است .

ب- و تفری :

در طول سال به تعداد ۴۱۳۱ حیوانات دولتی و اهالی را مطابق فن بداخل ساحه بولان با باجی و شالان القاح مصنوعی نموده که از آن نتیجه ثمر بخش گرفته و بر علاوه به تعداد ۱۸۴ رأس حیوانات دولتی را بمقابل مرض طبق و به تعداد ۶۰۰۰ حیوان را بمقابل امراض مختلف واکسینا سیون نموده است .

ج- فارمها :

این شعبه تحت رهنمایی های مدیر یت مالداري به تعداد ۵۰۵ جریب زمین را شدیدار و قلبیه نموده و در آن جو چواری و رشقه بذر و مقدار ۱۴۴۲۰ - کیلو کود کیمیا وی استعمال نموده است همچنان در حدود ۲۶۰۰ متر جوی ها را الای کشی و به تعداد ۲۵۰۰ اصله نهال از قبیل بید هراتی و سنجد غرض سر سبزی فارم ها بجای های معینه غرس کرده است .

د- مرغداری :

به تعداد ۱۳۰۰ دانه طیور دست داشته خود را مطابق فن مرغداری تغذیه نموده و به تعداد ۲۱۹۲۹ بیضه مرغ حاصل که از آن جمله به تعداد ۵۹۳۸ بیضه رابه ماشین چوچه کشی گذاشته و در مقابل به تعداد ۱۳۰۷ دانه چوچه مرغ و مرغابی بدست آورده است .
ه- لبنیات :

درطول سال مقدار ۳۶۶۶۸۷ پاو شیر از حیوانات دست داشته غرض عملیات مواد لبنی بدستگاه لبنیات ارسال گردیده که اینک فروش لبنیات قرارزین نگاشته میشود .

۱- شیر تعقیب شده مقدار ۳۱۶۴۱۳۵ پاو قیمت فی پاو ۲- افغانی بفروش رسانیده شده .

۲- شیر بی روغن مقدار ۲۹۴۸۰ پاو قیمت فی پاو ۲ افغانی بفروش رسانیده شده .
۳- کریم ساخته شده مقدار ۲۲۷۱۵ پاو از جمله ۶۷ پاو فروش و ۲۲۰۴۵ پاو آن بمسکه تبدیل و مقدار ۲۸۴۶ کلچه نیم پاو به دست و فی کلچه به ۲۵ افغانی فروش شده است .
۴- شیر ماست شده مقدار ۲۹۷ پاو قیمت فی پاو ۱- افغانی بفروش رسیده .
۵- مقدار ۹۹۶۹ پاو شیر بی روغن و ۱۲۳ پاو شیر ترش شده غرض خوراکه طیور قروت ساخته شده .

۶- مقدار ۸۰۹۴۵ پاو ضایعات فابریکه که باین حساب جمله مبلغ ۷۳۵۲۰۴- افغانی از مدرک فروشات مواد لبنی بدست آمده است .

خلاصه عوائد نقدی درطول سال ۱۳۵۱ :

۱- از مدرک فروش حیوانات ممتاز غرض تکثیر نسل ۱۰۵۰۰۰ افغانی
۲- از مدرک لیلان و گوشت ۲۲۱۲۷۰- افغانی
۳- از مدرک فروش گولبی ۹۰۰۰- افغانی
۴- از مدرک فروش تخم مرغ ۲۳۱۷۷۵۰- افغانی
۵- از مدرک فروش مرغ ۲۸۲۵۵- افغانی
۶- از مدرک فروش مواد لبنی ۷۳۵۲۰۴- افغانی
جمله ۱۱۲۱۹۰۶۵۰- افغانی
۴- پروژه اسکان ناقلین :

این پروژه بمنظور اسکان نمودن کوچی ها و مردمان بی زمین مناطق افغانستان بوده که در سال به تعداد ۱۷۳ خانوار در ساحات مختلف اسکان گردیده و همچنان برای ۸۴۴ خانوار مستحقین مواد خوراکه از قبیل گندم روغن نباتی گوشت قطی شده شیر پودری تخم پودری و جای بر طبق موافقت نامه مواد خوراکه جهان توزیع گردیده است .
۵- پروژه حفظ و مراقبت :

فعالیت های این پروژه عبارت از حفاظه و نگهداشت بند های بزرگ ذخیره کجکی وارغنداب سربند های ابگردان بغرا درویشان و نهر ظاهر شاهی و سیستم های بزرگ هردو وادی هیلمند وارغنداب که پیش از ۳۰۰ کیلومتر کانالهای عمومی که ۱۳۰۰ کیلو متر زا بر و در حدود ۱۹۰۰ کیلو متر سر کها داخل پروژه میباشد .

د افغانستان کالني

اجرات مذکور در جدول ذیل خلاصه میگردد .

شماره نوخ کار	مجموعه سالانه
۱- لای کشی	۱۱۴۴۶ متر مکعب
۲- انتقالات خاک- جغل سنگ گارو غیره ذریعه خاک و جغل و کار	۲۴۹۹۶ متر مکعب
۳- ترمیم بازوی کانالهای و انداختن دایک	۱۴۱۰۰ متر مکعب
۴- هموار کار نمودن خاک جغل و غیره	۱۵۲۰ متر مکعب
۵- کشیدن جوی جدید	۳۵۰۰ متر مکعب
۶- احداث سیل بر برای جلوگیری از سیلاب	۵۸۷۵ متر مکعب
۷- پراندن سنگ کار	۷۵۰ متر مکعب
۸- کش کردن چین ثقیل جامنک	۵۳۲۷۰۰ متر مربع
۹- کش کردن برشکتر «ماشین لوخ دروی»	۱۰۱۵۳۷۱ متر مربع
۱۰- کش کردن چین کلان جهت سلوب بازو	۲۱۲۷۰۰ متر مربع
۱۱- لوخ دروی کنار کانالها و جویها	۱۰۰۰۰۰ متر مربع
۱۲- کش کردن کوپیاوال «ماشین کلان قلبه»	۸۴۰۰۰ متر مربع
۱۳- پاک کردن زارهای سر بسته	۱۰ کیلو متر
۱۴- کشیدن جامنک بعد از قطع توسط ماشین کرین	۳۰۰ ساعت
۱۵- گریدر کاری سرای ها	۶۱۷ کیلو متر
۱۶- برمه کاری برای پراندن کار	۸۷ ساعت
۱۷- برمه کاری و سنبل اسپی «ریگمال»	۱۲۰ ساعت

۶- پروژه تیم پلاننگاری :

- این پروژه سروری آب و خاک و مطالعات ساحات وادی هیلمند و ارغنداب رابعه دارد اجرات آن حسب ذیل است :
- ۱- در ساحة چخانسور يك خط ۴۷ كيلو متری جهت دریناز و تعیین عمیق آبهای تحت الارضی و هکذا ۳۹۳ نمونه های خاک وینچ نمونه آب اخذ و به شعبه لابراتوار فرستاده شده است .
  - ۲- در ساحة کجکی وزمیند اورو موسی قلعه ۷۰ کاریز و ۲۰ عدد چاه توسط برمه دستی حفر گردیده است .
  - ۳- از کمپ کجکی الی موسی قلعه بطول ۳۵ کیلو متر سرك عمومی ۲۴ عدد نقاط شاخص تاسیس گردیده است .
  - ۴- به تعداد ۴۱ کاریز و ۶۵ حلقه چاه مطالعاتی و آب نوشیدنی و ۵۰ چشمه در ساحة زمیند اور و سه چشمه در قسمت دره بغنسی مطالعه شده است .
  - ۵- بمنظور پروگرام کار در مقابل گندم ۷۰ زابر در نادعلی چار زابر در مارچه سروری*
- * مطالعه گردیده وهم در ساحة باباجی یکمیلین زابر بطول ۷ کیلو متر انداخته شده است .
- ۶- در ساحة کابل به تعداد ۹ نقطه مطالعاتی کار صورت گرفته و هکذا ۴۴ نمونه خاک از نقاط مذکور اخذ و غرض تجزیه به شعبه لابراتوار فرستاده شده است .
  - ۷- در ساحة میدان هوایی خواجه رواش وچمن وزیر آباد کابل مطالعات مورد نظر راجع به ۲۱ خط آنجا توسط کارکنان مربوطه انجام گردیده است .
  - ۸- در ساحة باباجی ده نقطه مطالعاتی کار صورت گرفته وهم ۵۶ نمونه خاک نقاط مذکره گرفته شده است .
  - ۹- به تعداد ۵۸۷- نمونه آب از ساحات مارچه غربی زمیند اور نادعلی - کابل بامیان پکتیا و قندهار به لابراتوار فرستاده شده و آزمایشس مختلف از نقطه نظر تجزیه مواد کیمیای بلای آن صورت گرفته است .
  - ۱۰- به تعداد ۷۶ قاب سلندر کاتریتی بمنظور تعیین مقاومت شکستمانده شده است-۱۱-
  - کاسه سر بند از غننداب توسط نفر فنی انجام یافته است .

ریاست وادی...

- ۱۲- به تعداد ۲۹ حلقه چاه زیریۀ ماشین چاه‌کنی در ساحات مختلف ولایت قند هار بمنظور مطالعات آبهای تحت الارضی حفر شده است .
- ۱۳- به تعداد ۳۱۹۸۶ جریب زمین در ساحۀ قندهار تحت مطالعه گرفته شده و چاه‌های آب آشامیدنی برخی از قریه‌جات مذکور تحت مطالعه گرفته شده و هم پنج چاه جهت موجودیست آب زیر زمینی برای استعمال و انریمپ سروی گردیده و ۸ نمونه آب جهت تجزیه به لابراتوار سپرده شده و ضمناً ۱۳۵ چاه کوچک توسط برمه دستی نیز حفر شده است .
- ۱۴- در بلاکهای ۷۰-۶۰-۵ درو یشان ۴۹۷۱ جریب زمین و در منطقه سیستماتی معادل ۱۷۲۰۰ جریب و زرقراء صفارو دورزی و بنا در ساحۀ درو یشان ۳۰۰۰۰ جریب زمین طبقه بندی و تصنیف گردیده است .
- ۱۵- بازدید از زمین های ناقلین خانشین و درجه بندی زمین های بلاک اول دوم شمالان صورت گرفته است .
- ۷- **پروژه انکشاف اراضی :**
این پروژه ساختمان و اصلاح تأسیسات شبکه های آبیاری از قبیل بندونهر زابراهای عمومی و فرعی تسطیح اراضی و سر کهای داخل پروژه هیلمند و ارغنداب رابعده دارد. پروگرام مذکور توسط پروژه سروی و پروژه سازی «تیم پلانگذاری» تثبیت شده بعداً تطبیق و عملی میگردد .
- فعالیت های شعبه مهندسی آمریت تخنیکي:**
این شعبه امور نقشه کشی دیزاین و برآورد ساختمانهای تعمیراتی و طرح بلانهای شهری را مراقبت و نظارت نموده که ساختمانی آن توسط تصدی خانه سازی و دستگاه ساختمانی هیلمند عملی گردیده است .
- ۸- **پروژه امور تعلیم و تربیه :**
این پروژه بمنظور ارتقای سوئیۀ عملی مردم این منطقه مفید بوده که اهداف عمده آن تشویق و ترغیب اهالی از راه علم و دانش در پیشبرد و تطبیق سریع پروگرام مهسای انکشافی و اقتصادی وادی هیلمند مؤثر دانسته میشود. این پروژه حسب ذیل فعالیت نموده است .
- ۱- پیشبرد پروگرام های تدریسی مکاتب
- ۲- تهیه کتب مورد ضرورت مکاتب مربوطه
- ۳- درین سال به تعداد ۳۰ نفر طلاب از صنف دوازده لیسه لشکرگاه فارغ التحصیل و بجامه تقدیم شده است .
- ۴- در طول همین سال به تعداد ۲۳ نفر طلاب از صنف ۹ فارغ شده است .
- ۵- همچنان به تعداد ۱۲۷ نفر طلاب از مکاتب ابتدائی صنف ششم فارغ شده است .
- ۶- عمارات مکاتب مربوطه تعلیم و تربیه دفتر مؤسسه نسوان و تعمیر جدید خائول و رکتون ترمیم و رنگ شده .
- ۷- در طول سال تمام سامان و لوازم ناقص و شکسته مکاتب مربوطه مؤسسه نسوان و خائول و رکتون از قبیل میز چوکی الماری چیرکت کلکین دروازه و غیره عندالضرورت از طرف شعبه نجاری تعلیم و تربیه ترمیم یافته است .
- ۸- سامان و لوازم کمبود مکاتب مربوطه و شعبات مذکور از قبیل میز چوکی الماری و غیره جدیداً تهیه و مورد استفاده قرار داده شده است .
- ۹- **پروژه انکشاف امور صحی :**
۱- دکتران پروژه حسب معمول از میضان داخل بستر پولی کلنیک مکاتب محاسبی کود کستان و هفته دو روز از ساحات مربوطه نادعلی و مارجه و ناوه درو یشان واریسی نموده است .
شعبه توبرکلوز میضان مشکوک را تحت معاینه قرار داده و مصابین باین مرض مجاناً تحت تدای قرار میدهند و هم تطبیق واکسین بی‌سی‌جی در مرکز و ساحات مربوطه جریان داشته است .
در طول سال تعداد ۱۷ نفر معاونین نرس به اجتماع تقدیم گردیده .
در ساحات نادعلی و مارجه و ناوه و درو یشان یک‌یک نفر و بولسوالی خانشین دو نفر نرس غرض تطبیق واکسین بی‌سی‌جی و اجرای کمک های اولیه و پانسمان و غیره مؤظف میباشند .
در طول سال مبلغ ۲۶۷۷۵۴- افغانی از درک

د افغانستان کالني

اجرت بستر معاینات لایبراتورۍ اکسر یزبدست آمده است .
اینگ اجراءات شعبات مختلف شفاخا نه رادر موارد مختلف طب معالجوی وطبوقایوی
درشرح زیرملاحظه خواهد فرمود .

اینگ راپور اجراءات کلنیک های شفاخانه غرض معلومات مزید تقدیم میشود :

۱- معاینه و تداوی شدگان زکوردرپولی کلینیک	۱۲۳۶۰۰ - نفر
۲- معاینه و تداوی شدگان اناتدرپولی کلینیک	۱۰۰۳۹ - نفر
۳- معاینه و تداوی شدگان اطفالدرپولی کلینیک	۹۳۲۳ - نفر
۴- داخل بستر شدگان	۱۱۴۸ - نفر
۵- معاینات لایبراتورۍ	۴۸۴۷ - نفر
۶- رادیوگرافی شدگان	۸۵۱ - نفر
۷- عملیات شدگان	۳۵۵ - نفر
۸- تداوی مختلف دندان	۷۷۷ - نفر
۹- واقعات نسائی ولادی	۴۷۵ - نفر
۱۰- پانسمان شدگان	۲۲۳۵ - نفر
۱۱- واکسین شدگان بیسیجی	۶۶۳۰ - نفر
۱۲- واکسین شدگان چیچک	۲۱۹۷ - نفر
۱۳- واکسین شدگان کولرا	۲۲۶۶ - نفر
۱۴- واکسین شدگان محرقه	۲۹۱۹ - نفر
۱۵- مریضان توبرکلوز تحت تداوی	۳۵ - نفر
مجموع	۵۶۳۵۳ - نفر

وزارت صحیه

ریاست طب معالجوی :

این ریاست مسئول اداره تنظیم و تجویز تمامی شفاخانه های مرکز و ولایات کشور بوده و مریضان را بصورت مجانی تحت پروگرام های منظم درپولی کلنیک ها و شفاخانه های خود تشخیص و تداوی مینماید .
علاوتاً درچوکات این ریاست ، آمریت نرسنگ فعالیت داشته که امور تربیة نرسنگ و نظارت از امور پرستاری شفاخانه هارا به عهده دارد .
آمریت نرسنگ ریاست طب معالجوی در مرکز و ولایات مسئول پیش برد امور تدریسی يك تعداد مكاتب نرسنگ میباشد كه همه ساله يك تعداد فارغان را به جامعه تقدیم میدارد ، مكاتب مذکور عبارت انداز مكاتب قابله نرس «زیونتون» مكاتب معاونه قابله نرس ننگرها و مكاتب معاونه قابله نرس كابل میباشد .

شفاخانه های مرکز مربوطه وزارت صحیه

ولایت	اسم شفاخانه	تعداد بستر
غزنی	غزنی و کتواژ	۴۰ -
پکتیا	گردیز خوست جاجی زرمت وارگون	۷۵ -
بدخشان	فیض آباد	۲۵ -
تخار	تالقان ورستاق	۲۵ -
بغلان	بغلان	۷۵ -
کندهار	کندهار	۱۰ -
سمنگان	ایبک	۱۰ -
بلخ	مزار شریف	۷۵ -
فاریاب	میمنه	۲۵ -
جوزجان	شیرغان	۱۵ -
بادغیس	قلعه نو	۱۰ -
غور	چنجران	۱۰ -
هرات	هرات و غوریان	۸۰ -
فراه	فراهوشیننده	۳۵ -
نیمروز	زرنج	۱۵ -
هیلمند	بست و کرشک	۷۰ -
کندهار	کندهار	۱۰۲ -
زابل	قلات	۱۰ -
ارزگان	ترین کوت	۱۵ -

ریاست طب وقایوی :

اسم شفاخانه

تعداد بستر

۱۸۰ -

۱۰۰ -

۷۵ -

مؤسسه صحت طفل ۱۰۰ -

محیسی ۵۲ -

کلنیک صدی ۴۰ -

سناتوریم نسوان ۶۵ -

مؤسسه نور ۴۰ -

میربچه کوت ۱۰ -

پغمان ۱۰ -

شفاخانه های مربوط درولایات حسب آتی

میباشد :

بنابر اوضاع اقتصادی و اجتماعی مردم و موجودیت محیط نا مساعد در مملکت ، همیشه يك تعداد امراض ساری از قبیل ملاریا ، چیچک ، توبرکلوز ، کولرا ، حمای لکه دار ، اسهالات ، سرخکان دفتری ، سیاه سرفه ، یابصورت بومی یا بشکل استیلیایی ، شیوع یافته ، باعث تلفات جانی و ایجاد معیوبیت های جسمی میگردد .

تجارب و تحقیقات بو ضاحت نشان میدهد که این امر ارتباط مستقیم به محیط و وضع اقتصادی جامعه دارد ، بناً تشکیل ریاست طب وقایوی روی این واقعیت ها ترتیب گردیده است .

ریاست طب وقایوی از نگاه صحت عامه مسئول وقایه و مجادله علیه امراض بسومی و استیلیایی بوده و علاوتاً در بهبود وضع محیطی ، بوسیله آب مشروب ، رفع کثافات و فضلات

ولایت اسم شفاخانه

تعداد بستر

لوگر کلنگار ۳۰ -

کابیس محمودراقی ۳۰ -

پروان چارپگار ۳۵ =

بامیان بامیان ۱۵ -

ننگرهار جلال آباد ۷۵ -

کنر ها اُسعد آباد ۱۰ -

لغمان لغمان ۱۰ -

د افغانستان کالني

فعاليت ميکند ، در مرکز مؤسسه مجادله توبرکلوز بالای اشخاص جهت آزمايش حساسيت تست توبرکلوزين نموده واکسين شخص حساسيت داشته باشد بعداً واکسين بي سي جي تطبيق ميگردد و در صورت اشتباه مصابيت به مرض معيانت ديگر از قبيل معيانه بلغم راديو گرافي وغيره اجرا ميشود و در صورت تشخيص با دويه ضد توبرکلوز يك، تداوي سرپايي شده و يا در منزل بطور دوري بوسيله تيم هاي سيار تداوي خانگي مسي شوند و در هنگاميكه مريض داراي آفت پيش رفته باشد ، در سناتوريم ها داخل بستر ميگردند .

فعاليت مؤسسه مجادله توبرکلوز از اول سال ۱۳۵۱ حسب آتي بود :

- تعداد راديو گرافي شدگان ۲۱۲۴۸ -
- تعداد واکسين شدگان بي سي جي ۱۰۰۰۲۰۰ -
- معيانت لابر اتوار ۲۶۶۹ - « ۲۵ واقعه مثبت و ۲۱۰۷ - واقعه منفي»
- تعداد مريضان تحت كنترول ۸۲۰۰ -
- تعداد مريضان تحت تداوي ۳۴۰۰ -

همچنان ، آمريت مجادله توبرکلوز مطابق بلان عملياتي خود در ولايات بادغيس ، فارياب ، بدخشان ، غور و بلخ پروگرام مجادله عليه اين مرض راپيش برده مريضان را تشخيص و تداوي کرده است .

تعداد واکسينان شدگان بي سي جي در تمام ولايات از کودکان گرفته تا بزرگسالان جمعاً بتهداد «۱۶۲۴۲۹» نفر .

مراکز صحتي اساسي :

مراکز صحتي عبارت از شبكه اساسي خدمات صحتي است که دامنه فعاليت آن، تادورترين اطراف واکناف مملکت ، وسعت يافته است و بدينوسيله خدمات طب معالجوی و وقايوی را گسترش داده است .

مراکز صحتي اساسي که در يك و لسوا لسي فعاليت ميکنند ، مکلف است تا تطبيق پروگرام هاي واکسيناسيون عليه امراض ساري از قبيل چيچک توبرکلوز وغيره را نيز پيش برد مثلا پروگرام هاي حمايه طفل و مادر و رهنمائي خانواده ها .

و حفظ الصحه مواد غذايي ، مکلفيت هاي عمده دارد .

پروگرام هاي مجادله عليه امراض ساري به ترتيب آتي توسط شعب اختصاصي ايشان نامبرده ميشود :

۱- آمريت پروگرام امحاي چيچک :

اولا اين پروگرام ، در ماه اپريل سال ۱۹۶۶- در حوزه کندهار شروع و در سال هاي ۱۹۷۰ و ۱۹۷۱ در حوزه هاي کندهار ، کابل و هرات نيز فعاليت اين پروژه آغاز گرديده است . واکسيناسيون اطفال صغير الي ۱۴ ساله کوچي ها و اشخاص واکسين ناشده در ۱۴ ولايات بپايه تکميل رسيده و در نتيجه آن ، سويه معافيت مردم ، بمقابل مرض ، به اندازه نود فيصد بالا رفته است .

تعداد مجموعي واکسيناسيون در سال ۱۹۷۲ - به ۳۵۷۹۶۴۴ - بالغ گرديده است . از نقطه نظر منبع و منشاء مرض چيچک ، تمام واقعات بعد از فبروري ۱۹۷۲- مربوط به وار پوليشن «ارچي کوبي» خالکوبي محلي و سرپايت مرض از خارج به مملکت بوده است و منابع ديگري که قبل از اين بچيچک منبع مرض چيچک رول بازي ميکرد خاموش گرديده است . علاوه بر يك تعداد واکسيناسيون چيچک توسط پولني کلنيک هاي شفاخانه هاي مرکز و ولايات مراکز صحتي اساسي مراکز حمايه طفل و مادر و مراکز صحتي فرعي نيز اجرا شده که مجموع آن به تفريق سن در جدول ذيل خلاصه مي شود .

تعداد واکسينان شدگان چيچک :

ربع اول سال ۱۳۵۱ و ربع دوم سال که از اطفال و کودک گرفته تا سن ۱۵ ساله و از آن ، به بالا به تعداد «۲۶۹۲۱۴» نفر .

۲- آمريت مجادله توبرکلوز :

چون توبرکلوز ، يکي از امراض بومسي مملکت بوده و بچيچک يك پرابلم صحتي اقتصادي شناخته شده است ، بنا بر آن ، از سال هابه اين طرف ، آمريت مجادله توبرکلوز شروع به فعاليت نموده است . اين آمريت در مرکز توسط مؤسسه مجادله توبرکلوز «چمن» و سناتوريم نسوان «دارالامان» و در اطراف ، از طريق آمريت هاي صحت عامه و مراکز صحتي اساسي و تيم هاي سيار مجادلو خود د

وزارت صحیه

منظور کنترل و جلوگیری از پیدایی های
امراض مذکور تشخیص و تداوی های لازم
همه ساله بحیث یک پروگرام مستقل در
سراسر مملکت پیش برده میشود .

در جریان سال ۱۳۵۱ - ۳۷۵۴ - واقعه‌ای
واسهال با مایعات زرقی تداوی گردید و همچنان
بر علاوه تعداد نفوس که در مراکز صحی
اساسی ضد محرقة و دیگر امراض قی دارو
اسهال دار از قبیل کولرا و غیره به تعداد ۶۷۶۴۹۳ -
نفر و اکسیناسیون گردیده است .

پروگرام سرویلانس لشمانیا یا مرض
سالدانه : چون پشه‌خاکی «فلبوتوم» در دامنه
کوه‌های اطراف کابل موجود بوده و میکرو ب
سالدانه در مویش هاوسک هاتشیت گردیده بود
یک تعداد واقعات سالدانه در یک عده نواحی
شهر کابل به ملاحظه رسید بنابراین پروگرام
سرویلانس سالدانه بصورت جدی در روز
های اول سال ۱۳۵۱ با افتتاح کلینیک
خیرخانه آغاز گردید و به تعقیب آن سه کلینیک
دیگر که عبارت از کلینیک دوم خیرخانه کلینیک
چمن و کلینیک مؤسسه صحت طفل بود بازو
شروع بکار نمودند که بتعداد ۶۲۳۶ - نفر
مصائبین لشمانیا تداوی و مقدار ۱۵۴۱۶
امپول گلو گانتیم به مصرف رسیده است .

سرویلانس دفتری :

نظر به قیمت غذاف که واکسین دی پی تی
دارد و اکسیناسیون کیلوی علیه امراض
دفتری سیاه سرفه و تیتانوس نسبت نداشتن
تخصیصیه های پولی صورت نمی گسرد
لذا اپیدیمی های آن در گوشه و کنار و تقافتویا
بوقوع می پیوندد .

این مرض نسبت عدم موجودیت معافیت
در اطفال شیوع داشته و اکسین دی پی تی که
شامل سه جزء «دفتری سیاه سرفه و تیتانوس»
میباشد در سه نوبت بوقفه های مختلفه
تطبیق میشود .

شعبه ارتباط و قیاری :

این شعبه در مرکز وزارت برای واکسیناسیون
مراجعین باز بوده و مسؤل تطبیق واکسیناسیون
کولرا چیچک محرقة و غیره میباشد و برای
کسانیکه به سفر های خارج میروند تصدیق

بمهود حفظ الصحة محیطی ، تهیه آب
مشروب اعمار مستراح و رفع فضلات و غیره .
اجرای پروگرام های تعلیمات صحی بمنظور
بلند بردن سطح دانش صحی و ایجاد عادت
صحی و غیره . تطبیق پروگرام های طب
معالجی به غرض تداوی مریضان و ارجاع
مریضان عاجل به نزدیک ترین شفاخانه
ولایتی .

در حال حاضر در سراسر مملکت در حدود
نود مرکز صحی اساسی ، سی و دو مرکز صحی
فرعی ، فعالیت داشته و پروگرام های مراکز
مذکور توسط یک تیم که شامل اعضای ذیل
میباشد ، تطبیق میگردد :

داکتر : یک نفر
نرس : یک نفر
معاون قابله : یک نفر
روغتیاریال : یک نفر
تکنیشن لابراتوار : یک نفر
کمپوندر : یک نفر
واکسیناتور : دو نفر .

فعالیت مراکز صحی اساسی و مراکز
صحی فرعی جمع فعالیت های مراکز حمایتی
طفل و مادر « این مراکز مربوط ریاست
روزنتون است » پولی کلینیک های شفاخانه
های ولایات بنام تأسیسات صحی در سه ربع
اول سال ۵۱ ذیلا خلاصه میشود .

فعالیت های مراکز اساسی و فرعی :

ربع اول	ربع دوم	واکسیناسیون چیچک	۱۵۲۹۰۴	۱۱۶۳۱۰
		واکسیناسیون بی سی جی	۱۰۵۸۰۷	۵۶۶۱۲
		مراجعه پروگرام حمایتی طفل -		
مادر	۱۹۹۰۳	۱۰۶۶۰		
مراجعه پولی کلینیک	۲۴۷۸۸۱	۲۱۸۴۹۹		
معاینات خون از نگاه ملاریا	۱۶۹۶۶	۳۰۶۵۳		
معاینات خون از نگاه بلغم	۵۷۵	۳۲۱		
واکسیناسیون های علیه محرقة و غیره		۱۶۶۹۹۹		
جمع	۷۱۱۰۴۵	۱۳۷۱۱۰۲		

مدیریت عمومی کمتر ول امراض ساری :
چون مملکت ما در جوار ممالکی قرار دارد
که کولرا در آن بطور دوامدار شیوع دارد
بنابراین پروگرام سرویلانس امراض معده و
معایی که کولرا نیز شامل آن میباشد بسه

د افغانستان کالني

مرحله اجرا گذاشته میشود که این تیم صحرایی مرکب از ۱۰ نفر نرس قابل روغتیا پال تکنیشن لابراتوار تکنیشن اکسیریز و اکسیناتور و غیره میباشند که البته تربیه داکتر از وظیفه پوهنتون ها بوده اما تربیه پرسونل پرامدیکل و پرسونل دیگر یکه تربیه آن در چوکات پوهنتون ممکن و میسر نیست از وظایف وزارت صحیه میباشند. بنابراین در چوکات مؤسسه صحت عامه یک

تعداد مکاتب از قبیل مکتب کمپو ندری وظیفه میشوند علاوه پوهنځی طب کابل دارای روغتیا پال تکنالوجی کورس و اکسیناتور ان مکتب قابل نرس مکاتب معاونه قابل نرس در کابل و مکتب معاونه نرس در ولایت نگرهار وجود دارد و همه ساله یک تعداد فارغان این مکاتب در کدر وزارت صحیه شامل دو مکتب نرسنگ «مردانه و زنانه» نیز میباشند.

ج- فعالیت مشاورتی : بر علاوه از فعالیت های عمده اساسی فوق الذکر مؤسسه صحت عامه وزارت صحیه رادر طرح و تنظیم پیشبرد پروگرام های صحی با ارائه مشوره های فنی همکاری و مساعدت مینماید .

۱- شعبه اپیدمیالوجی :

اپیدمیالوجی عبارت از شعبه است که چگونگی امراض سازی امراض مزمن خبیثه و غیره را مطالعه نموده عوامل امراض را توضیح کرده و توزیع امراض را در تمام گروپ های سنین زن و مرد و اهل کسبه در مناطق جغرافیایی مختلفه تشریح میدارد .

۲- شعبه حمايه طفل و مادر و تغذی :

این شعبه راجع به امراض و مسایله مربوط به صحت مادر و طفل تغذی مادران حامله و شیرده اطفال نوزاد و اطفال یک تا چار ساله و بالاتر از چار ساله به اشتراک مساعی شعبه اپیدمیالوجی فعالیت نموده و می کوشد علل فقدان های غذائی و دیگر امراض سوء تغذی را روشن بسازد .

۳- لابرا توار :

لابراتوار های مؤسسه صحت عامه به دو قسمت میکرو بیالوجی و کیمیائی حیا تی

واکسینا سیون بین المللی اعطاء مینمایند. فعالیت های شعبه مذکور قرار ذیل است اعضای تصدیق واکسینا سیون بین المللی ۱۴۵۰۰ و اکسین شند گان کسو لرا ۸۴۵۰۹ و اکسین شند گان محر قه ۶۰۴۵ و اکسین شند گان چیچک ۵۴۸۷ جمع و اکسین شند گان : ۱۹۹۴۱ ریاست اکسیریز ها :

تأسیسات رادیو لوزیک که به مقاصد تشخیص افات و تدایوی بعضی امراض از آن استفاده بعمل می آید بصورت واحد جداگانه در پهلوی تمام شفاخانه های مرکز و ولایات تأسیس گردیده است . بر علاوه در مرکز در پهلوی شفاخانه ابن سینا دستگاه مجهز و عصری اکسیریز و الکترو کاردیو گرافسی فعالیت های دستگاه مذکور در سال ۱۳۵۱: قرار آتی است .

رادیو سکویی شش ها ۱۹۹۳۹

راد یو ترا پی ۷۲۲

راد یو گراف فی معده ۱۸۰۰

الکترو کار دیوگرام ۱۴۰۵۱

فوتو کار دیو گرام ۲

مؤسسه صحت عامه :

هدف و مرام مؤسسه صحت عامه ایجاد یک مرکز تحقیقاتی تربیوی و مشاورتی برای فراهم آوردن سهولت در تطبیق پروگرام های صحی وزارت صحیه میباشند .

الف - فعالیت تحقیقاتی : از باعش شیوع یک تعداد زیاد امراض استیلائی سازی اندیمیک و اپیدیمیک امراض سوء تغذی شعبات اپیدمیالوجی و حمايه طفل و مادر و تغذی مؤسسه صحت عامه وظیفه دارد تادرباره علل بروز امراض تحقیق و مطالعه نموده و بعد از تحلیل و ارزیابی مرض و دریافت عامل سببی و توضیح طرق سرایت آن پروگرام های مجادلوی را بغرض اجحاء و کنترل طرح و برای تطبیق به مراجع مربوطه ارائه بدارد .

ب- فعالیت تربیوی : پروگرام های صحی همیشه به اشتراک عمل یک تیم صحی به

وزارت صحیه

اساس تجویز متخصصین پروگرام کنترول ملار یا رابه پروگرام امحای ملاریا تعدیل و عملی گردیده ازسه سال به اینطرف وقایع مثبت ملاریا دراکثر مناطق دوباره دیده شده که بروز مجدد وکثرت ملاریا وزارت صحیه رامجبور ساختن تابا همکاری مؤسسات صحی بین المللی در پروگرام ملاریا تجدید نظر وموضوع رادقیقاً بررسی ومورد مطالعه قرار بدهند زیرا ازیکجانب پشه ملاریا در مقابل پودر حشره کش «دی دی تی» مقاومت نموده واز جانب دیگر بعضی قسمت های سر حدی همچوار مملکت واقعات ملاریا نیز انتقال یافته و علاوتاً نسبت تزئید نفوس وشالی کاری اراضی انتشار وقایع مرض مذکور روز افزون بوده که موجبات تشویش مؤسسه ملاریا ووزارت صحیه را فراهم ساخته است .

لهذا نسبت اهمیت موضوع یک تیم قضاوتی پروگرام امحای ملاریا را مورد مطالعه قرار داده ونظر بملاحظه نظریات متخصصین شامل تیم پلان عملیاتی پروگرام امحای ملاریا رامجدداً ترتیب وتحت تطبیق قرار داده است که بااساس آن فعالیت های مجادلوی سال ۱۳۵۱ روی دست گرفته شده است .

ویاست روزنتون :

صحت وسلامت اطفال در انکشاف وارثا هرجامه اهمیت فوق العاده پرازشس دارد و برای پیشبرد پروگرام های حمایه طفل و مادر وزارت صحیه در سال ۱۳۳۷ باتشکیل روزنتون زمین را برای افتتاح یک تعداد کلنیک های حمایه طفل ومادر مهیا ساخت چنانچه فعلا این کلنیک هادر شهر کابل ودر مراکز ولایات پرنفوس وبزرگ فعالیت دارد .

هدف ومرام ازین اداره عبارت ازمرافقیت از مادران حامله مادران شیرده وپیشبرد پروگرام های پرورشی واموزشی برای تربیه اطفال تنومند وقوی تر میباشد . البته اجرای این پروگرام ها در مرکز شهر کابل بدوش کلنیک های حمایه طفل ومادروالی درولسوالی ها ازوظایف مراکز صحی اساسی محسوب

تفریق میگردد ودارای شعبات بکتریالوجی ویروولوجی پراز یتولوجی مایکولوژی هماتولوجی کنترول ادویه کنترول آب توکسیکولوجی میباشد برعلاوه در کدر لابراتوار های مؤسسه صحت عامه آمریت لابراتوار های ولایات وآمریت لابراتوار مرکزی ومؤسسه تهیه واکسین نیز گنجانیده شده است .

شعبه پراز یتولوجی :

این شعبه برای تشخیص امراض پرازیتی ازقبیل کرمها پیچش ها وغیره به تعداد ۲۹۰۳- معاینه را اجراء نموده است که از آنجمله ۱۶۶۸- آن مثبت راپور داده شده است .

شعبه اوساط زرعیه وشست وشو :

شستن آلات وسامان های شیشه نی تعقیب نمودن آنها وتبیه اوساط زرعیه برای اجرای معاینات لابراتواری مختلفه باکتر یالوجی وکیمیای ازوظایف این شعبه میباشد ومجموعاً یک هزار وصد لیتر اوساط زرعیه ویکمقدار کافی آب مقطر برای لابراتوار های وزارت صحیه تهیه نموده است .

ویاست دندان سازی :

این ریاست که به غرض تدای و معالجه امراض بیره دندان وساخت دندان از چندین سال به اینطرف فعالیت داشته و علاوتاً از طریق تربیه معاونین داکتر دندان توسط مکتب طب وپروریزندان که دوسال قبل منحیت صوابدید مسدودشد خدمات قابل ملاحظه درین شعبه طب نموده است .

مؤسسه مجادله ملاریا :

افغانستان نظر به موقعیت خاصی جغرافیائی وشرايط اقلیمی داشتن باران های موسمی جریان دایمی دریاها درین وادی ودره های سر سبز که دارای نفوس زیاد میباشد برای بروز ملاریا استعداد قابل ملاحظه دارد وروی این ملحوظ وزارت صحیه بار اول درسال ۱۳۲۷ - مجادله ملاریا را به پیمانته محدود شروع وپروگرام مجادلوی را با نظر داشتن قدرت مالی وموجودیت پرسو نل فنی با مساعدت ومشوره مؤسسات صحی بین المللی تطبیق وتوسعه بخشیده واز سال ۱۳۳۸ - به

د افغانستان کالني

اقتصادي بادر نظر گرفتن تمام اساسات علمي به دسترسى شفاخانه هاومؤسسات صحى بگذارد .

روى اين ملحوظ ديپري ادويه در سال ۱۳۴۲- بهشكل يك تصدى دولتي بوجود آمد تابا تسهيلات لازمه ادويه وسامان آلات طبي مورد احتياج مملكت را ازخارج وارد نموده وب دسترسى وزارت صحيه ومؤسسات صحى وزارت خانههاى ديگر قرار بدهد . همچنان بهمنظور فراهم آوردى تسهيلات لازمه براى مردم شعبات فروشى ديپوي عمومي ادويه درچند ناحيه شهر كابل ومراكز كشور ر افتتاح گردیده است .

بود پلان :

به منظور انسجام وتوحيد پروژه هاى انكشافى وزارت صحيه در چوكات پلان پنجساله چارمجهت تسريع درپيشبرد پروژهها بود پلان برياست شخص وزير صحيهبوجود آمد تا از موضوعات مربوطه توسط يك تيم متخصصين ورسى ومراقبت جدى شدهبتواند درين مورد شعبات احصائيه وقواى بشرى توحيد وانسجام ارتباط خار چه گنجا نيده شده .

شعبه توحيد وانسجام :

بهمنظور ترتيب وتنظيم پروژه هاى انكشافى صحى مسؤليت طرح وساختن پروژه هاتعقيب ومراقبت اعماز پروژه وتجهبسز مؤسسات جديدالتأسيس صحى را دارامپاشد .

آغاز كار تعمير تهييه واكسين وسيرم .
آغاز كار تعمير ورکشاپ مركزى .
آغاز كار تعمير ستاك مركزى .
پيشرفت كار شفاخانه ۲۵۰-بستر كابل .
تكميل كار شفاخانه ۳۰بستر فراه .
پيشرفت كار تعمير شفا خانه ۲۰۰-بستر جلالآباد .

تكميل تجهيزات بعضا پروژه هاى انكشافى .
تكميل پيشرفت تعميرات مراكز صحى اساسى كه ازطرف مديريت ساختمان هاتحت ساختمان است .

آغاز كار تعميرات شفاخانه هاى ۲۰بستر ولايات « درشماره ۲۹-و ۴۰قسمت «ب» شامل است .

مى شود . درمراكز صحى كليۀ فعاليت هاى صحى ازقبيل پروگرام هاى وقايوى ومعالجوى وپروگرام هاى حمايه طفل و مادر ادغام گردیده است .

كلنيك هاى رياست روزنتون قرار ذيل است : ولايت كابل هفت واحدولايت كندهار يك واحد ولايت هرات يك واحد ولايت بلخ يك واحد ولايت ننگرهار يك واحد .

رياست تفتيش :

رياست تفتيشى وظيفه دارد تا ادويه را ازنگاه كميت وكيفيت مطابق فورمو لير ملي در درملتونها كنترول ونظارت نمايد . و ازمايشات كميت وكيفيت دواكه توسط لابراتوار كنترول ادويه مؤسسه صحت عامه صورت مى گيرد تفتيش نمايد . همچنان اجازه افتتاح دواخانه هاوحفظ ومراقبتسويه آن مطابق لايحه جداگانه نيزاز مسؤليت هاى رياست تفتيش مىباشد. علاوهآون مديريت قوانين نيز درتشكيل رياست تفتيش گنجانیده شده كه ازصورت صحت بودن تصاديق مريض دكتوران مراقبت مى نمايد .

بصورت عمومي بهتعداد ۱۳۱ ادويه فروشى و ۱۴ عمده فروشى دركابل و ۲۹۳- ادويه فروشى ويك عمده فروشى در ولايات كشور وجود دارد . علاوهآون يك شعبه عمده فروشى وسه شعبه ديگر ديپوي عمومي ادويه دركابل وبه تعداد ۱۵ دوافروشى مربوطه ديپوي عمومي ادويه در ولايات موجود مىباشد .

رياست تفتيشى وزارت صحيه وظيفه دارد تا بعداز استيذان مقام وزارت از امور شفاخانهها و دواخانه هاى مركز و ولايت بررسى نمايد .

ديپوي عمومي ادويه :

چون توليد ادويه بهسيستم عصرى در داخل مملكت ممكن نبود تابه اساس آن شفاخانهها وتأسيسات صحى مملكت بتواند احتياجات خودرا مستقيماً ازماركيت توليدى داخل مملكت رفع نمايند وازطرف ديگر مؤسسات خصوصى نيز براى اين منظور موجود نبود تاادويه موردنياز رابصورت

وزارت صحیه

- پیشرفت کار تعمیر شفاخانه های ۳۰ بستر
- پیشرفت کار تعمیر مرکز صحتی درزاب .
- پیشرفت کار تعمیر مرکز صحتی شهرک .
- پیشرفت کار تعمیر مرکز صحتی تولک .
- پیشرفت کار تعمیر مرکز صحتی پساوند .
- پیشرفت کار تعمیر مرکز صحتی تیوره .
- پیشرفت کار تعمیر مرکز صحتی میوند .
- پیشرفت کار تعمیر مرکز صحتی شاه جوی .
- پیشرفت کار تعمیر مرکز صحتی ارغستان .
- پیشرفت کار تعمیر مرکز صحتی خاکریز .
- پیشرفت کار تعمیر مرکز صحتی اجرستان .
- پیشرفت کار تعمیر شفاخانه ۳۰ بستر قلعه نو .
- پیشرفت کار تعمیر شفاخانه ۲۰ بستر مرغاب .
- پیشرفت کار تعمیر شفاخانه ۲۰ بستر اندخوی .
- پیشرفت کار تعمیر شفاخانه ۳۰ بستر چغفران .
- پیشرفت کار تعمیر شفاخانه ۳۰ بستر ترین کوت .
- پیشرفت کار تعمیر مرکز صحتی ولسوالی معروف .

آمریت احصائیه و قوای بشری :

۱- بخش احصائیه صحتی این امریت مسئول جمع آوری تحلیل و ارزیابی فعالیت های تمامی تأسیسات صحتی کشور میباشد فعالیت مؤسسات صحتی کشور در سه نوع فورمه ها خلاصه میشود :

الف- راپور های خروج بستر که در هر شفاخانه بعد از رخصت نمودن مریض يك فورمه بنامش خانه پری می کنند در آن چگونگی تشخیص و روز های تداوی آن درج است تعداد این فورمه هادریین سال در حدود ۴۰۰۰۰ قطعه میرسد . راپور های خروج بستر که به همکاری شفاخانه ساخته می شود بطور نشریه ها سالانه چاپ میشود که البته خلاصه توحید شده آن در سال ۱۳۵۲ - سه نشر میرسد .

ب- راپور تأسیسات صحتی بصورت ماهوار ترتیب شده توسط تمام مراکز صحتی اساسی پونی کلنیک هاشفاخانه ها و مراکز حما یسه طفل و مادر ارسال می گردد . این نوع فورمه بصورت راپور های سه ماه جمع آوری و تحلیل شده و بغرض استفاده مسئولین امور اداری و پلان گذاری ارائه میشود .

ج- راپور های هفته وار امراض قرانطینی که شامل کولرا چیچک حما ی لکه دار تبزد و طاعون میباشد . در اخیر هر هفته جمع آوری و تصنیف شده و به مراجع ذیلاقه داخلی و

ولایت کاپیسا و ذابل کنرها ولغانم .
تکمیل تعمیر شفاخانه ولایت سمگان .
آغاز تعمیر مکتب لیلیه نرسنگ .
خریداری دستگاه های اکسیریز شفاخانه ولایت فراه و ۲۵۰ - بستر کابل .
تکمیل کار شفاخانه صحت طفل و پیشرفت کار تعمیر هاستل نرسپا .
قرار راپور ریاست خانه سازی وادی هیلمند
پیشرفت کار مراکز صحتی شفاخانه های قسمت غرب کشور قرار ذیل موا صلت نموده است :

پیشرفت کار تعمیر مرکز صحتی ولسوالی نوزاد .
پیشرفت کار تعمیر مرکز صحتی موسی قلعه نو .
پیشرفت کار تعمیر مرکز صحتی شیندند .

پیشرفت کار تعمیر مرکز صحتی انادره .
پیشرفت کار تعمیر مرکز صحتی جوبین .
پیشرفت کار تعمیر مرکز صحتی قلعه کا .
پیشرفت کار تعمیر مرکز صحتی خا ص چخانسور .

پیشرفت کار تعمیر مرکز صحتی چهاربرجک .
پیشرفت کار تعمیر مرکز صحتی غوریان .
پیشرفت کار تعمیر مرکز صحتی اسلام قلعه .
پیشرفت کار تعمیر مرکز صحتی کپسار .
پیشرفت کار تعمیر مرکز صحتی زنده جان .
پیشرفت کار تعمیر مرکز صحتی پشتون زرغون .
پیشرفت کار تعمیر مرکز صحتی اوبی .
پیشرفت کار تعمیر مرکز صحتی پرچمن .
پیشرفت کار تعمیر مرکز صحتی گلستان .
پیشرفت کار تعمیر مرکز صحتی دهرآود .
پیشرفت کار تعمیر مرکز صحتی ارزگان خاص .
پیشرفت کار تعمیر مرکز صحتی کرخ .
پیشرفت کار تعمیر مرکز صحتی زیاط تنگی .
پیشرفت کار تعمیر مرکز صحتی گلران .

پیشرفت کار تعمیر مرکز صحتی قادس .
پیشرفت کار تعمیر مرکز صحتی غورماج .
پیشرفت کار تعمیر مرکز صحتی قیصار .
پیشرفت کار تعمیر مرکز صحتی شیرین تگاب .
پیشرفت کار تعمیر مرکز صحتی دولت آباد .
پیشرفت کار تعمیر مرکز صحتی بل چراغ .

د افغان نستان کالني

- ۳- بخش سوم عبارت از پروژه تحقیقاتي مرگ وميراطفال است که به کمک سازمان صحتي جهان جهت اندازه گيري ميسزان تلفات اطفال وعلل موجهه عوامل محيطي واجتماعي آن برای سه سال ديگر پيش برده شده که بصورت نمونه وي اين سروی در نقاط مختلفه شهر کابل اجرامی گردد .
- ۴- بخش چهارم عبارت از شعبه تحقیقاتي رهنمای خانواده است که در قدم اول اجرای «کاپ» سروی رابه منظور ارزیابی احصائیوی پروگرام های فامیلی پلاننگ روی دست گرفته است این سروی به کمک تخنیکي پوهنتون ایالتی نیویارک بصورت يك پروژه تحقیقاتي پيش برده میشود .
- آمریت ارتباط خارجه :**
- وظیفه این امریت عبارت از فراهم آوری تسهیلات لازمه بین مؤسسات صحتي داخلی وسازمان های صحتي بین المللی وجلب کمک های تخنیکي درخواست فیلو شپ ها و شکارل شپها واعزام هیات های رسمی در کانفرانس های بین المللی ومنطقوی سازمان صحتي جهان میباشد .
- بین المللی ارسال ومخابره می گردد .
- ۲- بخش قوای بشري این امریت مسؤل محاسبه وسنجش تعداد پرسونل فنی مورد نیاز درچوکات انکشاف خدمات صحتي «پلان پنجساله چارم» درکشور میباشد .
- نظر به محاسبه سال ۱۳۵۰- تعداد عمومی پرسونل صحتي حسب آتی میباشد :
- دکتور ۵۷۳-
- معاون دکتور ۲۲-
- معاون دندان ۱۲۶
- فارماست ۲۱-
- دوا ساز ۶۹-
- کمپو ندر ۱۵۶-
- لبرانت ومیخانیک اکسریز ۱۸۰-
- تکنیشن لابراتوار ۶۰-
- معاون ومستحضر لابراتوار ۱۱۷-
- پا نسمانچی ۶۹-
- قابله نرسی ۴۴۰-
- روغتیا پال ۲۵۸-
- واکسیناتور ۶۱۷-
- نرسی ۳۲۶-
- مستحضر ملاریا ۱۰۸۵-

وزارت مخابرات

تحصیلی مدارک مختلف آنرا از قبیل محصول پست بکس ها محصول مراسلات رسمی ، شخصی ، محصول مراسلات خارجی محصول پارسلات قیمت تکت که بصورت آزاد بفروش رسیده محصول بیرنگ محصول علم خیر عواید ترانزیت و پارسلات بالغ بر «۱۸۰۰۹۶۵۱» افغانی ۱۳۶۶۶۱ دالر امریکائی ۳۹۹۵ پوند استرلنگ ۱۶۷ مارک المانی میباشد.

در انکشاف خدمات پستی نکته ای اساسی که جلب مینماید همانا موضوع تعلیم و تربیه مامورین پستی میباشد که برای این منظور در خلال سال گذشته وسال جاری وزارت مخابرات با استفاده از کمک های تخنیکی ملل متحد یکتعداد مامورین پستی راشا ملل مرکز تربیوی وزارت مخابرات نموده تا کورس های هژده هفته ای و شش هفته ئی پستی را زیر نظر متخصصین پستی تعقیب و در ختم کورس به شعبات پستی شامل کار شوند . فارغان این کورس هادرسال گذشته «۳۲» نفر و در جریان سال «۵۱» ، «۲۱» نفر موفق گردیده اند تا تصدیقنامه کورس پستی را حاصل نمایند . امید میرود با تعقیب کورس های پستی در یکی دوسال آینده بیش از پنجاه فیصد مامورین مرکز و ولایات با سیستم سرویسی داخلی و بین المللی آشنائی کامل پیدا نموده و وظایف محوله را بصورت اساسی انجام نمایند .

۱- دستگاه اتومات سابقه مرکز به ظرفیت نهائی «۵۰۰۰» لین درسال ۱۳۴۶ شروع به فعالیت نموده و درسال ۱۳۴۰ وزارت مخابرات به طبع یک رهنمای تلفون اقدام نموده بود از اینکه ظرفیت دستگاه های اتومات مرکز کابل از «۵۰۰۰» لین به «۱۳۲۰۰» لین به اساس پلانهای انکشافی دولت ارتقا یافته و تقریباً ده هزار لین آن برای مشترکین رسمی و شخصی توزیع گردیده بود موجودیت یک رهنمای جدید که به آن احتیاج شدید احساس میشدیک امر ضروری و حتمی شمرده میشوند

۱- بتعداد مجموعی «۶۵۳۹۸۱۴» قطعه مراسلات رسمی - شخصی - سرویس «عادی را جستری» جراید مطبوع پستکارت بسته های کوچک از ممالک مختلفه جهان ارسال شده و به مراجع آن توزیع گردیده است .

۲- بتعداد مجموعی «۵۵۶۱۲۲» قطعه مراسلات رسمی - شخصی - سرویس «عادی را جستری» جراید مطبوع پستکارت بسته های کوچک پارسلات طور فضائی و زمینی به ممالک مختلفه جهان ارسال گردیده است .

۳- بتعداد مجموعی «۲۷۶۴» خریطه ترانزیت بوزن ۷۱۵۶ کیلو گرام از ممالک مختلفه جهان رابه شوروی و از شوروی رابه ممالک مختلفه انتقال داده است .
۴- بتعداد مجموعی «۱۰۱۹۲» عدد پارسل بوزن مجموعی «۴۸۷۵۷۹۵۰» کیلو گرام راکه از ممالک مختلفه جهان وارد شده بمراجع مربوطه اش توزیع نموده است .

۵- بتعداد مجموعی «۸۳۰۱۱۲» قطعه پاکت و ازده ولایات را توزیع و بتعداد «۱۰۲۸۹۵۵» قطعه مراسلات را غرض توزیع به ولایات مربوطه ارسال نموده است .

۶- بتعداد مجموعی «۱۲۶۰۰۰» قطعه تکت در «۹» نشریه چاپ نموده و از مدرک فروش آن به مشتریان و کلکسیونر های خارجی مبالغ افغانی و اسعاری ذیل بدست آمده است .

«۳۳۱۹۲۸» افغانی ۱۵۸۲۷۸۶ دالر امریکائی ۳۴۳۳۵۴ پوند سترلنگ و ۱۶۷۶۷ مارک المانی نشریه های فلا تیلی عبارت اند از روز صحت مورخه ۱۸/۱۰/۵۱ حیوانات وحشی ۵/۳/۵۱ توریزم ۲۵/۴/۵۱ نشریه استقلال ۴/۷/۵۱ اولمپیک ۴/۷/۵۱ جشن پیشو نستان ۹/۷/۵۱ تولدی اعلیحضرت معظم هما یونی ۲۲/۷/۵۱ سره میاشت ۴/۷/۵۱ ملل متحد ۲/۸/۵۱ بصورت مجموعی عواید ریاست پست از اول حمل ۵۱الی اخیر برج عقرب طوریکه مدیریت

د افغانستان کالنی

پلان سره انکشافی مملکت عزیز شامل نیوده وشیکه تیلیفون اتومات طبق پلان های مرتبه تمديد گردیده بود و در نواحی مذکور به نصب يك يك پایه وسوچبورده هوایی که توسط لینهای تیلیفون اتومات بامركز ارتباط دارنده اقدام نموده است و یقین کامل است که این اقدام وزارت مخابرات تا اندازه زیادی از مشکلات اهالی این نواحی کاسته است .

۶- در سالهای گذشته مشترکین محترم رسماً محصول تیلیفون های خویش را در شعبات تحصيلی تیلیفون تادیه مینمودند که این وضع نه تنها سبب مشکلات شعبات میگردد بلکه باعث سرگردانی و ضیاع وقت مشترکین محترم نیز ميشد بعد از يك سلسله مطالعه تصمیم گرفته شد تا در سیستم کارشعبات تحصيلی تیلیفون ريفور می بمان آورده شود که به اساس آن فعلاً تمام صورت های حساب مشترکین در بیل های مرتبه توسط پرسونل مؤظف این وزارت به آدرس هایشان ارسال میگردد و مشترکین محترم ميتوانند که محصول زمت خویش را در غرفه های شهری خانکه دافغانستان بانک تحويل نمایند .

۷- در سالهای گذشته يك تعداد مشترکین محدود بعد از تادیه يك اندازه پول طور پیشگی بنام مخابره ولایتی از تیلیفون های دست داشته خویش به سایر ولایات کشور عزیز مخابره مینمودند و در اخیر هر ماه صورت های حساب شان ارسال میگردد به منظور کمک و مساعدت باتمام مشترکین محترم تصمیم گرفته شد تا تمام مشترکین بدون تادیه پول پیشگی از تیلیفونهای مربوطه خویش به ولایات کشور عزیز مخابره نمایند و محصول بنام شان ثبت گردیده و در اخیر هر ربع توسط بله های مرتبه به اطلاع شان رسانیده ميشود از طرف دیگر يك تخفیف ۳۳ فیصد در محصول مخابره های مؤسسات و اشخاصیکه بعد از ختم حاضری مامورین یا در ایام تعطیل آرزوی مخابره تیلیفونی را با ولایات داشته باشند بعمل آمده است .

۸- بمنظور سهولت و همکاری بیشتر با مراجعین محترم در مخابره های تیلیفونی بین المللی ۲۵ فیصد و در مخابره های تلگرافی بین المللی ۱۷ فیصد تنزیل بعمل آمده است .

رو همین منظور برای مساعدت و کمک با مشترکین محترم وزارت مخابرات در طبع يك رهنمای جدید توسط مطبعه دولتی اقدام و بدسترس عامه گذاشته شد .

۲- وزارت مخابرات با وجود مشکلات مالی و عدم موجودیت سامان کافی برای کمک و مساعدت اهالی محترم نادرشاه مینه که در پروژه های اتومات سابقاً شامل نبود به تمديد يك کپیبل جدید «۵۰۰» لینه از مرکز اتومات واقع پشتونستان میدان در ساحه نادرشاه مینه اقدام نموده است و بعد از تکمیل امور کپیبل دوانی و تقسیمات شبکه داخلی آن به توزیع لینهای نصب تیلیفون در بلاک های آنجا مبادرت ورزیده است .

۳- قبلاً در ساحه وزیر اکبرخان مینه يك تعداد لینهای محدود تیلیفون برای اهالی محترم آنجا به فاصله های دور و نزدیک توسط لاین های هوایی تمديد شده بود از يك طرف تعداد منازل روزه روز در آنجا زیاد شده و از طرف دیگر موجودیت لینهای هوایی چند ان خوش به نظر نیرسید وزارت مخابرات تصمیم گرفت تا برای اولین دفعه ساحه مذکور را از نقطه نظر تمديد شبکه داخلی زیر زمینی مطالعه نمایند چنانچه بعد از مطالعه و سروری به تمديد «۴۰۰» لاین جدید طوری اقدام نموده است که تمام لینهای هوایی از بین رفته و والیکس ها در دیوار های تعمیرات اهالی محترم نصب و به توزیع لینه اقدام گردیده است این عمل وزارت مخابرات از يك طرف در زیبائی ساحه مذکور مؤثر واقع شده و از طرف دیگر چون لینهای هوایی بکلی از بین رفته و والیکس هادر جوار منازل مشترکین آنجا نصب شده است از خرابی لینهای تیلیفون مشترکین که از این رهگذر همیشه نسبت قطع مخابره شان شکایت مینمودند و مشکلات شعبات فنی جلوگیری بعمل آمده است .

۴- به اساس تقاضا و مراجعه اهالی محترم ساحه علاوالدین - افشار مینه و ساحه مندوی و رفع مشکلات آنها به تمديد کپیبل جدید و توزیع لینهای تیلیفون اقدام شده است .

۵- چون نواحی خیر خانه مینه و سید نور محمد شاه مینه - قلعه زمان خان و پینی حصار در وقت سروی پروژه های مخابراتی در چوکات

وزارت مخابرات

- ۹- قبل از تاریخ اول جوزای ۱۳۵۱
مشترکین که آرزوی مخابره را به خارج مملکت مینمودند مکلف بودند تا تکمیل مخابره زودتر مقابل تادیه محصول معینه برای سه دقیقه اولی از شعبات تحصيلی اخذ نمایند و بعد از آن در اجرای مخابره شان اقدام می‌شد اما از تاریخ اول جوزای ۱۳۵۱ برای سهولت آنها تصمیم گرفته شد تمام مشترکین محترم میتوانند که از تیلیفونهای دست‌داشته خویش بدون اخذ تکت بخارج مملکت مخابره نمایند به این اساس مشترکین محترم بعد از دائل نمودن نمبر «۱۲» با پریتز بین‌المللی داخل تماس شده اسم و آدرس و نمبر تیلیفون خود را در کابل و اسم و آدرس و نمبر تیلیفون نفر مقابل را در خارج معلومات داده بعد از اجرای مخابره شان به اساس پروگرام مرتبه اقدام میگردد صورتی حساب مخابره بین‌المللی مشترکین محترم در اخیر همراه توسط پرسونل مؤظف به اطلاع شان رسانیده میشود و مشترکین میتوانند که پول زمت خویش را مانند محصول تیلیفون در غرفه های شهری خانگه د افغانستان بانک تحویل نمایند .
- ۱۰- در سال ۱۳۴۸ برای رفاه اهالی محترم و کمک با آنها يك تعداد تیلیفون های سکه انداز در نقاط مختلف شهر نصب گردیده بود به مرور زمان تمام آنها نسبت عدم آشنائی مردم و یابه منظور سرعت سامان - غیرفعال گردیده و بعد از ترمیم و اصلاحات مکرر مجبور شدیم تمام آنها را که غیر قابل استفاده شده و دیگر نسبت عدم موجودیت سامان و پرزده جات امکان ترمیم موجود نبود جمع‌آوری نمائیم - بعداً به فرمایش سامان و پرزده جات و یکنعداد جدید از تیلیفونهای سکه انداز اقدام گردیده که بعد از موصلت بکابل به نصب آنها در بعضی نواحی شهر کابل اقدام گردیده و عبارتند از :
- ۱- در مدخل وزارت مخابرات ۲ پایه
۲- در پسته خانه مرکزی ۱ پایه
۳- در پسته خانه شهر نو ۱ پایه
۴- در کتابخانه پو هنتون ۱ پایه
۵- در لیبلیه پو هنتون ۱ پایه
۶- در شفا خانه ابن سینا ۱ پایه
۷- در زا یسگا ۱ پایه
- ۸- در تانک تیل پارک زرنگار ۱ پایه
۹- در محصولی مرکز ۱ پایه
۱۰- در زینب ننداری ۱ پایه
۱۱- در هتل مار کوپولو ۱ پایه
۱۲- در تانک تیل زرغونه میدان ۱ پایه
۱۳- در کلوب زینب طلائی ۱ پایه
۱۴- در ترانسپورت عمومی ۱ پایه
۱۵- در سه منزل فروشگاه افغان ۳ پایه
۱۶- در تانک تیل میرویس میدان ۱ پایه
۱۱- برای سهولت و همکاری بیشتر با اهالی محترم تصمیم گرفته شد تا در پروگرام کار مخابره های تیلیفونی و تلگرافی بادهلی - پاریس - فرانکفورت تزئید بعمل آید .
- شرکت تیلیفونی پاریس که قبلاً از ساعت ۱۲ پ الی ۴ عصر فعال بوده فعلاً از ساعت ۱۱ صبح الی ۹ شب فعال میباشد و این ازدیاد وقت در پروگرام کار برای مشترکین محترم که آرزوی مخابره را با قاره امریکا داشته با در نظر گرفتن تفاوت وقت بین افغانستان و امریکا خیلی مؤثر واقع شده است .
- شرکت تیلیفونی دهلی که قبلاً از ساعت ۱۰ صبح الی ۱۲ پ الی فعالیت مینمود فعلاً از ساعت ۹ صبح الی ۱۲ پ الی و یک بعد از ظهر فعالیت مینماید .
- قبلاً روزانه دو مراتبه شرکت تلگراف فی با فرانکفورت «جرمنی» بر قرار بود فعلاً علاوه بر دو تایم کار از ساعت ۹ شب الی ۱۲ شب مخابره تلگرافی بین کابل و فرانکفورت نیز فعال میباشد .
- ۱۲- دستگا های تیلیفونی اتومات مرکز و ولایات به ترتیب ذیل میباشد .
- مرکز کابل دارای ۴ دستگاه اتومات که عبارتند از دستگاه های اتومات مرکزی شهرنو شیر شاه مینه - پلچرخ به ظرفیت عمومی «۱۲۲۰۰» لین میباشد
- مرکز قندهار دارای یک دستگاه اتومات به ظرفیت «۱۵۰۰» لین میباشد .
- مرکز هرات دارای یک دستگاه اتومات به ظرفیت «۱۵۰۰» لین میباشد .
- مرکز بلخ دارای یک دستگاه اتومات به ظرفیت «۱۵۰۰» لین میباشد .
- از دستگاههای اتومات کابل به تعد اد «۱۲۶۳۰» لین برای مراجعین تا اکنون توزیع گردیده

د افغانستان کالني

توسط دستگاه های بیسیم همه روزه از ساعت ۱۱ صبح الی ۹ شب .

مخابره تیلیفونی بین افغانستان و لندن توسط دستگاه های بیسیم همه روزه به استثنای روز های یکشنبه و جمعه از ساعت یک الی ۲ بعد از ظهر ، مخابره های تیلیفونی بین افغانستان و سایر ممالک خارج طور ترانزیت از طریق شرکت های تیلیفونی پاریس و لندن اجرا میگردد .

۱۷ - شرکت های مخابره تلگرافی مستقیم بین کابل و ایران - پاکستان - دهلی - مسکو - لندن - روم - نیویارک و فرانکفورت روزانه دو مرتبه از طریق صبح و بعد از ظهر بر قرار میباشد تلگرامات عنوانی سایر ممالک طور ترانزیت از طریق شرکت های فوق الذکر اجرا میگردد .

۱۸ - به منظور بلند بردن سویه اپریتر های تیلیفون و استخدام یک تعداد اپریتر جدید کورسهای تدریسی اپریتری از طرف متخصصین داخلی و خارجی وزارت مخابرات در مرکز تریبی مخابرات دائر گردیده و یک تعداد اپریتر های لایق بعد از فرا گرفتن مضامین نظری و عملی و امتحان جدیداً استخدام شده است که با استخدام این چنین اشخاص در پیشبرد کار سوچبوردها بهبودی حاصل شده است .

۱۹ - برای بهبود وضع مخابراتی ولایات کشور یک تعداد سوچبورد های جدید در ولایات ذیل ارسال و نصب شده است .

یکپایه سوچبورد ۱۰۰ لینه جدید به مرکز ولایت غزنی

یکپایه سوچبورد ۱۰۰ لینه جدید به مرکز ولایت ننگرهار

یکپایه سوچبورد ۱۰۰ لینه جدید به مرکز ولایت کندز

یکپایه سوچبورد ۳۰ لینه جدید برای مرکز بغلان صنعتی

یکپایه سوچبورد ۱۰ لینه جدید و لدوالی خوست و فرتنگ ولایت بغلان

یکپایه سوچبورد ۵۰ لینه جدید به مرکز ولایت لغمان

یکپایه سوچبورد ۵۰ لینه جدید به مرکز ولایت لپوگرد

در دستگاه اتومات هرات به تعداد «۱۵۰۰» لین برای مراجعین تا اکنون توزیع گردیده

در دستگاه اتومات قندهار «۱۴۰۰» لین برای مراجعین تا اکنون توزیع گردیده و در دستگاه اتومات بلخ «۱۳۲۸» لین تا اکنون برای مراجعین توزیع گردیده است .

لینهای باقیمانده در صورت مراجعه مراجعین بادر نظر گرفتن امکانات تخنیکی توزیع میگردد.

۱۳ - مخابره مرکز کابل با سایر ولایات کشور عزیز توسط دستگاه های چینل سیستم برقرار میباشد مواضع نصب دستگاه های تیلیفونی و تلگرافی چینل از کابل - غزنی - زابل - قندهار - گرشک - فراه رود - هرات - پروان - پلخمری - قندوز - مزار شریف - ننگرهار ، دستگاه های چینل همه روزه درشش

ماه اول سال از ساعت ۸ صبح الی ۱۰ شب برای ۱۴ ساعت و در شش ماه دوم سال از ساعت ۸ صبح الی ۱۰ شب برای ۱۳ ساعت فعال می باشد .

۱۴ - دستگاه های بیسیم مرسله و اخذ که با داخل و خارج مملکت مخابره تیلیفونی و تلگرافی توسط آنها برقرار میباشد دریکه توت و مهتاب قلعه نصب میباشد .

۱۵ - از مرکز کابل با ولایات بادغیس - غور - فاریاب - بدخشان و ولسوالی اندخوی مخابره تیلیفونی توسط دستگاه های رادیو تیلیفون روزانه طبق یک پروگرام مرتبه و مرتبه صورت میگردد .

۱۶ - ارتباط تیلیفونی مستقیم بین افغانستان و خارج به ترتیب ذیل برقرار میباشد .

مخابره تیلیفونی بین افغانستان و ایران توسط دستگاه های چینل همه روزه از ساعت ۹ صبح الی ۹ شب مخابره تیلیفونی افغانستان و پاکستان توسط دستگاه های چینل همه روزه از ساعت ۸ صبح الی ۹ شب .

مخابره تیلیفونی بین افغانستان و هند توسط دستگاه های بیسیم همه روزه از ساعت ۹ صبح الی ۱۲ .

مخابره تیلیفونی بین افغانستان و اتحاد شوروی توسط دستگاه های بیسیم همه روزه به استثنای روز های یکشنبه و جمعه از ساعت ۳ الی ۳ بعد از ظهر .

مخابره تیلیفونی بین افغانستان و فرانسه

وزارت مخابرات

- یکپایه سوچوورد ۳۰ لینه جدید به مرکز ولایت لهرگرد
 یکپایه سوچوورد ۳۰ لینه جدید به مرکز ولایت تخار
 یکپایه سوچوورد ۱۰ لینه جدید به مرکز ولایت تخار
 یکپایه سوچوورد ۵۰ لینه جدید بر ای ولایت بادغیس
 یکپایه سوچوورد ۵۰ لینه جدید برای مرکز ولایت کنرها
 یکپایه سوچوورد ۵۰ لینه جدید برای مرکز ولایت غوروات
 یکپایه سوچوورد ۳۰ لینه جدید برای مرکز ولایت فاریاب
 یکپایه سوچوورد ۵۰ لینه جدید برای مرکز ولایت پلخمری

ج - ریاست اداری :

گراف تشکیلات و بودجه معاشات وزارت مخابرات ضمناً تقدیم است :

د - مدیریت عمومی پلان واحصائیه :

۱- توحید عایدات «۶» ماهه اول سال ۱۳۵۱ وزارت مخابرات :

الف:- عایدات تیلیفونی سیمدار و بیسیم و فروش سامان به افغانی ۴۴۷۸۴۹۳۵۰۰ - افغانی عایدات تیلیفونی سیمدار و بیسیم و فروش سامان به اسعاری ۵۲۳۹۶۷ - دالر ب:- عایدات تیلگراف داخلی و خارجی به افغانی ۲۱۴۵۱۴۴۹۰۰ - افغانی عایدات تیلگراف داخلی و خارجی به اسعاری ۹۱۷۸۱۷۲ - دالر

ج:- عایدات پست به افغانی ۱۵۴۳۱۹۱۶۰۰ - افغانی

عایدات پست به اسعاری ۳۳۱۶۴۵۲ - دالر
 عایدات پست به اسعاری ۱۲۹۱۹۸ - پوند
 عایدات پست به اسعاری ۱۶۷۶۷ - مارک

د - میزان عمومی افغانی واسعاری :

۱- عواید عمومی افغانی ۱۵۰۱۰۸۱۶۶۸۳ - اف
 ۲- عواید عمومی دالری ۱۰۱۳۰۱۸۵۰۹۱ - اف
 ۳- عواید عمومی پوندی ۲۱۹۱۹۸ - اف
 تسعیر به افغانی ۶۰۵۱۸۳۱۸۳ - اف
 ۴- عواید عمومی مارکی ۱۶۷۶۷ - اف
 مجموع عایدات به افغانی ۸۷۷۲۰۱۳۱۹۸ - اف

۲- عایدات سال ۱۳۵۰ یعنی ۶ ماهه ۵۱ مشابه سال ۱۳۵۱ که در فوق توضیح گردید :
 الف:- عایدات افغانی تیلیفون سیمدار و بیسیم و فروش سامان ۲۶۵۴۲۷۲۴۰ - افغانی
 ب:- عایدات افغانی تیلگراف داخلی و خارجی ۲۳۰۱۲۷۶۴۰ - افغانی
 ج:- عایدات افغانی شق پست داخلی و خارجی ۱۵۳۴۵۵۰۶۰ - افغانی
 جمعاً ۶۵۴۰۰۹۹۴۰ - افغانی
 «عواید اسعاری شقوق مذکور»
 ۱- دالری ۹۱۲۳۷۶۷ - دالر
 ۲- پوندی ۹۴۴۲۹
 ۳- مارکی ۱۲۰۳۶ تسعیر با افغانی
 ۴- کلداری ۳۵۰۰

جمعاً ۶۵۴۰۰۹۹۴۰ - افغانی

تزیید عواید ۶ ماهه ۵۱ نظریه ۵۰ -
 ۹۸ ر ۸۷۷۲۰۱۳۱ - افغانی
 ۲۳۰۱۲۷۶۴۰ - افغانی

«۳- عایدات سال ۱۳۴۹ یعنی ۶ ماهه مشابه سال ۵۰ که در بالا ذکر گردیده :»

الف:- عایدات افغانی تیلیفونی سیمدار و بیسیم و فروش سامان ۲۱۰۴۳۰۷۳۰ - افغانی

ب:- عایدات افغانی تیلگراف داخلی و خارجی ۱۲۳۰۶۳۷۱۹۶ - افغانی

ج:- عایدات افغانی شق پست داخلی و خارجی ۹۶۵۱۱۵۱۲۸ - افغانی

جمعاً ۴۳۰۵۱۰۹۶۲۴ - افغانی

عواید اسعاری :- ۸۶۳۶۵۰۳۶ - دالر
 تسعیر به افغانی ۳۹۱۲۳۵۰۸۱ - افغانی

جمعاً ۴۶۹۶۳۴۴۷۰۵ - افغانی

تزیید عواید ۱۳۵۰ نظریه ۱۳۴۹ به تفصیل
 فوق ۶۹۶۴۵۶۸۹۰۶ - افغانی
 ۴۶۹۶۳۴۴۷۰۵ - افغانی
 ۲۲۶۸۲۲۴۲۰۱ - افغانی

۴- لست فعالیت گروپ های ساختا نی که طول فاصله لین های تمديد شده جدید - اصلاحات وتر میعات لین های سابقه را بسا مقدار سامان مصرف شده از قبیل پایه آهنی پایه چوبی سیم و غیره سامان ولات مصرف شده در لین هارا نشان میدهد انضماماً تقدیم است .

د افغانستان کالني

تربيه پرسونل فني :

حيثيت هيئت اجرا ثبوتی این پروژه را به خود گرفت .

متخصصين خارجي این مرکز تحت اثر يك پرا جکت منيجر واز کانتري پارت های داخلي تحت مراقبت معاون پرو جکت منيجر که يك نفر انجنير داخلي ميبا شد امور تدریسي را پيش ميبرد .

درين مرکز تربیوی از بدو تاسيس تا کنون به تعداد (۱۲۰) نفر فارغان در شقوق تيلفون وتلگراف ، راديو ، او تساید پلانت وکریر تربيه گردیده ودر دستگاہ های مختلف مخا براتی کشور ایفای وظیفه می دارند . بر علاوه کور سیمای سه ساله ، کورس های قصیرا لمدت در رشته تيلفون وتلگراف وپست برای مامورین مخا برات نیز در نظر گرفته شده که اینک تعداد پرسونل که در سال جاری در رشته های مختلف تربیه شده اند ذیلا تقدیم میشود .

- ۱- کورس به تعداد شش نفر
- ۲- کورس تیلی پرنتر به تعداد دوازده نفر
- ۳- کورس کریر به تعداد شش نفر
- ۴- کورس نمبر يك پستی به تعداد پانزده نفر
- ۵- کورس نمبر (۲) به تعداد هشت نفر
- ۶- کورس نمبر (۲) به تعداد هشت نفر
- ۷- کورس نمبر (۳) به تعداد هشت نفر
- ۸- کورس نمبر (۳) به تعداد هشت نفر
- ۹- کورس نمبر (۲) به تعداد هفت نفر

پروژه های مخا برات تی مملکت عزیز روز بروز به انکشاف بوده ودر نقاط مختلف مملکت دستگاہ های جدید نصب وشبکه های مربوط توسعه پیدا میکند حفظ ومراقبت این دستگاہ هاو شبکه های مربوط ایجا ب مینماید تا پر سونل فني وورزیده تربيه گردد به همین اساس مرکز تربیوی مخا برات در سال ۱۳۴۴ تاسيس ودر سال ۴۶ باین طرف فارغ التحصیلان آن در شعبات مختلف تخنیکي اینوزارت اجرا ی وظیفه مینماید .

برای اینکه در مورد مرکز تربیوی مخا برات معلو مات ارائه شده بتواند اینک در مورد تاسيس واهداف آن ذیلا توضیح میشود ، بانر تقاضای وزارت مخا برات شورای اداری صندوق وجهی ملل متحد در جلسسه تاریخی جنوری ۱۹۶۴ خود تخصیص را برای تاسيس يك مرکز تربیوی مخا برات در کابل برای افغان نستان منظور نمود قرار داد پلان اف ایر یشن (پلان عملیاتی) مرحله اول این مرکز برای پنج سال بتاریخ ۱۱ می ۱۹۶۵ وقرار داد مرحله دوم این مرکز بتاریخ ۴ عقرب ۴۹ برای پنج سال دیگر در کابل بامضا رسید .

وزارت استخدا م کانتري پارت هاود یگر پرسونل را برای خدمات متفرقه بدو ش گرفته واتحادیه بین المللی تیلی کمو نیکشن

وزارت معادن و صنایع

تفحصات پترول قرار بود در سال (۱۳۵۱) تعداد «۲۰۰۰» هزار نفر متخصص خار جی و کار مندان داخلی مورد معاینات صحی قرار گیرند و معاینات معالجوی باید بعمل می آمد ولی عملاً (۲۱۱۸) نفر مورد معاینه و تداوی متواتر قرار گرفته اند .

همچنان اموال وارداتی پروژه از بنا در و تجهیزات پروژه از تحویل خانه ها به ساحات کار در حدود (۱۱۸۵۲۱) تن انتقال صورت گرفته است در جریان سال «۱۳۵۱» ورکشاپ های ترمیم موسسه فعال بوده و سرو یهای هایید رولو جیکی ، تپو جودیزی . نقشه برداری های جیالوجی به مقیاسات مختلفه مطابق موازین پلان ن تطبیق گردیده است .

در سال (۱۳۵۱) معدن جدید الکشف ساحه جمعه بیشتر مورد توجه قرار گرفت ۱۲۶۳ متر برمه کاری روی چا نمبر (۱) منطقه جمعه تکمیل گردیده و درین منطقه ذخیره معتنا به گاز کشف گردید همچنان (۶) چاه در جرقه وق که ذخا یرگاز آن قابل توجه است به قسم تفحصاتی و سا ختمانی تکمیل گردیده و (۲) حلقه چاه به قسم استخراجی برمه کاری آن مورد تطبیق قرار گرفت که قرار است در سال (۱۳۵۲) به اکمال برسد

۲- ساختمان امور فابریکه های کودکیمیای و برق حرارتی :

با مصرف (۱۲۰) میلیون افغانی مجموعا به اندازه ۸۴ فیصد مجموع امور سا ختمانی و موازینا به پایه اکمال رسا نیده در نتیجه تور بین اول برق حرارتی بقدرت (۱۲۰۰۰) کیلو وات تکمیل و فعال گردیده که از انرژی مولده آن در مونتا زکاریها و تدویر دستگاه های کمکی کا مپلکس کود و برق امشاده به عمل آمده است بنابر اینکه شبکه انتقالی و توزیع برق حرارتی هنوز تکمیل نشده ه البته استفاده زیادتر در سال (۱۳۵۱) صورت نگرفته است امور عمده سا ختمانی که در

وزارت معاون و صنایع با داشتن تخصیص (۳۵۱) میلیون افغانی و (۱۰.۵) میلیون دالر امور تعداد پانزده پروژه انکشافی را که یکمده آنها ساختمانی و تمییراتی و یک عسدد انکشافی و قسمتی از آن مطالعاتی بود روی دسرت گرفته و کماکان پیشبرده شده که ذیلا به تفصیل گزارش داده میشود .

۱- ریاسیت تفحصات پترول قرار بود در سال (۱۳۵۱) در چارده سا ختمانی مناطق شمال افغانستان به حجم مجموعی (۱۹۹۲۵) متر برمه کاری های تخصصی و در شش سا ختمانی به حجم مجموعی (۶۵۰۰) بر مه کاری های استخراجی و در چار ساختمان به حجم مجموعی چار هزار متر برمه کاری های ساختمانی را تطبیق کند که من حیث المجموع مترائ «۲۴۰۷۵» بانیست تطبیق میشود و علاوه بر آن سرو یسپهای سائز میکی در حوزه شبر غان به میتود انمکاسی (موف) برای (۴۰۰) کیلو متر پروفیل بانیست اجرا میگردد . کذا در ، حوزه شبر غان و مزار شریف به پیمانۀ (۱۳۰) کیلو متر پروفیل سائز میکی انکساری در ساحه تطبیق قرار داده میشود .

علاوتا سرو یسپهای تپو جیو دیزی قرار بود در نقاط مختلفه تطبیق شود عملاً در سال (۱۳۵۱) به اندازه (۱۸۰۰) متر برمه کاری تفحصاتی (۸۱۶ و ۴) متر برمه کاری استخراجی و (۴۲۹۷) متر برمه کاری سا ختمانی تطبیق گردیده است . که منحیث المجموع عملاً (۲۷۱۹۳) متر با صرف مبلغ (۱۱۰) میلیون افغانی و در حدود (۸) میلیون دالر تطبیق گردیده است . همچنان (۵۰) کیلو متر سروی سائز میکی به میتود موف یا انکساری در ساحه تطبیق عملی شده . هکذا (۱۳۱) کیلو متر سروی سائز میکی به میتود انکساری تطبیق شده که در سال (۱۳۵۱) دستگاه تولید اکسیجن ریاست تفحصات پترول به ساحه شبر غان (۱۶۸۵) بوتسل اکسیجن تهیه نموده در مراکز صحی ریاست

د افغانستان کالني

نقشه برداری های به مقیاس يك بر پتجاه هزار در ساحه ۳۷۲۰ كيلو متر مربع .

نقشه برداری ۱۰ بر هزار در ساحه «۳۲» كيلو متر مربع .

نقشه برداری بمقیاس ۱ بر ۲۵ هزار در ساحه (۱۹۷) كيلو متر مربع اعمال گردیده است .

کذا نقشه برداری های روجیو لوجی به مقیاس يك بر پنجاه هزار در ساحه (۲۲۰۰) كيلو متر مربع .

نقشه برداری های رولوجی بمقیاس ۱ بر ۲۵ هزار در ساحه (۷۵) كيلو متر مربع عملی شده است .

لذا برمه کاری ها هستوی به اندازه ۶۳۴۸ متر

برمه کاری های ضربوی به اندازه ۹۵۹۲ متر

صوف کینی ۵۸۹ متر

چاه کئی ۴۷۱ متر

جر کئی و پاک کاری ۲۲۹۱۱ متر

نمون نه گیری شلا یغ ۴۴۳۵ متر

منا لو متتری ۲۸۲۴۱ نمونه

صورت گرفته است . همچنان (۱۱۶ ۸۵۷) تحقیق لابر اتواری بعمل آمد .

اکتشاف بر قسمی ساحه (۱.۲) كيلو متر مربع ومگنینگی «۲۰۸» كيلو متر مربع کره تاز برمه به عمق «۲۳۱۸» متر عملی شده .

(۳۸۲) متر پرو فیل تثبیت گردیده است . امور مذکور جیو لوجی بیشتر در ساحات هلمند ، نورابه شین دند ، ولایت پکتیا ، ساحه

کشک هرات ، امور جیو فیز یکی بیشتر در ساحه شرقی هرات ونواحی ادر سگن تطبیق گردیده .

عناصر یکه بیشتر طی این فعالیت ها جلب توجه کرده ومساعی برای کشف وتثبیت ذخایر آنها دوام داشته عبارت اند از : مس ، وکرو میم وسیماب وقلعی نواحی

سال (۱۳۵۱) درین فابریکه پیشبینی شده بود متمرکز به موضوعات آتی میباشد .

امور ساختن نی امور مونتا ژ برق حرارتی مشتمل بر مونتاژ دیگهای بخار و چوکاتها

و اكمال ساحه رهایش ، فعالیت امور تولیدی از قبیل قالب سازی ها ساختمان دروازه

هاو کلکتینها وغیره در باز استحصالی ، اكمال شیکات انجنیری از قبیل فروش و مونتاژ

نلها ونجییزات ، پیشبرد امور ورکشاپ برق مثل مسایل آرت زمینی ومختلفه مسایل کند نکاری ها وغیره .

۳- امور ساختمانها معبر هوایی تمهید پایب لاین ومحافظت کتودیک پایب لاینها-

وقایه پایب لاین های موجود ، در برابر آفات طبیعی از قبیل صاعقه ومور یا نه

وزارت معادن وصنایع مطالعات تصویر ی و وقایوی را پیشبرد هودر سال (۱۳۵۱) این

پروگرام با استفاده از میتود کتود شینگک در ساحه تطبیق گذاشت که در مسیر پایب

لاین در حدود (۲۰۰۰) پایه برقی باتجهیزات متعلقه نصب گردید هکذا چون معبر هوایی

در ضیق ترین قسمت دریای آمو برای عبور دادن نل (۸۲۰) ملی متری گاز بطول

(۶۶۰) متر رویدست بود . واین منطقه تقریباً به فاصله ده كيلو

متر از منطقه اسلام قلعه (مخرج موجوده پایب لاین گاز افغانی در سرحد افغانی)

بنا غرض اتصال این دو نقطه ده كيلومتر جدید تمهید پایب لاین پیشبینی وقسماً

در ساحه تطبیق آمد که تقریباً تا به حال (۴۰) فیصد امور درین ساحه پیشرفت نموده است این پروژه که بصرف (۱۰۰)

ملیون افغانی پیشبینی شده بود در سال (۱۳۵۱) در راه اكمال آن در حدود (۳۵)

ملیون افغانی به مصرف رسیده است . ۴- ریاست سیری معادن وجیو لوجی :

در طول سال (۱۳۵۱) طور نورمال فعالیت انکشافی داشته در ظرف سال «۵۱» باصرف

ملیغ (۴۷) ملیون افغانی عمدتاً امور آتی رابه پایان رسانیده .

نقشه برداری بمقیاس يك بر ۵۰ هزار در ساحه (۵۱۲۰۰) كيلو متر مربع تطبیق

ساحه «۵۱۲۰۰» كيلو متر مربع تطبیق گردیده

وزارت معادن و ...

جنوب شرقی افغان نستان وطلاي رسوبی نورابه مورد توجه بوده است .
ملیون افغانی اکمال گردید قدر کار های جزوی آن در جریان سال (۵۲) به پایسه تکمیل خواهد رسید .

این تخنیکم ظرفیت تربیه (۵۰۰) نفر رادر شقوق نفت گاز و معادن جامد دارد .

۸- پارک صنایع :-

در ضمن پیشبرد امور تشویقی و حمایتی صنایع سا ختمان يك پارک صنعتی به کمک حکومت هیزد در منطقه صناعتی پلچرخي کابل آغاز گردید .

در سال «۱۳۵۱» امور شبکه های ترانسپورتی سا ختمان های تعمیرات اساسی و کمکی آن روید ست گرفته شد .
درین پروژه در سال (۱۳۵۱) در حدود (۴) ملیون افغانی بصیر فرسیده .

هكذا در سال (۱۳۵۱) موسسه استخراج و انتقال گاز از مدرک بودجه عادی چوکات موسسات وزارت معادن و صنایع با صرف مبلغ ۴۲۵۰ ملیون افغانی مقدار (۲۸۴۹) هزار ملیون متر مکعب گاز طبیعی به اتحاد شوروی صادر نموده است .

سایر موسسات مربوطه وزارت معادن و صنایع طور نورمال فعالیت تولیدی داشته و نیز مطالعات روی متمرکزیت های اقتصادی يك عده پروژه های صناعتی پیشبرده شده تدوین قوانین بهره برداری معادن جامد قانون پترول افغان نستان مسوده قانون کارو کارگر تکمیل و مراجع قانونی سپرده شد همچنان يك مرکز مشورتی صنعتی بوجود آورده شد . تدارکات مواد خام برای موسسات نساجی صورت گرفت ، قیمت گذاری روی فلزات پولیتمال عملی گردید ، برای بهره برداری از معادن سینگ رخام کند هار در اخیر سال (۱۳۵۱) اقدامات روید ست گرفته شد .

هكذا توسعه ظرفیت تولیدی جن و پارس فابریکه تیل کشی شرکت سپین زر کند ز و تجدید قسمتی از ماشینری فابریکه قزند بغلان و توسعه ظرفیت نساجی های گلپهارو بگرامی کابل در سال (۱۳۵۱) رویسهست گرفته شده است .

گرو پهای فلزات پو لیستال و مس و بیرایت بیشتر در ساحه کشیک هرات مشغول فعالیت بودند همچنان گروپ غیر فلزی اسپست در ساحه بگرام و پنچشیر و فر نجل غور بند مساعی داشتند هکذا در اخیر سال (۱۳۵۱) نظر به تجویز حکومت بصورت فوق العاده يك گروپ جیولوجی بمطالعات شان در ساحات سنگ رخام و شام مقصود ولایت کندهار همت گذاشتند .

و نیز يك گروپ جیا لوجی نواحی نجراب به تحقیقات تعیین مناطق زلزله خیز افغانستان اقدام کردند .

۵- ریاست استخراج معادن :

با صرف مبلغ ده ملیون افغانی با استخراج امتحانی ابرک تکانه ، بیرایت غوربند ، بیریل دره پیچ ، کرومیت لوگر ، اشتغال داشته و قرار داد بهره برداری از ذخایر کرومیت لوگر را با يك موسسه یا کمیتانی عقد نموده اند .

۶- تخنیک میخانیک کابل :

در سال (۱۳۵۱) با صرف مبلغ (۱۳) ملیون افغانی اموری از قبیل کار های ساختن

لیلیه های دوم و سوم ، سینما و سا لون سیورت ، مرکز اطفائی ، اکمال فرشهای موزائیکی پلیستر کاریها ، رنگمالیهای خارجی عمارات حوض آبیاری پیشبرده شده است که در نتیجه امور ساختمانی تخنیک مذکور صد فیصد به اکمال رسید و آماده بهره برداری می باشد در این تخنیک قرار است در حدود (۷۰۰) نفر شاگرد در شقوق مختلفه تخنیک به قسم لیلیه و نهاری شامل درس شوند .

۷- تخنیک نفت و معادن مزار شریف :

این تخنیک باوصف آن که در اواسط سال (۱۳۵۱) غرض بهره برداری وزارت معارف تسلیم داده شده بود و يك گروپ (۴۰) نفری شاگردان در شقوق مختلفه شامل آن شده میباشد چون يك قسمت امور ساختمانی آن باقی مانده بود لذا با صرف مبلغ (۱) (۱)

وزارت داخله

۱۰- تدقیق بودجه ښاروالیهای ولایات ، لوی ولسوالیها .
ریاست اداری :

در پهلوی دیگر شعب مرکزی وزارت امور داخله ریاست اداری يك ارگان فعال این دستگاه را تشکیل میدهد و مکلفیت دارد تادر ترتیب و تنظیم سوانح مامورین ، بودجه و توزیع تخصیصات معاشات و مصارفات ، تدارک و تهیه ولوازم به واحد های اداری ریاست احصائیه :

معلوم نمودن نفوس و اقمی يك مملکت در ساحه تنظیم اداره که سایر تشکیلات و او رگانهای دولت بران استوار است و ریاست موصوف در سال ۱۳۵۱ اجراءات آنی را نموده است .

- ۱- توزیع تذکره اصل و مثنی برای افراد ذکور و اناث کشور .
- ۲- بیرون نویسی مجلوبین .
- ۳- معامله اسناد فوت ، فرار و بیکیس .
- ۴- نصب فوتو و اصلاحات سن .
- ۵- تطبیق جلب نامه ها .
- ۶- معامله اسناد تکراری مجلوبین ولایات .

ریاست املاک و اسکان :

ریاست املاک و اسکان وزارت داخله وظیفه دارد تادر موضوعات و مسایل املاکی خاصتاً اختلافات و منازعات و دعاوی مربوط به ملکیت دولت و اشخاص انفرادی رسیدگی نموده و زمین های دولتی و اشخاص انفرادی را تفکیک نماید . اسکان ناقلین و مهاجرین مخصوصاً کوچیهای و توزیع زمین برای زارعین و اشخاص بی زمین جزئی از وظایف ریاست موصوف شمرده میشود .

- ۱- توزیع و جمع آوری اظهار نامه های املاکی به منظور تثبیت مالیه موقت اراضی مازاد ۳۱۷۸۰۲۵ قطعه .
- ۲- تثبیت مالیه موقت اراضی مازاد ۸۱۱۸۱۹۷ افغانی .
- ۳- تثبیت ساحه پروژه های آبیاری و عمرانی به منظور تصفیه ملکیت دولت
- ۱۴- ۵۲۲۵۰ جریب .

ترتیب پلان و تدقیق موضوعات و مسایل اداره بروفق قوانین موضوعه کشور درجهت ارزیابی سالم و علمی در ساحه وزارت امور داخله و اعزام مامورین به منظور ازدیاد معلومات و مشاهدات و تحصیلات عالی به استفاده از بورس های ملل متحد و معالک متحابه از جمله وظایف اساسی این ریاست شمرده میشود . اجراآتیکه در سال ۱۳۵۱ از طریق این ریاست انجام پذیرفت ذیلا توضیح میگردد .

۱- اعزام يك تعداد مامورین غرض ازدیاد معلومات و تحصیلات عالی به استفاده از بورس های ملل متحد و معالک متحابه . به آلمان ، اصلاح متحده امریکا ، انگلستان ، جاپان ، هند و جمهوری متحده مصر .

۲- تتبعات راجع به تنظیم مالیات ښاروالیها .

۳- مطالعه و ترتیب راپور راجع به تاسیس کوپراتیف ښاروالیها .

۴- مطالعه و ترتیب راپور راجع به تشکیلات واحد های اداری ولایچه و ظایف والیها ، مرستیالها ، لوی ولسوالیها ، و علا قدریها

۵- ترتیب سیمینار مربوط به اداره ولایات و ښاروالیها به معاونت موسسه جرمن فوردیشن جمهوری متحده ایالات کابل و ولایت هلمند .

۶- تماس با سازمان بین المللی کار و ادارات انکشافی ملل متحد در کابل راجع به اسکان کوچیها .

۷- مطالعه و ترتیب لایحه قریدارها به اساس ایجاد کلی جرگهها .

۸- مطالعه دقیق راجع به تعدیل يك تعداد ولسوالیها به لوی ولسوالی و علا قدریها به ولسوالی ، وانفکاک بعضی قراء يك واحد اداری و ملحق شدن به واحد اداری دیگر نسبت رفعم نیاز مندی مردم آنجا .

۹- تاسیس ښاروالیها در ولسوالیهای جاجی ، سیدگرم ، زرمتم و چمکنی در ولایت پکتیا و در ولسوالی بلچراغ ولایت فاریاب .

وزارت داخله

- ۴- اجراءات مساحين در قسمت مساحت اراضي در ولايات جمعاً ۱۴-۲۲-۱۰۶۰۷۸-۱۰۶ جريب
- ۵- اعطای زمین برای ناقلین در ولايات جمعاً ۱۲۰۸- خانوار .
- ۶- توزيع زمین هاينکه شامل پروژه های ناگمان وعاشقان ولايت کاپيسا بند سرده ولايت غزنی و پروژه ننگرهار آماده بهره برداری بوده بصورت قرعه و تشييت استحقاق به ۴۱۹۷ خانوار ده نشين و کوچی از جمله ۲۱۴ خانوار در پروژه ناگمان و ۴۱ خانوار در پروژه عاشقان و ۹۰۰ خانوار در بند سرده و ۱۷۹۴ خانوار در پروژه ننگرهار داده شده است .
- رياست تفتيش**
- اساساً مطلب ومرام از رياست تفتيش در چوکات اداري وزارت داخله آن است تا از يك طرف مامورين مربوط بتوانند در اثر هدايت ارگان تفتيش اجراءات اداري خود را كنترول نمايند و از جانب ديگر از رهنمائي های هيات تفتيش كه شكل اصلاحي را دارد در امور اداري مستفيد گردند .
- قوماندانی عمومی ژاندارم و پوليس**

بادر نظر داشت اين امر كه تعليم و تربيه رول بسزای در اجرای بهتر وظايف دارد در اين ساحه علاوه بر تطبيق پلانهای تعليمی عادی و «۱۰» كورس مختلفه غرض تزييد معلومات صاحب منصبان وساتتمنان .

يكتعداد صاحب منصبان به اين تفصيل به خارج اعزام گردیده است .

- ۱- اعزام ده نفر صاحب منصبان در شقوق مختلفه به جمهوريت اتحادي المان غرب .
- ۲- اعزام ده نفر صاحب منصبان در شقوق به استراليا

۳- اعزام دوفتر صاحب منصبان در شقوق مختلفه به جمهوريت متحد عرب .

۴- اعزام سه نفر صاحب منصبان در شقوق مختلفه به فرانسه .

۵- اعزام پنج نفر صاحب منصبان در شقوق مختلفه به عربي متحد .

۶- اعزام سه تن از دكتوران اين قوماندانی به اتحاد شوروی غرض اخذ تخصص

اكادمی پوليس :

اكادمی پوليس كيكانه موسسه تعليمی کشور میباشد در تعليم و رساندن پرسونل منلكي درسال جاری مجاهدت بخرچ داده و علاوه بر تعديلات لازم در پروگرام های درسي و يك سلسله عمرانات ضروري در داخل اكادمی به تربيه پرسونل و صنوف كميستار و ساتتمنان اقدام و علاوه كو رسهای متعدد غرض تحديد معلومات صاحب منصبان و ساتتمنان درسال جاری تدوير نموده است .

قوانين :

- ۱- ترتيب مسوده قانون پوليس و تقديم آن از طريق رياست تفتين به مجلس عالی و زرا .

قوماندانی عمومی ژاندارم و پوليس

قوماندانی عمومی ژاندارم و پوليس وزارت داخله غرض تامین امن و نظم عامه بدارك مسؤليت خویش در قبال ساير وظايف پوليس در سال ۱۳۵۱ جهت انكشاف و بهبود اجراءات پوليس به اقدامات ذيل متوسل شده است .

الف - در ساحه تشكيلات :

۱ از تقای چوكی های قوماندانی های امنیه . «۴» لوی و لسوالی از رتبه «جكتورن» به رتبه «جگرن» پوليس .

«۲۲» و لسوالی درجه اول رتبه «لمری بریدمن» به رتبه «جكتورن» پوليس «۳۹» و لسوالی درجه دوم رتبه «لمری بریدمن» به رتبه «تورن» پوليس .

«۴۲» و لسوالی درجه سوم رتبه «لمری بریدمن» به رتبه «تورن» پوليس .

۲- مطالعه در مورد تنظيم رياست تفتيش عينيات ، شعبه تعمیرات لوازم ، مدیریت حرکات .

نقلیات واستخبارات :

۳- تنظيم و تطبيق لایحه اجیران قوماندانی

د افغانستان کالني

۲- موسسات در تماس ميباشيم که تهيته و خريداري شود .

ز- مديريت عمومي امنيه :

پوليس جنائي در کشور مربوط اين مديريت بوده ووظايف خو يش رادر تمام افغانستان به سلسله مديريت ايفاء ميکند که ذيلاً توضيح ميگردد .

۱- در سال جاري تعداد کور سهاي مسلکي حريق ، قتل وغيره درين مديريت دايه و تعدادي از صاحب منصبان مرکز و ولايات در آن اشتراک ورزيده اند .

۲- ستاژير هاي اکادمي پوليس غرض سپري نمودن دوره ستاژ در شعب کيميا کريمنال تخنيک ، عکاسي وغيره به اخذ معلومات پرداخته اند .

۳- يك تعداد زياد وقايع نوت جعلي و مواد مخدره تحت تدقيق و بررسي قرار گرفته و دوسيه نسبتي بمراجع مربوط غرض طسي مراحل قانوني ارسال شده است .

۴- اضافه از دو هزار کارت هاي محبوسين و توقيفين ترتيب و طرف استفاده قرار گرفته و علاوه در کارت گذاري به سيستم جديد فعاليت ادامه دارد .

علاوتاً به تعداد «۳۰۰» کارت نشان انگشت ده گانه که در اير يتهاي جنائي ولايات ترتيب و ارسال شده بود در اين مديريت طبقه بندي و طرف استفاده قرار داده شده است .

۵- علاوه در يك تعداد زياد وقايع طبق معمول پوليس جنائي اشتراک و در تحقيق مطابق اساسات مسلکي سپه گرفته اند .

۶- به يك تعداد زياد وقايع معلومات مسلکي از طريق شعبه کيميا ، شعبه مقايسه آثار و علايم وغيره داده شده است .

۷- يك تعداد زياد وقايع جعل کاري اسناد نوشته وغيره در مديريت جنائي مرکزي تحت غور و بررسي قرار گرفته بعد از نظر يسه مامورين فني بمراجعه ارسال شده است .

۲- مسوده قانون ترافيك ترتيب و به رياست تقنين وزارت جليله عدليه تقديم گرديده است .

۳- مسوده مقررات ترافيك ترتيب و عنقریب به مراجع مربوط تقديم ميگردد .

۴- مسوده مقررات ساتنمنان پوليس ترتيب و غرض منظوري به مرجع مربوط تسليم شده .

۵- نافذ گردانيدن لايحه امتيازي استادان اکادمي پوليس .

۶- تنظيم و نافذ گردانيدن لايحه وظيفه آمر يتهاي اطفائيه .

مديريت عمومي ترافيك مرکزي :

مديريت عمومي ترافيك علاوه بروظايف عادي و روز مره از قبيل ترتيب پلانه ، معاينات تخنيکي ، توزيع لايسنس و جواز سيره اخذ احصائيه ها ، به فعاليتهاي ذيل در سال جاري متصل شده است .

۱- تشکيل ترافيك مرکز و ولايات نظير بايجاب وقت و زمان بادر نظر داشت شرايط محيطي و گنجايش عوايد ترافيك ترتيب و منظوري آن از مقامات صالحه حاصل و تحت تطبيق و اجراء قرار داده شده .

۲- بودجه مصارفاتي ترافيك بقيد فصل و باب بودجه وي بيک معيار معين صرفيات يك ساله آن نظر با حکام فرمان «۲۲۷۰» مورخه ۲۷/۱۰/۱۳۵۱ مجلس عالي وزرا ترتيب و از وزارت جليله ماليه منظوري آن حاصل و به سيستم حسابي موجه دولت صورت اجراء آن تحت اجرا و تطبيق قرار داده شده .

۳- بمنظور متحد الشکل بودن البسه و تجهيزات ترافيك از مرکز اکمال و به دسترس ولايات گذاشته شده .

۴- نظربه گنجايش بودجه منظور شده سال ۱۳۵۱ باندازه مبلغ يك مليون افغانی به خريداري عرادهجات مورد ضرورت ترافيك باکبني تخنيک اکسپورت شوروي و ديگر

وزارت اطلاعات و کلتور

باغچه احاطه شده را که برای عمارت کتابخانه عامه کمک نموده اند .

تقریباً بیش از دو صد و پنجاه جلد کتاب خطی برای شعبه خطی کتابخانه عامه البیرونی تهیه و شعبه مذکور در سال لگسرد هزارمین سال تولد دانشمند بزرگ البیرونی افتتاح خواهد شد کتب خطی کتابخانه مذکور بعضاً از طرف اهالی ولایت مذکور اهداء و بعضاً از پول اعسانه خریداری شده است .

تاسیس انجمن مشورتی کتابخانه های عامه که در آن سه لایحه مهم تدوین شده عبارت اند از اساسنامه کتابخانه های عامه افغانستان لوائح حفظ و نگهداری کتب خطی و آرشیف ملی که لوائح مذکور بقرض طی مراتب قانونی بمقامات مربوطه سپرده شده است .

از ینکه کتابخانه های عامه کدام بودجه کافی ومدیرک عایداتی بدست نداشتند و از طرف دیگر این موسسه یکی از موسسات عام المنفعه ومركز بزرگ علمی جامعه شناخته شده برای انکشاف وتقویت کتابخانه های عامه در صدد جلب کمک شاروالی های ولایات ودیگر موسسات صنعتی وپانکهای تجارتی کشور شدیم که خوشبختانه جلالتماب محترم وزیر داخله وقت بامامان شیده موافقت نمودند که بنا روالیها برای تقویت وانکشاف کتابخانه های عامه یک مبلغ پول در سال ۱۳۵۱ وسالهای بعدی در بودجه تخصیص بدهند امید واریم کتابخانه های عامه مرکز ولایات با کمک

بناروالیها وموسسات صنعتی وپانکهای تجارتی کشور ودیگر موسسات بیش ازاین بهتر ودر راه رشد ذهنی وانکشاف علمی مردم افغانستان عزیز بیش از پیش خدمت نمایند تا کنون ریاست محترم شرکت صادراتی قرهقل پانزده هزار افغانی پائین موسسه کمک ومساعدت نموده است .

ادارات وموسسات وزارت اطلاعات وکلتور نظریه پروگرام های انکشافی ومطبوعاتی دولت درسال جاری به فعالیت ها وخدمات آتی الذکر نایل آمده است .

کتابخانه های عامه

- کتابخانه های عامه که در طول سال ۱۳۵۱ افتتاح گردیده :
- ۱- کتابخانه عامه ولایت غزنی بنام دانشمند بزرگ (ابوریحان بیرونی).
  - ۲- کتابخانه عامه ولایت پروان بنام (امام ابوحنیفه ع).
  - ۳- کتابخانه عامه کندز بنام (امام عیسی عسقلانی).
  - ۴- کتابخانه عامه ولایت تخار .
  - ۵- کتابخانه عامه ولایت سمنگان .

کتابخانه های عامه ولایات فوق با شرایط امروزی (با همه وسایل لازم) ودودو هزار جلد کتاب علمی ومجلات پیمان آمده است.

کمک ومساعدت بناروالی ولایات

الف: بناروالی غزنی ۱۲۰۰- جلد کتاب را پایک نمره زمین غرض اعمار عمارت کتابخانه عامه مساعدت نموده است .

ب- بناروالی ولایت تخار مبلغ پنجاه هزار افغانی ویک نمره زمین را غرض اعمار تعمیر کتابخانه عامه کمک نموده است .

ج- بنا روالی ولایت پروان مبلغ پنجاه هزار افغانی را با یک نمره زمین بدسترس کتابخانه عامه آنجا گذاشته اندو به اعمار تعمیر کتابخانه عامه ولایت مذکور نیز شروع شده است .

د- بناروالی ولایت کندز مبلغ چهل هزار افغانی وتعمیر کتابخانه پارک بناروالی کندز را برای تاسیس کتابخانه سپرده است .

ه- بناروالی ولایت سمنگان مبلغ هشتاد هزار افغانی وجای مناسبی بقرض افتتاح کتابخانه عامه تا اعمار تعمیر تعیین و هم

د افغانستان کالني

- ۱۳- ښاروالی ولایت فراه مبلغ يك هزار افغانی .
 ۱۴- ښاروالی ولایت غزنی مبلغ پنجاه هزار افغانی .
 ۱۵- ښاروالی ولایت غوربات مبلغ بیست هزار افغانی .
 ۱۶- ښاروالی ولایت نیمروز مبلغ پنجاه هزار افغانی .
 ۱۷- ښاروالی ولایت بدخشیان مبلغ سی هزار افغانی .
 ۱۸- ښاروالی ولایت کاپیسا مبلغ پنج هزار افغانی .

در مرکز پشعبات کتابخانه بتعداد ۱۶۷۹ جلد کتابچیدید علمی اجتماعی تاریخی اخلاقی فلسفی وغیره ایز بودجه مرکز وزارت محترم اطلاعات و کلتور وهمچنان ۲۷۵ جلد کتاب خطی مهم وبا ارزش برای کتاب خا نهخطی خریداری شیده است که مجموعه مبلغ ۳۶۹۵۲۹- افغانی قیمت کتب مذکور پرداخته شده است .

کتابخانه نه عامه کابل دارای چند تالار مطالعه است ویکی آن که بنام قرانت خانهمی باشد در این اواخر بافرش لوکس ومیسز های مطالعه مدرن چراغدار که بیش از چهل نفر زادر یقوت برای مطالعه پذیرفته میتواند آماده شیده است .

چاپ يك قسمت از تفسیر قران کریم که يك نسخه بسیار ارزنده واز شا هکار های هنری اخیر قرن پنجم محسوب میشود بحيث اولین نشریه کتابخانه عامه از طبع خار ج گردیده وقرار است این پرو گرام تعقیب گردد . وکتاب با ارزش خطی ره توسط افسیت چاپ تا بدسترس علاقمندان قرار گیرد .

تهیه یونفورم برای کتابد اران و نشانیهای مخصوص که سمبول کتاب در آن حک شده است .
 تقویه کتابخانه های عامه بفلان .
 ښاروالی ولایت بفلان مبلغ يك هزار افغانی در بودجه سال ۱۳۵۱- خویش بفرص تقویه و انکشاف کتابخانه عامه بفسلان

ریاست محترم با تکملی افغان مبلغ سه صد هزار افغانی باین ریاست مساعدت کرده است مبلغ مذکور که باساس فیصله مجلس مسلکی وزارت اطلاعات و کلتور از مملکت ایران کتب مفید ومطلوب خریداری گردید ، اکنون بیش از سه هزار جلد کتاب از پول مذکور خریداری وبشعبات مربوط غرض استفاده مرا جمین وعلاقمندان گذاشته شیده ونیز بیش از سه هزار جلد کتاب دیگر موسسات فرهنگی ایران بهکتاب خانه عامه کمک ومعا ونت کرده اند وهمچنان مبلغ پنجاه هزار تومان بنا غلی هویدا نخست وزیر ایران برای خریدکتاب علمی بفرص اهدا یکتا بخانه های عامه کابل تخصیص وکمک نموده اند. وهمچنان ښاروالیهای ولایات آتی يك مبلغ پول در بودجه سال ۵۱ ۱۳ خویش منظور وگنجانیده اند .

- ۱- ښاروالی ولایت کابل مبلغ دو صد هزار افغانی .
 ۲- ښاروالی ولایت وردک مبلغ پنجاه هزار افغانی .
 ۳- ښاروالی ولایت سمنگان مبلغ دو هزار افغانی ومبلغ هشتاد هزار افغانی دیگر در هماغه سینه کمک کرده اند .
 ۴- ښاروالی ولایت ننگر هار مبلغ سی وپنج هزار وششصد وبیست وسه افغانی .
 ۵- ښاروالی ولایت لغمان مبلغ پانزده هزار افغانی .
 ۶- ښاروالی ولایت کندهز مبلغ بیست و پنج هزار افغانی .
 ۷- ښاروالی ولایت پروان مبلغ پنجاه هزار افغانی .
 ۸- ښاروالی ولایت باد غیس مبلغ سی هزار افغانی .
 ۹- ښاروالی ولایت کند هار مبلغ بیست هزار افغانی .
 ۱۰- ښاروالی ولایت هلمند مبلغ ده هزار افغانی .
 ۱۱- ښار والی ولایت بلخ مبلغ ده هزار افغانی .
 ۱۲- ښاروالی ولایت پکتیا مبلغ ششس هزار افغانی .

وزارت کلتور

کننده بوده یعنی علاوه بر اجرای فرمایش های عادی دواير موسسات و اشخاص پنج روزنامه ، نزده جريده دولتي و غير دولتي و بيست و سه مجله بلسا نهاي پيشتر در ي وانگليسي با قطع و صحفاته زيبا و مرغوب به وقت معين طبع و بدسترس علاقمندان گذاشته شده است همچنان ۸۸- نوع كتب مختلف كه تيراز مجموعي آن اضافه از دو صدهزار جلد ميوسد طبع و تكميل گرديده واز جمله هفت نوع كتب درسي فرمايش وزارت معارف دونوخ آن بچاپ رسيده وقرار است پنج نوخ ديكر در شش ماه اول سال ۱۳۵۲ -از طبع خار ج گردد .

درسال ۱۳۵۱ - مطابق پلانهاي انكشائي مطابع دولتي يك مطبعه درجه دوم در ولايت كندز بكار انداخته شده و جريده كندز كه هفته دو بار منتشر ميگردد بسرما يه مطبعه به نشرات آغاز نموده است . مطبعه مذكور علاوه بر طبع نشرية كندز فرما يشات طباعتي دواير وساير مراجعين را نيز به طبع ميرساند . با افتتاح اين مطبعه نياز مندي هاي دواير مردم آنولا از نگاه طباعت و نشرات مرفوع گرديده است . بهمين ترتيب در تجهيز بيشتر مطابع دولتي در ولايات توجه بعمل آمده ودر قسمت امور عمراني كار را سا ختماني عمليات مطابع در ولايات غزني پكتيا و پروان قابل تذكر است ، وهنگام بسا بكار انداختن دستگاه مانو تايب قسمت اعظم احتياجات مطابع دولتي در مركز ولايات از ناحيه تهيه حروف متن و عناوين تايمين گرديده است .

بمقا يسه انكشافات و تحولا تيسكه در لامور تخنيكي وما شينري مطابع دولي مركزو ولايات وارد گرديده كراف توليد ووادرات پولی مطابع دولتي مركز و ولايات نيز قوس صعودي خود را پيموده است .

در سال ۱۳۵۱ - تيزمساهاي مطابع دولتي در مورد تربيه پرسونل ورزيده ولايتق در شيقو مختلف طباعت وصحافت كما كان ادامه یافته امور مهمه مطابع دولتي بدون اينكه باستخدم پرسونل خارجي ضرورتي احساس شود توسط كار گران داخلانجام م گرديده است .

گنجانیده بود که ریاست کتا بخانه های عامه از مبلغ متذکره هشت پایه الماری کتا ب ۲۴ پایه چوکی وشش پایه مین مطالعه يك يك پایه ویتترین مجلات و اخبار که همه از فلز تهیه شده با پرده های آن ۴۲۶- جلد کتا ب جدید علمی که توسط هیئت ازبازار خریداری شد .

مبلغ دو صد هزار افغانی که ریاست محترم بنازوالی کابل برای انكشاف و تقويه كتابخانه عامه کابل در بودجه سال ۱۳۵۱ خویش تخصیص داده بودند باساس پيشنهاد ریاست كتابخانه های عامه و موافقت ریاست محترم بنازوالی کابل مبلغ يكصد هزار افغانی آنرا بحساب این ریاست درپشتی تجارتي بانك انتقال دادند و ریاست كتابخانه های عامه با استفاده از مبلغ يكصد هزار افغانی پارک مطالعه كتابخانه عامه را احداث نموده است .
تهيه و خریداری يك تعداد اسناد آرشيف ملي .

تنظیم و توسعه تشکیل كتابخانه های عامه مطابق به نیاز مندی های كتابخانه ها .
تدویر كتابخانه عامه ولايت وردك ، این كتابخانه عامه نيز با وسايل مدرن و دو هزار جلد كتاب بتاریخ ششس حمل سال ۱۳۵۲- افتتاح شده است .
عمارت بزرگه تاریخی که احیای آن از مفاخر معماری و تاریخی کشور محسوب میشود بنام كورس عالی که در سالنگ وات واقع است برای آرشيف ملي و كتابخانه نسخ خطی باساس فرمان منبع صدارت عظمی تعلق گرفته وهم مبلغ دو مليون افغانی از بودجه دولت بفرص ترمیم آماده ساختن آن بشكل اوليه تخصیص حاصل شده است كه عنقریب كار ترمیم آن شروع میگردد .
در این اواخر بانك تجارتي مبلغ پانزد ه هزار افغانی در تدویر پارک مطالعه كسك و سهم گرفته اند .

ریاست عمومی مطابع دولتي

بملاحظه بیلانس كار در سال ۱۳۵۱ - میزان تولیدات طباعتي مطابع دولتي بسه مقایسه سالهای گذشته قناعت بخش و امیدوار

د افغانستان کالني

افغان فلم

موسسه افغان فلم درسال ۱۳۵۱-۲۱فلم
اخياري از واقعات و انكشافات ، تپيه و
بھيت پيش فلمي در تمام سينما هاي
كشور بمرعوض نمايش قرار داده است اين
فلمهاي خبري در (۱۰۵) كاپي ۳۵- ملي متر
و(۶۳) كاپي ۱۶- ملي متر تپيه و توزيغ
نموده است ، دو فلم مستند يكي از فعاليت
عمليات امداد ويك فلم ديگر را جمع به
پيشرفت هاي اخير افغانستان تپيه گرديده
كار مقدماتي دو فلم هنري كه در سال
سال ۱۳۵۲- تكميل ميگرديد درطول سال۵۱
انجام يافته است .

در اين سال ۲۰۴-فلمهاي خارجي به
كشور وارد واز طريق مديريت توريده فلم
اين موسسه به سينما ها بمرعوض نمايش
قرار گرفته است -چون افغان فلم مرجع
ارتباط موسسات فلمي خارجي در افغانستان
نيز ميباشددر تپيهفلمهاي مستند تلويزيون
جاپان و يو نيورستي امريكا همكاري بعمل
آمده وهمچنان تقريبا بانيست موسسه خارجي
ديگر منحيث ارتباطوظيفه نيزدر تپيهبعضي
فلمها همكاري نموده است .

مديريت نشرات ولايات :

اجراآت سال ۱۳۵۱- مديريت نشرات
ولايات قرار ذيل است :

- ۱- تدقيق و مطالعه روز نامه ها ، جرايد و
مجلات مديريت اطلاعات و كلتور ولايات در
صورت لزوم ارسال مكاتيب در مورد صحافت
صفحه بندي وساير مسايل نشراتي روزنامه
جريده و مجله .
- ۲- تپيهكليه ها از مطالب دولتي براي
استفاده مديريت هاي اطلاعات و كلتور .
- ۳- موضوعاتيکه در روز نامه ها ، جرايد و
مجلات ولايات طبع ونشر ميگردد -كننگه آن
از طريق اين مديريت منحيث ارتباط بوزارت
خانهها ومؤسسات فرستاده ميشود .
- ۴- دفع مشكلات طباعتي - فني واداري
مديريت اطلاعات و كلتور ولايات .
- ۵- تپيه و ترتيب كلکسيون روزنامه ها-
جرايد و مجلات ولايات در اخير هر سال .

انجمن تاريخ

فعاليت هاي شعيات مسلکي ريا ست انجمن
تاريخ وادب افغانستان اکاديمي در سال
۱۳۵۱- چنين توضيح ميگردد .

الف - مديريت مجله افغانستان - مطابق
سالهاي گذشته درسال ۱۳۵۱ چهار شماره
مجله افغانستان راچاپ و نشر نموده است
اين مجله درهرسه ماهيك باربه زبان هاي
انگليسي وفرانسوي از طرف اينمو سسه
ببلاجه مندان در داخل وخارج کشور عرضه
ميشود .

ب- مديريت مجله آريانا - درطلي سال
۱۳۵۱- كمافي السابق نشرات خود را طور
دوماه انجام داده ودرطلي ششش شماره خود
۶۵۰- صفحه مواد مختلف تاريخي ادبي
وفلسفي راطبع کرده است .

ج- شعبه نشرات انجمن تاريخ کتسب و
وسايل ذيل را در مطبعه تحت طبع دارد که
بعضي آن طبع شده وباقی مانده آن نيز
عندالموقع نشر خواهد شد .

۱- صنايع افغانستان در ۲۲۰ صفحه
ترجمه محمد صديق طرزي همكاري قلمسي
انجمن تاريخ .

۲- شرح بيتين مثنوي در ۴۰صفحه
تصحیح پوهاند عبدالحي حبيبي .
۳- دتاريخ قولني كتابونه در ۶۰-صفحه
از حبيب الله رفيع .

۴- دافغانستان لنه تاريخ ۴۰۰- صفحه
ترجمه عبدالروف بيتو همكار قلمي انجمن
تاريخ.

۵- رساله هاي خطمجنون رفيقي ۶۰صفحه
تصحیح مايل هروي سابق عضو انجمن
تاريخ .

۶- امپراطوري ابدالي در هند ترجمه
فقير محمدخير خواه مدير توزيع .

۷- زب پالنه ازحبيب الله رفيع همكار
انجمن تاريخ .

۸- اردهاي خودي از يو هنوال داکتر
سیدبهاء الدين مجروح رئيس انجمن تاريخ.
د- شغالي عزيزالدين وکيلي فوفلزآ ئي

وزارت کلتور

درسال ۱۳۵۱- شمسی بر علاوه سلسله مقالات تاریخی دو کتاب جدید در تاریخ افغانستان بنام «سلطنت افغان از تخت سلیمان تا ارگ کابل» نوشته و جلد اول و دوم آن حاوی یکتیم هزار صفحه به مقام ریاست غرض نشر رسماً سپرده است. که البته کتابهای مذکور بعد از تصحیح ریاست جهت طبع به مطبعه دولتی فرستاده خواهد شد.

کابل تایمز

مؤسسه نشراتی کابل تایمز درسال ۱۳۵۱- میلغ ۲۶۰۹۰۱۲۰۰ - افغانی از دك حق الاشاعه اعلانات و اشتراك روز نامه عاید نموده است که پول مذکور مصارف اداری و حق الطبع روزنامه کابل تایمز را که میلغ ۷۱۷۷۰۰۰۰ - افغانی میشود بمطبعه دولتی پرداخته است.

در نشر خبر های داخلی روز نامه افزایش قابل ملاحظه بوجود آمده که اکثر این راپورها به وسیله خبرنگاران روزنامه کابل تایمز تهیه گردیده است.

اعلانات کابل تایمز نسبت به سایر کذشته خویتر شده و در قسمت شکل و دیزاین صفحات تغییراتی وارد گردیده است. سرویس اعلانات کابل تایمز در طول سال ۱۳۵۱- موفق شده است که نیم صفحه از اخبار را اعلانات مصنفه نشر نماید.

در سرویس اشتراك کابل تایمز نیز تغییراتی وارد آمده است و یک تعداد موزعین ورزیده روزنامه را بیشتر کین به اسرغ وقت توزیع مینماید. شعبه توزیع یکماه قبل از ختم اشتراك ورقه اطلاعاتی بیشتر کین خویش ارسال میدارد تا آئینه مجدداً اقدام به اشتراك در روزنامه نماید.

آریانا دائره المعارف

از ابتدائی سال ۱۳۵۱- الی اخیر آن برای جلد پنجم دائره المعارف پښتو مضامین ردیف های «پښخ و خ» توسط اعضای انجمن علماء ارزیابی و تعیین گردیده است. ازینکه این مضامین در سلسله دائره المعارف در ی ردیف و ماء خذ نداشت تدقیق علمی آن کار کتان انجمن را باغور و مذاقه مزید مواجه نمود.

۲- از جمله همین مضامین تنها از تیکل های «پ» توسط اعضای انجمن و سایر

همکاران تتبع و نگارش و تهیه گر دیده است.

۳- جزء بیست و دوم مربوط جلد پنجم دائره المعارف پښتو تا هفتاد صفحه بشمول مضامین حرف «پ» طبع شده است.

۴- چون بعضی تحولات و نواقص ایجاد می نمود که در وقت طبع دائره المعارف پښتو به دائره المعارف دری تجدید نظر گردد و اصلاحات لازمه بیرون نویسی و یاد داشت شده در طبع دائره المعارف پښتو رعایت و تطبیق گردد از اعضای انجمن درسال ۱۳۵۱ جلد های پنجم و ششم دائره المعارف دری را تا حدی مرور و تجدید نظر نموده و نواقص آنرا بغرض تکمیل در طبع دائره المعارف پښتو یاد داشت هم گرفته است.

مدیریت نشرات خارجی :

در طول سال ۱۳۵۱ مورد سانسور این مدیریت جمعا ۱۳۵- فلم هستند . ۱۳- فلم ایرانی - ۴۱- فلم امریکائی - ۹- فلم اروپائی - ۵- فلم ترکی - ۹- فلم پاکستانی را سانسور نموده که تماماً مربوط سینما های مختلف شهر بوده همچنان یک تعداد فلم های هنری و مستند نیز از سفارت تخانه های خارجی مقیم افغانستان جهت سانسور به این مدیریت رسیده .

از سفارت امریکا ۳۰- برنامه فلم مستند و هنری .

از سفارت بریتانیا ۸- برنامه فلم مستند و هنری .

از سفارت ایتالیا ۳- برنامه فلم مستند و هنری .

از سفارت جاپان ۲- برنامه فلم مستند و هنری .

از سفارت شوروی ۲۵- برنامه فلم مستند و هنری .

از سفارت بلغاریا ۱۸- برنامه فلم مستند و هنری .

از گویتة انستیتوت ۴- برنامه فلم مستند به همین قسم یک تعداد اخبار و مجله ها از ممالک مختلف به این مدیریت جهت سانسور رسیده مجله و اخبار فرانسوسی ۵۰۲- شماره .

مجله و اخبار آلمانی ۴۲۳- شماره مجله

د افغانستان کالني

برای جمع آوری بیشتر اعلانات فعالیت در داخل وخارج کشور صورت گرفت . در داخل کشور باقیم نمودن تماس های مکتوبی تلفونی ومستقیم اعلانات بیشتر اخذشد . همچنان درخارج کشور توسط مکاتبه باچندین کمیته بزرگ و بین المللی اعلانات قرارداد هاعقد گردید که نمره آن در آینده خیلی ها زیاد وچشمگیر خواهدبود . درسال ۱۳۵۱ - بخزیداری يك دستگاه اعلانات نیونی ویک دستگاه اعلانات پلاستیکی اقدام شده این اقدام گذشته ازاینکه منجر به مفاد پولی میگردد از رهگذر زیبایی شهر و جلب توریست اهمیت فراوانی دارد بایدگفت که باساس افراهی گذشته میبایست يك دستگاه بزرگ به قیمت چندین ملین افغانی وارد شد اما اکنون به حداقل پول این دو دستگاه وارد وتصب شده است .

مؤسسه طبع کتب بیبقي :

چون سال ۱۳۵۱ مصارف باسال بین المللی کتاب «۱۹۷۲» بود مؤسسه بیبقي کتاب خیرونه باساس تصامیم وزارت اطلاعات وکلتور ومؤسسه عرفانی وفرهنگی یونسکو بمنظور تجلیل بهتر از سال مذکور به تشریک سلسله کتب مفید وارزنده پرداخت که فهرست مفصل آنها ذیلا تقدیم میشود :

- ۱- کار طبع تفسیر شریف به زبان پشتو.
- ۲- کار طبع یازده های قرآن مجید تکمیل وبه تعدادسه هزار نسخه دوره بطبع رسید.
- ۳- کارطبع دوم کتاب «امام اعظم ابوحنیفه رح» وافکار او تألیف بناغلی مولانا ابلاغ در سه هزار جلد بطبع رسید .
- ۴- کار طبع «دافغانستان تاریخ پینبلیک» تألیف پوهاند عبدالحی حبیبي .
- ۵- طبع کتاب غزنه وغزنویان تألیف استاد غلام چیلانی جلالی وکتاب ظمیر الدین محمد با بر شاه تألیف بناغلی پوهاند عبدالحی حبیبي به مناسبت سال بین المللی کتاب اولی در «۳۴۴» صفحه و دومی در «۱۵۹» صفحه تکمیل شد .
- ۶- يك نمایش نامه کومیدی تحت عنوان توپاز اثر مارسل پونیول وترجمه دکتور روان فرهادی در «۲۴۳» صفحه تکمیل شد .
- ۷- دوکتاب برای اطفال یکی تحت عنوان

واخبار انگلیسی ۵۷۲- شماره - مجله و اخبار روسی ۴۹۴- شماره .
بتعداد ۵۶۰ صفحه ریکاردهندی واروپائی توسط تجار انفرادی ونمایندگی ها واشخاص هم جهت سانسور به این شعبه مواصلت کرده . مجله های ایرانی نیز برای سانسور به این مدیریت ارسال میگردد .
مجله بانوان ۵۱- شماره - مجله اطلاعات هفتگی ۵۱- شماره - مجله سپیدو سیاه ۵۱- شماره مجله زن روز ۵۱- شماره مجله دختران وپسران ۴۶- شماره - مجله دنیای ورزش ۴۹- شماره مجله کیهان بچهها ۳۴- شماره - مجله تماشا ۱۱- شماره - مجله مکتب اسلام ۱۰- شماره يك تعداد زیاد کتب بهلسان های مختلف ازمرآع مختلف هم برای سانسور فرستاده شده کتب فرانسوی ۵۱۹-جلد-کتب انگلیسی ۲۴۲- جلد-روسی ۲۵۸- جلد المانی ۱۳۰- جلد و ایرانی ۶۱۸- جلد .

همچنان این مدیریت درسانسور بعضی نمایشگاه های فرهنگی وکتب مجله عکاسی رسامی - موسیقی « خارجی که در مرکز دایر میگردد هم سهم گرفته است که البته ذکرنام ممالک در این جا لزومی ندارد .

افغان اعلانات

افغان اعلانات يك مؤسسه انتفاعی است وهدف آنهم بسط وانکشاف مؤسسه جهت کسب هرچه بیشتر عاید برای مؤسسات نشراتی میباشد .
روی این منظور سعی بعمل آمده با استفاده ازطریق مختلف هرچه بیشتر اعلانات جمع آوری شود . درین قسمت تا اندازه موفقیت بدست آمده چنانچه در سال ۱۳۵۰- عاید اعلانات این مؤسسه بصورت عمومي ۷۰۹۱۱۴۶- افغانی بود درسال ۱۳۵۱- این رقم به ۱۳۹۰۶۷۳۴- افغانی بالغ گردیده است .

تا زمانیکه سیستم اداری يك تصدی اصلاح نشود امکانات پیشرفت آن تصدی خیلی کم میباشد روی این اصل اصلاحات دامنه دار ویبگیر به امور وسیستم اداری این مؤسسه صورت گرفته به بلها راپور یومی اعلانات ولایات وغیره تغییر وارد گردید .

وزارت گلتود

بمملکت وارد میشود با اینهمه موسسه بیمه‌ی کتاب خپرونه در سال گذشته حتی الا مکان از کتابفر و شیبهای داخلی برای خر یداری تولیدات موسسه تشویق بعمل آورده است. و بعضی کتاب فرو شیبها حاضر بهمکاری گردیده اند .

خوشبختانه درسال ۱۳۵۱ مؤسسه توانست همکاری بعضی مولفین رادرباره تادیه مصرف طبع کتب مؤلف ایشان جلب نماید . چنانچه کتاب «فروغ جاویدان ایمان به‌خدا» مؤلف نیناغلی عبدالستیم فرقانی و کتاب «فوائد دین در زندگی» مؤلف شیخ محمدآصف محسنی کندهاری کتاب «هنر و اجتماعات» مؤلف احمدالله کریمی پوپل رابه‌مصرف شخصی خودشان و کتاب «دالیریونی کتاب نبوده ترجمه پوهاند حبیبی رابه‌مصرف وزارت اطلاعات و کلتور طبع وهم دوکتاب دیگر را که عبارت از مجموعه اشعار برکت الله کمین و بنا غلی تسلی نبیوه وال به‌زبان حلی یشنو میباشد برای طبع به‌مصرف خودشان دریافت نمود . اگر این روش تعمیم یابد درآن صورت خدمات فرهنگی این موسسه موثر یت بیشتر خواهد داشت وهم مردم در تعمیم علم و فرهنگ سهم فعالی خواهند گرفت .

آمریت سمعی و بصری

فعالیت آمریت سمعی و بصری درسال ۱۳۵۱ - به‌تعداد ۳۸۱ - چرخ فلم در ۹۳ - نمایش برای ۶۲۷۸۰ - نفر به‌ولایات بامیان - کندهار - هلمند - نیمروز به‌شمول ولسوالی ها - علاقه‌داریا - مکاتب ودهات پرنفوس آن نمایش داده شده - همچنان توزیع بعضی روزنامه هاوچراید از قبیل اصلاح - انیس - پشتون ژغ - دکوچنیانو انیس هم طسور رایگان برای تماشاچیان صورت گرفته وبه همین ترتیب شنوایدن آواز بعضی هنرمندان رادیو افغانستان وجیزه ها ودیالوگ ها ی سودمند نیز دراین پروگرام هااز طرف هیات این آمریت تطبیق گردیده امدار حال حاضر تشکیل وشرایط اداری ومالی اداره سمعی وبصری برای تطبیق پروگرام های وسیع وامکانات توسعه خدمات مفید خیلی محدود بوده وبرای انجام اجرای خدمات بیشتر و مؤثر تر سمعی وبصری يك پلان اساسی

«دنیای حیوانات» و دیگری «شهر وفا» که در کوچنیانو انیس مسلسل طبع میشود او لی در «۹۲» صفحه ودو می در «۷۲» صفحه بصورت جداگانه طبع رسیده .

۸- کار انتخاب «سی هزار لغت» برای طبع دکشنری از انگلیسی به‌دزری ردیفهای A.B آن تکمیل گردیده است .

علاوه برکتب مذکور کارطبع يك عده کتب دیگر ازسال ۱۳۵۱ بسال ۱۳۵۲ انتقال نمود که امکان دارد فعالیت های ششماه اول سال ۱۳۵۲ موسسه را تکمیل کار طبع همین کتب احتوا نماید .

۹- طبع جنتیو یهای سال ۱۳۵۲ که عبارت از هفت نوغ جنتری دیواری سر میزی وجیبی است .

۱۰- قراریکه به راپور های فروشات ششماه اخیر این‌سینا پلورنخی و غره فروشگاه افغان و دیگر کمیشنکاران مراجعه شد مجموع پول فروش کتب وآثار موسسه در ششماه اخیر سال به «۴۱۹۱۱۲» افغانی ودر تمام سال ۵۱ به «۷۴۵۸۶۹» افغانی میرسد .

۱۱- در قسمت فروش کتب موسسه طبع کتب سابقه که با ینموسسه محول‌گردیده يك سلسله تماسبا بانکا بفروشی های شهر بعمل آمد بعضی کتابفروشیها حاضر گردیده‌اند که درصورت سی فیصد تخفیف نرخ کتب مذکور بخیریداری آن بصورت عمده اقدام کنند .

مشکل بزرگ موسسه اینست که ازیکطرف مردم بنا بر ضعف اقتصادی و کمی‌سواد و علم رشد کافی به مطالعه وخرید کتاب طوریکه لازم است غلاقه نشان نمیدهند واز طرف دیگر کتاب درداخل بنا بر قیمت بودن اجناس وسلمان طبیعتی بقیمت بلند به‌بازار عرضه میشود - چون موسسه حیثیت يك تصدی انتقالی را دارد لذا گذشته ازاینکه نمیتواند کتب رابقیمت پایاتر ازاصل قیمت عرضه کند برای جبران مصارف اداری خو یشس چپور است چند فیصدی بنام مفاد هم برآن بیفزاید .

مشکل دیگر عبارت از ورود کتب خار چی است که به‌تعداد زیاد وقیمت نازل سیل‌آسا

د افغانستان کالنی

نشراتی راز ناحیه ترجمه اخبار بزبان پښتو صورت میگرفت از بین برده است .

این شعبه در نظر دارد تا مساعی خود را در میان آوردن و انتخاب کلمات و ترکیبات سنجه پښتو ادامه داده و از این ناحیه درغنائی ادبیات زبان ملی پښتو و تعمیم و توسعه آن خدمتی را انجام دهد . تمهیه و جمع آوری اخبار در آژانس باختر اساساً از طریق مدیر یتهای عمومی داخله و خارجی صورت میگردد .

مدیر عمومی اطلاعات داخلی خبر های مرکز را توسط یکمده از خیر نگاران ورزیده جوان و تعلیم یافته مسلک زور نالیزم از منابع مختلف اخذ نموده همه روزه آنرا به رادیو ، روز نامه ها و جراید مخابره می نماید .

برای اینکه اخذ اخبار بصورت درست و بدون فوت وقت و ضمیاع انرژی صورت گیرد مرکز کشور به مناطق مختلف خبری تقسیم شده و به هر ساحه و یا منطقه یکتعداد از راپور ترها موظف گردیده تا تمام اطلاعات مربوطه اعم از اخبار مربوط به فعالیت های مختلف وزارت ها و قایم شهری ، قضا یا ی جنایی ، فعالیت های ساختمانی و انکشافی رفت و آمد های رجال داخلی و خارجی جلسیات مشرا نوچرگه وولسی جرگه فعالیت های ستره محکمه کنفرانس ها و وسیمینار ها وغیره را تمهیه و جمع آوری نموده از طریق ماشین های تیلی پرنتر به مؤسسات نشراتی مخابره نماید . این شعبه در طول سال گذشته تا جائیکه شرایط وامکانات میسر اجازت میداد توانست تمام فعالیت ها و جریانات مختلف داخل کشور را انعکاس دهد و مردم را از جریانات مرکز کشور شان مطلع نگه دارد .

اطلاعات مربوط به جریانات و فعالیت های ولایات کشور توسط شعبه ولایات آژانس به دست می آید . آژانس باختر در چوکات تشکیل و بودجه خود توانسته است تا یکتعداد نمایندگان در ولایات کشور داشته باشد . خوشبختانه آنها توانسته اند تا در حدود

توسعه خدمات سمعی و بصری با تشکیل یک مؤسسه مرکزی بنام سمعی و بصری افغانستان و تجویزات آن از منابع داخلی و خارجی و تطبیق یک پروگرام منظم مؤثر با اهداف مشخص همه جانبه به مقیاس سرتاسر کشور عملی نماید .

باختر آژانس

باختر آژانس یحیث یک مؤسسه اخذ و نشر اخبار در طی سال گذشته تازه ترین اخبار داخلی و خارجی را از منابع مختلف بدست آورده و آنرا از طریق رادیو ، روز نامه و جراید به اطلاع مردم کشور میرساند . فعالیت های آژانس در حصه اطلاعات تنها منوط به اخذ و مخابره اخبار نمانده بلکه پیوسته کوشیده است تا جریانات داخلی و خارجی را تعقیب نموده و روی مسائل روز با اشخاص و منابع مطلع و صاحب نظر تماس گرفته و نتیجه این تماس ها را بصورت مصاحبه ها ، ارائه و افکار و نظریات اهل خبره در مسایل روز ترتیب و برای نشر به تمام مؤسسات نشراتی کشور اعم از روز نامه ها جراید مجلات مرکز و ولایات کشور مخابره می نمایند .

بمنظور نشرات بهتر و توصیه خبرها در رادیو و سایر مؤسسات نشراتی اخیراً طی پلان منظم آژانس باختر یک آمریت جدید پښتو در چوکات آژانس علاوه گردید و در آن یکمده از اشخاص صیحه در زبان پښتو مهارت کافی دارند و درین زمینه مطالعات وسیعی نموده اند استخدام گردید .

در سابق شعبه پښتو دباختر آژانس فقط یک قسمت محدود اخبار مهم را ترجمه و ترتیب نموده و به مؤسسات نشراتی جهت نشر مخابره میکرد . اما با پیمان آمدن آمریت جدید پښتو اکنون آژانس باختر میتواند که خبرهای داخلی و خارجی مصاحبه ها ، راپور تاژها و غیره را مساویانه بدولسان پښتو و دری مخابره کند . این امر از یکطرف در نوشتن و ترجمه اخبار بزبان پښتو یک روشی و سلیقه و سبک واحدی را بوجود آورده و از طرف دیگر مشکلات مؤسسات

وزارت کلتور

آن میبا شد. این شعبه فعالیت های خود را پیوسته همزمان با فعالیت های انکشافی و با جریانات مسایل داخلی کشور بسر ای انداخته عکس های چالب که نمایان گر فعالیت ها روید ادهاو جریانات کشور بوده است اخذ نموده و برای نشر جراید و روز نامه های مملکت سپرده است .

شعبه عکاسی آژانس متوجه تهیه عکس های از اجراءات و فعالیت های وزارت ها و تصد یهای عامه میباشد ممنا این شعبه توانسته است بمتظور انکشاف فعالیت های

خود فرمایشات مردم و موسسات زیلاقه رادر تولید عکسهای مطلوبه شان قبول کند شعبه عکاسی آژانس در خلال فعالیت های خود از مسافرت های رجال خارجی و مهمانان دولتی عکس برداری کرده و عکسهای تهیه شده رادر البومهای مخصوص هنگام مراجعت مهمانان باوطنان شان ، بخود شان تسلیم داده است البته این خدمت شعبه عکاسی پاینداری روابط دوستانه بین افغانستان و کشور های متحابه قابل تذکر و یاد آوری است .

شعبه ارشیف با اینکه مدت کمی از تاسیس آن در چوکات آژانس باختر میگذرد خدمات مفیدی انجام داده است .

این شعبه نه تنها یک ریفر نس مجری از وقایع و جریانات داخلی و بین المللی را برای استفاده مامورین آژانس تخصیص داده بلکه توانسته است به یکمه از وزارت ها و مؤسسا تیکه علاقمند اطلاعات مربوط باشد مقطوعاتی از وقایع و اطلاعات مطلوبه شانرا ترتیب و بدسترس شان بگذارد .

شعبه ارشیف نشریات خارجی را چون روز نامه ها ، جراید ، مجلات و نشریه های خورد و بزرگی را که از طرف موسسات نشراتی کشور های دوست با آژانس باختر فرستاده میشود ترتیب و تنظیم نموده و یک قسمت زیاد آنها بصورت کلکسیون ها در الماری اجاه داده است تادر مواقع مختلف از آن استفاده بعمل آید .

امکانات میسر هر روزه فعالیت های انکشافی ولایات مختلف قضایی و وقایع شهری را توسط تلیفون بمرکز اطلاع دهند . برای این که آژانس توانسته باشد منابع نشراتی ولایات را از جریانات مهم مرکز و فعالیت های وزارت ها تصد یهای دولتی و سایر فعالیت های مهم مطلع داشته باشد ،

در سال گذشته روزانه دومرتبه اهم اطلاعات مرکز را توسط ترانس میتر بیست کیلو وات خود به شش ولایت بزرگ کشور که مجری بهدستگاههای اخذ میباشدند مخابره نموده .

آژانس اطلاعات خارجی را مانند سابق از طریق نشرات آژانس های خبر رسانی مهم بین المللی یعنی روتتر - بی بی سی - تاس - سینپوا - تانیک و چیتکا و فرا نسپر سن به دست آورده و بعد از ترجمه برای نشر سپرده است .

شعبه اطلاعات خارجی تمام جریانات و وقایع مهم بین المللی را با جریانات و وقایع مشخص کشور ها تعقیب نموده و با سرعت وقت اخبار مربوط را جهت اطلاع عامه به دسترس رادیو ، روز نامه ها و جراید کشور گذاشته است شعبه مانیتور نک و یا رادیوهای مدیریت عمومی اطلاعات خارجه و در اخذ تازه ترین خبرها و اخبار مربوط به انکشافات منطقه و اخذ اطلاعاتیکه از منابع مختلف راجع به افغانستان و فعالیت های بین المللی آن نشر میشود نقش مهمی را ایفا نموده است .

از مشخصات فعالیت های مدیریت اطلاعات خارجی اینست که پیوسته اگوشیده است اخبار مربوط به وقایع و جریانات بین المللی را با تازگی هرچه بیشتر آن در چوکات سیاست بیطرفی افغانستان از طریق موسسات نشراتی با اطلاع عامه رسانیده تبصره های لازمه برو قایع و جریانات بین المللی روز تهیه و ترتیب نماید .

از فعالیت های مهم دیگر آژانس باختر که قابل یاد آوریست خدمات شعبه عکاسی

د افغانستان کالونی

زیاست از تباط عامه :

نمایندگان این اداره در وزارتخانه ها - شورا و ستره محکمه تجویز گرفته شد .

در قسمت فراهم کردن ارتباط بامردم مسأله ارتباط باجرايد و روزنامه های دولتی و غیره دولتی ایراد کنفرانس ها سمپوزیم ها ترتیب مصاحبه ها - ریسرچ و تماس مستقیم بامردم عام مطرح گردید و بر همین اساس لزوم تأسیس شعبه کنفرانس ها و ریسرچ تأکید شد . باارتباط باوظایف داخلی تشکیل

مدیریت تحریرات وارشیف نیز لا زمی پنداشته شد و امور تحریر - طباعت و تدویر یک ارشیف مجیز ازوظایف عمده این بخش محسوب گردید .

در قسمت شعبه طباعت وارشیف این اندیشه پدید آمد که اولی به چاپ نشریه های مفید و سودمند و چه از منابع داخل باشد و چه ازمنابع خارج - چه بزبان دری و یا پشتو باشد و چه به لسان انگلیسی و یا السنه دیگره بپردازد و دومی یک ارشیف کاملاً مجهز تهیه بیند . این ارشیف علاوه برنگهداشت آثار چاپ شده از تمام روزنامه ها - جراید - ومجلات باید کلکسیون مرتب کند و نیز کتب نشرکرده موسسات نشراتی را از داخل و خارج وزارت جمع آوری نماید . علاوه برین ارشیف باید خود پیرامون موضوعات مهم تاریخی - جغرافیائی - اقتصادی و غیره تحقیق کند و این تحقیقات را به غرض معرفی بیشتر افغانستان به ستر سس محققین و ژورنالستان خارجی در افغانستان بگذارند . این امر گذشته ازآنکه درقسمت مهر فسی افغانستان ممد میشود ژورنالستان را از سرگردانی بی جهت نیز نجات می بخشد .

و در مورد بخش دیگر این اداره که مدیریت ارتباط خارجی است باید گفت هدف نخستین آن ازبه وجود آمدن این مدیریت کمک رهنمایی و پذیرائی از مهمانان و ژورنالستان خارجی است هدف دیگر ارتباط گرفتن باتمام شعبات مطبوعاتی سفارتخانه های خارجه درافغانستان و هدف سومی بر قراری ارتباط باتمام سفارتخانه های افغانستان در خارجه است . این بود رؤس مطالب و مشوره اهدا ف

از آنجاکه اداره ارتباط عامه يك مؤسسه نو تأسیس است بنابراین پیش از آنکه در زمینه فعالیت های این اداره سخن گفته شود بهتر است نخست پیرامون لزوم و تأسیس این اداره و سپس دراطراف تشکیلات آن مطالبی ارائه گردد .

آمریت ارتباط عامه که اساساً مطابق خط مشی حکومت بشاغلی محدموسی شفیق صدراعظم بوجود آمده است از (یک اداره ارتباطی است که بین حکومت و جراید بحث حلقه وصل خدمت و به سوالات شان جواب گوید) . همان بود که تااوایل حوت ۱۳۵۱ - تشکیلات این اداره بادر نظر داشت خط مشی حکومت و مسوده اهل خبره مطبوعات به تناسب حجم کار و فعالیت این اداره به شرح ذیل منظور گردید . به موجب این تشکیل وظایف ارتباط عامه در داخل مملکت وسیعتر گردیده و امکانات بر قراری روابط با مطبوعات خارجه نیز فراهم گردید . بر اساس این تشکیل وظایف ارتباط عامه به دو کنگوری تقسیم شده : یکی ارتباطات داخلی به سویه ملی و دیگر ارتباطات خارجی به سویه بین المللی در مورد بر قراری ارتباطات داخلی چنین تجویز شد تا اینگونه تفاهم از طریق مدیریت ارتباط داخلی صورت پذیرد و برای آنکه ارتباط و تفاهم این مدیریت به شکل عام و همه جانبه باشد فیصله شد تا زمینه ارتباط از دو طریق مساعد گردد .

- ۱- از طریق ارتباط دولت .
  - ۲- از طریق ارتباط بامردم .
- و در ارتباط با دولت سه موضوع مهم خوانده شد .
- ۱- ارتباط باحکومت .
  - ۲- ارتباط باشوری .
  - ۳- ارتباط باقوه قضائیه .
- در طریق ارتباط باهر سه قوه بالا فرستاد ن

وژاوت کلتور

وظیفه دیگر یکه این اداره بخاطر سهولت کار روزنامه ها و جراید غیر دولتی درپیش گرفته نشریک بولتن اخبار مهم روز است. این بولتن از تاریخ ۷ حمل درچار تاشمش صفحه زیر عنوان «دورخی مهم خبرونه» شام هر روز ازطرف این اداره ترتیب وگستتسر میشود - این بولتنها برای تمام روزنامهها و جراید غیر حکومتی و علاقمندان از سال میشود .

وظیفه دیگر یکه این اداره از تاریخ ۲۰ دلو ۱۳۵۱- بدینسو بهعده گرفته نگا شتن خلاصه جراید وروزنامه های غیر حکومتی است . از آنجاکه مقامات ذی صلاح نسبت تراکم کار وزیادتی مصروفیت نمیتوانند از عهده خواندن تمام جراید بدرآینده و از

موضوعات مهم ملی و مشکلات داخلی آگاهی یابند این اداره مکلف گردیده تا خلاصه تمام موضوعات مهم داخلی انتقادات شکایات مکاتیب ارسالی - پیشنهادات - نظریات و ... و برخی ازمسائل خارجی راکه به افغانستان ارتباط میگردد در چند صفحه ترتیب وگستتسر نموده توسط نفروموظف به مقامات مربوطه گمیل کند. این کار هرروزه صورت میگیرد و بروزنامه ها و جراید همان روز تعلق میگیرد.

اداره ارتباط عامه به غرض افسهام و تفهیم و به خاطر روشنائی اذهان عامه درمسایل حاد داخلی و ملی تاکنون به دایر کردن چندین کنفرانس مطبوعاتی میز مدورو سمپوزیمهای متعدد در رادیو افغانستان و منعقد ساختن چند کنفرانس علمی و مسلکی توفیق یافته است.

۱- کنفرانس مطبوعاتی راجع به بلا چهارم افغانستان به شکل سمپوزیم در رادیو افغانستان

۲- کنفرانس مطبوعاتی در رادیو افغانستان در مورد بلند رفتن قیمت پترول با اشتراک و وزیر اطلاعات و کلتور و نمایندگان تمام روزنامهها و جراید.

۳- کنفرانس مطبوعاتی در مورد پروژمه مبارزه بایسواد با اشتراک میرمن رقیه رئیس این پروژه نمایندگان روزنامهها و جراید.

وظایف این اداره که بر اساس آن تشکیلات آمریت ارتباط عامه منظور گردید ، به سه از منظور شدن تشکیلات - مسأله تعیینات روی دست گرفته شدو درین قسمت در جذب فارغان ولیسانسه های رشته ژورنالیزم نظر به ملاحظات چند - سعی بعمل آمد و بنابر اهمیت حجم کار و بخاطر بکارآفتیدن لیسانسه های ژور نالیزم در مسلک اصلی شان مقام وزارت دراستخدام اشخاص مو رد نظر مساعدت کرد و در قدم اول پیشنهاد تقریر بیست نفر از لیسانسه های ژورنالیزم منظور گردید. متعاقبان مامورین اداری و دیگر منسو بین این اداره نیز مقرر شدند که این کار در اوایل ماه حمل خاتمه پذیرفت .

همینکه تشکیلات و تعیینات انجام یافت چون در خلال این کار ها - مقدمات وظایف اساسی و اصلی فراهم شده بود بنابر آن جهت وصول بر ما مول گامهای عملی آغاز گردید.

در قسمت فراهم کردن ارتباطات داخلی بعد از مباحثات متعدد با وزرای مختلف زمینه فرستادن نمایندگان این اداره به وزارتخانه ها مساعد شد .

فراهم کردن قناعت وزارتخانه ها درین مورد و جلب رضائیت و همکاری آنها تهیه اتاق و وسایل دیگر برای نمایندگان و بالاخره جاگزین شدن شان در وزارت های مربوط از کارهایی است که در خلال ماه حمل صورت پذیرفت همین اکنون در حدود ده نماینده در وزارتخانه ها معرفی شده در قسمت ایفای وظایف شان همت میگذارند .

پدید آوردن زمینه مساعد برای تهیه اخبار - مساعد نمودن زمینه جمع آوری یکه سلسله اخبار و اطلاعات مهم مربوط هر وزارت برای روزنامه نگاران و غیره همه از وظایفی است که نمایندگان این اداره در اجرای آن مبادرت می ورزند .

کار مهم دیگر این اداره تاکنون پدید آوردن فضای مساعد جهت اخنخبرو یا ترتیب مصاحبه برای روزنامه ها و جراید بوده است.

د افغانستا ن کالني

- ۴ - کنفرانس مطبوعاتي باوزير تعليمات عالی اتحاد شوروی در پوهنتون کابل .
- ۵ - کنفرانس مطبوعاتي باهنر مندان چينايی در هتل کابل .
- ۶ - کنفرانس مطبوعاتي بادو برادر امريکا در ده کیلومتری سروبي .
- ۷ - کنفرانس های علمی و مسلکی در اطراف اعلانات ، ارتباط عامه رادیو و تلویزیون برای یک هفته متواتر در مطبعه دولتی توسط پروفیسر (امری) .
- ۸ - کنفرانس مسلکی درباره اهمیت وسایل اطلاعات در جهان در وزارت اطلاعات و کلتور توسط (وی کند) .
- ۹ - انعقاد یک سمپوزیم درباره حمايه و انکشاف صنایع داخلی در رادیو افغانستان به اشتراك اهل خیره .
- ۱۰ - دایر کردن یک کنفرانس مطبوعاتي با اشتراك نهاروال سرپرست روسای موسسات نشراتی و مدیران مسئول جراید غیر دولتی .
- گذشته ازینا ریاست ارتباط عامه نشریه های ذیل را بعد از ترتیب و گستران به روزنامه ها و جراید فرستاده است .
- ۱ - بیانیه صدر اعظم محمد موسی شفیق در مورد آب هلمند .
- ۲ - اعلامیه مشترک ایران و افغانستان
- ۳ - بیانیه های صدر اعظم های افغانستان و ایران .
- گذشته ازین کنفرانس ها - این اداره تا حال سه ریسرچ مختلف را انجام داده و نتایج آنرا از طریق وسایل اطلاعاتی پخش کرده است .
- ریسرچ اولی درباره کمک با پروژه مبارزه با بیسوادی و طرق انکشاف آن .
- ریسرچ دومی درباره پروگرام های رادیو افغانستان .
- وریسرچ سومی طرز تدریس در معارف که این ریسرچ از مکاتب و لیسه های متوسطه صورت گرفته است .
- در تدویر یک آرشیف مجوز باید گفت از تاریخ ۲۱ دلو ۱۳۵۱ باینطرف شعبه آرشیف کلکسیونهای تمام روزنامه ها و جراید غیر
- حکومتی و حکومتی را تنظیم کرده و نیز با برخی از موسسات نشراتی تماس حاصل نموده تا کتب نشر شده آنرا بدسترس این اداره بگذارند چنانچه تا حال در حدود پنجاه جلد کتاب جمع آوری شده و عنقریب کتابهای دیگر نیز دستیاب خواهد شد .
- در قسمت امور طباعتی نیز تا حال گامهای مهم عملی برداشته شده است به طور مثال معاهده آب هیرمند (دوبار) از طرف همین اداره در مطبعه دولتی به چاپ رسیده و نیز (سوابق و اسناد آب رود هیرمند) تا کنون سه مرتبه بصورت علیحده بنا بر فرمایش مقامات ذیصلاح با پشتی های مختلف در ۷۲ صفحه در مطبعه دولتی به طبع رسیده است .
- ناگفته نماند توزیع این کتابها در وزارت خانه ها ، سفارتها ، پوهنتون مکاتب ذکور و انان موسسات علمی و فرهنگی ، موسسات نشراتی دواير دولتی و تمام ولايات افغانستان نیز از طرف همین اداره عملی شده است در قسمت وظایف خارجی این اداره علاوه میشود که شعبه مربوط باین موضوع تا حال برای ژورنالستان و محققین خارجی که از مالک دوست پسسه افغانستان سفر کرده اند جای، وسیله حمل و نقل و پروگرام های مکمل تهیه نموده و از ایشان پذیرایی و استقبال کرده است .
- این اداره سعی نموده تا در قسمت تهیه مواد و آثار برای محققین ژورنالستان و مجاهدت و رزد و رساله ها و کتب و آثار مورد نیاز آنها را بدسترس شان بگذارد .

رادیو افغانستان

رادیو افغانستان با درك نیاز مندی های معنوی مردمان افغانستان و با اتکاء باین امر که به حیت موثرترین وسیله مفاهمه کتلوی در طریق تنویر طبقات مردم سهم ارزشمندی دارد . در سال ۱۳۵۱ هم وظیفه اش را به حیت یک موسسه بزرگ ارشادی وهم منحیث معرف جریانات و رویداد های مهم کشور و جهان و پخش اخبار و اطلاعات بدستری درک نمود .

برای اینکه با طرز کار شعب مختلف رادیو افغانستان آشنا شوید در اینجا می خواهم پروگرامهای مربوط مدیریت های عمومی و غیره را که تحت رهنا بی امریت نشراتی و ریاست

وزارت کلتور

های جدید هنری ثبت و نشر آهنگ های جدید کمپوز شده ، ثبت و نشر آهنگ های فلکلوریک ثبت و نشر آهنگ های تمثیلی دوگانه ، ترانه ها و کورسها و دایر نمودن کنسرت ها و غیره . پروگرام های را که این مدیریت تقدیم نموده

است عبارتند از موسیقی منتخب ، موسیقی غزل ، غرغه مونیگمرغه کلیوالی سنندری اونغمی ستاسو خوبی گیری سنندری اونغمی موسیقی کلاسیک ، آرکستر و ثبت کلاسیک موسیقی یوپرتر خود هنر مند راز راز آهنگونه ، پخوانی هنر مندان ، آماتور و موسیقی اذنیای جوانان طرز ها و آوازها و موسیقی نعتیه و غیره .

۴ - مدیریت عمومی اطلاعات :

مدیریت اطلاعات رادیو در سال گذشته در طریق ارائه جدیدترین اخبار که از آژانسهای بین المللی اخذ میکرد با تقدیم تفاسیر سیاسی و تهیه راپور تازه های متنوع توانست که شنوندگان خودش را در جریان

وقایع و رویداد های کشور و جهان گذارد . مدیریت عمومی اطلاعات شامل مدیریت اخبار مدیریت راپور تازه ها و مدیریت پروگرامهای محلی مدیریت خبر هامیباشد .

مدیریت راپور تازه های رادیو در سال گذشته پروگرام های ذیل را تقدیم نمود . دخیرونو تفسیر پروگرامهای میز مدور تبصره جراید درادیو دخیرونو یال دستر گویدنی حال پروگرام های فوق العاده بمناسبت روز های ملی ممالک دوست و تجلیل روز های جهانی و برگزاری روز های ملی .

مدیریت پروگرام های محلی روزانه نیم ساعت پروگرام ازبکی ، ترکمنی ، پانزده دقیقه پشه ای و پانزده دقیقه بلوچی نشر میکند .

در این پروگرامها علاوه از نشر اخبار مهم داخلی و خارجی رهنمایی های عمومی هم در قسمت های مختلف حیات اجتماعی از قبیل مسایل فامیلی تولیدات صنایع دستی ، مسایل دینی ، زراعتی ، صحتی ، بالدار و غیره صورت میگردد .

اداره پشتونستان : مدیریت پشتونستان با تقدیم داستانهای تمثیلی ، مطالب تاریخی و جغرافیایی پشتونستان تولیدات و صادرات پشتونستان ، معرفی چهره های سیاسی مشهور پشتونستان و مطالبی که با پلیسی موضوعه

رادیو افغانستان به نشر سپرده میشود بصورت مختصر تذکر بدهیم .

مدیریت عمومی روزنه :

تعمیم آموزشی و تنویر کتله هایکی از اساسات و سبیل مفا هموی کتلوی است و رادیو بحیث بزرگترین وسیله ای مفا همه ای کتلوی مکلف است این وظیفه را از راه گوش به مردم انجام بدهند و مدیریت عمومی روزنه در قدم نخست در اجرای این مامول وظیفه حساسی دارد . واحد های نشراتی مدیریت عمومی روزنه ازین قرار است :

۱ - مدیریت پروگرام های تربیوی :

این مدیریت در سالی که گذشت پروگرامهای ذیل را برای شنوندگان خویش تقدیم نمود ، پروگرام کورنی ژوند پروگرام جهان در بیست و پنج سال قبل پروگرام اطفال ، پروگرام دیروز ، امروز ، فردا پروگرام صفحه ای از تاریخ پروگرام لرغونی خاطرات ، پروگرام جوانان پروگرام معارف ، پروگرام بخشی انوی ژوند پروگرام مسابقه ذهنی و غیره .

۲ - مدیریت پروگرام های معلوماتی :

پروگرامهای را که این مدیریت تقدیم نموده است عبارتند از تلاوت قرآن کریم و تفسیر شریف سیرت النبی (ص) سرود پامداد و ترانه سازها و راز ها ، موعظه ها ، مردان حق ، ماو شنوندگان قضایا و قانون ، ساینس و غیره .

۳ - مدیریت پروگرامهای مسلکی :

پروگرامهای مربوط آن قرار ذیل است کلی کور او کرهنه ، طبیب رادیو ، پولیس او تولیه ، درس های پشتو ، دری انگلیسی ، فرانسیسی ، و آلمانی ، سره میاشت .

اداره هنر و ادبیات :

پروگرام های اداره هنر و ادبیات را غالباً موضوعات هنری ادبی ، داستانی ، درامها و پارچه های تمثیلی و نقد ادبی تشکیل میدهد . اداره هنر و ادبیات دارای سه مدیریت جداگانه است که هر یک وظایف و اجراءات مختلفی دارند .

۱ - مدیریت فلکلور و ادب - ۲ - مدیریت درام داستان و دیالوگ دری ، ۳ - مدیریت درام داستان و دیالوگ پشتو .

مدیریت عمومی موسیقی : فعالیت های این مدیریت نشر پروگرامهای خاص جلب چهره

د افغانستان کالني

پشتونستان هماهنگي دارد نشر مي نمايد. صدتا يکصدو پنجاه - تاو بيشتر از هزار -
مدیریت آرشيف موسيقي : مدیریت آرشيف قطعه کار ت فرمايشی را از ممالک مختلف
دارای این شعبات است ، شعبه آرشيف آواز حاصل داشته است .

مدیریت تشریفات

مدیریت تشریفات در طول سال ۱۳۵۱ - وظایف ذیل را انجام داده است :
تهیه و ترتیب کارتهای دعوت تعیین وقت ملاقات های مقام وزارت باروسلای کوردیپلوماتیک وسفارتخانه های دول دوست تهیه هر گونه معلومات برای سفارتخانه ها . همچنان در اوایل ماه ثور يك هیات که به منظور امضاء قرار داد کلتوری بین افغانستان واتحادشوروی به کابل آمده بودندومهمان وزارت اطلاعات وکلتور بودند الی ختم مسافرت شان در کابل که مدت يك هفته رادربر گرفت همه ترتیبات پذیرایی تهیه وترتیب پروگرام و دیگر اجراءات لازم صورت گرفته است .

در اوایل ماه جوزا سال ۱۳۵۱ - يك گروه چهل نفری هنر مندان شوروی که غرض اجرای يك سلسله نمایشات هنری به اساس قرار داد کلتوری بین دو کشور بکابل آمده بودند نیز همه امور پذیرایی تهیه پروگرام وترتیب دعوتها و دیگر امور مربوط باین هیات از طرف اینس مدیریت صورت گرفته است .

به تاریخ ۱۹ سرطان ۱۳۵۱ - جلالتماب ویوی گیری رئیس جمهور هند بدعوت اعلیحضرت معظم همایونی غرض يك مسافرت دوستانه بافغانستان به کابل آمده بودند که به معیت شان يك گروه از ژورنالیستان فلمبرداران عکاسان و يك هیلت شش نفری از هنرمندان هند نیز به همین تاریخ به کابل آمده بودند که این مدیریت منحیت وظیفه همه امور مربوط به هیات مطبوعاتی که به معیت جلالتماب رئیس جمهور هند بکابل بودند تحت اجراء گرفته است .
تهیه وترتیب کارتها ی مطبوعاتی یسرای ژورنالیستان عکاسان وفلمبر داران داخلی و دیگر وظیفه داران که در ایام جشن استقلال مخصوصا حین اجرای مراسم رسم گذشت عسکری صورت میگردد

به تاریخ ۱۶ - سزیه برای نخستین بار (روز مطبوعات) کشور تجلیل شد که همه ترتیبات برگزاری روزمطبوعات (یعنی اسراد

وزارت کلتور

کنفرانس هاو دعوتها) از طرف مدیریت تشریفات بعمل آمده بود.

به تاریخ ۲۰ - میزان يك هيات چهار نفری فلمبر داران تلویزیون پولیند که غرض فلمبرداری و معرفی افغانستان از طریق دستگاه های تلویزیون پولیند به کابل آمده و مدت یکماه مهمان وزارت اطلاعات و کلتور بودند که اجراءات لازمه در زمینه صورت گرفته است .

از تاریخ ۲۰ - الی ۲۶ - غرض فستیوال فلمهای شوروی و نمایشگاه عکاسی که از پیشرفت های اتحاد شوروی نمایندگی میکرد در کابل دایر گردید که بهمین منظور يك هيات سیمجایی شوروی به حیث مهمان این وزارت به خاطر برگزاری این فستیوال به کابل آمده بودند که درین مورد نیز اجراءات مقتضی بعمل آمده است .

همچنان يك هيات ۱۲ نفری هنر مندان هندی در ماه عقرب غرض اجرای يك سلسله کنسرت ها به کابل آمده بودند که در مورد مسافرت این هيات نیز اقدام لازم بعمل آمده است .
به تاریخ ۶ - جدی يك هيات عالیرتبه انجمن دوستی اتحاد شوروی و افغانستان که مرکب از وزیر کلتور تاجکستان شوروی و معین صحیه اتحاد شوروی بحیث مهمان انجمن دوستی افغانستان و شوروی به کابل آمده بودند که ترتیبات پذیرایی از این هیات و سایر اقدامات لازم درین مورد از طرف مدیریت تشریفات صورت گرفته است .

به تاریخ ۲۱ - جدی خانم اوز کو چو ک نماینده اخبار ملیت ترکیه بکابل آمده بسود که در مورد مسافرت وی نیز اقدام لازم صورت گرفته است .

به تاریخ ۱۵ - حوت يك هيات شصت و هشت نفری هنر مندان اکروپاتیک چینایی غرض اجرای يك سلسله نمایشات هنری برای مدت پانزده روز به کابل آمده بودند که در مدت اقامت این هيات در افغانستان مدیریت تشریفات با در نظر داشت وظایف خویش آنچه لازم بود عملی نموده است .

مدیریت عمومی باستان شناسی

مدیریت عمومی باستان شناسی و حفظ

آبدات تاریخی در سام ۱۳۵۱ زیاده تر متوجه حفریات حوزه های مختلف کشور بوده زیرا کاوشهای سالهای گذشته روز بروز با اهمیت شده میرفت ، برای این منظور و برای روشن شدن زیاده تر گوشه های تاریک تاریخ

پر افتخار خود ما کوشیدیم تا ساحه فعالیت های خود را بیشتر سازیم .

۱- حفریات هيات باستان شناسی افغانی در تپه شتر هده ولایت ننگرهار :

این حفریات که توسط خود افغانها در سال ۱۹۶۶ شروع شده بود و يك معبد بزرگ بودائی که مثل آرت و هنر به اوج رسیده دوره کوشانیها را تمثیل میکند در سال ۱۳۵۱ به ششمین دوره حفریات رسیده که در این دوره بر علاوه کشف محوطه و حجره های پراش راهبین به کشف يك رواق که یکی از صحنه های زندگی بودا را ترسیم میکند برخوردیم از این رواق بصورت عمومی بازده مجسمه بدست آمد که بعضی از آنها منحصر بفرد بوده و ثابت ساخت که آرت تپه شتر هده نمایشگر هنر خالص مردمان گردک و باختر بود که در این معبد مصروف کار بودند . بر علاوه کشف يك تعداد تزیینات برونزی و چند عدد جام های پایه دار برونزی ثابت ساخت که هنر مندان هده نه تنها در ساختن و خلق کردن اشکال انسانی مهارت داشتند بلکه در هنر فلز سازی نیز از هنر مندان همجوار خود عقب نبودند .

مانند همه ساله حفریات دوره ششم هده پوشش شده و جزء موزیم غیر منقول ننگرهار در آورده شده که سالیانه يك تعداد زیاد سیاحین از این موزیم غیر منقول دیدن میکنند .

۲- حفریات آی خانم :

هیات باستان شناسی فرانسوی که از مدت چند سال مشغول کارش و تحقیق در حوزه آی خانم هستند در سال ۱۳۵۱ بکار خود در معبد و در قصر ادامه داده و در تحت ساختمان موجوده که بچشم میخورد ساختمان دیگری را کشف کردند که مربوط به دوره هخامنشی ها بوده مگر ساختمان دوره هخامنشی ها ابتدائی بود .

د افغانستان کلتوري

پر علاوه کشف يک تعداد آثار پر ارزش
هيات بکشف يک خزينه از مسکوکات موفق
شدند که درميان يکطرف سفالي درزيو يک
ديوار پنهان شده بود اين مسکوکات که
مربوط به شاه يوناني اکاتو لکسراس است و به

۵- حفريات تاروسار حوضه :

حفريات وسروى حوزه باستانی تارو سيار
که توسط هيات باستانشناسي موسسه سميتونين
امريکا با اشتراك نمايندگان افغانسي صورت
ميگيرد در سال ۱۳۵۱ به کشف يک مسجدعالي
بر خوردند که اين مسجد از مساجد پر اهميت
منطقه بوده هيات بکشف تعداد زياد پارچه
گيچ بري و بعضي پارچه هاي کتبه مهرباب
موفق شدند .

۶- حفريات تپه سردار غزني :

اين تپه که تو سيط هيات باسيتا نشناسي
ايطالوي به همکارى نمايندگان مديريت
عمومي باستانشناسي افغانسي صورت ميگيرد در
دوره هاي سابق حفريات به کشف يک معبد
بودني مربوط قرن هشتم موفق شدند و يک
تعداد پارچه هاي مجسمه هاي دوره بوداني
را نيز کشف کردند در سال ۱۳۵۱ هيات بکشف
يک مجسمه خوابيده بودا که بودا در حال
رفتن به (نيروانا) نشان ميدهد کشف کردند
هيات در سال ۱۳۵۱ زياده تر مصروف ترميم
آثار مکشوفه بوده و تحقيقات ايشان در تپه
مذکور ادامه دارد .

۷- سروى مناطق سيستان افغانسي :

سروى مناطق سيستان افغانسي که از چند سال
بدين طرف تو سيط هيات باستانشناسي
پوهنتون بن صورت ميگيرد در سال ۱۳۵۱
طرز ساختمان کانال هاي باستاني را مطالعه
وبر علاوه يک نقش باستاني منطقه مذکور را
ترتيب نمودند ، هيات مذکور گندام حفريات
علمي را در منطقه مذکور شروع نکرده اند.
البته کشف بعضي از ظروف سفالي که در سطح
زمين بود و هيات مشغول مطالعه آن است
داراي اهميت خاص بوده زيرا اين منطقه
باستاني تابحال مورد کاوش قرار نگرفته است.

واپور ترميم آبدات تاريخي

مديريت عمومي باستان شناسي و حفاظت
تاريخي وزارت اطلاعات و کلتور در پهلوي
حفريات و تحقيقات باستانشناسي متوجه ترميم

بر علاوه کشف يک تعداد آثار پر ارزش
هيات بکشف يک خزينه از مسکوکات موفق
شدند که درميان يکطرف سفالي درزيو يک
ديوار پنهان شده بود اين مسکوکات که
مربوط به شاه يوناني اکاتو لکسراس است و به
گمان اغلب در هند ضرب زده شده در نوع
خود بي سابقه بوده زيرا تا به امروز از اين
نوع سکه در دنيا ديده نشده بود اين مسکوکات
بصورت بسيار عالي حفظ شده و قرار اظهار
رئيس هيات باستانشناسي فرانسوي که بعد
از ضرب ازان هيچ استفاده نشده است اين
مسکوکات همه نقره ني ميباشد .

۳- حفريات تپه سکندر واقع ميريجه کوت:

هيات باستانشناسي کيوتو اينو رستي
جاپان که از چندين سال در ولايت مختلف
افغانستان به حفريات آغاز نموده بودند در
سه سال اخير ساحه کاوشهاي خود را در تپه
سکندر مير يجه کوت ادامه داده و در سال
۱۳۵۱ به تعقيب حفريات گذشته خود بکشف
يک تعداد ظروف سفالي مربوطه دوره کوشاني
موفق گرديدند بر علاوه پارچه هاي مجسمه
شيواء و پروتي را که سال گذشته آن يافته
بودند بدست آورده و تقريباً اين مجسمه عالي
که از سنگ مرمر ساخته شده و در باين آن
چند سطر نوشته نيز ديده ميشود مکمل
گرديد .

۴- حفريات هيات مشترک افغانسي وشوروي:

هيات مشترک افغانسي وشوروي به تعقيب
حفريات سالهاي گذشته در امشک تپه و طلاء
تپه مزار شريف در سال ۱۳۵۱ به کشف
بهترين آثار نقاشي دوره کوشاني در امشک
تپه موفق گرديدند اين فرسک هاي که صحنه
هاي از زندگي قصر و شاهان محلي را ترسيم
ميکنند سيند بزرگي تاريخي دوره کوشاني و
بعداز کوشانيها بشمار ميرود . چون اين
فرسک ها از نقطه نظر تاريخي داراي اهميت
خاص است هيات مشترک تمام فرسک ها را
از محل اصل آن به تخنيک علمي جءاء کرده
و جهت ترميم وحفظ به لابراتوار مديريت عمومي
باستان شناسي بسه کا بل آوردند
که تمام پارچه هاي آن توسط ترميم کاران
افغانسي حفظ وبه از تشریح وعکاسي در موزيم
کابل به محل نمايش گذاشته ميشود .

وزارت کلتور

فتیوکی ئی دمطالبو او مضامینو او صحافت (می کپ-دیتینک) دښه والی په لوری پراخه گامونه اخستی اودلیدو وې: بریالیتوبه یسی لاسه کړیدی .

دهیواد ورځپاڼه دپایتخت یواځیني ورځپاڼه ده چه په پښتو ملی ژبه خپریږی اود خپرونو اساسی موقف او هدف ئی دپښتو نستان-دحقه داعیی دآواز پیاوړی کولو اود افغانی گټو او کلتور دساتنی څخه عبارت دی .

دهیواد ورځپاڼه اوس په اتو مخونوکی داخلی، خارجی خبرونه په داخلی او خارجی اوضاعو او پیښو باندي تبصری اجتماعی، اقتصادی، جنائی راپورونه، دپښتونستان دسیاسی او اجتماعی پیښو جریانات اوافغانی کلتوری مشخصات او مییزات خپروی .

په ۱۳۵۱ کال کی ددی ورځپاڼی منځنی تیراز پورخ کی یو نیم زروگڼو ته رسیدلی وچه د ۱۳۵۰ کال تیراز په تناسب دلیدو وې زیاتوالی شی .

دهیواد په ورځپاڼه کی د ۱۳۵۱ نشرواتی کال په جریان شو اختصاصی صفحی لکه ستاسو صفحہ، دپښتو نستان صفحہ، دپږ مختگونو صفحہ او دکلتور صفحہ نوی مینځ ته راغلی دی ورځپاڼی دهمدی کال په لړکی دژور نالیزم داساسانو سره سم دصحافت او ښکلا اهمیت هم ښه درک کړی اوپه دی برخه کی ئی دسیاسی اجتماعی او انتقادی کار تونو په نشرو لو سره خپله وظیفه دطباعتی او نورو امکاناتو په چوکاټ کی ترسره کړیده .

دی پښتو ورځپاڼی په ۱۳۵۱ کال کی تخمیناً لس زره یوسلو اوه شپیته ترافیکی ورک شوی او تجارتی اعلانونه نشرکړی په داسی حال کی چه دااعلاننو شمیرن په ۱۳۵۰ کال کی څه دپاسره اووزرته رسیده .

باید ویل شی چه په ۵۱ کال کی د ۵۰ کال په نسبت دااعلاننو په شمیرکی ترافیکی اوورک شوو اعلاننو زیاته برخه درلوده دی ورځپاڼی په ۱۳۵۱ کال کی دااعلاننو له درکه (۸۵۴۳۶۰)

افغانی عایدات لاس ته راوړی دی .
ددی ورځپاڼی عایدات دلگښت په نسبت ډیرکم دی دهیواد دورځپاڼی کالنی بودجه د ورځپاڼی دلگښتونو او ضرورتونو سره عیاره

وحفظ ابدات تاریخی کشور بوده همه ساله کوشیده تا آمده ابدات باستانی که معروض بهخطر است اقلا حفظ و از خرابی بیشتر جلوگیری نماید

په همین اساس در قدم اول رواق شرقی گازرگاه هرات را مورد مطالعه قرار داده و کار آنرا در سال ۱۳۵۱ دنبال نموده که نمائی شرقی رواق تکمیل و برای جصلو گیری از انهدام عقب رواق، ترمیم کاران مصروف حفظ ووقایه عقب رواق شدند که کار حفظ و ترمیم رواق در سال ۱۳۵۱ تکمیل و درسال جاری هیات ترمیم کاران افغانی مصروف تزینات و پاک کاری کاشی گازرگاه میباشند .

ادامه ترمیم بودائی ۲۸ متره بامیان :

هیات ترمیم کاران افغانی و هندی در سال ۱۳۵۱ مصروف پاک کاری مغاره های اطراف بودای کوچک بوده پاک تعداد مغاره که بهمرور زمان قشر ضخیم دود روی فر سکه را گرفته بود توسط ادویه کیمیای پاک و از زیر این قشر دود تصاویر زیبا نمایان گردید. برعلاوه هیات مصروف حفظ لباس بودای شیده که آن حصص را که در اثر حوادث جوئی و خرابکاری مردم صدمه دیده بود حفظ نمودند در جریان ترمیم دست راست بودائی ۲۸ متره هیات در داخل بازوی بودا به بعضی آثار باستانی بر خورد نمودند که بلا فاصله هیات حفریات افغانی تحت سرپرستی دوکتور هسپتمندی مدیر عمومی باستان شناسی به بامیان رفته و داخل بازو بودا راپاک و از میان آن پارچه ای زیبا از مجسمه ها واشکال بودا، راهبین وچند پارچه نوشته بدست آوردند که تحت مطالعه است .

در این سال نقشه کشی های مدیریت عمومی باستان شناسی مصروف تر تیب نقشه زیارت خواجه لای خوار در غزنی و مقبره سلطان عبدالرزاق غزنی بوده و پروگرام ترمیم و حفظ این آبد را در سال ۱۳۵۲ آماده ساختند .

دهیواد ورځپاڼه په ۱۳۵۱ کال کی

دهیواد ورځپاڼه چه د ۱۳۲۸ کال دحمل په اتمه نیټه په وړه قطعه کی دهمغه ایزی جریده په شکل تاسیس شوی دخپل نشراتی عمر په هسکو

د افغانستان کالني

اگر ماهه آنرا به نمایش قرار دهیم مترکسم خواهد شد در حالیکه هر یک مجموعه يك اطاق ق عليهه ضرورت دارد که به این حساب بششس موزیم دیگر برای آثار فعلیه لازم است . این پرسش ها از بس تکرار شده است اداره موزیم تصمیم گرفته است که خلاف پرنسیپ موزیم داری تاجای امکان آثار تحویلخانه هارا در تالار ها بطور ضیق نمایش دهد همچنان کوشش میشود از هر گوشه و کنار موزیم برای نمایش استفاده گردد .

از همین لحاظ است که در سال گذشته سه اثر برجسته ای خانم و کتبه های قندهار و آلت توالد و تناسلیو را به نسبت فقدان جای در اطاق بگرام و مدخل موزیم به نمایش گذاشتیم .

برای اینکه سه اثری آی خانم فمیده شود لازم است در باره آی خانم يك مقدمه بیان گردد .

مؤثرات هنر یونانی در افغانستان از دیر زمانی در هیكل تراشی های هده، بگرام و نقاشی های بامیان - هویسدا بوره اما الی ۱۹۶۵ باستانشناسان فرانسوی به کشف کدام شهر واقعی یونانی موفق نشده بودند ، روایتی مینی بر اینکه در کدام نقطه در شمال افغانستان به نزدیک های بلخ شهر یونانی وجود داشت (که بازماندگان اسکندر کبیر در آنجا پایتخت سلطنت یونان باختری را تشکیل داده بود)

همیشه حس کنجکاوی باستانشناسان را تحریک می نمود بالاخره کشف تصادفی يك مذبح از حوزهای خانم توسط يك دهقان ، باستانشناسان فرانسوی به اهمیت حوزه پی بردند .

ای خانم در باختر در ملتقای دریای کوچه و آمو موقعیت دارد ، در جریان حفريات بقایای دوشهریکی بر فراز تپه دیگری در کنار دریا از زیر خاک بیرون برآمد . بر علاوه این سیستم نهر های که شهر هارا آبیاری میکرد نیز معلوم گردید پلان این شهر با پلان آبیاری شهر دوره اروپای که شهر یونانی در سوریه واقع است به خوبی قابل مقایسه بوده می تواند از طریق دقیق ظروف

نهنگاری به ۵۱ کال کی دبودجی کمزور والی دهیواد ورخپانه دخیلو مرامونو ضرورتونو په تامین او دقلمی همکارانو په خوشحالساتلو کی خپل مقصد ته ونه رسیده هیله ده چه په ۵۲ کال کی دبودجی دزیاتیدو اود اعلانونو له درکه دزیاتو عایداتو دلاسته راتلو له امله نور دغه کمزوری او خپل مقصد ته دنه رسیدو احساس ونه کړی . ددی ورخپانی دپرسونل په شمیرکی د ۵۰ کال په نسبت په ۵۱ کال کی دلیدو وپه تغیرنه دی راغلی د مسلکی پرسونل کمبودم ددی ورخپانی دمشکلاتو له چملی څخه دی چه په روان کال کی نی درفع کولو پس منظر روښانه ښکاري .

موزیم کابل

گرچه موزیم کابل از نگاه حفریات و خریداری غنی شده می رود مگر مشکل فقدان جای کافی و نداشتن عمارت درست و پرسونل کافی بر مشکلات آن افزوده می رود باید مشکلات موزیم گوشیده تا موزیم کابل روزی به موزیم های اروپایی همسری نماید .

يك رجحان موزیم کابل اینست که آثار آن علاوه بر زبانهای ملی به زبانهای انگلیسی و فرانسوی نیز تشریح گردیده است که به این ترتیب برای سیاح بین المللی فهم آن آسان گردیده است .

باید تذکار داد که نظر مشاهده کنندگان داخلی و خارجی موزیم کابل از هم فرق دارد خارجیان عموماً بعد از مشاهده موزیم کابل می گویند : نمایش آثار بسیار جالب است ترتیب آن طوری است که میتوان بخوبی هر مجموعه را بذات خود ارتباط آنرا با دیگر مجموعه ها فهمید .

مشاهده کنندگان داخلی بسادگی میگویند آیهامه آثار موزیم کابل همین است : بچواب شان میگویم خیر، روی پرنسیپ جدید موزیم داری از هر مجموعه ۲۰ - الی ۳۰ فیصد آنرا بنمایش گذاشته ایم باقی همه آن در تحویلخانه است زیرا اگر آثار به طور ضیق بنمایش گذاشته شود مشاهده کننده خود را درجسز هیات گم می کنند .

وزارت کلتور

آن رب النوع سبیل (Cynele)
بآلای عراده که ئیرآن آنرا کشی می نماید
ایستاده نشان داده شده است و در مقابل آن
مذبح وجود دارد، در قسمت بالایی قاب خداوند
آن آفتاب، مهتاب به نظر میخورد، این صحنه
مراسم قربانی رادریشگاه سبیل الهه یونانی
تمثیل میکند .

اثر سومی پایه ستون Pillier Hermaïque
رب النوع یونانی یعنی هرمز را تمثیل مینماید ، از
این آثار از چمنار یوم ای خانم کشف و به قرون
سوم ق م متعلق است .

در مدخل موزیم دو کتیبه یونانی مکتوفه
قندهار نیز به نمایش گذاشته شد .

اولی که عبارت از کتیبه مکتوفه سر پوزه
قندهار است که اصل آن بالای يك صخره بزرگ
حك شده است و هنوز بجای خودش جایجا ست
چون انتقال آن بکابل مشکل بود، مدیریت عمومی
موزیم ها نقل آنرا به نمایش گذاشت . این
نخستین کتیبه یونانی است که بهار اول در
۱۹۵۶ توسط يك معلم لیسه قندهار کشف
گردید . از متن آن پیداست که جمله فرامین
آشرو کاست که دستورهای مذهبی خویش را
به مردم توضیح نموده است . قبل از کشف این
کتیبه حدس زده میشد که دین بودایی در اوایل
قرن اول عیسوی در افغانستان نفوذ کرده است
لیکن با کشف این کتیبه فهمیده شد که دین
بودایی در قرن سوم ق م توسط مبلغین آشوکا به
افغانستان انتشار یافت این کتیبه دارای دو متن
است . الف یونانی ب : آرامه یی یونانی دارای
(۴) سطر و آرامی دارای (۸) سطر میباشد .

ترجمه متن یونانی آن از اینقرار است ده
سال تمام گذشت پادشاه پیوداسیس به مردم
دلسوزی خویش را او نمود کرد . بعد از آن
مردم را پرهیز کار ساخت و همه مردم روی
زمین از آن مستفید شدند و شاه گشتن موجودات
رامنح قرار داده و مردم و شکاریا ن و ماهی گیران
شاه از شکار دست کشیدند و آنها بیکه صاحب
کنترول قدرت خود نبودند در حیطه قوه خویش
از گشتن موجودات امتناع ورزیدند و بالای نفس
خویش فایق آمدند و اینها همه مطیع و فرمان
بردار پدر و مادرو سالخورده گان گردیدند ، بر
خلاف آنچه در گذشته بودند ، از آنوقت به بعد

سفالین و دیگر اشیا به شمول تیرا کوتا
خشیت های سفالین که در پوشاندن بام به کار
برده میشود (این خشیت های سفالین با خشیت های
سفالین که در خود یونان بکار برده میشد به
صورت حیرت آوری شباهت دارد) .

اجزاء و پارچه های تهباد و سر ستونها ی
کورنتین و غیره بدست آمد .
پروفیسر برنارد رئیس هیات باستا نشینا سی
فرانسوی بصورت قاطع تاریخ این شهر را در
دوره بین قبل از میلاد و بعد از میلاد تشخیص کرد
و این دوره بسیار درخشانده و در حقیقت دوره
معراج کلتور و ثقافت سلطنت های یونان باختری
افغانستان بود، که در سابق صرف از روی
مسکوکات قلمه زال ، قندز و تزکرات بعضی
مورخین دوره کلاسیک معلوما تی بدست بود .
تاکزون که حفريات ای خانم دوام دارد سال
بسال پرده از روی مدنیت و ثقافت یونان باختری
که مورخین از سالیان دراز متنادی در جستجوی
آن بودند برداشته میروند و آن تمدن را با تمام
شکوه و عظمت آن بعلاقه مندان نمایان میسازد .
سه اثر برجسته این حوزه که به موزیم کابل
انتقال و به معرض نمایش قرار گرفت عبارت
از کتیبه یونانی مجسمه هرمس Herms
و يك عدد قاب نقره یی طلا کوب است .
کتیبه ای خانم بزبان و رسم الخط یونانی
روی سنگ اهاك حك شده و از معبد يك قبرمان
موسوم به کینیاس (Kineas) که
موسس شهر بود کشف نمود .

متن سمت راست کتیبه که يك اندرز است
چنین ترجمه شده است .

در طوف لیت خوب تر بیت گسیر
در جوا نسی اتکا به خود داشته باش
در پیری نا صبیح خوب باش
بیغم از جهان خواهی رفت
ترجمه متن سمت چپ از اینقرار است :
این است گفتار خرد مندانه گنشستگان
مشهور دلف مقدس . قسمت اول کتیبه عبارت
از متن اخلاقی است که بر سر دروازه معبد اپولون
در دلف (Delphes) حك شده است و کلیرك
(Clerique) فیلسوف یونانی شاکرد
ارسطو این متن را از دلف نقل و در اطراف
۲۵۰ ق م به ای خانم کنار دریای آمو آورده و
درین لوحه سنگ حك گردیده است .
اثر دوم یعنی قاب نقره یی طلا کوب که در

د افغانستان کالی

مربیون پلران ومادران شان حرمت میگذاشتید ایشانرا تقدیس میکردند وعزیر میداشتند و استان شانرا ومهران شانرا فریب نسیمیدادند و با ملا زمین خویشین با ملا طفت و سلوک نیک رفتار می نمو دند اگر از زمره آنهاست که چنین رویه راشعار خود ساخته بودند بعضی میمردند و تعمید میگرددند دیگران به آنها توجه نکردند اما پادشاه خیلی متاثر میگردد و طوریکه در نباد دیگر اقوام است ....

نمایش الت تولدو تناسل :

درهند وزیم شیوا همانطور که خداوند مرگ است رب النوع توالدینز میباشند . علامت پرستشین و ازین لحاظ برهمن لنگام **Lingam** میباشند که الت تولدو تناسل رجولیت است و آن عبارات است از ستونهای استوانه شکل که از سنگ میتوانند در معابد در جایگاه مقدس نهاده پرستش میکنند .

حکایات درین باره بسیار است یکی آن اینست که چون شیوا همیشه بهمسر خود کمال علاقه داشت و از او جدا نمیشد یکی از اولیا بهریکو او را لحن کرد و از اثر نفرین او به این صورت درآمد که رمز شهوت پرستی است این اثر از سنگ مرمر سفید هیکل تراشی شده واز تکاب کشف گردیده است . انتشار شش نوع پست کارت :

به معاونت فنی ومالی زوهو پرسس مدیریت موزیم ها برای اولین بار شش نوع پست کارت رنگه از بهترین آثار موزیم کابل را انتشار داد سعی به عملی آید تا انتشار این نوع پست کارت ها که برای معرفی موزیم کابل خیلی مفید است دوام یابد .

موجودی علمی آثار موزیم کابل :

در سابق وضع آثار موزیم طوریکه سیستم جدید موزیمو گرافی ایجاب میکند نمایش وتنظیم نیافته بود ودر باره موجودی علمی آثار وترتیب کارت های آن توجه نشده بود، با وجود تشکیلات محدود و نداشتن پرسونل کافی موزیم در این سالهای اخیر سیراكتشاف خویش را پیموده ومی پیماید .

کلکسیون های موزیم کابل که به تعقیب آثار بگرام ، مندیکک ، هده ، تبه خزانه به سیستم کار توتیک ترتیب شده است قرار ذیل است :

روی این اصل به بهترین وجه زندگی سودمندی خواهند کرد متن زبان آرامه یی نسن دارای همین مفهوم است .

درسال ۱۹۶۸ کتیبه دیگری یونانی از شهر قدیم قندهار طور تصادفی کشف گردید این نیز کالینگا (**Kalinga**) به زبان یونانی حک قسمتی از فرامین اشوکاسیت که بعد از فتح گردیده است درین کتیبه که سر و آخر آن نامکمل است عبارت ذیل خوانده میشود :

(... تقوی وحاکمیت بر خود در همه مکاتب تفکر) آنکه حاکمیت به زبان خود دارد ، بخود نیز حاکم است از خود تعریف نکنید و بر هر موضوع که باشد کسی را توهین وبی قدر نسازند چه این بیسوده است، وبهر صورت بهتر است خود را به تعریف وتمجید دیگران مجبور کرد و آنها را بی ارزش نخوانند در صورت اجرای چنین امری به بزرگواری خود بی افزایسند و دیگران را بخود جلب میکنید تخطی از چنین امری شهرت دیگران را برهم میزنند وخصومت ایشان را بخود متوجه میکنید آنانکه از خود تمجید و دیگران را بی ارزش میخوانند با فرط خود پسنندی رفتار میکنند اگر خواسته باشسد از دیگران بیشتر بدرخشند موجبات ضرر بخود رافراهم میکنند لازم است بخود احترام قایل گردید و بریک از دروس دیگران مستفید شویم .

اگر چنین میشود که دانش خود را ب دیگران انتقال دهیم بفضل وفضلیت خود افزوده میباشیم و برای اینکه تقوی رهنمون گردد باید به آنانکه این رویه را شیوه خود قرار میدهند از توصیه سفارش سهل انگاری نکنیم .

درسال هشتم سلطنت خود **Piodasses** کالینگا **Kalinga** را فتح کرد یکصد و پنجاه هزار نفر دستگیر وتعمید گردیدند و صد هزار دیگر کشته شدند و تقریباً همین اندازه مردند پس از این وقت تقوی وترحم بوی اثر نموده بر آن فشار وارد کرد بهمان صورت که به مینظر کنار جو یی از مردم امر صادر میگردد برای تقوی و فعلایت مزید بزل مساعی مینموده، و این راپادشاه هم با کمال غصه احساس کرده بود پراهمن ها **Brahmanes** سران ها **Sramanes** و دیگر اشخاص که در **Kalinga** سکونت داشتند وقت خود را وقف تقوی میکردند ، بایست آنانکه سکونت داشتند منافع پادشاه را در نظر میگرفتند به

وزارت کلتور

تهیه البوم موزیم کابل : در نظر اسیت از بهترین آثار موزیم کابل يك البم تهیه و تدوین و انتشار یابد در شماره تاکیون يك تعداد عکس های سیاه و سفید آن تهیه و بالای آن کار میشود.

خریداری آثار عتیقه : در جریان سال ۱۳۵۱ هشت عدد آثار عتیقه و آتنو کرافی به مبلغ (۳۵۲۰۰) افغانی برای موزیم کابل خریداری شد که از آن جمله قدح های نقره نورستانی خیلی جالب است .

همچنان به تعداد سی و دو قلم آثار عتیقه مربوط به هنر اسلامی برای موزیم هنر اسلامی غزنی به مبلغ (۶۶۷۰۰) افغانی خریداری شد. آثار مذکور اکثراً متعلق بدوره غزنویان بوده و بالای هنر غزنوی روشنی زیادی میندازد در بین این مجموعه يك عدد افتابه يك عدد اونگك، کاسه و چراغ آن خیلی مهم و دلچسپ است .

اقدامات ساختن يك عمارت برای موزیم هرات

موزیم هرات از خود عمارتی ندارد آثار آن یکی از اطاقهای حکومت هرات گذاشته شده است مدیریت عمومی موزیم داخل پلان انکشافی چهارم اقدامات ذیل را برای ساختن موزیم جدید هرات بعمل آورد: منظوری سه چریب زمین را از زمین های مخروبی مدرسه سابق فخرالمدارس که در کنار منار های مدرسه سلطان حسین و منار مدرسه شاهرخ و بارك بهزاد واقع است حاصل نمود کار تعمیر آن در سال ۱۳۵۲ آغاز خواهد شد .

عمارت جهان نما و ترمیم و تعدیل آن به يك

موزیم :

عمارت جهان نما واقع خلم به اثر پیشنهاد مربوط مدیریت عمومی موزیم ها گردید و رسماً عمارت و باغ مذکور توسط هیات مختلط موزیم و وزارت تسلیم مستخدمین مربوط گردید .

آثار بامیان فیض هاو فوتو های آن ترتیب شده است فنند قسیتان ، شترك ، و پایتاوه البوم و فیض های آن تهیه شده است .
تیه مرجان فیض و فوتو های آن تهیه شده است .

کمه دکه - فیض و فوتو های آن تهیه شده است .

قندز - فیض و فوتو های آن تهیه شده است . مسکوکات قبل از اسلام در کتاب اساس درج و کارت های آن ترتیب شده و متیاقی مسکوکات اسلامی در داخل روک ها به صورت مرتب گذاشته شده است .

آثار اسلامی (لشکری بازار) فهرست ترتیب و تنظیم شده است ، آثار اسلامی غزنوی شهر غلغلله ، میمنه ، تشریح علمی شده است و يك تعداد الماریا نیز برای آن ساخته شده و آثار اسلامی تنظیم گردیده است در یکی از دهلیز های موزیم برای ترتیب و تنظیم تیکر های الماری مخصوص ساخته شده است و تیکر های مندیگك ترتیب علمی و در آن مرتب شده است .

تیکر های قبل التاريخ ده موراسی غندی قره کمر و شمشیر غار نیز فهرست شده است .
تهیه کنلاک مسکوکات کوشانی :

در جریان امسال یک نفر متخصص مسکوکات مربوط موسسه برتانوی به افغانستان جهت تاسیس آن موسسه به کابل آمد با استفاده فرصت با امر شعبه مسکوکات موزیم کابل از موزیم های و لایات بلخ ، هرات قندهار دیدن نمود .

مسکوکات قبل از اسلام موزیم های فوق الذکر را تشخیص و ترتیب نمودند .
بر علاوه موزیم های فوق الذکر در شعبه مسکوکات موزیم کابل نیز مطالعاتی درین مورد بعمل آورد ،

ولسی جرگہ

جہت اینکه قانون مامورین دو لت از مجلس بگذرد بکار خود ادامه دهد .

۶- در جلسه روز ۲۱ اسد ۵۱ نسبت ازدیاد و تراکم موضوعات اجندا فیصله شد که ایام کارمجالس عمومی از ۱۲۲الی ۲۹ اسد تمدید یابد .

بروز ۲۹ اسد ۵۱ اجلاس دوم سال سوم دوره سیزدهم خاتمه یافته وکلا بر خصی تابستانی خود آغاز کرد ند .

اجلاس اول سال چهارم دوره سیزدهم اولسی جرگہ اصلا بروز ۲۲ میزان ۵۱ به نطق والا حضرت شہزادہ احمد شاہ وکیل مقام سلطنت درحالیکہ یک تعداد وکلا وسنا تورا ن به اعضای کابینہ وقوہ قضائہ حضور داشتند افتتاح گردید درین اجلاس علاوه بر بعضی موضوعات داخلی اولسی جرگہ مجموعا پنج جلسہ عمومی دایر گردید .

۱- درجلسہ روز یکشنبہ ۲۸ عقر ب ۵۱ در مورد موافقت نامہ های اخذ قرضہ های خارجی به قرارتی بحث و تصاویری بعمل آمد .

الف- موافقت نامہ قرضہ پنج ملیون و یکصد و پنجاہ ہزار دالر جہت تمویل امور پروژہ انکشاف زراعتی چارہ رہ وگورگان .

ب: موافقت نامہ قرضہ انکشاف چارملیون و ہفتصد ہزار دالر بانک جہانی برای تکمیل پروژہ خان آباد وگندز .

ج: موافقتنامہ قرضہ بیست ملیون کرو ن دنمارکی برای تمویل یک عدہ پروژہ بشمول اعمار مسلخہرا ت .

د: موافقتنامہ قرضہ پنجاہ ملیون ما رک آلمانی برای مصارف و خریداری مواد استہلاکی پروژہ های مربوط .

۲- درجلسہ روز دوشنبہ ۲۹ عقر ب ۵۱ فیصلہ شد کہ در مورد موانع ومشکلات حجاج افغانی از حکومت استیضاح صورت گیرد استیضاح صورت گرفت این فیصلہ ناشی از پیشنهاد فوری بودکہ یک تعداد وکلا نظر بمراجعات حجاج بہ مجلس عمومی تقدیم کردہ بودند .

اجلاس دوم سال سوم دوره سیزدهم اولسی جرگہ بتاریخ ۲۲- حوت ۱۳۵۰ شروع و تا ۲۹ اسد ۱۳۵۱ دوام داشت .

درین اجلاس مجموعا شش جلسہ عمومی دایر گردید ونسبت تراکم کار وموضوعات مختلفہ داخل اجندا بروز ۲۱- اسد ۱۳۵۱ کہ باید قانونا شوری بہ تعطیل تابستانی آغازمی کرد تا ۲۹ اسد ۵۱ ایام کار مجالس عمومی تمدید یافت .

تصاویریکہ در شش جلسہ عمومی اولسی جرگہ بعمل آمده است قرار آتیست :

۱- برعلاوہ بعضی موضوعات داخلی وغور برپیشنہادات فوری وکلاء وامور انجمن های پانزدہ گانہ اولسی جرگہ در جلسہ روز دوشنبہ ۱۸ ثور ۵۱ در اثرپیشنہاد یک نفر وکیل ،انجمن های مراقبت غلہ وعلوفہ و تحقیق بانک زراعتی ،لغو گردید وهمچنان درین جلسہ موضوع شمولیت بعضی از وکلا بہ انجمن های مربوط تائید شد .

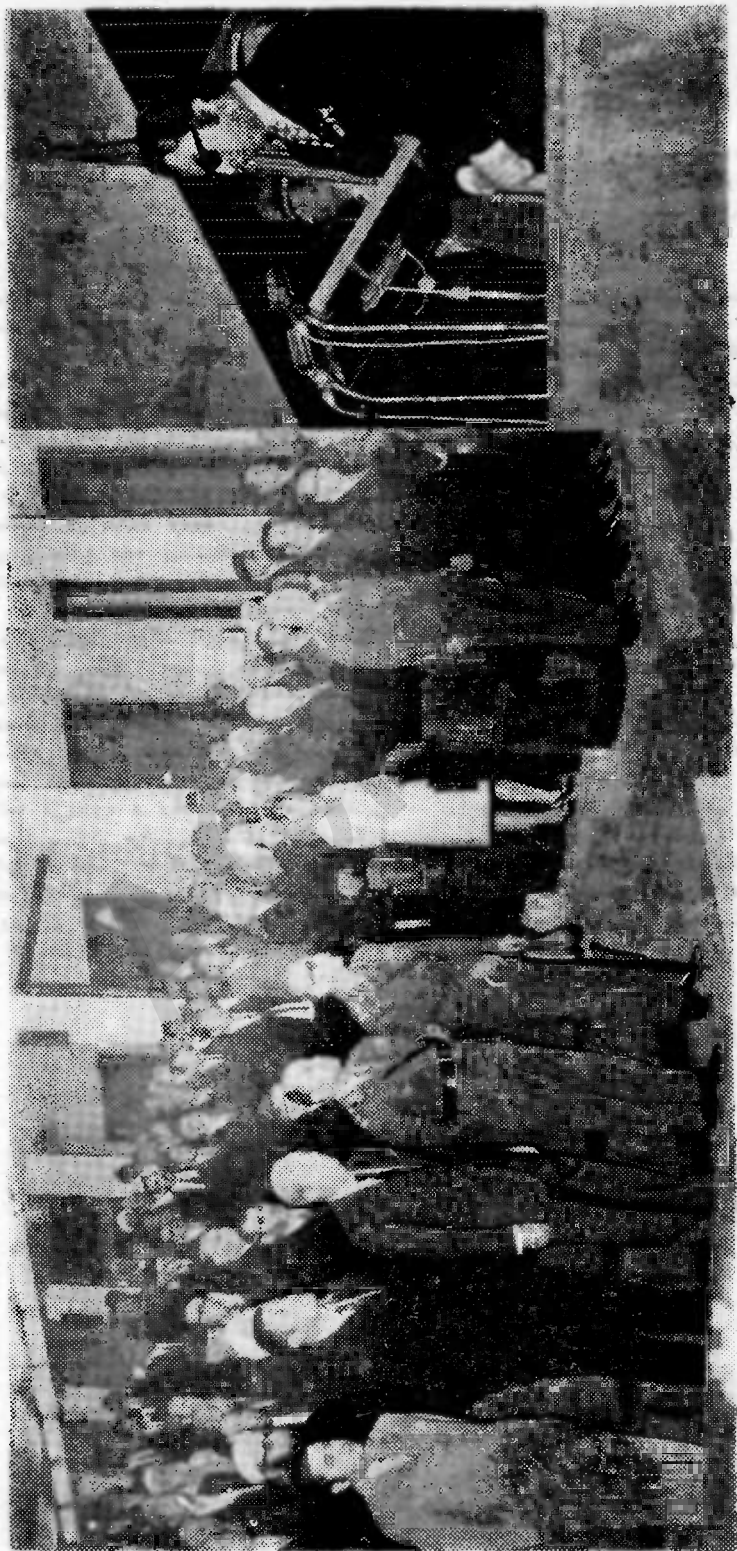
۲- درجلسہ روز دوشنبہ ۲۵ ثور ۵۱ نیز موضوع شمول بعضی از وکلا بہ انجمن مطرح بحث قرار گرفته وبہ تصویب رسید .

۳- درجلسہ یکشنبہ ۳۱ ثور ۵۱ موافقت نامہ کرینت شش ملیون ویکصد ہزار دالر برای خریداری یکصدہزار تن گندم از امریکا بعد از بحث وغور مزید بہ تصویب رسید . همچنان درین جلسہ شمولیت یک تعداد وکلا بہ انجمن ها تائید شد .

۴- درجلسہ روز یکشنبہ ۱۴ جوزا ۵۱ درمورد تسوید قانون معارف وپوهنتون ها بحث بعمل آمد . چون تسوید قانون متذکرہ خلا های قانونی داشت ، چنین تصویب گردید تا بعداز غور مزید انجمن مربوط حکومت ایسن قانون رامکمل تر تسوید نماید .

۵- در جلسہ روز سه شنبہ ۱۷ اسد ۵۱ فیصلہ شد کہ برعلاوہ روز های معین مجلس عمومی بروز های چهارشنبہ وپنجشنبہ ہر ہفتہ نیز

والا حضر تشہزادہ احمد شاہ دہلیکت دمقام وکیل دشوری دظہورم کمال دلمہری اجلاس دپرائیستلو پھوقت گی
«میزان» ۱۶۴

د افغانستان کالني

بعد از يك سلسله مباحثات در مورد چگونگي طرز العمل مجالس راى اعتماد اولسي جرگه باكثريت ارايه حكومت مؤظف بدون اينكه بالاى خط مشى و اعضاى كابينه آن بحث زايد صورت گيرد راى اعتماد داد .

بعد از ختم راىگيرى بالاى موضوع راى اعتماد بحكومت جديد به پيشنهاد ښاغلى محمد موسى شفيق صدراعظم جديد بالاى بودجه سال ۱۳۵۱ دولت مذاكراتي صورت گرفت ونظر مشورتي مشرانو جرگه در مورد بودجه سال ۵۱ با در نظر داشت نظر انجمن بودجه و مالي اولسي جرگه تائيد وتصويب گرديد وبابن ترتيب بودجه سال ۵۱ دولت از مجلس عمومي اولسي جرگه گذشت .

سپس به پيشنهاد اولسي جرگه موافقتنامه يكصد مليون روبل كه قبلا بين حكومت شاهي افغانستان واتحاد شوروي سو سيا ليستي براي تمويل پروژه هاي انگشافي پلان پنجساله چهارم مواد استبيلاكي بعمل آمده بود به مجلس قرائت وبدون بحث و ابراز نظر كه وقت مجلس را ميگرفت باكثر است اراء به تصويب رسيد كه به بيانيه امتنانيه صدراعظم جديد استقبال گرديد .

در ختم مجلس در حاليكه صدراعظم و اعضاى كابينه جديد هم حضور داشتند پوهنوال دكتور محمد عمر وردگ رئيس ولسي جرگه بيانيه اختتاميه وو داعيه خود را به مناسبت ختم اجلاس اول سال چهارم دوره سيزدهم قرائت ومجلس ختم شد .

۳ در جلسه روز يكشنبه ۱۹ قوس ۵۱ وقتي حكومت مؤظف به اولسي جرگه اطلاع داد كه اعضاى كابينه خود را تشكيل وجهت تقديم خط مشى خود حاضر است به اولسي جرگه براي معرفي كابينه بيايد در مورد چگونگي مجالس راى اعتماد بحث بعمل آمد وتصاميي اتخاذ گرديد .

۴- در جلسه روز ۳ شنبه ۲۱ قوس ۵۱ ادامه جلسه قبلي در مورد طرز بوخورد وكلا بحكومت مؤظف وجر يانات مجالس عمومي به منظور ارائه خط مشى ومعرفي اعضاى حكومت مباحثاتي صورت گرفت همچنان درين جلسه در مورد نشر و اعلام نشر جريانات مجالس راى اعتماد توسط راډيو افغانستا ن بفرض اطلاع عامه پيشنهادات مختلفه به مجلس ارائه وروى آن غور گرديد .

در جلسه قبل از ظهر روز مذكور حكومت مؤظف در تالار بزرگ اولسي جرگه حاضر وخط مشى خود را بحضور نمايندگان ملت ايراد و اعضاى كابينه حكومت مؤظف را باعضاى مجلس معرفي نمود .

درين جلسه به ملحوظ اينكه روز ۲۲ قوس ۵۱ دوره كار اجلاس اول سال چهارم خاتمه مي پذيرد و وكلا قانونا بر خصتي زمستاني آغاز ميكنند پيشنهادي مبنى بر تمديد ايام كار اولسي جرگه جهت مطالعه وتصويب بودجه سال ۱۳۵۱ دولت به مجلس تقديم وروى آن بحث بعمل آمد .

۵- در جلسه روز ۴ شنبه ۲۲ قوس ۵۱

مشرانو جرگه

تجارتی بانک و به تاریخ چهار فور نمایندند وزارت فواید عامه در جلسه انجمن اشتراك ك کرده و در موضوعات مورد بحث ، هر کدام در حصه خود به سوالات اعضاء توضیحات بدهند .

در جلسه عمومی تاریخی ۲۳- حمل مشرانو جرگه که بریاست سناتور عبدالهادی داوی رئیس مشرانو جرگه دایر گردیده ، سناتور حبیبالله هیلمند منشی از داخل اجندا اقدامات هیات اداری مشرانو جرگه را در موضوع محل رهائش سناتوران به مکروریان ، با شرح سوابق آن ، به اطلاع مجلس رسانید که در نتیجه بعد از يك سلسله بحث ، سناتور محمد اسماعیل مایار پیشنهاد نمود که بغرض پیدا کردن راه حل این موضوع ، ایجاب می نماید که سناتور حاجی محمد شمکنی ، سناتور نور احمد ستا نکزی ، سناتور میرامین الدین انصاری ، سناتور حبیب الرحمن ناصری و سناتور شیر محمد نیمروز به معاونت هیات اداری يك باردیگر در این قسمت ، اجراء مقتضیه ر امری و معلومات لا زمه را جمع آوری نموده و بعداً نظریه خود را بصورت مکملتر به مجلس عمومی تقدیم نمایند . این پیشنهاد به اکثریت آراء تایید گردید . در جلسه تاریخی روز مذکور انجمن امور خارجه و بین المللی در حالیکه سناتور عبدالهادی داوی رئیس مشرانو جرگه نیز اشتراك داشت بناغلی محمد موسی شفیق وزیر امور خارجه اشتراك ورزید و در مورد اوضاع اخیر نیم قاره و اوضاع پښتونستان اعضاء انجمن از اوسولاتی نمودند . کذا

بناغلی نعمت الله پژواک والی کابل و بناغلی محمد کبیر نورستانی ښاروال سر پرست کابل و بناغلی باز محمد شیردل نجرا بی معاون ریاست تقیثش ښاروالی به ساعت دو بعد از ظهر در جلسه انجمن داخله و ښاروالی های مشرانو جرگه اشتراك نموده در مورد کمی وزن نان و تخلف خبازها از مقررات ښاروالی بسوالات اعضاء انجمن توضیحات دادند . در نتیجه تعاطی افکار انجمن توصیه

انجمن امور عدلی و قوانین مشرانو جرگه بتاريخ ۸ حمل از ماده ۱۶- الی ماده ۲۸ اصول وظایف داخلی مشرانو جرگه را تحت غور قرار داده با تعدیل و ترمیم بعضی از مواد فیصله خود را صادر نمود . انجمن امور مالی و بودجه در اطراف بودجه عادی و انگشافی سال ۱۳۵۱ دولت مطالعاتی نموده در نتیجه تجویز نمود که بساعت ۱۰ قبل از ظهر ۱۲ حمل وزیر مالیه رئیس بودجه و رئیس عواید آن وزارت در جلسه انجمن اشتراك نمایند .

در جلسه عمومی سیزده حمل مشرانو جرگه که بریاست سناتور عبدالهادی داوی رئیس مشرانو جرگه دایر گردید سناتور عبدالباقی مجددی در اطراف بارانهای زیاد و سیلابها و خسارات مالی و جانی که ازین ناحیه به اهالی ولایت هرات عاید گردیده بسو د مشاهدات و معلومات خود را ضمن ایسرا د بیانیه مفصلی به مجلس ارائه و ضمناً علاوه نمود اگرچه حکومت و سره میاشیت حتی المقدور در این راه و برای چاره جویی آن اقدامات فوری و مفیدی بعمل آورده و لسی خسارات علیده قابل غور و تعمق مزید میباشد هیات اداری باید درین خصوص به حکومت مراجعه نماید که در نتیجه هیات اداری این مسئله را تایید و قبول نمود .

پس از اینکه در اطراف موضوع يك سلسله بحث بعمل آمد در نتیجه به اتفاق ارائه تصویب شد که چون مشرانو جرگه در موقع خشکسالی نیز پیش قدم گردیده سناتوران از معاش خود اعانه داده بودند برای این منظور هم داخل يك لسته اعانه جمع آوری گردد . بعداً جلسه بصورت سری دایرو به ساعت دوازده و نیم ختم گردید .

در انجمن سمع شکایات : بر يك تعداد عرایض - مراجعین ، غور و فیصله بعمل آمده ، علاوه انجمن تجویز نمود که به تاریخ ۲۶ حمل رئیس املاک و اسکان وزارت داخله و بتاريخ ۲۸ حمل مستوفی ولایت کابل و بزوز ۲۹- حمل نمایندند باصلاحیت پښتنی

د افغانستان کالنی

زمنستانى تنظيم گريده فعلا از اجندا خارج گورد اما باساس تجویز سناتور محمد اسماعیل مایار سناتور محمد کریم کوهی سناتور میر احمد مولایی سناتور امین الدین انصاری و سناتور احمد ستانگزی اینصو ضوع د در جلسه انجمن سمع شکایات که به تاریخ ۲۹ حمل وزیر مالیه نیز دران اشتراک و مشکلات مردم ولایت غور دران مطرح میگردد طبق روحیه اکثریت مجلس عمومی اعضای اصلی و فرعی انجمن دراین مورد نیز با وزیر مالیه تعاطی افکار نمایند نتیجه مذاکرات و راه حل بعضی نکات مورد علاقه این مسئله را تحت مطالعه مزید قرار داده و نظریه شان را به مجلس عمومی تقدیم نمایند . بعداً درخواست استعفای بعضی از سناتوران از انجمن ها و شمولیت شان بصورت انجمن های دیگر قرائت گردید بعد ازیک سلسله بحث با اکثریت اراء فیصله شد که چون اصول و وظایف داخلی مشرانو جرگه عاید باندازه شمول سناتوران در انجمن ها استعفی و باقی نکات مورد بحث این جلسه صراحت کامل دارد بنابران طبق روحیه اکثریت مجلس دراین موضوع دارالانشاء و روسای انجمن ها طبق مصراحت اصول و وظایف داخلی تجدید نظر و با در نظر داشتن روحیه و اصول و وظایف نتیجه ربه مجلس عمومی تقدیم نمایند .

در اخیر موضوع معاش سناتور باز محمد ناصری که از ابتدای دوره عضویت مدتی باقیمانده بود به مجلس تقدیم ولی در آنسر یاد داشت رئیس مجلس که از طریق اداری قبلا معاش نامبرده اجرا گردیده موضوع از اجندا خارج شد .

انجمن های امور مالی و بودجه و دفاع ملی و فواید عامه مشرانو جرگه بتاریخ دو فور جلسه کرده بر موضوعات مربوط غور و تدقیق نمودند .

در انجمن دفاع ملی و فواید عامه برید جنرال محمد قدیر خلیق قوماندان عمومی قوایکا را اشتراک نموده در مسایل مربوط به قوایکا از قبیل چگونگی تشکیل و حل پرابلم تربیه عسکری افراد آن و غیره بسوالات اعضای انجمن جواب گفته بعضی سوالات را غرض ارائه جواب با خود برد .

نمود که بناروالی کابل ، مقررات بناروالی را مطابق تجاویز قبلی با لای خیاژها چینه عملی و تعقیب نماید .

والی و بناروال سر پرست کابل ا یسن توصیه انجمن امور داخله و بناروالی های مشرانو جرگه را استقبال نموده مراقبت و همکاری مداوم خود را در این امر وعده دادند .

انجمن های امور مالی و بودجه ، سمع شکایات ، دفاع ملی ، مشرانو جرگه به تاریخ ۲۶ حمل جلسه کرده بر موضوعات مربوط غور و تدقیق نمودند . در انجمن امور مالی و بودجه بناغلی میاحسین مجددی رئیس عمومی ارزاق و احتیاجات عامه اشتراک نموده ، راجع به سر مایه بیلانس سال های گذشته نفع و ضرر و بودجه عادی سال ۱۳۵۰ - آن ریاست بسوالات شفاهی اعضای انجمن توضیحات داده جواب سوالات تحریری را که قبلا بعمل آمده بود برای مطالعه اعضای انجمن تقدیم نمود که پس ازیک سلسله بحث و مذاکره یکده سوالات تحریری دیگر بغرض ارائه جواب بوی تسلیم گردید توضیحات رئیس ارزاق با جوابات تحریری که به انجمن تقدیم نمود طرف قناعت واقع گردید . در اخیر انجمن تجویز نمود که قبل از ظهر روز بیست و نهم حمل رئیس تصدی رئیس بودجه و رئیس عواید وزارت مالیه در جلسه انجمن حاضر و در مورد سوالاتی که بسو وزارت مالیه راجع میشود به پرسش های اعضای انجمن جواب بگویند .

در جلسه عمومی تاریخی ۲۷ - حمل مشرانو جرگه که ریاست سناتور عبدالهادی داوی رئیس انجرگه دایر گردید . سناتور حبیب الله هیلمند منشی مجلس از دا خیل اجندا نظریه انجمن فرعی را که به وسیله انجمن زراعت مشرانو جرگه تائید و در اطراف موضوع خشکسالی و مشکلات مردم ازین ناحیه بحث و پیشنهاداتی را در زمینه مطرح نموده بود به مجلس قرائت کرد .

پس ازیک سلسله بحث اکثریت ارائه مجلس باین نتیجه رسید که چون درین موضوع مشرانو جرگه قبلا اقداماتی و حکومت نیز اجراء مقتضی راحتی الامکان مرعی نموده لهذا این نظر یه که قبل از آغاز رخصتی

شورای عالی ورئیس پوهنتون مذاکرات با آنها مجدداً آغاز میگردد .

در جلسه عمومی بتاريخ ۱۰- نور مشرانو جرگه که به ریاست سناتور غلام نبی ناشر نایب اول مشرانو جرگه دایر گردید سناتور حبیب الله هیلمند منشی نظریه مشور تسی انجمن امور مالی و بودجه را عاید به بودجه عادی سال ۱۳۵۱ دولت باملحقات آن در جلسه قرائت نمود .

سناتوران در زمینه به نوبه خود تاساعت یک بعد از ظهر ابراز نظر نمودند و بحث بیشتر به جلسه آینده موکول گردید .

انجمن های سمع شکایات بودجه و مالی عدلی و قوانین مشرانو جرگه بتاريخ ۱۱ نور تشکیل جلسه کرده و بر موضوعات مربوط غور و تدقیق نمودند .

در انجمن سمع شکایات تورن جنرال عبدالغنی رئیس تشکیلات و وگروال بابجی مدیر عمومی اکمالات و وزارت دفاع ملی اشتراک نموده عاید بعرض یکنفر جلبی زیر بیرق بسوالات اعضای انجمن توضیحات مفصل دادند .

همچنان بناغلی غلام احمد مدیر املاک دولتی ریاست املاک و اسکان وزارت داخله عاید بعرض یکنفر جلبی زیر بیرق بسوالات توضیحات داد . علاوه آن انجمن فیصله نمود که بتاريخ ۱۸ نور رئیس تصفیه انحصارات و بتاريخ ۲۵ نور رئیس بانک زراعتی در جلسه انجمن اشتراک ورزند و عاید به موضوعات مربوط توضیحات بدهند انجمن بریک تعداد عرایض مراجعین نیز واریسی بعمل آورده فیصله های خود را بفرض اجراء مقتضی به مرجع آن ارسال کرد .

در انجمن امور مالی و بودجه :

بناغلی خرم معین وزارت پلان اشتراک نموده عاید به بودجه انکشافی سال ۱۳۵۱ دولت بسوالات اعضاء توضیحات داد که طرف قناعت واقع شد . بر علاوه انجمن تجویز نمود که بساعت ۱۰ قبل از ظهر ۱۲ نور بناغلی وزیر زراعت در جلسه انجمن اشتراک ورزند و در اطراف بودجه انکشافی آن وزارت معلومات بدمد .

در جلسه عمومی تاریخی ۳ نور مشرانو جرگه که به ریاست سناتور عبدالهادی داوی رئیس آن جرگه دایر گردید در مورد عدم تکمیل نصاب بعضی انجمن ها و شمول بعضی از سناتوران در سه انجمن و مشکلات عاییده از این رهگذر یک سلسله مطالبی اظهار شد و مذاکراتی بعمل آمد .

چون در یکی از جلسات قبل نیز در همین موضوع مذاکراتی صورت گرفته و در نتیجه ترتیب و تنظیم این مساله به هیات اداری ورؤسای انجمن ها محول گردیده بود لهذا سلسله بحث بتذکره همان فیصله قبلی و بعضی مطالب مربوط ختم گردید .

انجمن امور مالی و بودجه پس از جلسات متعدد نظریه مشورتی خود را به تائید بودجه عادی سال ۱۳۵۱ دولت به اکثریت آراء تسویب و تصویب نموده بفرض طی مراتب به دارالانشاء مشرانو جرگه تفویض نمود . در جلسه عمومی تاریخی ۶ نور مشرانو جرگه که به ریاست سناتور غلام نبی ناشر نایب اول مشرانو جرگه دایر گردید سناتور محمد ابراهیم از زکاتی نایب منشی متذکر شد که عجلتاً در اجندا کار برای فیصله مجلس عمومی موجود نیست . بنابراین نایب رئیس جلسه را ختم نموده گفت که در عرض به انجمن های مربوط کار شود .

در انجمن امور معارف اطلاعات و کلتور - روی موضوعات قانون پوهنتون و معارف بحث بعمل آمد سناتوران اظهاراتی در مورد لزوم تصویب قانون معارف و پوهنتون که در ولسی جرگه زیر کار است نمودند در مورد قانون مدار اعتبار پوهنتون و پر نمودن خلای قانونی نیز مذاکراتی بعمل آمد یک عده سناتوران اظهار نمودند که حل معضله پوهنتون با مراعات عمومی قانون اساسی و تطبیق شرایط دیمو کراسی و احکام قوانین موجوده ربط مستقیم دارد در جلسه از اعضاء انجمن و دیگر سناتوران خواهش گردید تا نظریات خود را در مورد اصلاح وضع پوهنتون به منشی انجمن به صورت تحریری بسپارند تا در مطالعات و پیشنهاد های انجمن دز نظر گرفته شود .

در انجمن مطالعات جلسات دوام داشته البته بعد از تقرر وزیر جدید معارف و انتخاب

د افغانستان کالني

د رانجمن سماع شکایات انجنیر محمد یعقوب لعلی وزیر معادن و صنایع و انجنیر محمد عارف مهر رئیس صنایع آن وزارت اشتراک نموده راجع به ادعای ماشین کاران انفرادی پختنه ولایت کندز په سوالات شفاهی اعضاء انجمن توضیحات داده سوالات تحریری را بخر ضس ارائه جواب باخود بردند .

علاوتاً انجمن بر یک تعداد عرایض مراجعین واریسی و فیصله های خود را به مرجع آن ارسال نمود .

د رانجمن بودجه و مالی :

انجمن زراعت و آبیاری مشرانو جرگه تشکیل جلسه داده در اطراف عرایض اهالی دهنه غوری ولایت بغلان و اهالی دره صوف ولایت سبگان ازدرک کم بودن و عدم غله بذری مطالعاتی را انجام داده و اتخاذ نهایی خود را جهت اجراء مقتضی به دارالانشای مشرانو جرگه فرستاد . بر علاوه انجمن سوالات خود را عاید به پروژه آبیاری پروان و حفاریات نفت و گاز وزارت زراعت و آبیاری و معادن و صنایع تعقیب نمود .

د رانجمن سماع شکایات :

رئیس انحصار شکر اشتراک نموده راجع به ادعای گدام داران سوالات اعضاء انجمن را جواب گفت . انجمن تجویز نمود که بتاریخ سیزدهم جوزا نماینده با صلاحیت وزارت عدلیه و بتاریخ ۹ جوزا نماینده بنا و والسی کابل و بتاریخ هشتم جوزا نماینده وزارت مالیه در جلسات انجمن اشتراک نموده و در اطراف موضوعات مربوط و متعلق به ادعای عارضین توضیح بدهند .

د رانجمن سماع شکایات :

ښاغلی عبدالاحد افضل رئیس و ښاغلی محمد ایوب فیروز مدیر عمومی بانک زراعتی اشتراک نموده په سوالات شفاهی اعضاء انجمن توضیحات داده سوالات تحریری را برای ارائه جواب باخود بردند .

ښاغلی محمد حسن کشتیار رئیس جنگلات وزارت زراعت عاید به ادعای اهالی دهنه غوری په سوالات شفاهی اعضاء توضیحات داد که طرف قناعت شد ښاغلی میر سیف الدین رئیس اداری سوالات شفاهی اعضاء توضیحات

د ر جلسه عمومی مشرانو جرگه که به ریاست سناتور غلام تپسی ناشر نایب اول مشرانو جرگه دایر گردید قبل از اینکه به اجندا رجوع وبلائی بودجه عادی سال ۱۳۵۱ دولت بحث شود سناتور میر محمد طاهر سناتور محمد حسین ابراهیم زاده و سناتور غلام حضرت ابراهیمی در اطراف مشکلات اهالی ولایت هرات غور و بادغیس و فاریاب ازدرک خشک سالی و قلت غله و پریشانی مردم آن ولایات مذکور بیاناتی ایراد نمودند که پيس از يك سلسله بحث راجع به فوریت پیشنهاد سناتور ولایت غور رای گیری بعمل آمده در نتیجه به اکثریت اراء فیصله گردید تا به این موضوع نسبت به مسئله بودجه حق اولیت داده شود .

بعداً سناتور حبیب الله هیلمند منشی پیشنهاد راقرائت و سلسله بحث دوام نمود چون اکثریت روحیه اعضاء مجلس طرفدار بودند که حکومت باید در جلسه مشرانو جرگه حاضر و معلومات بدهد که غله را بچه ترتیب در سابق توزیع و برای آینده مردمان ولایات مستحق چه چاره جویی های را در نظر دارند لهذا روی این موضوع رای گیری بعمل آمد که به اکثریت سی و شش رای موافق اشتراک حکومت به تاریخ ۱۷ ثور در جلسه عمومی مشرانو جرگه تأیید گردید .

د رانجمن سماع شکایات :

ښاغلی قدرت الله سراج رئیس تصفیه انحصار اشتراک ورزیده و عاید به موضوع ادعای شرکت سپیل به سوالات شفاهی اعضاء انجمن توضیحات داده سوالات تحریری را برای ارائه جواب باخود برد . علاوتاً انجمن بر یک تعداد عرایض مراجعین واریسی بعمل آورده فیصله های خود را برای اجراء مقتضی به مرجع آن ارسال نمود .

د ر انجمن زراعت و آبیاری عاید به ادعای اهالی ولایت هرات و ولایت بادغیس در خصوص توجه به علفچر های مربوط شان و همچنان در مورد حقایق اهالی قرای انجیل مطالعاتی بعمل آمد .

انجمن های سماع و شکایات بودجه و مالی عدلی و قوانین وزارت مشرانو جرگه بتاریخ ۱۸ ثور جلسه کرده بر موضوعات مربوط غور و تدقیق نمودند .

مشرانو جرگه

پیشنهاد نمود که چون در اطراف بودجه در چندین مجلس مذاکرات طولانی بعمل آمده رایگیری شود که آیا بحث دوام نماید و یا بالای نظریه اکثریت اعضای انجمن امور مالی و بودجه رای گرفته شود.

در جلسه بعد از ظهر انجمن نظریه مشورتی خود را بتائید بودجه انکشافی سال ۱۳۵۱ دولت بابعضی تذکرات تصویب اکثریت اعضا رسانیده برای طی مراتب اصولی به دارالانشای مشرانو جرگه سپرد.

انجمن زراعت و آبیاری :

در اطراف پیشنهاد سناتور ولایت بادغیس سناتوران ولایات غور، فاریاب، ارزگان و نیمروز در موضوع توزیع غله غور و تدقیق نموده در نتیجه فیصله کرد که ولایات مذکور راپور اجرا آت خود را در زمینه هرچه زودتر ارائه نمایند که این فیصله بفرض اجراء مقتضی بر جمع مربوطه مشرانو جرگه فرستاد.

در جلسه عمومی ۳ جوزا مشرانو جرگه که بر ریاست سناتور عبدالهادی داوی رئیس مشرانو جرگه دایر گردید سناتور حبیب الله هیلمند منشی نظریه مشورتی انجمن امور مالی و بودجه مشرانو جرگه را عاید به تائید بودجه انکشافی سال ۱۳۵۱ دولت بمجلس قرائت نمود و تاحوالی ساعت یک در اطراف بودجه مذکور و نظریه انجمن مباحثات طولانی بعمل آمده در نتیجه به اساس میلان اکثریت اعضای مجلس و پیشنهاد سناتور میر احمد مولایی بالای نظریه انجمن امور مالی و بودجه مشرانو جرگه رای گیری بعمل آمد که با وجود اعتراض پنج سناتور به اکثریت ارائه نظریه مذکور تائید و تصویب گردید.

در جلسه عمومی تاریخی ۷ جوزای مشرانو جرگه به ریاست سناتور عبدالهادی داوی رئیس آن جرگه دایر گردید سناتور محمد ابراهیم ارزگانی نایب منشی نظریه انجمن سماع شکایات رادرا اطراف عرض اهالی ولایت غور و مشکلات اهالی بی بضاعت سایر ولایات از درک خشکسالی و کسانیکه قدرت تادیه مالیه اراضی و گندم قر ضه سال ۱۳۵۰ راندارند باید مالیه و قرضه گندم سال ۱۳۵۰ بانها قسط گردد بمجلس قرائت نمود پس از یک سلسله بحث مجلس فیصله

داده سوالات تحریری رادر محضر انجمن جواب تحریر نمود.

جلسه عمومی تاریخی ۲۷- ثور مشرانو جرگه در حالیکه ۳۴ تن از سناتوران در تالار حاضر بودند به ریاست سناتور غلام نبسی ناشر نایب اول مشرانو جرگه دایر گردید.

سناتور حبیب الله هیلمند منشی باردیگر موضوع بودجه عادی سال ۱۳۵۱ رامطرح نمود. بعد از یک سلسله بحث پیشنهادی به امضای چند سناتور در زمینه تقدیم و قرائت گردیده و ۱۷ سناتور رای دادند که طرف مذاکره قرار داده شود. سپس در اطراف بودجه و نکات مندرج پیشنهاد مذکور تا ساعت یک بعد از ظهر مباحثه بعمل آمد ادامه بحث به جلسه آینده موکول گردید.

انجمن زراعت و معادن و صنایع مشرانو جرگه بتاریخی ۲۸ ثور جلسه نموده بر موضوع بیلائس سال ۱۳۵۰ جنگلک و پلان کار، آن مؤسسه بحث نمود و در نتیجه تصمیم اتخاذ شد که برای فعلا بیلائس ۱۳۵۰ آن مؤسسه با پلان کار ۱۳۵۱- جهت غور و مطالعه بانجمن صنایع و معادن مشرانو جرگه فرستاده شود. تانحت غور قرار گیرد.

در جلسه قبل از ظهر انجمن امور مالی و بودجه دو کتور محمد یاسین عظیم معین اول وزارت معارف بانیاعلی عبدالمجید رئیس اداری و نیاعلی محمد سرور پویا مدیر عمومی توحید و انسجام ریاست پلان آن وزارت اشتراک نموده در اطراف بودجه انکشافی سال ۱۳۵۱- وزارت معارف بسوالات شفاهی اعضا انجمن توضیحات دادند که طرف قناعت واقع گردید.

در انجمن دفاغ ملی :

در اطراف تشکیل محافظین پارلمانی و دیگر موضوعات مربوط به سلسله بحث و تعاملی افکار بعمل آمد.

در جلسه عمومی ۳۱ - ثور مشرانو جرگه که بر ریاست سناتور عبدالهادی داوی رئیس آن جرگه دایر گردیده و در آن ۴۲ سناتور حاضر بودند بازم موضوع بودجه عادی سال ۱۳۵۱ دولت مطرح بحث قرار داده شد در ضمن مباحثه سناتور محمد اسمعیل مایا ر

در انجمن سمع شکایات :

ښاغلی لعل محمد رئیس مواد نفتیسی انحصارات اشتراك نموده راجع باد عا ی حقوقی عبد الحیزان درایور بسوالات شفاهی اعضای انجمن توضیحات داده سوال تحریری رادر محضر انجمن جواب داد .
هیچنان ښاغلی محمدانور کاکرنایب لوی خانونالی و ښاغلی محمد ابراهیم مدیر تحریرات لوی خانونالی راجع بیک ادعای املاکی و جزائی به سوالات شفاهی تو ضیحات داده سوال تحریری را در محضر انجمن جواب دادند .

در جلسه عمومی ۱۴ جوزا مشرا نوجرگه که ریاست سنا تور عبد الهادی داوی رئیس آن جرگه دایر گردید سنا تور محمد ابراهیم ارزگانی نایب منشی نظریه هیات فرعی مشرا نوجرگه رادر محل رهایش سنا توران که دروضع اقتصادی فعلی گرفتن تصمیم در زمینه گنجایش ندارد بمجلس قرائت نموده باتفاق آراء نظریه مذکور تائید گردید .

سپس پیشنهاد يك عده از سنا توران اید بمزاد مالیه اراضی قرائت ومطرح بحث قرار گرفته در نتیجه به اکثریت آراء فیصله بعمل آمد که این پیشنهاد به انجمن امور مالی وبودجه مشرا نوجرگه ارجاع گردد تا انجمن در اطراف آن غور وتدقیق نموده نظریه خود را بمجلس عمومی تقدیم نماید .

در انجمن مالی وبودجه در اطراف عریضه یکمده انجیران ودکتور ها مطالعاتی صورت گرفته برای اینکه به روشنی تو ضیحات وزیر معادن وصنایع رئیس جیا لوجی معلومات موثق بدست آمده بتواند تجویز گرفته شد که به سیاعت ده ونیم قبل از ظهر بیست جوزا درجلسه انجمن اشتراك نماید .
علاوتا انجمن برتشکیل ریاست مشرا نوجرگه نیز واری نمود .

دوانجمن سمع شکایات :

ښاغلی ثنا الله الفی کفیل مدیر است عمومی قوانین ریاست خدعات ملی اشتراك نموده راجع بادعای ښاغلی عبدالرحیم واحد سابق نایب الحکومه وښاغلی احمد قریضی

نمود که چوندر نظریه انجمن نکات چند داخل بوده ولازم است در زمینه غور عمیق بعمل آید و په اساس تمایل اکثر است این نظریه ترمیم گردد .

بنا برآن سنا تور عبد الباقی مجلدی سناتور محمد اسمعیل مایار سناتور نوراحمد سنا کزی سنا تورمحمد کریم کوهی سناتور محمد حسین ابراهیم زاده سنا تور میرامین الدین انصاری سنا ترر شیر محمد نیمروز سنا تورغلام حضرت اپرا همی وسنا تور محمد علی نرگس بصورت يك هیات فرعی در این موضوع تجدید نظر يك هیات فرعی خود را به غرض فیصله نهایی به جلسه آینده تقدیم دارند .

به اساس تصویب مجلس عمومی بعد از ظهن هیات فرعی مشرانو جرگه تشکیل جلسه داده در اطراف عرض اهالی ولایت غور و مشکلات زمینه ازان ناتوان سایر ولایک و اخذ مالیات با قیامده آنها وقرضه گندم په قسط وهمچنین درباره تعطیل وقسط مالیات آسیا هائیکه بایر خشکسالی در ۱۳۵۰ عایدات نداشتنه غور ورسیدگی نموده نظریه خویش رابه غرض ارائه به مجلس عمومی مشرا نوجرگه به دارالا نشا سپر دند .

در انجمن سمع شکایات نظر به فیصله

قبلی ښاغلی اخترمحمد خیزاده مدیر عمومی قلم مخصوص وزارت مالیه اشتراك نموده بجواب سوال اعضا اظهار نمود که دوسیه موضوع مربوط در خانونالی ولایت هرات تحت دوران میباشد .چنین تجویز شد تا دوسیه راز مرجعش بدست آورده به یکی از روز های انجمن حاضر نمایند فیصله نهایی الی رسیدن دوسیه معطل گردید .

در جلسه عمومی تاریخی ۱۰ جوزامشرانو جرگه که به ریاست سناتور غلام نبی ناشر نایب اول مشرانو جرگه دایر گردید سنا تسور محمد ابرا هم ارزگانی نایب منشی نظریه هیات فرعی مشرانو جرگه رادر خصوص موضوعات مربوط به نتایج خشکسالی در بعضی ولایات قرائت نمود وپس ازیکسلسله بحث که تا ساعت يك دوام کرد در نتیجه نظریه مذکور با کثرت آراء تائید گردید .

مشرانو جرگه

در انجمن بودجه مالی :

روی تشکیل مشرانو جرگه مباحثه به عمل آمد. در جلسه انجمن تذکر داده شده بود که در جلسه ۲۰ جوزا وزیر معادن و صنایع و رئیس جبالو چی آن وزارت اشتراک می نمایند سه نفر نماینده با صلا حیت عارضین نیز اشتراک کنند .

در انجمن زراعت معادن و صنایع:

در اطراف راپور توزیع غله و پروگرام گندم در مقابل کار که از مقام صد ارت عظمی رسیده بود غور و نتیجه برای رجعت به مجلس عمومی دارالا نشاء مشرانو جرگه تقدیم شد .

علاوتاً انجمن بر پیشنهاد يك عده از سناتوران عاید به احیای اراضی مخروبه و جلو گیری از آن غور و تدقیق نمود . در نتیجه تجویز نمود که بتاريخ ۲۳ جوزا وزیر داخله و وزیر زراعت و آبیاری و رئیس املاک وزارت داخله در جلسه انجمن اشتراک نموده در موضوع روشنی بیند از تد .

انجمن در اطراف عرض مالکان فابریکه های بوت پلاستیکی نیز غور و تدقیق نمود . ادامه بحث رابه جلسه آینده موکول نمود .

در جلسه عمومی تاریخی ۱۷-جوزا مشرانو جرگه که بریاست سناتور عبدهالهادی داوی رئیس آن جرگه دایر گردید سنا تسور محمد ابراهیم ارزگانی نایب منشی در خواست استعفای سناتور ولی محمد پنجشیری را از انجمن سمع شکایات و درخواست شامل شدن خود شرا به انجمن زراعت و آبیاری مشرانو جرگه به مجلس قرائت نمود که پس از يك سلسله بحث هر دو در خواست تائید گردید. در اخیر یکمه از سنا توران پیشنهادی را به نایب منشی مجلس سپردند که بواسطه بسر رسیدن وقت جلسه ختم گردید .

نخست در خصوص مطالب ادعای یکمه جیا لاجیست های مربوط وزارت مذکور روشنی انداخته بعداً در مقابل نکات مورد بحث توضیحات مفصلی دادند .

وعمامو رین خانه سازی به سواتلا شفا هی اعضاء توضیحات داده سواتلات تحریری را برای ارته جواب با خود برد .

در انجمن فیصله شد که به تاریخ ۲۳ جوزا نماینده با صلاحیت ریاست عمومی تهیه غله و احتیاجات عامه اشتراک نماید علاوتاً انجمن بربیک تعداد عرایض مراجعین وازسی نموده فیصله های خود را به مقصد اجرا آت مقتضی به مرجع مربوط مشرانو جرگه ارجاع نمود .

در انجمن امور معارف و صحیه بقرار فیصله قبلی پوهاند دکتور محمد ابراهیم مجید سراج وزیر صحیه اشتراک نمود و نخست در اطراف پلان و پروژه های آینده و قیما از گذشته امور صحیه وزارت مذکور از قبیل تاسیس مراکز صحی در ولایات حتی بسوی ولسوالی ها طب و قایوی مجادله با ملاریا چیچک تربیه پرسو نل وغیره موضوعات مربوط به امور صحی کشمور تفصیلات مفصل داده بعداً در مقابل سواتلات و پیشنهاد های مشخص اعضای انجمن با در نظر داشت شرایط موجوده جداگانه توضیحات داد که سبب مزید اطلاع اعضای انجمن گردید .

علاوه بر اینکه وزیر از ساعت ۱۰ الی ساعت ۴ بعد از ظهر معلومات داد برای استفاده بیشتر اعضای انجمن کاپی اسناد و دوسیه های مربوط را نیز تقدیم نمود .

در انجمن سمع شکایات :

تورن جنرال عبد الجبار ملکیار پینوال وزارت دفاع ملی اشتراک کرده و در مورد عرض يك تعداد خورد ضما بطان متقا عه توضیحات داد و سواتلات تحریری را با خود برد .

بنا غلی محمد کبیر نور ستانی بنا روال سیر پرسیت کابل و بنا غلی محمد عمر جبار خیل مدیر ناحیه ۴ در خصوص عرض سید محمود سواتلات شفا هی را جواب گفته سواتلات تحریری را با خود برد .

بنا غلی فتح محمد خنگر رئیس املاک و اسکان وزارت داخله عاید به عرض اهل تنگی غارو بسواتلات شفا هی توضیحات داده سواتلات تحریری را تسلیم گردید .

د افغانستان کالنی

رئیس آن جرگه دایر گردید سنا تور محمد ابراهیم ارزگانی نایب منشی مکتوب وزارت مالیه را که بجواب مکتوب انجمن امور مالی و بودجه مشرانو جرگه مواصلت کرده و حاوی مطالبی در خصوص لزوم طبع تکت های سئیکر حق الثبت موترها در خارج بود قرائت نمود که پس از یک سلسله بحث مجلس عمومی به این فیصله رسید تاموضوع حق الثبت موترها از نگاه قانون به انجمن عدلی و قوانین و مسئله طبع تکت مذکور در خارج نسبت جنبه مالی آن به انجمن امور مالی و بودجه مشرانو جرگه رجعت داده شود که انجمنهای مذکور هر کدام در حصه خود در زمینه غور و تدقیق نموده نتیجه اقدامات خود را به مجلس عمومی تقدیم نمایند .

در انجمن سیمع شریکات :

شباغلی حمیدالله حمید رئیس دافغانستان دبرینا موسسه اشتراک نموده در مورد قلت برق اهالی موسسه چهاردهی به سولات اعضای انجمن توضیحات داده بعضی نکات مورد بحث را یاد داشت نمود .

علاو تا انجمن تجویز نمود که به تاریخ ۱۳ سرطان بشاروال سیر پرست کابل بتاریخ ۱۹ سرطان بانک زراعتی وبه بتاریخ ۲۰ سرطان نماینده باصلاحیت وزارت زراعت و آبیاری نسبت عرض اهالی کانال نگرهار وبه تاریخ ۲۴ سرطان رئیس املاک و اسکان وزارت داخله در جلسات انجمن اشتراک نموده وبه سولات اعضای انجمن در مسایل مربوط توضیحات بدهند .

انجمن بریک تعداد عرایض مرا جعین نیز واریسی نموده فیصله های خود را برای اجراءات مقتضی به مرجع مربوط مشرانو جرگه تفویض نمود .

در جلسه عمومی تاریخی ۷ سرطان مشرانو جرگه که به ریاست سنا تور عبدالهادی داوی رئیس آن جرگه دایر گردیده بود سنا تور حبیب الله هیرمند منشی از داخل اجندا پیشنهاد سنا تور غلام حضرت ابراهیمی را که به امضاء چارده سنا تور رسیده بود به مجلس قرائت نمود . چون در پیشنهاد از مجلس عمومی خواهش شده بود که

انجمن های امور مالی و بودجه و سیمع شکایات مشرانو جرگه بتاریخ ۲۳ جوزا جلسه نموده بر موضوعات مربوط واریسی نمودند .

در انجمن امور مالی و بودجه روی پیشنهاد های تفتیش سابقه نفت و انحصارات دولتی غورو تدقیق بعمل آمده در نتیجه تجویز شد که بساعت ده ونیم روز بیست وهفت جوزا شباغلی عبد الحمید رئیس تفتیش ریاست محاسبات صدارت عظمی و شباغلی محمد سلیمان مدیر تفتیش انحصارات دولتی در جلسه انجمن اشتراک نمایند .

انجمن های امور خارجه و بین المللی زراعت و آبیاری سیمع شکایات بودجه و مالی مشرانو جرگه بتاریخ ۲۳ جوزا جلسه نموده بر موضوعات مربوط غور و تدقیق نمود ندر انجمن امور خارجه و بین المللی در موضوع موافقتنامه کریدت شش ملیون و یکصد هزار دالر برای خرید آری مقدار تقریباً یک صد هزار تن گندم از امریکا مطالعات و مذاکراتی به عمل آمده در نتیجه انجمن موافقتنامه مذکور را که به تائید و تصویب ولسی جرگه نیز رسیده تائید نمود و فیصله خود را برای طی مراتب اصولی به دارالانشاء مشرانو جرگه تفویض نمود .

در انجمن امور مالی و بودجه

پر تشکیل اداری مشرانو جرگه مطالعات و مذاکرات بعمل آمد .

در جلسه عمومی ۲۴ جوزا مشرانو جرگه که به ریاست سنا تور غلام نبی ناشر نایب اول مشرانو جرگه دایر گردید سنا تور ابراهیم ارزگانی نایب منشی موافقتنامه کریدت شش ملیون و یکصد هزار دالر برای خریداری مقصداری تقریباً یکصد هزار تن گندم از امریکا را با اوراق مربوط آن قرائت نمود . که پس از یک سلسله بحث و مذاکره موافقتنامه مذکور به اساس تصویب ولسی جرگه و انجمن امور خارجه و بین المللی مشرانو جرگه به اتفاق اراء تصویب و تائید شد .

در جلسه تاریخی ۲۸ مشرانو جرگه که به ریاست سنا تور عبدالهادی داوی

مشرانو جرگه

سروی واحصائیه اراضی سال ۱۳۴۴-۱۳۴۵
تصویب خود را نسبت به آن صادر و برای
تقدیم به مجلس عمومی به دارالانشاء
مشرانو جرگه تفویض نمود.

در جلسه عمومی بتاريخ ۱۴ سرطان
مشرانو جرگه که به ریاست سنا تور
عبدالهادی داوی رئیس آن جرگه دایر
گردید پیشنهادی بامضا (بیست) سیناتور
راجع به فسخ قرار داد صدور گوشت و
گوسفند به ایران تقدیم وبوسیله سنا تور
حبیب الله هیلمند منشی قرائت گردید .
پس از اینکه در اطراف موضوع يك سلسله
بحث و مذاکره صورت گرفت با کثرت اراء
فیصله شد که هیات اداری مسوده توصیه نامه
مشرانو جرگه را با در نظر داشت تمایلات
اکثریت اعضا وبا مطالعه سوابق موضوع
عنوانی حکومت ترتیب نموده به غرض
تصویب به مجلس عمومی تقدیم نمایند .

در جلسه عمومی که بتاريخ ۱۸ سرطان
مشرانو جرگه که بریاست سناتور نبی
ناشر نایب اول آن جرگه دایر گردید سناتور
حبیب الله هیلمند منشی از داخل اجزندا
نخست در خواست استعفای سنا تور سلطان

احمد پوپل را از انجمن زراعت و معادن و صنایع
در جلسه قرائت نموده پس از اینکه در
اطراف موضوع يك سلسله بحث و مذاکره
بعمل آمد از خلال بیانات اعضای مجلس
استنباط گردید که چون سنا تور پوپل در
رشته معادن و صنایع متخصص و دارای
معلومات و اندوخته های علمی و تجربه کافی
میباشد موجودیت او به مفهوم مصرحه
اصول و ظایف داخلی مشرانو جرگه در
انجمن حتمی لازمی میباشد بنا برآن استعفای
خود را پس گرفته بوظیفه دوام بدهد که به
اثر احترام خواهش سنا توران سنا تور
پوپل در خواست استعفای خود را پس
گرفت . سپس مسوده توصیه نامه مجلس
عمومی مشرانو جرگه عنوانی حکومت عاید
به صدور گوشت گوسفند به خارج قرائت
گردید پس از يك سلسله بحث و مذاکره
مسوده مذکور به سی و یک رای موافق و سه

برای مطالعه اوضاع ولایات غور ، بادغیس
و فاریاب از جمله اعضای مجلس ده نفر
سنا تور تعیین گردند تا نتیجه مطالعات
خود را به مجلس تقدیم دارند در زمینه
يك سلسله بحث بعمل آمده از خلال بیانات
اکثر سنا توران معلوم گردید که بریاست
مطالعه اوضاع ولایات صدمه دیده از درك
خشکسالی نه تنها برای سه ولایت مذکور
بلکه برای دیگر ولایات تیکه از این رهگذر
صدمه دیده اند نیز بسویه بسیار عالی
اقدامات بس مہم و مفید به شدت جریان دارد
بنا برآن ضرورت دیده نمیشود که ده نفر
بایست رای موافق و چهار رای مخالف
پیشنهاد مذکور رد گردید .

در اخیر در خواست شامل شدن سناتور
حبیب الرحمن ناصری بانجمن زراعت و آبیاری
به مجلس قرائت و تائید گردید .

در جلسه عمومی بتاريخ ۱۲ سیرطان
مشرانو جرگه که بریاست سنا تور عبدالهادی
داوی رئیس مشرانو جرگه دایر گردید

سناتور حبیب الله هیلمند منشی از داخل
اجندا موضوع اجازه صدور گوشت و گوسفند
زنده را که به اساس تعدیل ماده ۲۹ قانون
گمرکات بعمل آمده با تمام ملحقات آن به
مجلس قرائت نمود .

چون نظر به ایجاب وقت و زمان ضرورت
تعدیل ماده مذکور بسه حالت اولی آن
محسوس گردید بعد از يك سلسله بحث و
مذاکره در نتیجه ۲۷ رای موافق که در مقابل
هیچ رای مخالف نداشت تصویب و اتخاذ
گردید .

در انجمن عدلی و قوانین در اطراف قانون
قیمت حق آبه زمینهای تحت بند کجکی و
ارغنداب غورو تدقیق بعمل آمده تجویز شد
که ساعت ۱۰ قبل از ظهر روز بیست
سرطان شباغلی عبدالحکیم وزیر زراعت و
آبیاری و دکتور عبدالوکیل وزیر مشاور در
جلسه انجمن اشتراک نمایند .

موضوع مالیه مازاد اراضی که بقرار
فیصله مجلس عمومی برای غور و تدقیق
به انجمن امور مالی و بودجه موصلت نموده
بود در چند جلسه انجمن تحت مطالعه
قرار داده شد . بالاخره به استناد قانون

د افغانستان کالني

در انجمن سمع شکایات :

ښاغلی محمد سرور عمر رئیس عمومي شمېر سازي وځانه سازي ښاغلي محمدظاهر افضل آمر تدوير و مراقبت اشتراك نموده در حالیکه نماینده های یکمده از ساکنین اپارتمان های نادرشاه مینه نیز حاضر بودند . در اطراف ادعای آنها اولاد خصوص قیمت گذاری اولی اپارتمان های مذکور و اینکه حکومت به منظور رفاه و سهولت مردم در قیمت ها تجدیدنظر نموده قیمت و شرايط راتحاد امکان مساعد نمود توضیحات مفصلي داده خاصتاً راجع به اندازه اقساط پول حفظ و مراقبت در بدل خدماتی که بعمل می آید بر روی اسناد و اوراق رسمی ارقام و موازین سنجش و تثبیت شده روشنی انداخته وعده دادند که بجواب سوال انجمن معلومات مطلوبه را بصورت مستدل و مستندتر نیز ارائه خواهند نمود. بعداً به سوالات مشخص سناتوران و نماینده های مذکور توضیحات دادند . همچنان دکتور غلام حیدر داور وزیر مالیه ښاغلی صلاح الدین طرزی رئیس تقاعد و ښاغلی غلام حضرت احمدزی مدیر اداری آن وزارت در جلسه انجمن اشتراك نموده عاید به ادعای متقاعدین عسکری و ملکی توضیحات مفصل داده سوالات مشخص سناتوران را در زمینه جواب گفته سوالات تحریری رابا خود بردند .

در انجمن زراعت و آبیاری معادن و صنایع:

ښاغلی عبدالحکیم وزیر زراعت و آبیاری و ډگروال ارکان حرب عبدالحکیم کنوازی قوماندان عمومي ژاندارم و پولیس بانمایندة باصلاحیت وزارت دفاع ملی اشتراك نموده عاید به حفظ حاصلات جنگلات پسته و لایسات بادغیس و سمنگان یک سلسله بحث و تماطی افکار بعمل آمده موضوع تائید واقدا م مقتضی وعده داده شد .

علاوټا انجمن نظر به ادعای مالکین فابریکه داران بوت پلاستیکی سوالاتی را بغرض ارسال بوزارت تجارت تسوید و فیصله نمود تا به تاریخ ۳۱ سرطان وزیر تجارت باجواب سوالات مذکور در جلسه انجمن اشتراك نماید .

رای مخالف تائید گردید در توصیة نامه علاوه شده تا حکومت بیش از پیش در انسداد قاچاق نیز بذل مساعی نماید .

در اخیر نظریة انجمن امور مالی و بودجه مشرانو جرگه با تشکیل اداری آن ریاست قرائت شد که سلسله بحث در زمینه الی ساعت یک بعد از ظهر دوام نموده ادامه بحث مزید به جلسه آینده موکول گردید .

در جلسه عمومی تاریخی ۲۱- سرطان مشرانو جرگه که ریاست سينا تور غلامنبي ناشر نایب اول مشرانو جرگه دایر گردید سينا تور حبیب الله هیلمند موضوع تشکیل اداری مشرانو جرگه را که ادامه بحث برآن به این جلسه موکول گردیده بود مطرح بحث قرار داد پس از یک سلسله بحث و اظهار نظریه به اکثریت اراً فیصله به عمل آمد که تشکیل مرتبه انجمن امور مالی و بودجه برای غور مزید به یک هیات فرعی که در آن اعضای انجمن مالی و بودجه به شمول هیات اداری که شخص رئیس مشرانو جرگه نیز اشتراك داشته باشد سپرده شود تا بادر نظر داشتن نظریات و ملاحظات شان که در امور اداری مشرانو جرگه تجربیة بسزایی دارند تجدید نظریه بعمل آمده بعداً به مجلس عمومی ارائه شود .

سینا تور اینیکه در این اجتماع از طرف مجلس عمومی تعیین گردیده اند عیارات اند از سناتور دکتور محمد انیس سنا تور میرامین الدین انصاری سنا تور سلطان احمد پوپل سنا تور نادرعلی چا غوری سناتور عبدالباقی مجددی سنا تور غلام محی الدین زمریالی و سناتور حاجی محمد څمکنی .

بعداً نظریة انجمن امور مالی و بودجه مشرانو جرگه عاید به تحصیل مالیه مسازاد اراضی قرائت گردیده پس از یک سلسله بحث به اکثریت اراً نظریة مذکور تائید گردید تا به قسم یک نظریه به حکومت خبر داده شود . و به ساعت یک بعد از ظهر ختم مجلس بوسیله نایب رئیس اعلام گردید .

مشرانو جرگه

دیگر مسایل مربوط به سوالات اعضای انجمن تجارت توضیحات داد که طرف قناعت واقع گردید .

همچنان رئیس املاک و اسکان وزارت داخله در مورد زمین های کشتمنندی و موضوع قبالة آنها بسوالات شفاهی اعضای انجمن جواب گفته سوالات تحریری را برای ارائه جواب با خود برد . علاوه آنجمن فیصله نهائی خود را راجع به عرض فابریکه داران بوت پلاستیکی صادر و بمرجع مربوطه آن تفویض نمود .

در جلسه عمری تاریخی ۱۸- اسد مشرانو جرگه که بریاست سناتور غلام نبی ناشسر نایب اول مشرانو جرگه دایر گردید بانتخاب اعضای مجلس در غیاب منشی و نایب منشی سناتور میرمن عزیزه گردیزی به صفت منشی مؤقت نظر موافق انجمن های امور مالی و بودجه و انجمن امور خارجه و بین المللی

مشرانو جرگه رانسبت بموافقت نامه های قرضه های دول دوست و بانک انکشافی آسیایی و بانک جهانی برای تعویل پروژه های انکشافی کشور با اوراق قرار داد های مذکور یکی بعد دیگر قرائت نمود که پس از یک سلسله بحث در اطراف قرار داد ها سناتور محمد اسمعیل مایار پیشنهاد نمود که از طرف انجمن های مالی و بودجه و امور خارجه و بین المللی در حالیکه معین وزارت پلان در هر دو جلسه توضیحات داد در هر ماده این قراردادها تدقیق لازم بعمل آمد . و آنها را برای تمویل پروژه های انکشافی کشور مفید دانسته تصویب کرده اند به اجازه مجلس عمومی بر هر موافقتنامه رای گیری شود این پیشنهاد به اکثریت ارا تائید و مطابق بان رای گیری شد .

۱- موافقتنامه قرضه بیست میلیون کرون دنمارکی دولت دنمارک برای پروژه های انکشافی افغانستان به ۲۶- رای موافق و یک رای مخالف .

۲- موافقتنامه قرضه چهار میلیون وهفتصد هزار دالر بانک جهانی برای پروژه انکشافی خان آباد به ۲۶ رای موافق و یک رای مخالف .

۳- موافقتنامه پنج میلیون و یکصد و پنجاه هزار دالر بانک انکشاف آسیایی باسعر ر

در جلسه عمومی بتاريخ ۲۸- سر طمان مشرانو جرگه که بریاست سناتور عبدالهادی داوی رئیس آن جرگه دایر گردید سناتور محمد ابراهیم ارزگانی نایب منشی پیشنهاد سناتور اقامحمد فراهی راقرائت نمود .

در پیشنهاد بداخل چهار فقره مشکلات اهالی ولایت فراه از ناحیه خشک سالی سیلاب صدمه بمواشی و موضوع علفچر دشت بکوا و بند فراه رود تذکررفته است .

بائر رای گیری طرح آن به اکثریت آرا اسراسا قابل بحث شمرده شد و سپس از اینکه در زمینه مذاکرات و مباحثاتی بعمل آمد در نتیجه تجویز گردید تا ادارالانشاسی مشرانو جرگه پیشنهاد مذکور را به حکومت ارجاع و مکتوب عنوانی حکومت رادرین موضوع در جلسه آینده مجلس تقدیم کند .

در انجمن زراعت و آبیاری و مخابرات :

پیشنهاد سناتور ابوالخیر خیری میمنگی در مورد اصلاح و تکمیل لاین های تیلیفون ولایت فاریاب مورد غور و تدقیق قرار گرفته تجویز شد که به تاریخ ده اسد وزیر مخابرات و رئیس تلگراف و تیلیفون آن وزارت در جلسه انجمن اشتراک ورزند و در زمینه بسوالات سناتوران توضیحات بدهند .

درائر پیشنهاد سناتور بالا کوزی عاید به سهولت و سرعت عمل در صدور میوه تازه ولایت کندهار همچنان دیگر ولایات که اسناد گمرکی را بدست داشته باشند انجمن امور مالی و بودجه تجویز نموده بود تا وزیر تجارت و وزیر مالیه در جلسه اشتراک نمایند . لهنذا از ساعت دهالی یازده باوزیر تجارت و از ساعت یازده الی دوازده باوزیر مالیه در اطراف موضوع تعاطی افکار بعمل آمد .

وزیر تجارت اساساً پیشنهاد راتا نید نموده و گفت که میوه تازه افغانستان هر قدر به سرعت سرحد را عبور نماید به صادرات و تجارت افغانی مفید ثابت میشود . همچنان وزیر مالیه موضوع را مفید خوانده و عهده داد که باوجود فراهم بودن تسهیلات جهت واریسی اسناد گمرکی در سرحد تورخم ترتیبات مقتضی را فراهم مینماید تا میوه تازه بدون معطلی و بسرعت سرحدات را عبور نماید . علاوه وزیر مالیه در موضوع عرض یکنفر و

د افغانستان کالني

سناتور ميرامين الدين انصاري سناتور عبدالباقي مجددي سناتور ميرمحمد طاهر سناتور عبدالشکور ولي سناتور ميرمن عزيزه گرديزي سناتور عبدالحميد عزيز .

د انجمن عدلي وقوانين :

سناتور سيد شمس الدين مجروح سناتور نادر علي جاغوري سناتور عبدالحفيظ عزيزي سناتور پوهاند محمد اصغر سناتور ميرامين الدين انصاري سناتور حاجي محمد شمکني سناتور عبدالقدوس بارکزي سناتور عبدالباقي مجددي سناتور عبدالخالق سناتور غلام محي الدين زمرياني سناتور حبيب الله هيلمند.

د انجمن معارف واطلاعات وکلتور :

سيناتور نور احمد ستانکزي، سناتور ولي محمد پنجشيري سناتور عبدالشکور ولي سناتور حاجي محمد شمکني سناتور ميرضياء الدين سناتور ميرمن عزيزه گرديزي .
د انجمن معادن و صنايع زراعت و آبياري سناتور غلام حضرت ابراهيمي سناتور عبدالاحمد کاپيساني سناتور محمد ابراهيم ارزگاني سناتور عبدالواحد انديوال صافي سناتور عبدالرزاق بالاگرزي سناتور غلام سخي احمدزي سناتور حاجي باز محمد سمنگاني سناتور عبدالحفيظ عزيزي سناتور حبيب الرحمن ناصري سناتور ابوالخير خيري ميمنگي سناتور باز محمد ناصري .

د انجمن دفاع ملي:

سناتور محمد اصغر وکيل غرزي سناتور محمد آصف سناتور مير احمد مولائي سناتور شير محمد نيمروز سناتور بهرام محرابي .
انتخاب اعضای انجمن های متذکره به اکثریت آراء تائید گردید و قتيکه بسراي کاندید اعضای انجمن سمع شکایات نوبت رسيد پيشنهادهی به امضای سیزده سناتور راجع به لئون انجمن سمع شکایات و ارجاع عرایض مراجعین به انجمن های مربوط به رئیس مجلس تقدیم و بوسیله منشی قرائت گردید . در نتیجه رأی گیری طرح آن به اکثریت ارا مورد تائید قرار گرفت و سپس از اینکه در زمینه يك سلسله بحث بعمل آمد پيشنهادهی مذکور با اکثریت آراء تائید و تصویب گردید .

مختلف برای پروژه انکشافی چا دره وگورگان به ۲۷ رأی موافق و يك رأی مخالف .
۴- موافقتنامه قرضه پنجاه مليون مارک دولتي اتحادی المان برای مخابرات استخراج معدن بانک صنعتی و آبياري پکتيا به ۲۶- رأی موافق و يك رأی مخالف تائید و تصویب گردید .

جلسه عمومی تاریخی ۲۱- میزان مشرانو جرگه بریاست سناتور غلام نبي ناشرنايب اول آن جرگه دایر گردید .
سناتور حبيب الله هيلمند منشی مطابق به اصول وظایف داخلی مشرانو جرگه یادآوری نمود که باید اعضای انجمن ها کاندید و انتخاب گردند . در نتیجه انتخابات سناتور های آتی به کمیسیون های مختلف انتخاب شدند .

د انجمن مالی و بودجه :

سناتور حبيب الرحمن ناصري سناتور محمد کریم کوهي سناتور محمد آصف سناتور سلیمان احمد پوپل سناتور ميرضياء الدين سناتور محمدرفيق نوابي سناتور عبدالواحد انديوال صافي سناتور محمد ابراهيم ارزگاني سناتور باز محمد سمنگاني سناتور عبدالرزاق بالاگرزي سناتور نور احمد ستانکزي سناتور عبدالاحمد کاپيساني سناتور غلام نبي ناشر سناتور حبيب الله هيلمند سناتور باز محمد ناصري سناتور غلام محي الدين زمرياني سناتور بهرام محرابي سناتور شيرمحمد نيمروز .

د انجمن داخله و بشاروايي ها :

سناتور محمدرفيق نوابي سناتور غلام سخي احمدزي سناتور عبدالحفيظ عزيزي سناتور سلطان جان مجددي سناتور عبدالقدوس بارکزي سناتور ميرامين الدين انصاري سناتور ميرمحمد طاهر سناتور محمد ابراهيم ارزگاني سناتور حبيب الرحمن ناصري سناتور عبدالرزاق بالاگرزي سناتور باز محمد ناصري سناتور غلام نبي ناشر .

د انجمن امور خارجه و بين المللي :

سناتور ابوالخير خيري ميمنه گي سناتور انجنير محمد اکرم پروتيا سناتور محمد آصف سناتور سيد شمس الدين مجروح سناتور سلطان احمد پوپل سناتور پوهاند محمد اصغر

مشرانو جرگه

بعد از ظهر اعضای انجمن زراعت و آبیاری معادن و صنایع اجتماع نموده سناتور غلام حضرت ابراهیمی راجیث رئیس و سناتور عبدالحفیظ عزیز راجیث معاون و سناتور عبدالرزاق بالاگزوی راجیث منشی تعیین نمودند. همچنان اعضای انجمن داخله و بیروالی هاسناتور محمد رفیق نوابی راجیث رئیس سناتور حاجی غلامسخی احمدزی راجیث معاون و سناتور حاجی باز محمدناصری راجیث منشی انجمن تعیین نمودند.

اعضای انجمن امور خارجه و بین المللی مشرانو جرگه به تاریخ ۲ عقرب تشکیل جلسه داده سناتور سلطان احمد پوپل راجیث رئیس و سناتور ابوالخیر خیری میمنگی راجیث بصفت نایب رئیس و سناتور محمد آصف راجیث منشی انجمن انتخاب نمودند.

در جلسه عمومی ۳- عقرب مشرانو جرگه که بر ریاست سناتور غلام نبی نایب اول مشرانو جرگه دایر گردید سناتور حبیب الله هیلمند منشی از داخل اجندا موافقت نامه قرضه هشتاد ملیون روبل برای تمو یسل پروژه های انکشافی و بیست ملیون روبل برای مراد استپلاکی بین دولت شاهي افغانستان و دولت جمهوری سو سیالیستی اتحاد شوروی راجا اوراق مربوط به آن بمجلس قرائت نمود. راجع به این موضوع يك سلسله بحث صورت گرفته و ادامه بحث بجلسه آینده موکول گردید.

در جلسه عمومی ۷ عقرب مشرانو جرگه که بر ریاست سناتور غلام نبی نایب اول مشرانو جرگه دایر گردید سناتور حبیب الله هیلمند منشی قبل از آنکه موضوع موافقتنامه قرضه ۸۰- ملیون روبل برای تمو یسل پروژه های انکشافی و ۲۰- ملیون روبل برای مواد استپلاکی بین دولت شاهي افغانستان و دولت جمهوری سو سیالیستی اتحاد شوروی را که از مجلس گذشته باقی مانده بود بمجلس قرائت کند سناتور محمد اصغر وکیل غزنی پیشنهادی راجه بمجلس قرائت نمود که هرچه زودتر روی آن بحث صورت بگیرد از اینکه پیشنهاد مذکور دارای امضاء بئس ازده عضو نبرد طبق لایحه وظایف

۱- پیشنهاد سناتور محمد صفر وکیل غزنی راجع به امور داخله باتفاق ۲۲ مقابل ۷ رای فیصله گردید که موضوع بانجمن امور داخله ارجاع گردد.

۲- پیشنهاد سناتور دکتور سلطان احمد پوپل دایر بر اینکه امور معادن و صنایع کار و کارگر بنابر اهمیتی که در اقتصاد کشور دارد از انجمن زراعت مجزی وبه شکل يك انجمن جداگانه فعالیت نماید باکثريت ۳۲ رای مورد تائید قرار گرفت.

۳- موافقتنامه قرضه معادل ۸۰- ملیون روبل برای تمویل پروژه های انکشافی و ۲۰- ملیون روبل مواد استپلاکی بین حکومت افغانستان و اتحاد شوروی که در جلسات گذشته روی آن يك سلسله بحث صورت گرفته بود باکثريت ارا قرضه مذکور به تصویب رسید.

۴- لایحه تعیین اوقات کار انجمن های مربوط مشرانو جرگه در جلسه مورخه ۹ عقرب از طرف رؤسای انجمن ها باتفاق دارالانشاء ترتیب یافته بود از طرف مجلس باکثريت ارا مورد تائید واقع گردید.

۵- در خواست های عضویت سنا تسور مولوی عبدالخالق و سناتور محمد علی نرگس بانجمن امور داخله و سناتور سلطان جان مجددی به انجمن زراعت و سناتور اقامحمد فراهی به عضویت انجمن زراعت و انجمن بودجه و مالی و سناتور غلام نبی چکنوری به عضویت انجمن تقنین و انجمن معارف و سناتور محمد حسین ابراهیم زاده به عضویت انجمن داخله و انجمن امور صنایع و استعفاي سنا تور محمد آصف و سناتور اقامحمد فراهی از انجمن بودجه و مالی و استعفاي سناتور حبیب الرحمن ناصری و سناتور ابو الخیر خیری میمنگی

د افغانستان کالني

حبيب الله هيلمند منشي از داخل اجنډا موضوع حق الثبت موترها ونظريه انجمن امور مالي و بودجه مشرانو جرگه راکه درجمله گذشته در اطراف آن يک سلسله بحث بعمل آمده بود يک بازديگر مطرح نموده پس از اينکه در زمينه مباحثات و مذاکراتي صورت گرفت نظريه انجمن امور مالي بودجه مشرانو جرگه به راي گيري گذاشته شده و به اکثريت ارايه تائيد و تصويب گرديد . بعداً منشي مجلس در خواست شمول بعضي سناتوران رابه انجمن ها قرائت کسرده وحسب آتسي فيصله بعمل آمد .

سناتور داکتر محمداناس به انجمن امور خارجه و بين المللي معارف و اطلاعات و کلتور. سناتور سيد عبدالغياث به انجمن داخله و نيارواليها معادن و صنايع کارو کارگر چون سناتوران مذکور در کدام انجمن ديگر شامل نبودند تائيد گرديد .

در خواست استعفاي سناتور ميرامين الدين انصاري از انجمن داخله و نيارواليها تائيد شد. درخواست شمول سناتور محمد شريف اميني به انجمن داخله معادن و صنايع السی آمدن خودش بمجلس عمومي معطل قرار داده شد .

راجح به درخواست شمول سناتور عبدالحفيظ عزيزي به انجمن معادن و صنايع کارو کارگر فيصله گرديد تا دارالانشاء معلومات بدهد که وي در چند انجمن شموليت دارد .

سپس نظريه انجمن امور مالي و بودجه مشرانو جرگه راجح به تشکيل اداري مامورين مشرانو جرگه قرائت گرديد و بعد از اينکه در اطراف موضوع مذاکراتي صورت گرفت سناتور حاجي محمد خمکني پيشنهاد نمود که چون در سابق هم نظريه انجمن امور مالي و بودجه در زمينه بمجلس عمومي رويت داده شده بود در آنوقت تصويب بعمل آمد که انجمن امور مالي و بودجه بشمول چند نفر سناتوران ديگر که در همان روز از خود مجلس تعيين گرديدند بادر نظر داشت اصول و وظائف داخلې مشرانو جرگه در باره صلاحيت هيأت اداري مشرانو جرگه در اين خصوص بهتر است يکبار ديگر در تشکيل مذکور تجديد

از انجمن زراعت و عضويت ايشان به انجمن امور صنايع و استعفاي سناتور حاجي باز محمد ناصري از انجمن بودجه و مالي و انجمن زراعت و عضويت ايشان به انجمن امور صنايع با کثريت مورد تائيد مجلس عمومي قرار گرفت .

در انجمن داخله و نياروا ليهيا فيصله مجلس عمومي مشرانو جرگه در باره موضوعات امنيتي مطرح غور و تدقيق قرار داده شده در نتيجه يک سلسله بحث و مذاکره فيصله گرديد که بتاريخ ۲۷ عقرب وزير داخله و قوماندان عمومي ژاندارم و پوليس در جلسه انجمن اشتراک کرده و در زمينه به سوالات سناتوران توضيحات بدهند .

در جلسه عمومي ۲۸ عقرب مشرانو جرگه که برياست سناتور عبدالهادي داوي رئيس آن جرگه داي ر گرديد قبل از اينکه سناتور محمد ابراهيم ارزگاني نايب منشي به اجنډاي مجلس مراجعه نمايد سناتور عبدالحميد عزيز گفت که نتيجه اجراء انجمن داخله و نيارواليها در مورد موضوعات امنيتي بايد هر چه زودتر به مجلس تقديم شود .

سناتور غلام نبي ناشر نايب اول مشرانو جرگه جريان اجراءات انجمن داخله و نيارواليها رابه مجلس انجمن داخله و سپس در زمينه يک سلسله مباحثات جدی از طرف اکثر اعضاء مجلس بعمل آمده در نتيجه تجويز شده که انجمن داخله و نياروالي ها اجراءات خود را زودتر تکميل و راپور آن رابه مجلس عمومي تقديم نمايد .

در انجمن معادن و صنايع در مورد پيشنهاد سناتور محمد ابراهيم ارزگاني نايب منشي راجح به زيادي محصول برق مرکز ولايت بلخ مطالعاتي بعمل آمده در نتيجه تجويز شده که به ساعت ۱۰ قبل از ظهر ۶ قوس وزير معادن و صنايع ورئيس دافغانستان دبرينتا مؤسسه در جلسه انجمن اشتراک نموده وزير معادن در خصوص برق حرارتي ورئيس دافغانستان دبرينتا مؤسسه عايد به برق ديزلي توضيحات بدهند .

در جلسه عمومي تاريخي ۵ قوس مشرانو جرگه که برياست سناتور غلام نبي ناشر نايب اول مشرانو جرگه داي ر گرديد سناتور

مشرانو جرگه

عمومی تقدیم شده بود با پیشنهاد سنا تور شیرمحمد نیروز راجع به جلوگیری از خطرات سیلاب در ولسوالی کنگک ولایت نیمروز قرائت نمود .

چون برای طرح این دو موضوع سناتوران موصوف در خواست فوریت نمودند مجلس آنرا قبول نموده و در زمینه یک سلسله بحث شد .

سناتور نوراحمد ستانکزی پیشنهاد نمود که ضمن تائید نظریه انجمن زراعت و آبیاری توزیع گندم بذری به دیگرو لایانیکه لازم دیده شده نیز مطالعه گردد .

دائرر رأی گیری پیشنهاد سناتور ستانکزی راجع به موضوع اول و پیشنهاد سناتور شیرروز درباره مسأله دوم به اکثریت آراء تائید و تصویب گردید . بعد از آن مجلس بریاست سناتور غلام نبی ناشر نایب اول مشرانو جرگه دوام کرده و سناتور هیلمند منشی مجلس در خواست شمول سناتور عبدالقیوم رسول رابه انجمن امور خارجه و بین المللی بادرخواست شمول غلامحضر و ابراهیمی به انجمن معادن و صنایع قرائت کرد که از طرف مجلس تائید گردید . بعداً پیشنهاد سناتور میر امین الدین انصاری راجع به زیادت نرخ نان بامقایسه تنزیل قیمت آرد و گندم انجمن داخله و بناروالی ها ارائه گردد تادر موضوع تدقیق نموده نظریه خودرابه مجلس عمومی تقدیم نماید .

در جلسه عمومی تاریخی ۱۲ - قوس مشرانو جرگه که بریاست سناتور عبدالهادی داوی رئیس آن جرگه دایر گردید سنا تور حبیب الله هیلمند منشی از داخل اجندا این موضوع را که انجمن زراعت و آبیاری علا و ه بر روز های دوشنبه و روز های سه شنبه نیز کار نماید قرائت نمود که از طرف مجلس تائید شد .

بعداً منشی نظریه انجمن داخله و بناروالی ها را عاید به موضوع امنیتی که از طرف مجلس عمومی به انجا راجع شده بود قرائت نمود که پس از یک سلسله بحث تجویز گردید تا نظریه مذکور با اوراق مربوط طبع

نظر شده و فیصله آخرین خودرابه مجلس عمومی تقدیم نمایند و چون این ما ممول بر آورده نشده بتعالیه برای بر آورده شدن آن موصوف همان تصویب سابقه را تائید نمود .

دائرر رأی گیری این پیشنهاد سناتور شمکنی به اکثریت آراء تائید و تصویب گردید . در انجمن امور خارجه و بین المللی موافقت نامه قرضه سه ملیون دالر ضمیمه ۱۲ ملیون دالر که برای تمویل دستگاه برق آبی بنسد کجکی بین دولت شاهي افغانستان و دو لت امریکا عقد گردیده تحت غور و تدقیق قس ار داده شده در نتیجه به اکثریت آراء تائید و تصویب گردید .

بعداً مفهوم پیشنهاد سناتور محمد ابراهیم ارزگانی راجع به زیادت محصول برق ولایت بلخ مطرح بحث قرار داده شد و وزیر معادن و صنایع در اطراف چگونگی برق حرار تسی آنجا معلومات داد سپس معین آوزار ت از نگاه تخنیکي قیمت تمام شد برق حرارتي آنجا را بمنظور تولید کود کیمیاوی توضیح نمود و قیمت مازاد را برای تنویر بانظر داشت جنبه های استهلاکی و غیره بیان کرد . همچنان بنا علی حمیدالله حمید راجع به قیمت برق دیزلسی و حرارتي که دولت برای رفاه اهالی آنجا در قیمت تمام شد یک سب سایدی را قبول و ضرر از این ناحیه را متحمل گردیده به اطلاع سناتوران رسانید . چون مسأله برق مطرح بحث بود سناتور محمد شریف امینی نیز عاید به ضرورت برق در ولایت جوزجان و نصب ترانسفارمر و امتداد لاین از خواجه گوگردک الی شهر شبرغان سوالاتی را طرح نمود و وزیر معادن و صنایع به سوالات مذکور جواب گفت . انجمن در روشنی این توضیحات فیصله خودرا به جلسه آینده موکول نمود .

در جلسه عمومی بتاريخ ۸ - قوس مشرانو جرگه که بریاست سناتور عبدالهادی داوی رئیس آن جرگه دایر گردید . سنا تور حبیب الله هیلمند منشی نظریه انجمن زراعت و آبیاری را که در انجمن زراعت و آبیاری غلامحضر ابراهیمی در مورد گندم بذری برای اهالی ولایت بادغیس تائید و به مجلس

د افغانستان کالني

به بنده سرخ آب آن ولايت يك سلسله بحث بعمل آمد .

در خصوص عرض اهالی چاربولك ولايت بلخ فيصله شده كه شخص معاون حوزه شمال باسوابق عرض اهالی مذکور به تاريخ ۱۸ قوس در جلسه انجمن اشتراك کرده و توضیحات بدهد .

در جلسه عمومي تاريخي ۱۵ قوس مشرانو جرگه كه رياست سناتور عبدالهادي دا وی رئيس آن جرگه دایر گردید سناتور حبيب الله هيلمند منشی پیشنهاد فوری سنا تور مير امين الدين انصاری را با مضای چند سناتور به مجلس قرائت نمود .

در پیشنهاد تذکر رفته كه نرخ ادويه در مركز و اطراف بلند رفته و از طرف ادويه قلبی وقاچاقی وارد میشود ، دواخانه ها نسخه های ترکیبی راه بهانه نداشتن اجرا نمی کنند توجه شود كه داکتر هادر صورت لزوم نسخه های ترکیبی كه توان تادیه قیمت آن برای مردم بی بضاعت میسر است بدهد و تمام دواخانه ها مجبور و مكلف باجری آن باشند .

پس ازینكه در زمینه يك سلسله بحث بعمل آمد با اتفاق ارائه فيصله شده كه این موضوع بانجمن معارف وصحیه مشرانو جرگه ارجاع به حكومت توصیه شود تازه حل این مساله را با اصل نظریات مفید انجمن صحیه مشرانو جرگه هر چه زودتر سراغ وحل و فصل نماید .

در انجمن معادن وصنایع بر موضوعات مربوط غور و فیصله بعمل آمد .

در انجمن بودجه ومالی موافقتنامه قرضه سه ملیون دالر ضمیمه دوازده ملیون دالر برای تمویل بندكجکی مطرح بحث قرار گرفته به اساس تصویب انجمن امور خارجه و بین المللی آنجرگه تائید و تصویب گردیده بغرض تقدیم به مجلس عمومي به دارالانشاء مشرانو جرگه تفویض گردید .

انجمن معادن وصنایع :

در جلسه ۱۹ قوس خود راجع به ادعای ماشینکاران انفرادی پخته به این نتیجه رسید

و برای مزید معلومات سناتوران تقدیم شود .

سپس پیشنهاد سناتور ابو الخیر خیری میمنه گی راجع به افراد مریض قوای ژاندارم به مجلس قرائت و فیصله گردید كه این پیشنهاد به انجمن دفاع ملی سپرده شود تا در زمینه غور و تدقیق نموده نتیجه را به مجلس عمومي تقدیم نمایند .

در انجمن عدلی وقوانین :

در انجمن عدلی وقوانین راجع به محصول موتر های لیلامی يك سلسله بحث صورت گرفته در نتیجه تجویز گردید كه بتاریخ بیست قوس معین وزارت مالیه در جلسه انجمن اشتراك کرده و در زمینه توضیحات بدهد .

در انجمن داخله و بنا و ایلها :

پیشنهاد سناتور غلام سخی احمدزی راجع به كم عرض جاده بین حصار السی دروازه لاهوری وبغرض رفع مشکلات ترافیکی اهالی احداث يك جاده فرعی در پهلوی جاده مذکور به مجلس قرائت و پس از يك سلسله بحث فیصله شده كه بنا و ایل سر پرست كابل در موضوع غور و تدقیق نماید در خصوص عرایض بناغلی عبدالله نیازمند و بناغلی محمد اعظم ملول در حصه حقوق ماموریت شان فیصله بعمل آمده كه معین وزارت داخله ومدیر مامورین آنوزارت بتاریخ ۱۸- قوس در جلسه انجمن اشتراك کرده و توضیحات بدهند .

در جلسه انجمن زراعت وآبیاری :

در مورد پیشنهاد سناتور محمد شریف امینی راجع به زمین های مالچر اهالی ولسوالی قرقین ولايت جوزجان كه وزارت زراعت اجازه زرع را برای عبدالحفیظ نام داده فیصله شده كه رئیس املاك و اسكان وزارت داخله ومعین وزارت زراعت وآبیاری با اوراق مربوط آن بتاریخ ۱۸ قوس در جلسه انجمن اشتراك نموده و در زمینه توضیحات بدهند .

در مورد درخواست عبدالله احمدزی وكيل محمد اغه ولايت لوگر در ولسی جرگه راجع

مشرانو جرگه

که چون بخته یکی از اقلام مهم صادراتی کشور میباشد. بنابراین نظریات وزارت معادن و صنایع و تصویب مجلس عالی وزراء در این مورد مفید و طرف تائید انجمن میباشد. انجمن فیصله خود را در زمینه بهادارالانشاء سپرد.

انجمن معادن و صنایع مشرانو جرگه بتاريخ ۲۰ قوس جلسه نموده در مورد پیشنهادهای سناتور محمد ابراهیم ارزگانی راجع به تنزیل قیمت برق حرارتی ولایت بلخ فیصله خود را صادر نمود. همچنان در مورد پیشنهاد سناتور غلامسخی احمدزی راجع به موضوع تمدید لین برق بندچک وردک بولایت لوگر فیصله خود را صادر و فیصله های انجمن در هر دو موضوع بهادارالانشاء مشرانو جرگه فرستاده شد علاوه بر موضوعات مربوط غورو فیصله بعمل آمد.

در جلسه تاریخی ۱۹ - قوس مجلس عمومی مشرانو جرگه که تحت ریاست سناتور غلام نبی ناشر نایب اول مشرانو جرگه دایر گردید سناتور حبیب الله هیلمند منشی موضوعات مربوط به لایحه وظایف داخلی مشرانو جرگه و موافقتنامه قرضه های سه ملیون دلر برای تمویل مصارف دستگاه برق آبی کجکی منعقد بین دولتین افغانستان و اضلاع متحده امریکا رامطرح نمود و بعد از یک سلسله مباحثه تجویز

ستره محکمه

وبمنظور مطالعه سیستم های قضائی آنکشور در جلسات بعضی از محاکم شان اشتراک ورزیده اند .

شورای عالی قوه قضائیه :

این مجلس متشکل از قضات ستره محکمه بوده و تحت ریاست قاضی القضاة هفتگی یکبار بصورت عادی اجلاس مینماید ، در صورت ایجاب تعداد جلسات آن افزایش یافته میتواند .

شورای عالی قوه قضائیه در ساحات قضائی و اداری که ذریعه قانون تشکیلات و صلاحیت قضائی تعیین شده است با اتخاذ تصمیم قضائی تعیین شده است با اتخاذ تصمیم میردازد ، تفسیر و توضیح قوانین تدوین پروژه های قانون در سباحت قضائی متکی به ماده (۷۰) و ۱۰۴ - قانون اساسی تعدیل و تأیید رویه قضائی ، تعیین خط مشی ستره محکمه و ترتیب بودجه قوه قضائیه و پیشنهاد مقررری رؤسای محاکم و قضات عالی رتبه شامل صلاحیت آن میباشد .

گذشته از آن صدور قرار راجع به تبدیل محکمه از طریق کشیدن قضیه یا دعوی از صلاحیت حوضی يك محل وتفویض آن بمحل دیگر در موضوعات حقوقی و جزائی باحکام قانون صلاحیت و تشکیلات قضائی نیز در حوزه صلاحیت شورای عالی قوه قضائیه میباشد .

برای تنظیم امور مربوط باین مجلس و ابلاغ تصاویب وقرارهای صادره آن دارالانشاء شورای عالی قوه قضائیه در چوکات تشکیلات قوه قضائیه تاسیس و توسط یکنفر رئیس ویکمده مامورین اداری اجرای وظیفه مینمایند .

خلاصه اجراءات شورای عالی قوه قضائیه از آغاز سال ۵۱-الی ۱۵ حوت ۱۳۵۱ .

- تصاویب مربوط به تبدیلی محکمه در موضوعات حقوقی و جزائی ۸۸- فقره

- اتخاذ قرار در مورد عدم تبدیل محکمه ۱۲۵- فقره

ستره محکمه بحیث مرجع نسائی قضائی افغانستان نه تنها در سباحت موضوعات قضائی بلکه در سباحت تنظیم اداره عمومی قضاء افغانستان مطابق بمنسب رجات فصل هفتم قانون اساسی نقش مهمی را بعهده دارد .

تنظیم تشکیلات و اجراءات محاکم ، تنظیم امور قضائی دولت اتخاذ تدابیر لازم جهت تنظیم امور اداری قوه قضائیه تدابیر برای تهیه پرسونل قضائی و اداری و تدویر مراکز تعلیمات علمی برای این منظور شامل وظایف ستره محکمه میباشد .

ستره محکمه بمنظور تمویل و اجرای این وظایف وسایر اموریکه مطابق به قانون اساسی بآن تفویض شده است باتکاء احکام قانون اساسی و قانون تشکیلات و صلاحیت قضائی ومقررات منسلک بآن دارای یکمده ارکسان قضائی اجزای شعبه قضائی و شعب اداری ایست که چگونگی وظایف و اجراءات آنها در سال ۵۱ ذیلا خلاصه میگردد .

مراودات و مسافرتها :

بنابر دعوت پوهانده دکتور عبدالحکیم ضیایی قاضی القضاة بناغلی اس،ان، سیکری قاضی القضاة کشور جمهوری هند و خانمش بتاریخ ۱۰-۱۱-۵۱ نور ۵۱ ساعت پنج عصر برای يك مسافرت دوستانه وارد کابل شدند .

مسافرت بناغلی اس،ان، سیکری و خانمش که يك هفته زاد ربر گرفت شامل باریابی بحضور اعلیحضرت معظم همایونی و بعضی رجال مملکت ، مشاهده طرز اجراءات قضائی و باز دید محاکم کابل و هرات بود .

همچنان پوهانده دکتور عبدالحکیم ضیایی قاضی القضاة باخانم محترمه شان بنا بر دعوت جلالتماب قاضی القضاة هند و خانم محترمه شان بتاریخ ۱۴-۱۵ دلو ۵۱ يك مسافرت دوستانه به هندوستان نمودند ، پوهانده ضیایی قاضی القضاة طی این سفر خویش بازعماي آنکشور مذاکراتی انجام داده از دستگاه ها وموسسات قضائی و حقوقی آنکشور بازدید بعمل آورده

د افغانستا ن کالنی

- سایر تصاویریکه دارای ارزش عمومی
اسبت ۱۲- فقره
- اتخاذ قرارتی یاد داشت هادر موضوعات
عادی ۵۵- فقره .
- اتخاذ قرار راجع به توجیه و تفسیر
قوانین ۴۸- فقره .
- اتخاذ تدابیر بموجب تصویب راجع به

بودجه قوه قضائیه ۱- فقره .
- موضوعاتیکه به شورایعالی قوه قضائیه
راجع گردیده و باصدور احکام آمریت عمومی
اداری قوه قضائیه بعد از گزارش از شورای
عالی قوه قضائیه حل و فصل شده اسبت
۹۰- فقره .

لواحیحی که متکی به ماده ۱۰۴- قانون اساسی

دوین مجلس به تصویب رسیده :

- مقررات مربوط به لباس رسمی قضات
- مقررات مربوط به امتحان غرض شمولبه
سلک قضاء
- مقررات مربوط به وثیقه خرید و فروش
عراده جات موتری .

- مقررات درمورد تغییر شکل فیصله های
حقوقی مطابق بایجا بات زمان که متضمن
سلامت حفظ و ثیقه و سرعت عمل میباشد.

آن مو موضوعاتیکه دارای اهمیت عمومی بوده
و یا اساس رویه قضائی را برای محاکم نرو
تشکیل داده بتواند . پس از تصویب شورای
عالی قوه قضائیه از طریق متحد المال بعموم
محاکم و مراجع ذیعلقه ابلاغ میشود .

مجموع متحد المالهاییکه به شیکل فوق
صادر شده است درسال ۱۳۵۱- به عرض
سهولت متبیین و علا قمندان بشیکل کتاب
علیحده و در رساله های متعدد به نشر
رسیده است .

آمریت عمومی اداری قوه قضائیه :

بارعایت احکام قوانین مربوط مبتنی بر
اداره تمویل و تجهیز دستگاه های قضائی و
اداری قوه قضائیه تهیه و تربیه پرسونل فنی
و اداری ، تهیه و تدارک و سایل و لوازم کار
برای ادارات مربوط و محاکم مملکت، مراقبت
از اعمال اداری و طرز العمل جریان کار در

محاکم ، رسیدگی بعراض وارده ، طرح
پیشنهاد بودجه قوه قضائیه و دفاع از آن و
مراقبت از تطبیق بودجه ، حفظ روابط قوه
قضائیه با سایر قوای دولت در حدود قانون
اساسی و سایر قوانین و طرح سیاست اداری
شعب مربوط شامل و ظایف آمریت عمومی
اداری قوه قضائیه میباشد .

علاوه برآن تهیه پیشنهاد های لازم جهت
تنظیم بهتر امور مربوط باداره قضائی واتخاذ
تدابیر لازم به اتکاء ماده ۱۰۴- قانون اساسی
بمنظور توحید مرافق قضائی تهیه طرح های
انکشافی در امور مربوط به قضاء و دستگاه
های قضائی بنحوی که با ایجابات زمان مساعدت
داشته و سرعت عمل و عدالت رابه بهترین
وجه تأمین نماید ، نیز از جمله و ظایف آمر
عمومی اداری میباشد .

آمریت عمومی اداری قوه قضائیه وظایف
متذکره را توسط یکتعداد اداراتی که مستقیماً
توسط آمر عمومی اداری قوه قضائیه اداره
میشود ایفاء مینماید .

بناغلی دکتور ولیدحقوقی قاضی سرتیره محکمه
بتأسی از حکم مندرج فقره اخیر ماده هفتم
قانون صلاحیت و تشکیلات قضائی و متکی
بفرمان یاد شاهی نمبر ۱۰۱۲-۳۲۰۱-تاریخی
۱۳۵۰۹۲۶- امور آمریت عمومی اداری قوه
قضائیه را بعهده دارند

آمر عمومی اداری قوه قضائیه به تاسی از
ماده هفتم و هشتم قانون صلاحیت و تشکیلات
قضائی وظایف متذکره فوق ذریعه شعب آتی
اجراء مینماید :

ریاست تدقیق و مطالعات :

این اداره متشکل از یک نفر رئیس و دو نفر
معاونین به عنوان آمر اداره مطالعات
و آمر اداره تدقیق و یکمده اعضای
مسلمکی و اداری میباشد که وظایف مسلمکی را
بمنظور تحقق احکام مندرج ماده ۱۰۴- و ۱۰۷
قانون اساسی و قوانین و مقررات منسلک
بآن اجراء مینماید .
اداره تدقیق و مطالعات و اجراءات خود را تحت
اداره ورهنمایی رئیس تدقیق و مطالعات انجام
می دهد .

اداره تدقیق :

الف - مدیریت عمومی تشکیلات و خدمات قضایی :

این مدیریت وظیفه دارد در مورد تامین هماهنگی تشکیلات محاکم و دوائر مربوطه قضائیه باتناسب حجم کار وظایفیکه اجرای آن مطابق به قانون ومقررات منسلک با آنها تفویض گردیده باتکای راپور اجراءات هریک واحصائیه های تدقیق مطالبه نموده و راپور اجراءات خود را از طریق رئیس تدقیق ومطالعات به آمریت عمومی اداری قوه قضائیه تقدیم دارد .

اخذ راپور محاکم تنظیم احصائیه های فقرات وارده ،تنظیم راپور عواید محاکم مطالعه راپور های محاکم مبنی بر عدم هماهنگی پرسونل باحجم کاروسایر پیشنهادات محاکم راجع به بهبود وضع عمومی کار از طریق این اداره اخذ وسپس تحلیلو مطالعه گردیده وراپور آن به آمریت عمومی اداری قوه قضائیه تقدیم میشود .

علاوه بران انجام یکمده خدمات تعلیمی واداره مرکز ستاژ ومطالعات قضایی ازطریق این شعبه صورت میگیرد این اداره درشروع هرسال از طریق توزیع فورمه های جامع ومکمل به تشخیص اجراءات چگونگی نوعیت قضایا معلومات تعداد فیصله ها وقرار های محاکم معلومات ارزنده را فراهم می نماید.

ب- مرکز ستاژ و مطالعات قضایی :

این مرکز به منظور تربیه پرسونل قضایی ومسلکی برفوق نیاز مند یهای خاص قوه قضائیه و مسلک قضاء متناسب به اقتضات اجتماعی کشور در چوکات ریاست تدقیق ومطالعات تشکیل گردیده است و درسال ۱۳۴۷ عملا به فعالیت آغاز نموده است .

برای تنظیم امور اداری و تدریس این مرکز یکنتمداد مامورین در چوکات مدیریت عمومی تشکیلات وخدمات قضایی فعالیت می نمایند .

این اداره تحت اثر آمر اداره تدقیق فعالیت میکند به موجب مقررات مربوط تدقیق به حیث عمل متمم تفتیش شامل وظایف غور وکنترول کلی اوراق و نتایج نظریات تفتیش قضایی به منظور مطالعه علل نارسایی های محاکم و قضات بالاخر بمنظور تثبیت مسؤولیت یا برائت تفتیش شدگان وهمچنان تفکیک مسؤولیت تادیبی ازمسؤولیت محاکماتی مشمولین دوسیه و همچنان تردید دوسیه به منظور رهنمایی مزید مفتشین قضایی غرض تکمیل خلاهای تحقیق وتفتیش میباشد این اداره در قبال وظایف فوق وظایف تدقیق قضایی موزو عاتیکه در اثر عرض مستقیم اشخاص حقیقی ویا حکمی به ستره محکمه مواصلت می ورزد ویا غرض غور به ستره محکمه مطالبه میشود و یا قضایا بیکه ایجاب تهیه راپور علمی فقهی وقانونی را از طرف شورای عالی قوه قضائیه را نیز اجرامی نماید.

آمریت تدقیق وظایف فوقرا ذریعه یکی از گروپهای مدققین انجام میدهد اداره تدقیق متشکل از سه گروپ مدققین مسلکی قضایی می باشد .

اداره مطالعات :

این شعبه توسط آمر مطالعات اداره میشود ادره مطالعات وظایف محوله را ذریعه شعب آتی اجرا می نماید ..

الف - مدیریت عمومی تشکیلات و خدمات قضایی .

ب- اداره مرکز ستاژ ومطالعات قضایی .

ج- اداره ارتباط خارجه .

د- اداره نشرات .

ه- اداره کتابخانه .

د افغانستان کالني

اداره کورس و تنظيم فعالیت مسيلکي آن به موجب قواعدی صورت ميگيرد که به شکل مقررات در سال ۱۳۴۹ طرح گرده و در ماه حمل سال مذکور در شماره اول مجله قضاء به نشر رسیده است.

مدت ستاز قضايی درين مرکز يك سال و دوازه ماه می باشد که تاريخ آغاز و ختم آن همه ساله مطابق به شرایط عايده از طرف رياست تدقيق و مطالعات ابلاغ می شود. تعداد شاملين کورس به حساب احصائيه هر سال از تاريخ تاسيس تحال قراو ذيل اسیت .

سال	پوهنځي حقوق	پوهنځي شرعيات	مدارس علوم دينی - قضايی - مجموع
۱۳۴۷ -	نژده -	دوازه -	چار - سي و پنج - نفر .
۱۳۴۸ -	پانزده -	نژده -	چهل و سه - نفر .
۱۳۴۹ -	هشت -	نه -	شپس - بيست و سه - نفر .
۱۳۵۰ -	هشيت -	يازده -	بيست و دو - نفر
۱۳۵۱ -	هفت -	شانزده -	سيه - بيست و شپس - نفر .

فعاليت مرکز ستاز قضايی دوسال ۱۳۵۱

و به فعالیت آغاز کرده فارغان سال ۱۳۵۰ این کورس به تعداد بيست و دو نفر بود که بعد از فراغت به محاکم توظيف گرده اند.

دوره دوم این کورس در ماه میزان سال ۱۳۵۱ شروع و در ماه سنبله ۱۳۵۲ به پایان خواهد رسيد مشمولين سال ۱۳۵۱ این کورس چارده نفر می باشد .

اکثريت مشمولين کورس محريسن را دارند گان شهادتنا مه های مدارس دينی و بکلوريای ليهه های مرکز و ولايات کشور تشکیل ميدهد اما در این مرکز برای اشخاصيکه در چوکات ماموريت قبلا داخل بوده و آرزوی داخل شدن بکورس را داشته باشند نیز موقع داده ميشود .

قسمت اول پروگرام محريسن را مطالعات نظری در زمینه قوانین و مقررات مربوط با اجراءات محاکم تشکیل ميدهند قسمت دوم آن ستاز سه ماهه در محاکم بمنظور آشنا شدن به نگارش و تايق فيصله و اوراق مختلف معمول محاکم و همچنان به منظور آشنایی ممتد نگارش و کسب معلومات عملي در امور اداره قضايی اسیت علاوه بران درين مرکز يك کورس تقويه لسان نگليسی در سال ۱۳۵۰ تاسيس و در سال ۱۳۵۱ عده مشمولين این کورس که بعد از ساعات کار رسمی بان شامل می باشد به ۱۶ نفر بالغ ميگردد درين کورس فن استفاده از ماشين تايپ نیز به مشمولين کورس آموخته می شود .

سال تعليمی این مرکز در نیمه دوم سال ۱۳۵۰ شروع و در ختم اول سال ۱۳۵۱ انجام پذیرفته است. درين دوره به تعداد ۲۲ نفر فارغ التحصيل گرده اند فارغان این دوره فعلا در محاکم ابتدایه شرعي و محاکم اختصاصی و ديوانهای رياست های محاکم و محکمه عالی اسیتيناف مرکزی به حيث عضو وقاضي ويا راپور تر قضايی اجرای وظیفه می نمايند.

سال تعليمی جديد در ماه سنبله ۱۳۵۱ آغاز و طبق ماده چار مقررات مربوط به مرکز ستاز مشمولين این دوره مرکبانند از فارغان شعبه قضايی پوهنځي حقوق هفت نفر فارغان پوهنځي شرعيات شانزده نفر و اول نمره های مدارس دينی سه نفر .

ستاز قضايی شامل سه قسمت است:

قسمت اول را پروگرام نظری تشکیل ميدهد که مطالعه قوانین فقهي دران تدریس ميشود قسمت دوم پروگرام را مطالعه و تحليل فيصله های محاکم برهنمایی شپس - نفر قضياتيکه دارای تجربه ممتد قضايی است احتوا ميکند و قسمت سوم رابازديد از محاکم و مشاهدات اجراءات محاکم در امور مختلف قضايی احتوا ميکند .

در قبال مرکز ستاز قضايی دوسال ۱۳۵۰ با اساس ضرورت و ايجاب مطابق به مقررات عليحده که طبق ماده یکصد و بيست و يك قانون صلاحيت و تشکيلات قضايی وضع گرده اسیت کورس ستاز محريسن تاسيس گرده

د افغانستان کلتور

ج- اداره ارتباط خارجه :

این مدیریت به منظور تنظیم امداد های تکنیکی و فرهنگی که از طریق وزارت امور خارجه یاسایر دواير حکومت از ممالک متجا به اخذ میشود و همچنان بمنظور رسیدگی و تحلیل راپور های امور تعلیمی محصلین افغانی در خارج و رسیدگی با امور اداری آنها تاسیس شده است .

ستره محکمه بادر نظر داشت اهمیت تریبه پرسنل قوه قضائیه در سال ۱۳۵۱ نیز مانند سالهای گذشته یکعده قضات و مامورین ربا استفاده از سکالر شپها و فیلو شپها بر وفق قواعدی که برای این منظور بشکل مقررات وضع شده است بخارج اعزام نموده است .

انتخاب پرسنل که برای تحصیل و یا مشاهدات علمی و قضایی به خارج فرستاده میشوند توسط کمیته با صلاحیتیکه در راس آن مطابق لایحه مربوط یکی از قضات ستره محکمه قرار دارد صورت میگیرد . تعداد قضات و مامورین قوه قضائیه که با استفاده از سکالر شپها و فیلوشپها در خارج از سال ۱۳۴۷ به اینطرف تحصیل و یا مشاهدات نموده اند .

سال	مشاهدات	تحصیلی
۱۳۴۷	نه	
۱۳۴۸	بیست و شش	هشت
۱۳۴۹	هجده	هفت
۱۳۵۰	هجده	پنج
۱۳۵۱	هشت	پنج

د- اداره نشرات :

این اداره به منظور توسعه معلومات قضات و کلیه اشخاصیکه به علوم حقوقی و مسایل قضایی علاقه دارند به نشر مطالب علمی حقوقی و فقهی تصاویر شورای عالی قوه قضائیه و متحد المالیهیکه وجه حقوقی و عمومی دارد و نشر رویه های قضایی دیوان های تمیز و محاکم و همچنان نشر تراجم کتب ارزنده علمی ، فقهی و حقوقی موظف میباشد . برای نیل باین هدف بر علاوه نشر مطالب فوق در مجله قضاء کتب و رساله های ذیل نیز به السنه پشتو ، دری انگلیسی و فرانسوی طبع و نشر شده است .

کتبیکه به لسان پشتو نشر شده است :
 په وروستی نیمه پیری کتبی دقضا تدریجی سیر دستری محکمه دمرکز تولنه تالیف .
 په اسلامی فقه کتبی دعقوباتو فلسفه دسید حکیم کمال شنواری ژباړه .

خلور یاران دسید حکیم کمال شنواری تالیف .
 قرآن او شخه دسید حکیم کمال شنواری ژباړه
 د ټولنه په تنظیم کتبی دشرعی حدود واغیزه دعبالباری غیرت تالیف .
 کتبیکه به لسان دری طبع گردید :

سیر تکامل تدریجی قضاء در نیم قرن اخیر تالیف هیات مرکزی ستره محکمه .
 اولین سیمینار روسای محاکم منعقد سیال ۱۳۴۷ از انتشارات هیات مرکزی ستره محکمه رهنمای معاملات تالیف عبدالکریم حقانی .
 وضع حقوقی شرکت هادر افغان نستان تالیف دکټور محمد قاسم فاضلی .

نظام میراث تالیف پوهاند غلام محی الدین دری استاد پوهنځی حقوق و علوم سیاسی .
 مسئولیت مدنی در اسلام و قوانین وضعی تالیف عبدالله شجی .
 هدایه شریف جزء اول ترجمه هیات مرکزی ستره محکمه .

اهم ادله اثبات در تشریح اسلام و در قانون ترجمه عبدالواحد نهضت فراهی .
 قانون به نفع شماست ترجمه عبدالکریم شادان سیمینار روسا و قضات محاکم تجارتي منعقد سیال ۱۳۴۹ از انتشارات هیات مرکزی ستره محکمه شرح قواعد عمومی مجله الاحکام ترجمه عبدالعلی شاه تونخی .

شرح مجله الاحکام قسمت قضاء ترجمه محمد صدیق راشد سلجوقی .
 شرح مجله الاحکام قسمت دعوی ترجمه محمد صدیق راشد سلجوقی .
 دومین سیمینار روسای محاکم ولا یات منعقد سیال ۱۳۵۰ از انتشارات هیات مرکزی ستره محکمه .

مجموعه مقررات ولوایح ستره محکمه .
 مجموعه متحد المالیه قضایی و اداری محاکم جلد اول بخش دوم .
 مجموعه متحدالما لهای قضایی و اداری محاکم ، جلد سوم بخش دوم .

هـ اداره کتابخانه :

به سلسله فعالیت‌های انکشافی ستاره محکمه زمینة تدویر يك كتابخانه مجهز به يك‌مده‌كتب ارزنده فقهی، حقوقی قضایی و علمی را فراهم نموده و اخیراً كتابخانه مذکور را كه محتوی چار هزار و پنجاه جلد كتاب مربوط بسه مسایل حقوقی و قضایی یا مسایل مرتبط بان در طبقه پایین عمارت ریاست محکمه ولایت كابل تاسیس نمود بادر كاهمیت يك كتابخانه مجهز برای ستاره محکمه و كتابخانه های كوچكتر برای سایر ریاست های محاكم فعالیت و جریاندارد تا ا ز انتشارات شرعی حقوقی قضایی و كتب مفیده در ساحت مذکور از منابع داخلی و خارجی استفاده به عمل آید.

كمیته مشورتی حقوقی :

اتخاذ تجاویز مقتضی به منظور تطبیق صحیح قانون و جلوگیری از خطاهای احتمالی در تعبیر و فهم قانون بدون مداخله بسه موضوعات شامل صلاحیت قانونی محکمه در قضایای مشخص و طیفه عمده این کمیته را تشکیل میدهد .

این کمیته كه در جریان سال ۱۳۵۱ شروع به فعالیت نموده تا اخیر سال مژگوریست و دو مرتبه جلسه داده و تجاویز مقتضی به غرض رسیدن به هدف فوق اتخاذ و غرض اجراءات و شعب مختلف مخابر ه کرده است .

ریاست تفتیش قضایی:

اداره تفتیش قضایی در ردیف سایر ادارات مرکزی ستاره محکمه متشکل از یکنفر رئیس معاون و یکمده قضات بر جسته ذوالحکم به حیث اعضای مسلکی و یکمده مامورین اداری می باشد .

اعضای مسلکی و اداری تفتیش قضایی وظایف خود را در چوكات گروپهای معینه اجراء می نمایند .

فعالیت گروپهای مفتشین قضایی متكي به قواعدی است كه به حیث مقررات در سال ۱۳۴۸ وضع و به نام لایحه تفتیش قضایی مرعی الاجراء می باشد .

وظایف شعبه تفتیش قضایی برفوق مقررات مذکور عبارت از مشاهده بررسی و تحقیق اجراءات قضایی و اداری محاكم مركز ولایات و محاكم ابتدائیه افغانستان است .

تفتیش قضایی بدو جهات عملی میشود .

تفتیش عا دی و تفتیش اقتضای
تفتیش عادی شامل بررسی عمومی و میعادى کلیه امور قضایی و اداری محاكم می باشند زیرا اجراءات محاكم باید حتما در طرف يك دوره معین مورد باز رسی و مشاهده قرارگیرد تا چگونگی توافق اجراءات محاكم با قوانین مملكت مورد ارزیابی قرار گیرد .

تفتیش اقتضایی شامل قضیه یا قضایای معین اداری و قضایی يك محكمه معینی میباشد كه در اثر شكایات اهالی و یا در اثر راپورهای وارده محكمه و یا در اثر تقاضا ریاست محكمه مربوط بررسی آن و علم آوری در اجراءات آن ضروری پنداشته میشود تفتیش در امور و یا جرایم ناشی از وظیفه د ر اجراءات قضایی و یا اداری محكمه و یا جعل و ساختگاری در وثایق و دفاتر محكمه در اثر اطلاعات مستند مراقبتی و یا در اثر ظہر دلایل مبنی بر نارسایی عمومی قضات مربوط يك امر حتمی می باشد .

مفتشین قضایی در امور محوله طبق طرز العمل مندرج قاعد تفتیش قضایی اجراءات نموده و از اجراءات خود نزد امریت عمومی اداری قوه قضائیه محكمه عالی قضات و قاضی القضاة مسئولیت دارند .

ریاست تفتیش قضایی متشکل از چار گروپ بوده و در جریان سال ۱۳۵۱ نود و يك محكمه را تفتیش نموده است .

اداره مربوط به مواخذه قضات :

این اداره با پیروی از احكام مندرج ماده نود و نه و فقره سو م ماده یکصد و هفت قانون سیاسي و فقره اول ماده هفت قانون تشکیلات و صلاحیت قضایی تحت اثر قاضی القضاة یا امر عمومی اداری قوه قضا ئیه اجرای وظیفه مینماید .

تعقیب و اقامه دعوی جزایی علیه قضات و اعضای محاكم در مورد جرایمیكه ناشی از اجراء وظیفه باشند شامل صلاحیت امر و اعضای مسلکی اداره مژگور می باشد در تمام مراحل تعقیب و اقامه دعوی طرز العملی كه در قانون اجراءات جزایی قانون خارتوالی و سایر قوانین پیش بینی گردیده پیروی میشود .

د افغانستان کالني

اين اداره مرکب از يکتفر آمردو نفر مساعدين مسلکي ويکنده مامورين اداري باشد خلاصه اجراءات اين اداره در سال ۱۳۵۱ در مورد محاکمه و ماخذ قضات و تاديب آنها.

سال تعداد قضات يک به تعداد قضات يک به تعداد قضا تيکه برائت محاکمه سوق داده جزاهای مختلف و يا حاصل کرده تاديب محکوم گرديده .

۱۳۴۷ -	يکصد و بيست و شش	نود	سي و شش
۱۳۴۸ -	يکصد و يک	هفتاد و نه	بيست و دو
۱۳۴۹ -	هفتاد و شش	شصت و شش	۱۰
۱۳۵۰ -	۴۰	۳۵	۵
۱۳۵۱ -	۴۱	۳۹	۲

رياست تحريات و مراقبت

اين رياست در ردیف تشکيلات آمريت عمومي اداري قوه قضائيه همزمان با تاسيس ستره محکمه آغاز به فعاليت نموده و ادارات تحريات عارضين و مراقبت جزء تشکيل آن می باشد و متکفل ايفای وظايف آتسي است :

- ۱- دفتر قاضي القضا ت .
- ۲- دفتر آمريت اداري قوه قضائيه .
- ۳- مکاتبات ارتباطی با دواير ذي علاقه قواي اجرائيه و مقننه .
- ۴- مکاتبات ارتباطی با رياست های محاکم و دواير ذي علاقه قوه قضائيه .
- ۵- ابلاغ احکام و اوامر و هدايات محاکم و دواير مربوطه ستره محکمه .
- ب- رسيدگی از امور عارضين :
- ۱- تهیه وثبت احکام بعراضين وارده يومي .
- ۲- رسيدگی به مطالعات و درخواستهای تبديلي های محکمه .
- ۳- ابلاغ تبديلي های محکمه به مراجع ذي علاقه .
- ۴- ابلاغ و اخبار نظرات کميته های مشورتي به مراجع استهدا کننده .
- ۵- واقعه نگاري گزار شنانه های لازم .

ج- رياست تحريات مطابق به لايحه وظايف مکلفيت دارد تا برای آرزيايي بهتر و تقايد از خدمات و فعاليت های ادوار کار پرسونل قضايي و اداري قوه قضائيه و شناسايي خويتر اشخاص از نگاه حالات مدني لياقت درجات علمي خدمات و تاليفات و آثار چگونگی ايفای

اجراءات يک در سال ۱۳۵۱ رياست مزکور انجام داده حاوي ارقام زیر می باشد . هدايات صادره در باره موضوعات فوق (۱۲۰۲۱) موضوع تعداد احکام صادره توسط عراض (۸۵۳۱) موضوع .

رياست اداری :

اين رياست در چو کات تشکيلات ستره محکمه تحت اثر امر عمومي اداري قوه قضائيه اداره ورهبري می شود .

رياست اداري به حواله و اجراء معا شس و حقوق مامورين و تنظيم امور مربوط بان اجراء مصارف نقدي ، بيمه ، حساب ، تقاعد مامورين پرداخت سفر يه های داخلي و خارجي تاديه حقوق قرار دادی ها ، صدور تخصيص عادي و انكشافی به ولايات تنظيم امور حسابی قوه قضائيه موظف می باشد حفظ روابط ستره محکمه با حکومت در جهات پولی و بودجوي از طريق اين اداره بعمل می آيد .

ستره محکمه

نیاز مندی های شعب مسلکی قضایی از لحاظ خدمات داخلی تعمیرات تجهیزات و لوازم از طرف این اداره مطالعه گردیده و به غرض رفع آن تجویز اتخاذ می شود . ریاست اداری وظایف فوق الزکر را توسط شعب آتی انجام میدهد :

- مدیریت محاسبه
- مدیریت خدمات
- مدیریت بودجه .
- مدیریت کنترل
- مدیریت تعمیرات
- مدیریت آرشیف

(بودجه ستره محکمه در سال (۱۳۵۰) (۱۳۵۱ اصل بودجه عادی که از شورای منظور ۱۷۵ ۱۵۳ ۶۹ - افغانی ۷۱۰۰۰۰۰۰ افغانی شده است .

اصل بودجه انکشافی داخل منظوری شور | ۲۵۰۰۰۰۰ افغانی ۳۰۰۰۰۰۰ افغانی مجموع بودجه عادی انکشافی داخل منظوری شور | ۱۷۵ ۱۵۳ ۹۴ - افغانی ... ۱۰۱ - افغانی . طرح بودجه ستره محکمه برای سال ۱۳۵۲ - شامل مبلغ هفتاد و یک میلیون بودجه عادی و مبلغ سی میلیون بودجه انکشافی می باشد .

خلاصه اجرا آت این ریاست :

بتاسی از اصل بهبود وضع اداره قضایی در ساحه تعمیرات از بودجه انکشافی و بودجه عادی توجه بیشتر مینول گردیده و اعمار تعمیرات اداری محاکم و اعمار تعمیرات ترهائش قضات در ولسوالیها و ولایات اقدام نموده است که قسمت اعظم تعمیرات محاکم ولایات و مرکز روباتم است و نیز به منظور جلوگیری از فشار زیاد بالای بودجه دولت بموض اعمار یک تعمیر جدید برای مقر ستره محکمه به ترمیم قصیر دارالامان اقدام نموده و انتظار می رود که در جریان سال ۱۳۵۱ - کار ترمیم آن خاتمه یابد .

فهرست تعمیرات تیکه تکمیل شده و یا تحت ساختمان است :

محل اعمار	تعمیر داخل پروژه	تعمیرات تکمیلی و تحت ساختمان
ولایت کابل	یازده تعمیر	تعمیرات تکمیلی و تحت ساختمان
در کنر ها	هجده در	هفت تعمیر
در لغمان	سیزده در	هجده در
در کاپیسا	شش در	سیزده در
در بغلان	پانزده در	شش در
در کندز	هفده در	شش در
در تخار	دوازده در	یازده در
در پروان	دوازده در	هشت در
در بدخشان	نه در	هشت در
در سمنگان	ده در	هشت در
در بلخ	دوازده در	سه در
در جوزجان	ده در	ده در
در قاریاب	نه در	ده در
در هرات	چهارده در	چهار ده در
در غوروات	شش در	شش در
در فراه	ده در	هشت در
در نیمروز	سه در	سه در
در هیلمند	هشت در	هشت در
در کند هار	دوازده در	دوازده در

د افغانو نستان کالني

زر زابل	ششس زر	۶-	تعمير
زر غزني	هفت زر	۷-	زر
زر وردك	ده زر	۱۰-	زر
زراروزگان	ششس زر	۶-	زر
زر بادغيس	ششس زر	۶-	زر
زر پكتيا	بيستوششس زر	۲۲-	زر
زر ننگرهار	هجده زر	۱۸-	زر
زر پاميان	تاکنون نقشه شمېري تثبيت نشده است.		

زر لوگر	سيزده زر
لوی ولسوالي شنوار	تاکنون نقشه شمېري تثبيت نشده است .
لوی ولسوالي کتواز	تاکنون نقشه شمېري تثبيت نشده است .

يکتعداد ولسوا لیبیايکه نقشه شمېري نډارند تا کنون تعمیرات آنها آغاز نگردیده اما به علت اینکه یکمده محاکم ولسوا لیبیا از نگاه نداشتن جای مواجه به مشکلات گردیده اند به اساس تجویز ریاست شهر سازی و موافقه ولایت مربوط چنین تصمیم گرفته شد تا عجلتاً نقشه های ارزان قیمت ترتیب ودر محلی که از طرف اهالی ولسوا لی آنجا بشمول قاضی منطقه تعیین میشود مطابق نقشه مذکور باعمار تعمیرات محاکم ورهائش قضاات اقدام به عمل آید . این تجویز در تعمیرات محلات آتی تطبیق گردیده است .

ولسوالی دوشی ولایت بغلان
ولسوا لی جرم ولایت بدحشان
ولسوالی قلعه زال مربوط ولایت کندز
ولسوالی ینگی قلعه ولایت تخار
ولسوالی اشکمنس ولایت تخار .

گزشته از آن ریاست اداری ستره محکمه توانسته است تا در پهلوی اعمار تعمیرات جدید به ترمیم یکمده تعمیرات تیکه در سابق از طرف حکومت اعمار گردید هو ضرورت به ترمیم داشتند اقدام بدارد .

تعمیرات تیکه تا اخیر سال پنجاه ویک تکمیل گردیده و یا تحت ساختن می باشد .

سال	تعمیرات	مبلغ
۱۳۴۷-	زده تعمیر	۱۵۰۰۰۰۰۰- افغانی
۱۳۴۸-	سی و دو زر	۲۵۰۰۰۰۰۰- زر
۱۳۴۹-	چهل ونه زر	۲۸۵۰۰۰۰۰- زر
۱۳۵۰-	شصت زر	۲۵۰۰۰۰۰۰- زر
۱۳۵۱-	چهل ونه زر	۳۰۰۰۰۰۰۰- زر
مجموع -	دو صد ونه زر	۱۲۳۵۰۰۰۰۰- زر

از جمله پول فوق مبلغ (۳۱۱۶۴۱۱۹) افغانی از مدرک بودجه انکشافی بمنظور ترمیم و اصلاح مجدد قصر دارالامان تعدیل و تمویل گردیده است .

علاوه بران خدمات آتی نیز در ظرف سال ۱۳۵۱ صورت گرفته است :

تعمیر جدید محکمه ولایت کابل که در وایل سال ۱۳۵۱ تکمیل و طرف استفاده آن محکمه قرار گرفته است نقشه ساختمان محکمه استیناف عالی مرکز باعمارت مرکز ستازو مطالعات قضائی تحویلخانه وورکشاپ وگاراچ های مربوط که قرار است در جوار ساحه باغ دارالامان اعمار گردد ، تکمیل و قرار داد ساختمانی این عمارت با دستگاه ساختمانی افغانی عقد گردیده است .

ستره محکمه

یکچاه عمیق در باغ قصر دارالامان ونصب واتر پمپ با تجهیزات لازمه و نهال شانی باغ دارالامان دو طرفه دارالامان وات از مینار عبدالوکیل خان تاقص دارالامان وکانگریت پیاده روهای داخل باغ قصر وسرک مقابل موزیم تکمیل شده است .

یکعده میل و فرنیچر و وسایل و لوازم دفترداری برای محاکم و دوایر مربوط خریداری و تهیه گردیده است .

ریاست ذاتیه :

استخدام، تقرر، تبدیلی ، ترفیع، تقاعد و عزل* و ثبت دارایی اداره و اجراء می نماید .

تعداد قضات ، مامورین وسایر کارکنان قوه قضائیه :

سال	قضات ذوالحکم	مامورین اداری	سایر کارکنان	شاملین کورس
۱۳۴۷	۵۱۳ نفر	نهدویست نفر	سناژ و محصلین قضایی در خارج	شاملین کورس
۱۳۴۸	۵۱۳ نفر	نهدویست نفر	پنجصدو هفادونه نفر سی و سی نفر	شاملین کورس
۱۳۴۹	۵۲۸ نفر	هشتصدو نودونفر	پنجصدو هشتادو دو نفر چهل و سه نفر	شاملین کورس
۱۳۵۰	۵۲۸ نفر	هشتصدو نودونفر	پنجصدو نودو چار نفر پنجاه و یک نفر	شاملین کورس
۱۳۵۱	۵۲۶ نفر	نهدو و سی و پنج نفر	ششصدو و پنجاه و یک نفر بیست و هفت نفر	شاملین کورس
خلص اجراءات این ریاست در سال ۱۳۵۱:				
	تبدیلی	تقرر	تقاعد	
قضات	۱۰۵	۳۲	۱۱	
سایر مامورین	۱۵۱	۱۵	۱۴	

مقام عالی تمیز :

دیوان معاملات و جزا که درعین حال به دو شعبه جزایی و حقوقی منقسم میگردد به ریاست یکی از قضات ستره محکمه که برای مدت سه سال توسط قاضی القضاات تعیین میگردد تشکیل جلسه میدهند دوره توظیف رئیس دیوان بنا بر صوابدید قاضی القضاات تمدید شده می تواند

رئس این دیوان **بناغلی مولوی عبدالصبیر** بوده و اعضای آن عبارتند از :

بناغلی محمد حبیب ، بناغلی شندیگل بیان ، بناغلی میر عبدالعلیم ، بناغلی فضل الله ، بناغلی احمد گل .

این دیوان دارای اداره تحریرات که بدو شعبه معاملات و جزاء وظایف اداری آنرا اجراء می نمایند .

مقام عالی تمیز به حیث رکن اصلی ستره محکمه مرجع قضایی محسوب میشود و احکام و فیصله های دیوانهای این مقام قطعی و واجب التعمیل می باشد باستثنای حکم به مرگ که تعمیل آن مربوط به توشیح پادشاهی میباشد . مقام عالی تمیز دارای سه دیوان می باشد دیوان

معاملات و جزا مقام عالی تمیز . صلاحیت این دیوان شامل رسیدگی به دعاوی حقوقی افراد و آنعده قضایای جزایی است که شامل صلاحیت دیوان حقوق عامه نمی باشد .

این دیوان مرکب است از هفت نفر قاضی متشرف فقه حنفی که به قوانین مرعیه نیز معلو مات کافی دارند و همچنین دارای سابقه و تجربه قضایی میباشد .

د افغانستان کالنی

محکمه استینافرا تایید و یا نقض میدارد
و همچنان سایر قرار های فرعی مر بوط به
صلاحیت محاکم تجارتی را مورد رسیدگی
قرار داده قرار قطعی صادر می نماید
ریاست این دیوان را بناغلی محمد موسی
اشعری به عهده دارد واعضای آن عبارتند از:
بناغلی محمد یاسین پنجشیری به حیث
عضو .

بناغلی محمد ظاهر کشاورز به حیث عضو .
این دیوان در نه ماه اول سال ۱۳۵۱ به
تعداد سیزده فیصله و یازده قرار قضایی
را صادر نموده است .
محکمه عالی قضات :

رسیدگی به تخلفات ناشی از وظیفه قضات
درین محکمه به عمل می آید این محکمه که متشکل
از سه نفر قضات ستره محکمه می باشد توسط
قاضی القضاات برای یکسال توظیف میشوند
اعضای محکمه عالی قضات در پهلوی
رسیدگی به وظایف که درین محکمه بانها تفویض
شده است سمت دیوانهای مقام عالی تمیز
را نیز دارند .

اسمای رئیس واعضای این محکمه :

بناغلی مولوی فضل الرحمن به حیث رئیس .
بناغلی محمد موسی اشعری به حیث عضو .
بناغلی غلام علی کریمی به حیث عضو .

اجراآتیکه که در طرف سال ۱۳۵۱ درین
محکمه بعمل آمده :

در سال ۱۳۵۱ دوسیه های مجاکماتی و تادیبی
یکمده قضات متخلف از طریق ریاست تفتیش
قضایی و اداره مدعی العمومیت قوه قضائیه
غرض فیصله و تعیین جزای انضباطی به دیوان
عالی محکمه عالی قضات واصل و در نتیجه به
موجب فیصله و تصاویر مقام موصوف دونفر
بمدت یکتیم یکتیم سال حبس و دونفر قاضی
بپرد از منسلک قضاء و هفت نفر قاضی به
تعطیل ملازمت و چار نفر به جرایم نقدی
و بیست و چار نفر قاضی به مجازات تادیبی
و دونفر قاضی برائت حاصل نموده است .

خلاصه اجراءات این دیوان در طرف نه ماه
اول سال ۱۳۵۱ :

نوعیت دعای تعداد فقرات
موضوعات جزایی ۲۴۴۱- فقره
موضوعات معاملاتی ۲۰۴- فقره .
دیوان حقوق عامه مقام عالی تمیز :

این دیوان مرکب از سه نفر قاضی ،
سابقه دار و با تجربه می باشد ریاست این
دیوان نیز بعهده یکی از قضات ستره محکمه می
باشد که از طرف قاضی القضاات برای سه سال
باین وظیفه توظیف میشود و قابلیت توظیف
مجدد را دارا می باشد .

این دیوان صلاحیت رسیدگی به تخلفات
و جرایم مذکوره قانون جزای جرایم مامورین
و جرایم علیه امنیت و منفعت عامه و جرایم
قاچاق جرایم ترافیکی جرایم سیاسی و
جاسوسی جرایم مطبوعات و رسیدگی به
جرایمی واکه قانون بان تفویض نمودم دارد .
از ماه میزان یکم هزار سه صد و چهل و نه-
باینطرف ریاست این دیوان به عهده بناغلی
مولوی عبیدالله صافی قاضی ستره محکمه
بوده واعضای آن عبارت اند از :

بناغلی میر عزیز الحق ضعیفی به حیث عضو .
بناغلی عبدالقفور امیری به حیث عضو .

بناغلی حشمت الله سراج به حیث عضو .

اجراءات این دیوان در جریان سال ۱۳۵۱:
نوعیت فقرات تعداد فقرات
فیصله حقوق عامه ده- فقره
فیصله جزایی چهل و پنج- فقره
قرار قضایی شصت- فقره
مجموع پنجصد و هفتاد و چار- فقره .

دیوان تجارت :

این دیوان مرکب از سه نفر قضات با
تجربه و سابقه دار قضایی میباشد و ریاست
آن به عهده یکی از قضات ستره محکمه است
که از طرف قاضی القضاات برای مدت سه سال
توظیف میگردد این دیوان قضایای تجارتی
را مطابق احکام قانون اصول محاکمات تجارتی
و قانون تجارت تحت رسیدگی قرار داده فیصله

ستره محکمه

اجراآت پنجساله محکمه عالی قضاات :

سال	تعداد قضائیکه به جزایهای مختلف	تعداد قضائیکه بپرواآت	مجموع
۱۳۴۷ -	نسود - قاضی	سی و شش قاضی	یکصد و بیست و شش قاضی
۱۳۴۸ -	هفتاد نه زر	بیست و دو - زر	یکصد و یک زر
۱۳۴۹ -	شصت و شش - زر	ده - زر	هفتاد و شش - زر
۱۳۵۰ -	سی و پنج - زر	پنج - زر	چهل - زر
۱۳۵۱ -	سی و نه - زر	دو - زر	چهل و یک - زر
		جمعا :	سه صد و هشتاد و چهار - قاضی

دیوان تنازع صلاحیت حوزوی و موضوعی :

مطابق به حکم ماده یازده قانون تشکیلات و صلاحیت قضایی این دیوان متشکل از سه نفر قاضی ستیره محکمه بوده و از طرف قاضی القضاات برای یکسال انتخاب میشوند این دیوان عندا لایجاب تشکیل جلسه میدهد و احکام قطعی را راجع به تعیین محکمه بسا صلاحیت در موضوعات متنازع فیه مربوطه صلاحیت حوزوی و موضوعی محاکم صادر می نماید .

* به انتخابات شوری و بناروالیها ولایت جرگهها را استینا فا مورد رسیدگی قرار میدهند .

دیوان تجارت :

این دیوان موضوعات متنازع فیه تجارتی و کارگر را استینا فا رسیدگی می نماید .

دیوان ترافیک :

در سال ۱۳۴۸ نظربه اینکه قضایای ترافیکی آمیخته باعلم و فن و تخنیک و قواعد عبور و مرور بوده طبق گزارش رویه های قضایی محاکم فیصله محاکم ابتداییه در زمینه قناعات بخش نبوده دیوان خاص ترافیکی در محاکم ولایات و محکمه استیناف عالی مرکزی تاسیس گردیده و صلاحیت محاکم ابتداییه در حل و فصل قضا یای ترافیکی سلب گردید .

دیوان مواد مخدره :

نظر به مشکلات روز افزونیکه از رهگذر قاچاق و دادوستد مخدرات و جرایمیکه ازین ناحیه نشات میکند تاسیس شده است . به اساس پیشنهاد حکومت تاسیس یک دیوان اختصاص درین ساحه خاص ضروری پنداشته شده موجودیت آن از نگاه کمک به حفظ پرستیژ بین المللی افغانستان و هویت ساختن این امر که افغانستان درین زمینه اقدام جدی و موثری می نماید سودمند و بلکه ضروری می باشد .

حکومت افغانستان به منظور مجادله با فعالیت های غیر مشروع دوساحه مخدرات تصمصیم گرفته تا به اقدامات لازم متوصل گردیده و برای بر آوردن این مأمول اشخاص و پرسونل لازم تربیه نماید . چنانچه درین زمینه حکومت با مقامات بین المللی و کشور

رئیس این دیوان بنامعلی پوهندوی غلام علی کریمی و قضات آن عبارتند از :
 شاعلی محمد موسی اشعری ، شاعلی فضل - الرحمن شنواری .
 این دیوان در نه ماه اول سال پنجاه و یک به صدور شانزده قرار قضایی اقدام نموده است .

محکمه استیناف عالی مرکزی :

این محکمه که مقرآن به حکم ماده سی و پنج قانون صلاحیت و تشکیلات قضایی در شهر کابل تعیین شده است قضا یای را مورد رسیدگی قرار میدهد که مرحله ابتداییه آن در ۲۲ محکمه ولایات مورد رسیدگی قرار گرفته و در باره آن فیصله ابتداییه صادر شده باشد این محکمه دارای دیوان های ذیل است

دیوان جزاء :

این دیوان جرایم وظیفوی مامورین و مستخدمین و اجیران و جرایم مطبوعات و جرایم قاچاقرا استینا فارسیدگی مینمایند .
 دیوان حقوق عامه :

این دیوان قضایای متنازع فیه مالیاتی بین افراد و دولت دعای حقوقی و اداری بین اداره و افراد دعای استعلاک و منازعات مربوط *

د افغانستان کالنی

این دیوان مرکب از سه نفر قاضی بوده رئیس دیوان جزای مامورین ریاست محکمه کابل بحیث رئیس دوتنفر اعضای دیگر در بحیث رتبه ۴ بحیث اعضای قضائی و یکنفر مامور رتبه ۷ و یکنفر تالیست بحیث رکن اداری دیوان اختصاصی مذکور ایفای وظیفه نماید .

در مرحله استیناف دیوان اختصاصی جرایم مربوط مخدرات متشکل است از سه نفر قضات به ترتیب آتی :

رئیس محکمه عالی استیناف مرکزی بحیث رئیس دوتنفر قضات به رتبه های سوم بحیث اعضای قضائی و یک نفر مامور رتبه هفت یکنفر تالیست بحیث رکن اداری .

آمریت عمومی اداری قوه قضائیه تکالیف جدید بود جوی را سنجش نموده با حکومت تماس حاصل نماید تا پول مذکور را از ممبرك احتیاط جدیداً تسویل نماید والی زمان مواصلت پول مذکور تدابیر خاص برای تسویل مذکور اتخاذ نماید .

آمریت عمومی اداری قوه قضائیه باحکومت در تماس شده تالیست ممنوعات را بشمول مواد مخدره مستند به بند ماده اول قانون انسداد قاچاق اعلان نماید .

آمریت عمومی اداری قوه قضائیه در حوصله طرح مقررات بمنظور توحید طرز العمل محاکمه و توحید مرافق قضائی درین ساحه اجرا آت نموده طرح ابتدائیه او به غرض طی مراحل قانونی بشورای عالی قوه قضائیه رویت بدهد .

آمریت عمومی اداری قوه قضائیه بمنظور فعال ساختن این دیوانهای خاص تدابیر مقتضی اتخاذ نماید .

صلاحیت های محکمه عالی استیناف مرکزی:

صلاحیت دیوانهای فوق بموجب حکم ماده ۴۱- قانون تشکیلات و صلاحیت قضائی شامل و رسیدگی بر دعاوی است که دیوان مربوط محکمه ولایت بحیث محکمه ابتدائیه در آن صدور حکم نموده و را جع بان قانوناً استیناف طلبی مجاز بوده و صورت گرفته باشد .

های دوست خاصه کشور هاییکه از شیوع مخدرات بیشتر متضرر شده آند داخل تماس گردیده است .

پیشنهادیه فوق باتکاء امریه تاریخی ۲۷-۱۳۵۱- امریت عمومی اداری قوه قضائیه به شورای عالی قوه قضائیه تقدیم وبالاتر در جلسه مورخ ۳۱-۱۳۵۱ چنین تصویب بعمل آمد .

(از آنجاکه تولید، خرید و فروش توریید حمل انتقال صدور و نگاهداشت مواد مخدره طی چند سال اخیر افزایش یافته و با لائز دوسیه های وارده چه از حیث کمیت وجه از حیث کیفیت کسب اهمیت نموده و بتناسی از این اصل که افغان نستان جزء جامعه بین المللی بوده و در مجادلات با جرایم مخدرات چنان سهم مؤثری بگیرد که انطباق باروش بین المللی داشته باشد . ستره محکمه بادر نظر داشت ملاحظات فوق و به اساس پیشنهاد حکومت بتناسی از حکم مند رج ماده ۴۷- قانون صلاحیت و تشکیلات قضائی چنین مقرر میدارد :

با پیروی از ماده ۱۰۴- قانون اساسی مقررات علیحدده به منظور توحید مرافق قضائی و توحید طرز العمل محاکمه با استفاده از صلاحیت مندرج ماده ۱۲۱- قانون صلاحیت و تشکیلات قضائی وضع نماید .

مقرراتیکه در این ساحه وضع میگردد بمنظور توحید مرافق قضائی و توحید طرز العمل محاکمه از طرف دیوانهای جزای مامورین ریاست های محاکم مورد تطبیق قرار داده شود .

باتکای فقره به ماده سوم قانون صلاحیت و تشکیلات قضائی :

عجالتاً دیوان خاص برای رسیدگی جرایم مربوط به مخدرات در مرحله ابتدائیه نسبت اینکه عنف زیاد چنین جرایم در ولایت کابل رخ میدهد و اهمیت قضایای که در ولایت کابل از تکاب شده است بتناسی سایر ولایات بیشتر است برای ولایت کابل تأسیس شود .

ستره محکمه

بموجب ماده ۴۲- قانون مسذکور محکمه استیناف تمام حالات و کوائف دعوی را مجدداً تحت غور گرفته فیصله های محاکم تخناتی را تأیید، نقض، تردید و یا تعدیل کرده میتواند. محکمه استیناف مانند سایر محاکم دارای رکن اداری میباشد که وظایف مامورین اداری آن توسط لایحه جداگانه تعیین گردیده .

در هر يك از دیوانهای محکمه استیناف اقل سه نفر قاضی صدور حکم مینماید . ریاست این محکمه به عهده بناغلی محمدانور واحدی میباشد . تعداد قضات و مامورین و کارکنان محکمه عالی استیناف مرکز :

سپال	تعداد قضات	تعداد مامورین اداری	تعداد سایر کارکنان
۱۳۵۰	۱۵-نفر	۱۸-نفر	۱۳-نفر
۱۳۵۱	۱۸-نفر	۱۷-نفر	۱۶-نفر

خلاصه اجراءات پنج ساله محکمه عالی استیناف مرکزی :

سپال	نوعیت اجراءات	جزاء	حقوق عامه	تجارت	ترافیک	مخدرات
۱۳۴۷-	فیصله	۴۸۷	۶	۲۱	۴۹۱	-
-	قرار	۱	۲	-	-	-
-	فیصله	۵۵۸	۸	۳۳	۴۰۲	-
۱۳۴۸-	قرار	۱۱۲	۱	-	۱۰۹	-
-	فیصله	۳۹۲	۶	۲۹	۴۷۰	-
۱۳۴۹-	قرار	۱۳۹	۵	۹	۲۶۶	-
-	فیصله	۳۳۱	۸	۲۷	۴۴۷	-
۱۳۵۰-	قرار	۱۳۹	۵	۹	۲۸۳	-
-	فیصله	۳۷۶	۱۶	۷۵	۴۶۷	۱۱
نهمه ماهه ۱۳۵۱	قرار	۱۶۴	۶	۷	۲۹۰	۵

دیوان جرایم مواد مخدره در سال ۱۳۵۱ تاسیس گردیده است .

محاکم ولایات :

بناسی از قانون صلاحیت و تشکیلات قضائی و بایروی از قانون تشکیلات اساسی افغانستان در هر يك از ۲۸- ولایت افغانستان محکمه ای بنام محکمه ولایت موجود است که به شمول لوی و لسوالی ها تعداد این ریاست های محاکم بر ۳۲ ریاست میرسد . رئیس هر یکی از محاکم ولایات نظار به پیشنهاد آمر عمومی اداری قوه قضائیه و تصویب شورای عالی قوه قضائیه و صحنه باد شاه برای مدت سه سال مقرر میشود و رئیس محکمه لوی و لسوالی به پیشنهاد آمر عمومی اداری و منظوری قاضی القضاة تعیین میگردد .

این محاکم دارای چندین دیوان است :

موضوعاتی که در سال ۱۳۵۰ ونه ماه اول سپال ۱۳۵۱ در محاکم ولایات حل و فصل گردیده :

د افغانستان کالني

سال	دعاوی جزای عادی	امنیت عامه و جزای ترافیکی	حقوق	دعاوی حقوق عامه	تجارتی مجموع
۱۳۵۰	۴۰۲۷	۱۰۴۰	۲۴۱	۴۳۲	۵۸۷۷
۱۳۵۱	۳۰۰۰	۸۹۶	۱۸۹	۳۶۰	۴۵۷۲

محاکم ابتدائیه :

بموجب احکام فصل پنجم قانون تشکیلات و صلاحیت قضائی به استثنای موضوع عانیکه صورت میگیرد .

رسیدگی بآنها از صلاحیت دیوانهای ریاست های محاکم ولایت میباشد صلاحیت محاکم ابتدائیه شامل رسیدگی به کلیه دعاوی حقوقی و جزائی میباشد که در محضر آنها اقامه میشود فیصله های محاکم ابتدائیه در مواردانی قطعی است :

در صورت قناعت طرفین دعوی بحکم محکمه ابتدائیه و یادز صورت انقضای مدتی که قانونا جهت استیناف خواهی تعیین گردیده .

در صورتیکه ارزش مدعا بها بیشتر از پنج هزار افغانی نباشد .

هرگاه در مورد قیاسات حکم به عدم سیمع صادر شده باشد .

در داخل حوزه هر یک از محاکم ولایات چندین محکمه ابتدائیه وجود دارد و تعداد موجوده محاکم مذکور در سراسر کشور به ۲۱۶ محکمه بالغ میگردد در محاکم ابتدائیه یک نفر قاضی و دو نفر عضو مؤظف میباشد در آن محالاتیکه کارآن ایجاب دو عضو را نماید یک عضو سبیلکی تعیین میگردد .

محاکم ابتدائیه دارای یک دفتر اداری است که امور مربوط را تحت نظر قاضی محکمه و ازسی و اجراء مینماید .

موضوعاتی که در محاکم ابتدائیه (و نسوالیها) سال ۵۰ و ۹ ماه اول سال ۱۳۵۱ حل و فصل گردیده :

سال	دعاوی حقوقی	دعاوی جزائی	مجموع
۱۳۵۰	۲۶۱۴	۶۸۳۹	۹۴۵۳
۱۳۵۱	۲۵۰۹		

محاکم اختصاصی :

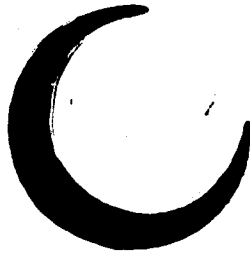
این محاکم عبارت است از محاکم اطفال مامورین مرکزی کابل تجارتی کابل، کندهار و هرات بموجب حکم فقرة ب ماده ۲ و ماده ۶۳ قانون صلاحیت و تشکیلات قضائی ستره محکمه میتواند عندالایجاب بتاسیس این محاکم پیر دازد .

صلاحیت این محاکم منحصر بحل و فیصله موضوعات خاصی است که بان منظور محکمه مذکور تاسیس گردیده است .

استیناف بر فیصله محاکم اختصاصی در دیوان های مربوط محکمه استیناف عالی مرکزی صورت میگیرد .

خلاصه اجراءات این محاکم در سال ۱۳۵۱ - صورت گرفته است :

تعداد قرار قضائی	تعداد فیصله	محاکم اختصاصی
—	۴۰	محکمه تجارتی کابل
—	۱۵	زر تجارتی کندهار
—	۳	زر تجارتی هرات
۶۳	۷۷	زر مامورین مرکزی
۳۷	۴۲	زر اطفال
—	۲۱	زر جرایم مخدرات
۱	۳	زر گدامهای دولتی
۱۰۱	۲۰۱	مجموع

سره میاشت

جمعیت ، برای توزیع به حکومت سپرده شده است تا توسط هیات‌ها و نمایندگان به مردمان مستحق توزیع شود که این مقدار گندم نیز شامل پول متذکره امدادی سره می‌باشست است .

جمعیت افغانی سره میاشت مبلغ بیش از یکصدو پنجاه و هفت ملیون و سه صدو پیست و دو هزار و دوصدو سه افغانی پول نقد و جنس از صلیب احمر ها و حلال احمر های کشور های دوست طی همین مدت در یافت کرده است .

از جمله پانزده هزار تن غله امدادی جمعیت افغانی سره میاشت ده هزار تن آن گندم و پنج هزار تن آن جواری می‌باشد که از طریق حکومت با اساس سهمیه بندی به پیمانانه های مختلف برای مستحقین ۲۸ ولایت کشور به تناسب خسارات برای شان توزیع شده و سلسله آن دوام دارد - امداد متنوع جمعیت افغانی سره میاشت که بصورت عاجل به مناطق مصدومین سیلاب و آسیب دیدگان ولایات کشور ارسال شده باین ترتیب تشریح می‌گردد .

موسسات و اشخاص خیر پسند کشور نیز درین سال معادل دو ملیون و شش هزارو سه صدو نودو پنج افغانی پول نقد و جنس به جمعیت افغانی سره میاشت ممانعت نموده اند .

افغانی سره میاشت توفیق یافت در طی همین مدت معادل بیش از دو صد ملیون افغانی داخل و خارج کشور کمک نماید .
را بصورت نقد و جنس به آسیب دیدگان همچنان مقدار پانزده هزار تن غله امدادی

امداد جمعیت به مصدومین سیلاب باجگاه :

۹۳۴۵۰-افغانی	۱۷۰۰-صیر	۱- گندم
۸۷۵۰۰-افغانی	۷۰۰۰-متر	۲- صحن رنگه
۱۶۰۰-افغانی	۲۰۰-متر	۳- ململ سفید
۱۶۰۰۰-افغانی	۴۰۰-تخته	۴- کمپل
۵۵۰۰۰-افغانی	۵۵۰-کوب	۵- بالاپوش
۲۰۰۰۰-افغانی	۲۰۰-کوب	۶- پیراهن زنانه
۵۹۱۶-افغانی		۷- چای و بوره
۸۰۰۰-افغانی	۴۰۰-قطی	۸- شیر مایع
۶۰۰۰۰-افغانی		۹- ادویه معادل
۸۴۱۷۶-افغانی		۱۰- پول نقد و سفریه
۴۳۱۶۴۲-افغانی		مجموع امداد ها

د افغانستان کالني

ولایت لغمان :

۱۶۰۰۰۰-افغانی	۴۰۰-تخته	کمیله	برای مصدومین سیلاب ۲۳ میزان سال ۱۳۵۰:
۸۰۰۰-افغانی	۴۰۰-قطی	شیر مایع	
۳۳۰۰۰-افغانی		ادویه معادل	
۱۰۰۰۰۰-افغانی	۵۰۰-متر	رخت	
۵۱۹۸۲-افغانی		پول نقد و سفریه	
۳۵۲۹۸۲-افغانی		مجموع	

قوس ۱۳۵۰ و ۲۰ نور ۱۳۵۱ مصدومین سیلاب ولایت بلخ :

۱۴۰۰۰۰-افغانی	۷۰۰۰-متر	۱- رخت
۱۱۱۳۷-افغانی	۲۰۰-لوب	۲- کرتی مردانه
۲۵۰۰۰-افغانی	۲۰۰۰-متر	۳- صحن رنگه
۳۳۶۰۰-افغانی	۳۳۶-لوب	۴- بالاپوش
۳۳۶۰۰-افغانی		۵- جاکت دامن ۳۳۶-جوره
۳۶۰۰۰-افغانی		۶- پول نقد و سفریه
۲۷۹۳۳۷-افغانی		مجموع مصارف

برای مردمان بی بضاعت و مستحقین ولایت بدخشان :

۲۰۲۰۰۰-افغانی	۱۰۱۰۰-متر	۱- رخت
۱۰۰۰۰-افغانی	۱۰۰-لوب	۲- پراهن زنانه
۱۵۰۰-افغانی		۳- قیمت بار جامه
۸۴۵۰۰-افغانی		۴- پول نقد و سفریه
۲۹۸۰۰۰-افغانی		مجموع مصارف

برای مصدومین سیلاب ولایت فراه - ۲۰ جدی ۱۳۵۰ :

۱۱۲۰۰۰۰-افغانی	۲۸۰۰-تخته	۱- کم پل
۴۲۳۲۰۹-افغانی	۱۷۵۰۰-متر	۲- رخت
۲۵۰۰۰۰-افغانی	۱۰۰۰-لوب	۳- بالاپوش مردانه و زنانه
۱۸۰۰۰۰-افغانی	۱۲۰-جوره	۴- جوره
۴۰۰۰۰-افغانی	۴۰۰-لوب	۵- پیراهن زنانه
۶۰۰۰۰۰-افغانی	۱۰۰-باب	۶- خیمه
۱۶۰۰۰-افغانی	۸۰۰-قطی	۷- شیر مایع
۵۴۶۷۰-افغانی	۲۷-قلم	۸- ادویه
۲۵۸۵-افغانی		۹- بارجامه
۱۰۰۰۰-افغانی		۱۰- برای محبوسین
۲۲۵۰۰۰-افغانی		۱۱- پول و سفریه
۲۷۵۹۶۴-افغانی		مجموع مصارف

برای مصدومین سیلاب ولایت هرات - ۲۶ حوت ۱۳۵۰ :

۶۹۶۰۰۰-افغانی	۳۴۸۰۰-متر	۱- رخت
۱۰۰۰۰۰۰-افغانی	۲۵۰-باب	۲- خیمه
۶۸۸۱۰۰-افغانی	۱۹۶۶-تخته	۳- کمیله
۵۳۵۰۰-افغانی	۲۱۴-لوب	۴- بالاپوش مردانه و زنانه
۳۰۰۰۰-افغانی	۳۰۰-لوب	۵- پیراهن زنانه و دخترانه

سره‌مياشت

۲۲۲۲۹ - افغانی	۱۴ - قلم معادل	۶ - ادويه
۲۰۰۰ - افغانی		۷ - بارجامه
۴۲۶۳۵ - افغانی		۸ - برای محبوسين
۲۲۵۰۰۰ - افغانی		۹ - پول نقد و سفریه
۲۷۵۹۴۶۴ - افغانی		۱۰ - مجموع

برای مصدو مین سیلاب ولایت بادغیس - ۱۵ حمل ۱۳۵۱ :

۴۰۰۰۰۰ - افغانی	۱۰۰ - باب	۱ - خیمه
۳۵۰۰۰۰ - افغانی	۱۰۰۰ - تخته	۲ - کمپل
۴۴۰۰۰۰ - افغانی	۲۲۰۰۰ - رخت	۳ - رخت
۲۵۰۰۰۰ - افغانی	۱۰۰ - گوپ	۴ - بالاپوش زنانه
۲۰۰۰۰ - افغانی	۲۰۰ - گوپ	۵ - پیراهن زنانه و دخترانه
۳۳۰۰۰ - افغانی	۱۲ - قلم	۶ - ادويه
۱۰۰۰۰۰ - افغانی		۷ - پول نقد و سفریه
۱۳۶۸۰۰۰ - افغانی		مجموع

برای مردمان بی بضاعت و مستحقین ولایت غور - ۱۵ جوزا - ۱۳۵۱ :

۸۵۶۰۰۰ - افغانی	۴۲۸۰۰ - متر	۱ - تکه
۲۵۰۰۰۰ - افغانی	۱۰۰۰ - گوپ	۲ - بالاپوش دخترانه و زنانه
۷۴۲۵۰ - افغانی	۴۹۵ - گوپ	۳ - کرتی مردانه و زنانه
۵۲۵۰۰ - افغانی	۷۰۰ - چوره	۴ - پیراهن
۳۵۰۰۰۰ - افغانی	۱۰۰۰ - تخته	۵ - کمپل
۵۰۰۰۰ - افغانی		۶ - پول نقد
۱۶۳۲۷۵۰ - افغانی		۷ - مجموع

برای مصدومین سیلاب ولسوالی خاکریز ولایت کندهار - ۱۴ ثور ۱۳۵۱ :

۲۰۰۰۰۰ - افغانی	۱۰۰۰۰ - متر	۱ - رخت
۱۱۶۲۰۰ - افغانی	۳۳۲ - تخته	۲ - کمپل
۱۶۰۰۰ - افغانی	۸۰۰ - قطی	۳ - شیر مایع
۲۲۵۰۰ - افغانی		۴ - به محبوسين و محبوسات الپسه
۲۰۰۰۰ - افغانی		۵ - پول نقد
۳۷۴۷۰۰ - افغانی		مجموع

برای مردمان مستمند بی بضاعت و مستحق ولایت سمنگان - ۲۰ ثور ۱۳۵۱ :

۱۰۰۰۰۰ - افغانی	۵۰۰۰ - متر	۱ - رخت
۵۲۵۰۰ - افغانی	۱۵۰ - تخته	۲ - کمپل
۲۵۰۰۰ - افغانی	۱۵ - قلم	۳ - ادويه
۱۷۷۵۰۰ - افغانی		مجموع

مردم مستحق ولایت جوزجان نیز در طی همین مدت از کمک های جمعیت باین ترتیب استفاده نموده اند :

۱۴۰۰۰۰ - افغانی	۷۰۰۰ - متر	۱ - تکه
۱۰۸۳۹ - افغانی		۲ - به محبوسان
۵۰۰۰۰ - افغانی		۳ - پول نقد
۲۰۰۸۳۹ - افغانی		مجموع

د افغانستان کالني

برای مستحقين ولايت فارياب :

۲۰۰۰۰۰- افغانی	۱۰۰۰۰-متر	۱- تکه
۵۰۰۰۰- افغانی		۲- پول نقد
۲۵۰۰۰۰- افغانی		مجموع

برای مستندان ولايت تخار-۱۳سرطان جوزا-۱۳۵۱ :

۵۸۰۰- افغانی		۱- به محبوسين البسه
۵۰۰۰۰- افغانی		۲- پول نقد
۱۴۰۰۰۰- افغانی	۲۰۰۰-متر	۳- تکه
۱۹۵۸۰۰- افغانی		مجموع

ولايت بغلان-۱۳ جوزا ۱۳۵۱ :

۱۶۰۰۰۰- افغانی	۸۰۰۰-متر	۱- تکه
۵۰۰۰۰- افغانی		۲- پول نقد
۲۱۰۰۰۰- افغانی		مجموع

ولايت کندوز-۱۰ جوزا ۱۳۵۱ :

۱۴۰۰۰۰- افغانی	۷۰۰۰-متر	۱- تکه
۲۰۰۰۰- افغانی		۲- به محبوسين تکه امداد شده
۱۶۰۰۰۰- افغانی		مجموع

ولايت غزني-جوزا-۱۳۵۱ :

۳۰۰۰۰۰- افغانی	۱۵۰۰۰-متر	۱- تکه
۱۴۱۸۵- افغانی		۲- به محبوسين البسه داده شده
۳۱۴۱۷۵- افغانی		مجموع

ولايت زابل-۲۵-حوت ۱۳۵۰ :

۱۰۰۰۰۰- افغانی	۵۰۰۰-متر	۱- تکه
		ولايت هيلمند :

۱۱۰۰۰۰- افغانی	۵۵۰۰-متر	۱- تکه
۳۰۰۰۰- افغانی		۲- به مستحقين امداد شده
۱۴۰۰۰۰- افغانی		مجموع

ولايت ارزگان-۲۱-جوزا ۱۳۵۱ :

۲۰۰۰۰۰- افغانی	۱۰۰۰۰-متر	۱- تکه
۵۰۰۰۰- افغانی		۲- پول نقد
۲۵۰۰۰۰- افغانی		مجموع

ولايت لوگر-۱۹-جوزا ۱۳۵۱ :

۱۱۰۰۰۰- افغانی	۵۵۰۰-متر	۱- تکه
		ولايت پکتيا-۲۵-جوزا ۱۳۵۱ :

۳۰۰۰۰۰- افغانی	۱۵۰۰۰-متر	۱- تکه
۱۱۷۰۰- افغانی		۲- به محبوسين البسه داده شده-۱۱۷۰۰-متر
۳۰۰۰۰۰- افغانی		۳- پول نقد
۱۲۱۱۷۰۰- افغانی		مجموع

سره‌یاشت

ولایت پروان - ۱۳ حمل ۱۳۵۱ :

۱- تکه	۱۶۰۰۰-متر	۳۲۰۰۰۰- افغانی
۲- به محبوسین البسه داده شده		۱۶۰۰۰- افغانی
۳- پول نقد		۱۵۰۰۰۰- افغانی
مجموع		

ولایت کاپیسا - ۱۳ حمل ۱۳۵۱ :

۱- تکه	۷۰۰۰-متر	۱۴۰۰۰۰- افغانی
۲- ادویه	۱۳-قلم	۲۳۰۰۰- افغانی
۳- امداد به مصدومین باروت		۸۰۰۰۰- افغانی
۴- پول نقد وسفریه		۴۰۰۰- افغانی
مجموع		

ولایت بامیان - ۹ قوس ۱۳۵۰ :

۱- تکه	۷۰۰۰-متر	۱۴۰۰۰۰- افغانی
۲- به محبوسین البسه داده شده		۱۰۵۰۰- افغانی
مجموع		

به مصدومین زلزله اشکمش ۱۳ سرطان ۱۳۵۱ :

۱- خیمه	۸۰-باب	۳۲۰۰۰۰- افغانی
۲- کمپل	۵۰۰-تخته	۱۷۵۰۰۰- افغانی
۳- تکه	۱۰۰۰۰-متر	۲۰۰۰۰۰- افغانی
۴- بالا پوش	۴۰۰-ثوب	۱۰۰۰۰۰- افغانی
۵- شیرخشک	۵۰۰-کیلو	۱۰۰۰۰۰- افغانی
۶- ادویه	۱۶-قلممبادل	۴۰۰۰۰۰- افغانی
۷- پول نقد وسفریه		۷۰۰۰۰۰- افغانی
مجموع		

ولایت ننگرهار اول جوزا ۱۳۵۱ :

۱- تکه	۸۰۰۰-متر	۱۶۰۰۰۰- افغانی
۲- به محبوسین البسه داده شده		۲۰۰۴۶- افغانی
۳- پول نقد		۳۵۰۰۰۰- افغانی
مجموع		

ولایت کندهار ۱۰ ثور ۱۳۵۱ :

۱- رخت	۵۰۰۰-متر	۱۰۰۰۰۰- افغانی
۲- امداد به مستحقین		۷۰۰۰۰- افغانی
مجموع		

کمک های جمعیت درروز مادر به محابس وشفاخانه های مرکز - ۲۴ جوزا ۱۳۵۱ :

۱- پیراهن زنانه	۲۰-ثوب	۱۲۰۰۰- افغانی
۲- رخت	۳۲۰-متر	۱۶۴۰۰۰- افغانی
۳- ململ برای چادر	۲۰۰-متر	۲۴۰۰- افغانی
۴- برای لباس	۲۰۰-متر	۲۴۰۰- افغانی
مجموع		

د افغانستان کالني

کمک های جمعیت بنسبیت روز جهانی سوره میاشت ها بروغتون های مرکز ۱۸ ثور ۱۳۵۱ :

افغانی	۱۴۵۰۰-	۱۴۵-ٹوب	۱- پیراهن زنانه
افغانی	۴۶۰۰-	۴۶-ٹوب	۲- چمیر مردانه
افغانی	۴۶۰۰-	۴۶-ٹوب	۳- پطلون مردانه
افغانی	۱۹۲۰-	۴۶-ٹوب	۴- زیر پیراهنی
افغانی	۱۹۰۰-	۱۹۰-متر	۵- ململ برای چادر
افغانی	۲۲۸۰-	۱۹۰-متر	۶- صحن رنگه برای لباس
افغانی	۲۹۸۰-		مجموع

کمک به مرستون نابل :

افغانی	۱۲۲۵۰۰-	۲۵۰-تخته	۱- کمپل
افغانی	۲۵۳۵۰-	۳۰-قلم معادل	۲- ادویه
افغانی	۱۴۷۸۵۰-		مجموع

کمک برای تعمیر جدید مرستون جهت رهایش افراد جدید مبلغ ۲۶۸۴۳۲-افغانی امداد به وزیر اکبر خان روغتون :

افغانی	۸۰۰۰۰-	۲۰۰-تخته	۱- کمپل
افغانی	۸۰۰۰۰-	۲۰۰-تخته	۲- کمپل به ابن سینا روغتون
افغانی	۸۰۰۰۰-	۲۰۰-تخته	۳- به زایشگاه
افغانی	۲۴۰۰۰۰-		مجموع

به محاسب مرکز امداد شده است :

افغانی	۴۵۰۰۰-	۳۶۰۰-متر	۱- صحن رنگه
افغانی	۱۵۰۰۰-	۱۵۰-ٹوب	۲- بالاپوش
افغانی	۹۴۰۰-	۴۷۰-قطی	۳- به شفاخانه مرکز شیر امداد شده
افغانی	۶۹۴۰۰-		مجموع

امداد جمعیت به متعلمین بی بضاعت مکاتب:

افغانی	۲۵۰۰۰-	۲۰۰۰-متر	۱- صحن سیاه
افغانی	۴۰۰۰-	۵۰۰-متر	۲- ململ سفید
افغانی	۱۴۷۶۰-	۳۰۰-چوره	۳- جراب سیاه
افغانی	۷۸۵۰۰-	۷۸۵-ٹوب	۴- بالاپوش
افغانی	۷۸۵۰۰-	۷۸۵-چوره	۵- جاکت دامن
افغانی	۲۵۰۰۰-	۵۰۰-ٹوب	۶- پطلون دخترانه
افغانی	۱۵۰۰۰-	۱۵۰-ٹوب	۷- کرتی بچه گانه
افغانی	۱۵۰۰۰-	۱۵۰-ٹوب	۸- چمیر بچه گانه
افغانی	۱۵۰۰۰-	۳۰۰۰-ٹوب	۹- پطلون بچه گانه
افغانی	۲۳۰۰-	۱۱۵۰-جلد	۱۰- کتابچه سفید
افغانی	۲۳۰-	۱۱۵۰-دانه	۱۱- قلم خودکار
افغانی	۲۰۴۷۱۰-		جمله

افغانی	۴۸۳۱۰-	۱۳۵۰-اجرت بستر مریضان در سال
افغانی	۸۰۵۷۹-	۱۳۵۱-اجرت بستر مریضان در سال
افغانی	۳۲۲۶۹-	۱۳۵۱-اجرت بستر مریضان در سال

سره میاشت

افغانی	۱۴۵۶۰۰-	تهپه خون برای مریضان بی بضاعت در سال ۱۳۵۰-
افغانی	۴۹۹۰۰-	تهپه خون برای مریضان بی بضاعت در سال ۱۳۵۱-
افغانی	۷۸۸۶۱-	خرید ادویه برای مریضان بی بضاعت در سال ۱۳۵۰-
افغانی	۱۰۰۰۵۳	خرید ادویه برای مریضان بی بضاعت در سال ۱۳۵۱-
افغانی	۲۴۰۲۸۲-	مجموع
افغانی	۲۴۷۰۹-	کرایه طیاره مریضان بی بضاعت در سال ۱۳۵۱-
افغانی	۲۰۸۸۰۰-	به معیوبین تری سایکل در سال ۱۳۵۰- برای ۵۸ نفر خریداری شده بقیمت
افغانی	۵۷۶۰۰-	در سال ۱۳۵۱- به معیوبین تری سایکل
افغانی	۲۹۱۱۰۹-	مجموع
افغانی	۱۴۲۰۴۳۸-	کمک های فوق العاده در مرکز در سال ۱۳۵۰-
افغانی	۸۸۶۳۰-	کمک های فوق العاده در مرکز در سال ۱۳۵۱-
افغانی	۲۲۵۰-	آله شنوایی گوش
افغانی	۳۰۰۰-	ماشین آبکشی میوه
افغانی	۱۲۵۲۵-	به خازندوی تولنه نه قلم ادویه معادل
افغانی	۵۰۰۰۰۰-	وزارت صحیه موسسات صحی علی آباد روغتونهای اردو ۲۱ قلم ادویه معادل
افغانی	۷۰۰۰۰۰-	برای تعمیر مرکز امداد اولیه خیرخانه مینه
افغانی	۲۷۲۶۸۴۳-	مجموع
افغانی	۱۱۴۲۸۵۶۸۰	برای مستحقین و اشخاص بی بضاعت قرار آتی غله بدسترس حکومت قرار داده شده :
افغانی	۳۰۰۰۰۰۰۰-	۱- گندم ۱۰۰۰۰۰- تن
افغانی	۳۰۰۰۰۰۰۰-	۲- جواری ۵۰۰- تن
افغانی	۱۴۴۲۸۵۶۸۰-	مجموع
افغانی	۲۶۶۰۰۰۰-	۳- هفت عراده موثر غرض توزیع امداد های جمعیت خریداری گردیده
افغانی	۱۳۰۰۰۰۰۰-	۴- کمپل از فابریکه های وطن غرض توزیع خریداری شده ۵۰۰۰ نخته
افغانی	۸۰۰۰۰۰۰-	۵- خیمه خریداری شده غرض توزیع ۲۰۰- باب
افغانی	۵۰۰۰۰۰-	۶- نسخه جات که در دیپوی ادویه به مستحقین اجرا شده
افغانی	۱۶۹۷۲۷۴۹۵-	مجموع

جمعیت افغانی سره میاشت طبق پروگرام فوق العاده امدادی در داخل امکانات جمعیت که از ۲۴- میزان آغاز یافته بود تا ۱۲ قوس ادامه داشت برای بیش از پنجاه و پنج هزار مستحقین مستمند در ۲۸- ولایت کشور تحت نظر مستقیم والی ها هیات های متعدد امدادی و رؤسای مجمع مرکزی نمایندگی های جمعیت در ولایات برای مستحقین توزیع شده و قرار آتی میباشد :

۱- ولایت غورات بتاريخ ۷-۱-۱۳۵۱-	
پوشاکه گرم	۳۵۰۰- چوره
شیر پودری	۳- تن
پروتین ماهی	۳- تن
نستم	۳- تن
۲- ولایت بادغیس بتاريخ ۷-۱-۱۳۵۱-	
پوشاکه گرم	۲۰۰۰- چوره
شیر پودری	۲- تن
پروتین ماهی	۲- تن
نستم	۲- تن

د افغا نستان کالني

٣- ولايت فراه بتاريخ ١٠-٧-١٣٥١-	١٠٠٠-	١٠٠٠-	٣- ولايت فراه بتاريخ ١٠-٧-١٣٥١-
پوشاکه گرم			٤- ولايت هرات بتاريخ ١٠-٧-١٣٥١-
٤- ولايت هرات بتاريخ ١٠-٧-١٣٥١-	٤٠٠٠-	٤٠٠٠-	پوشاکه گرم
پروتين ماهي ونستم			٥- ولايت باميان بتاريخ ٢١-٨-١٣٥١-
٥- ولايت باميان بتاريخ ٢١-٨-١٣٥١-	١٠٠٠-	١٠٠٠-	٦- ولايت زابل بتاريخ ٢١-٧-١٣٥١-
٦- ولايت زابل بتاريخ ٢١-٧-١٣٥١-	١٠٠٠-	١٠٠٠-	٧- ولايت تخار بتاريخ ٢١-٧-١٣٥١-
٧- ولايت تخار بتاريخ ٢١-٧-١٣٥١-	١٠٠٠-	١٠٠٠-	٨- ولايت هلمند بتاريخ ١٠-٧-١٣٥١-
٨- ولايت هلمند بتاريخ ١٠-٧-١٣٥١-	١٠٠٠-	١٠٠٠-	٩- ولايت سمنگان بتاريخ ٢١-٨-١٣٥١-
٩- ولايت سمنگان بتاريخ ٢١-٨-١٣٥١-	١٠٠٠-	١٠٠٠-	١٠- ولايت نيمروز بتاريخ ١٠-٧-١٣٥١-
١٠- ولايت نيمروز بتاريخ ١٠-٧-١٣٥١-	١٠٠٠-	١٠٠٠-	١١- ولايت بلخ بتاريخ ٢١-٨-١٣٥١-
١١- ولايت بلخ بتاريخ ٢١-٨-١٣٥١-	٢٠٠٠-	٢٠٠٠-	١٢- ولايت ارزگان بتاريخ ٤-٨-١٣٥١-
١٢- ولايت ارزگان بتاريخ ٤-٨-١٣٥١-	١٠٠٠-	١٠٠٠-	١٣- ولايت قندهار بتاريخ ٣-٨-١٣٥١-
١٣- ولايت قندهار بتاريخ ٣-٨-١٣٥١-	٣٠٠٠-	٣٠٠٠-	١٤- ولايت بدخشان بتاريخ ٧-١-١٣٥١-
١٤- ولايت بدخشان بتاريخ ٧-١-١٣٥١-			پوشاکه گرم
			پروتين ما هي
			نستم
			شیر بودری
٣٥٠٠-	٣-	٣-	١٥- ولايت بغلان بتاريخ ١١-٨-١٣٥١-
٣-	٣-	٣-	١٦- ولايت کندز بتاريخ ١١-٨-١٣٥١-
٣-	٣-	٣-	١٧- ولايت يکتيا بتاريخ ٢٨-٨-١٣٥١-
٣-	٣-	٣-	١٨- ولايت لوگر بتاريخ ٢٨-٨-١٣٥١-
٣٥٠٠-	٣٠٠٠-	٣٠٠٠-	١٩- ولايت فارياب بتاريخ ١٠-٧-١٣٥١-
٣٠٠٠-	٢٠٠٠-	٢٠٠٠-	پوشاکه گرم
٢٠٠٠-	٢٠٠٠-	٢٠٠٠-	شیر بودری
١٥٠٠-	٢٠٠٠-	٢٠٠٠-	پروتين ما هي
١٥٠٠-	١٥٠٠-	١٥٠٠-	نستم
١٠٠٠-	١٥٠٠-	١٥٠٠-	٢٠- ولايت غزني بتاريخ ٤-٩-١٣٥١-
٣٠٠٠-	١٠٠٠-	١٠٠٠-	٢١- ولايت وردک بتاريخ ٤-٩-١٣٥١-
١٠٠٠-	٣٠٠٠-	٣٠٠٠-	٢٢- ولايت ننگرهار بتاريخ ٧-٩-١٣٥١-
١٠٠٠-	١٠٠٠-	١٠٠٠-	پروتين ما هي
٣٠٠٠-	٣٠٠٠-	٣٠٠٠-	٢٣- ولايت کنړها بتاريخ ٧-٩-١٣٥١-
١٠٠٠-	١٠٠٠-	١٠٠٠-	پوشاکه گرم
١٠٠٠-	١٠٠٠-	١٠٠٠-	پروتين ما هي
١٠٠٠-	١٠٠٠-	١٠٠٠-	٤٢- ولايت لغمان بتاريخ ٧-٩-١٣٥١- پوشاکه گرم
١٠٠٠-	١٠٠٠-	١٠٠٠-	پروتين ماهي
١٠٠٠-	١٠٠٠-	١٠٠٠-	٢٥- ولايت پروان بتاريخ ٤-٣-١٣٥١-
١٠٠٠-	١٠٠٠-	١٠٠٠-	٢٦- ولايت کاپيسا بتاريخ ٤-٣-١٣٥١-
١٠٠٠-	١٠٠٠-	١٠٠٠-	٢٧- ولايت جوزجان بتاريخ ٤-٣-١٣٥١-
٥٠٠٠-	٥٠٠٠-	٥٠٠٠-	٢٨- ولايت کابل بتاريخ ١١-٩-١٣٥١- پوشاکه گرم

سره‌میاشت

کیلو	پروتین ماهی
۴۰۰۰ -	جمع‌کمک به داخل کشور
۱۶۹۷۲۷۴۹۵ - افغانی	کمکها و امداد های جمعیت های خیریه ممالک جهان ، با جمعیت افغانی سره میاشت نموده اند
	قرار ذیل میباشد :
دالر ۲۵۰۰۰ -	۱- کنفدرا سیون سویس
دالر ۷۰۰۰ -	۲- صلیب احمر لیک
دالر ۵۰۰۰ -	۳- صلیب احمر امریکا
دالر ۵۰۰۰ -	۴- صلیب احمر لیک
دالر ۱۳۹ -	۵- هلال احمر عربی
دالر ۳۴۲۰۰ -	۶- صلیب لیک
دالر ۲۲۰۰۰ -	۷- صلیب لیک
دالر ۶۰۰۰ -	۸- شیر و خورشید سرخ ایران
دالر ۶۰۰۰ -	۹- صلیب چینوا
دالر ۱۰۰۰۰ -	۱۰- شیر و خورشید ایران
دالر ۱۲۰۰ -	۱۱- صلیب احمر برتانیه
افغانی ۱۰۰۰۰ -	۱۲- هلال احمر اندونیز یا
دالر ۲۷۶۶۷ -	۱۳- هلال احمر عراق
پوند ۲۵۰ -	۱۴- هلال احمر کویت
دالر ۱۲۰۰۰ -	۱۵- صلیب احمر لیک
دالر ۵۰۰۰ -	۱۶- صلیب کوریای شمالی
دالر ۱۵۰۰۰ -	۱۷- صلیب احمر لیک
	۱۸- کمک صلیب احمر جمهوریت
۱۴۷۰۸۴۴۴۳ - افغانی	مردم چین که شامل گزدم ، جواری
	کمپل و ادویه است
افغانی ۲۵۴۸۰۰ -	۱۹- هلال احمر پاکستان
افغانی ۴۰۰۰۰ -	۲۰- صلیب احمر سویدن
افغانی ۲۰۲۶۰۰ -	۲۱- صلیب احمر بلغاریا
افغانی ۸۹۵۲۱۲ -	۲۲- صلیب احمر جاپان
افغانی ۲۵۸۵۸۰ -	۲۳- صلیب احمر شوروی
افغانی ۵۹۵۸۴۰ -	۲۴- صلیب احمر رومانی
افغانی ۷۴۶۰۰ -	۲۵- صلیب احمر ترکیه
افغانی ۲۰۹۷۳۰ -	۲۶- صلیب احمر یونان
افغانی ۱۰۰۰۰۰ -	۲۷- صفارت پاکستان
	۲۸- صلیب احمر فرانسه اد ویه معادل یازده هزار فرانک فرانسوی .
	مجموع کمکهای جنسی و نقدی جمعیت های خیریه ممالک جهان که به جمعیت
	انتقال یافته (۱۶۸۵۶۴۵۷۵) - افغانی میباشد.

بناروالی کابل

۲- در برج میزان سال جاری سیالون فاتحه خوانی زنانه که سال گذشته در جوار مسجد جامع شیرشاه مینه بنا نهاده شده بود به مصرف یک میلیون و شش صد هزار افغانی تکمیل و جهت استفاده فامیل های عزادار شیرشاه مینه کارته ۳- میرویس میدان- جمال مینه وده بوزی و بریکوت گذاشته شد .

سالون که باطرز واسلوب مقبول مهندسی بطور پخته اعمار گردیده دارای تشرنا ب ها اطاق لباس و تحویلخانه بوده وگنجا یش حد اعظمی ۳۲۰ چوکی را دارد که فعلا ۱۲۰ چوکی در آن گذاشته شده است .

۳- نسبت قلت آب مشروب صبحی در کارته پروان و ملحقات آن سال گذشته بناروالی کابل اقدام به تمديد پایب لاین هشت انچ آب از چشمه سار زیر بند قرغه نمود . چطوریکه از یکطرف تمديد نل از محل مذکور آغاز گردید اساس یک مخزن کانکریتی آب به ظرفیت یکمزارو دوصد مترمکعب فی ساعت در با لای تبه گردنه باغ بالا نزدیک هتل انترکانتی- ننتال گذاشته شد که کار عمران مخزن مذکور تکمیل و عنقریب هشت انچ آب پایب لاین که به طول نه کیلو متر تمديد یافته جریان خواهد یافت .

۴- چون فابریکه فیبرسابقه مدت زیساده مصروف کار بوده و تا اندازه استهلاک گردیده است بناروالی کابل سال گذشته دستگاه جدیدی را به قیمت پنجاه هزار دالر از اتحاد شوروی خریداری نموده و بعد از توريد در جوار فابریکه سابقه در سید نورمحمد شاه مینه به مصرف بیش از یک میلیون افغانی در ساحه چهار جریب زمین توسط انجنیر و پرسونل فنی افغانی بسته کاری گردیده و بعد از تکمیل به روز دوازده جوزا برای کار آماده گردید . ظرفیت تولیدی این فابریکه از بیست و پنج الی سی تن در فی ساعت میباشد که فیبرخام را با مواد دیگر مخلوط نموده و برای اسفلت ریزو آماده میگرداند .

۵- برای جلسگیری از خسارات و زده سیلاب های موسومی در دریای کابل و

بناروالی کابل یاداره شهری پایتخت ما که هدف آن تطبیق پروژه های ساختمانی و سربک سازی ایجاد و نگهداری پارک ها و منا طق سبز و تهیه آب مشروب صبحی برای همشهریان و حفظ نظافت شهر کنترل مواد ارتزاقی و تطبیق لایحه حفظ الصحه محیطی و سایر امور مربوط به شهر بوده و از مدرك عواید محصول عیفایی گرایه صیفایی و سایر تكس ها بیکه طبق قانون ولوایح به بناروالی می پردازند نمویل میگردد و بودجه معاشات و مصارفات و تطبیق پروژه های انكشافی آن به معیاروزدات سیالانه تنظیم میشود . نظر به اینکه از طرف همشهریان در پرداخت محصولات ذمت شان سهل انگاری شده و یانمی پردازند . به این علت نسبت عدم کفایت دارائی و توسعه روز افزون شهر و تكثیر نفوس این موسسه نمی تواند صد فیصد بوظایف محوله خود رسیدگی و به خواسته های همشهریان جواب گوید . وهم به پیمان و وسیع به تطبیق پروژه های ساختمانی سرك سازی اسفلت آبرسانی و توسعه تعداد عمله و وسایل ماشینی نظیفاتی و استخدام تعداد کافی مفتشین به آرزوی های وسیع و بلانها و پروژه های خود موفق گرد و به کنترل نرخ مواد ارتزاقی در بازار موفق گردیده و در اوقات بحرانی به مقدار مقتضی مواد لازمه حیاتی را عرضه بدارد . ولی با این هم بناروالی کابل در ظرف ده و نیم ماه سال ۱۳۵۱ توانست امور مربوط را قرار صورت ذیل انجام دهد :

اوم - امور ساختمانی :

۱- برای رفع مشکلات خانواده های عزا - دار در نواحی هفتم و هشتم نهم دهم و مسکونین مکرور این ها و پروژه سید نورمحمد شاه مینه عمارت قهوه خانه چمن حضوری را که از آن استفاده به عمل نمی آمد برای سیالون فاتحه خانه زنانه تخصیص داده و با صرف مبلغ پنج صد هزار افغانی ترمیم و لوازم مورد ضرورت سایر قبیل چوکی و سامان تشناب و پرده ها و سایر وسایل لازمه تکمیل و با مراسم مخصوص بدسترس استفاده فامیل های عزادار گذاشته شد .

دریای چمچه مست در آغاز سال یکعمده عمله وفعله وماشین آلات نشاروالی برای عمیق ساختن بیشتر دریاها داخل فعالیت گردید و واز حصه چهل ستون تاگذرگاه واز پل سموخته تادزیبای کابل در حصه گذرگاه داخل فعالیت گردیده وغیراز صاف کاری بستر دریا و ایجاد دیوار های عازیتی به تعداد یکصد دکه آزنسنگچوب جنگل و بوجی های ریگ در دو طرف دریاها ساخته وپه این وسیله در وقت آبخیزی تا اندازه از خسارات محتمله جلو گیری بعمل آمد .

۶- به اساس پلان ۲۵ساله شهر کابل بن نشاروالی یکتعداد خانه ها را در گذر بارانه گذرعلیرضاخان گذر کرنیل لطیف وخواجه خردک باپرداخت پنجملیون افغانی از طرف ریاست شهر سازی وخانه سازی عرض قیمت به مالکین منازل پرداخته وخانه های مذکور را توسط عمله وفعله نواحی مربوط تخریب نموده ودر آن کوچه های مزدحم شهر کهنه فضای باز و آزاد را بوجود آورد .

۷- تعمیر بزرگی که در عوض قهوه خانه سابقه بزرگ ظاهر شاهی بنانهاده شده بود در اوایل سیال جاری تکمیل گردید و برای حاضر فروشگاه بزرگ در آن دایره که کرایه ماهوار سی هزار افغانی داده شده که این عمارت بزرگ مدرکعاید خوبی را برای نشاروالی آماده نموده است .

دوم - امور سرك سازی وقبر ویزی :

۱- به اثر وفور باران ها وسرازیر شدن سیلاب دریغمان که به پل های آن صدمه وارد وسرك بین طاق الظرف الی دره یغمان را خساره مند گردانیده بود . عمله وفعله وماشین آلات نشاروالی سرك مذکور را بطول تقریبا پنج کیلومتر ترمیم و برای عبور و مرور عرادهجات مساعدا ساخت وهم پل حلیمه خانم را که متضرر گردیده بود ترمیم کرده وپل دیگری روی دریا یغمان را که توسط وزارت فواید عامه ساخته شده ونیم کاره باقی مانده بود کار آن را به پایان رسانید .

۲- دربرج میزان سال جاری کار احدات حصه دوم وسوم سالك وات بطول مجموعی ۲۸۰۰ متر از حصه کارته آریانا تا سرك عمومی

۴- قبل از شروع بکار فابریکه قیر دربرج حمل ونور جاده های را که اسفلت آن به اثر سردی هوا ترکیده ویا حفزه های در آن بمیان آمده بود توسط قیرخام ترمیم گردیده و مساعی مزیدی درین باره بعمل آمده .

۵- سدر اوایل برج جوزا فابریکه مخلو طقیر بامراسم مخصوص شروع بکار نمود ودر ظرف مدت قلیل به یک تعداد زیاد جاده ها وسرك های شهر را اسفلت نموده اما نسبت اینکه قیرمورد ضرورت بوقت معین از خارج وارد نگردید طبق سالهای گذشته که حداقل بیست کیلو متر از جاده های شهر قیرریزی میگردید از ظرفیت کار آن کاسته شد .

۶- برطبق سال گذشته درسال جاری نیز یک اندازه پیاده روهای کنار جاده ها ومقابل مغازه هادر شهرنو- کارته پروان- شیرشاه مینه ومیرویس میدان وجاده میوند وامثال آن از طرف مالکین منازل خشت سمنتی فروش و برای عبور و مرور پیاده مردها آماده گردید

سوم - پارک هاوباغ ها:

۱- بعد از اینکه باغ بابر شاه توسط واتر- پمپ ازچاه عمیق آبیاری گردید ودوباره

د افغا نستان کالنی

۴- سیر طبابت ښاروالی در ظرف ده ماه مهال به تعداد ۸۶۰۰ نفر اهل کسبه واصناف رامعاینه و کارت صحی برایشان توزیع نموده است. وعده را که مریض بودند به شفاخانه عابری تدای محول نموده است.

۵- در ظرف ده ماه سال يك تعداد زیاد سگهای ایله گرد ازکوچه‌ها وبازار های شهر محوونابود گردانیده شده‌است.

ښاروالی کابل بر علاوه وظایفیکه خلاصه و فشرده آنرا در فوق ذکر شد برای تجلیل ایام جشن استقلال روز پښتو نستان میسه نهالشنای ورود زعمای کشور های دوست به شهر کابل وامثال آن داخل فعالیت گردیده وامور محوله را برای تجلیل از اعیاد مذهبی وغیره نیزخدمت نموده وهمچنین برای برگزاری وتجلیل روز ملل متحد روز صحت بین المللی مجالس وکنفرانس هاراهم دایر نموده واخبار پامیر غیر از نشرات عادی درین ایام فوق العاده ها و پامفلیت ها نیز نشر و به دسترس استفاده همشهریان قرار داده است.

اجمال گزارشات و فعالیت های سرزمین دوره ښاروال سرپرست سر ازربع چهارم سال مهال ۱۳۵۱ :

بتاریخ ۱۶ برج جدی ښاغلی دوست محمد فضل بحيث ښاروال سرپرست عز تقرر حاصل وبعد از اشغال وظیفه الی تاریخ ۱۵ دلو اهداف و پروگرام های اصلاحی وانضباطی کار خود را برای انسجام وتنظیم امور وسیع ښاروالی قرار صورت ذیل انجام داده است.

۱- ښاغلی فضل در محضر نما یندگان مطبوعات دریک کنفرانس مطبوعاتی اجمال پروگرام ده فقره یی خود را ازقبیل اشتراك نزدیک شهریان درتمام امور شهر اصلاح تشکیلات داخلی ښاروالی تماس بامرا جمع شهری دیگر تصفیة حقوق ښاروالی با مرا جمع دیگر تهیه ونظارت مواد خوراکه وآب آشامیدنی نظارت مواد ارتزاقی تامین حفظ الصحه محیطی خدمات اجتماعی امور عمرانی وحفظ و مرأ قبت شهر شرایط تطبیق این پروگرام وغیره.

۲- جریده هفته وار پامیر رابصورت زیر بنای آغاز کار خود که در هفته يك بار نشر میشد در هفته دوبار پهروز های یکشنبه و

طراوت وسرسبزی خود را باز یافت و عمارت آن با ایزاد ملحقات بصورت تکلوپ ملی در آورده شد وحوض های شنای آن ترمیم گردید درسال جاری تعداد کثیر مردم شهر از مناظر زیبا وشنادرحوض های آب بازی واستراحت درکلوپ مذکور مستفید گردیده وهم دراول سال بتعداد کافی نهالشنای در آن باغ صورت گرفت.

۲- درپارک زرنگار ، پارک ظاهر شاهی پارک تیمور شاهی پارک ده بوری پارک مینار علم وجهل وپارک گردنه باغ بالا وپارک عمری پغمان وامثال آن در آغاز سال نهال شانی صورت گرفته وهم به تزئین وکردیستی وخیابان بندی آن مساعی زیاد به خرج داده شد.

چهارم - امور تفتیش ومراقبت :

۱- برای سهولت کار مفتشین ښاروالی حین کنترل وزن و قیمت مواد ارتزاقی کابل ښاروالی جهت اینکه اکثر از دکانداران در وقت تفتیش از اظهارنام و هویت خویش ایامی ورزید ندهیم گرفت تابه تمام دکانهای شهر مخصوصا خبازی هاوقصابی ها لمبرلیت مخصوص نصب نماید تاشهرت مکمله آن از روی دفاتریکه در ښاروالی موجود است معلوم شده بتواند نصب لمبرلیت تاکنون دردکانهای خبازی وقصابی ها انجام یافته است.

۲- مفتشین ښاروالی در ظرف ده ماه سال جاری یکتعداد زیاد دکاندار متخلف ومتقلب را طبق لایحه جرایم به پرداخت جریمه نقدی محکوم ودکانهای شانرا برای مدت های معین مسدود ساخته است.

۳- روغتیابال های ریاست حفظ الصحه در مرور ده ماه سال برای حفظ ومرأ قبت اصناف ازقبیل سلیمانیا حمامی ها وهوتل ها و رستورانها وسماوار چی ها وامثال آن که خلاف مقررات صحی مواد خوراکه راعرضه نموده اند یکتعداد زیاد سلمانی - حمامی مالکین رستورانها - کله پزو کبابی وامثال آن راطبق لایحه جرایم به پرداخت جریمه نقدی محکوم نموده ویا برای چند روز حمام رستوران یا دکانهای شانرا مسدود ساخته است.

بناروالی .....

شب‌اگر خدا ناخواسته واقعه در یکی از مناطق شهر رخ دهد تمام مأمورین موظف از آن مطلع و بصورت فوری در محل واقعه حاضر میشوند .

۸- چون سرك شهرداری صالحین از حصه تانك بطرول شاه شهید علیه‌الرحمه تا جابر- انصار علیه‌الرحمه در شهرداری صالحین خامه و كم عرض بوده و از هر حیث مشکلا تی را برای عبور و مرور عراده جات كه روزانه صدها عراده موتر های لاری و تی زرفتر چندین چنازه راه مشایعت مینمایند ببار آورده است . تصمیم گرفته شد تا به پول اعانه همشهریان به این سرك توسعه بخشیده بعد از تسطیح و پخته کاری اسفلت شود و به این وسیله از تكالیف و مشكلات مشایعت كندگان كاسته شود و هم به محافظین حضیره ها هدایت داده شد تا از تردد حیوانات در آنجا جلوگیری بعمل آمده و نبال هائیکه در آن منطقه نمو کرده بتواند غرس نمایند .

۹- سابق برین یعنی از يك سال به این طرف تمام عمله و موتر های تنظیماتی روغتیا پالها و باغبانان پارك به نواحی ده گانه تقسیم و بطور پراگنده به تنظیم شهروترین پارك ها و كنترول مواد از تراقی دكانهای سلمانی حمام ها و غیره از نگاه حفظ الصحه مصروف کار بودند كه از آن استفاده لازم بعمل نمی آمد . اقدام نمود تا قوای مذکور در يك محل تمرکز داده شود . به این منظور تمام عمله و فاعله تنظیماتی نواحی ده گانه با قوای تنظیماتی مركز و عمله تخریب بصورت دسته جمعی در يك نقطه عجلتا تحت اداره مدیریت عمومی كار ریاست كار و ساختمان جمع و اکنون مصروف تنظیم و پاك كردن برف از جاده ها و كوچه های شهر كهنه بوده و برقیهای متراكمه را توسط موتر های لاری به خارج شهر انتقال میدهند . روغتیا پال ها دسته دسته گروپ بسیت به تقشیش اصناف مواد خوراك برداخته و باغبانان برای رسیدن ن

چهارشنبه توسعه بخشید تا هم شهریان از فعالیت و طرز پیشبرد كار و اقدامات اصلاحی زودتر آگاه شوند .

۳: بناروالی كابل برای استفاده از نظریات منورین و روشنفكران و اشخاص با تجربه و خبیر این شهر اعلاناتی بنشر سپرده تا ایشان بحدیث رضاكار در كمیته های مشورتی نواحی ده گانه و كمیته مشورتی مركزی ثبت نام كنند كه این یکی از آرزو های دیرین و برجسته همشهریان ما بوده .

۴- كمیته باصلاحیتی برای نامگذار ی جاده ها بازار ها و كوچه های شهر و نمبر بندی آوار تمانها و منازل ، مغازه ها و دكانهای كه این هم یکی از جمله ضروریات عصر و آرزو های دیرین همشهریان میباشد تحت ریاست دكتور محمد اكرم رئیس ثقافت وزارت خارجه تشكيل گردیده و بكار خود ادامه میدهند .

۵- ترتیب و طرح تشكيلات بناروالی متناسب به اقتضاء عصر و طرح لوایح عواید نواحی و شعبات مركزی و هكذا لایحه ها و وظایف شعبات بمنظور انسجام و رهنمایی جریانات اموراتاری و مالی كه از نگاه نیازمندی بناروالی بطور حتم ایجاب میكرد ضرورت بناروالی بود . تشكيلات و بودجه بناروالی تحت غور و دقت كمیته های منتخب باصلاحیت قرار گرفت .

۶- كمیته از ارباب دانش برای پیدا كردن مدارك عایداتی تشكيل گردید كه به بطور و طرق واز كدام راه ممكن است بناروالی محصولات سالانه خود را با باقیات سال های گذشته از مردم تحصیل و به عواید بناروالی افزایش بعمل آید .

۷- قیلا در نواحی ده گانه و مركز بناروالی نوكریوال شب و جود داشته و در هر وقت

د افغانستان کالنی

- موسم کرد بستی خیابان بندی ونهالشانی بارک ها وبغبانان از حالا آمادگی گرفته اند .
- ۱۰- دواير وموسسات پایتخت که سرحدات مشترکه کار وشمیری بانباروالی داشته اند به تعیین حدودکار اقدام و از موسسات مربوط ایفای مکلفیت های شان تعقیب وتقاضاگردید.
- ۱۱- پروگرام عاجله کار از لحاظ جمع آوری حقوق بناروالی ، تصفیة حقوق بناروالی بادواير واشخاص حفظ ومراقبت شمیری توسعه تخریبات واصلاح خانه های خود از طریق عرضه منازل وزمین به کمک موسسات وشرکت های منازل تامین سرزمین ومحلات تاریخی وکار های
- زینتی شمیر جلوگیری از احتکار زمین وتوزیع غیر عادلانه زمین هاگرفتن اعانه وکمک از همشهریان وممالک دوست طرح وترتیب شد.
- ۱۲- برای انسجام امور وفراهم نمودن نظم اداری متکی به سیستم مالی وحسابی جهت رسیدگی بامور مربوطه بناروالی به اساس فورمه هاو لوائح مطروحه جدید وهکذا کنترول قیم ورسیدگی جدی به تطبیق نرخنامه مواد ارتزاقی وزعایت شرایط حفظ الصرحه محیطی وتنظیفات وطرح احصائیه صنفی بادر نظر داشت طبقه بندی ونیز بطور بیسابقه از دکانداران صالح وراست کار در جریده بانشر تقدیر بعمل آید .

څلورم پلان

الف - دڅلورم پلان عمده هدفونه :

۱۱- دزراعتي او صنعتي بانکونو پراختيسا او تقويه اود زراعتي او صنعتي بانکونو انکشاف په هکله تسهيلات برابرول .

دذکر شوو کيفي هدفونو په نظرکي لرلو سره دڅلورم پلان عمده کمي هدفونه په لاندې ډول په نظرکښي نيول شوي دي :

۱- دمحصول زيا تول د څلورم پلان په اړدو کي ۲۵۰ په سلو کي اود منځني لوړوالي ۲۰ په کال کښي .

۲- دڅلورم پلان په اړدو کي خالص دکرهني محصولات په سلو کي ۲۱ اود منځني لوړوالي په نظرکي درلودلو سره په سلو کي ۲۴ په کال کي .

۳- بيله لاسي صنايعو څخه د خالص صنعتي محصولاتو لوړ والي د څلورم پلان په اړدو کي ۲۳ چنده اود منځني لوړ والي په نظرکي درلودلو سره په سلو کي ۳۲ په کال کي .

۴- ديوه نفر خالص عوايدو د زياتوالي په څلورم پلان کي په سلو کي ۱۲۵ مگر په هغه صورت کي چه دفنوس زياتوالي ددرېم پلان په اندازه ۲۳ په سلو کي باقي پاته شي .

په دڅلورم پلان هدفونو ته درسيډو په هکله لاري چاري :

دڅلورم پلان هدفونو ته رسيدو دپاره اساسي مقصد اقتصادي داخلي منابعو ته «مخصوصاً مالي منابع» حرکت ورکول دي ترڅو چه دهغو په اساس ديوې خواڅخه دملي عوايدو او استخدام سويه لوړه شي او دبلي خواڅخه دافغانستان اقتصادي موقف ټينگ شي . دذکر شويو عمده مقصد و په رڼاکي دڅلورم پلان هدفونو ته د رسيدو په هکله لاندني تدابير نيول شوي دي .

په مالي ساحه کي :

۱- دمالياتو او عوايدو دټولولو په سيستم کي دکيفيت لوړولو په مقصد اداري اصلاحات صورت نيسي .

۲- دمالياتو د قوانينو د تطبيق په ساحه کي داسي اقدامات تعميم او تنظيمي چي

۱- دملي محصول او عايداتو زيات والي دخلکو دبنه ژوند دپاره .

۲- دکرهني چټک انکشاف په دي ترتيب چه افغانستان دکرهني په هکله مخصوصاً دغنمو په توليدکي متکي په ځان شي . اود صنايعو اود تاديواتو بيلانس په هکله درشد امکانات برابر شي .

۳- دمعدني او صنعتي محصولاتو زياتول- دذخيرو څخه استفاده د صنعتي پروژو تاسيس او انکشاف اود عاطلو او بښکاره صنعتي ظرفيتو په کار اچول دصادراتو د تشويق وادراتو تعويض او داستخدام دسطحي دلوړولو دپاره .

۴- دولت دعوايد وزياتول دقوانينو مقرراتو مالي او پولې تدابيرو وضع کولو په وسيله .

۵- دهيواد دورکړي بيلانس تقويه دصادراتو دتشويق اود وادراتو د تعويض او ځيني نورو اصلاحي او انکشافی اقداماتو په وسيله .

۶- په تدريجي توگه داجتماعي او فرهنگي خدمتونو پراختيا د پوهني عامي روغتيا او انکشاف محل په ساحه کي .

۷- داسعاري منابعو تقويي په هکله دتوريزم پراختيا اود استخدام دسطحي لوړول .

۸- دمواصلاحي خطونو پراختيا د توليد او استهلاك دسيمو د بيوست کولو په وسيله ترڅو چه د موجوده تا سيساتو څخه اعظمي استفاده وشي او دسمي دمارکيتونو او اجتماعي خدماتو انکشاف تامين شي .

۹- دبين المللي مخابراتو د پراختيا په منظور اود هيواد په داخل کي دمخابراتي مشکلاتو دلري کولو دپاره دمخابراتي چارو انکشاف .

۱۰- داسعاري ذخايرو تقويه او دلمړني موادو دقيمت ساتنه ديوې بانکي او پولې سالمې رويي په وسيله او دانکشافی او توليدي فعاليتونه دتقويي دپاره ډير بانکي او کرديتي تسهيلات برابرول .

د افغانستان کالني

- ټول اشخاص او موسسات خپل ماليات پوره او په وخت سره تاديه کړي .
- ٣- څرنگه چه دځيني فابريکو د توليدي اشيا د خرڅلاو څخه لکه دسمنتو نباتي غوړو او نځي ټوکړانو څخه ماليه اخيستله کيږي همداشاني به دنورو توليداتو لکه پشمعي او سندی منسوجاتو او بو ټونو او نور شيانو څخه هم ماليه واخيستله شي .
- ٤- په اوسني شرايطو کي يوه مهمه عايداتي منبع دمخکو ماليات دي . مگر دغه ډول ماليه چه ددی مدرک څخه لاس ته راځي ٥٠ په سلوکي د مخکي لرونکو خلکو خالص عوايد تشکيلوي . لدی کبله د مخکي ماليه په نوي قانون کي ښه مطلوبه مترقي اود اجتماعي عدالت پر اساس به وضع شي . همداشاني دموآسي ماليه دافغانستان داقتصادي ساختمان سره يووالي لري اود دولت د سالمو عوايدو څخه شميرل کيږي . په څلورم پلان کي به موآسي ماليه احياشي اود مجوزه معيار سره به تطبيق شي .
- ٥- دغير مستقيم مالياتو دعوايدو دلوروالي په هکله به دگهرکي تعرفو او وار داتي شيانو دقيمت اېښولو په ساحه کي نوي کتنه وشي .
- ٦- دخارجي نمايندگيو او اجنسيو څخه به ماليه واخيستله شي .
- ٧- دڅلورم پلان په اوږدوکي به ٤٨ زره هکتاره ځمکه دکرهني دپاره آماده شي اوددی ځمکي دخر څلاو او توزيع دپاره به جدي اقدامات وشي .
- ٨- په څلورم پلان کي به د تجارتي دوران دگټو ماليات له ٧ فيصد و څخه ١٠ فيصدوته زياته شي .
- ٩- دتخميني سنجش له مخي هغه اندازه سامان اوآلات چه دتير شويو پلانو په دوران کي ځيني موسسو او بعضي انکشافی پروژو وارد کړي دي داستفادي وړدي لدی کبله چه د څلورم پلان مالي بڼه تقويه شي او په استعاري ساحه کي موخه سيما کړي وي تر ممکن هده پوري به دنوموړو ماشينو او آلاتو څخه دځيني انکشافی پروژو به تطبيق کي استفاده وشي او يوه اندازه به ئي خر څلاوته آماده شي ددی
- مقصد و ترسرس کولو په لړ کي به مشخص پروگرام وضع شي .
- ١٠- په څلورم پلان کي دځيني معدنونو څخه تجارتي استخراج په نظر کي نيول شوي دي او ددی معدنياتو محصول د خر څلاو دپاره به په خارج کي د بازار پيدا کولو کونښين وشي .
- ١١- په دريم او څلورم پلان کي د ملاحظي وړ پيسي په دولتي تصديو کي سرمايه گذاري شوي دي اووبه شي . د پخوانيو پانگودجبران په هکله به لازم اصلاحات او نوموړو تصديو داقتصادي کولو په لړ کي به مهم فعاليتونه منځ ته راشي ترڅو چه مستقيمي او غير مستقيمي سبب سايدی لدی مو سساتو سره په تدریج سره لږشي او ددی تصدی گانو نقش ددولت په عوايدوکي چټک شي - ددی ملاحظي پر اساس به دبرښنا د تعرفي په ترکيب کي نوي کتنه وشي او په صنعت او کرهني کي به د استفادي دپاره يو لړ ملاحظات به نظر کي ونيول شي .
- ١٢- په اوسني حالت کي ځيني تصدی گاني لکه هوټلونه او داسي نور په اقتصادي توگه فعاليت نشي کولای لدی کبله چه لدی څخه ښه استفاده وشي کونښين به وشي چه ددی موسسو نواقص اصلاح شي گڼه نو په دوهمه مرحله کي به يابه اجاره ورکړي شي . اويابه دخر څلاو دپاره آماده شي ترڅو چه دبی ځايه ضايعاتو څخه موجلو گيري کړي وي .
- ١٣- د ځيني لري او نږدی هيوادونو په تناسب په افغانستان کي دپټرولو او دډيزلو دبيي دپټيوالي له امله او ددولت له خوا د مواصلاتو او حملو نقل په برخه کي په زړه پوري پانگي اچولو له کبله په تيرو پلانونو کي دحملو نقل دتمای شوي بيبي د را ټيټوالي سبب گرځيدلي . په څلورم پلان کي دپټرولو او ډيزلو بيه په ډيره ټيټه اندازه يعني يوه افغانی په يوه ليتر کي زياتوالي په نظر کي نيول شوي دي .
- ١٤- ددولتي صنعتي تاسيساتو د معيار لوړولو او ښي استفادي کولو په هکله ځيني

څلورم پلان ...

تدايیر نیول او د موسساتو دکامل ظرفیت څخه په‌بڼه توگه استفاده کول .
۱۵- د بودجی دکسر له لیاری تمویل دمنلو وړ لارده په څلورم پلان کی دداخلی عوایدو او لگښت د تفاوت د جبران له‌پاره په لدی‌لاری نه‌په محدوده توگه اوله وروستی کونښین‌نه وروسته دداخلی منابعو دلاسته راوړلو په منظور استفاده وشی .

۱۶- داستهلاکی موادو پورچه دبیودنسیی استقرار دداخلی پیسو تسبیه او اړتیا وړ وارداتو تر لاسه کولو مقصدونه به تسره کړی دتمویل بله لاره بلله کیری . په څلورم پلان کی به هڅه وشی چه داستهلاکی موادو دڅرخلاو عایدات ددی سبب وگرځی چه دداخلی مدرکونو له لاری دمنابعو تر لاسه کول چه‌دپر خپل خان اتکا د پالیسی حتمی جزدی کمزوری شی نو ځکه به په څلورم پلان کی عواید په داسی ډول اصلاح شی او پراختیا و مومی چه په استهلاکی موادو اتکا دداخلی عوایدو د بدلیدلو او دتولیدی بڼی د کمزوری کیدلو سبب ونه‌گرځی .

۱۷- دڅلورم پلان دانکشافی پروگرام‌په تمویل کی خارجی پورونه اساسی نقش لری کونښین به وشی چه دخارجی قرض څخه د مؤلده او اقتصادی پروژو په تمویل کی استفاده وشی ترڅو چه عواید او تولیدزیات شی او بیرونه داصلی قرض تادیه او تکت پولی په آسانی سره میسر شی . دخارجی پورو دبیرته ورکړی پروگرام په هکله به‌له خارجی موسسه ورکونکو منابعو سره مفاهمه وشی ترڅو چه خپله قرضه په داسی شرایطو واخلي چه دافغانستان دتوان او قدرت سره سمون وخوری او انکشافی پروگرامونه د مشکلاتو سره مخامخ نه‌شی .

۱۸- داسی ډول اصلاح شی او پراختیا و مومی چه په استهلاکی موادو اتکا دداخلی عوایدو د بدلیدلو او دتولیدی بڼی د کمزوری کیدلو سبب ونه‌گرځی .

۱۹- داسی ډول اصلاح شی او پراختیا و مومی چه په استهلاکی موادو اتکا دداخلی عوایدو د بدلیدلو او دتولیدی بڼی د کمزوری کیدلو سبب ونه‌گرځی .

۲۰- داسی ډول اصلاح شی او پراختیا و مومی چه په استهلاکی موادو اتکا دداخلی عوایدو د بدلیدلو او دتولیدی بڼی د کمزوری کیدلو سبب ونه‌گرځی .

۲۱- داسی ډول اصلاح شی او پراختیا و مومی چه په استهلاکی موادو اتکا دداخلی عوایدو د بدلیدلو او دتولیدی بڼی د کمزوری کیدلو سبب ونه‌گرځی .

۲۲- داسی ډول اصلاح شی او پراختیا و مومی چه په استهلاکی موادو اتکا دداخلی عوایدو د بدلیدلو او دتولیدی بڼی د کمزوری کیدلو سبب ونه‌گرځی .

۲۳- داسی ډول اصلاح شی او پراختیا و مومی چه په استهلاکی موادو اتکا دداخلی عوایدو د بدلیدلو او دتولیدی بڼی د کمزوری کیدلو سبب ونه‌گرځی .

۲۴- داسی ډول اصلاح شی او پراختیا و مومی چه په استهلاکی موادو اتکا دداخلی عوایدو د بدلیدلو او دتولیدی بڼی د کمزوری کیدلو سبب ونه‌گرځی .

۲۵- داسی ډول اصلاح شی او پراختیا و مومی چه په استهلاکی موادو اتکا دداخلی عوایدو د بدلیدلو او دتولیدی بڼی د کمزوری کیدلو سبب ونه‌گرځی .

۲۶- داسی ډول اصلاح شی او پراختیا و مومی چه په استهلاکی موادو اتکا دداخلی عوایدو د بدلیدلو او دتولیدی بڼی د کمزوری کیدلو سبب ونه‌گرځی .

۲۷- داسی ډول اصلاح شی او پراختیا و مومی چه په استهلاکی موادو اتکا دداخلی عوایدو د بدلیدلو او دتولیدی بڼی د کمزوری کیدلو سبب ونه‌گرځی .

د افغان نستان کالنی

اوبیکاره ظرفیتونه ایجادوی او فایده اخیستل له هغی څخه زیات وخت نیسی .

۴- ترهغه ځایه چه مقدور وی د اقتصاددی او تخنیکدی مطالعاتو څخه وروسته اوکله چه ددی پروژو اقتصاددی بڼه څرگنده شی د تطبیق وړبه وگرځی او دهغو پروژو د تطبیق مخه به ونیوله شی چه یواځی پرستیژی جنبی لری او دهغو نسبی برخه د اقتصاد په پرمختگ کی لږوی .

۵- ددی دپاره چه په څلورم او آینده پلانو کی یو تعداد سالمی پروژې منځ ته راشی داسی یوه موسسه به تاسیس شی چه ددی پروژو په مطالعه کولو کی وظیفه ولسری اود دقیقو مطالعاتو څخه وروسته به د څلورم پلان په اوږدو کی په کار پیل وکړی .

۶- د خصوصی سکتور سرمایه گذاری به تر مکنه حده پوری تشویق شی او د پایسی درهبری شوی اقتصاد دعومې پایسی سره چه دهغه په اساس خصوصی صنایع حق لری په معینو برخو کی پانگه وا چوی مطابقت کوی .

۷- ددی دپاره چه دورکړی پر بیلاس باندی لږ فشار راشی او د استخدام سطحه لوړه شی په څلورم پلان کی به د پانگی پرځای د بشری طاقت څخه ډیره استفاده وشی اوددی مامول د تر سره کولو په هکله به جدی اقدامات وشی .

د کرهنی په برخه کی :

۱- د کرهنی په برخه کی د سرمایه گذاری اساسی هدف دادی چه نوموړی پانگی زراعتی محصولات او عواید زیات کړی او افغانستان مخصوصاً د غنمو په برخه کی متکی پرځان وگرځوی .

۲- دی هدف ته درسیدو دپاره یوه مهمه او اساسی چاره د کرهنی (ترویج او پراختیا) اود محلاتو د انکشافی پروگرامو تطبیقول دی. د سیمی دانکشاف پروگرام دمحلې کارونو د اصول پر بنسټ استوار دی او د اهیله شته چه د ا پروگرام به د استخدام تولید او فردی عایداتو باندی مثبت تاثیر ولری .

۳- په هغه صورت کی چه د کرهنی په هکله

پروگرام په تیر شویو پلانو کی د مرکزی بانک څخه د ملاحظی وړ استقراض صورت میندلی دی د اروش ددی سبب شو چه د افغانی پیسو بیه د خارجی اسمارو په مقابل کینی ټیټه او د قیمتونو سویه جگه شی . د څلورم پلان یومهم هدف دادی چه افغانی پیسی د خارجی اسمارو په مقابل کی استقرار پیدا کړی .

نوله دی کبله په څلورم پلان کی د ضرورت په وخت د مرکزی بانک د پور څخه په محدوده توگه او ترهغه اندازی استفاده وشی چه د اقتصاددی پرمختگ په گټه وی .

پانگی اچولو په برخه کی :

د منا بغو تر زیع د اقتصادی انکشاف یوه سنترا تیز ی کنل کپری په هغه اندازه چه د منابعو حصول مهم دی همدا شان د پلان هدفونه هم د منابعو د نښه توزیع په چوکات کی تامین کیدای شی . د ملی اقتصاد له نظره د پخوانیو سر مایه گذاری دموثریت سویه ځکه ټیټه ده چه له دی سرمایه گذاریو څخه په نښه توگه استفاده نه ده شوی . چه دا خبره زیاتسره د صنایعو په سکتور او دولتی تصدیو کی چه په هغو کی عاطل ظرفیونه زیات موجود دی صدق کوی .

د څلورم پلان په اوږدو کی د پانگی اچولاری چازی به لاندی ډول دی :

۱- دملی قدامت له مخی کرهنه په اوله مرحله کی واقع ده چه په سلو کی ۲۸۹ د څلورم پلان منابع به جذب کړی .

۲- په څلورم پلان کی هغو پروژو ته قدامت وړ کول کپری چه زړه لمر راځی او په څو محدودو کلو کی په تولیداتو پیل وکړی . همدا شان یو تعداد داسی پروژی په دی پلان کی شاملی دی چه زړه لمر نه راځی خود مصرف او عایدی تناسب په دی پروژو کی ډیر مساعد دی یو تعداد انتقالی پروژی چه په دی مرحله کی غیر مولد نه دی د پخوانیو پلانو څخه څلورم پلان ته انتقال کپری . څرنکه چه یوه زیاته اندازه پیسی په دی پروژو کی مصرف شوی دی نو ځکه ددی منابعو او پروژو د ضیاع څخه دجلو گیری په مقصد دمالی توان سره سم به دوام وکړی او ددی پروژو مولد و برخو ته به قدامت ورکړی شی .

۳- هغه پروژی به وځنډول شی چه عاطل

خلورم پلان ...

هدفونه عملی شی دا امکان شته چه د غنموبیه قیته اود تولید دزیاتی پساختیا په صورت کی ددی متاع مولدین متضرره شی . نوڅکه په خلورم پلان کی دغنم قیته بیه تثبیت اود اخیستلو او توزیع میکانسم ددولت په وسیله تطبیق کیږی . علاوه پردی دکرهنی متنوع کول او دځینی تعویض تولیداتو لکه میوهجات سبزیجات او داسی نوره تقویه شی .

۴- ددی دپاره چه دکرهنی هدفونه دخلورم پلان دپیشبینی سره سم عملی شی بساید اقتصادی منابع په داسی پروگرامو او سیمو کی توزیع شی چه داوچتی اوفوری ودی امکانات ولری . دپروگرام سره سم به دهغو دنسبی ودی دپاره لاری چاری ولتول شی او کیمیاوی سره اصلاح شوی تخم اونور وسایل تهیه شی چه ددی پروگرام په بنه اجرا کولو کی برخه واخلی دکرهنی په پراختیا کی «تر ونج پروگرام»

داساسی زیر بنا حیثیت لری . ټول زراعتی تولیدات مخصوصاً پمبه او میوه جات دپروگرام په چوکات کی زیاتوانی مومی ترڅوچه دیوی خواڅخه دوری کړی بیلاس تقویه کړی اود بلی خوا دصنایعو دبیکاره ظرفیتونو په کار اچولو کی مؤثر واقع شی .

۵- دځنگلونو علفچرونو کوپراتیف اوداوبو نیی ستفادی په هکله به مربوطه قوانین طرح او تطبیق شی .

۶- کریدتی موسسات مخصوصاً دکرهنی بانک به د منعمه قوانینو او مقرراتو په وسیله تقویه شی . علاوه پردی دبانک کریدتی فعالیتونه په دبانک دځانگو دپراختیا په وسیله انکشاف وکړی . دکو پراتیفونو تاسیس او دکرهنی په برخه کی نور تشکیلات به دا امکانات برابر کړی چه دزراعتی بانک له پورونو څخه ښه استفاده وشي .

۷- داوبو لگولو هغه پروژی چه د پخوانیو پلانونو څخه ودی پلان ته انتقال پیدا کړیدی بشپړی به شی په معین حال کی به کوشن وشي هغه پیشبینی شوی پانگی به ددی پروژو په مؤلذ وېرڅه کی تمرکز پیدا کړی او دگټی اخیستلو وخت په دی پروژو کی تسریع شی .

۸- دعلفچرونو داصلاح او تجویز دحمایوی فعالیتو توسعه . اود حیواناتو د نسل اصلاح او تکثیر پراگرامونه به تطبیق شی .

دکرهنی دمځکی سروی دکارتو کرافی نقشو پرمخ اود نباتی فروش پروگرام په خلورم پلان کی نهایی مرحلی ته رسیږی .

دصنایعو په ساحه کی :

۱- دصنایعو دسکتور تقویه اود صنعتی تولیداتو دبرخی ډیروالی په ملی عوایدو کی دافغانستان په اقتصاد کی دیوی بنیانی تغییر حیثیت لری . دصنایعو سکتور چه دپانگی اچولو په پروگرام کی ۳۵۴ په سلو کی برخه لری داهمیت وړدی . دصنایعو دانکشاف په برخه کی دتولیداتو د سطحی دلورولو او کفایت ډیر مهم اصل دی نوڅکه په خلورم پلان کی تاکید کیږی چه ددولت تولیدی موسسی او تصدی کانی چه دافغانستان دصنایعو د انکشاف او اقتصاد په برخه کی مهم نقش لری داسی تشکیل شی چه وکولای شی دعوایدو او مالی منابعو به برخه کی مهمه برخه واخلی .

۲- په خصوصی سکتور کی دصنعتی فعالیتو انکشاف دپاره مخصوصاً دصادراتی صنایعو اړ وړداتو د بدلولو په برخه کی د تشویقی وسیلو څخه استفاده وشي . مگر بیاهم دصنایعو پروگرام په عام ډول او خصوصی صنایع په خاص ډول دلاندی اصولو په رڼا کی به رهبری شی .

الف- صنعتی پروژی باید د اقتصاد له مخی مساعدی وی ترڅوچه تولیدات ئی دیوه معین وخت نه وروسته دوارداتو سره رقابست وکولای شی .

ب- په اوسنی مرحله کی هغو صنایعو ته قدامت ورکول کیږی چه دیوی زیاتی اندازی داخلی اومه مواد اوداخلی بشری مواد څخه اعظمی استفاده کوی .

۳- صنعتی بانک خصوصی پانگو اچونکو

د افغانستان کالنی

دسکتور په برخه کې دروغتیا او عرفانی مسایلو دمتوازن تسهیلاتو فراهم کول د هیواد دټولو او سیدونکو دپاره دی . دی هدف ته درسیدو دپاره باید عرفانی او صحی پلانونه دپنځه کلو

څخه زیات وخت په نظر کې ونیسی ترڅوچه نوموړی تسهیلات دسیمی داحتیاجاتو سره متناسب او دوگړو دشمیر سره مساوی تأمین شی . دتوازن ایجاد دا معنی نه ورکوی چه دتسهیلاتو فوری رشد دی په هغو سیمو کې چه نسبتاً انکشاف ئی کړی دی بندکړی شی بلکه داسی معنی ورکوی او اساسی هدف دادی چه اجتماعی تسهیلات دی په هغو سیمو کې چه لږ انکشاف ئی کړی دی په لوړو ضریب سره تسریع کړی شی .

الف- دپوهنی په برخه کې :

دابندائی زده کړی په برخه کې دکمست پراختیا ته اهمیت زیاد ورکول کپری اودمالی توان او زده کړی دوسایلو په تناسب دزده کړی او روزنی کیفیت هم ښه کپری . د ښوونځیو ویش دسیمو دوگړو دشمیر سره متناسب صورت نیسی اود امکان سره سم به دتعلیم کیفیت ته هم توجه وشی . د مسلکی تعلیم په برخه کې اود ثانوی دوهمی دوری په برخه کې دبشری قواوو ضرورت په اوسنی مرحلې کې دتوازن د هدف سره سم له اوسه تر نظر لاندی دی . اوسنی ښوونځی به دښوونکی او نورو تجهیزاتو له مخی مجبزه کړی شی ترڅو چه دهغو په اساس د تعلیم او تربیی کیفیت لوړ کړی شی .

ددی دوری دجدیدالشمولانو شمیر به د قوت د ضرورت سره سم هڅه چه په دی سویه وی او یاپه عالی سویو وی ددی کبله چه دبیکاره تعلیم یافته گانو دانرزی دضایع کولو څخه وجولو کپری کړی وی عیار کپری . علاوه پردی د مسلکی تعلیماتو عملی جنبو ته به څلورم پلان کی زیاته توجه کپری ترڅو چه عملی ژوند کی دمسلمکی تعلیم یافته گانو څخه په ښه صورت استفاده وشی . په څلورم پلان کی دپوهنی دپراېلم اساسی چاره اودتعلیم اوتریبی په برخه کې دبشری قوتونو داحتیاجاتو سره سم یو کمیسیون ته چه زیات صلاحیت

ته دصنعتی پروژو دودانولو دپاره په مناسبه توگه پوز ورکوی او پدی ترتیب سره به د تولیدی فعالیتو دپراختیا دپاره ښه زمینسه برابره شی .

دمعادن په برخه کې :

دمعادن دسکتور اساسی هدف د معدنی منابعو دبرخی زیاتوالی په اقتصادی پر مختک کوی . څلورم پلان تاکید کوی چه دمعادن پڼوگرام په اوله مرحله کې دمعادن د تجارتی ذخایرو د تثبیت او استخراج په هکله ځای پرځای شی . دذخایرو اقتصادی حجم او ارزش تر کتنه لاندی ونیول شی اود اقتصادی استخراج مکمل پلان وضع شی ترڅوچه د جامدو ، مایعو او گاز منابعو استخراج او لټولو شرایط اوچاری په افغانستان کی چټک تیا ومومی . ددولت معدنی تصدی وظیفه لری چه دمفیدیت او مطلوبیت سویه په تفحصاتی برخو کې زیات کړی .

دپښنا دانرزی په برخه کې :

۱- دتولید او تقاضا په برخه کې دیوه توازن برقرارول او توزیع او انتقال په برخه کې تسهیلات فراهم کول .

۲ دپښنا دتولید او خدماتو پراختیا درشد او انکشاف په وړو ساحو کې .

۳- دپښنا داداری دطرز اصلاح کول ترڅو چه پدی وسیله نوموړی موسسی دمالی منابعو له مخی داقتصاد په انکشاف کی فعاله برخه واخلي داکار به داداری او تخنیکي او دپښنا دمحصول دراټولو دښه سیستم اود پښنا په تعرفو کښی دبدلون را وستلو په وسیله عملی شی .

دپښنا دتعرفی دبدلون مربوطه اقدامات ددی ستر عامل استعمال به دصنعت اوکرهنی په ساحو کښی په نظر ونیسی .

۴- څرنکه چه دپښنا صنایع دزیر بنا په حیث داقتصاد او صنایعو درشد په برخه کې شمیرل کپری او دپښنا غوښتنه هم ورځ په ورځ زیاتپری ددی کبله چه دصنایع دانکشاف سرعت په څلورم پلان اود راتلونکو پلانو په شروع کی دمشکلانو سره مخامخ نشی په څلورم پلان کی دپښنا زیاتوالی ته زیات اهمیت ورکړ شوی دی .

داجماعی خدماتو په ساحه کې :

دڅلورم پلان ستر تیزی داجماعی خدماتو

د افغانستان کالني

داسي ږوروش د ي چه دهغه په ذريعه افغانستان کبني دپر مختگ اهداف طرح کبزي اود منابعو د حصول او ویش اود هغه څخه استفادي اساسات وضع کبزي . په څلورم پلان کبني دپروژو دبنی ارزيايي په غرض کلني پلانونه د پنځه کلن پلان په چوکات کبني طرح او تدوينيږي .

کلني پلانونه به پلان گډا رانو ته فرصت ورکړي ترڅو چه دپرنوي معلومات په نظر کبني ونيسي اولان پريوه تازه او واقعي بنسټ ودرزي . واقعي پلان گذاري په هغه صورت کبني ميسرديادي شي چه د عمده اقتصادي متغيرو دتحول اود پرمختگ دڅرنگوالي په باره کبني ملي عايد نفوس سپما پانگه اچول ملي مصارف او نورو متحولو په باره کبني مستند معلومات په لاس کبني وي . ترڅو داوضاع او شرايطو پر اساس پنځه کلن او کلني پلانونه طرح شي .

داساسي احصائيي نشتوالي داقتصادي وضعي دارزيايي او علمي پلانونو په طرح کولوکي لويه مانع گڼل کبزي . نوله دي کبله په څلورم پلان کبني به احصائيي يو مرکزي دفتر تاسيس شي چه له يوي خوا به ددائيرواحصائيوي فعاليتونه هم آهنکي ورکړي او له بلې خوا به دنفوسو ملي عايد زراعتي او صنعتي بشري قواوو او نورو اساسي احصائيي منځ ته راوړي .

دانکشافی پروژو دتطبيق به زمينه کبني يواساسي عامل دپروژو اقتصادي او تخنيکي مطالعات دي چه له بده مرغه تراوسه پوري دپروژو جوړولو ټول فعاليت او دهغو دتخنيکي او اقتصادي معلومات تهپه کول د تخنيکي مرستو له لياري او دڅارجي پورونو له لياري دڅارجي افرادو په ذريعه صورت نيسي . ددي دپاره چه دپروژو دجوړولو قابليت اود پروژي مطالعه په افغانستان کبني پراختيا و مومي په څلورم پلان کبني دپروژي جوړولو مرکز دائيريزي . داکار به له يوي خوا دڅارجي اسماعزو صرفه جوئي سبب شي اوله بلې خوا به په آينده کبني دانکشافی پروژو دچټک او موقفيت آميز تطبيق موجب وگرځي .

سره داسي توحيد شوي دي چه سر کودجوړښت په ساحه کي اعظمي نتايج مينځ ته راولي .

دمخابراتو په برخه کي :

دمخابراتي شبکي پراختيا او اصلاح به دپوه اساسي پر نسيمب په حيث بايد دکرهني د سکتور صنايع ، تجارت اوداسي نور فعاليتونه چه دشبانو دتوليد او توزيع سره ارتباط لري منطقي همبستگي ولري . ترهغه ځايه چه امکان لري دمخابراتو سکتور د تمويل له لاري بايد په ځان باندې متکي وي . دي هدفه درسيدو دپاره په څلورم پلان کي دپستي او مخابراتي خدماتو دمؤثرتيت اندازه به لوړه شي اودپخوانيو پانگي اچولو عوايد به دمخابراتو په ساحه کي زيات شي .

دتيلفون دعوايدو دښه راټولولو اودحسابداري دعصري سيستم معرفي دمخابراتو په برخه کي زيات اهميت لري . دمهمو هدفونو څخه يوه هدف دادی چه مخابراتي شرايط او تسهيلات داسي مينځ ته راشي چه دافغانستان روابط د نورو هيوادو دمخابراتي عصري سيستم له لاري تامين کړي .

دسيمي دانکشاف په برخه کي :

داقتصادي وروسته پاتسي سيمو او نسبتاً پرمخ تلبليو سيمو دخلا دپريدو دمخنيو پيا غرض چه دجغرافيايي نامساعد موقعت اقتصادي محدود منابعو او نورو طبيعي او اجتماعي عواملو په اثر منځ ته راغلي سيمه نيزي پراختيا پروگرام به دپکتيا او کنړ په ولايتونو کبني ادامه پيدا کړي او نورو سيمو ته لکه مرکزي ولايات نيمروز ، بدخشان ، او نورو ولاياتو ته پراختيا ومومي . دسيمي دپراختيا دپروگرام سره به يوځای کوچني عام المنفعه اقتصادي او اجتماعي پروژي جوړول دسيمي دپراختيا له لياري په ټولو ولاياتو کبني عملي شي .

دسيمي پراختيا د سياست هدف په نهايي مرحله کبني دپوه سالم او مطلوب سيمه نيز اقتصادي بنسټ جوړولو څخه عبارت دي هغه کبزي چه دتوليد عوامل په ټولو سيمو کبني داقتصادي عمومي پراختيا په غرض تجييز شي .

داقتصادي او اجتماعي پراختيا پلان گذاري

د افغانستان کالني

داسي يوروش د دى چه دهغه په ذريعه افغانستان کبني دپر مختگ اهداف طرح کبزي اود منابعو د حصول او ویش اود هغه څخه استفادى اساسات وضع کبزي . په څلورم پلان کبني دپروژو دبنی ارزيايى په غرض کلني پلانونه د پنځه کلن پلان په چوکات کبني طرح او تدوينيږي .

کلني پلانونه په پلان گډا رانو ته فرصت ورکړي ترڅو چه دپرنوى معلومات په نظر کبني ونيسي او پلان پريوه تازه او واقعي بنسټ ودرى . واقعي پلان گذارى په هغه صورت کبني ميسر يداى شى چه د عمده اقتصادى متغيرو د تحول اود پرمختگ دڅرنگوالي په باره کبني ملي عايد نفوس سيمما پانگه اچول ملي مصارف او نورو متحولو په باره کبني مستنده معلومات په لاس کبني وي . ترڅو داوضاع او شرايطو پر اساس پنځه کلن او کلني پلانونه طرح شى .

داساسى احصائىي نشتوالى داقصادى وضعي د ارزيايى او علمى پلانونو په طرح کولو کي لويه مانع گڼل کبزي . نوله دى کبله په څلورم پلان کبني به احصائىي يو مرکزى دفتر تاسيس شى چه له يوى خوا به ددائير واحصائىي فعاليتونه هم آهنکي ورکړي او له بلى خوا به دنفوسو ملي عايد زراعتى او صنعتى بشري قواوو او نورو اساسى احصائىي منځ ته راوړي .

دانكشافى پروژو دتطبيق په زمينه کبني يواساسى عامل دپروژو اقتصادى او تخنيکى مطالعات دى چه له بده مرغه تراوسه پوري دپروژو جوړولو ټول فعاليت او دهغو دتخنيکى او اقتصادى معلومات تهپه کول د تخنيکى مرستو له لياري او دڅارجى پورونو له لياري دڅارجى افرادو په ذريعه صورت نيسي . ددى دپاره چه دپروژو دجوړولو قابليت اود پروژى مطالعه په افغانستان کبني پراختيا و مومى په څلورم پلان کبني دپروژى جوړولو مرکز دائيريزى . داکار به له يوى خوا دڅارجى اسعارو صرفه جوئى سبب شى اوله بلى خوا به په آينده کبني دانكشافى پروژو دچټک او موفقيت آميز تطبيق موجب وگرځي .

سره داسي توحيد شوى دى چه سر کودجوړښت په ساحه کي اعظمى نتايج مينځ ته راولي .

دمخابراتو په برخه کي :

دمخابراتى شبكى پراختيا او اصلاح به دپوه اساسى پر نسيب په حيث بايد دکرهني د سکتور صنايع ، تجارت اوداسى نور فعاليتونه چه دشيانو دتوليد او توزيع سره ارتباط لري منطقى همبستگى ولري . ترهغه ځايه چه امکان لري دمخابراتو سکتور د تمويل له لارى بايد په ځان باندې متکى وي . دى هدف ته درسيديو دپاره په څلورم پلان کي دبستى او مخابراتى خدماتو دمؤثرتيت اندازه به لوړه شى اودپخوانيو پانگي اچولو عوايد به دمخابراتو په ساحه کي زيات شى .

دتيلفون دعوايدو دښه راټولولو اودحسابدارى دعصرى سيستم معرفى دمخابراتو په برخه کي زيات اهميت لري . دمهمو هدفونو څخه يوه هدف دادى چه مخابراتى شرايط او تسهيلات داسي مينځ ته راشي چه دافغانستان روابط د نورو هيوادو دمخابراتى عصرى سيستم له لارى تامين کړي .

دسيمى دانكشاف په برخه کي :

داقتصادى وروسته پاتى سيمو او نسبتاً پرمخ تلليو سيمو دخلا دپريدو دمخنوى پسا غرض چه دجغرافيايى نامساعد موقعيت اقتصادى محدود منابعو او نورو طبيعى او اجتماعى عواملو په اثر منځ ته راغلى سيمه نيزى پراختيا پروگرام به دپکتيا او کنډ په ولايتونو کبني ادامه پيدا کړي او نورو سيمو ته لکه مرکزى ولايات نيمروز ، بدخشان ، او نورو ولاياتو ته پراختيا ومومى . دسيمى دپراختيا دپروگرام سره به يوځاى کوچنى عام المنفعه اقتصادى او اجتماعى پروژى جوړول دسيمى دپراختيا له لياري په ټولو ولاياتو کبني عملى شى .

دسيمى پراختيا د سياست هدف په نهايى مرحله کبني دپوه سالم او مطلوب سيمه نيز اقتصادى بنسټ جوړولو څخه عبارت دى هڅه کبزي چه دتوليد عوامل په ټولو سيمو کبني داقصادى عمومى پراختيا په غرض تجييز شى .

داقتصادى او اجتماعى پراختيا پلان گذارى

څلورم پلان ...

پر اساس نوي تطبيق شوي مصرفيزي او ياد نورو پروژو د مالي بنسټ د بياوړي کيدو د پاره به استفاده ور ځني و شي . همدا رنگه (مورا توريم) او عوايلو د مازاد د وجود انتقال به دانكشافي احتياط له ليارې د بودجي او كلني پلان په هدفوكښي داستفادي وپوړوځي . د تطبيق يوه لايحه تمبه كيږي چه په هغه كښي به پروژو د تطبيق هدايت نامي شاملې وي او د پروژو مربوط موضوعات د پروژو د تطبيق مسؤوليتونه د پروژو زماني پروگرام او دراپور وركولو مؤثر سيستم به پكښي شامل وي .

د پلان د مصارفو تمويل او تادياتو بيلانس

اول : مصارف او عوايد :

الف - مصارف :

د څلورم پلان په چوكاټ كې د دولت دكتور ټول مصارف ۶۱۵ مليارد افغاني پيشبيني شوي دي . چه ددې جملې څخه ۳۳۷۸ مليارد افغاني دولتي دوايرو عادي مصارف د خارجي پورونو تاديه او احتياط او سپسايدي به كې شاملې دي او نور متبقي ۲۷۷ مليارد افغاني انكشافي مصارفو ته تخصيص وركي شوي دي لانديني جدول به څلورم پلان كې عادي مصارف نښي :

د څلورم پلان	دريم پلان	ټول عادي مصارف
د څلورم پلان فيصدي د دريم پلان په نسبت	۲۳٫۲	د دې جملې څخه د دوايرو
۱۴۵٫۴	۳۳۷۸	عادي مصارف
۱۳۰٫۳	۲۱۱۸	د خارجي قرضونو تاديه
۱۷۷٫۱	۷۶۰	سپسايدي او متفرقه مصارف
۱۸۵٫۸	۲۰۰	

عادي مصارف چه په څلورم پلان كې ۳۳۷۸ مليارد افغاني پيشبيني شوي دي د دريم پلان په نسبت ۴۵٫۴ فيصده وده اړانه كوي . د عادي مصارفو د لوړ والي علت دادې چه نظر دريم پلان ته اضافه به څلورم پلان كې قرضونه تاديه كيږي چه به څلورم پلان كې دوه چنده تخمين كيدې شي .

د دولتي دوايرو عادي مصارف نظر دريم پلان ته ۳۰٫۳ فيصده زيات به څلورم پلان كې تخمين شوي دي . د عادي مصارفو وده بيله د پوهني او روغتيا د وزارتو څخه په كال كې ۵٫۴ فيصده ده او د پوهني او روغتيا د وزارتو د عادي مصارفو وده په سلوكي ۱۰ تخمين شوې ده . انكشافي مصارف د خصوصي پانگي په شمول ۳۰٫۹۳ مليارد افغاني به نظر كې نيول شوي او د هيواد په اقتصادي او اجتماعي عمده سكتورونو كې به لاندي ډول تخصيص كړي شوي ده :

د پلانو د تطبيق په ساحه كښي به د كلني پلانو د طرحي او تطبيق نه برسیره بودجوي تشکيلات او اداري طرز العملونه داسې شوچه كلني بودجه د كلني سكتوری پلان او د پروگرامونو او د هغه پروگرامونو د مشخصو اهدافو او فزیکي نتایجو سره منطقي ارتباط ولري . د تخنیکي امداد یو مشخص پروگرام به د پلان او د هغه د پيشبيني شوو اهدافو د تطبيق په مقصد عملی شي .

وزارتونه او دواړه مکلف دي چه د څلورم پروژو مفصل كلني او د تطبيق او مراقبت پلانونه ترتيب او د کارونو د پر مختگ راپورونه د معينو فورمو سره مطابق د پلان وزارت ته رواستوي .

د پلان وزارت د پلان دهم آهنگي او تجديد نظر د پلان د تعديلاتو او د مربوطو پلانونو د پر مختگ دارز يابي په هکله مسؤوليت لري او مکلف دي چه د پلان او د هغه د تطبيق د پروبلمونو په باره کښي حکومت او اقتصادي عالي شوري ته معلومات تمبه کړي . د مالي او فزیکي له نظره دانكشافي پروژو دښه تطبيق دپاره به انكشافي بودجه متمد دوری ته نه ځي بلكه د بل كال په احتياط كښي به علاوه كيږي . او په دې ترتيب به دا بودجه په انكشافي مداركو كښي چه مخكښي كال كښي د معقولو دلايلو

د افغانستان کالني

« مليارد افغاني »		څلورم پلان		درېم پلان	
دڅلورم پلان فيصدي	نظرو درېم پلان ته	دپانگي اچول په سلو کي	په سلو کي	دپانگي اچول	دکرهني او اوبو لگولو
۱۶۲	۳۵.۰	۱۰.۱۸	۲۳.۰	۶.۶۳	۵۸۵
۱۶۷	۳۱.۷	۹.۰۸۰	۲۸.۰	۵.۸۵	۲۲۷
۱۴۸	۱۰.۹	۳.۳۷	۱۱.۰	۰.۸۹	۱۷۰
—	—	—	۴.۰	—	—
۱۸۸	۱۰.۳	۳.۲۰	۸.۰	—	—
—	۲.۷	۰.۸۶	—	—	—
۱۴۹	۱۰۰.۰	۳۰.۹۳	۱۰۰.۰	۲۰.۷۲	—

څرنګه چې پورتنی جدول ښيي د خصوصي پانگي اچولو په نظر کي د لږولو سره په ټولو مصارفو کي (۳۵.۰) فيصده ټوله سرمايه ګذاري د کرهني په برخي کي او ۳۱.۷ فيصده د معادن او صنايع په برخي کي په مصرف رسېږي. د ترانسپورت او اجتماعي خدماتو سکتور په ترتيب سره ۹.۴ فيصده او ۱۰.۹۳ فيصده ټولي سرمايه ګذاري تشکيلوي.

هر کله که يواځي دولتي سکتور د پانگي توزيع مدنظر وګڼل شي دا خبره به واضح شي چې په څلورم پلان کي د کرهني د سکتور په برخي کي ۳۸.۹ فيصده د معادن او صنايعو د سکتور په برخي ۳۵.۴ فيصده او د اجتماعي خدماتو د سکتور په برخي کي ۱۲.۲ فيصده او د مواصلاتو د سکتور په سلو کي ۱۰.۴ صورت ښيي.

په څلورم پلان کي ټوله اضافه پانگه د درېم پلان په نسبت ۴۹ په سلو کي زياتره ده د کرهني په هکله نسبي سېم او زيا توالي د دي ښکارندوي دي چې نوموړي سکتور به مهم او عمده نقش د اقتصاد په انکشاف کي ولري د مخابراتو او مواصلاتو د سکتور تنقيص داشي چې موله پروژو نسبي سېم په ټولو سکتورونو کښي زيات شوي دي.

د اقتصادي زيربنا د جوړولو پانگي تناسب چې په دوهم پلان کي ۸۱ فيصده او په درېم پلان کي په سلو کي ۵۶ ټولي مجموع وه په څلورم پلان کي ۳۴.۴ فيصده کاهش پيدا کوي. په څلورم پلان کي ۱۸.۷ مليارده افغاني يا په سلو کي ۶۷.۶ په انتقالی پروژو او ۸.۲ مليارده افغاني يا ۲۹.۳ فيصده په نويو پروژو کي په مصرف رسېږي. همداشي ۸۶.۲ مليارده افغاني يا ۳.۲ فيصده د انکشافی احتياطه دپاره ساتل شوي دي.

ب- د تمويل منابع :

د څلورم پلان د مصارفو د تمويل دپاره لاندني منابع په نظر کي نيول شوي دي.

د دولت عوايد د داخلي اته ګونو اوبو له مدرکه ۴۰.۴ مليارده افغاني تخمين او ۳.۲ مليارده افغانيو په شمول چه دلاندنيو نويو منابعو څخه په نظر کي دي : په مليارد

عناوين	د ريسم پلان	څلورم پلان	افغاني	افغاني	افغاني
ابواب	۱۰۰	۲۳	۹۲	۵	۱۳۶
مستقيمه ماليه	۲۰۰	۱۲۹	۵۱.۰	۱۷.۱	۴۲.۳
غير مستقيمه ماليه	۳۰۰	۳۵	۱۳.۸۰	۷.۹	۱۹.۶
د خدماتو او چايند	۴۰۰	۰.۸	۰.۸	۰.۳	۰.۳
د خرڅلاو عوايد	۵۰۰	۰.۶	۲.۴	۱.۹	۲.۳
د جواز نامي او لايسنس	۶۰۰	۴.۵	۱۷.۷	۶.۶	۱۶.۳
د خرڅلاو عوايد	۷۰۰	۰.۴	۱.۵	۰.۷	۰.۷
د پيسو او چايند	۸۰۰	۲.۳	۱.۲	۰.۴	۱.۰
استعمال عوايد		۲۵.۳	۱۰۰	۴۰.۴	۱۰۰
د دولتي تصديو عوايد					
نور عوايد					
غير حقيقي عوايد					
ټول					

څلورم پلان ...

۱۲۳۳	۴۰۴	۳- نفتی مواد	مستقیم مالیات چه دخلکو ، موسسو او
۰۴۸	۵۲۸	۴- کیمیاوی سری	ځمکی مالیات بر عایدات دی د ۵۰هه ملیاردوپه
۱۲۲۸	۱۰	۵- نباتی غوړی	حدودکی تخمین کیدای شی چه ددی جملی څخه
۰۶۴		۶- ټول مواد	دځمکو او مواشی مالیه ۲۰ ملیارد افغانی
۶۰۹		ټول	اتکل کیری .

داسټېلاکي موادوخرشلاوله مدرکه عواید چه په دریم پلان کی ۳۸ ملیاردوی په څلورم پلان کی ۶۰۹۹ ملیارد افغانی یا ۶۰۰ فیصدزیاد شی دمركزی بانک قرضه یادبودجی دكسرتة تمویل به څلورم پلان کی ۱۷۲۶ ملیون افغانی کیری چه دریم پلان په تناسب ۲۰۲ فیصده کمی دی. داخبره دهالی توازن اودافغانی بیی دنسبی استقرار نښه په څلورم پلان کی شئی.

خارجی پروژوی کمکونه چه دانکشافی مصارفو دتمویل په هکله یوه مهه منبعمده ۴۸۰ فیصده ددولت دانکشافی ټولو مصارفو اوار۳۳ فیصده دټولی سرمایگناری په څلورم پلان کی تشکیل کوی. په څلورم پلان کی دخارجی پورونوحجم ۱۲۳ ملیارد افغانی چه ۲۹۴۴ ملیون دالره کیری ددریم پلان په مقایسه ۳۵ په سلوکښی زیاد دی .

څرنکه چه وویل شول ۲۹۴۴ ملیون دالره چه ۱۳۳ ملیارد افغانی کیری دخارجی منابعو څخه دڅلورم پلان دانکشافی پروگرام دتمویل دپاره پیشبینی شوی دی. نوموړی بیسی چه یوه اندازه تخنیکي امدادهم پکښی شامل دی دلاندنیو منابعو څخه تهیه کیری :

غير مستقیم مالیات تقریباً ۴۲۳ په سلوکي دعوايد و مجموع تشکیلوی . دولت دعوايدو مهه منبع دولتي تصدی گانی دی چه دپیشبینی شویو داخلی عوايدو په سلوکي ۱۶۳ برخه احتواکوی .

شوروی ته دطبیعی گاز دصا درولو له مدرکه عواید ۹۱۰ ملیون دالره دڅلورم پلان په دوران کی تخمین شوی دی . په دی وخت کی ۱۵۰ ملیارد متر مکعب گاز به شوروی اتحاد ته صادر شی دکانونو دخر څلاو له درکه عوايد چه په هغوکي د استخراج وړ معدنونه اونوی معدنونه شامل دی لکه کرومیت اوباریت په مجموعی توگه ۸۴ ملیون دالره تخمین شویدی همداشانی داملاکو د خرڅلاو عوايد ددولت اموال محصول او خدماتو عوايد ۷۹ ملیارد افغانی پیشبینی شوی دی .

داسټېلاکي موادو امدادچه دخارجی هیوادو څخه یادقرضی په شکل اویا امداد بلاعوض په شکل په څلورم پلان کی لاس ته راځی ۶۹ ملیارد افغانی دلاندنیو مدارکو څخه به نظرکی نیول شوی دی:

مقدار	بیه	
په زرینه	په ملیارد افغانی	
۱- غنم	۵۹۰	۱۲۰
۲- بوره	۱۸۰	۱۲۶

«په ملیون دالره»
فیصدی

دقرض میزان او پروژی
[امداد]

۳۵۵	۱۰۴۵۹۹	۱- شوروی اتحاد
۱۹۲	۵۶۶۲۶	۲- دامریکا متحده ایالات
۱۲۳	۳۶۲۰۵	۳- دالمان اتحادی جمهوریت
۱۸۳	۳۵۸۱۲	۴- ملل متحد اوجپانی بانک
۱۵	۴۰۷۸	۵- آسیایی بانک
۱۶	۴۵۰۰	۶- یوگوسلاویا
۲۹	۸۷۴۴	۷- دچین جمهوریت
۲۲	۶۳۹۵	۸- نوری منابع
۶۵	۱۹۳۴۶	۹- دنورو منابعو څخه متوقمه
۱۰۰	۲۹۴۲۸۵	مجموع

د افغانستان کالني

څرنگه چې ليدل کيږي دټولو پيسو دجملې څخه چه ۲۹.۴۶۴مليون دالره کيږي ۳۰٪ فيصده دڅو اتحادي څخه او ۱۹.۲۰۳ فيصده دمتحده ايالاتو او ۱۲.۳۰۳ فيصده دالمان داتحادي جمهوريت څخه پيشيني شوي دي. علاوه پردي دجهاني بانک او ملل متحد څخه ۱۸.۳۰۳ فيصده او ۲۰.۲ فيصده دآسيایي بانک څخه ۲.۹۹ فيصده چېن دجمهوريت څخه لاس ته راځي. يآ په بل عبارت دټولو پيشيني شويو پيسو دجملې څخه به څلورم پلان کي ۹۳.۳۰۳ فيصده پروژي نسبتا واقعي قرضي او ۵.۷۰۶ فيصده متوقفه دي.

خصوصي سرمايه گذاري چه په دريم پلان کي ئي ۸.۰۳۰ په سلوکي انکشافی سرمايه گذاري احتوا کوله په څلورم پلان کي ۱۰.۳۰۳ فيصده انکشافی مصارف تشکيلوي. په دريم پلان کي دخصوصي سرمايه گذاري مجموع ۱۷.۰۳۰ ملياردافغاني څخه عبارت و او دا هيله شته چه په څلورم پلان کي دخصوصي سرمايه گذاري ميزان ۲۳.۲۰۳ افغانيو ته جگ کړي شي .

(په ملياردافغاني)

دريم پلان څلورم پلان		دڅلورم پلان فيصدي دريم پلان ته	
دپانگي اچول فيصدي	دپانگي اچول فيصدي	دپانگي اچول فيصدي	دپانگي اچول فيصدي
۲۰.۷	۱۰۰	۳۰.۹۳	۱۴۹.۰
انکشافی مصارف	۴۸	۱۳.۳۴	۱۳۵
دتمويل منابع :	۹.۸	۶.۵۷	۳۱۲.۹
(پروژي) خارجي امداد	۱۰	۶.۱۰	۱۶۰.۵
دداخلي عوايد ومازاد	۳.۸	۳.۲۰	۱۸۸.۲
داستېهلاکي مواد ومازاد	۱۷.۷	۵.۲	۵۲.۱
دخصوصي سرمايه گذاري برخه اخيستل	۳.۳	۱.۷۲	
دمرکزي بانک څخه استقراض			

دوهم - دورگري بيلانس او تجارت :

دداخلي منابعو څخه د اسعارو دلاسه نه راوړلو دمشکلاتو او خارجي پورونو د ورکړي فشار سره ځيني لاري چاري لټول کيږي ترڅو چه خارجي تجارت او دورگري بيلانس دهيواد دنورو شقوقو سره يوځای انکشاف وکړي. څرنگه چه دورگري د بيلانس د جدول ارقام بنسټي چه داسعاري عوايدو مجموع دتجارتی صادراتو او طبیعي گاز او معدني موادو او نورو صادراتی اقلامو په گډون دڅلورم پلان په دوران کي ۵۰.۲۰۳ مليون دالره ته به ورسيني چه ددريم پلان دار ۴۰.۸ مليون دالره په نسبت ۲۲.۹ فيصده زياتوالی بنسټي .

په څلورم پلان کي دتجارتی وارداتو مجموع ۴۲.۸۰۰ مليون دالره محاسبه کيږي. چه دارقم نظر دريم پلان ته ۳۵.۷۶۷ مليون دالره يا ۱۹.۷ فيصده زياتوالی بنسټي. دصادراتو او وارداتو دمقایسي څخه داخيره واضح کيږي چه په څلورم پلان کي د صادراتو ارزش نسبت وارداتو ته ۷۴.۲ مليون دالره زيات دی . دتوريزم دمحلې مصارفو سفارتخانو او خارجي نمايندگيو له مدرکه عوايد په څلورم

دداخلي عوايدو په مجموع کي ۴۰.۴ مليارد افغاني دنويو منابعو څخه شاملی دی چه ۶.۷۶۷ فيصده دهغو څخه دځمکو او مواشي ماليات او ۱.۲۰۸ فيصده دځمکو دخرخلاقو او ۲۱.۲۰۳ فيصده دنفتي موادو قيمت دلورپوالي او ۱۹.۴۰۳ فيصده دپروژو دتجهيزاتو خرخلاقو تشکيلوي. دنويو عوايدو په مليارد فيصدي منابع افغاني نظر په مجموع

۱- دځمکو او مواشي ماليات	۱.۲۴۹	۴.۶۷
۲- دځمکو خرخلاقو	۰.۴۱۰	۱.۲۰۸
۳- دنفتي موادو د بې لورپوالي	۰.۶۸۰	۲.۱۲۰
۴- دتجهيزاتو خرخلاقو	۰.۶۲۰	۱.۹۰۴
مجموع:	۳.۲۰	۱۰.۰۰

خلورم پلان ...

پلان کی ۹۸۵ ملیون دالره بالغ کیری. دتوریزم دعوایدوسهم ۵۷۰ ملیون یا ۵۷ر۵ فیصده دپورتیبو عوایدو څخه تشکیلی .

دریم پلان (ملیون دالره)	خلورم پلان (ملیون دالره)	دخلورم پلان فیصده نظر دریم پلان ته
عواید :	۴۷۴۶	۶۰۰۷
صادرات	۴۰۸۶	۵۰۲۲
دخارجی نمایندگیو مصارف	۴۲۶	۴۱۵
دتوریزم	۲۳۴	۵۷۰
تادیات:	۴۷۸۱	۶۴۲۴
واردات	۳۵۷۶	۴۲۸۰
دافغانی نمایندگیو مصارف په خارج کی	۷۱	۹۰
سفر خرڅونه اوسمهی	۱۰۰	۱۰۰
دولتی تضمین شوی کورونه	۱۰۳۴ -	۱۹۵-۱۸۸۹
کسر اومازاد (+ او-)	۳۵	۴۱۳
سپویات (+ او-)	۰۳	
دتادیاتو دبیلانس تفاوت (+ او-)	۳۸	۴۱۷

خرنگه چه پورتی جدول څخه معلومیږی په څلورم پلان کی داسعاری عوایدو مجموع ۶۰۰۷ ملیون دالره تخمین شوی چه دریم پلان په نسبت ۴۷۴۶ ملیون دالره څخه ۲۶۵ فیصده په اندازه زیات دی .

په څلورم پلان کی اسعاری تادیات ۶۴۲۴ ملیون دالره پیشبینی شوی دی چه ددریم پلان د ۴۷۸۱ ملیونو دالرو په مقایسه د ۳۴۳ فیصده په اندازه زیات شوی دی. د اسعاری عوایدو اوتادیاتو دمقایسی څخه داواضع کیری چه په څلورم پلان کی دبیلانس کسر ۴۱۷ دالره کیری چه دورکړی دبیلانس کسر دخلورم پلان په لمړی دوهم او دریم کال کی دملاحظی وړدی. او په ترتیب سره ۱۰۹-۱۴۲ او ۹۰۷ ملیون دالره پیشبینی شوی دی. دخلورم پلان په دوو آخرنیو کلو کی دورکړی دبیلانس کسر په ترتیب سره ۳ره او ۱۸ ملیون دالره

دصادراتو جریان زیاتوالی په منځنی توگه په څلورم پلان کی به کال کی ۱۲۸ فیصده پیشبینی شوی دی په داسی حال کی چه دریم پلان دازیاتوالی به کال کی ۳۸ فیصده تخمین شوی و. دصنعتی

د افغانستان کالني

دستګاو دپه کار اچولو او ددولتي ورکشاپونو
څخه زياته استفاده کول او دخصوصي ورکشاپونو
احداث په وارداتو کې ددرېم پلان په نسبت
دملاحظي وړ تغيير کوي همداشان دتېي او تېوب
دموتر پروژه جات تراکتور او نورو وسايل په
دوهمه درجه زيات شي .

په ملي محصولاتو کې دتوليدی ساحاتو نسبي

سهم په نظر کې نيولوسره چه وروسته دپلان
په خلاصه کې به ذکرشي دانکشافی فعاليتو
سهم دخلورم پلان دسرمایه ګناري په چوکات کې
داقتصادي او اجتماعي مختلفو شقوقو په هکله
په لاندی ډول توضیح کېږي .

په خلورم پلان کې ټول واردات ۴۲۸۰
مليون ډالرو ته رسېږي چه ددرېم پلان په ۳۵۷۶
مليون ډالرو په نسبت زيات او ۱۹۷ فيصده
زياتوالي نېسي دوارداتو کلني متوسط زياتوالي
په درېم پلان کې ۲۸ فيصده او خلورم پلان په
دوران کې ۳۹ فيصده تخمین شويدي .

پښتونستان

پښتونستان دهنی خاوری نوم دی چه اوسیدونکی ئی ، ددیری تاریخی زمانوراھیمی په ننگیالیټوب میرانه ، آزادی غوښتلوکسی جهانی شهرت لری مخصوص په ۱۸ او ۱۹ عیسوی پیری کی ددی ملت مجاهدی اومبارزی دلویدیخ استعمار اواستعمار په مقابل کسی نه هیریدونکی خاطر لری اودنزی دآزادی غوښتلو اوملی خود ارادیت دپارزودحاصلولو دتاریخ په پانوکی په طلائی اوبرجسته تورو سره لیکلی شوی دی .

دغه خاوره دشمال خخه پهافغانستان اوڅه برخه ئی په ایران دجنوبخخه دعرپوبهبحیری اوله ختیځ خخه په پاکستان پوری موښتی ده داپاسین رودچه انوس نومیبری په زیاترو برخوکی دپښتونستان اوپاکستان فاصلحدونه جوړول اوسیدونکی ئی باموم پښتانه او بلوڅان دی .

دغه سیمه چه دزوتاریخ له مخه دآریانا یوه برخه تشکیلوی تراوسه ئی په خپلمنځ کی هرهبرخه ځانته بیل نوم لری اوټوله په کلتور، تاریخ ، ثقافت ، مشترکه ده په هر وخت کی تریوی اداری لاندی وه اوکله کله چه دیاندی له خوا دبیگانه و کوم چپاوپر راغی نودغسی سیمی دهری برخی خلک به یی په اتحادپرخیل ضدراپاخول نوداوجه وه چه دلته هیڅ یوڅارجی قوت دحاکمیت بقانه ده پیداکری دغنی سیمی بومی کلتور تل داسی په خپل وقت باقی پاته و کله چه به څارجی قوت دلته حاکم سونو په نیستی اونابودی به محکوم کیدی اوکه به ئی په موقتی ډول بقا وموندله ، نوکلتور به یی حتماً دغنی سیمی دبومی کلتورتابع و اودانکشاف لاره به یی هم هغه وخت ممکن کیدله چه دغه شرط به ئی درلود . نونسمه پیری چه څونه دارویا اوختیځ په تاریخ کی دلویوواقعاتو زیږیدونکی

دده پښتونستان په تاریخ کی هم دغومره موثره ده ، په دغه پیری کی انگلیسی استعمارچه هندته را رسیدلی وپښتونستان ته ئی په وینو تری منگولی راورسیدی اوغوښتل ئی چه ددی سیمی دخلکو ترغاره دغلامی پری ورتی خوشنګه چه دلته دتاریخ په مشاهدی دسکندر اومغولوسره دمبارزی لوی صحنی تیری شوی دی نواپریالیزم دهغه خخه عبرت وانه خیست او هغه کارته ئی لاس واچاوجه په نتیجه کی ددی سیمی افتخار اوداستعمار نفرین دتاریخ جزوګرزید .

په دغه پیری کی دافغانانو او انگلیسانو ترمنځ دوی لوئی جګړی وسوی چه په هغوکی زمونږ پښتونستان ورونو لویه برخه درلوده . دلاهور معاهده چه ۱۸۴۸ کال دجون په ۶ د شاه شجاع اورنجیت سنگ اودهند دګورنر جنرال دنماینده ویلیم مکناتن ترمنځ وشوه په داسی شدید یوعکس العمل بدرکه شوه چه ۱۷ زره کسه انگلیسی لښکردهغه په بدله کی نیست اونابود شول . انگلیسانو بیام عبرت وانه خیست اوخپلی ظالمانه پالیسی ته ادامه پسی ورکړی چه دافغان اوانگلیس دوهمه جګړه هم ددغوعللو خخه وزیږیده .

په ۱۸۴۳ کی انگلیسانو سیند ترخیل اشغال لاندی راوست او په ۱۸۴۸ کی ئی پنجاب اشغال کړ اوله دی سره ئی په خپل لاس دراپورته سوی رنجیت سنگه متصرفات، هیڅ ډول حقوقی جنبه ئی نه درلوده ، اشغال کړل اودسیند تر غاړی پوری ئی دافغانستان ختیځ ولایات دپرتالیسه متصرفات وبلل ، دانگلیسانو پرله پسی مداخلو اودافغانستان اقتصادی محاصری عادی حالات وران کړل اوپه دی پسی ئی د(جمروند) په نامه دوی معاهدی مینځ ته راغلی چی بیام هره یوه په یک جانبه ډول دانگلیسانو په ګټه وه دهنی

د افغان نستان کالنې

اوبین المللی مناشیروکی ئی دیو حق په څیر تثبیت کړی دی او هیڅو که په هیڅ وجه دهغه څخه انکار نسی کولای .

افغانستان دغه طبیعی اوقانونی حق په مصداق چه هر ملت اوقوم حق لری څرنگه چه ئی خوښه وی هغه شانی وارسی اود خپلی مرضا سره سم نظام جوړ کړی دخپلو پښتونستانی ورونو سره چه نژادی، لسانی، تاریخی او ثقافتی علاقی لری دغه حق یی تأییدوی اوبه اخلاقی معیارونو هرڅای مرسته ورسره کوی .

د افغانستان ملت د پښتونستان د ملت سره د هغی علاقې لرویه چه زمونږ پښتونستانی وپرونو د افغانستان په ښو اوبدو ورڅو کی زمونږ سره اشتراک کړی دی. په ښادی ئی ښادمن اوبه غم دا یم غمجن سوی دی د زړه دکومی دوستان او خپلوان دی اودوی په هیڅ حال کی نه ئی هیرو لای اونه ددوی د حال څخه غافل پاته کیدلای سی د افغانستان حکومتونو هم دغه ملی وجیبه او اخلاقی وظیفه هرکله پرڅای کړی ده .

په دی سپړکی د ۱۸۴۹ کال څخه تر ۱۸۷۹ کال پوری دانگریز داستعمار سره د پښتونستانی ولس د ۳۰ کلنسی مجادلی په باب کی چه امیر دوست محمد خان د افغانستان داعادت په تخت ناستو اود خپل ورور ملت پښتونستانی ولس د آزادی په مجادلو کی سپیم اوشریک و ددغی ادعا دمصداق دپاره دیوه انگریز کمشنر (برت ادوارد) د ۱۸۵۷ کال یولیک چه پخپل یوه ملگری (پترلمپن) ته یی کندهار ته دامیر دوست محمد خان داحتجاج په باره کی لیکلی دی دسند په توگه ذکر کړی :

«را ته گرانه پترلمپن: دکابل امیر دوست محمد خان زما سره ددی څای د سرحدی قبایلو په باره کی یوه سیاسی جگړه شروع کړه او ادعا کوی چه دغه ولس هغوی سره ارتباط لری اودی غواړی چه زه (انگریزی حکومت) د هغوی سره په هیڅ ډول معامله کی مداخله ونه کړم عجب خه دده چه دخیبر اونور سرحد خلک

نیټی څخه دشمال لویدیځ سرحد استعماری جغرافیائی اصطلاح منځ ته راغله، انگلیسانو تردی وروسته پښتونستان دشمال لویدیځ سرحد په نامه یاد کړی او کله چه دگندمک اودپورنډه معاهدی په جبر اوزور تحمیل سوی نوددی استعماری اصطلاح رسمی شکل پیدا کړی اوبه لیکونو کی انگلیسانو شمال لویدیځ سرحد یوه خاصه او حساسه سیمه وشمیرله دهغه جریان په ضمن کی چه ددی سیمی دسرنوشت په سوبه کی استعمار چپا وراوړ نو دشمال لویدیځ سرحد اصطلاح منځ ته راغله خو واقعینان

اوهغه کسان چه دولسونو اوملتونو تاریخی هویت دهغو په حق سرنوشت کی موثر بولی هیڅ کله په دی قانع سوی نه دی چه دشمال لویدیځ سرحد اصطلاح یوه حقوقی اصطلاح وبولی بلکه حقیقت دادی چه داسیمه دخپل ولس سره د شاپو حقوقو لرونکی دی چه دبین الدول د حقوقو د ټولو پرنسپونو مطابق دخپل سرنوشت حق لری چه په خپله تعیین کړی .

د پښتونستان دملی نهضت په قضیه کی دهر پښتونستانی او افغان شعور او احساس ددی سچی تودو سیاسی اونظامی ماجراگانو ویش کړی دی اوبه طبیعی توگه داد پښتون ملی سچیه او عالی اخلاق دی چه هر پښتون دخپل کام وطن او ورونو سره هرڅای اوبه هر حال کی چه دی، مینه او علاقه لری او هرکله ئی به غم او ښادی کی ځان شریک گڼی، دهمدغه کبله دی چه د پښتونستان دملی نهضت اوقومی تحریک برخه زمونږ په عوامو او ادب کی خورا قوی او پیاوړی ده. او هرچا دوطن ولسی او کامولی جدی او احساسات پر ښکاره کړی دی او کام ئی دغه ملی نصب العین او ولسی ارمان د حاصلولو دپاره رزمی او حماسی خواته رابللی اومتوجه کړی دی .

ملی خودارادیت دانسانانو یو طبیعی حق دی چه ددغه حق د حاصلولو په لاره کی انسان دخپل پیدا پښت څخه په یوه شکل اوبل شکل دغه حق ساتلی او یا تردی اندازی پوری ئی دا حقائق په لارگی تاریخی مبارزی او مجاهدی کړی دی چه دنن ورځی په حقوقی دساتیرو

پښتونستان

دهغه (امير دوست محمد خان) تبعه نه دی ماورته وویل چه ددی سیمې او خلکو څخه تانه څه گټه ! داڅو یوه داسی معامله ده چه بی له دی چه ته پکښی له خپل ځانه څخه لگښت کوی تانه ځنی څه عاید نسته ...»

څکه چه دخیبر او شاؤ خوا ولس خپل ځانونه آزاد گڼی انگریزی مؤلف مستر تایلر په دغه باب داسی لیکلی دی : «... په دی ترتیب سره له همدی وخت څخه موږ دیوی شخړی سره مخامخ شوو چه په راتلونکی وخت کی به ئی په عمومی ډول دافغان او برتانیه روابط سره گډوډ او خراب کړی .

تایتلر وائی : دغه قبایل دملیت له مخی افغانان دی او په هغه خاوره کی ژوند کوی چه دابا سیند لویدیځی خواته واقع ده او داحمد شاه ابدالی دامیراطوری برخه وه دهغه وختو چه پښتو نستانیان د پخوانی هند په شمال لویدیځ کی دخپلی آزادی دپاره لاس پرکړیوان سول لکه دهر وخت او عصر په خیر ورسره افغان ولس هم په دغو مجادلوکی شریک ؤ او په دغه لړکی دامیر دوست محمدخان په عصرکی د استعمار په ضد د افغانستان او پښتو نستان دملتونو گډی مجاهدی د نمونی په ټوگه وړاندی سوی چه انگلیسانو دامیر دوست محمد خان دغه گډی مجاهدی دهغوی سره دسیاسی جگړو په نامه بللی دی اود پښوور انگریزی کمشنر هغه احتجاج ته دحیرانتیا په سترگه کتلی دی اود پښتونستان دولس سره ئی مالی مرسته داسی بللی چه یعنی ددغی مرستی خوا میر ته څه گڼه نسته بلکه دخپل جیب څخه په هغوی مصرف کوی .

خو امیر دوست محمد خان دخپل ورور پښتون ولس سره په داسی حال کی چه هغوی دخپلی میرانی او موت په قوت ځانونه خپلواک گڼل خپله مادی او اخلاقی مرسته یی جاری ساتلی وه اودهغوی سره ئی دآزادی په لارکی مرسته کوله .
همدغه راز امیر دوست محمد خان په پښوور باندی دسیکانو د مداخلی اوسلطی

په ضد دافغانستان دپاچا په حیث د رنجیت سنگه په خلاف جگړی کولوله پاره دافغان جگړی ئی ورسره وکړی .

لښکر سره پخپله پښوور ته ولاړ او خونړی دامیر شیرعلیخان دسلطنت په دوره کی د پښتونستانیانو سره دافغانانو علاق دومه زیات او مضبوط شول چه پښتو نستانیانو امیر شیر علیخان خپل مشر او قاید گڼلی او افغانستان ئی دپښتانه لوی کور بللی . امیر شیر علیخان چه دیوی خوا څخه د پښتو نستان په محکومو سیموکی داستعمار په مقابل کی دپښتو نستانیانو په ملگرتیا څرگندی مبارزی کولی دبلیخوانی دپښتونستان

دآزادو سیمو دولس د هیلو هم احترام کاؤ دمثال په ټوگه : په هغه وختونوکی چه امیر شیر علیخان دخپل زوی سردار عبدالله جان دولیمهدی دمراسمو جشن تجلیل کړلکه څنگه چه په دغه جشن کی د افغاننستان دولس معروفو او نامتو کسانو ته دگډون کولو بلنه اوحق ورکړه شوی ؤ په هماغه ډول د پښتو نستان د ولس نما یسندگان اومشهورکسیان هم رابلل شوی وو چه په هغوی کی دجنوبی شمالی منځنی آزاد پښتونستان اومرکزی پښتونستان خلک شامل وو . امیر شیر علیخان په دغو مراسموکی دویناکولو په وخت کی دآزاد پښتو نستان دسیمو خلک مخاطب کړل او داسی وویل : «هلکانو او مشرانو ! تاسی ته دی معلومه وی چه زه ستاسی دملک داخستلو مقصد او خیال نه لرم موږ ته خدای ډیر قوت لوی ملک او پاچاهی ، شوکت راکړی دی نوددی خپری زیات بیان ته حاجت نسته خو زما عرض صرف یوازی دادی چه تاسو زما پښتانه وروڼه یاست اوموږ سره یو افغان قام ، یو وینه موسره شریکده نن ددنیا قامونو ترقی وکړه دعلم اوترقی په برکت په دنیاکی ښه نوم لری تاسی هم دعلم اوپوهی دغه نیک کار ته توجه وکړی او خپله گټه اوزیان و پیژنی زه که څه هم په تاسو کی پاچایم خو په قومیت کی ستاسو قام یم .

د افغانستان کالني

روابط ټينگ او پايدار وساتي اوځان ئي د افغانانو او پښتو نستانيانو په نزد اميرالمؤمنين اود مسلمانانو پيشوا منلي و امير عبدالرحمن خان سره ددي چه د سر حدی تحديد سره ميل درلود و پير هيله مند و چه تر هري اندازی پوري چه امکان ولري سرحدی مسلما نان هم دمعنوی نفوذ لاندی راو لي او په دی اساس ئي په سرحداتو کي د بر تانیه قول اقدا مات او پيشروی دنارضا ئي په نظر ليدلي داميراحساس په دی حد سره سخت و چه کله د(کوزک) په غره کي داوسپني دليکي تونل استل کيدی ويلي و چه دا تونل دهغه خنجر په شان دی چه زما په زړه کي نه ایستل کيږي ددي دپاره چه کوم ځواب ئي دی اقدا ماتو ته ورکړي وی خپلو سرحدی ساتونکو ته ئي په وزيروستان کي د پرمختگ امر وکي دتوربو او کورمي لاری ئي ترتديد لاندی ونيولی او اپريديان ئي دخپل نظارت تحروزی لاندی راوستل او خپل ارتباطات ئي دمحمندو دقبایلو سره ټينگ کړل او پلان ئي درلود چه خپل سرحدات په څو کالو کي دهند اداري سرحداتو پوري ورسوي او پيښور ئي تهديد کاوی په شمال غرب کي ئي دانگريز دحکومت دنظريه مخالف چه باجو: او ديترته ئي داميررا نژدی کيدل خطر گنل کيږي و نيوي اودغه ځای په نيولو سره ئي ۱۸۹۲د انگریز سره روابط څي پر شول چه په نتیجه کي دانگريزانو دسخت فشار له کبله ئي پر امير باندي د ديورند تحميلي تړون لاس ليک کي دسر فرايز ټايتلر ديورند لیسکه داتنو گرافي او جغرافيه دنقطه نظره منطقي ليکه نه ده ځکه دسنه داوبو دمهمو تقسیماتو له منځه تيریږي او هغوی سره بيلوی دامير حبيب الله خان دسلطنت په دوره کي چه دقبایلو چاری سردار نصرالله خان ته سپارلي شوی وی دمنځني پښتو نستان اود پښتو نستان په نورو برخو کي د آزادی غوښتلو مجاهدي تائيدیدلي حتی د قبايلي چارو دتنظيم اود استعمار سره دمقابلي دپاره ددي څخه علاوه چه دمحلې مجا هديزو سره هرول مرستی کيدلي درئيس المجاهدین مولينا حاجي عبدالرزاق انډر غزاوی دافغانستان دولت او حکومت دنياتو ښه ممثل دی .

اوتاسی زما قام او ورونه یاست نو ماته بکار دی چه زه تاسی ښه اونیك کارته متوجه کړم دافغانستان دا سلطنت زمونږ او ستاسی شریک دی او باید موږ او تاسو خپل خانونه هیرنه کړو او یوبل پردی ونه گڼو تاسی هم باید په خپلو منځو کي بی اتفاقی او بهی تربگني ونه کړي اوزما خبری په خپلو زونو کي نقش کړي او په خپلو منځو کي خپله ورورگلو ی سره ټينگه او کلکه وساتي که څه هم زه په دی خبره خوشحاله یم او دخدای شکر کوم چه تاسی زما په لار ښوونو عمل کړي دی اود وزيروستان دخینو قبیلو ترمنځ چه څه زه بدی و هغه موسره ليري کړي دی خو تاسو ټولو ته زما داتوصیه ده چه که تل همدغه ډول په اتفاق واوسی نوله پردیو ددینمڼیو اولاس وهلوبه بی غمه یاست زما نظریه او خیالات یواځی اوصرف ستاسو دگټي او بهبودله پاره دی او بس .»

په مقابل کي د منځني پښتو نستان (وزیر ستا ن) یو مشر د پښتو نستانو حاضرینو په نمایندگی داسی وویل :

«امیر صاحب چه څه وفرمایل دا حقیقت دی او موږ ئي تائید وو دیو شاعر قول دی چه وائی:»

(هر چه هست از قامت ناسازی اندام ماست

ورنه بر بالای کس کوتاه نیست)
واقعا هغه څه چه تاسی پوهیږي موږ لاسر اوسه نه یو پر پوهیدلو چه په دنیا کي څه کیدونکي دی دا زمونږ خوش بختی ده چه دخپل مشر گټوری خبری مو واوریډلي موږ به تسل دامیر صاحب په لار ښودنو عمل کوو او دخپل مشر اطاعت ضرور کوو ځکه هغه څه چه زمونږ مشر امیر صاحب فرمائی ضرور زمونږ په گټه دی .»

تردی وروسته چه مقابلي ویناوی وسوی او مراسم تجلیل شول نود امیر شیرعلیخان لهخوا دپښتونستان دسيمي ټولو نمایندگانو ته خلعتونه ورکړل شول او شاهانه مهربانی ورسره وشوی .

دامیر عبدالرحمن خان دسلطنت په وخت کي دافغانانو او پښتو نستانیانو روابطو ته داهمیت په سترگه کتل لیدل او امیر تل غوښتل چه دغه

پښتونستان

داعلیحضرت امانالله خان په دوره کې چه په پښتو نستان او افغانستان کې ملی نهضتونه اوج ته رسیدلي وه دافغانانو او پښتونستانیانو دیوالی او اتحاد دپاره زیات عملی گامونه واخستل شول .

داعلیحضرت محمد نادرشاه شهید دسلطنت په دوره کې د پښتو نستان دخلکو دآزادی غوښتلو مبارزی زیاتی شولی او دغه پاچاچه په قبایلوکی دپاچیی دمخه هم دنفوذ واحترام خاوندو دقبایلو سره ئی هر ډول خواخوږی او نژدیوالی درلود په محکوم پښتو نستان (صوبه سرحد) کې داصلاح الافاغنه قولنه د (انجمن جوانان) په نامه تبدیل شوه په همدغه کال کې ۱۹۲۹ - بیا دخدائی خدمت گارانو په نامه تبدیله شوه دغه جریانونه دپښتونستان ستر مشر خان عبدالغفار خان رهنمائی کوله انگلیسان دانجمن جوانان دحرکانو څخه ډیر وار خطا وه خو رتکه چه دانجمن جوانان غړود شهیدانو دوینو په یاد سره کالی اغوستل نو پردوی دسرخ پوشانو نوم هم کښیښود شو اوتحریک هم دسرخ پوشانو په نامه یاد شوله دغه نامه څخه انگلیسانو بده استفاده وکړه او دوی ئی بلشویکان وبلل او غوښتل ئی چه عامه اذهان ورته مفشوش کړی په دغه وخت کې په بلوچستان کې دخان عبدالصمد خان له خوا د انجمن وطن په نامه یو تحریک شروع و .

په آزاد پښتو نستان کې اود پښتو نستان په نورو برخوکی په همدغه وخت کې چه د اعلیحضرت محمد نادر شاه دسلطنت دوره وه پښتو نستانو دخپلی آزادی دلاسته را وستلو دپاره تاریخی او سختی مجاهدی کولی چه مشهورئ د «تیکنپای او لر پود ډنډ جهاد» په ۱۹۳۰ کې د (کجوری جنک) د (آگری جگری او نوری دی) .

دمعظم همایونی اعلیحضرت دسلطنت په دوره کې داستعمار اواستعمارسره په بین المللی سویه مبارزه روانه ده په دغه لړکه دافغانستان حکومت او ملت هرکله دخپلو پښتو نستانیی سکنی ورونو سره دآزادی او ملی خودارادیت حاصلولو په لارکی هر ډول مرستی کړی دی . اود ۱۹۴۷ کال راپه دیخوانی ددوی دملی

آمالو او آرزو گانو په څرگند ولوکی په بین المللی سویه فعالیتو کړی دی . د ۱۳۳۴ کال دلونی جرگمی فیصله چه دغه جرگه دافغانستان دمعظم قولوک په اراده مملکت مرکزته را غونډه شوی ده داسی یصله وکړه :

۱- دپښتو نستان دخلکو دسیر نوشت د تعینولو حق چه زمونږ دینی او نژادی ورونه دی دپښتو نستانیانو د غوښتنی په وجه د افغان نستان دملت او حکومت وظیفه ده بنسای پردی لویه جرگه حکومت ته توصیه کوی چه دشرعی اوامرو دایجا باتو او دتاریخ عرق او کلتور داشترک په وجه دپښتو نستان دخلکو دغوښتنی حمایت ددوی دسر نوشت دحق د تعین په باب کی وکړی .

۲- نظر دپاکستان دحکومت موجود، سیاست ته او خاص بیا په دغه منطقه کی دقواؤ د توازن دخرابی په وجه چه دلویو هیوادو دنظامی مرستو لامله چه د پاکستان سره شوی دود پاکستان خطر ناک اقدامات بده اراده او ضرورنه افغانستان ته متوجه دی نوپه دغسی خطر ناک وخت کی دحکومت وظیفه ده چه داستقلال دساتنی اولمی تمامیت دفریضی په اثر مملکت تقویه کړی .

۳- لویه جرگه دافغانستان دملت په نمایندگی دا اعلاموی چه په هیڅ دول د پښتو نستان علاقی ببله دپښتون دملت له میل او آرزو نه دپاکستان د خاوری جزء نه گڼی اویه دغه باب کی دشوری او اعیانو ددواړو مجلسونو د ۱۳۳۴ دمیزان ۲۳ نیټی ۷۲ لمبر تصویب ټینگوی .

دهغه وخت راهیسی بیاتراوسه دپښتونستان ملت دخپلو نگیالی قام دوستو او وطن پرست مشرانو په زیاته بیا دلوی او ستر مشرخان عبدالغفار خان په قیادت دخپل ملی خودارادیت او قومی آزادی دپاره په مجاهدو لگیادی .

په پاکستان کی دنظامی حکومتونو د تکمیلیدلو اود ملی نهضتونو دقوی کیدلو په لړکی کله چه د جنرال آغا محمد یحیی خان دمار شیان لا په دوره کی دپاکستان حکومت ملی تمایلاتو او قومی آرزو گانو ته اهمیت ورته کړ اوهغه حکومت په دی پوه شو چه

د افغانستان کالني

د صدر اعظم د پيغام متن :

بسم الله الرحمن الرحيم :

په خپل تاريخي وطن افغانستان کې د فخر افغان خان عبدالغفار خان داستو گني موده د افغانستان دولس دپاره خاص او زېښت لري. مونږ خوشحاله يو چه د افغانستان ولس د هيواد په هره برخه کې دخپلو ملي اوتاريخي وروڼو دغه ستر مشر ته خپل اخلاص اومينه په محبت بيا بيا څرگند کړيدی او په دی وسيله نې ددی د هغو کارنامو دستاينې او نمانځني موقع موندلی ده چه دوی داستعمار خلاف انجام کړی اود ژوند ډيره غوره او لويه برخه يې ورته وقف کړيده . د باچا خان داستو گني دااته کلنه دوره به په افغانستان کې د يوې قيمتي او وياړني خاطرې په څير پاتې وي او هيره به نکړای شي .

زه د جناب فخر افغان دپاره په خپل ملي مرام کې برياليتوب او د قام او هيواد د خدمت په لاره کې ددوی روغ صورت غواړم او تاسو ټولو بڼاغلو ته چه ددی نوميالی وطن پرست او ملت خواه مشر دمخه ښې دپاره دلته راغونډ شوی ياست کور ودانی وایم .

ددغه پيغام په ځواب کې فخر افغان خان عبدالغفار خان داسی وويل :

« چه په افغانستان کې دخپلی استوگني په موده کښې دهما يو نې معظم اعلی حضرت دمهربانيو او پيرز وينو څخه برخورداره وم اود افغانستان حکومت اود خلکو ټولو طبقو زما په پوره صميميت سره هر کلي کړيدی. دغه راز نې د صدر اعظم بڼاغلی شفيق له پيغام څخه قدر دانی څرگنده کړه .

خان عبدالولي خان دغه راز د افغانستان د ټول ملت څخه د هغه صميميت په مقابل کې چه خان عبدالغفار خان ته يې د تيرو اتو کلونو په اوږدو کېښې څرگند کړی دی دخپلی قدر دانی مراتب وپاندی کړل .

اوس د پاکستان مرکزی حکومت د اسلحي د قاچاق په تور چه د عراق په سفارت کې نيوله شوی ده دجنوبي پښتو نستان او صوبه سرحد ملي حکومتونه ډنگ کړی او گور نران نسی معزول کړی دی چه دی و ضح هلته ډير تشويش راوستی دی او ملي نهضتونه نسی بيا مقاومت کولو اوديو حزبي گونډ حکومت دمقراتو د ماتولو دپاره نې اړکړی دی .

هيڅ يو نظامي طاقت او مملکتی نظم بيله دی څخه په وجود راتلای نه شي خوترشا د ملت قوی عزم او عالی ايديال موجود نه وي نو په همدغه لړ کې په ۱۹۷۱ کې په پاکستان کې عمومی انتخابات وشول چه په نتيجه کې د شپيخ مجيب الرحمن گونډ عوامی ليگ پاکستان زياتی چوکي په لاس راوړی .

او بايد داکثريت د حق په مراعات سره دغه گونډ حکومت جوړ کړی وای خو د پاکستان نظامی زامدار آغا محمد يحيی خان دموجوده رئيس جمهور بوټو په مرسته د شرقي بنگال د خلکو ملي تمايلات او داکثريت حق په نظر کې ونه نيوی او دعوامی ليگ دسر کوبولو دپاره نې عسکری سو قيات وکړل او په نتيجه کې نې ۶۰ زره بنگاليان عام قتل کړل ددغه قتل په نتيجه کې بنگاليانو د پاکستان دعسکری نظام دسلطی څخه دخان خلاصولو دپاره د بنگال دآزادی اعلان د (بنگله ديش) په نامه وکړ .

پاکستاني قواوی د مکتی بهانی او هند لښکرو ته تسليم شوی او تراوسه زيات شمير هيوادونو بنگله ديش په رسميت پيژندلی دی. همدا شانې په صوبه سرحد (محکوم پښتو نستان | و بلسو چستان ، جنوبي پښتو نستان) کې دنيب گوند چوکسی وگپلی اود جمعيت علمای اسلام دگوند سره نې ائتلاف وکړ دوی صوبائی کابينه نې يوه نې په بلو چستان کې دعطاء الله مينگل د صدر اعظم اوبزنجو دگورنر او په صوبه سرحد کې دموليننا مفتی محمود په صدارت او ارباب سکندر په گورنری جوړی شوی څرنگه چه دخان عبدالغفار خان د پښتو نستان د آزادی په لړ کې يوه آرزو هلته دملي صوبائی حکومتونه جوړولؤ نودهمدغه کبله يووفد چه په هغه کې دنيب مشران اود جمعيت علمای اسلام غړی شامل وه کابل ته راغلل اود پساچا خان دموافقي اود افغانستان ددولت او حکومت دمشرانو سره دديدلو کتلو وروسته پاچا خان دخپلو ملگرو سره دجلال آباد دلاری پيښورته وخو خيد .

دده دخدای پاماني دمراسمو په لړ کې د افغانستان د صدر اعظم بڼاغلی محمد موسی شفيق پيغام چه په دغه مناسبت مادر شوی ؤ دننگرهار دولی بڼاغلی محمد گل سليمان خيل له خوا ولوستل شو .

پروتو کولها

در وزارت پلان از طرف معین وزارت پلان و رئیس اداره انکشاف بین المللی آنکشور به امضا رسید .
سرطان :

موافقتنامه همکاری در مورد جلو گیری از ربودن طیارات ملکی بین حکومت شیاهی افغانستان و اتحاد جماهیر شوروی بتاريخ ۱۷ سرطان به امضا رسید .
موافقتنامه را از طرف افغانستان بنا علی سردار سلطان محمود غازی رئیس عمومی هوائی ملکی و توریزم و از جانب اتسحاد شوروی بنا علی ککتیف سفیر کبیر آنکشور در کابل امضا نمودند .

اسد :

دکتور عبدالواحد سربانی وزیر پلان و بنا علی شی بان چی سفیر کبیر جمهوری چین مقیم کابل به تاریخ ۳-اسد ۱۳۵۱ قرار داد اعمار شفاخانه دو صد بستره ای شهر کندهار را در موسسه صحت عامه امضا و مبادله نمودند .

موافقتنامه حمل و نقل هوائی بین

افغانستان و جمهوری مردم چین در ریاست هوائی ملکی امضا شد . موافقتنامه را دکتور عبدالخالق معاون ریاست هوائی ملکی و بنا علی ماجن هوی معاون ریاست هوائی ملکی جمهوری مردم چین بتاريخ ۴-اسد امضا کردند .

سنبله :

قرار داد خریداری ۲۰ عراده تر اکتور به قیمت مجموعی هفت ملیسون و سه صد و دو هزار و دوصد و بیست و نه افغانی از اتحاد شوروی به تاریخ ۲۹ سنبله ۱۳۵۱- امضاء گردید .

قرار دادها بنا علی عبدالمجید رئیس پلان وزارت زراعت و آبیاری و بنا علی ایکید تیکوف نماینده تجارتي مستشاریت سفارت کبرای اتحاد شوروی در کابل امضاء کردند .

پرو توکول مبادله اموال برای سیال ۱۹۱۲ بین افغانستان و اتحاد شوروی امضاء گردید . پرو توکول مبادله اموال برای سیال ۱۹۷۲ بین افغانستان و جمهوری مردم چین بتاريخ ۱۵ حمل ۱۳۵۱ بین مسیات نمایندگان افغانستان و جمهوری مردم چین امضا شد ، پرو توکول را از طرف افغانستان ، بنا علی علی نواز معین وزارت تجارت .
و از طرف جمهوری مردم چین بنا علی چن جیه معین وزارت تجارت خارجه آنکشور امضاء کردند .

قرار داد صدور یکمزارو دو صد و چهل و پنج تن پخته از افغانستان به جمهوری سوسیالیستی چکوسلواکیا بتاريخ ۲۸ حمل ۱۳۵۱ بین سبین زرشبرکت و مستشاریت تجارتي چکوسلواکیا به امضا رسید .
توو :

موافقتنامه کلتوری و فرهنگی برای سیال های ۱۳۵۱ و ۱۳۵۲ بین افغانستان و اتحاد شوروی به تاریخ ۶ تورو ۱۳۵۱ عقد شد .

موافقتنامه را از طرف افغانستان محمد خاله رویشان و از جانب اتحاد شوروی بنا علی ککتیف سفیر کبیر آنکشور متعین کابل امضاء کردند .

قرار داد صدور دوصد و پنجاه و پنج تن پخته به چکوسلواکیا بتاريخ ۷ تورو ۱۳۵۱ بین سبین زرشبرکت و چکوسلواکیا به امضاء رسید .

جوذا :

قرار داد بهره برداری فارم غازی آباد بین وزارت زراعت و آبیاری و مستشاریت اقتصادی سفارت کبرای اتحاد شوروی بتاريخ ۸ جوذا توسط امیر محمد غفران رئیس انکشاف وادی ننگرهار و شیوید کوف مستشار اقتصادی سفارت شوروی امضا شد .

امضای موافقتنامه یکصد و هشتاد هزار دالر کمک ایالات متحده امریکاهه بتاريخ ۲۷ جوذا ۱۳۵۱ بین ایالات متحده و افغانستان

د افغانستان کالني

ميزان :

واژ جانب جمهوريت عراق توسط ښاغلي ناصر عبدالقادر الحديدي مبادله شده .
جدي:

موافقتنامه خريداري دوازه هزار وشش صده تن شکر بين افغانستان ویک شرکت فروشنده شکر الماني به تاريخ ۱۹ ميزان ۱۳۵۱ به امضا رسیده است.

موافقتنامه حمل و نقل هوائي بين دولت پاد شاهی افغانستان و جمهوريت عربي سروريه به تاريخ ۱۹ جدي توسط ښاغلي سردار سلطان محمود غازي رئيس هوايي ملکی و توريزم از جانب افغانستان و از طرف حکومت جمهوريت عربي سروريه داکتر عبدا لعزیز علويں سفیر کبير غير مقيم سروريه بدربار کابل در رياست هو انسی ملکی امضا شده.

موافقتنامه استخدام ۳۶ نفر و تکنیشن های شوروی در پروژه ننگرهار به اساس قرار داد تکمیل وزارت زراعت و آبياري به تاريخ ۲۷ ميزان ۱۳۵۱ توسط ښاغلي عبدالمجيد رئيس پلان وزارت زراعت و آبياري و ښاغلي نیکولای شیواا نکوف معاون سمیتشیا ریت اقتصادی سفارت کبرای شوروی مقيم کابل امضا گردید .

عقرب:

موافقتنامه کريدت سهملیون دالر ایالات متحده امریکا در تمویل دستگاه برق آبی کجکی بتاريخ ۲۰ عقرب ۱۳۵۱ توسط دکتر غلامحیدر داور وزیر مالیه و از جانب امریکا ښاغلي رابرت نیومن سفیر کبير ایالات متحده امریکا در کابل امضا گردید .

قوس:

بين افغانستان و مجارستان پرو گرام همکاری فرهنگی بتاريخ ۳ قوس ۱۳۵۱ برای سالهای ۱۹۷۲ - ۷۴ توسط ښاغلي محمدخالد روښان معین وزارت اطلاعات و کلتور از جانب افغانستان و ښاغلي پالینت گال سفیر کبير غير مقيم مجارستان در افغانستان امضا گردید .

دلو:

پروگرام همکاری علمی و فرهنگی برای سالهای ۱۳۵۲ و ۱۳۵۳ بين افغانستان و پولند در وزارت امور خارجه به امضا رسید این پروگرام را از جانب افغانستان ښاغلي محمد خالد روښان معین وزارت اطلاعات و کلتور و از طرف پولند ښاغلي مارتی نوویچ سفیر کبير آتکشمورمتمین کابل امضا کردند.

دلو:

براساس شرایط پرو گرام مذکورحکومات افغانستان و پولند سکالر شپ های مطالعاتی و تحقیقاتی و هیات های علمی و فرهنگی را در سال های ۱۳۵۲ و ۱۳۵۳ مبادله می کنند .

موافقتنامه تد ویر موسسه صحت طفل وزارت صحتیه بتاريخ ۸ قوس ۱۳۵۱ توسط پوهاند دکتر محمد ابراهیم مجید سراج وزیر صحتیه و از طرف هند ښاغلي مهتا سفیر کبير آتکشمور بدر بار کابل امضا گردید.

پروتوکول تبادلہ اموال برای سالهای ۱۹۷۲ - بين افغانستان و اتحاد شوروی به تاريخ ۲۰ قوس ۱۹۷۲ بين افغانستان و چکوسلواکیا بتاريخ ۲۲ قوس ۵۱ در وزارت تجارت عقد شد. پروتوکول از جانب افغانستان دکتر حیات رئیس تجارتی وزارت تجارت و از جانب چکوسلواکیا ښاغلي کادری را بیک رئیس هیات تجارتی آتکشمور امضاء شد .

استناد مصدقه موافقتنامه فرهنگی بين دولت پاد شاهی افغانستان و دولت جمهوری عراق بتاريخ ۲۹ قوس ۱۳۵۱ توسط ښاغلي صباح الدین کشکی وزیر اطلاعات و کلتور

پروتوکول مبادله اموال بين افغانستان و جمهوريت مردم چین برای سال ۱۹۷۳ طهر روز پنجشنبه تاريخيه دلو ۱۳۵۱ در سا لون وزارت امور خارجه امضا شده . پروتوکول را

پروتو کولها

از جانب افغانستان دكتور علي نواز معين وزارت تجارت واز طرف جمهوريت مردم چين بياغلي تساو شينگ گونگ نايب سفير سفارت كبراي جمهوريت مردم چين مقيم كابل امضا كردند .

قرار داد همكاري فرهنگي براي ساليهاي ۷۳ تا ۷۵ بين پوهنتون كابل و اداره انكشاف بين المللي امريكا توسط پوهاند داکتر عبد الاحمد جا ويد رئيس پوهنتون و بياغلي رابرت نيومن سفير كبير ايالات متحده در آن رياست امضا شده .

بموجب اين قرار داد اداره انكشاف بين المللي امريكا زمينه تحصيل عالي ۱۰۱ استناد پائين رتبه را مهيا کرده وهم زمينه را براي تحقيق تدريس و تجديد معلومات استاد بلند رتبه مساعدت مي سازد .

حوت ۱۳ :
حکومت افغانستان و ايالات متحده امريكا موافقتنامه اي را با امضاء رسانيدند که با اساس آن امريكا معادل شش ونيم مليون دالر مواد غذايي به افغانستان قرضه طویل المدت مي دهد .

این موافقت نامه را از طرف افغانستان بياغلي محمد خان جلال وزير ماليه و از طرف ايالات متحده امريكا بياغلي رابرت نيومن سفير كبير آن کشور متعين كابل قبل از ظهر ۳ حوت ۱۳۵۱ در وزارت ماليه امضاء كردند .

حوت ۱۴ :
قرار داد علمي و فسر هنگي براي مدت پنج سال که زمينه مساعدت اتحاد شوروي رابه پوهنخي پولي تخنيك فراهم مي سازد در پوهنتون كابل به امضاء رسيد . که اين پروتوكول را از جانب افغانستان پوهاند دكتور محمد انور معاون علمي پوهنتون كابل و از طرف اتحاد شوروي بياغلي شويدنكو مستشار سفارت كبراي اتحاد شوروي بتاريخ ۱۶ حوت ۱۳۵۱ در كابل امضاء كردند .

حوت ۱۵ :
قرار داد خريداري يكدسو سي ويكيزار و پنجصد تن مواد نفتي از اتحاد شوروي به تاريخ ۱۳ حوت ۱۳۵۱ در عمارت مواد نفتي امضاء شده که از جانب افغانستان بياغلي لعل محمد رئيس تصدي انحصار مواد نفتي و از جانب اتحاد شوروي بياغلي باسينكوف نماينده تجارتي اتحاد شوروي در كابل امضاء كردند .

حوت ۱۶ :
قرار داد علمي و فسر هنگي براي مدت پنج سال که زمينه مساعدت اتحاد شوروي رابه پوهنخي پولي تخنيك فراهم مي سازد در پوهنتون كابل به امضاء رسيد . که اين پروتوكول را از جانب افغانستان پوهاند دكتور محمد انور معاون علمي پوهنتون كابل و از طرف اتحاد شوروي بياغلي شويدنكو مستشار سفارت كبراي اتحاد شوروي بتاريخ ۱۶ حوت ۱۳۵۱ در كابل امضاء كردند .

بانکها

بانک ملی :

۷- شرکت سرویس موتو در سال ۱۳۱۹
بسرمايه ابتدائي دو مليون افغانى .

تاسيس موسسات برای صادرات :

- ۱- در مزار شريف شرکت اتحاديه شمالي جهت صدور پشم و پنبه .
  - ۲- در هرات شرکت اتحاديه هرات به غرض صدور پشم و پوست قره قلى .
  - ۳- در کندهار شرکت و طن به منظور صدور پشم .
- امور صناعتي :

در ۱۳۱۲ باسرمايه حكومت و مؤسسين بانک تاسيس شد ، همينكه بانک ملي تا اندازه اى به جمع آورى و تمرکز سرمايه از طريق اشتراكي و ودائع توفيق يافت ، آنرا برای تهيه اسعار مورد احتياج و توسعه تجارت بکار انداخت و به امکان گريدتها اقدام نمود و به اين ترتيب چرخ اول دستگاه تجارت به سيستم جديد ب حرکت آمد .

بانک ملي در تشكيل و تدوير موسسات آتي الذكي سهم فعالی دارد :

- ۱- فابريکه نساجی پلخمری .
- ۲- فابريکه نساجی جبل السراج .
- ۳- فابريکه های پشمينه بافی .
- ۴- نساجی گلپهار و برق سروبی .
- ۵- فابريکه قند سازی بفلان .
- ۶- توليد ابريشم .
- ۷- فابريکه جنگلك .

بموجب لايحه تعيين نرخ اسعاركه از طرف بانک ملي طرح و حكومت آنرا منظور نمود، خريد و فروش و صدور اسعار بخارج ممنوع و صادر كنندگان قره قلى كه مهمترين قلم صادرات و منبع تهيه اسعار بود مكلف شدندكه اسعار فروش پوست های خود را بعد از وضع مصارف به نرخ معين به بانک فروشنده .

د افغانستان بانک :

د افغانستان بانک در ۱۳۱۸ به سرمايه ابتدائي بيست مليون افغانى تاسيس گرديد . ابتدا به جمع آورى سرمايه و به تشكيل شعب خود پرداخت و در سال ۱۳۱۹ بعد از اينكه خزانه داری دولت به افغانستان بانک مربوط گرديد ، شروع به فعاليت نمود و در همين سال برای اولين بار بانكوت را نشر کرد و بدوران انداخت .

همچنان در سال ۱۳۲۰ قسمتی از معاملات اسعاری مربوط دولت از بانک ملي به افغانستان بانک انتقال یافت . وهم برای تنظيم امور تجارت اموال عمده صادراتی دو نمایندگی، یکی در نيويارک و دیگری در لندن افتتاح گرديد .

یکی از فعاليت های عمده بانک ملي كه باعث تشويق اهالی و ارباب سرمايه در بکار انداختن سرمايه های شان در امور تجارت و صناعت گرديد همان اشتراكات «انو سسمنت» و موسسات تجارتي و صناعتي میباشد كه بانک ملي درين راه پيش قدم گرديد .

امور تجارتي : تاسيس شرکتها :

- ۱- شرکت قره قلى در سال ۱۳۱۷ بسرمايه ابتدائي چهل و چار مليون افغانى .
- ۲- شرکت نساجی پلخمری در سال ۱۳۱۵ ابتدائي بيست و پنج مليون افغانى .
- ۴- شرکت انحصار موتو در سال ۱۳۱۷ بسرمايه ابتدائي نه مليون افغانى .

- ۵- شرکت اتحاديه اندخوی و ميمنه در سال ۱۳۱۹ بسرمايه ابتدائي چارده مليون افغانى .
- ۶- شرکت حجارى و نجارى در سال ۱۳۱۹ بسرمايه ابتدائي ده مليون افغانى .

بانکها

سندونو په مقابل کې د پور اخستل او پور ورکول .

۳- د تجارتي سندونو په مقابل کې تنزیل .
۴- په معیاری او جاری حسابونو کې د امانتونو قبول .

۵- په هیواد کې دننه او تر هیواد دباندې د هر ډول نقدی او انتقالی معاملو اجرا کول .

۶- د افغانستان بانک په اجازه او د هغه تر کنترول لاندې هر ډول اسعاری معاملي سرته رسول .

۷- داخلي او خارجي بانکونو سره د جاري حسابونو خلاصول .

۸- د مشتریانو د پاره هر ډول بانکي او تجارتي آسانتیاوې برابرول .

۹- بیه لرونکي پاني خپرول بې له بانکوت څخه .

۱۰- د بیسی اندازه حسابو ساتل .

۱۱- د ودانې اوصادراتي مالونو د بار چالانې چارو سر ته رسول او پدې هکله د افغاني تجارو لپاره لازمي آسانتیاوې برابرول .

۱۲- د لیتراف کریدتونو افتتاح کول او د معامله دارو بانکونو د سفرې چکونو خرڅول او د هغو کیش کول .

۱۳- دنړی په مختلفو بازارونو کې د افغاني تاجرانو لپاره د هغوی له فرمایش سره سم د مالونو را نیول او پلورل .

۱۴- د هیواد دباندې تجارت د پراختیا په غرض د صادراتي مالونو لپاره بازارونه پیدا کول .

۱۵- د قیمتي شیانو ، گاڼو او بیه لرونکو اِسنادو ساتنه چه ددی کار د پاره بانک خورا مجبزه مخصوصه خزانه لری .

بانک رهني و تعمیراتی :

۱۳۳۶ به سر مایه ابتدائی ۳۰ ملیون افغاني تاسیس گردید . این بانک تعمیرخانه های پل سوخته ، کارته مامورین ، اهار تمان های جاده میوند ، توزیع زمین به منظور مساعادت به مامورین کم بضاعت و بی سرپناه ساختمان تعمیرات دولتی به صورت کمیشن کاری معاملات بانکی و غیره را تمام کرده است .

علاوتاً به منظور کمک و همکاری به نادیات قروض به سکتور زراعت ، صنعت ، تجارت و تعمیرات پرداخته و در تمویل سرمایه آکثر منابع اقتصادی کشور ، سهم گرفته است فعلاً افغانستان بانلا با سرمایه پنجمه ملیون افغاني وظیفه اقتصادی را که عبارت از تنظیم امور پولی و کریدتی میباشد ، انجام میدهد .

بانک زراعتی و صنایع روستایی :

در سال ۱۳۳۳ تاسیس شده ، هدف و مرام بانک زراعتی و صنایع روستایی ، انکشاف زراعت ، تقویه و بلند بردن سطح زندگی زارعین ، توسعه تولیدات زراعتی و بالاخره رهایی زارعین از زیر بار کمر شکن سود حوران محلی ، معاونت به روستا ئیپانیکه در صنایع دستی ، اشتغال داشتند و تقویه و انکشاف صنایع دستی و روستایی ، میباشد .

فعالیت های بانک زراعتی و صنایع روستایی :

بانک زراعتی و صنایع روستایی که از جمله مبلغ یکصد پنجاه ملیون افغاني سرمایه مجاز آن ، مبلغ هشتاد و شش ملیون افغاني جمع رسند سهم توزیع شده بود ، در ساحه آتی فعالیت نموده است :

فعالیت های ابتدایی :

تاسیس چهار کوپراتیف زراعتی از سال ۱۳۳۷ الی سال

۱- کوپراتیف زراعتی لوگر .

۲- کوپراتیف زراعتی استالف .

۳- کوپراتیف زراعتی سیاب چرمسگر کوهدامن .

۴- کوپراتیف زراعتی خواجه عمری غزنی .

از سال ۱۳۳۸ به بعد تورید پرزه جات و تاثیر و تیوب تراکتور ایجاد بانک انکشاف زراعتی .

پنهنئی تجارتی بانک :

سبنتی تجارتی بانک ۲۰۵ ملیونو ابتدائی سرمایه په ۱۳۳۳ کی تاسیس شو .
عمده هدفونه ئی :

۱- دا اعتباراتو را کړی ورکړی .

۲- د موجودو مالونو او نورو تجارتی

توزيع زمين :

به منظور مساعدت در طول همين سال به طبقه مامورين ، جهت آبادي سر پناه در كارته مامورين به تعداد (۵۱) نمره زمين چهار بسوه يي به قيمت نهايت مناسب توزيع شده چنانچه قسمت زياد مامورين مذکور بعد از تاديه قيمت وطى مراحل لازمه زمين هاي مربوط شانرا تسليم وهم به آبادي اقدام کرده اند .

ملکيت های بانك :

بانك رهنی و تعميراتی در قسمت اول جاده ميوند به اعمار يك سلسله اپارتمانها به منظور استفاده مؤسسات و دوائر اقدام نموده که در حدود (۷) باب اپارتمان آن، تکميل وآآماده استفاده ميباشد .

از اپارتمانهای مذکور ، فعلا موسسات ذيل بصورت کرايه استفاده مينمايند :

۱- بانك انکشاف زراعت : دو باب اپارتمان .
۲- سرطبابت بيمه صحتی مامورين : دو باب اپارتمان .

۳- رياست انحصار شکر : يك باب اپارتمان .
۴- بانك انکشاف صنعت : يك منزل اپارتمان نمبر دوم .

۵- مديريت عمومي شهري خانگه اول دافغانستان بانك . يك اپارتمان .

سر جمع عوايد اپارتمانهای مذکور و دکاکين مربوط آن ، درين سال تقريباً به مبلغ ۱۱۸۵۰۰۰۰۰۰۰۰ افغانی بالغ ميشود .

خریداری داش هوختيف :

نظربه فيصله مجمع عمومي سهامداران بانك موضوع خریداری داش هوختيف واقع بگرامی بسلسله اقدامات گذ شته درسال ۱۳۵۱ نیز طرف توجه و مساعی بانك قرار داشت. چنانچه مسوده قرار داد خرید داش متذکره به اشتراك مساعی طرفين ترتيب و غرض تقديم به شورای عالی بانك جهت تصميم نهائی آماده گردیده است .

تعداد مامورين و مستخدمين که در بانك رهنی و تعميراتی در سال ۱۳۵۱ مصروف خدمت ميباشند تعداد مامورين آن به ۵۱- نفر و از مستخدمين آن به ۳۱ نفر بالغ میگردد . که جمعاً تعداد اشخاص مامور و مستخدم به ۸۲ نفر ميرسد .

کار خانجات جنگلك :

از افتتاح کار خانجات جنگلك تاکنون ده سال ميگذرد . اساس اين موسسه نخست درسال ۱۳۱۸ گذاشته شده . کارخانجات جنگلك متشکل ازده دستگاه ميباشند که هشت آن توليدي و دو دستگاه ديگر آن کمکی است .

اول- : دستگاه های توليدي :

الف- دستگاه ترميم کار خانجات جنگلك حاوی شقوق ذيل اسيت :

- ۱- شعبه پارچه کاری موتر .
  - ۲- شعبه انجن .
  - ۳- شعبه اگر يکارت .
  - ۴- شعبه کار بيتر .
  - ۵- شعبه ترميم ريديتر .
  - ۶- شعبه برقی موتر .
  - ۷- شعبه بتری موتر .
  - ۸- شعبه ترميم فرويم .
  - ۹- شعبه ترميم بادی .
  - ۱۰- شعبه کپی کشی .
  - ۱۱- شعبه بسته کاری موتر .
  - ۱۲- شعبه رنگامالی .
- ب- دستگاه بادی سازی :
- ۱- شعبه بادی سازی فلزی .
  - ۲- بادی سازی چوبي (چکله) .
  - ۳- شعبه موبل سازی .
- ج- ميخانيکی فلز :

شعبه فريزکاری دستگاه ساختمانی فلز (مثال کانستروکشن) ، دستگاه ريخته گری ، دستگاه آلات برقی ، دستگاه اکسيجن، دستگاه بتون و غيره .

فابريکه نساجی بگرامی :

درسال ۱۳۴۹ تاسيس شده است و دارای ۸۵۶ پایه ماشين بافت ميباشد . و ظرفيت توريدي آن بالغ بر ۲۲ مليون متر پارچه در سال است .

سيلوی مرگزی :

درسال ۱۳۳۶ به ظرفيت بيست هزارتن ذخاير گندم داش نان پزی وبه تعداد پنجاه هزار قرص نان دريك شبانه روز وهمچنين آسياب آن به ظرفيت توليدي ۶۰تن آرد در بيست و چار ساعت شروع به فعاليت کرد.

د افغانستان کالني

اخیر سال ۵۰ جمعا ۴۳۱۴۰۴- تن مساوی
۸۶۲۸۰۸۰ خریطه تولید نموده است .

فابریکه بوت آهو :

در سال ۱۳۴۲ تاسیس گردیده که
بسر مایه گذاری مشترک افغانی و یک کمپنی
سویس بنام ویدمیریاگانی بمیان آمد و سرمایه
ابتدائی آن چهارده ملیون افغانی بود و در سال
۱۳۵۱ سر مایه فابریکه از طرف شرکا
به سی ملیون افغانی ارتقاء داده شده .

دنگرهار داودلو فابریکه :

په ۱۳۴۹ کال کی تاسیس شوه ددی فابریکی
ابتدائی پانسه یو ویشت ملیونه او نوی زره
افغانی ده . دفابریکی ورځنی تولیدات چه اوس
دخپلو لومړنیو تولیداتو مراحل تیروی تر
دیار لسو زرو مترو ټوکراڼو پوری رسپړی .

تاسیسات سیلوی مرکزی ۲۷۲۹۹ ملیون افغانی
بوده و مصارف استهلاکی موسسه به ۳۱-
ملیون افغانی بالغ میگردد و سر مایه گذاری
که در سیلوی مرکزی صورت میگردد از عایدات

آن جیبیره شده است . تولیدات سیلوی مرکزی
از سال ۱۳۴۰- الی ۱۳۴۹ جمعا در حدود
۴۶۹۸۸ - تن آرد- ۱۴۲۴۲۴ - تن نان و کلچه
باب تولید شده است و از آغاز سال ۱۳۵۰
تا چند ماه اخیر آن در آسیاب های سیلوی
مرکزی ۷۱۲۷۲۸۹۹- تن آرد و در داش های
نان پزی ۱۱۶۰۰۸۰۲ تن نان و ۱۶۷۳۲
تن خوراکه باب ناشتایی تولید نموده است.

فابریکه سمت جبل السراج :

در سال ۱۳۳۷- برای اولین بار آغاز به
تولید نموده است . از سال تاسیس الی

شرکتها

شرکت سپین زر :

باساس پیش بینی های دولت در پلان پنجساله دوم سپین زر مکلف دانسته شد تا دستگاه های خویش را طوری توسعه و انکشاف دهد که قدرت بکار انداختن مقدار ۹۰ الی ۱۱۰ هزار تن پخته خام را داشته باشد و همچنان برای بکار انداختن مقدار پنبه دانه آن بعضی رفع مشکلات و احتیاج مردم ما از ناحیه قلت روغن دستگاه های روغن سازی خود را نیز برای ظرفیت و استحصال روغن از مقدار ۶۰ هزار تن پنبه دانه توسعه و انکشاف دهد روی این منظور سپین زر شرکت با داشتن فابریکات در کندز و سایر نمایندگی ها پلانهای انکشافی خود را طوری رویدست گرفت که بانیست مقدار پنبه دانه پیش بینی شده را حلاجی و عدل بندی وهم از پنبه دانه آن روزانه ۳۱ تن روغن تولید و به هموطنان خود عرضه دارد .

روی این منظور سپین زر شرکت در ظرف پلان پنجساله دوم فابریکات حلاجی جدید باشمول دستگاه های عدل بندی اتومات و دستگاه مولد برق دیزلی در چوکات کریدت از مملکت دوست و همسایه ما اتحاد شوروی به مبلغ ۱۱۰۶۶۲۲-۱۱۰۶۶۲۲ دالر که معادل ۸۰ میلیون افغانی میگردد برای نمایندگیهای کندز، امام صاحب ، ارچی و خواجه غار خریداری نمود و طبق پروگرام مرتبه دو سال ۴۶ به پایمه تکمیل و بهره برداری نایل گردید .

فعالیت های تجاروتی سپین زر :

سپین زر شرکت برای اینکه بتواند در بازار مارکیتهای بین المللی شهرت حقیقی پخته افغانستان را حفظ نماید به همکاری دولت به پرچاو نمودن ماشین های جین انفرادی اقدام کرد و بایک مقدار پول هنگفت که در حدود مبلغ پنج ملیون افغانی میگردد ماشین های مذکور را از ماشینداران خریداری و درگدامها حفظ و مبرکرد ، زیرا جر یان و فعالیت این نوع ماشین ها علاوه از اینکه تخم بزی را محو و نابود میساخت و حاصل مخلوج آنها نیز

در حلول سال ۱۳۳۳ که حکومت ترتیبات مقدماتی را برای اولین پلان پنجساله کشور رویدست گرفت . و تصدی مخصوص بنام «دپنئی اتحادی شریکت» که بعداً در سال ۱۳۳۹ بنام سپین زر مسجی گردید در بهترین منطقه البته آنهاهم کندز در نظر گرفته شد و منطقه مزار شریف و مر بوطات آن تحت مراقبت دولت برای تشبثات خصوصی تخصیص یافت. سرمایه سپین زر دو صد ملیون افغانی تثبیت گردید سرمایه گذاران تعیین شدند که ۵۱ فیصد آنرا دولت و ۴۹ فیصد دیگر را شریکت نساجی و سهامداران انفرادی تشکیل نمود .

سپین زر سرمایه دوصد ملیون افغانی خود را در مرحله تطبیقات گذاشت اموال منقول مربوط مالک سابقه یعنی «شرکت نساجی افغان» تصفیه شد . (۵۵ فیصد) اصل سرمایه سپین زر را چایداد های سابقه به صورت چنسی تشکیل و متباقی ۴۵ فیصد آن سرمایه نقدی موسسه را تشکیل داده بود که برای پروژه های اصلاحی و جدید نقداً تادیه و جمع آوری شد .

پلان گزاری سپین زر باساس پروژه های مرتبه دولت که در پلان پنجساله اول پیش بینی شده بود برای بکار انداختن ۴۵۰۰۰ هزار تن پخته خام بود سپین زر باساس این پیش بینی دستگاه های حلاجی و عدل بندی خود را برای بکار ر انداختن ۴۵۰۰۰ هزار تن و دستگاه روغن سازی خویش را برای تولید ده تن روغن در ۲۴ ساعت توسعه و در سال ۱۳۳۹ فعال و بکار انداخت .

پلان های انکشافی جدید :

باختم پلان پنجساله اول و آغاز پلان پنجساله دوم دولت موازی با یکدیگر پلانهای انکشافی خود را پلان پنجساله دوم انکشاف و توسعه زرع پخته را طوری پیش بینی و پلان گذاری نموده بود که حاصلات پخته درختم پلان پنجساله دوم به ۹۰ هزار تن پخته خام برسد .

د افغانستان کالني

روی این منظور ۲ باطری جین انگلیسی سابقه‌کنندز با پریس هیرد را ولیکی آن برای ولایت بگلان در نظر گرفته شده است که این هم شامل پروژه های جدید ما بوده و باساس پروگرام کار ساختمان و بسته کاری آن تکمیل وبا پروژه های جدید موجوده افتتاح میگردد .

۲- دو قلعه زال :

دستگاه جین موجوده بگلان که از نوع جین های ازمود افتاده سابقه روسی میباشد وبه سیستم قوه محرکه ترانسپورتي فعالیت میکند به نمایندگی قلعه زال حمل ودر پهلوی دستگاه جین موجوده قلعه زال که آنهاهم از نوع جین روسی وبه سیستم قوه محرکه ترانسپورتي میباشد نصب وفعال ساخته شد که به افتتاح پروژه های جدید روغن سازی دستگاه قلعه زال نیز افتتاح میشود .

ساختمانهای دستگاه جین و پریس بگلان و قلعه زال از طرف دستگاه ساختمانی هیواد به مبلغ ۳۲۹۳۰۰۰- افغانی اكمال گردیده است وساختمان فلزی مذکور به مبلغ ۲۵۰۰۰۰۰- افغانی خریداری شده است . قیمت ساختمان وبسته کاری هر دو دستگاه ۷۷۰۰۰۰- افغانی گردیده است .

ساختمان گدام های جدید سپین زر دو شیرخان بندر :

سپین زر برای حفظ نوعیت و شهرت پخته افغانستان در مارکیت های جهانی گدامهای جدید و مجهز در شیر خان بندر اعمارنموده تا پخته رطوبت خود را حفظ و از کثافات و خطرات بارندگی و برف دور سازند ، در پهلوی آن لابو اتوار مجهز برای سورتمنت پخته بسویه بین المللی اعمار گردیده در پهلوی آن منازل نشیمن و کانتین باشمول ساختمان نمایندگی برای رهایش مامورین مؤظف آن نمایندگی نیز اعمار شده است .

این ساختمان ها توسط دستگاه ساختمانی هیواد به مبلغ ۱۲۵۰۰ میلیون افغانی تکمیل گردیده است که توأم با همین پروژه افتتاح می شود . گدامهای مذکور ظرفیت گنجایش دههزارتن پخته مخلوج را دارد .

بر خلاف اقتضای تجارت و تقاضای کمپنی هاو مغایر استندرد بین المللی بود و صدمه بزرگی را ازین ناحیه در پیکر صادرات پخته افغانستان وارد نموده بودند .

پس از مطالعات عمیق مشاورین اقتصادی و تخنیکی وزارت های معادن و صنایع ویلان تسمیت شد تا فابریکات روغن سازی و تیل کشی جدید سپین زر در کندز ، امام صاحب وارچی از کمپنی روزدون انگلستان خریداری گردد .

لینذا روی این فیصله مقامات صالحه سپین زر شرکت دستگاه های روغن سازی کندز را با ملحقیات آن که عبارت از بخار دستگاه الکترولیر لیر دستگاه پرکاری و قفسی سازی برای ظرفیت ۲۱ تن روغن و دستگاه تیل کشی امام- صاحب را برای ظرفیت ۱۲ تن تیل خام دستگاه تیل کشی ارچی برای ظرفیت ۸ تن تیل خام و دستگاه تیل کشی خواجه غار برای ظرفیت ۱۲ تن تیل خام از کمپنی روزدون انگلستان با ملحقیات آن به مبلغ ۷۶۴۰۰۰ یوند که معادل ۶۵۲- میلیون افغانی میشود در چوکات کریدت پنج سال در سال ۱۳۴۶ خریداری نمود در پایان سال ۱۳۵۰ تکمیل وبه دوره امتحانی آغاز و اکنون که دوره تسلیمی آن خاتمه میباشد .

ساختمانهای این فابریکات توسط دستگاه ساختمانی دکابل تعمیراتی شرکت به مبلغ ۳۳ میلیون افغانی تکمیل گردیده است . قیمت مجموعی سرمایه گذاری دستگاه های روغن سازی و تیل کشی سپین زر باشمول ساختمانهای آن بالغ به ۱۸۵ میلیون افغانی گردیده است .

دستگاههای جدید حلاجی و عدلبندی سپین زر در بگلان و قلعه زال :

دستگاه حلاجی و عدل بندی کندز برای بکار انداختن حاصل پخته پیش بینی شده در آینده تکافو نمیکرد لذا دستگاه جین کندز را عوض و ماشینری جدید با ظرفیت بیشتری توریید ونصف گردید اما سپین زر چون همیشه از نگاه سرمایه گذاری و اقتصاد صنعتی کوشش میدارد تا اندازه ممکن از ماشینهای استهلاک شده خود استفاده و تارمق آخرین از صحنه صنعت خارج سازد .

شرکتها

خود تقویة بنیة مالی زارعین پخته کارو تشویق بیشتر آنها را در بذر پخته بدرجه اول حایز اهمیت دانسته و علاوه از مقدار سهمیه کنجاره و صابون که با آنها توزیع میدارد فی جریب ۳۰۰- افغانی زیر عنوان پول تقاوی بدون تکت پولی بصورت پیشکی بزارعین پخته کار خویش سالانه توزیع میکنند با توزیع پول تقاوی موسسه سپین زرتوانست دست جلابان و محتکرین را که همیشه از ضعف اقتصادی دهقان استفاده مینمودند و حاصل زحمات او را در مقابل مبلغ قلیل و شرایط سنگین بصورت پیش خرید خریداری مینمود از سر آنها دور و از طرف دیگر بدینوسیله آنها را موقع داد تا از رهگنر کسب معیشت واقع حوایج حیاتی خویش اطمینان حاصل کرده بشغل خود باطمینانیت خاطر دوام بدهند.

نمایندگی جدید سپین زور در پلخمري :
سپین زر شرکت برای اینکه زارعین پخته کار دهنه غوری و پلخمري در هنگام تحویلی پخته از مناطق مرطوب نسبت بعد مسافه الی بغلان جدید با خساره مقابل نگردند و از مشکلات حمل پخته و دادن کرایه برکنار ماندند تصمیم گرفته شد تا برای کمک بیشتر بزارعین در دهنه غوری نمایندگی جدیدی برای خریداری پخته پلخمري تا سیس نما یسد روی این منظور یک ساحه ۱۴ جریبی زمین را در دهنه غوری خریداری و ساختمان های آن توسط دستگاه ساختمانی هیواد به مبلغ ۴۰۱۳۵۲۰- افغانی تکمیل و در داخل همین پروگرام افتتاح میشود .

تأدیة پول تقاوی بزارعین پخته کار :

سپین زر شرکت علاوه از انکشاف صنایع پخته و روغن سازی در خلال دیگر و ظایف

«فعالیت فابریکات سپین زر بشمول خریداری پخته در سال ۱۳۵۱» قرار ذیل است :

۱- محلوج	۷۲۲۳۷۷	تن
۲- تولید روغن جامد از شروع الی ۱۵ قوس	۱۸۰۹۲۲۰	تن
۳- تولید روغن مایع از شروع الی ۱۵ قوس	۳۶۳۳۱۶	تن
۴- تولید کنجاره از شروع الی ۱۵ قوس	۳۹۲۵۰۰۰	تن
۵- تولید پوستک از شروع الی ۱۵ قوس	۵۳۷۷۲۴۷	تن
۶- تولید تیل خام از شروع الی ۱۵ قوس	۲۸۱۲۰۷۲	تن
۷- تولید صابون لباس شوئی	۱۷۶۵۷۴۲	کلچه
۸- تولید صابون توالت مختلف	۹۴۳۱۷	کلچه
۹- تولید برق آبی	۲۰۳۸۳۰۰	کیلووات
۱۰- تولید برق دیزلی	۳۱۷۰۱۶	کیلووات
۱۱- چاینک	۳۹۰۰	عدد
۱۲- پیاله	۵۸۶	عدد
۱۳- مجسمه	۷۳۳	عدد
۱۴- گلدانی	۲۰	عدد
۱۵- سکر ت دانی	۲۵۷	عدد
۱۶- سلیتزر برق (انسلوتر)	۱۶۲۲۲	عدد
۱۷- سرپوش چاینک	۹۷۸۶	عدد

د افغانستان کالني

فابريکات بوت پلاستيکي وطن :

از نيمه سال ۱۳۴۹- امتياز خودرا از کمیته عالی سرمايه گذاري حاصل کړد سرمايه ابتدائي این فابريکه ۲۰ مليون افغاني بوده توليدات روزانه این فابريکه ۱۲ هزار چوره کفشهای مختلف النوع از قبيل اقسام موزه ها سرپاني های زنانه، بچگانه و مردانه، کفش و بوتهای زنانه، مردانه و دخترانه و اقسام سرپاني های شیک و بسادوام است و سرمايه فعلیه آن به مبلغ ۲۰ مليون افغاني ارتقاء نموده است.

موسسه سخی صنعتی لمیتد :

موسسه سخی صنعتی لمیتد در سال ۱۳۳۶ با سرمایه ابتدائي يك مليون افغاني تاسيس شده و سرمايه فعلی آن ۲۵ مليون افغاني تعیین شده است.

فابريکه نساجی بلخ :

در سال ۱۳۴۶ با کمپنی (سی جی ای) فرانسوی از طرف يك تعداد مؤسسين به اساس سرمایه گذاري مشترك دایر گردیده و به سرمايه ابتدائي يك صد مليون افغاني تاسيس شده است.

فابريکه بطری سازی آریا :

در سال ۱۳۵۰ به فعالیت آغاز نموده است. سرمایه ابتدائي این موسسه چهار مليون افغاني بوده و سرمایه انتبائي آن بعد از سپری شدن پنج سال به ۳۸ مليون افغاني بالغ خواهد گردید.

این فابريکه در هر روز قادر به تولید پنجاه عدد بطری است. از شروع تاکنون درین فابريکه بیش از پنجاه عدد بطری به ساین های مختلف ساخته و تولید نموده است.

دافغان بایسکل جوړولو موسسه :

د ۱۳۴۱ کال په لومړنيو وختوکښي تاسيس شوی او د ۱۳۴۶ کال په شروع کې يی د دولتي تصدی بڼه خاڼه غوره کړه اود موسسي فعالیت يوازی د آريانا بایسکلونو منشاژ دی د ضرورت وړ مواد يی د خارج څخه وارد يږي اود موسسي دننه يی د تړلو دولدنګ کولو او رنگ کولو کار سرته رسپړی او ديوه بشپړ بایسکل په توګه د هيواد مرکز او ولاياتو ته ديوولسو کمیشن کارانو له خوا خرڅ يږي.

فابريکه نساجی امید :

در سال ۱۳۳۶ تاسيس شده است و دارای ۱۲۰ پایه ماشين بافت میباشد.

دسيده مرتضی نوي نساجی :

در سال ۱۳۴۶ تاسيس گردیده و به توليدات کتان سندی آغاز نموده است.

فابريکه حشمت ساسیچ :

در سال ۱۳۴۹ تاسيس و به سرمايه ابتدائي دو مليون افغاني شروع به فعالیت کړد. ظرفیت تولیدی فابريکه ۲۰۰ كيلو گرام گوشت در هشت ساعت کار میباشد.

فابريکه پیکل پوست وروده :

یک فابريکه پیکل پوست و روده بنام میوند در کندهار افتتاح گردیده و این فابريکه با اساس سرمایه گذاري های خصوصی ب سرمايه ابتدائي پنج مليون افغاني بکار آغاز نموده است و ظرفیت ابتدائي آن روزانه پنجاه جلد پوست پیکل شده میباشد و هم روزانه يك هزار حلقه روده درین فابريکه برای صدور به خارج آماده میگرد.

دخړمنو فابريکه :

د چاريکارو دخړمنو فابريکه په ۱۳۳۸ کال کې دکار او کاریګر د بین المللی اداري له خوا تاسيس او په ۱۳۴۸ کال کې د فابريکی د چارو سمبالښت دکانو او صنایعو په وزارت پوری مربوط کړی شو.

شرکت هوای آریانا :

در سال ۱۳۵۰ جمعاً ۴۸۰۰۰ مسافر و ۲۶۶۵ تن مال التجاره در خطوط مختلف هوایی حمل کرده است. آریانا سومین طیاره د آریانا فعلا به کابل مواصلت نموده است و فعلا دارای سه طیاره جت می باشد.

افغان موبل او ترکایی سپاهی شرکت :

در سال ۱۳۳۴ به صورت امتحانی به فعالیت آغاز و در سال ۱۳۳۵ بصورت اساسی افتتاح و به توليدات خویش شروع نمود. امور تعمیراتی رویکش های دیوار سطح سقف اطاق از تخته های بیس شده، سطح سقف اطاق چوب ارچه و غیره امور تعمیراتی از چوب الماری کتاب، الماری دیواری و غیره موبل و فرنیچر لوازم دفتر، لوازم مکمل آشپز خانه و غیره.

شهر گتیا

دهاوکو سهامی شرکت :

این فابریکه در سال ۱۳۴۹ به سرمایه‌اندائی سه ملیون افغانی شروع به فعالیت نموده‌است ظرفیت تولیدی آن روزانه از هشت صد الی هزار کیلوگرام خریطه پلاستیکی میباشد .

زنبور داری روکی :

در سال ۱۳۵۰ به سرمایه‌اندائی پنجصدو هفتادو چهار هزار افغانی شروع به فعالیت کرد و دارای دوصدو هفده فامیل زنبور عسل میباشد. موسسه زنبور داری روکی در سال گذشته ده تن عسل تولید کرده و به بازار عرضه شده است .

دوربینو دچنجیو پروژه :

دغی پروژی وروستی تولید هرکال شل زره جمعی تجارتي ۱۲ گرامه تخم دی چه‌دغه اندازه اشپیر سوه زره‌کیلو گرامه غوزو سره معادله ده . دوربینو دچنجیو پروژه دولسی چین دجمهوریت داوردی مودی دپور سل زره ستر لنگ پونه اود دولت له بودجی خخه دشپار لس‌سوه ملیونو افغانیو په لگبنت جوړه شویده .

دستگاه پنیر سازی پوزه ایشان :

این دستگاه در ولایت بغلان روزانه ۱۲ کیلو پنیر تولید میکنه و بحث مرکز‌تریوی یک‌دسته شاگردان را درین‌رشته تحت‌تریه گرفته است . دستگاه پنیر سازی بکمسک ملل‌متحد در اواسط سال گذشته بکار‌انداخته شده و تاکنون بیش از یک هزارو پنجصدکیلو پنیر از شیرگاو تولید نموده است .

دافغان نساجی شرکت :

در سال ۱۳۱۵ به شکل یک شرکت سهامی تاسیس گردید فعلا نساجی افغان دارای سه دستگاه و فابریکه در گلیهار ، پلخسری و جبل‌السراج و یک دستگاه اکیسینج در جنگلک میباشد . ظرفیت تولیدی سالانه ۸۰ الی ۸۵ ملیون متر پارچه میباشد .

موسسه صنعتی توفیق :

این موسسه که اولین موسسه جاکت‌بافی در کشور است در سال ۱۳۳۵ تاسیس و به طور ابتدائی به فعالیت آغاز نموده و سرمایه‌اندائی آن سه‌صد و پنجاه هزار افغانی بوده و دارای ده پایه ماشین میباشد .

به‌سر مایه گذاری ابتدائی چهارونیم‌ملیون و انتهای هفت و نیم ملیون افغانسی منظور گردیده و طور خصوصی از چندی باینطرف شروع به فعالیت نموده است . ماشین هائیکه در شرکت نصب گردیده چهار پایه بوده که یک قسمت آن از چکو سلواکیا و قسمت دیگر از پاکستان وارد شده است.

شرکت صنعتی باختر :

در ولایت بلخ در سال ۱۳۳۵ به سرمایه‌اندائی ۷۸ ملیون افغانی تاسیس شده‌است و ساحه فعالیت آن در قسمت خریداری پخته و کماک به زارعین ولایت بلخ ، جوزجان ، سمنگان و فاریاب ادامه و توسعه دارد. در فابریکه روغن نباتی صنعتی باختر تعداد مؤظفین و پرسونل فنی آن به ۱۲۲ نفر میرسد و تعداد ماشین های شرکت صنعتی باختر به ۲۲ پایه ماشین میرسد .

دستسبج جوړولو دستگاه :

دستسبج جوړولو دهغه خای دلاسی صنایعو له‌جملی خخه یوه مشهوره‌دستگاه ده‌چه‌دورخی په‌سل‌گونو تنه دهغو په جوړولو بوخت دی. د معمولی ډبرو یوه دستسبج دیو سلوینخوسو خخه تر دو زره افغانیو پودی او دښو ډبرو خخه جوړی شوی دستسبج د ۸ زرو خخه تر لسو زرو پوزی ارزښت لری . ددی مربوطه مواد او ډبری دنگلو او ماهییر له‌کانونو‌خخه لاس‌ته راوړی اود خرخلاو بازارونه ئی ایران عراق ، ترکیه اوداسی نور دی .

دستگاه شیر پاستو ریزه :

لبنیات در سال ۱۳۴۸ به شکل تصدی به فعالیت شروع نمود این موسسه به‌منظور تهیه و توزیع نمودن شیر صحی و غیره تولیدات لبنی از قبیل مسکه و کریم برای اهالی شهر کابل رویکار آمده است . دستگاه لبنیات ظرفیت تولید ۳۰۰۰ لیتر شیر صحی و پاستو ریزه شده‌را در فی روز دارد .

خریطه سازی احمد زاده :

در سال ۱۳۵۰ یکصد و چهارده هزار و شصت کیلوگرام خریطه پلاستیکی تولید کرده‌است.

د افغانستان کالني

الحال در ۲۴ ساعت چهار صد تن سمنت توليد ميکند . وعملا در ابتداي سال ۱۳۴۳ به توليد شروع نمود . سمنت مورد نياز پيروژه هاي بزرگ از قبيل کانال تنگرهار ، نغلو ماهيپر ، سالنکک ، بسند سردی غزني ، تفحصات پترول و گاز شيرغان و غيره از سمنت غوري استفاده ميکند .

دهلمند اورغند ابدججاري اونجاري موسسه:

داموسسه په ۱۳۴۱ کال کښي تاسيس شوي او په ۱۳۴۵ کال کښي دتصدي په چوکات راغلي ده .

هغه وخت چي داموسسه منځ ته راغله نه مليونه افغاني ئي پانگه در لوده او وروسته له هغه چي په ۱۳۴۵ کال کي دتصدي په شکل راغله تراوسه پوره هرکال دهغه توليدات ددو مليونو او پنځو زر و افغانيو په اندازه داخلي او خارجي اخیستونکو ته عرضه شويدي .

دججاري په برخه کښي داموسسه ډبرين شيان لکه خاکستر دانې ، دتشناب او ميز ډبري او نجاري په برخه کښي الماري اونور موبل او فرنيچر توليدوي ، ددي موسسي دنجاري برخه ۱۳ پسايمي مجهز ما شيان لري .

کارخانجات چنگلک :

کارخانجات صنايع فلزي چنگلک يک ترميم اساسي موتر هاي مارک شوروي از موسسه توليد و تخنيکي بوده فعاليت هاي اين موسسه بصورت موجز عبارت است از زيل ، گاز ، ماز ، ياز ، کراز ، پايپه ، جيب والگه و ترميم انجن موترها . ترميم آلات برقي مثل جنرا تور ها و ترانسفارمهاي برقي ساخت انواع بادي موتر از قبيل سرويس چکله بادي و سايل نقليه ثقيله و جيب ساخت موبل هاي فلزي مخلوط چوب و فلز توليد انواع پرزه جات ماشين باب تيل کشي نساجي صابون سازي و ساير ماشين آلات صنعتي و موترها توليد سامان و پرزه جات آلات مخايراتي توليد اوزان متريک ، توليد اکسيجن صحي و صنعتي ، توليد انواع چپرکت به سايز هاي مختلف توليد واترپمپ هاي ۲ ډ ۴ - انچ و ۴ ډ ۴ - سانچ زراعتي ساخت برمه هاي بزرگ سر ميزي ساخت ماشين

ولي فملا دا رای ۱۰۲۶۶۱۴۵ - افغاني سرمايه ودارای ۲۶ پايه ماشين است .
شرکت سپاهي دباغي :

شرکت سپاهي صنعتي دباغي رنگ آميزي و دوخت در اويل سال ۱۳۴۷ به سرمايه چهار مليون افغاني به فعاليت آغاز نموده است . درين دستگاہ اضافه از ۴۰۰ زن و مرد مصروف کار اند .
شرکت صنايع افغان :

درسال ۱۳۴۸ به سرمايه ابتدائي ۲۷ مليون افغاني در چوکات وزارت تجارت بوجود آمد . هدف اساسي اين شرکت درمرحله اول بوجود آوردن يک فابريکه مکمل صابون کالاشوتي و صابون حمام ميباشد . و طرقيت توليدي آن ۳۶ تن صابون را در روز دارد .

شرکت سپاهي ججاري و پيتون :

درسال ۱۳۱۹ تاسيس شده و به سرمايه ابتدائي بيست مليون افغاني به فعاليت شروع کرد و سر مایه انتهايي آن سي مليون افغاني ميباشد . دستگاہ هاي عمده فابريکه شامل ازه هاي سنگ الماس واره هاي ريگي ماشين هاي سنگ شکني و غربان و مخلوط مصالح و پيرس و برش و پالش و کچالک سوراخ کاري و جري آبريزه و چورسي سنگ است .

شرکت سپاهي کام :

شرکت سپاهي کام باسناد قانون سرمايه گذاري داخلي و خارجي و منظوري کميته سرمايه گذاري به سرمايه ابتدائي سي مليون و انتهايي پنجاه مليون افغاني تاسيس گرديده است و براي توليد کوکاکولا و فانتا فعاليت ميکند .

موسسه صنعتي فيروز :

درسال ۱۳۳۸ روي کار آمد و محصولات آن عبارت از انواع جاکت هاي پشمي مردانه زنانه ، بچه گانه ، دخترانه ، شال مردانه مفلر دريشي هاي سکی و سپورتي ميباشد .
سمنت غوري :
در مرحله اول ساختماني دستگاہ طرقيت آن در حدود ۲۰۰ تن در ۲۴ - ساعت بودولي

شماره

آلات زراعتی بایلی های تشناب ، تانک های آب و بطورول به ظرفیت های بزرگ و خورد بصورت ثابت و بسیار ساخت اقسام دروازه های خورد و بزرگ فلزی برای پروژه های آبیاری و بند های آبگردان ساخت الماری های فلزی ، کتاره های فلزی ، میزها و چوکی های فلزی ، انواع کراچی خاک کشی ، اقسام کوتبندها ، میخ های تعمیراتی به سایز های مختلف ، ادوات سپورت ، خشت های سمنتی برای سقف و کتاره و هکذا اجرای کلیه فرما یشاتیکه وقتاً فوقتاً از طرف دواپر و پروژه ها و سایر فرمایش دهندگان بفابریکه میرسد .

تولیدات از نگاه قیمت :

صورت تشکیل فابریکه درسال ۱۳۵۱ :

- ۱- مامورین اداری فابریکه ۲۴۰-نفر
- ۲- کارگردان دستگاه ها ۶۹۹-نفر
- ۳- اجیران ، مستخدمین و غیره ۲۰۶-نفر
- ۴- انجنیر بسویه لیسانس و مافوق آن ۱۷-نفر
- جمله ۱۱۶۲-نفر
- ۵- متخصصین شوروی ۱۰-نفر

شرکت سهامی نساجی افغان :

تولیدات و فروشات نساجی افغان «فابریکه های گلپهار ، پلنخری ، جبل السراج و اکسیجن جنگلک» در هشت ماه اول سال جاری ذیلا تصریح میشود :

الف- تولیدات هشت ماهه اول سال ۱۳۵۱:

- ۱- پارچه جات نخي و سندی قابل عرضه ۲۷۱۴۲۸۹۹-متر
- ۲- نخ بندلی ده پونده برای صنایع دستی کشور ۵۶۰۷۱-گده
- ۳- برق به کیلووات فی ساعت ۱۱۷۶۸۶۰۰-کیلووات
- ۴- بخار به تن ۴۵۱۲۴-تن
- ۵- اکسیجن به بوتل ۴۵۶۲-بوتل

ب- فوشات هشت ماهه اول سال ۱۳۵۱ :

- ۱- پارچه به متر ۲۹۰۳۱۲۶۴-متر
- ۲- نخ بندلی ده پونده ۷۳۶۵۱-گده
- ۳- منسوجات عدوی ۱۰۰۰۲۸-دانه
- ۴- اکسیجن به بوتل ۴۴۶۰-بوتل
- ۵- مجموع قیمت فروشات به افغانی ۵۸۵۷۵۴۰۶۰-افغانی

- ۱- تولیدات حقیقی دستگاه های جنگلک در ظرف نه ماه سال ۶۹۷۹۰۹۰۰-افغانی
- ۲- تولیدات دستگاه ها در سه ماه اخیر سال بطور تخمین ۲۵۰۱۲۲۰۰-افغانی
- مجموع ۹۵۳۰۳۱۰۰-افغانی

باید متذکر شد که اصل پلان تولیدی کار خانجات جنگلک در ظرف سال ۱۳۵۱ به مبلغ ۱۳۳۵۳۳۷۰۰-افغانی پیش بینی و تثبیت شده بود لیکن بنا بر عواملیکه ذیلا تذکر داده میشود تولیدات موسسه به کسر مواجه شد .

عدم بدست آمدن فرمایشات کافی :

عدم فروش تولیدات موجوده فابریکه مخصوصاً واتر پمپ های زراعتی .
دوام اعتصابات کارگران تمام دستگاه های تولیدی جنگلک را مدتی فلسج ساخته و از فعالیت باز داشت .

تولیدات از نظر کمیت و کیفیت :

تولیدات و فعالیت های عمده که در طول سال ۱۳۵۱ در کار خانجات جنگلک بعمل آمده اجمالاً قرار آتی است :

ترمیم اساسی موتور های مبارک مختلف شوروی ۸۷ عراده ، ترمیم جزوی موتور های مبارک مختلف شوروی ۳۸۵ عراده ، ترمیم اساسی انجن های مختلف مبارک شوروی ۴۴ عدد ، واتر پمپ چهارونیم انچه برای آبیاری زراعت ۲۰۹ پایه ، چپرکت های مختلف النوع و مختلف السایز ۹۷۷ پایه میخ تعمیراتی به سایز های مختلف ۴۶-تن

د افغان نستان کالني

قرار ارقام فوق نساجي افغان در هشت ماه اول سال ۱۳۵۱ بر علاوه توليدات جاری مقدار ۱۱۸۸۸۳۶۵ متر از موجود گدام سنوات ماضیه رانیز به فروش رسانیده ودر نتیجه مبلغ هفتادو چهار ملیون افغانی در فروشات هشت ماه اول سال جاری به مقایسه هشت ماه اول سال گذشته افزایش بعمل آمده است . درموسسه نساجی افغان فعلا «۶۸۴۸» نفر مامورین فنی ، اداری ، کارگر، مستخدم ویکنفر متخصص خار جی اجرای وظیفه مینمایند .

۲- اموال وارداتی از طریق شیرخان بندر : جنس مختلف النوع از قبیل پسرزجات، رخت باب، سامان شخصی، سامان تخنیکي مواد طبیی ، سامان برقی ، شین خشک کاغذباب، ادویهجات، خوراکیه باب، سامان شیشهئی سامان پلاستیکی ، سامان تعمیراتی و غیره متفرقه ترانزیتی ۵۳۴۳۸۴۱- کیلو بارتری ۴۵۹۶۱۶- کیلو

۳- اموال صادراتی و وارداتی از طریق بندر تاشگدر :

- ۱- کشمش بارتری ۵۹۳۷۶۲- کیلو
 ۲- پخته بار تری ۹۳۱۲۰۶- کیلو
 ۳- بادام بارتری ۳۰۰۰۰- کیلو
 ۴- پشم گوسفندی ۱۵۲۳۹۳- کیلو
 ۵- پوست باب ۱۰۷۰۰۰- جلد ترانزیتی ندارد
 ۶- زغر بارتری ۸۸۳۷۴- جلد ترانزیتی ۹۴۱۵۲۵- کیلو
 ۷- چهار مغز بارتری ۴۸۵۱۱۰- کیلو
- ۴- وارداتی :
- از قبیل رخت باب، کلوش ، آهن چادر، گوگرد ، سیخ گول ، عرادجات ، صابون، سامان تعمیراتی ، روغن ، تیل خاک و غیره سامان متفرقه .
 بار تری ۳۲۰۳۸۹۵- کیلو ترانزیتی ۱۴۲۶۵۲- کیلو .

دافغان ترانزیک شرکت :

- اموال صادراتی و وار داتی که از طریق شیرخان بندر و بندر تاشگدر در شش ماه اول سال ۱۳۵۱ بار چالانی آن بمالک اروپائی و آسیائی و همچنان از مالک متذکره به افغانستان صورت گرفته قرار ذیل است:
- ۱- صادرات از طریق شیرخان بندر :
 ۱- قالین ترانزیتی ۷۱۰۵۴۹۲- متر مربع
 ۲- کشمش بارتری ۷۰۵۰۰۰- کیلو
 ۳- پوست باب بارتری ۲۲۷۸۴۹ جلد ترانزیتی ۱۴۸۹۸۰ - جلد
 ۴- پخته بارتری ۷۸۰۸۷۸- کیلو ترانزیتی ۲۶۹۲۸- کیلو
 ۵- زغر بارتری ۲۰۰۰۰۳- کیلو
 ۶- مغز خسته و بادام ترانزیتی ۱۲۹۱۲۰- کیلو بار تری ۲۵۰۰۰- کیلو
 ۷- پوستینچه باب ترانزیتی ۲۱۵۶- جلد

مادران ممتاز سال ۱۳۵۱

۴- دکتر غلام احمد روکی کامیار: تحصیلات خود را در رشته طب در یو نیورستی چیپا جاپان بآخر رسانیده اکنون دوره تخصص خویش را در رشته امراض قلبی در یو نیورستی توکیو جاپان میگذرانند.

۵- میرمن طاهره تحصیلات خود را تاسف نهم در لیسه ملالی پایان رسانیده، وی نظر به ایجابات عصر نتوانست تحصیلات عالی را کسب کند و بخانه شوهر رفت.

۶- میرمن نبیله یگانه: از آکادمی معلمین فارغ گردیده فعلا بحیث معلمه ایفای وظیفه مینماید.

۷- پیغله راحله کامیار محصله صنف چهارم پوهنخی تعلیم و تربیه در رشته انگلیسی مشغول تحصیل است.

۸- پیغله فاطمه کامیار: محصله صنف چهارم پوهنخی علوم در رشته کیمیا و بیولوژی مشغول تحصیل است.

دوم- میرمن حمیرا خالد:

مادریکه با قبول تلمخی های زندگی زنا شوهری، وظیفه مادری وهم پدری را در قسمت تربیه فرزندان انجام داد.

میرمن حمیرا در آوان جوانی در نتیجه بیرحمانه عدم علاقه شوهر قرار گرفته، شوهرش باعقد ازدواج دیگر، این زن بدبخت را بایک مشت فرزندان خورد سال، بی سر نوشت، ترك گفت و خودش غیر عادلانه برای خود زندگی کرد. اما میرمن حمیرا بحیث يك زن وفادار، يك مادر روشن ضمیر، بایک قلب

مملو از عاطفه مادری، خود را مسؤول تربیه و سر نوشت فرزندان خود بحیث مادر و پدر دانسته با حوصله افزایی و استقامت و شکیبایی

باشرايط محدود مالی و اقتصادی با امیدواری به آینده درخشان فرزندان در صحت تعلیم و اعاشه آنان با اراده فولادین، سعی ورزید و خود را خسته نساخت که در نتیجه امروز

با داشتن شش فرزند صالح و سلیم و تعلیم یافته چراغ معرفت را در کلبه خویش برای همیشه فروزان نگه داشت و اینک می برداریم به معرفی فرزندان این مادر فداکار:

از عرصه چند سال بدینسو، روزمادر، با مراسمی خاصی در مرکز ولایات کشور طی محافل و مجالس تجلیل می گردد.

در سال ۱۳۵۱ نیز سالگره روز مادر با پیام علیا حضرت ملکه معظمه بتاريخ ۲۴- جوزادر هتل انتر کانتی ننتال برگزار گردید.

والاحضرت خاتول اعتبار نامه ها و جوایزی را که از طرف دمیرمنو تولنه برای مادران ممتاز سال تعیین شده بود، دران روز خجسته به آنها توزیع نمودند.

همچنان والا حضرت شاهدخت مریم مادران ممتاز سال را ازینکه اولاد صالح به جامعه تقدیم نموده اند، مورد تفقد قرار دادند.

مادران ممتاز سال ۱۳۵۱ - قراو ذیل اند:

اول - میرمن زینب:

زینکه با پیش آمد های ناگوار زندگی و شرايط اقتصادی محدود، پنجه نرم کرده، از خود گذشته و تحصیل فرزندانش را نسبت به آرامی و آسوده حالی خویش ترجیح داده، نگذاشت که فرزندانش مجبور شوند کار کنند و از دست مزد خود، زندگی مادر را رونق دهند، بالاخره ثمره این از خود گذری وی تقدیم هشت فرزند تعلیم یافته بجامعه می باشد که ذیلا ایشانرا معرفی مینماییم:

۱- دکتر نبی کامیار: بعد از فراغت از پوهنخی طب پوهنتون کابل و کسب تحصیلات عالی در اتحاد شوروی و جاپان اکنون بحیث متخصص جراحی صدری و آمر کلینک صدری ایفای وظیفه مینماید.

۲- غلام محمد مینه یار کامیار: لیسانسه پوهنخی حقوق که تحصیلات عالی خویش را در اضلاع متحده امریکا در رشته حقوق و هوا نوردی بانجام رسانیده، اکنون بحیث مدیر مامورین ریاست هوایی ملکی ایستای وظیفه مینماید.

۳- سرور کامیار: تحصیلات عالی خویش را در رشته الکترو تخنیک در یو نیورستی بوئنو هند وستان به انجام رسانیده، اکنون بحیث معاون اداری تیم کیرمیدیکو در این سیناروغتون ایفای وظیفه مینماید.

د افغان نستان کالنی

۷- میرمن راضیه : بعد از اخذ بکلوریا
فعلا بحیث معلمه رتبه ۶ در معارف ایفای
ایفای وظیفه میدارد .
۸- پیغله مسعوده : که متأسفانه بنا بر
لکنت زبان از نعمت تحصیل محروم میباشد .
۹- پیغله نسیمه عبیدی لیسانسه پوهنخی
علوم فعلا معلمه در لیسه عایشه درانی

چهارم - میرمن شیرین نجراپی :

مادریکه ازلابلای کوهها ودره ها چشمان
فرزندانش را به نور علم و معرفت روشن
ساخت .

اوساکن نجراپ مربوط ولایت کاپیسمایبشده ،
موصوفه در ایام صباوت ، از نعمت داشتن
پدر محروم ودر سن یازده سالگی باغلام حیدر
ولدسلطان محمد مسکونه نجراپ ازدواج نمود .
شوهرش را که پیشه دهقانی داشت ، سی سال
قبل از دست داده و برای پنج طفل خوردسال
خود از حاصل یک جریب زمین ناچیز ناچیزی
وبا شرایط ناگوار و پر مشقت زندگی با
محدودیت های شرایط اقتصادی و محیطی که
مردم آنولا در آنزمان ، از علم و عرفان بهره
ای نداشتند وظیفه مادری و پدري را انجام
داده است .

محترمه بی بی شیرین بازوح معتقد و آگاه
بعد از تعلیمات خصوصی ، فرزندان خویشی را
در ساحة امکانات ، یکی بعد دیگر شامل
مکتب نمود ، در نتیجه عزم متین و اراده راسخ
وی چهار فرزندش امروز بحیث صاحب منصب
در اردوی شاهی افغان نستان شامل خدمت
مقدس عسکری میباشد .

۱- ښاغلی شیر احمد : بعد از فراغت
ازحرری پوهنتون فعلا جگړن در فرقه هشت
قوای اردوی مرکزی .

۲- ښاغلی فتح محمد : لیسانسه حرری
پوهنتون فہ لاپریدمن در قوماندانی قوای کار .
۳- عبدالحی : بریدمن در قوای هوایی بگرام
تحصیلات عالی در اتحاد شوروی .

۴- محمد اسمعیل : برید من قوای هوایی
بگرام که مدت سه سال جهت کسب تحصیلات
عالی به اتحاد شوروی نیز اعزام شده بود .

۵- ښاغلی عبدالشکور که بعد از دوره
تحصیلات فعلا بحیث مامور دروزارت قوایندامه
اجرای وظیفه مینماید .

۱- پوهنمل دکتور محمد کبیر خالد
استاد پوهنخی علوم فعلا مصروف تحقیقات
علمی در المان غرب .

۲- دکتور محمد قاسم خالد : دکتورطب
فعلا مصروف اخذ تخصص در رشته جراحی
عمومی در المان غرب .

۳- محمد صدیق خالد : مصروف تحصیل
در رشته طب در فرانسه .

۴- محمدنذیر خالد : بکلوریا پاس ایالت
ونسکانسن امریکا فعلا محصل صنف چهارم
پوهنخی طب .

۵- میرمن صفورا خالد : خانمی که در
تربیه فرزندانش موفق و پرنسیپ های تربیوی
مادرش را تعقیب نموده است . چنانچه دو
فرزندش فارغ التحصیل لیسه استقلال و لیسه
نادریه میباشدند .

۶- میرمن معصومه خالد : بعد از اخذ بکلوریا
ازدواج نموده فعلا در مکتب عنصری بلخی
بحیث معلمه اجرای وظیفه مینماید .

سوم - میرمن قطب النساء عبیدی :

مادریکه قناعت را پیشه خود ساخت و
سعادت را در تربیه فرزندانش جستجو کرد .

مسکن اصلی وی ننگر هار است ، خانم
کلروزخان درایور میباشد که بافراز و نشیب
زندگی و عایدات قلیل شوهرش سازش کرده
قناعت را پیشه خود ساخته و با شرایط خیلی
محدود اقتصادی زندگی ترازیدی ، نه فرزند
صالح و سلیم بجامه تقدیم کرده است .

۱- ښاغلی نصرالله عبیدی بعد از اخذ
بکلوریا فعلا به اداره ملل متحد ماموریت دارد .

۲- ښاغلی هدایت الله عبیدی لیسانسه
پوهنخی علوم که بحیث مامور فنی آن پوهنخی
ایفای و وظیفه مینموند فعلا جهت کسب
تحصیلات عالی به المان غرب میباشد .

۳- لطف عبیدی : لیسانسه پوهنخی انجنیری
فعلا به یو نیو رستی امریکا بیروت جهت
کسب تحصیلات عالی مصروف تحصیل
میباشد .

۴- لطیف الله عبیدی : بعد از اخذ بکلوریا
فعلا در تجارتخانه بین المللی افغان کمپنی
ایفای وظیفه مینماید .

۵- حشمت الله عبیدی : معلم صنف ۱۲
لیسه عالی نجات .

۶- میرمن ممتاز : بعد از تحصیلات متوسطه
بخانه شوهری رفت .

جهان اختراعات واكتشافات

ماشين كوچك تصفيه آب :

تصفیه آبهای ناصاف و استفاده لازم از آنها یکی از ضروریات و پروبلمهای جهان امروز بحساب می‌رود. متخصصین اوکرایین اخیراً وسیله‌ی ساخته اند که از روی آن بخوبی می‌توان بمؤثریت و اهمیت سیستم‌های تصفیه آب پی برد. این ماشین ظاهرمانند یک یخچال عادی منزل است که قادر است در ظرف بیست و چهار ساعت بیش از صد

هزار متر مکعب آب را تصفیه و قابل استفاده گرداند. تیمی که این وسیله جدید را تکمیل نموده است تحت نظر پرو فیسور کولسکی کار کرده اند. پرو فیسور کولسکی همان‌کس است که نظریه عمومی سیستم تصفیه آب را بیان داشته و استفاده از کمپوترها را نیز ازین سیستم مقدور دانسته است.

آلة جدید برای مطالعه شرایین و اعیه دماغ:

انستیتوت تهیه‌کننده وسایل طبی الیونین اتحاد شوروی آله را بنام «اکویازده» ساخته که ازان برای مقاصد اکوانسفلو گرافی استفاده میشود. این آله موقع آنرا برای دکتوران میسر نموده تا بخوبی بتوانند تشکیلات مرض را از انساج سا لم دماغ تشخیص هویت نمایند، اگر یازده باعث اهتزازات مافوق صوت شده و این اهتزازات مستقیماً داخل دماغ میگردد. ارتعاشات منظمی که در داخل دماغ صورت میگردد باعث ترسیم یک منحنی روشن بالای پرده اشعه الکترونی گردیده و بنام اکوانسفلو گرام یاد میگردد نمونه های مختلف منحنی ها از اهتزازات متنوع بوجود می‌آید و نشان میدهد که آیا در دماغ خونریزی تومور یا بسی و غیره وجود دارد یا نه.

كشف ادویه جدید ضد سرطان :

مرکز ملی سرطان جاپان به کشف دوی ضد سرطان که چهاربار مؤثر تر از دوی قبلی ساخت آنکشور است موفق شده اند. مرکز مذکور علاوه نمود دوی قبلی که بنام ارا سیتیدین یاد میشد تاثیر خوبی بالای تومور های سرطانی داشت اما دوی جدید که بنام سیکلو سیتیدین یاد شده و بالای حیوانات مصاب از قبیل سگ، موش، پشک و شادی استعمال گردیده نتیجه شایانی از آن بدست آمده است.

تولید موم مصنوعی :

اولین فابریکه مولد موم مصنوعی زنبور عسل در شرق شوروی در شهر خاباروفسک اعمار گردیده است ورقه های موم که بصورت میکائیزه توسط این فابریکه تولید می شود بمصرف ساختمان شانه عسل «محل آنباشتن عسل توسط زنبور» توسط زنبور عسل خواهد رسید. این فابریکه سالانه بمقدار یک صد و پنجاه تن موم تولید می‌نمایند و همچنان وسایل اتوماتیک پکنک عسل نیز در فابریکه پیش بینی شده است.

دستگاه تیپ ویکاردو جدید :

در کارخانه های وسایل اپتیک لیننگراد دستگاه تیپ ویکاردو جدیدی ساخته شده است که خیلی جالب میباشد یک نفر اما تور می تواند با استفاده از کاسمره فلیمبرداری مخصوص ثبت تصویر و ثبت صدا که یک نیم کیلوگرام وزن دارد از صحنه یی فلیمبرداری کند و چند دقیقه بعد فلم مزبور را با استفاده از وسیله مخصوص روی پرده تلویزیون خود ببیند. وسیله مذکور همان دستگاه ثبت صدا و ثبت تصویر است که با سیم معمولی بدستگاه های تلویزیون خانگی می‌شود. این وسیله جدید خیلی مورد توجه واقع گردیده است.

د افغانستان کالني

راکه قدامت آن به چهارهزار سال ميرسد و به لسان اراميك نوشته شده از حفریات شهر سالکارا که درپانزده ميلي قاهره قرار دارد بدست آورده اند .

داکتر کمال ناشرالسنه قدیمی این کشف را يك کشف بزرگ دانسته وگفت که اسناد مذکور مربوط به يك پلانېست که دوهزار سال قبل از تولد حضرت مسیح (ع) نوشته شده و تمهاجم سوریه را بر علیه مصری ها و پلان مقابل مصوریهارا شرح میدهد .

دستگاه جدید مولد ویتامین پودری

انجنیران لیتوانیا اخیراً يك واحد جدید سازنده ویتامین های پودری را طرح نموده اند دستگاه مزبور ساختمان د لچسپی داشته و در حال حاضر در شوروی و بعضی کشورهای خارج استفاده شایانی از آن بعمل می آید دستگاه اتوماتیک قادر است فی ساعت در حدود يك تن پودر گیاهی را که دارای مقدار زیاد پروتین و مواد مغذی دیگر است تولید نماید این واحد توسط کارخانه «نیرس» ساخته شده است .

تخم مرغ مصنوعی :

يك نفر از باشندگان ایالات متحده امریکا بنام ارنست جانسن اختراع جدید نموده است اختراع وی ساختن تخم مرغ است و به گفته خود مخترع این تخم از جلاتین روغن های نباتی و آب ساخته شده است .

ارنست جانسن گفته که این تخم می تواند جوش داده شود در روغن پخته شود و بالاخره در مسابقات تخم جنگی از آن استفاده شود .

وسایل خود کار استخراج معدن :

دستگاه ماشین آلات شهر کوپسک واقع پورال اتحاد شوروی یکدسته وسایل استخراج معادن را تولید نموده که بصورت خود کار از آنها برای استخراج معادن کار گرفته میشود . آله مذکور در زیر زمین تونل های متعدد را به اندازه های مختلف قرار داده و الکترومتران

کشف گاز جامد میتان :

کشف گاز جامد میتان در ناحیه یخهای دایمی توسط دانشمندان شوروی خیلی مهم و با ارزش خوانده شده است . ناحیه یخهای دایمی قسمت بزرگی از خاک شوروی احتوا میکند . مقدار گاز میتان موجود و قابل حصول در این ناحیه بحدود ۱۰۰- تریلیون متر مکعب تخمین شده است .

کشف گیاهان قدیمی :

دو نمونه از گیاهان بسیار قدیمی که (۷۰) الی «۱۲۰» میلیون سال قدامت دارند از خاک بیرون کشیده شد . یکی از آنها که شامل ۸۰۰ فوسیل است و دارای نقوش برجسته برگ های نباتات مختلفه است در قزاقستان کشف گردیده است .

پارچه دیگر که در جزیره نمای کولاندی کشف گردیده است دارای شواهدی است که ثابت میسازد نبات گلسلار اولین بار در روی زمین در عصر تشکل سنگهای تباشیری بوجود آمد .

برش لباس به وسیله شعاع لایزر

متخصصین شوروی ماشینی جهت قطع و برش تکه بوسیله شعاع لایزر اختراع کرده اند ماشین می تواند هر نوع طرح و نمونه یی را که خواسته باشیم عیناً قطع و برش نماید و به سرعت هشتاد متر در دقیقه از شعاع لایزر همچنان در قطع چرم چوب و پلاستیک نیز استفاده بعمل می آید .

فورمول جدید برای تعیین تغییرات اقلیمی

در انیستیتوت تحقیقات مترو لوزی قزاقستان فورمول جدیدی کشف گردیده است که بوسیله آن میتوان مقدار بارندگی را در چند سال آینده تغییرات جوی و غیره را در ساحات مختلفه تعیین و پیش بینی نمود . می بایست تغییرات و فشار های مختلفه اتموسفیر یک فعالیتها و تغییرات ناشی از نور آفتاب و غیره عوامل مربوط به اقلیم را تعیین و تخمین نمود و آنها را بوسیله فورمول جدید کاملاً تنظیم نمود و محاسبات دقیقی بدست آورد .

کشف اسناد پاپیروس که قدامت چهار هزار ساله دارد

باستان شناسان يك تعداد اسناد پاپیروس

جهان اختراعات ...

سبك تاشكنند نوعى تـكـه جـديـدى را كـشف كـرده اندكـه درآب به بسيار آسانى حل ميشود توقع ميرود كه ازكشف جديد در طبابت استفاده اعظمى بعمل آيد چنانچه درانستيتوت مركزى اورتوپيـدى تا شـكـند موفـقانه مـورد امتحان وازمايش قرار گرفته است گفته ميشود كه درآينده صنايع نساجى بااستفاده ازكشف جديد به ساختمان پارچه هاى ظرفيت تر و بهتري هم نايـل خواهد شد .

اقتصادى ترين طريقه گرم كردن آب:

دانشمندان وسايلى اختراع نموده اندكه بااستفاده ازآن (بخارى زيرآبى كه باگاز طبيعى كار ميكند) ميتوان آب درياچه ها حوضهاى آب بازي وجويبار هاى تريبه ماهى را گرم كرد اين كشف درانستيتوت علوم وگراين صورت گرفته است وسيله بدين شكل كار ميكندكه درقسمت پايين كوره كه استوانه سورخاى دارى است جريان آب برقرار ميكرد آب گرم خارج دآب سرد داخل آن ميشود آب تا ۹۰ درجه گرم ميشود وكفته شده كه اين طريقه اقتصادى ترين طريقه گرم كردن مايعات بشمار ميرود .

يك نوع لغت جديد :

توسط دانشمندان شوروى اختراع گرديده است طوريكه دربين دود كـش هاى بزرگ فابريكات مولد برق حرارتى بالا وپايين ميرود البته ازلفت بحيث معاينه قسمت هاى مختلفه فابريكه وترميمات استفاده بعمل خواهد آمد ووسايل مخصوص هواى داخل لغت راهنگاميكه لغت فعال باشد تصفيه نموده وسرد خواهد ساخت امور تعمير قسمت هاى مختلفه فابريكه بدون آنكه حصص مورد نظرها خاموش سازند صورت ميگيرد .

استحصـال موادصنعتى ازريشه وگنده هاى

دوخت :

دانشمندان اوكرائين طريقه جديد كـندن ريشه ها وگنده هاى درخت را اززمين ابداع نموده اندكـه درواقع عمليه فوق را سرعت زيادى هم بخشيده است. اين طريقه جديد هم

نظريه حجم مواد به صورت اتو ماتيك به وسايل ديگر قطع كننده كه درآله وصل است هدايت ميدهد تا با نيرو و سرعت و ضرورت به جلو حرکت كرده ومعدن را قطع نمايد .

كارگر ماشين دريك محل محفوظ تر ايستاده ميشود ودرمواقع ضرورت اگر سنگ وياكدام مانع ديگرى درمقابل ماشين قرار گيرد وظيفه دارد تا بوسيله سوراخ مخصوص مانع را ازبين ببرد .

يك كشف جالب :

پوست يك اختاپوس (هشت پا) كوچك كه يكصد مليون سال قبل ميزيسته دردامنه سلسله هاى تيان شان توسط اطفال مکتبه بدست آمد. كشف مزبور درشهر اوش درقرغزستان صورت گرفته است. دانشمندان عقیده دارند كه اين كشف بانان كمك خواهد كرد تا تاريخ دقيقى زمانى را كه سرزمين فعلى قرغز زيرآب بوده است تعيين نمايند .

عمليات تغيير جنسيت :

مريضيكه براى نخستين بار تحت عمليات تغيير جنسيت قرار گرفت علايم اناكليت خود را از دست داده است .

براي اولين بار دررولى اين مريض موى برآمده است. خصيه هاى مذكور از يك طفل سقط شده گرفته شده ودروجود اين مردكه بصورت ولادى بدون خصيه بدنيا آمده پيونده گرديده است .

يك كشف جديد :

دانشمندان قادر شده اند تا ذخاير سنگهاى معدنى را بوسيله مطالعه وتجزيه تشعشعات ناشى ازصاعقه بوسيله آلهايكه درطياره نصب ميگردد معين وتثبیت نمايند ونوع معادن را مشخص سازند ، تجربه بوسيله عملى ميشود كه شدت ساحه الكترو مقناطيسى صاعقه را كه به اساس نوعيت احجار مربوط درقسمت هاى مختلف فرق ميكند اندازه گيرى نموده وبديوسيله نوعيت وتركيب احجار مختلفه را تعيين و تشخيص مينمايند :

تـكـه جـديـد :

دانشمندان انستيتوت نساجى و صنايع

د افغانستان کالنی

اکنون در شهرهای کیف، لفوفرونو و زیتومیر مورد استفاده قرار دارد نوعی سرش صنعتی روغن تارپین «جهت مخلوط کردن رنگ بکار میرود» و مواد مفیده دیگر ازکنده های درخت استحصال میگردد .

سیستم جدید تصفیه هوای شهری :

بزرگترین چنریتور دیزلی جهان در برلین غربی:

بزرگترین چنریتور دیزلی جهان در کارخانجات تیلفونکن برلین غربی برای نخستین بار مورد آزمایش قرار داده شد قدرت تولید برق این دستگاه ۳۱۰۰ کیلووات است و از چنریتور مذکور برای تنویر و فابریکات صنعتی شهر بلژیکی گنت کار گرفته خواهد شد. دستگاه مذکور ۴۳۰ تن وزن وده متر ارتفاع داشته و نخستین موتور دیزلی درجهان است که تا امروز فعالیت نموده و بوسیله هوای معمولی سرد ساخته میشود.

افتتاح نمایشگاه بزرگ انجنیری در ماسکو:

نمایشگاه بزرگ ۲۲ کشور جهان تحت عنوان الکتروهفتاد و دو در پارک سوکولنیکو شهر مسکو افتتاح شد و در آن وسایل انجنیری الکترونیکی مدل های اندازه گیری دستگاه های برقی بزرگ و وسایل الکترو لونک و وسایل برقی منازل بمعرض نمایش قرار گرفت . در نمایشگاه مذکور ۷۰۰ شرکت کشور های اروپای شرقی ایالات متحده فرانسه، ایتالیا استرالیا، سویدن، جاپان و غیره اشتراک نموده بود .

متود جدید دواپاشی :

متود جدیدی جهت جلوگیری از شیوع امراض اپیدمیک در بین بزهای کوهی ابداع شده است. طریقه جدید که در نواحی جنگلات چانکالسنکی در ازبکستان تطبیق شده نتایج دلخواهی بیار آورده است .

بدینصورت که بزها اساساً در ارتفاعات بلند میچرند و بسر میبرند ادویه لازم بوسیله هلیکوپتر در تمام جنگل فرو ریخته میشود گفته شده که تطبیق طریقه جدید تعداد بزهای

دانشمندان شوروی يك سیستم جدید تصفیه هوا وبلع کثافات ناشی از مراکز انرژی حرارتی را انکشاف و ابداع کرده اند. دود ناشی از کارخانجات درین مرکز ابتدا توسط آب و در مرحله اخیر توسط ریک فیلتر برقی تصفیه میگردد. این سیستم جدید توسط واحد های مولد دارای قدرت ۵۰۰۰۰ کیلو وات به فعالیت آغاز خواهند کرد .

گیاه جدید طبی :

نوعی گیاه گلابی رنگ بنام اودیولاکه در بعضی قسمت های جزیره نمای کمیتیکا (شرق اقصی اتحاد شوروی) میروید دارای خاصیت عجیبی در صنعت دواسازی میباشد و از آن بنحو شایسته در ساختمان ادویه استفاده بعمل آمده میتواند. این امر را اخیراً دانشمندان شوروی در ماسکو بعد از تجزیه نبات مزبور اعلام کردند .

نبات مذکور دارای ریشه های طلائی رنگ میباشد که از همین ریشه ها در ساختن ادویه استفاده می شود .

یک اختراع جدید :

یک ماشین تاجستوسکوپ «وسیله خواندن جملات و نوشته ها بسرعت» دریکی از فابریکات قزاقستان ساخته شده است که بمردم می آموزد تا بسرعت تقریباً هزار کلمه در دقیقه بخوانند

ماشین کوچک و یکس مانند دارای یک دیدگاه کوچک است که سطور طور پییم و متوالی از برابر آن میگذرد (در چند حصه یک ثانیه) و سرعت گذشت سطور در برابر چشم بتدریج زیادتر شده میرود .

یک کشف جالب :

یک ماشین جدید بادی درجه بندی تخم درجهت استفاده در مراکز پرورش و تربیه مرغ توسط انجنیران لیتوانیایی ساخته و طرح

جهان اختراعات ...

کوهی طی پنجسال اخیر نسبت عملیه فوق و تغذیه خوب بدو چند ازدیاد یافته است .

بوت های نجات :

بوت های مروجه برای قایق رانان و کسانیکه در سطوح ابچار فعالیت میورزند گاهگاهی خطرناک و مهلك میگردد یعنی درموقع حدوث حوادث سوء ویاپ افتیدن بوتهای معموله سنگینی کرده انسانرا بهته آب فرومی برد.

کشیدن بوتها ازپا درهمچو احوال البسته دشوار است. لہذا متصدیان کمپنی اسکمناروی بغرض رفع چنین مشکلات و خطرات یکنسوع بوغهای به خصوص رابری را ایجاد کرده اند که درقسمت بالائی آنها یک پتک بهخصوص وجود دارد. هر شخص بانده فشار میتواند که پتک مزبور را کش بکند در نتیجه کش عرض حجم داخل بوت دومرتبه بیشتر گردیده و بدین ترتیب بوتها خود به خود از پای می افتند و غریق را نجات می بخشد .

عکاسی اتوماتیک :

یکنفر ازم تخصصین شهر روم ایتالیه موسوم به بناغلی گارل انجلو بملاحظه حوادث ترفیکی وسیک سا خستن چنجالهای دعاوی حقوقی بایجاد یکنوع کامره عیار شده جدید عکاسی پرداخته است که قریب جلو موتر نصب و جاگزین ساخته میشود. در موقع تصادفات ترفیکی کامره طور اتومات فعال گردید اصل وضعیت و صحنه را عکس می گیرد قسمت شتر (دکه فعالیت عکس گیری) کامره مزبور را به شکل نیم اتومات نیز تنظیم میکنند یعنی یک دکه حساس را قریب اشترنگ موتر جاگزین میسازند تا در یور درمواقع پرو زخطر و یا احتمال تصادم بتواند باسانی بان فشار وارد کرده از صحنه پیش روی فی المحل عکس بگیرد. به همین ترتیب کامره فلمگیری حساس را نیز میتوان در قسمت پیش روی موتره نصب و تنظیم کرد و سپس از عکس های مزبور در محکمه به حیث اسناد ثبوتیه به نفع خویش مورد استفاده قرار داد .

آله جدید برای معاینات مریضان :
تشخیص اندازه گیری حرارت بدن انسان منجر به حفظ سلامت وجود شده میتواند این موضوع امروز ساده تر از ترموگرافی داخلی یک آله جدید برای تشخیص است که استعمال آن در مرکز طبی پوهنتون جارچ تون متداول است این طریقہ مطمئن بدون احساس درد مناسب مشکلات اشخاص است یک ترموگرافی مکمل در طرف نیم دقیقه آماده شده میتواند. این ترموگراف وقتی وجود فعالیت میکند امواج داخلی را اخذ میدارد و بعد این امواج اندازه گردیده بروی پارچه ای که قابل دیداست انتقال مینماید. یونت بصوری این حرارت سنچهارا بارنگ های مختلف ارائه میدارد چنانچه رنگ سیاه نمایندگی اذ سردی نموده و سفید برای گرمی است و یک نکته گرم عموماً نمایندگی از موجودیت مسکروپ مینماید. داکتر مار گریت البرتانی از پروزه ترموگرافی مرکز طبی گفت این آله جدید در قسمت تشخیص سردردی های مزمن تو مورها و ایندلیست ها مفید است و این تخنیک نوید خوبی را برای تشخیص سرطان سینه در مراحل اولی قبل از معاینات جسمی میدهد. ترموگرافی میتواند مرض را قبل از سرخی پندیدگی و یا ناراحتی نشان دهد و طریق دیگران در قسمت صحت یابی یک مریض بعد از عملیات صده است و امید است که این آله جزئی از آلات کار داکتران در مورد معاینات مریضان گردد .

ماشین هموارکننده قطی :

چک سشاف عادت داشت قطی های خالی المونیم را که در عقب رستوران خود ذخیره نموده بود باچکش هموار نموده و دوباره به قطی سازان به قیمت ده سنت فی پوند بفروشد که یک کار با عاید اما پر زحمت بو دیکي از روز ها وقتی روی یک بیلر خالی در مزرعه نز دیک منز لشس کار میکی د مفکوره تازه بفکرش خطور کرد - مو صوف توسط یک ماشین برقی با یک زنجیر چندپارچه آهن و یک سنبه یک ماشین هموارکننده قطی ها را بنا م یو لاینباد گذاشت که وی توانست بکمک پمپش چندین پایه ازین

د افغانستان کالنی

کشف دو مجمع الکو اکب .

یک دانشمند اتحاد شوروی دو مجموعه جدید کو اکب را کشف نموده است . دانشمند موصوف اندازه و فاصله این دو مجمع الکو اکب را از آفتاب نیز معلوم نموده است . کشف این مجمع الکو اکب و مطالعه خصوصیات فیزیکی آن در علوم کیهانی اهمیت بسزایی دارد .

طریقه جدید کشف مواد مخدره :

برای دریافت فوری قاچاق مواد مخدره در جمهوری اتحادی المان مامورین پولیس و گمرک آنکشور با استفاده از یک طریقه جدید در ظرف چند دقیقه ماهیت ماده مورد سوء ظن را تعیین مینمایند . در طریقه جدید بواسطه عکس العمل رنگ مواد مخدره پرروی مواد کیمیاوی ماهیت مواد مخدره پیدا شده میتواند مامور پولیس نمونه ای از ماده مورد سوء ظن را در یک پیاله آب مقطر میریزد و سپس یک چوبک آزمایش را که قبلاً تهیه شده در پیاله آب فرو میبرد . اگر چوبک برنگ مشخصی درآید ماده حل شده در آب پیاله دارای ماده مخدره است .

دوای ضد پیروی :

ریونول یک ماده جدیدی که توسط یک کیمیا دان لتوانی ترکیب شده مورد علاقه بسیاری از بیولوژیست ها و دانشمندان قرار گرفته این ماده عمیرک ارگان زنده را دوام میدهد و شباهتیکه ریونول پیچکاری شده انداز پنجاه و پنج فیصد اضافه تر از حالت عادی زنده مانده اند . تجربیات اضافه تر در حالت اجرا می باشد .

زبان مخصوص برای ماشین الکترونیکی

مصنوعی :

چند تن از دانشمندان شهر کیف «اتحاد شوروی» زبان مخصوص برای ماشین الکترونیک مصنوعی اختراع کرده اند که شامل سی حرف است و فشار صدا همیشه بالای حرف ما قبل اخیر متوجه است . کلمات این لسان جدید علمی بر پایه زبانهای سلاوورومن زرمین بنساخته یافته است . اشارات یا مفاهیم مخصوص این

ماشین را تولید نموده و فروش رساند و آخرین مدل این نوع ماشین دارای دو طبقه است که ۱۴ قطعی را در نواحید هموار مینماید .

نیمه از قلب به صورت مصنوعی تکمیل گریده است .

دو دانشمند روسیت اتحادی المان نیمه از قلب را به صورت مصنوعی تکمیل کرده اند . این نیمه قلب شکل یک پمپ اهترازی بسرعیت کار بطن چپ قلب را انجام میدهد . دو دانشمند المانی این اله را در ظرف چهار سال تکمیل نموده اند . این دانشمندان خاطر نشان نمودند که نیمه قلب برای چندین سال در عملیات قلبی مورد استفاده قرار گرفته میتواند .

ملاح جدید علیه مرضی چد ام -

تیم تحقیقاتی جمهوری اتحادی المان یک سلاح جدیدی را در مقابل چند امی و مریضیکه تا هنوز بدون مانع و بدون جلوگیری پیش میرود اختراع نموده اند مراکز مریضان جذامی آفریقا و جزیره مالنا مریضان خود را توسط ادویه ترکیبی که عامل مرض را بدون استفاده از پودردی دی سی از بین برده میتواند تدای و معالجه مینموندند باید متذکر شد که پودردی دی سی تنها می تواند از پیشرفت و تناسل مایکوباکتری یا که عامل مرض شناخته میشود جلوگیری و مانع نمیشود .

در زمان جدید و موثر ادویه ترکیبی در طی یک سلسله از مایشات مختلف که در موسسه تحقیقاتی بودستل واقع بسادر گبرک و در تحت هدایت پرو فیسر اینو فنی یکسمن صورت گرفت انگشما فوتکا مل یافت .

کشف مجدد درد مشق .

به اثر حفريات درد مشق خرابه های معبدی کشف شده که در حدود قرن هجده قبل از میلاد اعمار شده بود . از معبد مذکور سنگهای که با تصویر نوشته های مذهبی مزین شده بدست آمده است . کشف دو مجمع الکو اکب .

جهان اختراعات ...

آزمایش عقیم ساختن :

گروهی از محققین پوهنخی طبی نیویارک و پوهنتون لانگ ایلند میگویند آزمایشاتی که روی موشها انجام داده‌اند شامل عقیم سازی بصورت بستن دومجرای باریک که نطفه نرزا منتقل میکند صورت داده‌اند و این آزمایشها باهمان طریقه عقیم سازی مردان انجام گرفته است. دراینگونه عمل جراحی نطفه نمیتواند جریان یابد و نر عقیم میشود ولی اگر انسان خواسته باشد میتواند دوباره مجاری بسته‌شده را عمل جراحی بازکرد ولی کارهای جراحی برای باروری دوباره مرد تاکنون فقط یک درجهار موفقیت آمیز بوده است .

محققین امریکایی دررپور خود میگویند کارهای جراحی روی موشها پس از ۲۸ هفته سبب اختلال درکارهای جسمانی آنها شد. براساس این گزارش دراندام های باروری وخصر شکم و دیگر اندامهای موشها غده‌های کوچک بنام (سیسیست) مشاهده شده که ممکن است موجب اختلال بدنی آنها شود. عده دیگری از محققین طبی نیویارک گزارش دادند آزمایشهایی که روی موشهای نابالغ انجام گرفته است نشان میدهد که برای کنترل و موایده‌راه عملی جراحی باید احتیاط بیشتری بکار برد بنابراین گزارش دوسال ۱۹۷۲ بر روی تقریباً یک میلیون مرد امریکایی عمل جراحی عقیم شدن صورت گرفته است. آزمایش موشها نشان میدهد که برای دانستن اینکه آیا جراحی روی باز یافتن قدرت تولید مثل اثر معکوس و دایمی دارد و روی دیگر اندامها اثر نامطلوب میگذارد یا نه باید بررسی های بیشتری انجام گیرد. در طرف مامهای اخیر دوتن از دانشمندان برجسته عمل جراحی عقیم سازی نظرداکتس جان ارنارد هنری استاد پوهنتون سیراکوز نیویارک را درباره اینکه عمل جراحی عقیم سازی ممکن است موجب عقیم شدن دایمی و دیگر ناراحتی های جسمی مانند ورم مفاصل و تصلب شرایین شود. مورد تردید قرار دادند. درکار های جراحی برای عقیم سازی مردان باید فوق‌العاده محتاط بود .

زبان بنام «سم‌ها» یاد میشوند وعلاماتی که از «سم‌ها» نمایندگی میکنند جهانی بوده مردانشمندی درهر نقطه زمین قادر بدرك آنها خواهد بود .

درودخانه های مریخ زمانی آب جریسان داشته است .

سفینه مارینر نهم ایالات متحده امریکا مدارک جدیدی را برای دانشمندان آنکشور میسر ساخته است که نشان میدهد آب بچیت ماده مهم حیاتی باری بکثرت درود خانه های جریان داشته است .

دانشمندان امریکایی معتقدند که نسبت سردی شدید مریخ درحال حاضر حیات در آن سیاره وجود ندارد. اما اطلاعات حاصله موجودیت حیات را در گذشته در مریخ دور از امکان ندانسته است و به اساسی آن نظریه دانشمندان ممکنست با گرم شدن سطح مریخ در آینده نیز زندگی در آن سیاره امکان پذیر گردد. سفینه بدون انسان مارینر نهم ایالات متحده در اواخر سال ۱۹۷۱ به مدار مریخ قرار گرفت و برای تقریباً یکسال معلومات علمی قابل ملاحظه را بزمین ارسال نموده است. دانشمندان که ماه‌ها را برای مطالعه اطلاعات مربوط به مریخ سپری نموده بودند اخیراً دریک کنفرانس مطبوعاتی اظهار نمود . شواهد زیادی بدسترس آنها قرار دارد که نشان میدهد خطوط جریان آب در مناطق مختلفه سطح مریخ موجود است .
کشتی جدید ماهیگیری :

یکنوع کشتی جدید ماهیگیری که بروی چهار ارايه مانند موتر حرکت میکند توسط انجنیران کارخانجات اتومبیل سازی «ازیل» و بهمکاری متخصصین صنایع ماهیگیری ساخته شده است کشتی جدید که بنام (امفیویسا) مسمی شده است چال ماهیگیری و دیگر لوازم ضروری را در خود داشته و اساساً برای حوض انبارها و دریاچه های دوردست تر مدنظر گرفته شده است. بعد از آنکه در حدود یک تن و یا بیشتر ماهی بدست آمد بر کشتی انبار شده و امفیویسا ماهیها را بمرکز نگه‌داری آن انتقال میدهد. همچنان کشتی جدید دارای یخچال مخصوص نیز است تا در تابستان ماهیها فاسد نشوند .

مارهای خوش رنگ و کمیاب :

دسته‌ای از دانشمندان شوروی در نواحی جنگلات و سپری موفق بکشف و شکار یکنوع مارهای رنگ و خیلی زیبا گردیده اند. آنان تقریباً پنجاه نوع ازین مارهای کمیاب را شکار کرده اند این مارهای خوشرنگ که سه متر طول دارند در جنگلات انبوه «پروموری» یافت میشود و شکار آن یکی از مشکلترین انواع شکار درین ناحیه بشمار میرود. در نظر است مارهای شکار شده به برخی باغ های وحش و سرکس های شوروی و کشور های خارجی ارسال گردند .

اخبار علمی

اپولوی هفده :

قرار بود اپولوی هفده با عملیه سه نفری آن روز پنجشنبه ۷ دسمبر ۱۹۷۲ مطابق ۱۳۵۱ قوس ۲۰ رده دقیقه صبح وقت کابل مطابق ۲:۵۳ وقت کرینویچ از کیپ کنیدی فلوریدا به پرواز درآید ولی به سبب نقص فنی تا ۲۴ ساعت از پرواز بازمانده سه سرنشین اپولوی ۱۷ طی ۲۴ ساعتی که پرواز به تعویق افتاده بود در داخل کیسول خویش باقی ماندند .

پرتاب اپولوی هفده پنج دقیقه و پنجاه و دو ثانیه را دربر گرفت سرعت سفینه اپولوی هفده بلافاصله از هفده هزار به «۲۴۰۰۰» میل بحری فی ساعت افزایش یافت . یوجین سرنان داکتر جک شمیت و رونالد ایوانس کیهانوردان سفینه اپولوی هفده بعد از انجام یک سلسله تجارب و فعالیت های عادی علمی در مورد کره ماه به مدار ماه قرار گرفته و در اواخر روز ۲۵ قوس ۱۳۵۱ مطابق ۱۶ دسمبر ۱۹۷۲ بطرف زمین برگشت نمودند. فرود آمدن سفینه اپولوی هفده به زمین تقریباً مصادف با ساعت پرتاب سفینه بسوی کره ماه صورت گرفت .

قبل از آنکه کیهان نوردان راکت سفینه را برای فرود آمدن فیرکنند از طرف اداره کنترل هستون بانواختن سرود ملی امریکا از خواب بیدار شدند. یوجین سرنان و جگت شمیت هنگام ماموریت به کره ماه وزن شاعران باختند

در حالیکه وزن رونالد ایوانس کیهان نورد سفینه فرماندهی درین مدت افزایش یافت. آخرین راپوریکه از پایان سفر آخرین اپولو بدست آمده تا اندازه ای که بدست آمده ذیلا باطلاع خوانندگان محترم رسانده میشود .

به تاریخ ۱۶ دسامبر ۱۹۷۲ ملیون ها تماشاگر تلویزیون بروی زمین شاهد برخاستن چلنجر از سطح مهتاب از بخش دره تاروس لیترو گردیدند. دوساعت بعد سرنان و دانشمند فضائی زمین شناس جک شمیت ایوانس که در سفینه امریکا دورا دور مهتاب میچرخید کجا شدند. پس از آن بعد از دو روز مطالعات و مشاهدات دقیق مهتاب از مدار آن توسط سفینه فرمانده به سفر سه روزه شان بطرف زمین شروع کردند. آنها توسط سفینه اپولو هفده آخرین سفر فضایی امریکارا طبق برنامه معین بی پایان رسانده و در آب های بحر آرام چارصد میل دورتر از جزایر ساموا قرار گرفت .

از لحاظ مطالعات فضا شناسی آخرین سفر اپولو متمرکزمترینک شد. در طول بیست و دو ساعت گردش بروی مهتاب سرنان و شمیت در حدود دوسدوپنجاه پوند سنگ از قسمت های کوهستانی ماه گردآوردند این مقدار زیاده از سنگ های بود که قبلا جمع آوری شده بود آنها همچنین ایستگاه علمی را در ماه برپا داشته و توسط موتر پتری دار خویش ۲۲۵۰۰ میل بروی دهانه آتشفشانی دره تاروس لیترو گردش نمودند آنها در حدود ۲۰۰۰ قطعه عکس از روی مهتاب برداشته و سعی نمودند تا اعلام و آثار اولیه فعالیت های آتش فشانی را در آنجا ثبت نمایند. در مورد جک شمیت اولین دانشمندی که بروی مهتاب قدم گذاشت چنین بیان داشته است که «بنظر من این دره شاهد برداشتن اولین گام های بشریت در راه بسر رساندن تحولات کمی اش بوده است. فکر میکنم که اپولو کدام امدادی برای شناخت این تاریخ نبرداشته است.»

هنگام خروج از سفینه چلنجر بعد از نشستن در حدود سه صدفت دور تر از آتش فشان کامیلوت زمین شناس شمیت بعد از دیدن دره پرسنگ و مملو از سنگ پاره های لشم و سخت بیان داشت که دیدن این منظره برای یک

جهان اختراعات ...

و به این ترتیب اولین تلاش بخاطر ثبت تغییرات وارده بر سطح مهتاب بناکامی منجر شد ولی موجودیت دهانه آتشفشانی نمایشگر این حقیقت است که سطح مهتاب هر لحظه دستخوش تغییرات می گردد .

برخی ازانسمندان به این عقیده اند که موجودیت يك سلسله كوه ها سنگی و لشم دلیل آن است که زمانی انواع از گازها به شکل آنها نقش داشته است و از جانب دیگر چنین بنظر می رسد که منطقه مذکور زمانی محل فعالیت های آتشفشانی بوده است .

گوزموس ها

اتحاد شوروی طی ده سال و چهارماه پنجمند گوزموس را به فضا پرتاب کرد:

سلسله پروگرام های اتمام مصنوعی اتحاد شوروی گوزموس شماره پنجمند خود را بفضا پرتاب کرد .

قمر مصنوعی مذکور وظیفه دارد تا طبقات بالایی اتموسفر سیستم ابرهای اتموسفر زمین تشعشعات شمسی غلظت عناصر ایتدائی طبقه ایونوسفر کمربند شفاعی زمین اشعه کازمیک و ساحه مقناطیسی زمین را مورد مطالعه و تحقیق قرار دهد. همچنان قمر مصنوعی مذکور تا لیرات و مواد میترئیدی را بالای قمر مصنوعی و جهازات دیگر فضائی در نقاط مختلفه اتموسفر مطالعه خواهد کرد .

اولین قمر مصنوعی سلسله گوزموس ها در ۱۶ مارچ ۱۹۶۲ بفضا ارسال شد و در ظرف ده سال و چهارماه اتحاد شوروی موفق شده است تا پنجمند عدد از این اقمار را روانه فضا سازد .

۶- حمل :

اتحاد شوروی دو قمر بدون انسان را موسوم به کوز موس ۴۸۰-۴۸۱- به دور زمین پرتاب نمود .

اول- نوو :

اتحاد شوروی يك قمر مصنوعی دیگر موسوم به کوز موس ۴۸۷- را بفضا پرتاب کرد که حامل وسا یل علمی برای ادامه تحقیقات فضای خارجی میباشد هر ۹۲ر۳ دقیقه بدور زمین میگردد ، فاصله اعظمی آن از زمین ۵۳۱ کیلو متر و فاصله اصغری آن ۲۷۸ کیلو متر و زاویه انحنای آن ۷۱ درجه میباشد .

زمین شناس دلچسپ و حیرت انگیز است بعداً شیمت دانشمند تحصیل یافته پوهنتون هار ورد و سرنان به کار های طبق پروگرام از قبیل شروع نمودند: «آشنائی با زمین مهتاب عکاسی از اطراف منطقه پایین شده جدا ساختن

مهتاب پیمما از سفینه اصلی موتر ماه پیمما طوری تنظیم شده بود که در عقب آن يك فرستنده تلویزیونی تعبیه گردیده بود تا اولین عکس های تلویزیونی را به زمین بفرستد. همچنان سرنان دلایلی داشت که گنس شود. در حالیکه جکش زمین شناسی در کمرش تکان می خورد ناگهان به موتر ماهنورد که ۱۳۰۰۰۰۰۰ ر۱۳ دالر ارزش دارد تصادم نموده و یکی از آیینته های محافظ فیبری عقبی را که از ورود خاک مهتاب بروی شبکه چرخهای موتر جلوگیری مینمود درهم شکست. سرنان تلاش نمود تا دریچه مذکور را با چسب مخصوص بسته نماید ولی بخاطر خاک نرم و لیزنده مهتاب تیب مذکور نمی چسبید و قایق پرارزش بخاطر بستن دریچه ضایع می شد همان بود که از زمین برای شان دستور داده شد تا بکار مهم تر دیگر یعنی برپاداشتن دستگاه تجارب مهتاب آغاز نمایند برپا ساختن دستگاه مذکور نیز مشکلاتی بهمراه داشت سرنان بارکار سخت و خسته کن کوشش نمود تا سوراخ های برای برپاداشتن دستگاه مذکور ایجاد نماید در همین زمان آله نشان دهنده ضربات قلب نشان می داد که ضربه های نبض سرنان به یکصد و پنجاه ضربه فی دقیقه بالا رفت. دکتران ناساً متوجه این امر شده به اودستور استراحت دادند. شیمت نیز به کمک سرنان شتافت ولی وی نیز با کار سخت و مشکل بزودی خسته شد. بالاخره دستگاه تجارب برپا شد ولی بعدها دانسته شد که يك نقص اساسی بوجود آمده و آن فراموشی آله سنجنش سطح یابی است. این فراموشی برای دانشمندان يك ناامیدی بزرگ همراه داشت زیرا دانشمندان امید داشتند تا بوسیله آله مذکور کوچکترین موج تغییر سطح مهتاب را ثبت نمایند مطلبی که انشتین آنرا يك اصل میدانست .

در اوایل این اشتباه درک نگردید که چندی بعد یعنی در حدود چهل دقیقه پس انتر مرکز کنترول زمین به موجودیت چنین اشتباه پی برد

د افغانستان کالني

از طرف ديگر تابحال با لوناى ۱۹- اضافه
از هزار صفحه مخابراتى برقرار گورديه
است .

۱۲ حوت :

يك قمر مصنوعى بنام كوزموس ۵۵۰-
ازطرف اتحاد شوروى بفضا پرتاب شيد .
فاصله اعظمى اين كوزموس از سطح زمين
۲۴۵ كيلو متر واصغرى آن ۲۱۷ كيلو متر
است ، زاويه انحراف اين قمر بامدار ۶۵ر۴
درجه ميباشد .

۱۷ حوت :

يك قمر مصنوعى بنام كوزموس ۵۵۱-از
طرف اتحاد شوروى پرتاب گرديد . فاصله
اعظمى آن از سطح زمين ۳۱۶ كيلو متر و
فاصله اصغرى آن دوصدو ده كيلو متر وزمان
گردش ابتدائى به دور زمين ۸۹ر۵ دقيقه و زاويه
تمايل آن ۶۵ درجه است .

۲۷- اسد :

بسلسله پرتاب اقمارمصنوعى نوع كوزموس
اتحاد شوروى كو ز موس ۵۱۵ رابه فضا
پرتاب كرد ، فاصله اعظمى اين قمر مصنوعى
از سطح زمين سهصد كيلو متر و فاصله
اصغرى آن دوصدو پنج كيلو متر بوده است .
۲۵- سنبله :

اتحاد شوروى ۵۱۸ قمر مصنوعى آنكشور
از سلسله كوزموس را شب ۲۵ سنبله بفضا
پرتاب كرد .

۱۲- ميزان :

دستگاه اتو ماتيك اتحاد شوروى مو سوم
به لوناى ۱۹ كه در چريان سال ۱۹۷۱ به فضا
پرتاب گرديه بود از يك سال باينطرف در
نزديكى فضاي مهتاب به تحقيقات خود دوام
داده . در خلال اين مدت لوناى ۱۹ تقريباً
۴۰۰۰- مرتبه بدور مهتاب گردش نموده است

وقایع مهم جهان

بنابراین در میحت مسایل بین‌المللی نظری با اهمیت آن از نگاه جهانیان و نفع آنها بررسی میگردد :

مصالحه در ویتنام :

جنگهای ویتنام در جریان این سال خصوصیت خاص داشت ، باینصورت که در ابتدای سال جنگهای شدید در سراسر ویتنام آغاز یافت اما پایان این انجام جنگهای طولانی را نشانی کرد ، در روز های اول این سال آرامش نسبی قبلی در ویتنام در هم شکست .

بروز هفت حمل از آغاز جنگهای شدید در ویتنام خیر داده شد ، چار روز بعد آن اطلاع داده شد که ویتنام شمالی چهل هزار عسکر خود را از منطقه شمال منطقه بیطرف بطرف جنوب سوق داده است و با آغاز تصادمات شدید بین قوای ویتنام شمالی و ویتکانگها از یکطرف و قوای ویتنام جنوبی که امریکا ازان حمایت میکرد ، از جانب دیگر در خلال چار روز اول جنگ در مناطق شمالی و مرکزی ویتنام جنوبی هزاران نفر از هر دو جانب بقتل رسید ، چون ایالات متحده امریکا مذاکرات چار ساله پاریس را برای رسیدن بتوافقی بی نتیجه یافته و از جانب دیگر هجوم قوای ویتنام شمالی سقوط حکومت سیگون را حتمی ساخته است . لذا بتاریخ ۱۸ حمل ایالات متحده امریکا جنگ محدود و وسیع هوایی راعلیه ویتنام شمالی اعلام نمود و واشنگتن با آغاز حملات هوایی خویش بر قلمرو ویتنام شمالی ضمتا گفت که تا وقتی هانوی بمذاکرات واقعی و مشر برای حل مشکل ویتنام در پاریس حاضر نشود و از حمله بر جنوب دست نگیرد ، بمباری طیارات امریکایی بر مواضع ویتنام شمالی ادامه خواهد داشت. جنگ های ویتنام در ماه حمل روز بروز توسعه و شدت اختیار نمود ، تا آنجا که بتاریخ ۲۰ حمل جنگ های تن بتن در اطراف سیگون بین قوای ویتنام جنوبی و عساکر ویتنام شمالی و ویتکانگها آغاز یافت .

در سال ۱۳۵۱ جنگهای بیست ساله ویتنام که بحیث بزرگترین مانعی در راه صلح و سلم و گیتی قرار داشت خوشبختانه راه حل یافت. قدرتهای بزرگ بیشتر با هم نزدیک آمدند و سازش و تفاهم را بر مقابله و جبهه گیری ترجیح دادند ، اروپای نارام و متشنج که بنامهای اروپای شرقی و غربی تا دیروز دیوار جدایی و اختلاف را مستحکمتر و بلند تر میساختند ، به تفاهم و آشتی گرا شدند و روش مصالحه و دیتانت سد های موجود بین دو جانب را از میان برداشت . در جنوب شرق آسیا و شرق دور اوضاع بکلی فرق کرد . باینصورت که ، پایان جنگ ویتنام احساس جبهه گیری کاهش یافت و تمایل به نزدیکی و بیطرفی بیشتر شد . قاره افریقا به صحنه مبارزه برای نزدیکی بین ملل آنقاره مبدل گشت . مبارزه برای آزادی ملل اسیر آن قوت گرفت و سعی برای نجات از سیاست تبعیض نژادی که سفید پوستان اقلیت از حوزه جنوب آنقاره برآه انداخته اند تقویت یافت ، رویبهرفته در مسیر عمومی ملل قاره افریقا بایبطرفها پیوستند .

اما در خلال این همه جریانات امید بخش دو موضوعی که لاینحل مانده راهی برای حل آنها پیدا نشد ، مشکل شرق میانه و بحران شرق میانه بود که مشکل شرق میانه با عدم همکاری یک جانب معضله یعنی اسرائیل این بحران بجایش ماند و همه مساعی حلقه های بین المللی و کشور های عربی در حصه آن بی نتیجه ماند .

لیکن دوام این بحران کشور های عربی سعی شانرا برای اتحاد مزید بین جهان عرب و جلب همدردی و همکار ری کشور های طرفدار شان درین معضله دوام دادند و موفقیت های هم درین راه نصیب شان شد. سال ۱۳۵۱ را میتوان سال صلح نامید، سالی که بشریت توانست تا اندازه زیاد خود را از مشکلات و مصایب برهاند و بمصالحه و سازش بگراید .

د افغانستان کالشی

میرسد . و نزد واشنگتن تهیه سلاح از راه خشکه که از طول سرحدات جمهوریت مردم چین برای ویتنام شمالی میرسید از نگاه اهمیت بدرجه دوم قرار میگرفت . اما مسکو در همان موقع اعلام داشت که بحمايت و کمک خود به هانوی ادامه میدهد و بهر صورت سلاح آن برای هانوی خواهد رسید .

شاید راه سومی برای شوروی از طریق فضا بوده باشد ، زیرا علائق بین پیکنگ و مسکو طوری بود که امکان ارسال سلاح از طریق چین به ویتنام شمالی کمتر متصور بود .

درست با تقب گذاری آبهای ساحل ویتنام شمالی از طرف ایالات متحده امریکا خوف عظیمی در جهان صلحدوست پیدا شد ، زیرا جهانیان خوف داشتند که محاصره بحری ویتنام شمالی نفی محاصره بحری کیوبا را دارد که با محاصره آبی ویتنام شمالی ، زعامت مسکوازی اعتدال کار گرفت و با وعده ادامه همکاری بهائوی در رفع محاصره و جمع آوری نقبها از آبهای ساحل ویتنام شمالی از پا فشاری جدی که اوضاع ویتنام را روبه بحران شدید تربرد خود داری کرد .

درست با محاصره بحری ویتنام شمالی بمباری طیارات امریکایی هم در سراسر قلمرو ویتنام شمالی تو سمه یافت چنانچه ویتنام شمالی هم با ابراز این موضوع که مهمات کافی و مواد سوخت مورد ضرورت را برای مدت شش عملیات خود ذخیره دارد عملیات خود را در ویتنام جنوبی توسعه داد و با ما موریت های وسیع طیارات امریکایی از خود مقاومت نشان داد .

در محاصره خو نین انلوك در ۲۳ جوزا پنج هزار عسکر ویتنام جنوبی یا هلاک و یا مفقودالائی شدند و از ۲۵-الی ۳۰ هزار عسکر ویتنام شمالی و ویتکانگها در خلال این تصادمات بقتل رسیده یا مجروح شدند وهم عدۀ زیاد شان اسیر گردید .

درست در موقعیکه جنگهای ویتنام در شمال و جنوب باوج خود رسیده بود بود گورنی صدر هیات رئیسه اتحاد شوروی بهائوی سفر کرد و در پایان مذاکراتش با رهبران ویتنام شمالی روز ۳۰ جوزا مسکو و هانوی هر دو

قوای ویتنام شمالی و ویتکانگها سیگون را در محاصره گرفتند و بجهار میل آن رسیدند . در مقابل امریکا ساحه بمباری طیارات خود را توسعه و شدت بخشید ، طیارات امریکایی ب ما موریت های خود پرشور هانوی و بندر مشهور هایفونگ ویتنام شمالی شروع کردند . امریکا اقدامات خود را به ما موریت هوایی محدود نمانده برای اینکه ساحه فعالیت و پیشروی را بروی هانوی تنگتر سازد بتاریخ ۳۰ حمل تصمیم گرفت در خلال سه هفته تعداد بیشتر کشتی های جنگی را به آبهای ساحلی ویتنام سوق داده و اوضاع ویتنام شمالی را از ساحل تحت فشار گیرد .

ویتنام شمالی هم نخواست این اقدامات ایالات متحده امریکا بی جواب بماند لذا از یکطرف قوای آن به پیشروی در منطقه شمالی و حوزه مرکزی ویتنام جنوبی ادامه دادند و از جانب دیگر برای بار اول طیارات جنگی مک آن بحمله بر کشتی های نمبر هفت امریکا در خلیج تونکین حمله کس کردند و دو کشتی امریکایی را بتاریخ ۳۰ حمل خساره مند ساختند درین موقع بود که امریکا خود را با خطر دیگری در جنگ های ویتنام مواجه دید و آن در ویرو شدن با حملات هوایی هانوی بود که تشویش واشنگتن را در توسعه جنگ های هندچین و نیرو مندی هانوی بیشتر ساخت .

لذا امریکا برای اینکه قدم مؤثر تری در برابر ویتنام شمالی برداشته بتواند دست باقدام دیگری زده آن محاصره بحری ویتنام شمالی بود ، واشنگتن روز ۲۰ گور به اتحاد شوروی و موسسه جهانی ملل متحد از تصمیم خویش در زمینه اطلاع داده به نقب گذاری آبهای ساحلی ویتنام شمالی ، بنادر و معابر آبی آن شروع نمود .

برای ایالات متحده امریکا روشن بود که سلاح اتحاد شوروی و سایر کشور های اروپایی شرقی از طریق بحر به بنادر ویتنام شمالی میرسند و بعد ازان این سلاح از طریق خط هوچی مین که از میان جنگل های انبوه لاوس بویتنام جنوبی و کمبودیا امتداد یافته برای قوای ویتنام شمالی در جنوب لاؤس و کمبودیا

درست پیش رفته بتواند واشنگتن توقف بمباری ویتنام شمالی را هدایت داده بود .

جوانب ذیدخل مشکل ویتنام و سایر حلقه های علاقمند بین‌المللی در روز های اول ماه عقرب هر ساعت انتظار حصول توافق بین واشنگتن و هانوی را داشتند .

سیگون باین عقیده بود که وقتی قوای امریکایی از ویتنام شمالی خارج شوند آنگاه قوای ویتنام شمالی و ویتکانگها چسبان را بخواسته خود خواهند آورد و آنچه در ویتنام از راه جنگ نصیب شان نشده بود باساس موافقه به اور بند نصیب شان می‌شود . سیگون جداً باین موافقه انتقاد کرد .

۲۰ قوس کیسنجر باسوزه های تازه از واشنگتن بر گشت و بالیدکتو مذاکرات جدی انجام داد .

واشنگتن شب ۲۸ قوس اعلام داشت که مذاکرات پاریس ناکام شده و ریچارد نکسن بمباری مجدد ویتنام شمالی را هدایت داده است .

این وضع دوام کرد ، هر دو جانب بدور میز مذاکره و میدان جنگ سعی میکردند تا پیروزی نصیب شان شود تاآنکه جنگهای ویتنام هرچار جانب را خسته ساخته وانظار در حصه رسیدن بتوافق مردم جهان را ، تاآنکه کیسنجر ولیدکتو دوچهره برآزنده ختم جنگ های ویتنام در مذاکرات پاریس روز چار دلو بتوافق رسیدند و حکومت امریکا و ویتنام شمالی صبح روز پنج‌دلو از واشنگتن وهانوی اعلام کردند که موافقه بین هیات های شان حاصل و نشانی شده و به تعقیب آن‌وزرای خارجه هرچانب معضله ویتنام شمالی ، حکومت موقتی ویتکانگها ، ویتنام جنوبی و ایالات متحده امریکا آنرا در پاریس امضاء کردند .

در مقدمه این موافقتنامه آوربند که در (۹) فصل و ۲۳ ماده ترتیب گردید چنین تذکر رفته است :

« بخاطر اعاده صلح در ویتنام و پایان‌دادن بجنگ ، باساس حقوق مسلم مردمان ویتنام و حق تعیین سر نوشت ویتنام جنوبی و کمک در راه صلح دوامدار در آسیا و جهان، جوانب شامل کنفرانس پاریس بسواد آتی موافقه

آغاز مجدد مذاکرات صلح پاریس را از واشنگتن نمودند .

درین موقع طیارات امریکایی اکثریت اهداف شانرا در ویتنام شمالی تخریب کرده بودند . باین همه شدت جنگ ریچارد نکسن رئیس جمهور ایالات متحده امریکا بتاریخ هشت سرطان اعلام نمود که باساس تصمیم قبلی ده هزار عسکر دیگر خودرا از ویتنام جنوبی خارج می سازد .

بعد از چار ماه جنگ و تصادمات خیلی سنگین در هر دو قسمت ویتنام بالاخره روز ۹ سرطان واشنگتن و هانوی موافقه کردند مذاکرات صلح پاریس را که در اسر شدت جنگ دو ماه پیش معطل شده بود دوباره در ۲۲ سرطان شروع نماید .

درین موقع موضوع دیگری در تمام حلقه‌های علاقمند تشویش‌را بمیان آورده بود و آن بمباری طیارات امریکایی برسد های آبگردان ویتنام شمالی بود .

موضوع در ملل متحد نیز نگرانی هایی را بمیان آورد .

در همین موقع يك سلسله مساعی هم برای آغاز مذاکرات بین هانوی و واشنگتن در پاریس آغاز یافت وهم کیسنجر مشاور امور امنیت ملی رئیس جمهور نکسن سفر هایی به سیگون وتوکیو انجام داد تا راه برای حل مسأله ویتنام بیابد .

در عین حال مطبوعات فرانسه روز ۱۹ میزان خیر داد که امریکا و هانوی در مورد برقراری متارکه در هندو چین موافقه کرده اند . بان وان دونگ صدراعظم ویتنام شمالی هم در همین روز اعلام داشت که بمجرد حصول توافق در مورد اوربند در ویتنام اسیران جنگی امریکا را رها خواهد ساخت .

تاآنکه روز ۶ عقرب واشنگتن اعلام داشت که امید وار است جنگ ویتنام پایان یابد و حلقه‌های دیگر از مساعی جدی مسکوبرای حل این موضوع و توجه اتحاد شوروی برای حصول توافق بین واشنگتن و هانوی اطلاع دادند . اما برای اینکه مذاکرات مخفی صلح پاریس

د افغانستان کالنی

نموده ودر راه تطبیق آن از هیچگونه سعی و تلاش دریغ نخواهند کرد .
در فصل هفتم - ماده بیستم بند (ج) در مورد حقوق مردم کمبودیا ولووس چنین درج شده است :

« مسایل داخلی کمبودیا و لاووس توسط مردمان خود این کشورها بدون مداخله بیگانه حل خواهد شد . »

ایالات متحده امریکا از حصول این موافقتنامه خوش شده که در خلال شصت روز بعد از انفاذ اور بند تمام قوای آن از ویتنام جنوبی خارج شده در خلال نود روز تمام اسیران آن از طرف هانوی و ویتکانگها رها میگردد ، و باینصورت بعد از یازده سال پای امریکا از یک جنگ دوامدار و خسته کن رها می گردد .

امریکا درین جنگ خونین ۱۳ ساله یعنی از اول جنوری ۱۹۶۱ تا ۵ جنوری ۱۹۷۳ ۴۵۹۲۸ نفر کشته و ۱۰۲۸۱ نفر زخمی و ۱۳۶ هزار میلیون دالر خساره مالی را متحمل شد در حالیکه در جنگ اول هندوچین فرانسه ۴۴۸۵۰ نفر تلفات داده ، ۶۱۸۴۰ نفر آن مفقودالتر و ۶۳۸۶ نفر بعد از جراحت هلاک شدند .

باینصورت موافقتنامه صلح ویتنام امدهواری حل مشکل ویتنام را بمیان آورد همانطوریکه آغاز جنگهای هندوچین شروع بحران این حوزه بود ، متارکه آن نتوانست اساس قوی متارکه اور بند در سراسر حوزه هند چین گردد .

درین جنگ ، ویتنام جنوبی ۱۸۰۶۷۶ نفر قربانی داده و ۴۱۶۱۶۷ نفر دیگر آن زخمی شدند ، قریباً بیانیان افراد ملکی آن به ۴۲۵ هزار نفر بالغ شد ، مجروحان آن به دوملیون نفر رسید واز متحدین این کشور ۵۲۲۱ نفر تلفات دادند .

درعین حال هما نظوریکه رژیم سیگون در مورد شك و تردید داشت از همان آغاز متارکه باتخلف از مقررات آن توأم بود و هر دو جانب طرف دیگر را مسؤول این تخلفات وانمود میکردند .

تلفات ویتنام شمالی و جناح ویتکانگها به ۹۳۰ هزار نفر کشته و ۷۰ هزار ملکی آن توسط بمباردمان هلاک شدند .
در ویتنام جنوبی ۱۱۰۰۰۰۰ نفر در اثر این جنگهای بیخانیان و آواره شدند و تعداد آوارگان در سراسر هندچین از ۱۹۶۱ تا ۱۹۷۲ بر ۱۱۰۰۰۰۰۰ میلیون نفر بالغ شد .

سلسله تخلفات و بی خورد ها دوام کرد تا هنری کیسنجر مشاور امور امنیت ملی رئیس جمهور نکسن روز ۲۲ دلو به هانوی رفت و با رهبران ویتنام شمالی در مورد کمک های امریکا در اعزام مجدد ویتنام شمالی و همکاری در راه تطبیق مواد اور بند مذاکره کرد . و کنفرانس بین المللی ویتنام هم بتاريخ ۷ صوت در پاریس دایر شد تا همکاری جوانب زیدخل و قدرتهای علا قمند و با نفوذ در مورد اور بند ویتنام حمایت شود . درین کنفرانس برعلاوه کورت والد هابم سرمنشی ملل متحد وزرای خارجه چار جانب زیدخل ویتنام یعنی ویتنام شمالی ، جناح ویتکانگها ، ویتنام جنوبی و ایالت متحده امریکا ، چار کشور عضو کمیسیون نظارت بین المللی یعنی کانادا ، پولنده ، مجارستان و اندونیزیا و وزرای خارجه قدرتهای

اندازه بمباری های این جنگ خانمانسوز در طول ۱۳ سال به ۷۵۰ میلیون تن رسید در حالیکه در تمام جنگ عمومی دوم ۳ میلیون تن بسم فرو ریخته شد ، همچنان در جنگ هند چین ۷۵۰ میلیون لیتر مواد ضد گیاه ریخته شد در پایان جنگ ویتنام امریکا ۵۷۲ اسیر نظامی در هند چین داشت که از جمله ۴۳۸ نفر آن در ویتنام شمالی ، ۱۸ نفر آن نزد ویتکانگها و ۶ نفر آن نزد لاوس بود ، علاوه بر آن ۱۲۳۶ امریکایی مفقودالتر بود .

در عین حال این موافقتنامه مقررات مربوط به نظارت از اور بند و کمیسیون نظامی کنترل را تنظیم نموده بود که با اساس آن باید جنگهای ویتنام پایان می یافت .

بآنجا قدرت بزرگ گفت در جمله چار قدرت بزرگ سابق که در پهلوی شوروی و امریکا بریتانیا و فرانسه هم محسوب می شدند، اکنون با آنکه بریتانیا و فرانسه هر دو دارای سلاح اتمی میباشند اما در جریانات عمومی جهان سهم آنها باندازه نیست که بآنها هم اکنون قدرتهای بزرگ خطاب کرد، بنابراین اکنون ما پنج قدرت بزرگ در جهان داریم، ایالات متحده امریکا، اتحاد شوروی، جمهوری مردم چین، جمهوری اتحادی المان و جاپان که روی از هر سه ناحیه نظامی، سیاسی و اقتصادی قدرتهای بزرگانه، جمهوری مردم چین بدرجه اول بحیث يك قدرت نهایی و بدرجه دوم بحیث يك قدرت نظامی، از قدرتهای بزرگ بشمار میرود و جمهوری اتحادی المان و جاپان دو قدرت بزرگ اقتصادی اند که هرگونه همکاری و یا تصمیم آنها در ساحات اقتصادی و پولی بر تمام مسایل اقتصادی جهان اثر فوری و مستقیم وارد میکند.

در قدم اول بهبود علایق بین واشنگتن و مسکو با اهمیت و اثرات عمده آن در جریانات بین المللی مورد نظر خاص میباشد و سه ماه بعد از سفر پیکنگ و مذاکره با رهبران جمهوری مردم چین ریچارد نکسن رئیس جمهور ایالات متحده امریکا بتاریخ اول جولای برای يك سفر رسمی وارد مسکو شد و درست فسردهای آن ضمن اشاره به سهمگیری قدرتهای بزرگ در استقرار اوضاع بین المللی گفت که از قدرتهای بزرگ باید برای حفظ صلح استفاده شود.

روز شش جولای در نتیجه تماسهای قبلی و فراهم آوری مقدمات از طرف مقامات دو کشور ریچارد نکسن و لیونید برژنف موافقتنامه مربوط به تحدید سیستم مرمی های دفاعی و تهاجمی را در مسکو امضاء کردند و بتاریخ ۸ جولای مذاکرات تاریخی رهبران دو قدرت بزرگ پایان یافت، دو جانب در اعلامیه مشترک پرنسیپهای زیست باهمی مسالمت آمیز را تائید کرده مساعی دو کشور را برای جلو گیری از جنگ ذروی وعده دادند.

اما از نگاه علایق ذات البینی این سفر رئیس جمهور نکسن در روابط دو قدرت بزرگ که

بزرگ اتحاد شوروی، جمهوری مردم چین بریتانیا و فرانسه سهم گرفتند.

این کنفرانس از ۷ تا ۱۱ حوت دوام کرد و در آخر سند مربوط به (موافقت در زمینه پایان جنگ و استقرار صلح دروینتام) را امضاء کردند.

نزدیکی قدرتهای بزرگ:

با انکشافات اخیر جهانی و چگونگی سهم گیری کشور های مختلف در مسایل بین المللی اکنون صرف کشور های بنام قدرتهای بزرگ یاد نمی شوند، که در ساحه نظامی و تولید داشتن سلاح قوی باشند بلکه از نگاه نفوذ سیاسی و توانایی اقتصادی هم بکشور های دارای خصوصیات قدرتهای بزرگ خطاب می شود.

باساس این نظر نوین ایالات متحده امریکا و اتحاد شوروی هم از نگاه نظامی و هم از نگاه سیاست و اقتصاد در جهان بدو قدرت بزرگ شهرت دارند، جمهوری اتحادی المان و جاپان در خلال سه سال اخیر بحیث بزرگترین قدرت اقتصادی جهان عرض وجود کردند و امروز پول و تخنیک های تمام بازار ها و مارکیت های جهان را زیر تاثیر گرفته است.

جمهوریت مردم چین از ناحیه نفوذ سیاسی می تواند يك قدرت بزرگ تلقی شود، قدرت نظامی آن نیز بحیث يك کشور پرنفوس جهان از نظرها دور نیست و شرق و غرب روی آن در جریانات بین المللی حساب می کنند، چین خصوصاً در خلال جنگهای ویتنام در پهلوی هانوی ایستاد و در جریانات بین المللی این روش را تعقیب میکند که معلوم میشود میخواهد جهانیان بدانند سیاست پیکنگ مستقل از روش واشنگتن و مسکو است و حتی چین امروز بسیار علاقمند آنست که بحیث قدرت سوم در همه جا پنداشته شود، خصوصاً که اکنون نیروی ذروی هم دارد.

با این توضیح میتوان گفت امروز مادر جهان نه تنها قدرتهای بزرگ نظامی داریم بلکه قدرت های اقتصادی و سیاسی بزرگ نیز هست که نقش هر کدام شان در مسایل بین المللی اثر خاص دارد و خواهی نخواهی باید

د افغانستان کالني

طولاني رهبران دوکشور علايق نژد دوکشور بعداز ۲۲ سال بهبود يافت .

چين يکانه حکومت قانوني نژد توکيو ازطرف حکومت جديد جاپان قبول گرديده و باينصورت علايق جاپان و تايوان قطع گرديده و پيمان ۱۹۵۲ جاپان و تايوان از ميان رفت، اعلاميه مشترک (۹) فقري بين صد راعظمان دوکشور بتاريخ ۸ ميزان نشرشد و چين از غرامات چنگ که در اثر حملات جاپان در خلال چنگ دوم متحمل شده بود منصرف گرديده، باينصورت انکشاف تازه ديگري در شرق دور رونما شد و توکيو و پيکنگ هم از دوري به نزديکي گرايدند و علايق شانرا روی واقعتي های موجود وقت تنظيم کردند .

انگلستان نیز در جريان اين سال علايق خود را باجمهوريت مردم چين بهبود بخشيدو دگلسميوم وزير خارجه بتاريخ ۸عقرب ۱۳۵۱ وارد پيکنگ شده در خلال باز ديد خود از آن کشور ومذاکره بارجال چين موانعي راکه در راه انکشاف علايق دوکشور موجود بود از ميان برداشت .

جمهوريت اتحادي آلمان نیز اين مسير را تعقيب کرد و روز ۱۸ ميزان واتر شيل به پيکنگ مواصلت کرده در نتيجه مذاکره با مقامات جمهوريت مردم چين علايق دوکشور رازوي همکاري و توسعه علايق بنانهاد ، وي يک روز پيش از موا صلت به پيکنگ در هانولولو گفت که بن با پيکنگ و آلمان شرقي روابط سياسي برقرار ميکند . روز ۱۹میزان وزراي خارجه دوکشور استناد مربوط به برقراري علايق سياسي رابين دوکشور امضاء کردند .

ايالات متحده امريکا هم سلسله تماسهای خود را با جمهوريت مردم چين حفظ کرد ، رفت وآمدها بين دوکشور آغاز شد ، بتاريخ ۳۰ حمل هيات ۲۸ نفری تينس بازان چين را رئيس جمهور نکسن در موقع باز ديد شان از امريکا پذيرفت و روز ۳۱ جوزا هنري کسينجر مشاور امور امنيت ملي وئيس جمهور نکسن وارد پيکنگ شده مذاکرات طولاني در باره همکاري های دوکشور بسا رجال چين انجام داد .

بعد از چنگ عمومي دوم خصوصاً روز يروز ازهم دور شده ميرفتند و تشکيل پيمانهای ناتو ووارسا دراروپا ، تشکيل پيمانهای که درساير حوزه های ديگر خصوصاً عقد پيمان های نظامي و ايجاد پايداههای نظامي آنها را دور می ساخت ، سهم و اثر خاصی داشت . اين سفر همه بدبيني های عميق را از ميان دو قدرت بر داشت و برای بار اول مساعی هر دو جانب را براستی از مقابله بمفاهمه و همکاري معطوف ساخت .

همان بود که قدرت های بزرگ در قدم اول کوشيدند از مسايل ساده بين خود شروع کنند و راه طولاني را برای دور ساختن موانع عمده ازراه آزاي بشريت دور سازند .

به تعقيب پايدان چنگهای ويتنام و نزديکي مزيد بين قدرت های بزرگ در سياست جاپان بحيت يک قدرت بزرگ اقتصادي در شرق دور نیز تما يلات جديدي ديدده شد ، باينصورت که زعامت اين کشور يادر نظر گرفتن ذهنيت عامه در جاپان سعی کرد علايق خود را با قدرت های بزرگ در خلال انکشافات تازه طوري تنظيم نمايد که از يکطرف علايق جاپان با ايالات متحده امريکا بهمان شکل سابق دوستانه باقی بماند و از جانب ديگر علايق توکيو با پيکنگ و مسکو باساساسی پيريزي گردد که بيش از اين جاپان نتواند از چين وشوروي دور بماند خصوصاً که هر دو از همسايگان آن ميباشند .

بنابراين اين تمايلات جديد سبب شود تا حکومت ايساکو ساتو صدراعظم جاپان بتاريخ ۲۰ جوزا استعفا بدهد . و کاکيو تناکا بحيت صدراعظم جديد ، باپاليسي و تماميت جديد ۲۷ سرطان برای يک باز ديد رسمي به جمهوريت مردم چين دعوت شد ، او هيرا وزير خارجه جاپان قبل از تناکا به پيکنگ رفت وزمينه را برای بسط علايق و رفع سوء تفاهم بين دوکشور فراهم نمود .

همان بود که کاکيو تناکا روز ۳ ميزان برای يک سفر رسمي شش روزه وارد پيکنگ شد و در نتيجه اين مسافرت و مذاکرات

تفاهم مزید در اروپا :

آلمان شرقی در جوار آلمان غربی زمینه آنرا فراهم ساخت تا اروپای شرقی و غربی در همکاریها با بروی هم بکشاید و در فکر همکاری بایکدیگر شوند .

زیرا کشور های عضو وارسا که در چلو آن اتحاد شوروی قرار دارد فشار می آوردند تا واقعیت های بعد از جنگ از طرف بن برسمیت شناخته شود ، بن این واقعیت هارا برسمیت شناخت و باین صورت ابر های تیره جنگ سرد در خلال ۱۳۵۱ یکسره فضای اروپا را گذاشت و کشور های اروپای شرقی ارتباط قوای شهر برلین غربی را با آلمان غربی برسمیت شناختند قبول این واقعیت هامسب شد تا دامنه اختلافات در قاره افریقا چیده شود و هر دو جانب متوجه مشکل دیگری که عبادت از سعی در راه تشکیل کنفرانس امنیت اروپایی و تقلیل متوازن قوا میباشد گردند.

باساس همین روحیه روز اول قوس هیات های ۴۰ کشور اروپایی ، ایالات متحده امریکا و کانادا کنفرانس مقدماتی امنیت اروپا را در هلستنگی آغاز کردند و مذاکره در مورد تقلیل متوازن قوانین شروع شد . بشکلی که در همان آغاز در مورد رسیدن بتوافق در حصه تقلیل متوازن قوا میان این بود که جانب اتحاد شوروی بر تقلیل قوا فشار می آورد و ادعا داشت که هر دو طرف يك تعداد معین قوا را

در اروپای مرکزی تقلیل بخشند اما ایالات متحده امریکا که در جلو کشور های غربی قرار دارد این گونه توافق را به نفع خود نیافته پیشنهاد نمود که باید قوا بصورت متوازن از هر دو جانب تقلیل یابد باینصورت که چون اتحاد شوروی تعداد بیشتر قوا در کشور های اروپای شرقی واقع اروپای مرکزی دارد لذا باید باملاحظه احصائیه واقعی قوای دو پیمان

هر دو جانب قوای شانرا بشکلی تقلیل بخشند که باساس آن هر دو طرف يك اندازه قوا در اروپای مرکزی داشته باشد ، این موضوع بحیث يك جدل واقعی تا اخیر این سال بین دو جانب پیش رفت اما کدام موافقه حاصل نشد آنچه از جریان جلسات مستقل کنفرانس کشور های اروپایی ، امریکا و کانادا بدست آمد این بود که تعداد قوای موجود در اروپا مورد بررسی عمیق قوا گرفت و از موازنه قوا ،

جریا نات اروپا را بعد از جنگ جهانی دوم بیشتر دو موضوع تیره نگه میداشت ، وجود فضای تشنج در اروپای مرکزی نسبت عدم سازگاری علائق بین جمهوری اتحادی آلمان و کشور های اروپای شرقی خصوصاً آلمان شرقی و تشکل دو پیمان بزرگ نظامی وارسا و ناتو و تمرکز قوای دو جانب در اروپای مرکزی نسبت حاد بودن جریانات در اثر انقسام آلمان و موقف خاص برلین غربی ، این وضع دوام کرد تا آنکه با میان آمدن ویلی برانت بحیث صدراعظم در جمهوری اتحادی آلمان بتاريخ ۲۱-کتوبر ۱۹۶۹ در راه ایجاد فضای تفاهم و دیتانت در اروپا مساعی بشدت دنبال شد و علائق بن بامسکو و وارسا و متعاقب آن پراگ روبه بهبود رفت .

جمهوریت اتحادی آلمان و اتحاد شوروی روز ۳۰ حمل به توسعه همکاری های شان در ساحات تجارت ، ساینس و تکنالوژی موافقه کردند و متعاقب آن بتاريخ ۲۸ نوری مجلس نمایندگان جمهوری اتحادی آلمان معاهدات مربوط به عادی شدن علائق بن را با مسکو و وارسا تصویب کرد و سرمنشی ملل متحد و کشور های عضو پیمان ناتو تصویب این معاهدات را که منتج بعادی شدن اوضاع در اروپا میگردد استقبال کردند .

در عین حال موافقتنامه چار قدرت ، ایالات متحده امریکا ، اتحاد شوروی ، فرانسه و بریتانیا در مورد برلین و مسایل مربوط به رفت و آمد به آن شهر روز ۱۳ جوزا از طرف وزرای خارجه چار جانب امضاء شد ، ضمناً اسناد مربوط بعادی شدن علائق بین بن و مسکو و وارسا مبادله گردید و باینصورت سس از نیمه شب همان روز این معاهده نافذ گردید و تصدیقات در رفت و آمد به برلین غربی فراهم شد . ویلی برانت با پیروزی در انتخابات پارلمان آن کشور بتاريخ ۲۹ عرق توانایی بیشتر یافت تا سیاست خویش را در راه دیتانت در اروپا دنبال کند و علائق کشورش را با اتحاد شوروی و سایر کشور های اروپای شرقی وهم آلمان شرقی بیشتر بهبود بخشد .

بارسیدن بتوافق در اروپای شرقی خصوصاً قبول واقعیت های بعد از جنگ در اروپا وجود

د افغانستان کالنی

یک سیاست عدم ارتباط را با قدرت های بزرگ درپیش گیرند - لذا فلپاین ، مالیزیا ، تایلند سنگاپور و اندو نیز یا بحیث جامعه جنوب شرق آسیا تشکیل انجمن را باشتراک ویتنام شمالی و جنوبی وهم لاس و کمبودیا در آن حوزه پیشنهاد کردند و خواستند باین وسیله دست نفوذ قدرت های بزرگ ازین حوزه کوتاه شود اما تاخیر سال وقت گرفت که موافقتنامه صلح ویتنام امضاء شد و با وجود برقراری اوربند مشکل لاوس و کمبودیا بجایش باقی ماند ، لذا بای علائقی هانوی این تمایل انکشاف کرده نتوانست . اما روحیه بیطرفی در جنوب شرق آسیا بحیث یک ضرورت اساسی ملل این حوزه روز بروز تقویه یافت و بسیار امکان دارد این مفکوره اگر درین سال عملی شده نتوانست در سالهای آینده تطبیق شود .

اما بصورت عموم اوضاع حوزه بحرالکاهل انکشاف کرد ، بامیان آمدن حکومت نوین درجاپان ، استرالیا و زیلانده جدید تمایل به نزدیکی باچین بیشتر شد و هرکدام درپی برقراری علائق سیاسی باپیکنگ برآمدند و این خواسته نتیجه فوری هم داد .

ازطرف دیگر علائق بین ایالات متحده امریکا وجاپان در پاسفیک راه انکشاف پیومده ایالات متحده امریکا روز ۲۴ ثور جزایر اوکیناوا را به حکومت جاپان تسلیم داد واعاده اداره این جزایر به جاپان که بعد از جنگ عمومی دوم در دست امریکا بود احساسات منفی را در جاپان علیه امریکا از میان برد ، در عین حال درست با انجام اداره امریکا در جزایر اوکیناوا لین گرم بین واشنگتن و توکیو نیز تاسیس شد که باینصورت واشنگتن بانج کشور عمده جهان یعنی مسکو ، لندن ، پاریس ، بنو توکیو بالین گرم وصل گردید .

متعاقب این انکشافات ریچارد نکسن رئیس جمهور ایالات متحده امریکا و کاسیو تناسکا صدراعظم جدید جاپان بتاريخ ۱۲ سنبله در هانولولو باهم دیدند و در جریان مذاکرات خویش بموافقات وسیع در مورد بهبود فوری تجارت بین دوکشور وسیاست تجارتمندی دوکشور باپیکنگ نایل آمدند .

وشکل تقلیل و ضرورت تقلیل آن به تفصیل صحبت شد و ذهنیت های داخل کنفرانس و بیرون آن در زمینه بقدرکافی روشن گردید .

تمایلات جدید در جنوب شرق آسیا :

جریانات جنوب شرق آسیا و شرق دور را در خلال دو دهه اخیر جریانات ویتنام و جنگ های هندو چین تحت شعاع داشته است . دوام جنگ های ویتنام بصورت عموم درین حوزه دو گونه اثر داشت - اول اینکه کشورهای حوزه را بدو دسته تقسیم میکرد . کشور های طرفدار ویتنام جنوبی و کشور های طرفدار ویتنام شمالی و جناح ویتکانگهای ویتنام جنوبی ، اثر دومی آن ایجاد خوف در آن حوزه و توسل به وسایلی که کشورهای این حوزه را از خوف هجوم قوای ویتنام شمالی درآمان نگه داشته بتواند . زیرا تمام کشورهای جنوب شرق آسیا از نزدیک دیدند که ابتداء جنگ در ویتنام جنوبی توسعه داده شد و بعد این جنگ بدون اینکه حدود سرحدات و تمامیت ارضی کشور های لاؤس ، کمبودیا و حتی تایلند را مراعات کند جریان عادی اوضاع را در لاؤس و کمبودیا برهم زد .

لذا جنگ ویتنام مستقیماً در تثبیت پالیسی کشور های حوزه اثری وارد کرد - اثر این جنگ در اول این بود تا کشور های که از خوف قوای خارجی به تعقیب توسعه جنگ درهند چین درپی چاره بودند بقدرت های بزرگ رو آوردند و در حصه حفظ تمامیت خاک وامنیت شان از قدرت های دیگر تضمین بگیرند ، اما وقتی مشکل ویتنام از منازعه به مصالحه گرائید درین حوزه موقفها هم تغییر کرد . در قدم اول احساس بیطرفی روز بروز درین حوزه تقویه یافت و از جانب دیگر سعی شد تا علائق بین کشور های این حوزه با هانوی و پیکنگ عادی شود و مناسبات سیاسی بین این کشورها برقرار گردد .

در جریان سال ۱۳۵۱ سفر نکسن به پیکنگ ومذاکرات وی بارهبران چین اثر فوری بر تمامیت این حوزه گذاشت . همان بود که کشور های حوزه با اطمینان از استقرار اوضاع در آینده فوراً درپی آن شدند تا کشور های حوزه

نزدیکی و اتحاد ملل افریقای :

سال ۱۳۵۱ را در انکشافات افریقا میتوان سال دوام مساعی برای اتحاد مزید ، و رفع اختلافات موجود بین ملل این قاره و توسعه مبارزه برای آزادی ملل اسیر و نجات از سیاست تبعیض نژادی سفید پوستان خواند . مساعی درواه اتحاد کشور های افریقای و انسجام فعالیت های شان درین طریق بیشتر ازراه موسسه اتحاد افریقا دنبال شد ، روز ۱۶ جوزا شورای وزرای خارجه موسسه اتحاد افریقا در رباط افتتاح گردید ، درین جلسه ملک حسن دوم پادشاه المغرب برای رفع اختلافات بین رباط و طرابلس دست دوستی بطرف معمر القذافی رئیس دولت لیبیا درواز نمود . متعاقب جلسات وزرای خارجه کشورهای موسسه اتحاد افریقا در رباط آغاز شد . کورت والد هایم سرمنشی موسسه ملل متحد درین جلسات اشتراک کرد و طی بیانیه گفت که کشورهای تحت تسلط سفید پوستان در قاره افریقا از راه مساعی مسالمت آمیز و پابسا استفاده از قوه بالاخره آزاد خواهند شد . و درین کنفرانس کشور های افریقای برطرقی غورکنند که باتامین اتحاد شان دامنه استعمار و تبعیض نژادی از آن قاره چیده شود ، اما در برابر این مساعی شان دو حرکت دوام کرد حرکت اولی از جانب قدرت های روی سیاست تبعیض نژادی در خود آن قاره وجود دارند پیش برده میشود ، این رژیم های استعماری از داخل قاره افریقا فعالیت شانرا مانند سابق در جریان سال ۱۳۵۱ علیه ملل آزاد افریقای پیش بردند و متأسفانه موفق هم بودند ، رژیم های تبعیض طلب افریقای جنوبی ، رودیشیا و مستعمرات پور تگالی سعی کردند تاحتی تفریاتی که علیه شان از طرف مجامع بین المللی وضع شده بود عملی نشود و دروازه ارتباط شان باکشور های که از ایشان حمایت می کنند باز باشد .

حرکت دومی مربوط کشور ها و حلقه هایی بود که از بیرون سعی میکردند رژیم های تبعیض طلب در افریقا بمر خود دوام بدهند این کشورها که درخفا بنیانگزاران واقعی رژیمهای تبعیضی می باشند با توسل بوسایلی که در

وضع در علاق کوریای شمالی و جنوبی که از بیست سال باینطرف یکی جانب دیگری رابه تخلف و تحریکات نظامی متهم میکردند ولودسپیکر های دوجانب در طول خط متارکه علیه یکدیگر تبلیغات میکردند نیز تغییر کرد وافقی را برای آغاز تفاهم بین دوجانب روشن نشان داد . در بین این همه بی اعتمادیها و سو نظر بیکیارگی روز ۱۳ ثور کوریای شمالی وجنوبی اعلام داشتند که در خلال چند هفته اخیر مذاکرات سری درمورد وحدت دو کوریا و رفع اختلافات بین دو جانب دوام داشت ، در ابلاغیه ای در پایان این مذاکرات نشر شد . بین دو جانب مساوات فقه شد که طبق اساسات سه گانه آتی وحدت دو قسمت کوریا تامین شود :

۱- از طریق مساعی دوجانب بدون مداخله خارجی وحدت دو کوریا تامین گردد .

۲- وحدت کوریای شمالی و جنوبی از طریق وسایل صلح آمیز تامین گردد نه از طریق استعمال قوه .

۳- بدون در نظر گرفتن اختلافات ایدئالوژی مردم هر دو قسمت کوریا خود را افرادی ک کشور بدانند .

در عین حال برای اینکه خوف برخورد بین دوجانب از بین رود و سلسله تماس بین دو قسمت پایدار بماند هر دو جانب یک لسن مستقیم تیلیفونی را بین مراکز دو قسمت کوریا تاسیس کردند .

همچنان فیصله شد تا یک کمیته انسجام بین دوجانب تشکیل شود تا ترتیب مذاکرات را در بین هیات های دوجانب در مواقع لازم بگیرد . این وضع دوام کرد تا تاریخ ۱۲ عقرب کوریای شمالی وجنوبی موافقه کردند که به پروپاگند علیه یکدیگر پایان دهند و باینصورت برای باز اول لودسپیکر های دوجانب در طول خط متارکه خاموش شد .

بهر صورت آغاز دیا لوگ بین سیول و پیونگ یانگ خوف در گرفتن جنگ آتی در بین دوجانب از بین برد وهمه امید وار شدند که انکشافات صلح در ویتنام اثرش را بر کشور قسمت شده دیگر شرق دور که اثر هم جنگهای ایدیا لوژیک دو نیم ساخته ، افکنده است .

د افغانستان کالني

توضیح مطالبی که اساسات بیطرفی را تشکیل میدهد، اساس تشکیل اولین کنفرانس سران کشور های غیر منسلک را که از ۱-۶ ستمبر ۱۹۶۱ در بلگراد تشکیل شد، گذاشتند.

امروز وضع زیاد تغییر کرده و این تغییر اوضاع به نفع جهان بیطرف و پشتیبانی از سیاست آنها بوده است. در کنفرانس اولی ۲۵ کشور سهیم گرفت و در کنفرانس عالی سومی در لوساکا که در روز های ۷ و ۶ ماه سپتمبر ۱۹۷۰ دایر شد تعداد این کشورها به ۶۳ رسید و مطالب داخل آجندا و شورا علاقمندی آن هم توأم با انکشاف فلسفه بیطرفی وعدم انسلاک بیشتر گردیده.

در جریان سال ۱۳۵۱ بزرگترین تشبث کشور های بیطرف تشکیل کنفرانس در جارج تون مرکز گیانا بود این کنفرانس به اشتراک وزرای خارجه و نمایندگان ۶۴ کشور غیر منسلک برای چهار روز دوام کرد، برنام صدراعظم گیانا درسیانیه افتتاحیه خویش اخطار داد که تقلیل تشنج موجوده بین قدرتهای بزرگ منفی خاتمه مقابله مسلحانه را بین این قدرتها ندارد.

وی افزود این اشتباه خواهد بود اگر فرض کنیم که روش موجود در زمینه تقلیل تشنج در اروپا بطور حتمی بشروع يك مبارزه عمومی برای صلح خواهد بود.

نمایندگان حکومت جلای وطن سہانوک مقیم پیکنگ و ویتکانگهای ویتنام جنوبی در کنفرانس شامل شدند. اما بایندیرفته شدن

این دو هیأت در تالار کنفرانس هیأتهای سه کشور جنوب شرق آسیا، اندونیز یا، مالیزیا و لاؤوس از جلسات کنفرانس برآمدند.

ویتنام جنوبی نسبت شمول هیأت ویتکانگها به کنفرانس جارچ تون باین اجتماع احتجاج کرد و این فیصله را مداخله در امور داخلی آن کشور شمرد.

بالاخره در نتیجه جلسات پنج روزه حوزه این کنفرانس عالی کشور های بیطرف در ماه سنبله ۱۳۵۲ در الجزایر دایر گردد.

استحکام بنیان این رژیمها مؤثر بوده میتواند عمر این رژیمها را طولانی تر ساختند و از طرق ممکنه به این رژیم به کمک خود دوام دادند و اجازه ندادند این رژیمهای تبعیض طلب در انزوا باقی بمانند. اما ذ هیت عامه جهان پشتیبان واقعی ملل افریقایی باقی ماند و مجمع عمومی ملل متحد شب ۲۳ عقرب فیصله نامه را به تصویب رسانید که طی آن نهضت های آزا دیخواهی انگولا، گینی، بیسوا و موزمبیق را ببحث نمایندگان قانونی این سرزمین هاشناخت و از همه درین فیصله مطالبه شد تا با این موسسات تماس مستقیم بر قرار کنند، این فیصله نامه با ۹۲ رأی موافق، ۲ رأی مخالف و ۸ رأی مستنکف تصویب شد.

باینصورت ملل افریقایی پشتیبانی جهان را از حقوق شان حاصل کردند و نهضت های آزادیخواهی قلمرو های اسیر آنقاره برسمیت شناخته شد، اما بر تگال به این فیصله ها سرفرو نیاورد و حاضر نشد با ملل متحد در زمینه همکاری کند. اما از داخل این مستعمرات و خارج فشار بر پرتگال و قوای آن در قلمرو های اسیر روز بروز تقویت یافت.

اگرچه این تمایلات و فشار های روز افزون نتوانست دست تسلط پرتگال را از قلمرو اسیر کوتاه سازد و رژیم های تبعیض طلب از بین رود اما حرکت در طریق نجات ازیسن دو مسئله در قاره افریقا با امید واری تمام پیش رفت.

تمایل روز افزون سیاست غیر انسلاک :

کشور های بیطرف با توسعه مساعی شان در راه رفع خوف جنگ از جهان، قرار گرفتن در برابر هم، رفع رقابت ها و دعوت قدرتهای بزرگ به همکاری و مساعدت با کشور های نیازمند روز بروز علاقمندان بیشتر در حصه سیاست شان پیدا کردند و از آنگاه که ۱۲ سال پیش از امروز درست در ماه جون ۱۹۶۱ دیپلماتهای کشورهای بیطرف در قاهره با هم جمع شدند و با

آغاز سال ۱۳۵۱ بین قوای پاکستانی و هندی و مردم بنگله دیش مشکل وخیم رابخود گرفته بود .

در جریان این سال مسیری را تعقیب نمود که اگر این مشکل بکلی نتوانست پایان یابد، مساعی برای آغاز پایان این بحران شروع شد. اما البته هرکدام کوشید تا جریان بشکلی انکشاف کند که منافع آن جانب در جریانات عمومی نیمقاره تامین باشد ، بنگله دیش بحیث یک کشور نو تشکیل چون دا رای مشکلات عدیده بود سعی کرد مسایل داخلی وعلاق تاریخی آن طوری تنظیم شود که بصورت یک کشور مستقل در نیمقاره عرض وجود کند . لذا سعی نمود به تعقیب جنگ اخیر نیمقاره که تقریباً همه فشار آن در آنجا متمرکز بود، موضوعات داخلی آن کشور درست تنظیم گردد وهمکاری همه برای جبران خسارات وارده و خرابی های جنگک جلب شود ، درین راه بنگله دیش پسر عت مساعی خود را دنبال کرد وتوانست طوری پیش رود که مشکلات موجوده در برابر برآورده شدن امیال آن کشور قرار نگیرد .

اما تا آنجا که بعلاقی نهایی آن ارتباط میگردد باید گفت که روز بروز تعداد بیشتر کشورها رژیم این کشور نو تاسیس را برسمیت شناختند ، بتاريخ ۱۴ حمل ایالات متحده آمریکا نیز بحیث قدرت بزرگ بنگله دیش را برسمیت شناخت وباینصورت یک کشور بزرگ غربی تماس مستقیم آن برقرار گشت . بسلسله شناسایی ها از بنگله دیش دوام کرد اما پاکستان بنگله دیش را برسمیت نشناخت واین وضع تا اخیر سال دوام کرد .

حکومت پاکستان ادعا می کرد که هرگاه هند و بنگله دیش نودو سه هزار اسیر جنگی پاکستان را رها سازد آنگاه داکه را برسمیت خواهد شناخت ولی بنگله دیش وهند هر دو گفتند تا پاکستان کشور نو تاسیس بنگله دیش را برسمیت نشناسد اسیران جنگی آنرا رها نخواهند ساخت .

وقتی رژیم داکه گفت که ۱۹۵- اسیر جنگی پاکستانی را باتهام جرایم شان محاکمه می کند این موضوع شکل پیچیده تری را گرفت

در فیصله نامه این کنفرانس اخراج فوری قوای اسرائیلی از سر زمین های اشغالی عربی تقاضا شد و کشور های غیر منسلک حمایت شانرا از حقوق مردم فلسطین ابراز داشتند.

همچنان کشورهای غیر منسلک گفتند که مردم افریقا راه دیگری جز شدت مبارزات شان علیه استعمار و تبعیض نژادی ندارند .

در عین حال وزرای خارجه کشورهای بیطرف حمایت کامل خود را از مبارزات مردم گینی ، انگولا ، موزنبیق ، نامیبیا علیه استعمار وتبعیض نژادی ابراز داشتند .

باین اساس کشورهای بیطرف انعقاد کنفرانس عالی کشورهای غیر منسلک در الجزایر در جریان این سال آمادگی گرفتند و سهم شان بحیث یک قدرت اخلاقی در حل مسایل پیچیده جهان روز بروز بیشتر گردید در جریان این سال در حالیکه قدرت های بزرگ در رفع اختلافات شان بتوافق هایی هم رسیدند ، اما پیشامد و سهمگیری جهان غیر منسلک عامل مؤثر در نزدیکی آنها بشمار رفته می تواند وبعد از بسیار وقت کم نظر جامعه کشورهای غیر منسلک عامل عمده حل مسایل و نزدیک ساختن مفکوره قدرتهای بزرگ برای رفع اختلافات ذات البینی ومسایل جهانی خواهد بود .

دو مشکل حل نشده :

در میان این همه جریانات امیدوار کننده ومسالمت آمیز در راه صلح وسلم گیتی در جریان سال ۱۳۵۱ دو مشکل بجایش باقی ماند و برای یکی آنها راه حلی پیدا نشد ، این دو موضوع بحران نیمقاره و تشنجات شرق میانه می باشد که هر دو متاسفانه ریشه های شانرا از جریانات ۲۵ سال پیش میبایند ، اما در جریان این سال اگر بحران نیمقاره نتوانست پایان یابد ، آغاز حل آن نمایان گشت لیکن مشکل شرق میانه نه پایان یافت ونه قدم اولی در راه حل آن برداشته شد .

بحران نیمقاره :

بحران نیمقاره که درست چار ماه پیش از

د افغا نستان کانی

اما در ارتباط با هندعلاق پاکستان انکشاف کرد باینصورت که ذوالفقار علی بوتو رئیس جمهور پاکستان واندرا گاندی صه راعظم هند روز ۷ سرطان در سمله واقع دامنه سلسله جبال همایا بمذاکرات چار روزه در پاره‌حل منسدلات نیمقاره و توافق روی مسایلی که بعد ازچنک دسمبر ۱۹۷۱ بمیان امده بود آغاز نردند ، روز ۱۲ سرطان اعلامیه مشترکی در پایان مذاکرات شان نشر ودران گفته شدکه دوکشور استعمال قوه را در حل مسایل تقبیح کردند ، همچنان موافقه شدکه بعداز تصویب نهایی این موافقتنامه عساکر هندو پاکستان باستننای کشمیر از قلمرو های که در چنک متصرف شده اند خارج شوند ، در عین حال مذاکرات سمله آغاز دیالوگ رابین دوطرف از طریق هیاتهای دو کشور اساس گذاشت وگفته شدکه این هیات ها در مورد اعاده علاق دپلو ماتیک ، تجارت و موصلات باهم بمذاکره آغاز خواهند نمود .

اما در مورد منازعه کشمیر اختلافات ۲۵ سله دوکشور دوام کرد . بتاريخ ۲۵ سرطان اسا مبله ملی پاکستان موافقتنامه سمله را تصویب کرد واسناد آن از طریق سفارت سویس ببحث حافظ منافع پاکستان به حکومت هند تسلیم داده شد . بتاريخ ۱۸ اسد نشرشد که هند وپاکستان قوای شانرا بعقب سرحدات شان عقب می کشد بتاريخ ۴ سنبله حکومت پاکستان اعلام نمود که تمام هندیهای که در اثر چنک ۱۹۷۱ درآن کشور گیر مانده اند میتواننند بوطن شان مراجعت کند ، درسبت درهمین موقع نماینده جمهوریت مردم چین شمول بنگله دیش را درملل متحد در موقع رای گیری در شورای امنیت ویتو کرد.نماینده چین درین موقع گفت ازین جهت که بنگله دیش از بازگشت اسیران پاکستانی خود داری کرده واز خروج عساکر خارجی ازقلمرو خود ابا ورزیده لذا شمول بنگله دیش را در موسسه ملل متحد ویتو میکنه . بتاريخ ۲۵ سنبله مقررات مربوط به خروج قوای هندی و پاکستانی از قلمرو های اشغالی تکمیل گردید، اما اخراج قواکه قرار بود بتاريخ ۱۳ سنبله تکمیل شود ، تکمیل شده توانست تا آنکه بتاريخ ۳۰ قوس عساکر هند و پاکستان از

وموقف ونظر سه چانب را در حل مسایل ذات الپینی دور تر ساخت . زیرا داکه می گفت این -۱۹۵- نفر را نسبت چرایم سنگین شان در جریان چنک آزادی بنگله دیش ، قتل و قتال آنها و هم خانه سوزی و سائر پیش آمد های جرمی شان در یک محکمه اختصاصی محاکمه می کند و این مجرمین را ازهند تسلیم می شود ، اما پاکستان ادعا کرد که چون آنها در موقعی باین حرکت دست زده اندکه در بنگله دیش نظام یک پاکستان واحد برقرار بود ومقررات واحد جاری بود لذا اگر این اسیران بحرکتی دست زده اند که جرم تلقی شودآنگاه آنان در داخل پاکستان بحیث اتباع پاکستان محاکمه خواهند شد .

موقف هند درین جریان چنین بودکه به حقوق مردم بنگله دیش احترام شود ومردم وحکومت این کشور نو تاسیس در راه تنظیم امور کشور شان وهم در ارتباط باجهان خارج توفیق یابند در عین حال با داشتن اختلافات از آئنده از ناحیه وجود سوال کشمیر وحمایت از حقوق مردم بنگله دیش علاق هند با پاکستان در مسیر خاصی پیش رفت . که هرگونه انکشاف در علاق دوکشور باید بادر نظر داشت تمام انکشاف و جریانات نیمقاره پدید می آید .

اما مسایل پاکستان در موضو عاتی که هند وبنگله دیش باآن مواجه بودند فرق داشت پاکستان اول باید حساب خودرا با بنگله دیش تصفیه میکرد و مسایل داخلی خودرا بادر نظر داشت این حقیقت که بنگال شرقی بحیث یک کشور مستقل بنگله دیش جدا از اداره پاکستان تشکیل گردیده تنظیم بخشید . موضوع اسیران چنگی را باهند تصفیه وهم در حصه عقب روی قوای دوکشور از قلمرو های اشغال شده یکدیگر درنتیجه چنک دسمبر نیمقاره با دهلی جدید بتوافق برسد .

مردم پاکستان را از مقررات حکومت نظامی نجات دهد و هم به مطالبات ملی مردم پنبیتو نستان جواب مثبت دهد ، طوریکه دربالا ذکر شد حکومت پاکستان باحکومت بنگله دیش در حصه عادی ساختن علاق بین دو کشور بموفقیت های ناپیل نشد و مناسبات بین اسلام آباد وداکه برقرار نگردید .

قلمرو یکدیگر در ناحیه جمو و کشمیر خارج گردیدند ، و یک مشکل از راه عادی شدن علایق بین دو کشور دور گردید .

سوال دیگری که در مسایل داخلی ذوالفقار علی بوتو بان مواجه بود مقررات نظامی و تدوین قانون اساسی برای پاکستان بود وهم باید در حصه بر آورده شدن خواسته های ملی مردم پښتونستان تو چه خاصی مینول میباشست . بتاريخ ۲۶ حمل اسامبله ملی پاکستان بحکومت بوتو رای داد ، مقررات حکومت نظامی سر از نیمه شب اول نور مرفوع گردید و قانون اساسی موقتی نافذ گردید و بوتو بحیث رئیس جمهور غیرنظامی حلف وفاداری یاد کرد .

آغاز سال ۱۳۵۱ برای مردم پښتونستان امید وار کننده بود ، باینصورت که میرغوث بخش بزنجو وادباب سکندر خان از رهبران حزب عوامی ملی بحیث والیان بلوچستان و پښتونستان محکوم مرکزی شروع بکار کردند واین حرکت در سراسر پښتونستان وکشور برادر آن افغانستان بگرمی استقبال گردید ، زیرا بااین حرکت اداره بلوچستان و پښتونستان محکوم مرکزی بدست رهبران خود پښتونستان افتاد و آنها خواسته های مردم را بهتر وزودتر در راه تحقق اهداف و آرزو های ملی شان رهنمایی می توانست .

اما حکومت پاکستان نگذاشت این جریان را بشکل مثبت پیش رود ، همان بود که بعد از بهانه کیریهای متعدد این دووالی از کار شان برکنار شدند و برعکس اندازه فشار پاکستان پس پښتونستان افزون گشت . اما مردم پښتونستان بامقاومت باتجدید این فشار دوام دادند تا پسر شکلی است جریانات موجود مانع نیل باهداف ملی آنها نشود .

آنچه در جریانات نیمقاره بحیث یک پیشامد تازه تلقی شده می تواند اعزام نمایندگان خاص از طرف شیخ مجیب الرحمن صدراعظم بنگله دیش و ذوالفقار علی بوتو رئیس جمهور پاکستان بکشور های مختلف جهان بود تا باینصورت همدردی کشور های مورد نظر را از موقف شان جلب کنند .

بحران شرق میانه :
بحران شرق میانه در جریان سال ۱۳۵۱ از سه ناحیه قابل توجه خاص است ، علایق

در علایق بین ملل عربی موضوع پلان اردن برای تشکیل یک دولت فدرالی فلسطین در دوطرف دریای اردن و مساعی لیبیا و سوریه برای تشکیل یک فدراسیون عربی از مسایل قابل توجه در جریان سال بشمار میرود اردن در اوایل حمل پلان تشکیل یک دولت فدرالی فلسطین را در دوطرف دریای اردن نشر نمود وپارلمان آن کشور آنرا تصویب کرد اما بااین پلان کشور های عربی مخالفت کردند تاآنکه بتاريخ ۱۸ حمل جمهوریت عربی مصر علایق خود را با عمان قطع نمود .

برای تشکیل یک جبهه عربی در برابر اسرائیل هواری بومدین ، مصر القذافی و انور السادات رهبران الجزایر ، لیبیا و مصر روز ۱۵ میزان در الجزایر مذاکره کرده و در نتیجه موافقه نمودند که جنگ برای آزاد ساختن اراضی اشغالی عربی یک امر ضروری میباشد ، بتاريخ ۲- اسد معمر القذافی افسشاء کرد که پلان مربوط به اتحاد لیبیا و مصر را برای رهبران مصر سپرده است و بدنبال نشر این پلان سادات و قذافی روز ۱۰ اسد مذاکرات شانرا در مورد پلان وحدت دو کشور شروع کردند . درین مذاکرات رهبران دو کشور موافقه کردند ، لیبیا و مصر بحیث یک کشور واحد بمیان آمده ، دارای پارلمان واحد ، پایتخت واحد و رئیس جمهور واحد باشد . همچنان در پایان این مذاکرات دوروزه موافقه شد تا قاهره بحیث پایتخت کشور واحد مصر و لیبیا باشد و سر از دهم سنبله سال آینده بحیث یک کشور واحد و بزرگ آفریقا مصر و لیبیا متحد شوند ، در عین حال دوجانب موافقه کردند تا کمیته های متعددی تشکیل شده برای توحید مسایل تعلیمی ، اقتصادی ، اجتماعی و سایر مسایل مربوطه آغاز بکار نمایند .

به تعقیب توافق روی پلان اتحاد مصر و لیبیا فرانسه گفت که به تهیه سلاح برای لیبیا ادامه میدهد و مصر هم از فرانسه بتاريخ ۲۵- اسد مطالبه کرد تا موانعی را که در راه تهیه سلاح به مصر وضع نموده رفع نماید

د افغانستان کالی

بقلمرو سوريه حمله کرده يك تعداد زياد زنان واطفال را هلاک ساخت .

در علايق ملل عربي پاکستانور های خارج علاقه قاهره و مسکو خصوصاً در جريان اين سال شاهد پيش آمد تازه بود. در نتيجه سفر انور السادات رئيس جمهور مصر به مسکو روز ۱۰ سرطان اتحاد شوروی در مورد همکاری نظامی دو کشور بموافقه رسيدند و علايق بين دو کشور بخوشی انکشاف ميکرد که بیکبارگی روز ۲۸ سرطان اعلام شد که مصر از شوروی تقاضای اخراج بيست هزار مشاوران و متخصصان نظامی آنرا کرده است ، در عين حال اعلام شد که عزيز صدقي صدراعظم مصر هفته پيش در جريان يك بازديد سي ساعته از مسکو التيماتومی به شوروی داده وطی آن اخراج مشاوران آن کشور را مطالبه نموده است . اين التيماتوم باين شکل به شوروی داده شده بود که يا برای مصر سلاح تهاجمی برای مشکل شرق میانه تهیه کند و يا مشاورانش را از مصر بکشد ، شوروی موضوع دومی را قبول کرده بود .

همان بود که ازین تصميم حکومت مصر، سادات در همان روز به جلسه حزب سوسیالیست عربي هم اطلاع داد و برای ۴۸ ساعت يك پل هوایی بين قاهره و مسکو برای انتقال مشاوران نظامی شوروی تاسيس شد . اين تصميم مصر علايق قاهره و مسکو را روبه سردی برد ، اگرچه حکومت مصر روز اول اسد گفت که این حرکت يك قدم بسوی صلح در شرق میانه می باشد و شورویها از ادعای عربها پشتیبانی می نماید . تاآنکه بتاريخ ۲۴ میزان داکتر عزيز صدقي صید راعظم مصر برای مذاکره با رهبران کریملین به مسکوفت در اعلامیه مشترک در پایان مذاکرات وی با رهبران کریملین گفته شد که عربها حقوق دارند از وسایل مختلف برای آزادی قلمرو شان استفاده کنند و شوروی حمایت خود را از حق عربها مجدداً ابراز داشت .

باين صورت باز باب مفاهمه بسویه عالی برای توسعه علايق بين شوروی و مصر بازشد اگرچه جنرال حافظ الاسد رئيس جمهور سوريه روز ۱۲-اسد گفت که دمشق نیز در حصه

مناسبات بين يمن شمالی و جنوبی هم درین سال برهم خورد و بتاريخ ۱۱ میزان اعلام شد که از شش روز است بين قوای دو جانب تصادم دوام دارد ، جامعه عرب برای رفع این معضله مصالحه کرده و هیأت های مصالحتی آن در قاهره به مذاکره آغاز نمود. تاآنکه بتاريخ هفت عقرب سخن العینی صدراعظم يمن شمالی و علی ناصر محمد صد راعظم يمن جنوبی موافقتنامه را برای رفع اختلافات واتحاد دو قسمت يمن امضاء کردند و گفتند که در جريان يك سال باید کار وحدت پایان یافته و کميته های موظف در زمینه کار کنند .

جریانات عمومی بين اسرائیل و کشور های عربي مسین قبلی را دوام داد یعنی حفظ حالت جنگ بدون بر خورد قبلی در طول سال چون در خط متارکه مصر و اسرائیل و سوريه فعالیت های ز یا دی دیده نشد لذا بين اسرائیل از يك طرف و سوريه و مصر از جانب دیگر تصادم چشمگیری بوقوع پیوست اما در طول سرحدات اسرائیل و لبنان وضع ازین قرار نبود زیرا در قسمت های جنوبی لبنان فدائیان فلسطین متمرکز بودند ، به دنبال تحریکات قبلی قوای اسرائیل روز اول سرطان از فضا و زمین در چار قریه جنوب لبنان حمله کرده تعداد کثیری را کشتند .

شورای امنیت دوم سرطان برای حمله بحث کرده رهایی شش صاحب منصب سوريه و لبنان را مطالبه و حملات اسرائیل را تقبیح نمود . متعاقب آن شب ۲۶ سنبله بار دیگر قوای اسرائیل از فضا و زمین بر شصت قریه لبنان حمله کردند ، مقامات اسرائیلی گفتند که برای از بین بردن مراکز فدائیان و پایان دهشت افکنی علیه تل ابیب باين اقدام دست زدند ، گفته شد که درین حمله قوای اسرائیلی چارصد نفر از مبارزین فلسطین بقتل رسيدند .

همچنان درین حمله هفتاد عسکر اسرائیلی بقتل رسيد ، اسرائیل چندین پل را در جنوب لبنان از بین برده و -۱۳۰- خانه را بنام اینکه فدائیان در آن سکونت دارند ویران کردند. همچنان روز هشت عقرب طیارات اسرائیل

وقایع مهم ...

ضیافتی در سفارت عربستان سعودی در خرطوم ترتیب شده بود به آنسفارت داخل شده سفیر امریکا را بایک همکاری با شارژ دافیر بلژیک گروگان گرفتند و سفیر اردن با سفیر عربستان سعودی و خانمش نیز گروگان گرفته شد اما وقتی بمطابقات شان در حصه آزادی فدائیان اسیر در اسرائیل واردن اقدامی

نشد در نیمه همانشب سفیر امریکا و همکاری را باشارژ دافیر بلژیک بقتل رسانیدند و دوز روز بعد اشخاص دیگری را که گروگان گرفته بودند رها ساخته خود به پولیس سودان تسلیم شدند و این پیشامد ها تا اندازه‌ای علائق بین خرطوم و مراکز بعضی کشور های دیگر عربی را متأثر ساخت خصوصاً کشور هایی که از داعیه فلسطین دفاع می‌کنند از پیشامد خرطوم خودرا موافق نشان ندادند .

این پیشامد فدائیان فلسطین گرچه آزدگی های در حلقه های غربی بمیان آورد اما خوف عظیمی در دلها در اسرائیل و کشور های طرفدار غربی آن ایجاد کردند .

اسرائیل هم هر بار این پیشامد هارا پشندت جواب گفت و سقوط دادن طیاره مسافر بردار لیبیایی روز ۲ حوت توسط طیارات میراژ اسرائیلی در جناح کمانال سویز بحیثت بزرگترین مثال ازقتل افراد ملکی و پیشامد های خشن اسرائیل در برابر عربها و جهانیان قرار گرفت .

طیارات اسرائیل این طیاره ملکی لیبیارا در حالیکه در اثر نقص مسیر پرواز را خوب ستجیده نتوانسته بود با ۱۰۸ نفر سرنشین آن سقوط داد که از جمله ۱۰۶ نفر آن تلف شدند و باینصورت اسرائیل خواست سال ۱۳۵۱ باخاطره تلخی از تجاوزات اسرائیل برمنافع و سرزمین های عربی پایان یابد .

مشاوران نظامی شوروی در آن کشور از قاهره پیروی میکنند اما مسکو توانست علائقش را بابنداد و دمشق انکشاف دهد و موافقتی برای توسعه همکاری شوروی باین دوکشور حاصل شود ، شوروی موافقه کرد که برای عراق و سوریه سلاح تهیه کند .

فدائیان فلسطین فعالیت شانرا برای فشار بر اسرائیل وزنده نگه داشتن حقوق عربها و داعیه فلسطین در انظار جهانیان بشدت ادامه دادند علاوه برآنکه فدائیان بر اسرائیل مستقیماً فشار وارد می‌کردند بفعالیت های غیر مستقیم شان نیز ادامه دادند . چنانچه سه گریلای جاپانی که گفته شد فدائیان فلسطین آنها را استخدا نموده بودند شب ۲۶ جوزا در میدان هوایی لیدای تل ابیب با استفاده از ما شیندار و بم های دستی ۲۶ نفر بقتل رسیدند ، یکی از گوریلایان کشته شده دومی انتحار کرد و سومی فرار کرد که بعد گرفتار شد .

روز پنج اسد فدائیان فلسطین طی حمله برمرکز ورزشکاران اسرائیلی در قصبه اولمپیا مونشن دوفتر اسرائیلی را بقتل رسانیده و ۱۲ نفر دیگر را گروگان گرفتند اما یک روز بعد در موقعی که فدائیان و آنهای که گروگان گرفته شده بودند برای پرواز بسوی نامعلومی برده می‌شدند با آغاز آتشباری از طرف پولیس که گفته شد عساکر اسرائیلی هم در صحنه حضور داشت بجز سه نفر همه بقتل رسیدند تاآنکه روز ۶ عقرب یک طیاره خط هوایی لوفت هانزای آلمان غربی را فدائیان ربوده به طرابلس فرود آوردند و سه فدائی را که نسبت حادثه مونشن گرفتار شده بودند با خود آورده رها ساختند ، به تعقیب این حادثات روز ۱۱ حوت پنج فدایی فلسطین در حالیکه

دداخلي اخبارو کرونو لوژي

دحمل لومړی :

تللي ذغي ولسوالي ته ورسيدل او په ولسي جرگه گي يي دگلران دولسوالي دوکيل ښاغلي محمد هاشم نورزائي په ملگرتيا يي ددغه ځای دخاړيوو حالت وليد .

دحمل ۶ :

دکار په مقابل کښي دغنمو پروگرام د لومړي ځل دپاره دهرات په ولايت کښي د صدارت دزراعتي انکشاف درياست لهخوا تر تطبيق لاندی ونيول شو .

دحمل ۷ :

دمدافع وکيلانو دچارو دتنظيم نوي قانون دهمايوني معظم اعلیحضرت دحضور په توشيح رسيدلي او دحمل له لومړي نيټي څخه نافذ شو .

دحمل ۸ :

دننگرهار دناوي دپراختيا مربوط دهمي دفارم په دوه زره او پنځه سوه جريبه څمکه کښي سبزکال دزيتون او نارنج نيالکي کښي نيول شول .

دحمل ۹ :

په تيرکال کښي دخواجه گوگردک دکاز له څاگانو څخه دوه زره او پنځه سوه مليونه متره مکعب گاز شوروي اتحاد ته صادر شويدي .

دحمل ۱۰ :

دحضرت امام په ولسوالي کښي دحضرت امام يحيي علم د همايوني معظم اعلیحضرت دمبارک فرمان په لوستلو چه دنوي کال په مناسبت صادر شويوو دشاندارو مراسمو په ترڅکښي دکندز ولايت والي پوهاند دکستور محمدصديق په واسطه پورته کړای شو .

دحمل ۱۱ :

دهند دخارجه چارو وزيرښاغلي سورن سنگم دخارجه چارو دوزير ښاغلي محمد موسي شفيق په بلنه ديوه رسمي مسافرت دپاره کابل ته راوړسيد .

دحمل ۱۲ :

همايوني معظم اعلیحضرت دهند دخارجه چارو وزير ښاغلي سورن سنگم دگلخاني په ماڼي کښي شاهانه حضورته ومانه .

دمزار شريف دگل سرخ لرغونې ميله د شاه ولايتمآب حضرت علي کرم الله وجهه دپاکي روضي دعلم په پورته کولو اودمعظم همايوني اعلیحضرت دفرمان په لوستلو سره چه دنوي کال درا رسيدو په مناسبت صادر شوي و ددعمنوي شاندارو مراسمو په ضمن کښي شروع شوه .

دحمل ۲ :

دافغاني سري مياشتي ټولني دخپلو پخوانيو مرستو په لړکي دهرات دبارانونو بي وزلو او مستمندو مصيبت خپلوته نوري مرستي ليرلي دي .

دحمل ۳ :

دافغاني سري مياشتي ټولني سمدستي مرستي چه وريجي ، غويي ، بسوره ، چاي ، شيدی ، شمعي ، گوگي ، کمپلي ، ټوکران ، بالا پوښونه او د ناروغانو دپاره درمل پکي شامل و دهرات دوالي دکتور محمد احسان رفيق اود انجيل اوکذري دولسوالانو تر نظرس لاندی په هغو دري زره تنو باندي چه په اتو حوزوکي دټولني په عاجلو کمبونو کي پراته دي درضاکارو ميرمنو لخوا په بي وزلو ، مستحقو او سلاو څپلو باندي وويشلي شوي .

دحمل ۴ :

څلور عام المنفعه پروژي چه دکونړي په ولايت کښي دجدي په مياشت کښي دغنمو په مقابل کي دکار تر پروگرام لاندی شروع شويوي بشپړي شويدي .

دحمل ۵ :

دداخه وزارت معين ښاغلي محمد هاشم صافي، دهرات والي دکتور محمد احسان رفيق او دمرستون رئيس او دافغاني سري- مياشتي ټولني داجتماعي خدمتونو آمر دکتور عبدالاحد بارکزيو دهغو سيمو دکتنو دپاره چه دگلران په ولسوالي کښي دسړي هوا اود وښو دښتوالي په اثر دهغو څاروي له مينځه

د داخلي اخبارو ....

دحمل ۱۳ :

څلور سوو اوديرش زرو افغانيو په مجموعي پانگي سره دپانگي اچولو دكميټي په وروستيو غونډو كښي تصويب او منظور شول .

دحمل ۱۸ :

دثري دروغتيا ورځ د «ستاسي زړه ستاسي صحت دي» ترشعار لاندې دروغتيا دوزارت په مركز كښي ديوې غونډې په ترڅ كښي ونمانځله شوه .

دحمل ۱۹ :

دهمايوڼي اعليحضرت مهربانيو اودصدراعظم دكتور عبدالظاهر او حكومت دهمدرديو مراتب مشاور وزير دكتور عبدالوكيل په يوه ټولنه كښي چه دهرات دولايت په سالون كښي ترتيب شوي وه دهرات دښار دوروستيو بازارونو مصيبت څپلو ته ورسول .

دحمل ۲۰ :

دهرات دمصيبت څپلو سره دافغاني سره مياشتي دټولني دعالي رئيس دخاص همدردي او دټولني دمؤثرو او سمدستي مرستو په نسبت دهغه ولايت دخلكو دخوښي دزړه له كومي مراتب دهرات دوالي دكتور محمد احسان رفيق په وسيله دوالا حضرت حضورته په عرض ورسول شول .

دحمل ۲۱ :

دكندز دښار داوبو رسولو شبكه چه ديرش زرو تنوته دخښلو اوبه برابرې دكندز دوالي لهخوا پرانستله شوه .

دحمل ۲۲ :

دافغاني سري مياشتي دټولني عالي رئيس والا حضرت شهزاده احمد شاه دايران په جنوب كي دزلزلي دپيښي په نسبت د خواشيني خپل مراتب څرگند كړل .

دحمل ۲۳ :

دخارجه چارو دوزارت داطلاعاتو مدبريت وويل چه دايران په جنوب كي دهغي سختي زلزلي دپيښي په نسبت چه په هغي سيمه كي بي زيات مالي اوخاني زيانونه رسولې دي دمعظم ټولواك همايوڼي اعليحضرت له حضور څخه دايران دپاجا اعليحضرت په عنوان دهمدردي تيلگرام مخابره شوي دي .

دافغاني سري مياشتي دټولني دعالي رئيس والا حضرت شهزاده احمد شاه دهدايت په اساس يوشمير هغه ټپيان چه دكاپيسا ولايت په جمال آغه كښي دبازار په ورځ دباروتو په چاودنه كښي بي سيخته صدمه ليدلي وه دكابل روغتونوته ليردول شوي اودافغاني سري مياشتي دټولني په لگښت تر تداوي لاندې نيول شويدي .

دحمل ۱۴ :

دافغاني سري مياشتي دټولني دعالي رئيس والا حضرت شهزاده احمد شاه دهدايت سره سم صحي يونټ په طبي وسايلو دلومړنيو مرستو په لوازمو او دواگانو اود ټولني په امبولانسونو مجهز دكوهستان په جمال آغه كښي دباروتو د چاودني په پيښه كښي دمصيبت څپليو دتداوي او علاج دپاره كاپيسا ولايت ته روان شو .

دحمل ۱۵ :

صدراعظم دكتور عبدالظاهر دهغو ټپيانو يوبښنه وكړه چه دكاپيسا په جمال آغه كښي بي دباروتو دچاودني په اثر صدمه ليدلي او په نادر شاه او وزير اكبر خان روغتونونو كښي تر تداوي لاندې دي .

دحمل ۱۵ :

دكاپيسا والي ښاغلي سيدقاسم په داسي حال كښي چه په كاپيسا كښي دسري مياشتي دنما يندگي عاجل هيات اود افغاني سري مياشتي دټولني صحي يونټ ورسره ملگري ؤ دهغو كسانو كورونو ته چه دجمال آغي دبازار دباروتو دچاودني په پيښه كښي مړه شوي ورغي دهمايوڼي معظم اعليحضرت د تسليت پيغام او دافغاني سري مياشتي دټولني دعالي رئيس والا حضرت شهزاده احمد شاه همدردي يي هغوي ته ورسول .

دحمل ۱۶ :

دافغان نستان اود ولسي چين دجمهوريت ترمخ د ۱۹۷۲ كال دپاره دمسالونو دتبادلي پروتوكول په كابل كښي لاسليك شو .

دحمل ۱۷ :

دحسابي څيړنو ددوو پروژو اود ودانيو دميخ دتوليد ديوې پروژي تاسيسول د نهو مليونو

د افغانستان کالني

- دحمل ۲۴ :** دروغتيا وزير پوهاند دكتور محمد ابراهيم مجيد سراج دهرات دوالي په ملگرتيا سره دکشک او گلران دولسواليو صحي حالتونه له نژدی څخه وليدل او موظفينو سره يی دهغه ځای دناروغانو دنداوی په باب خبری وکړی.
- دحمل ۲۵ :** د خارجي چارو وزير ښاغلی محمد موسی شفيق دولسی چین د جمهوريت د خارجي چارو دوزير ښاغلی جی پنگک فی په بلنه دالوتکی په واسطه هغه هیواد ته روان شو .
- دحمل ۲۶ :** دروغتيا وزير پوهاند دكتور محمد ابراهيم مجيد سراج دهرات دوالي په ملگرتيا دزنده جان او غور يانو دولسواليو صحي چاری وکتلی او د لسواليو د ناروغانو دنداوی او په مستحقانو باندي دیوی اندازی ویتامین، وچو شیدی ، او صابون دویشلو په باب مربوطو موظفينو ته هدايت ورکړ .
- دحمل ۲۷ :** د هیواد دصناعتی پروژو د تولیداتو دندارتون د تجارت دوزير پوهنوال محمد عارف غوئی لهخوا د کابل دانتر کانتی ننتل د هوټل په ستر سالون کی پرانستل شو .
- دحمل ۲۸ :** یوزرو دوه سوه پنځه څلوېښت ټنه پنبه له افغانستان څخه چکو سلواکيی ته صادرېږی.
- دغی اندازی پنبی دصادريدلو قرار داد دپه ملیونو پنځه نوی زرو او شپږ سوووالرو په بیه په کابل کسی دسپین زر شرکت اود چکو سلواکيی د تجارتي مستشاریت ترمنځ لاسلیک شو .
- دحمل ۲۹ :** د کابل - تهران ترمنځ تېلفونی مخابراته چه شوموده دمخه په امتحانی توگه سره جاری وه دکریر دستگا وو په واسطه ددواړو هیوادو دمخابراتو دوزیرانو دوینا وو په ترڅکی په رسمی توگه شروع شوه .
- دحمل ۳۰ :** دصداارت عظمی دفتران په اساس پوهاند دكتور محمد یاسین عظیم د پوهنی دوزارت لومړی معین موظف شویدی چه پخپله اوسنی وظیفه بر سیره موقتاً دپوهنتون د ریاست
- چاری دپوهنتون دموقت رئیس په حیث اجراء کړی .
- دحمل ۳۱ :** دچاریکارو دښارو پکتون دچاریکارو دمیرمنو دټولنی دنمایندگی په امریت ختم شو دمرتبه پروگرام سره سم په چاریکارو کی دمیرمنو د ټولنی دنمایندگی د فعالیت لمنه پراختیا مومی اولیک دزده کولو دستنو دگنډلو دکورسونو جوړیدلو او نورو اجتماعی خدمتونو ته پراختیا ورکوله کيږی .
- دټوو لومړی :** دښار جوړولو دپرو گرام په اساس په شبرغان کښی تر اوسه پوری دری سوه او شپږ اتیا یو پوړیز او دوه پوړیز شخصی کورونه اووه سوه او اته ویش دکانونه اته اډار تما نونه او څلور دیرش سرايونه جوړ شویدی .
- دټوو ۲ :** دروغتيا وزير پوهاند دكتور محمد ابراهيم مجيد سراج دگذری او پښتون زرغون دولسواليو صحي چاری وکتلی اودغو لسواليو مستحقينو ته ئی دصحي مرستی دویشلو په باب دصحي کاروان سره خبری وکړی .
- دټوو ۳ :** دروح المدارس په نامه ددینی علومو پښو مدرسه دقرآن عظیم الشان دڅو مبارکو آیتونو له تلاوت نه وروسته دپکتیا دولايت په مرکز گردیز کښی پرانستله شوه .
- دټوو ۵ :** داسلام دستر پیغمبر او دشیریت دټپۍ دستر لار ښوونکی حضرت محمد مصطفی (ص) نیکمرغه میلاد دغونډو په جوړیدلو اودپاک قرآن په تلاوت دنپوی احادیثو په لوستلو او دوینا وو او خطابو په ورکولو سره په ټول هیواد کښی ونمانځله شو .
- دټوو ۵ :** دصداارت مقام په امر ، ولایتونه مسکلف شویدی چه داحتکار اود ارتزاقی موادو دبیی، دلوریدلو کلک مخیوی وکړی .
- دټوو ۶ :** درضا کارو میر منو دټولنی دعالی رئیسې والا حضرتی شهنزادی بلقیس دهدايت په اساس دکندهار دوینو بانک تاسیس اود بنسټ

د داخلی اخبارو ....

افغانی سړی میاشتی دټولنی دعالی رئیس والا حضرت شهزاده احمد شاه او د حکومت دهمدردی مراتب دسمنگانو د ولایت دخلکم دولسوالی دوروستیو سیلاؤ مصیبت خپلوته ورسول او هدایت یی ورکې چه دمرستی دغنمو یوه اندازه غله هغو کسانوته چه د سیلاؤ په اثر زیانمن شویدی ورکړل شی .
دټور ۱۳ :

د رضا کارو میرمنو دجرگه گې دعالی رئیس والا حضرتی شهزادی بلقیس دهدایت په اساس دهیواد یو ویشته ډوله ملی او محلی جامی دانتر کانتینننال په هوټل کبئی دهغی غونډی په ترڅ کبئی چه درضا کارو میرمنو د جرگه گې لهخوا جوړه شویوه و نیودل شوی.
دټور ۱۴ :

افغانی او اردنی هیاتونه ددواړو هیوادونو ترمنځ دملکې هوا نوردی ددخه متونو په باب موافقی ته ورسیدل .
دټور ۱۶ :

همایونی معظم اعلیحضرت دهند قاضی القضاات ښاغلی سیکری دگلخانې په مانی کبئی شاهانه حضورته و مانه دهغی شرفیابی په وخت کبئی قاضی القضاات پوهانند دکتور عبدالحکیم ضیایی ، دستری محکمې قاضی اود قضایه قوی اداری لوی آمر دکتور ولید حقوقی اوپه کابل کبئی دهند لوی سفیر ښاغلی کمال مېتا هم حاضر وو .
دټور ۱۷ :

دهند قاضی القضاات ښاغلی اسام سیکری او میرمن یی افغانستان ته له رسمی مسافرت څخه وروسته دآریانا په الوتکه کبئی خپل هیواد ته روان شول .
دټور ۱۸ :

دسړی میاشتی بین المللی ورځ دهیواد په مرکز او ولایاتو کبئی دغونډیو په ترڅ کبئی ونمانځله شوه .
دټور ۱۹ :

دخارجه چارو دوزارت داطلاعاتو مدیریت خبر ورکې چه دهمایونی معظم اعلیحضرت له حضور څخه دچکو سلواکې دسو سبیا لیستی هیواد مرکز پراگ ته دهغه هیواد دجمهور رئیس لودویک سووودا په نامه دمبارکی تلگرام مخابره شویدی .

نیزه یی دروغتیا دوزیر پوهاند دکتور محمد ابراهیم مجید سراج په وسیله دکندهار دعامی روغتیا د آمریت په محوطه کبئی کیښودله شوه .
دټور ۷ :

دافغانستان او شوروی اتحاد تر منځ د ۱۳۵۱- او ۱۳۵۲ کلونو لهپاره دکلتوری او فرهنګی تبادلو موافقه لیک داطلاعاتو او کلتور دوزارت په سالون کبئی لاس لیک شو .
دټور ۷ :

دصابون جوړولو یوی فابریکی دورځی د څلویښت ټنه صابون دتولیدولو په ظرفیت په کابل کی پخپلو تولیداتو شروع وکړه .
دټور ۷ :

له افغانستان څخه شوروی اتحاد ته د څلورو ملیونو څلور لکه او اتیا زره ډالرو په بیه د پنځه زره شپږ سوه ټنو افغانی پومبی دصادریدلو تړون دسپین زر شرکت اوپه کابل کی دشوروی دتجارتی مستشاریت تر منځ لاسلیک شو .
دټور ۹ :

دجنوبی پښتو بستان دپلو چستان مشر ښاغلی نواب محمد اکبر خان پکئی داروپاڅخه دتنگ په لاره کی دیوی لنډی استوگنی لپاره کابل ته را ورسید .
دټور ۱۰ :

دقاضی القضاات پوهاند دکتور عبدالحکیم ضیایی په بلنه سره دهند قاضی القضاات ښاغلی اسام سیکری او دده ماندینه دیو رسمی مسافرت لپاره کابل ته راوړسیدل .
دټور ۱۱ :

دهند قاضی القضاات ښاغلی اسام سیکری په داسی حال کی چه دستری محکمې اداری رئیس ښاغلی کبیرالله سراج اودقضایه قوی دعامی شوری ددفتر آمر ښاغلی هدایت الله عزیز یی هم حاضر د اعلیحضرت شهید سعید مزارته لاپ اوگلو گیوی یی پری کیښوده .
دټور ۱۲ :

دهند قاضی القضاات ښاغلی اسام سیکری دصدارت دمرستیال دکتور عبدالصمد حامد سره دصدارت په ودانی کبئی دپیژنه گلوی کتنه وکړه په دغه وخت کبئی په کابل کی دهند لوی سفیر هم حاضر ؤ .
دټور ۱۳ :

دبغلان والی ښاغلی فضل الحق خالقیار د

د افغانستان کالني

- د ٢٠ د ټور :** دافغانستان د زولوژي د پروژو افتخاري رئيس والا حضرت شهبزاده محمد نادر د کابل دوحش په بڼه کې حیواني موزيم پرانيست .
- د ٢١ د ټور :** دننگر هار دناوې د پراختيا په پروژه کې سپکال څلور زره او نهه سوه چرپبه ځمکه نوي دخړوبولو لاندې راغلي اود گڼې اخستلو لپاره چمتو شويده .
- د ٢٣ د ټور :** دپاکستان دجمهور رئيس ښاغلي بوتو محترمه ماندينه ميرمن نصرت بوتو دگلخاني په ماڼي کې دمعظم ټولواک همایوني اعليحضرت او معظمي ملکي په حضور مشرف شول .
- د ٢٤ د ټور :** دمحکوم پښتونستان دمشر او عوامي نيشنل دگوند درئيس ماندينه ميرمن نسيمه ولي له افغانستان څخه دپوې لنډې او دوستانه کتنې لپاره کابل ته راوړسید .
- د ٢٥ د ټور :** دپاکستان دجمهور رئيس جلالتمآب ذوالفقار علي بوتو ماندينه ميرمن نصرت بوتو دپوهنې په مشرۍ ددوستانه غير رسمي مسافرت په غرض دټور په ٢٢ نيټه کابل ته راغلي وه خپل هيواد ته لاړه .
- د ٢٧ د ټور :** دمحکوم پښتونستان دمشر اود نیشنل عوامي گوند درئيس خان عبدالوليخان ماندينه ميرمن نسيمه ولي دواحضرتي شاهدخت بلقيس سره دهغوی په کور کښې خبرې وکړې .
- د ٢٨ د ټور :** دپکتيا ولايت داطلاعاتو او کلتور مدیریت ودانې دبنسټ تسيړه دعظيم الشان قرآن دڅو آيتونو له تلاوت څخه وروسته په گرديز کښې داطلاعاتو او کلتور دوزير ښاغلي محمدابراهيم عباسي لهخوا کيښودل شوه .
- د ٢٨ د ټور :** دعدليې و وزير او لوی څارنوال پوهندوی محمد انور ار غنديوال د باميانو دوالي ښاغلي عبدالحميد مبارز په ملگرتيا سره دهغه ولايت دښځو او نارينه و بندپخواني وليدلي او د بنديانو په عريضو باندې غور وکړ .
- د ٢٩ د ټور :** دما ورای جهان دهوا نوردی شرکت چه دامريکي دمتحده ايالاتو دهواني کمپنيو څخه دی په دی وروستيو وختونو کښې په کابل کې پرانستل شوی اوپه کارني پيل کړی دی .
- د ٣٠ د ټور :** عدليه وزير اولوی څارنوال پو هندوی محمدانور ارغندیوال د مړبوټو چارو دکتني په مقصد مزار شريف ته ورسید .
- ښاغلي ار غنديوال وروسته بيا دبلخ دوالي په ملگرتيا د شاه ولايت مآب مبارکه روضه وکتله اود مبارکي روضي دشمالی او ختيځو دروازو اورواقونو د ترميم په برخه کښې ئي داواقو داداري مسيلکي مرستيال مولانا عبدالقدير شهاب ته لارښودنه وکړه .
- د ٣١ د ټور :** دشوروی تاجکستان د جمهوريت دصدراعظم مرستيال ميرمن مخفر ت کريموا دصدارت د مرستيال دکتور عبدالصمد حامد سره دصدارت په ماڼي کې دپيژندگلوی کتنه وکړه .
- د جوزا لومړی :** دهمايوني معظم اعليحضرت له حضوره د مغلستان دجمهوريت د ستر خورال درئيس ښاغلي ساهبو دمړيني په مناسبت دهغه هيواد دصدراعظم ښاغلي تسن بال په نامه اولانباتور ته دتعزيزت تيلگرام مخابره شویدی .
- د جوزا ٢ :** همایوني معظم اعليحضرت دایران پخوانی خارجه وزير ښاغلي اردشير زاهدی دگلخاني په ماڼي کښې په شهبزاري حضور ومانه .
- د جوزا ٣ :** دکويت په کابينه کې ددولت وزير اود پلان جوړولو دچارو اود پارلماني شتونو مسؤول ښاغلي عبدالعزيز حسين دپلان دوزير دکتور عبدالواحد سرامي په بلنه دافغانستان اوکويت ترمنځ دپولي اقتصادي او تجارتي خبرو دسرتو رسولو دپاره کابل ته راوړسید .
- د جوزا ٣ :** وا لاضرتي شهبزادي بلقيس د تاجکستان دصدراعظم مرستياله ميرمن مخفر ت کريمواود شوروی اتحاد دښځو دکميټې سکرتوړه ميرمن گالينا فرلووه په کاريز ميرکي خپل حضورته ومنلی .

د داخلی اخبارو ....

د جوزا ۴ :

د کرنی او اوبو لگولو وزیر ښاغلی عبدالحکیم د بلغاریی دزراعتی پروژو د کتنی لپاره دهغه هیواد د حکومت په بلنه صوفیی تولاړ .

د جوزا ۶ :

د گران هیواد د خپلواکسی د تر لاسه کولو د خپلور پنځوسمی کالیزی په مناسبت دکابل فاتح والا حضرت مارشال شاه ولیخان غازی، والا حضرت جنرال سردار عبدالولی، صدراعظم دکتور عبدالظاهر، دولسی جرگی رئیس پوهنوال دکتور محمد عمر وردگ، د مشرانو جرگی رئیس سناتور عبدالهادی داوی، قاضی القضاة پوهاند دکتور عبدالحکیم ضیایی، د صدارت مرستیال دکتور عبدالصمد حامد، دکابینی غړی، دستری محکمی قاضیان، دشورا دواړو جرگو غړی او ملکی او عسکری عالی رتبه ما مورین د دلکشا مانی ته لاول او خپلی مبارکي ئی د هیواد د خپلواکي د ساتونکی همایونی معظم اعلی حضرت حضورته په مخصوص کتاب کبئی درج او لاس لیک کړی .

د جوزا ۷ :

د خارجه چارو دوزارت د اطلاعاتو مدیریت وویل چه دهمایونی معظم اعلی حضرت له خواد انگلستان دعلیا حضرتی ملکی دکاکا والا حضرت ادوارد دیوک اف ونډ سوز دمړینی په مناسبت دنوموړی علیا حضرتی په عنوان لندن ته د همدردی تیلیگرام مخاږه شویدی .

د جوزا ۷ :

د اطلاعاتو او کلتور دو زارت دانکشافی پروگرام په اساس دغور دولایت په مرکز چغچران کی د افغانستان راډیو له خوا دراډیو آخذی دستگاه په کار واچوله شوه .

د جوزا ۸ :

د کرنی او اوبو لگولو دوزارت او په کابل کبئی دشوروی اتحاد دولی سفارت د اقتصادی مستشاریت ترمنځ دغازی آباد دفنارم دپهړه بردازی تړون لاسلیک شو .

د جوزا ۸ :

د مدافع وکیلانو ټولنی دعلیی دوزارت د دولت دفنایاوو په ریاست کبئی خپله لومړنی غونډه وکړه .

د جوزا ۹ :

د کرنی دختیخی حوزی دحیوانی ناروغیو د تشخیص لابز اتوار دننگرهار دوالی ښا غلی محمدگل سلیمانخیل په وسیله دجلال آباد دختیخ په شپږ کیلو متری کبئی پرانستل شو .

د جوزا ۱۰ :

د رضاکارو میرمنو د ټولنی دعالی رئیس والا حضرتی شهبزادی بلقیس دهدایت په اساس دټولنی دغړو یو هیات دهرات ولایت ته روان شو .

د جوزا ۱۲ :

د پښتو نستان ستر مشر جناب خان عبدالغفار خان او دمحکوم پښتو نستان اودملی عوامی گوند مشر خان عبدالولی خان له جلال آباد نه کابل ته راورسیدل .

د جوزا ۱۲ :

د ښوونکو دروزنی د تعلیمی نصاب دپراختیا دریم سیمینار دشپږو آسیایی هیوادو د نمایندگانو په شمول په کابل کی پرانستل کبئی .

د جوزا ۱۳ :

د ښوونکو دروزنی بین المللی دریم نیمايي سیمه ایز ورکشاپ دقرآن عظیم الشان دخو آیتونو له تلاوت څخه وروسته دپوهنی دوزارت دلومړی معین دکتور محمد یاسین عظیم لهخوا دانترکاتیننتال په هوټل کبئی پرانستل شو .

د جوزا ۱۴ :

په پل علم کی دلوگی دولایت دمركزی ښار دجوړولو چاری دفوایده عامی دمدریت دودانی د بنسټ دپیری په ایښودلو سره دهغه ځای دولی ښاغلی و حید اعتمادی په واسطه د افغانستان دنیکرغی په دعا شروع شو .

د جوزا ۱۶ :

دمحکوم پښتو نستان مشر اودملی عوامی گوند رئیس ښاغلی خان عبدالولی خان دصدراعظم داکتر عبدالظاهر اود صدارت دمړستیال داکتر عبدالصمد حامد سره دصدارت عظمی په مانی کی وکتل .

د جوزا ۱۸ :

دمحکوم پښتو نستان مشر اود ملی عوامی گوند رئیس خان عبدالولی خان دالوتکی په واسطه پښورته لاړ .

د افغانستان کاليزه

دجوړا ۲۰ :

دهرات دوالی دکتور محمد احسان رفیق سره دگذری دولسوالي دملا ناسفند په سیمه کې دوهم کمپ او دمزل خواجه گانو دکلی مصیبت خپلی

سیاحی چه دهرات دوجکالی دعواقبو یو شمیر مصیبت خپلی په هغه خای کی استو گنه لری

ولیدلی اود معظم ټولواک همایونی اعلیحضرت نیکی آرزو گانی او سلامونه او دغه راز د ښاغلی صدراعظم هیلې یې هغوی ته ورسولی.

دجوړا ۲۵ :

والاحضرت شهزادگی بلقیسه او والاحضرت جنرال سردار عبدالولی دالمان داتحادی جمهوریت دحکومت په بلنه هغه هیواد ته لاپل .

دجوړا ۲۶ :

دملی دفاع وزیر ستر جنرال خان محمدچه دیوهیات په مشرۍ د شوروی اتحاد ددفاع وزیری په بلنه دیوی رسمی او دوستانه کتنی له پاره هغه هیواد ته تللی ژ کابل ته راستون شو .

دجوړا ۲۷ :

دافغانستان سره دامریکی دمتحده ایالاتو ددوه ملیونه دری سوه او دری دیرش زره او پنځه سوه ډالرو په چوکاټ کښی دامریکی د یوسلو اته زره ډالرو بی بدله مرستی موافقه لیک دپلان په وزارت کښی لاسلیک شو .

دجوړا ۲۸ :

دهیواد دولایاتو دکړوند گرو غونډه دکرنی او اوبو لگولو دوزیر ښاغلی عبدالحکیم په وینا پرانستله شوه .

دجوړا ۲۹ :

دکابل دشمال لویدیځ ددریم سب ستیشن دجوړولو کار دخلوینیت میگاوات په ظرفیت شروع شو .

دجوړا ۲۹ :

دهرات ، بادغیس ، غور او فاریاب ولایتونو ته دمرستی دپروگرام دتنظیمولو ، تعقیبولو او هم آهنک کولو په منظور دوزیرانو یوه کمیته وټاکله شوه .

دجوړا ۳۰ :

والاحضرت شهزادی بلقیس او والاحضرت جنرال سردار عبدالولی له فرانکفورت نه بڼ ته ورسیدل .

دښوونکی دروزنی دتعلیمی نصاب دسیمه ایز ورکشاپ غونډی چه دپوهنی دوزارت له خوا د یونسکو په همکاری او دخینو آسیایي هیوادونو په گډون په کابل کښی روانی وی پای ته ورسید .

دجوړا ۳۱ :

دعرفان مجلی د تاسیس پنخوسمه کالیزه دنجات دلیسی په تالارکی تجلیل شوه .

هغه ټولنه چه په دی نسبت جوړه شوی وه دپوهنی وزارت دلومړی معین پوهاند محمد یاسین عظیم له خوا په یوی وینا سره پرانستل شوه .

دجوړا ۳۲ :

مشاور وزیر داکتر عبدالوکیل دتخار مرکز تالقانوته ورسید او دهغه خای دوالی ښاغلی محمد نعیم او مخورو سره یی دکرنی دانکشاف په باره کی خبری وکړی .

دجوړا ۳۳ :

معظم ټولواک همایونی اعلیحضرت په حضور دگلخانۍ په ماڼی کښی یوه غونډه جوړه شوه چه په هغی کښی په دی خو وروستیو میاشتو کښی دوجکالی څخه دراپیدا شوو حالاتو په تیره بیا دهرات ، بادغیس ، غور او فاریاب په ولایتونو کښی منځ ته راغلی وی تر مطالعی

لاندی ونیول شو ل . په دغه غونډه کښی صدراعظم دکتور عبد الظاهر دحکومت هغه تدبیرونه چه دنوموړو حالاتو په باب نیول شویدی او هغه اقدامات چه تر لاس لاندی دی دمعظم ټولواک حضورته په عرض ورسول .معظم همایونی اعلیحضرت امر وفرمایه چه باید دهغو ډیر مصیبت خپلیو ولایاتو حالات له نژدی څخه دحکومت لخوا دعاجلی واریسی اورسیدگی لاندی ونیول شی او پدی باره کښی دی مفصل راپور برابر شی .

دجوړا ۳۴ :

دمور د ورځی شپږمه کالیزه دافغان ولس دمعنوی مور علیا حضرتی معظمی ملکی د پیغام په لوستلو سره دشاندارو غونډو په ترڅ کی په ټول هیوادکی ونمانځله شوه .

دجوړا ۳۴ :

دصدارت مرستیال دکتور عبدالصمد حامد

د داخلی اخبارو ...

دسرطان لومړی :

دمستظرفه صنایعو دپاره دپه‌لویو چوپولو دستگه دقرآن عظیم الشان دخو مبارک‌آیتونو له تلاوت نه و روسته دکانو او صنایعو دوزیر انجنیر محمد یعقوب لمسی له خوا پرانستله شوه .

دسرطان ۲ :

دسری میاشتی دعالی ټولنی درئیس گران والا حضرت شهزاده احمد شاه په حضور عالی غونډه دصدارت عظمی په‌مانی کښی دزیانی مرستی دنظیم او ترتیب په منظور دهرات ، غور ، بادغیس ، فاریاب دمصیبت خپلو سیمو سره جوړه شوی وه .

دسرطان ۳ :

دکوفی په‌خط دقرآن عظیم الشان د تفسیر خویانی چه په غالب گومان سره دهجری‌خلورمی پیړی په وروستیو اود پنځمی پیړی په لومړیو وختونو کښی یعنی نژدی نښه سوه کاله پخوا لیکلی شویدی داطلاعاتو او کلتور دوزارت دعامه کتابخانو دریاست له خوا چاپ شوی دی .

دسرطان ۴ :

دافغانستان او ولسی چین د جمهوریت ترمنځ دپروان داوبو لگولو دپروژي دمرغانو دپروژي اود ورینسمو دچنچو دروزلو دپروژي دکیمیایوی موادو او سامان دماشین آلاتو د تهیه کولو دټرون بشپړو ونکی ضمیمه اسناد دکرنی او اوبو لگولو په وزارت کښی لاس‌لیک شول .

دسرطان ۵ :

دزلزلی په‌اثر دپغلان دولايت د تهرين په ولسوالی کی څلور تنه مړه او پنځه تنه ټپیان شول دغه راز دتخار دولايت داشکمش په ولسوالی کی پنځه تنه دکوټی لاندی شول .

دسرطان ۶ :

دهیواد دتودو سیمو دولاياتو دپلټونکو اود سیانس دښوونځیو دښوونکو دمعلو ماتو د زیاتولو په غرض دسیانس یومیاشتی سیمینار دپوهنی د وزارت دسیانس په مرکز کښی پرانستل شویدی .

دسرطان ۷ :

د خوراکي او پوښاکي موادو دیوی کافی اندازی ویش چه دعلیا حضرتی معظمی ملکی

له‌حضور څخه دغور دولايت دمستحقو اومصیبت خپلو میندو او کوچیانو دپاره لپړل شوی‌وو دنازو وړکتون دمديری په وسیله شروع‌شو .

دسرطان ۸ :

دافغانی سری میاشتی دټولنی دعالی‌رئیس والا حضرت شهزاده احمد شاه دهمدر دی مراتب دپغلان دولايت مؤظف هیات له خوا

دنهرین دولسوالی دوروستی زلزلی مصیبت خپلیوته ابلاغ شول اود ټولنی هغه مرستی‌بی چه‌غتم او جامی وی هغوته وویشلی .

دسرطان ۹ :

والا حضرته شهزادی بلقیس او والا حضرت جنرال سردار عبدالولی چه دالمان داتحادی

جمهوری حکومت په بلنه دپودوستانه مسافرت لپاره هغه هیواد ته‌تللی ؤ کابل ته راورسیدل «کابل ته بیرته رالستانه شول»

دسرطان ۱۰ :

دڅارندوی دنجونو دټولنی افتخاری عالی رئیسه والا حضرته شهزادی مریم دلښکرگاه دڅارندوی دهمکارانو دچرگه کی دپرانستلو په غرض له‌کندهار نه لښکرگاه ته ورسیده .

دسرطان ۱۱ :

په‌پسوره اندازه سوه له‌هغه خوراکي او پوښاکي موادچه دغور دولايت مستحقو میندو او کوچیانو دمستی لپاره دعلیا حضرتی معظمی ملکی له حضور را استول شوی ؤ وویشل شول .

دسرطان ۱۲ :

دافغانستان او عراق تر منځ دفرهنگي همکاري موافقه لیک په بغداد کښی لاسلیک شو .

دسرطان ۱۳ :

دفازیاب دولايت د قیصار دولسوالی دصحنی مرکز دینست ټیره کیښودله شوه .

دسرطان ۱۴ :

معظم ټولواک همایونی اعلی‌حضرت او علی‌حضراتی معظمی ملکی دبریتانیی خارجه وزیر سرالک دگلنس هیوم او دده میرمنه دگلخانگی په مانی کی اعلی‌حضرتینو خپل حضورته ومنل .

دسرطان ۱۵ :

علیا حضور تی معظمی ملکی دکال ممتازی میندی په شاهی ارگ کښی خپل حضور ته ومنلی .

د افغانستان کالني

اساس د چغچران دنجونو اساسي ښوونځي پرانستل شو .

دسرطان ۲۲ :

معظم ټولواک همایوني اعليحضرت په وياړ دهند دجمهور رئيس جلالتمآب وي وي گيري لخوا د چيلستون په ماښي کښي ميلمستيا ترتيبه شوي وه .

دسرطان ۲۲ :

دهند جمهور رئيس جلالتمآب وي وي گيري اوځينو ملگروبي دکابل موزيم وکوت .

دسرطان ۲۳ :

دهند جمهور رئيس جلالتمآب وي وي گيري چه دمعظم همایوني اعليحضرت په بلنه ديوه رسمي دوستانه سفر دپاره کابل ته راغلي ؤ په الوتکه کي نوي ډيلي ته لاړل .

دسرطان ۲۳ :

دباد غيس دولایت دغور ماچ په ولسوالي کي دصحي اساسي مرکز دوداني دبنسټ ټيړه

دزيرنتون دروغتون اودکورنيو دلار ښوونسي درئيسي ميرمن نظيفه غازي نواز له خوا کيښودل شوه .

دسرطان ۲۴ :

دقرآن عظيم الشان دخو آيتونو د لوستلو څخه وروسته پهخير خانه مينه کي د روغتياد

وزارت دعمومي ډيپو او مرکزي عمومي ورکشاپ دبنسټ ډبره دهغه وزارت دمعين پو هاند دکتور اختر محمد خوشبين په واسطه کيښودله شوه .

دسرطان ۲۴ :

دافغان ملت معنوي مور عليا حضرتي معظمي ملکي دهرات دولایت دبيوزلو ميندو سره د مرستي پهغرض سلزره افغاني ورکړيدي .

دسرطان ۲۵ :

داطلاعاتو او کلتور دوزارت د انکشافی پروگرامونو په اساس دتالقانو عامه کتابخانه

دتخار دولي ښاغلي محمد نعيم برکي له خوا پرانيستله شوه .

دسرطان ۲۶ :

دافغاني سري مياشتي ډولني دعالي رئيس والاحضرت شهبزاده احمد شاه دهدايت په اساس پهخيرخانه مينه کښي د افغاني سري مياشتي ډولني دروغتيا دلومړنيو مرستو پو مرکز دمرستون درئيس اوددغی ټولني د اجتماعي او

دسرطان ۱۴ :

دخارجه چارو دوزير ښاغلي محمد موسی شفيق په بلنه دبرتانيي خارجي وزير سرالک دگلښ هېوم اودده ماندينه کابل ته راغلل .

دسرطان ۱۵ :

دصدارات مرستيال دکتور عبدالصمد حامد دشوروي اتحاد دحکومت په بلنه ديو هيات په مشري مسکو ته روان شول .

دسرطان ۱۵ :

دپښتو نستان مشر خان عبدالغفار خان دمعالجي پهغرض دالونکي په وسيله دالمان اتحادی جمهوريت ته لاړ .

دسرطان ۱۷ :

دافغانستان دشاهي حکومت اود شوروي اتحاد دحکومت تر منځ په ملکي هوايي رياست کښي دملکي الوتکو له تښتولو څخه دمخنيوي په باب دهمکاري موافقه ليک لاس ليک شو .

دسرطان ۱۸ :

شاهانه ذات دخپلو ارځښتناکو ارشاداتو په ترڅ کښي دکوچني دروغتيا موسسه چه دهند ددولت په مرسته جوړه شويده دافغانستان اود هند دوستانه روابطو يو لمر ښوونکي مظهر وگاڼه .

دسرطان ۱۹ :

دهمايوني معظم اعليحضرت په بلنه دهند جمهور رئيس جلالتمآب وي وي گيري د رسمي او دوستانه مسافرت دپاره کابل ته راورسيد اود شپي ياري ذات له خوا هرکلي ورته وويل شو .

دسرطان ۲۰ :

دهند دجمهور رئيس جلالتمآب وي وي گيري په وياړ سره دگلخاني په ماښي کي دمعظم ټولواک همایوني اعليحضرت له خوا يوه ميلمستيا شوي وه .

دسرطان ۲۱ :

په داسي حال کښي چه همایوني معظم اعليحضرت حضور درلود دهند جمهور رئيس جلالتمآب وي وي گيري دما شومانو روغتون اود ماشومانو دروغتيا موسسه په اکبر خان مينه کښي پرانيستله .

دسرطان ۲۱ :

دعليا حضرتي معظمي ملکي دهدايت په

د داخلی اخبارو ....

- صحنی خدمتونو دآمر دکتور عبدالاحد بارکزی په وسیله پرانستل شو .
- دسرطان ۲۸ :**
دافغانی سری میاشتی دټولنی دعالی رئیس والاحضرت شهبزاده احمد شاهدهدایت په اساس دمرستون دنوی ورځپښه وډاننی دبنسټ ډبره دمرستون د رئیس دکتور عبدالاحد بارکزی په واسطه کینودله شوه .
- دسرطان ۳۰ :**
په کنزکسی نساشر سینما تیاتر دوستو هیوادونو ته دمعظم ټولواک همایونی اعلیحضرت دمسافرت دقلم په بنودله سره په فعالیت شروع وکړه .
- دسرطان ۳۱ :**
دعراق دخارجه چارو وزیر ښاغلی مرتضی سعید عبدالباقي دخارجه چارو دوزیر ښاغلی محمد موسی شفیق په بلنه کابل ته راوړسید .
- داسد لومړی :**
والاحضرت شهبزاده شاه محمود دافغانستان هلکانو دخازندوی دټولنی افتخاری عالی ریاست دمراسمو په ترڅ کی ومانه .
- داسد ۲ :**
دقاریاب دولايت دگسر زیوان اود دزباب دولسوايو دصحنی مرکزونو د ودانیو دبنسټ تپیری دافغانستان دنیک مرغی اودگران ټولواک ددعمراوډوالی په دعا دقاریاب دوالی ښاغلی محمدگل ابراهیم خیل لخوا کینودل شوه .
- داسد ۳ :**
معظم ټولواک همایونی اعلیحضرت دعراق خارجه وزیر ښاغلی مرتضی سعید عبدالباقي دگلخانې په مانی کی شاهانه حضورته ومانه .
- داسد ۳ :**
دصدارت مرستیال دوکتور عبدالصمد حامد چهدهیواد دانکشافی څلورم پنځه کلن پلان د پرمختک لپاره ددشوروی اتحاد د اقتصادی او تخنیکي مرستو دجلبولو په باب دهغه هیواد دمقاماتو سره دخبرو په منظور مسکوته تللی ؤ کابل ته راوړسید .
- داسد ۴ :**
دافغانستان او ولسی چین د جمهوریت ترمنځ دهوائی حملو نقل موافقه لیک پهملکی هوائی ریاست کی لاسلیک شو .
- داسد ۵ :**
دعراق دخارجه چارو وزیر ښاغلی مرتضی سعید عبدالباقي چه دخارجه چارو دوزیر ښاغلی محمد موسی شفیق په بلنه کابل ته راغلی ؤ دخپلو ملگرو سره عراق ته لاړ .
- داسد ۵ :**
دهرات دولايت دپښتون زرغون په ولسوالی کی دروغتیا دوزارت دلسم صحنی مرکز دبنسټ پرې کینودل شو .
- داسد ۷ :**
دولایاتو دترافیکو دمدیرانو لومړنی سیمینار په داخله وزارت کښی پرانستل شو .
- داسد ۸ :**
دمزار شریف دښار دپنځه دیرش زره ولټه سب ستیشن دیو ترانسفارمر د درولوکار بشپړ شوی او په امتحانی صورت په کار اچول شوی دی .
- داسد ۱۱ :**
دلورگ دولايت دخرواز بند بشپړ شوی او دهغه بند نه دیرش جریبه ځمکه اوبه کیری .
- داسد ۱۳ :**
په هیواد کښی دغلی دڅلورمی سیلوودانی دشل زره ټنه غلی په ظرفیت بشپړ شوی او دهغی دما شینونو دټولو چاری روانی دی .
- داسد ۱۵ :**
دقالبو د صادر وونکی اتحادی کسانکی عمومی ټولنی دتجارت دوزارت په سالون کی په داسی حال کی غونډه وکړه چه دهغه وزارت وزیر پوهنوال محمدعارف غوثی هم پکی گډون در لود .
- داسد ۱۷ :**
د خارجه چارو وزیر ښاغلی محمد موسی شفیق دغیر منسلکو هیوادو د خارجه وزیرانو په غونډه کښی دگډون دپاره جارجتون ته ورسید .
- داسد ۱۸ :**
دبارزگان دولايت د شهربستان دولسوالی داساسی صحنی مرکز د بنسټ ډبره دوالی ښاغلی عبدالرؤف ویسا په واسطه کینودله شوه .
- داسد ۱۸ :**
د اطلاعاتو او کلتور د وزارت مسلکی مجلس چه دااطلاعاتو او کلتور دوزیر ښاغلی

د افغانستان کالني

داسد ۳۰ :

والا حضرتي شهبزادي مريمي او والا حضرتي خاټول په هغي ټولنه كي گبون وكې چه دكورنيو دلار شبودني ډولني دچورويډلو د څلورمسي كاليزي په منا سبت دكابل هوټل په چمن كي جوړه شوي وه .

دسنبله ۱ :

معظم ټولواك همايوني اعليحضرت دگلخاني له ماني څخه په شاهانه گټورو ار شادا توسره دهيواد دخپلواكي دبیرته اخستلو څلورينڅوسم جشن دستبلي په لومړي نيټه پرانست .

دسنبله ۴ :

دولایتونو دخوراكي موادودمديرانو لومړني سيمينار دخوراكي موادو او عامه اړتياؤ درياست په مرکز كي پرانستل شو .

دسنبله ۴ :

دخارجه چارو وزير شباغلي محمد موسي شفيق دآسيابي انكشاف دبانك له رئيس شباغلي تاكيشي وتنابي سره دخارجه چارو په وزارت كي وكتل .

دسنبله ۵ :

والاحضرت جنرال سردار عبدالولي دشوروي اتحاد ددفاع دوزير ماز شال انډري گريچكو په بلنه ديوه حيات په مشري قفقازته لاړ .

دسنبله ۶ :

دمخدره موادو په ضد د مجادلي لومړني بين المللي كانگرس چه دنړي داوو ويشتو هيوادونو نمايندگان پكي گبون لسري دروغتيا دوزير پو هاند دوكتور محمد ابراهيم مجيد سراج په واسطه دانتركانتینتال په هوټل كي په رسمي ډول پرانستل شو .

دسنبله ۸ :

دكوچنيانو ورځ دعليا حضرتي معظمي ملكي په پيغام سره په ټول هيواد كښي په خاصو مراسمو ونمانځله شوه .

دسنبله ۹ :

دكور نيو دلار شبودني ډولني نولسم كلينيك دروغتيا دوزارت ميين پوهاند دكتور اخترمحمد خوشبين په واسطه په مركززي روغتون كي پرانستل شو .

دسنبله ۹ :

دپښتو نستان دملي ورځي دنمانځلو مراسم دپښتو نستان په ميدان كي دخاصو مراسمو په

محمد ابراهيم عباسي په مشري جوړ شو دافغانستان د لرغون پيژندنې د دوستانود دجرگه گي تاسيس دلرغون پيژندنې او تاريخي آبداتو دترميم دپاره دصندوق تاسيس او له خارجي هياتونو سره دلرغون پيژندنې دعمومي قرار داد مسوده تصويب كړه .

داسد ۲۰ :

دپروان دولايت دمميزو دپاك كولو دسپاهي شركت دفابريكي دنوي وداني د جوړولو چاري چه دوه كاله پخوا شروع شوي وي بشپړي شوي په فعاليت شروع وكړه .

داسد ۲۱ :

حاجي عطا محمد د اوقافو عالي اداري ته پنځه مليونه افغاني دسپني په توگه وركړيدي چه په مدينه منوره كښي دافغاني حاجيانو د استوگنځي دودانوولو دپاره ولگيږي .

داسد ۲۳ :

دقارياب ولايت دمحكومي درياست داستوگني ددزيو ودانيو دبنسټ تيره دمحكومي درئيس مولوي خواجه محمد حسن له خوا دميرمنې په ښاركي كښبودل شوه .

داسد ۲۴ :

صد راعظم دكتور عبدا لظاهر د قرآن عظيم الشان دڅو مباركو آيتونو له تلاوت نه وروسته دقرغي په بسوخه كي دواكسين او سيروم جوړولو دانستيتوت دبنسټ تيره كيښودله .

داسد ۲۶ :

د سمنگانو د ولايت دمرکز ايښكو شل بستريزه روغتون دقرآن عظيم الشان د څو آيتونو دلوستلو څخه وروسته دروغتيا دوزارت دميين پوهاند دوكتور اختر محمد خوشبين په واسطه پرانستل شو .

داسد ۲۷ :

دپروان دولايت داساسي دارالمعلمين كوټي او تدريسي خانگي تقريبا ددومؤ مليونو افغانو په لگښت بشپړي شويدي .

داسد ۲۹ :

دكابل پوهنتون د وروستيو څلورو ، دورو يوشمير فارغانو ته دپولي تخنيك په جمنازيوم كي ديو محفل په ترڅ كي ديپلومونه و ویشل شول .

د داخلی اخبارو ....

- ترخ کی دپښتو نستان دملی ورځی دبیرغ په پورته کیدلو سره شروع شول .
- دسنبه ۱۲ :**
فرانسوی ، ایټالوی او جاپانی لرغون پیژندونکو هیاتونو په آی خانم سردار غونډی او دمیر بچه کوټ دسکندر په غونډی کښی په کیندلو پیل وکړ .
- دسنبه ۱۳ :**
دکلای ذال د ولسوالی دصحنی اساسی مرکز دودانی تیره دروغتیا دوزارت د معین دکتور اختر محمد خوشبین په وسیله ددغی ولسوالی په مرکز آق تپه کښی کینودله شوه .
- دسنبه ۱۴ :**
دننگرهار دناوی دپراختیا په پروژه کی تراوسه پوری اته شپيته زره څلور سوه پنځه اتیا جریبه ځمکه داوبو لاندی راغلی ده اوله هغی څخه گټه اخستله کیږی .
- دسنبه ۱۴ :**
د هغو سړگونو په اوږدوکی چه دلفغان دولايت مرکز دعلینگار ، نورستان ، علیشنگ د ولسوالیو سره نښلوی ددریو منځنیو پولونو او شپږو پلچکونو دجوړولو چاری بشپړی شوی .
- دسنبه ۱۵ :**
دچار دری د ولسوالی دماما خیلو دکلی دلوهرنی ښوونځی دودانسی د بنسټ تیره کینودل شوه .
- دسنبه ۱۶ :**
دسواد بین المللی ورځ له بیسوادی سره د مبارزی د کمیټی دافتخاری عالسی رئیس والا حضرتی لیلما د پیغام په لوستلو سره دټولنو په ترڅ کی پهټول هیواد کی ونمانځل شوه .
- دسنبه ۱۶ :**
په افغانستان کی د مطبوعاتو د تاسیس سلم کال او دمطبوعاتو دقانون د نافذیدو ورځ دلوهرنی ځل لپاره دمطبوعاتو دورځی په نامه دپاک قرآن دڅو آیتونو دلوستلو څخه وروسته داطلعاتو او کلتور دوزیر ښاغلی محمد ابراهیم عباسی په وینا سره دمطبوعاتو په کلونو کی ونمانځله شوه .
- دسنبه ۱۸ :**
دملی شوری دتاسیس دوه څلوېښتمه کالیزه ونمانځله شوه .
- دسنبه ۱۹ :**
«افغان بزنس ماشین» دسهامی شرکت د دودانی دبنسټ تیره دملکی هوایی او توریزم دلوی رئیس سر دار سلطان محمود غازی په وسیله په انصاری واک کښی کینودله شوه .
- دسنبه ۲۰ :**
دخان آباد د ولسوالی دودانی دبنسټ تیره دیو جریب ځمکی په ساحه کښی دکندز دوالی پوهاند دکتور محمد صدیق له خوا کینودل شوه .
- دسنبه ۲۱ :**
دفار یاب په ولایت کښی دپستی شول مات شوی او زیات شمیر خلکو دپستی په راټولو شروع وکړه .
- دسنبه ۲۲ :**
دنشراتی موسسو ځینو مسلکی غړو ته دژور نالیزم داساساتو د تدریس دیارده ژور نالیزم یو دری میاشتنی کورس داطلعاتو او کلتور دوزارت دمعین ښاغلی محمد خالد روښان په واسطه په دولتی مطبعه کی پرانستل شو .
- دسنبه ۲۵ :**
دکجکی داوبو دبرښنا ددستگاه جوړول د دولت له بودجی څخه دیوسلو اتیا ملیونو افغانیو او د امریکی دمتحده ایالاتو د پنځلس ملیونو ډالرو پورپه په لگښت شروع شول .
- دسنبه ۲۷ :**
دهلمند له سند څخه داوبو دمستلی په باب دافغانستان او ایران دخپرو او سنی مرحله په کابل کښی پای ته ورسیده او ددواړوخواوو ترمنځ خبری به په آینده کښی دوام وکړی .
- دسنبلی ۲۸ :**
دافغان نستان د لمر غون پیژندنی دوستانو پرانستل شوه او لومړنی غونډه یی داطلعاتو او کلتور دوزیر ښاغلی محمد ابراهیم عباسی په وینا دمطبوعاتو دکلوپ د محمود طرزی په تالار کښی جوړه شوه .
- دسنبه ۲۹ :**
د سمنگانو د ولایت دامنیه قوماندانی دهستو گنی دودانی د بنسټ تیره دسمنگانو دوالی ښاغلی عبدالصمد بخشی له خوا کینودل شوه .

د افغانستان کالني

د سنپله ۳۰ :

د معظم همایوني اعليحضرت د پیام په لوستلو سره د ښوونکي ورځ په ټول هیواد کېښي ولمانځل شوه .

د میزان ۳ :

شاهي دارالتحریر د صدراعظم دکتور عبدالظاهر داستعفاء د وړاندې کولو په اساس د ښاغلي صدراعظم د معروضي په اثر اعلامیه صادره کړیده .

د میزان ۴ :

د معظم ټولواک همایوني اعليحضرت او اعليحضرته معظمه ملکه انقري ته ورسیدل او د ترکی د جمهور رئیس چالتماب چودت سونای او میرمن سونای له خواځي حرکتی وشو .

د میزان ۷ :

د میمنی دهلکانو او نجونو د ښوونځیو ودانیو د بنسټ تیره دفار یاب دوالي ښاغلي محمد گل ابراهیم خیل له خوا کېښودل شو .

د میزان ۸ :

د صدراعظم دکتور عبدالظاهر د هدایت په اساس د ساننگ واپ د دوهمې برخې دچوړولو کار ددری زره او اته سوه متره په اوږدوالي دسې پرست ښاروال ښاغلي محمد کبیر نورستاني له خوا پرانستل شو .

د میزان ۱۱ :

د روان کال د تیرو لومړنیو شپږو میاشتو په اوږدو کېښي دوه سوه شپيته زره اوخلیر وېشت متر مربع څخه زیاتي قالیني سرب کال د موسساتو او قالینو د سوداگرو په واسطه دکابل د کمرك له لاری خارجی هیوادو نونه صادري شويدي .

د میزان ۱۲ :

د تېلفون یو پنځوس لینه سوچېوږد دفراه ولایت د مرکز فراه رود په ښار کېښي په کسار واچول شو .

د میزان ۱۳ :

د سمنگانو ولایت د خلم دولسوالي په پنځه دیرش کیلو متري د فیروز نخچیس په کلی کی داوبو دگرخولو دیو بند د بنسټ ډبره کېښودله شوه .

د میزان ۱۶ :

د باد غیس ولایت د قادس په ولسوالي کېښي د هیواد داولسم صحی مرکز د بنسټ تیره کېښودل شوه .

د میزان ۱۷ :

د چار دری د ولسوالي دیاسوس د کني دنومړني ښوونځي دوداني د بنسټ تیره کېښودل شوه .

د میزان ۲۲ :

د سلطنت د مقام وکیل والا حضرت شهزاده احمد شاه د اساسي قانون دنهمي مادي دخلورمي فقري د حکم سره سم دشورا د دیار لسمي دوری دخلورم کال لومړی اجلاس د میزان په ۲۲ نیټه له غرمي نه مخکښي په خپلو ارشاداتو سره پرانیست .

د میزان ۲۲ :

زمونږ د گران ټولواک همایوني معظم اعليحضرت بختور میلاد د میزان په ۲۲ نیټه ولمانځل شو .

د عقرب ۱ :

د ملگرو ملتو دورځي دنمانځني په مناسبت د صدراعظم دکتور عبدالظاهر له خوا دملگرو ملتو د موسسي د سر منشي دکتور والدهایم په نامه نیویارک ته یو پیغام مخابره شويدي .

د عقرب ۲ :

د نرس قابله ښوونځي دوداني د بنسټ تیره دروغتیا د وزیر پوهاند دکتور محمد ابراهیم مجید سراج له خوا د وزیر اکبر خان مینی ساحه کېښي کېښودله شوه .

د عقرب ۳ :

د ایران څخه دلس زره تنه پوري دراوړلو موافقه دافغانی او ایرانی مقامانو تر منځ لاسلیک شويده .

د عقرب ۵ :

د انګلستان دما وړای بحار د پراختیا وزیر ښاغلي ریچارد ود دخپلي ماندیني سره دپلان دوزارت په بلنه کابل ته راوړسید .

د عقرب ۷ :

د ملی عوامي گوند مشر خان عبدالولیخان چه دسترگو د معالجي لپاره لندن ته تللی و کابل ته راوړسید .

د عقرب ۸ :

د شل زره ټنو غلي په ظرفیت دکندهارسیلو استفادی ته چمتو شوی ده .

د عقرب ۹ :

د افغانستان او چکو سلواکیا تر منځ دکلني فرهنگي همکاري پروگرام په یوه بجه دخارجه چارو په وزارت کی لاسلیک شو .

د داخلی اخبارو ....

- د عقرب ۱۰ :** د هېروکو څخه د غوړيو دايستلو ددسگامو څا وندان هر يو په پنځلس كاله بند محكوم شول .
- د عقرب ۱۲ :** معظم ټولواك همایونی اعليحضرت له خیره سره هیواد ته راوړسید .
- دشهر یازی ذات وړونکی دکنډ هار نومی سلطنتی الوتکه دمازیگر په څلورو بچودکابل بین المللی هوایی ډگرته راوړسید .
- د عقرب ۱۳ :** دفارباب دولايت ددولت آباد دولسوالی ددوی ښار دبنسټ ډبره کيښودله شوه .
- د عقرب ۱۴ :** همایونی معظم اعليحضرت دکوچنی اختر لمونځ له غرمی مخکښی په نېهه نیمو بچودشاهی ارگ په جومات کښی اداکي او دنجیب متدین او شاهانه وفا شعار ملت دخیر او نیکم رغی اود اسلام او بشری نړی دیو والی دعایی وکړه .
- د عقرب ۱۶ :** د عقرب ۱۶ نیټه دشهید سعید اعليحضرت غازی محمد نادر شاه د شهادت له ورځی سره مصادفه ده . په دغه مناسبت دقرآن عظیم الشان او صحیح الباخری شریف ختمونه و شول اود افغان دهغه میړنی روح ته دعا وشوه .
- د عقرب ۲۰ :** دملکی هوایی لوی ریاست لهخوادروزگان دولايت دخاص روزگان اجرستان او گزار په ولسوالیوکی دهوا پيژندنی دستگاو نوی به کار اچولی شویدی .
- د عقرب ۲۱ :** دکجکی داوبو دبرښنا په جوړولو کسی د امریکي دمتحدو ایالتونو ددریو ملیونو ډالرو دپور موافقه لیک د مالیی په وزارت کسی لاسلیک شو .
- د عقرب ۲۲ :** سیرکال دکندهار نه دوه زره ټنه ږی خارج ته صادر شویدی .
- د عقرب ۲۲ :** معظم ټولواك همایونی اعليحضرت مصیبت څیلو ته دمرستو دکمیټی داجرا آتو اودخوراکی موادو په وړلو او راوړلو او ویشلوکی دهغی
- دمروبوو ملکی کار کونکو او دملی دفاع دبرخی اخستلو څخه خوښی وکړه .
- د عقرب ۲۳ :** دهمایونی معظم اعليحضرت له حضور څخه داردن دپاچا اعليحضرت ملك حسین دزیږیدنی دکالیزی په مناسبت دنوموړی اعليحضرت په عنوان عمان ته د مبارکي تلگرام مخابره شویدی .
- د عقرب ۲۶ :** سیرکال دهوایی ملکی او توریزم ددعموی ریاست لهخوا په اقلیمی وربښت او کرنی په چارو کښی دهوا پیژندلو ۴۱ ستیشنونه دهیواد په لیږی پرتو سیمو کښی په کار اچول شویدی .
- د عقرب ۲۹ :** دپروان داوبو لگولو دپروزی داوبو برښنا ددستگاه دجوړولو دما شینونو ددرولو چاری بشپړی شوی .
- د عقرب ۳۱ :** والاحضرتی شهزادی مریمی دخر څلاو هغه بازار ولید چه په کابل کی دکور دیپلو ماتیکو میرمنو د ټولنی له خوا په حضوری چمن کی دنساجی افغان په کلوپ کی جوړ شوی وو .
- دقوس ۲ :** دکنډز دجړیدی لومړنی گنه دمعظم ټولواك همایونی اعليحضرت دتمثال په خپریدلو او دنباغلی محمد آصف فکرت په مسؤل مدیریت سره په هغه ولایت کی چاپ شوه .
- دقوس ۲ :** دافغانستان دخارجه چارو وزیر دبنگله دیش دخارجه وزیر په عنوان دیو لیک په ترڅ کی د افغانستان او بنگله دیش تر منځ دورور ولی او دوستانه روابطو دزیات ټینگوالی دپاره خپل تمنیات څرگند کړیدی .
- دقوس ۳ :** دچاریکارو دوپالی سر بند ددولت له بودجی څخه ددریو لکو افغانیو په لگښت جوړ شوی اوپرون اوبه پکی روانی شوی .
- دقوس ۴ :** دافغانستان او مجارستان ترمنځ د۱۹۷۳ او ۱۹۷۴ کلونو دپاره دفر هنگی همکازی پروگرام دخارجه چارو په وزارت کښی لاس لیک شو .

د افغانستان کالني

دقوس ۶ :

دغور دولايت د هوائی ډگي دجوړولو کار په پاخه او اساسی ډول دکار دقواوو د قوماندان تورن جنرال عبد القدير خلیق په وسیله پرانستل شو .

دقوس ۷ :

دسالنگ ولايت ددوهمی برخي داوارولو کار بشپړ شو او دترافيکو دتگ او راتگ دپاره چمتو شو .

دقوس ۸ :

دمعظم همایونی اعلیحضرت حضورته دمنځني ختیځ دوروستیو جریاناتو په باب دمصر د جمهور رئیس پیام وړاندی شو .

دقوس ۹ :

دجهان نما دجریدی لومړني گڼه دمعظم ټولواک همایونی اعلیحضرت دمبارک تمثال په چاپولو سره دسمنگانو دولايت دخلم په ولسوالی کی خپره شوه .

دقوس ۱۰ :

دبدخشان ولايت داشکاشم په ولسوالی کی د هوا پيژندلو یوستیشن په کار واچول شو .

دقوس ۱۰ :

دسپین زر شرکت دتیل کښلو نوی دستگاہ دهنی دسپرنی کمپاین دشروع کیدلو سره یوشای

دکنډز دوالی پوهاند دکتور محمد صدیق لهخوا دحضرت امام په ولسوالی کښی پرانستله شوه .

دقوس ۱۱ :

دنرسنگ تعلیماتو سیمینار د روغتیا دوزارت

معین پوهاند داکنر اختر محمد خوشبین په وینا دعامی روغتیا دموسسی په تالارکی پرانستل شو .

دقوس ۱۲ :

دغور دولايت دمرکز جعفران په ښارکښی دهغه های دوالی په واسطه دبرښنا یو سمل کیلواټه جنریتر په کار اچول شو .

دقوس ۱۳ :

دکتاب دبین المللی کال په مناسبت دکتاب بین المللی نندار تون سهار دمطبوعاتو په کلوپ کی پرانستل شو .

دقوس ۱۴ :

شاهانه ذات دکتور عبدالظاهر د حکومت استعفاء و منله .

دقوس ۱۶ :

معظم ټولواک همایونی اعلیحضرت داساسی قانون دنهمی مادی دیوو لسمی فقری او دنه ایتیاومی مادی دحکم په اساس دخارجه چارو وزیر ښاغلی محمد موسی شفیق دحکومت په جوړیدلو مؤظف کړ .

دقوس ۱۹ :

دافغانستان اوتريکی ترمنځ دنیلفون مستقیمه مخابره دچینل له لاری ددواړوهیوادو په موافقه ټینکه شوه .

دقوس ۲۰ :

مؤظف صدراعظم ښاغلی محمد موسی شفیق خپله کړنلاره اود حکومت غړی دولسی جرگی غړوته وړاندی اومعرفی کړل .

دقوس ۲۱ :

صدراعظم ښاغلی محمد موسی شفیق وروسته له دی چه ولسی جرگی ددوی دحکومت غړو او تک لاری ته دباور رایه ورکړه څرگنده یی کړه ددوی دحکومت فیصله کړیده چه خپل هر مطلب په مستقیم ډول د شوری سره مطرح کړی .

دقوس ۲۱ :

دسلطنتی تشریفاتو دریاست دخبر له مخی صدراعظم ښاغلی محمد موسی شفیق دخپلی کابینی دغړو سره دشپي په اتو بجو دگلخانی په ماڼی کی دمعظم ټولواک همایونی اعلیحضرت په حضور شرفیاب شول .

دقوس ۲۲ :

صدراعظم ښاغلی محمد موسی شفیق دخپل حکومت له غړو سره مشرانو جرگی ته لاپ او داساسی قانون ۸۹ -مادی سره سم یی هنی جرگی ته خپله تک لاره وړاندی کړه .

دقوس ۲۳ :

دخلویښت زرو پنځوسو ټسو نفتی موادو داخستلو قرار داد د افغانستان او شوروی اتحاد تر منځ دفتی موادو په ریاست کی لاسلیک شو .

دقوس ۲۳ :

درضا کارو میرمنو دانجمن رئیس والاحضرتی شهزادی بلقیس اووالاحضرت مارشال شاه ولیخان غازی دکابل فاتح د انتر کانتیننتال په هوتل کښی دبین المللی لیاسونو دنندارو لیدنه وکړه .

د داخلی اخبارو ....

دقوس ۲۵ :

دنارینه د نر سنگ دښوونځي دڅوارلسمي دورې اوه دیرشو فارغ التحصیلانو ته دطب او فارمسي په پوهنځي کښي دکابل د پوهنتون درئيس پوهاند دوکتور عبدا ل احمد جاويد په واسطه شهادتنامي وويشلي شوي .

دقوس ۲۶ :

دکابل فاتح والا حضرت مارشال شاه وليخان غازي ، والا حضرت جنرال سر دار عبدالولي صدراعظم ښاغلي محمد موسي شفيق دولسي جرگي رئيس پوهنوال دکتور محمد عمرو ددک اود مشرانو دجرگي رئيس سناتور عبدالهادي داوي په هغې ميلمستيا کي گډون وکړ چه په کابل کي دشوروي اتحاد دلوي سفير له خوا دهغه هيواد د جمهوريت دتاسيس دپنځوسمي کاليزي په مناسبت شوي وه .

دقوس ۲۷ :

ديو شمير پروونه بر سپرېه دسل زره تنو نفتو په کالني ظرفيت دنفود تصفيي يوه کارخانه جوړيږي .

دقوس ۲۸ :

دملی عوامي گوند مشر خان عبدالوليخان اود ورسره هيات دصدا اعظم اود خارجه چارو دوزير ښاغلي محمد موسي شفيق سره دصدارت په ماني کښي وکتل .

خان عبدالوليخان اود ورسره غړي له غرمي نه وروسته په يوه بيجه له جلال آباد نه کابل ته راغلل .

دقوس ۲۹ :

مصدق سندونه چه هغه معظم ټولواک همایوني اعليحضرت او دعراق جمهور رئيس توشيح کړي دي د خارجه چارو په وزارت کي ديوي ټولني په ترڅ کي داطلاعاتو او کلتور دوزير ښاغلي صباح الدين «کشککي» اوبه کابل کي دعراق دلوي سفير ښاغلي ناصر عبدالقادر «الحدیثي» ترمنځ مبادله شول .

دقوس ۳۱ :

دسرحد دصوبي «مرکزي محکوم پښتونستان» داطلاعاتو وزير ښاغلي محمد افضل خان په يوه مطبوعاتي مرکه کښي وويل په افغانستان کي دخان عبدالغفار خان اته کاله استوگني د پښتو نستان او افغانستان ارتباط زيات تقويه کړي دي .

دقوس ۳۱ :

په هغه ټولنه کښي چه داطلاعاتو او کلتور دوزارت دعلمي زور ناليزم دکورس دفارغانو دتصديق ليکونه دويشلو په مناسبت شوي ده داطلاعاتو او کلتور وزير ښاغلي صباح الدين کشککي دزور ناليزم دکورس فارغانو ته تصديق ليکونه ورکړل .

دجدي ۳ :

دپښتو نستان مشر خان عبدالغفار خان په افغانستان کښي له اتو کاله استوگني وروسته دتورخم له لاري پيښور ته لاړ . هغه هيات چه دملی عوامي گوند دمشر خان عبدالوليخان په مشري افغان نستان ته راغلي ؤ هم دخان عبدالغفار خان سره بسيرته پيښور ته ستون شو .

دجدي ۴ :

والا حضرت شهزاده احمد شاه او دده ماندينه والا حضرت خاتول له ډيپلي څخه کابل ته راورسيدل .

دجدي ۵ :

هغه مدالونه چه دمعظم ټولواک همایوني اعليحضرت له حضوره دحربي پوهنتون د پوهنځيو ، دمهندسي پوهنځي ، دتخنيک د اکاډمي ، دحربي ښوونځي او دوپو ضابطانو دښوونځي ممتازو استاذانو ته منظور شوي ؤ ، دکابل فاتح والا حضرت مارشال شاه وليخان غازي په واسطه دحربي پوهنتون اود نوموړي پوهنځيو فارغانو ته دبري ليکونو دورکولو دټولني په ترڅ کي هغوي ته وويشل شول .

دجدي ۵ :

دسمنگانو دولايت دخلم دولسوالي دفيروز نخچير داوبو اړولو بند بشپړ شو چه ددغه بند داوبو څخه دلس زره جوړ يسه څمکه خړو بيږي .

دجدي ۶ :

دشوروي اتحاد د جوړېدلو دپنځو سمي کاليزي په مناسبت دافغانستان او شوروي اتحاد ددوستي ټولني په بلنه په کابل نندارې کي يوه ټولنه ترتيب شوي وه .

دجدي ۷ :

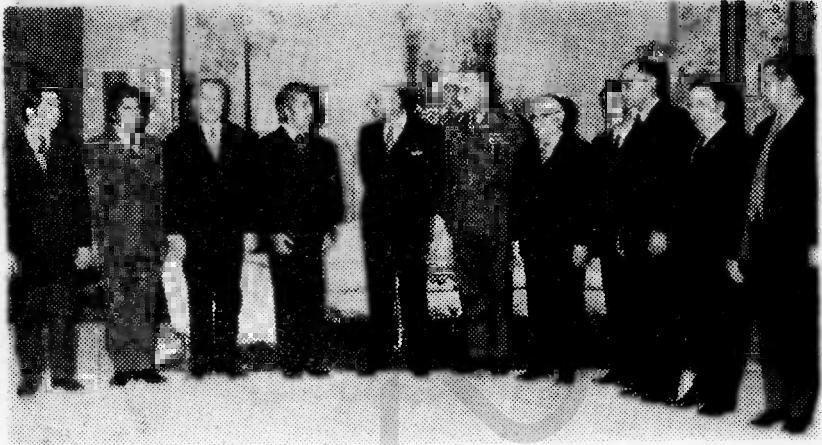
دصدراعظم ښاغلي محمد موسي شفيق دالمان دديمو کراتيک جمهوريت د وزيرانو درئيس ښاغلي ويلي شتوف په عنوان ديو تلگرام

د افغانستان کالني

- په ترڅو کې د افغانستان او هغه هیواد تر منځ درواښو د تینګولو دپاره خپلی هیلې څرګندی کړیدی .
- دجدي ۹ :**
صدراعظم ښاغلی محمد موسی شفیق د پوهنی دوزارت له منسو پینو او دهغه وزارت د موسسو له رئیسانو سره د پوهنی وزارت په ودانۍ کې وکتل .
- دجدي ۱۰ :**
صدراعظم ښاغلی شفیق د صدارت په مانۍ کې د کابل سر پرست ښاروال ، د ښاروالۍ د ټولني غړو او د ښار دلس گونو ناحیو وکیلانو سره وکتل او خبری ورسره وکړی .
- دجدي ۱۲ :**
صدراعظم ښاغلی شفیق د صدارت د مقام له نیولو څخه وروسته په خپل لومړني مطبوعاتي مرکه کې وویل مطبوعات باید د حکومت په څنګ کې د هیواد مصالح دیوه کل په حیث په نظر کې ولری او د انظر په چه حکومتی او غیر حکومتی مطبوعات په دوو موازی کرینو سره روان دی جایزه نه ده بلکه باید حکومتی او غیر حکومتی مطبوعات په پای کې سره یوځای شی او د دواړو هدف ملی هدفونو ته رسیدل دی .
- دجدي ۱۲ :**
د بنگله دیش د صدراعظم شیخ مجیب الرحمن مخصوص نما بنده ښاغلی عزیز الرحمن ملک د افغانستان صدراعظم ته دهغه دوستانه پیغام وړاندی کولو دپاره کابل ته راغی .
- دجدي ۱۶ :**
د شیخ مجیب الرحمن پیغام د شاهانه ذات حضور ته وړاندی شو .
- دجدي ۱۸ :**
د وزیرانو عالی مجلس فیصله وکړه چه افغانستان او د العان د موکراتیک جمهوریت ترمنځ دی سیاسی روابط تینګ شی .
- دجدي ۱۹ :**
د افغانستان د پاجاهي دولت او د سوری د عربی جمهوریت ترمنځ په کابل کې د هوایی حملو نقل موافقه لیک لاسلیک شو .
- دجدي ۲۱ :**
د بنگله دیش د صدراعظم شیخ مجیب الرحمن مخصوص نماینده داکتر عزیز الرحمن ملک ډاکی ته لاړ .
- دجدي ۲۶ :**
د افغانستان او قطر امارت موافقه وکړه چه د لویو سفیرانو په سویه خپل سیاسی روابط تینګ کړی .
- دجدي ۲۷ :**
همایونی اعلیحضرت دهیلمند د ناوی د لویديځ شمالان نوی کانال او د مارچی په ساحه کې د اردو حیوانی او زراعتی فارم وکوت .
- دجدي ۲۸ :**
همایونی اعلیحضرت او د شاهانه ذات ورسره کسان کندهار کې خپل استوګنځی ته ورسیدل .
- دجدي ۲۹ :**
همایونی معظم اعلیحضرت د کندهار او هیلمند ولایاتونه د پنځه ورځنی سفر نه وروسته په کندهار نومی سلطنتی الوتکه کې د کابل بین المللی هوایی ډګر ته راوړسیدل .
- د دلولی لومړی :**
د دولتی تصدیو د محاسبی د طرز العمل د تدریس لومړني کورس د مالیی دوزارت د محاسبانو د رئیس ښاغلی محمد الله کاظمی په وسیله دغه وزارت په مرکز کې پرانستل شو . په دی کورس کې د دولتی تصدیو د محاسبی پنځه ویشتنه مدیران شامل شوی او د محاسبی د نوی تعلیماتنامی له مخی د دولتی محاسبی نوی سیستم زده کوی .
- د دلولی ۲ :**
د ملګرو ملتو د پرمختیا پروګرام او د جهانی بانک ګډ هیات د پلان د وزیر ډاکتر عبدالواحد سرابی سره په افغانستان کې د پلان جوړولو د مشورتي ټیم د پروژی د ماهیت په باب وکتل او خبری ئی ورسره وکړی .
- د دلولی ۳ :**
څه د پاسه دیو سلو اوه نوی ملیونو افغانیو په لومړی پانګه د پانګی اچولو د کمیتي له خوا شل تولیدی پروژی منظور شوی .

مصور خبرونه

بناغلی محمد موسی شفیق اود حکو متغری بی دمعظم ٲولواک په حضور دشریابی په حال کی . «دقوس ٲٲ»

دپلان وزیر دکتور عبدالواحد سرا بی اود امریکی دمتمده ایالاتو لوی سفیر را برت نیومن دیو ٲرون دلاسلیک په نسبت یو پلٲه مبارکی وایی «دٲور ٲٲ»

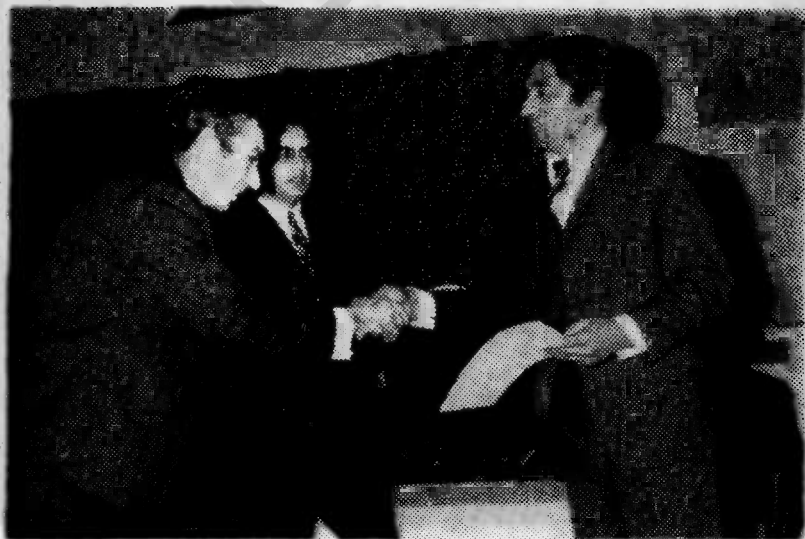
معلم همايونی اعلیٰ حضرت دشاہی ارگ پہ مسجد کی دگرچنی اختر دلمانگہ دادا کولو
 وروستہ لیدل گیری . «دعرب ۲۰»

والاحضرتہ شاهدخت مریم درضا کارہ میرمنو دامتعود خرخلو د بازار ، د لیدلو پہ حال کی .
 دا بازار دندارتون پہ ساحہ کہ دایرشوی و . «دسنبلہ ۳۰»

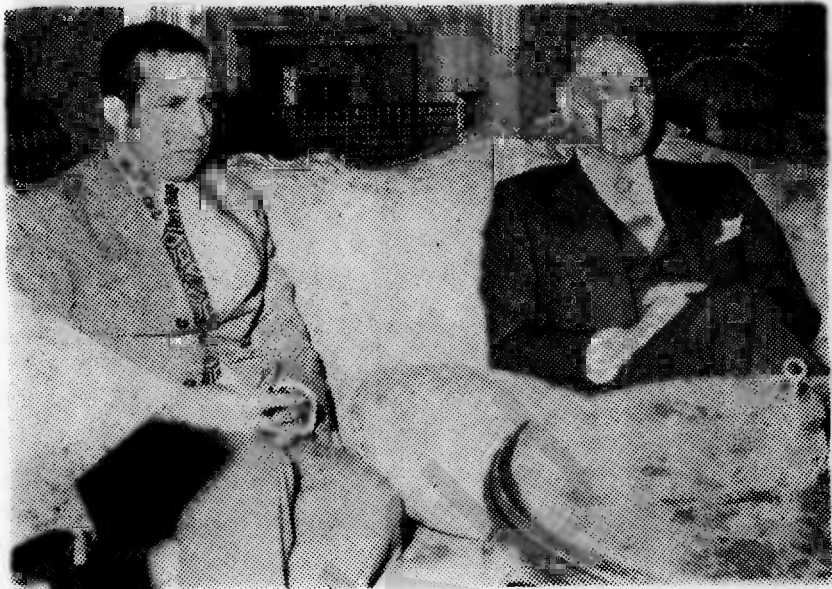
«کله چه شاهانه ذات امير عباس هويداد ايران صدر اعظم خپل حضورته ومانه په عکس ښاغلی محمد موسی شفیق صدر اعظم هم لیدل کېږي.»
«۲۲ حوت»

«اطلاعات او کلتور وزیر ښاغلی صباح الدین کشکی د ژور نالیزم د کورس د تصدیق لیک دورکولو په وخت کې.»
«دقوس ۳۰»

مظاهره ملکه کله چه در کوچنیانو دورخی جشن به مناسبت یو کوچنی دتفقد موراد گوزوی.
۸۰ سنبله»

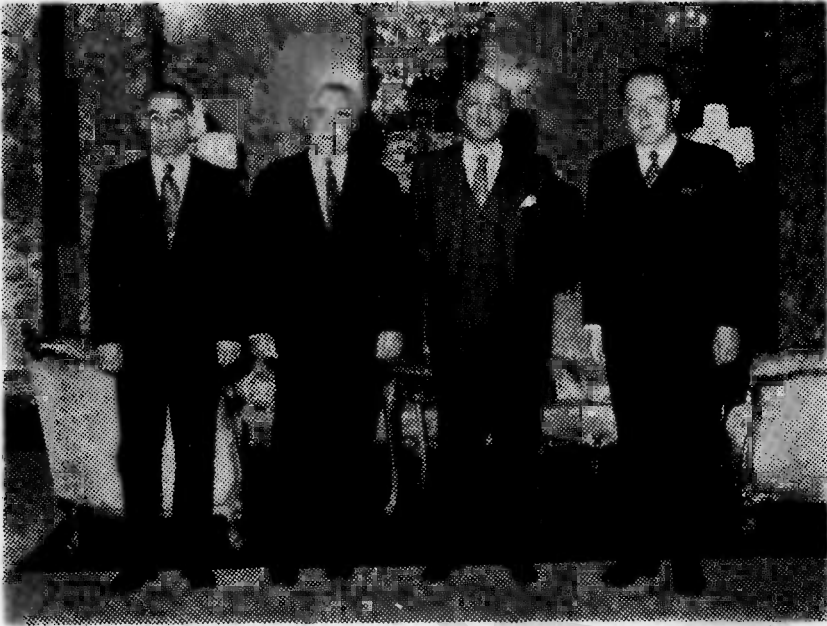

معظم همايونی اعلیٰ حضرت دلبیبا دجمہور رئیس مخصوص نماینده خیل حضورتہ ومانہ
(۱۲ جوت)

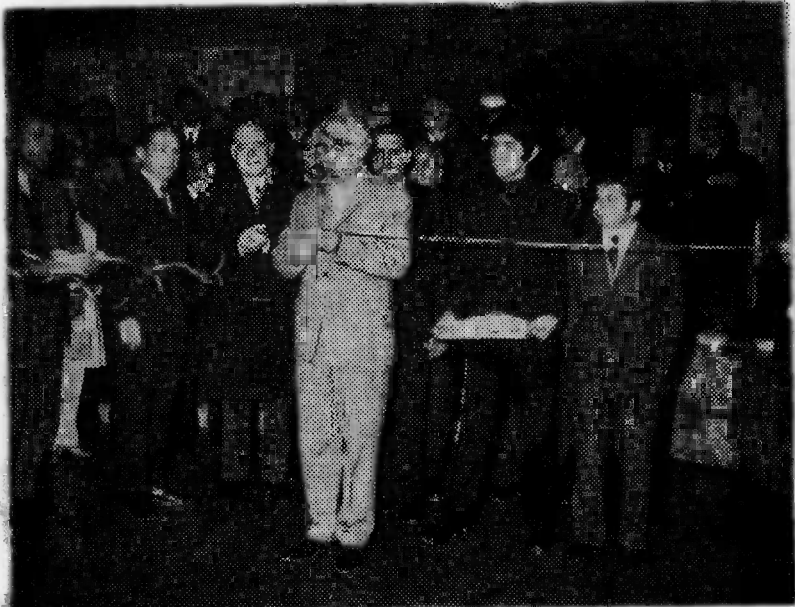

بناغلی محمد موسی شفیق صدراعظم داردو پہ خلورسوه بسترہ ایزروغتون کی دسرونیالگی
دیادگار پہ توگہ کینوی .

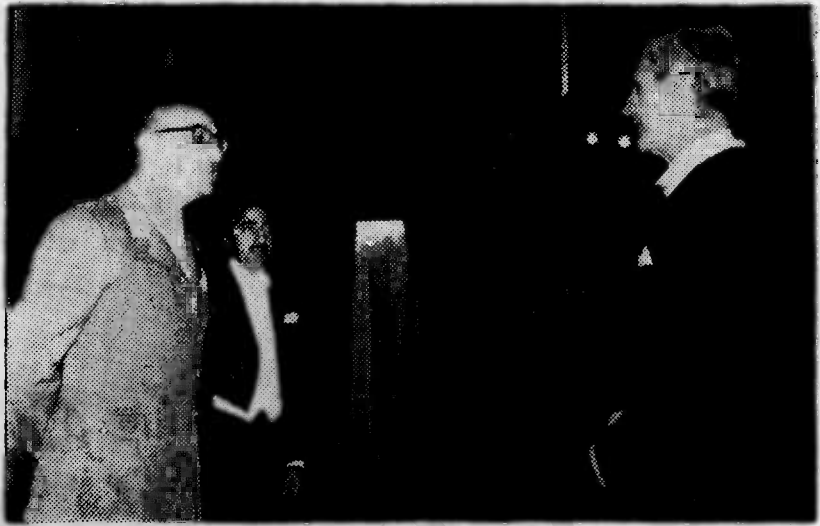
پہ عکس کی بناغلی پوزا نوب پہ کابل کی دشوروی اتحاد لوی سفیرم لیدل کیزی .
» ۲۰ جدی «

شاهانه ذات د شوروی اتحاد د لوړو تعلیماتو وزیر د گلخانی په ماڼۍ کې خپل
حضورته ومانه .
(۱۶ اوت)

بناغلی محمدخالد روښان د کتاب د بین المللی ورځې په مناسبت د مطبو عاتو په کلوب کې
د غونډې د پرانیستلو په وخت کې لیدل کېږي

معظم ٲولواك همايونى اعلىحضرت ٲه هفوهوختكى چه ٲه كابل كى دانگلستان دنوى لوى
سفیر باور لیک منى . «اول قوس»

نباغلى صدراعظم دنشنل عوامى ٲار تى دشرخان عبدالولى خان سره

معظم تولواک همايونی اعلی حضرت په هغه وخت کې چه د کابل په هوایی ډگر کې علیاحضرتی
معظمی ملکي ته هرکلی وائی .
«دقوس ۲۲»

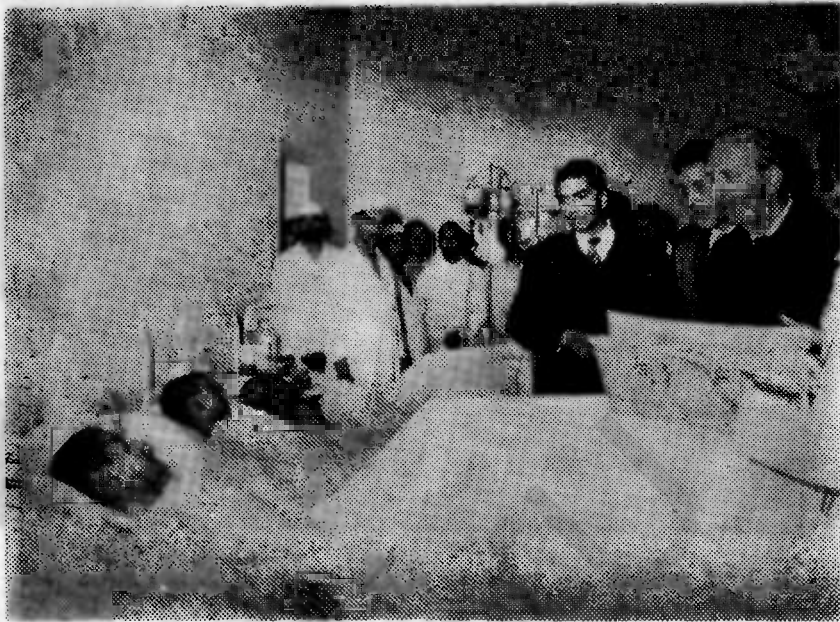

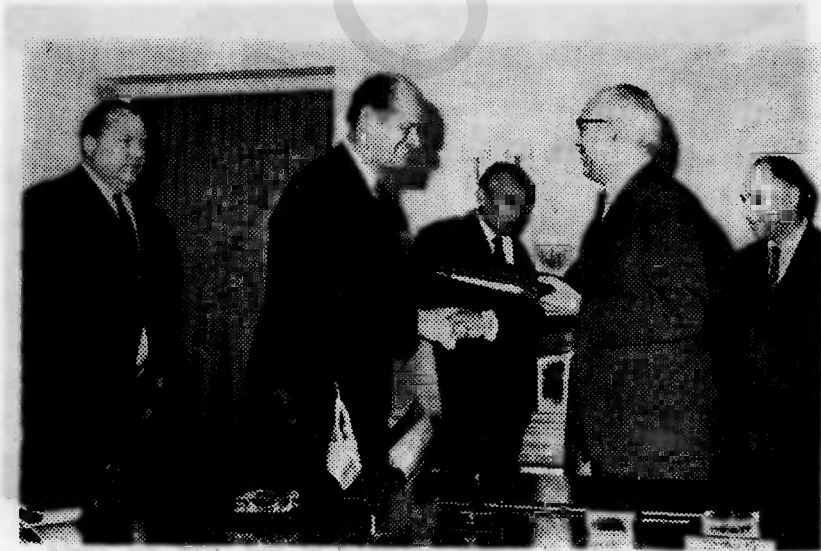
معظم همایونی اعلیحضرت پهداسی حال کی چه دھیواد دہنوونکو نمایندگان ٹی شاہانہ
حضورتہ منلی او شاہانہ مہربانی پری گوی . دستپہلہ ۳۶

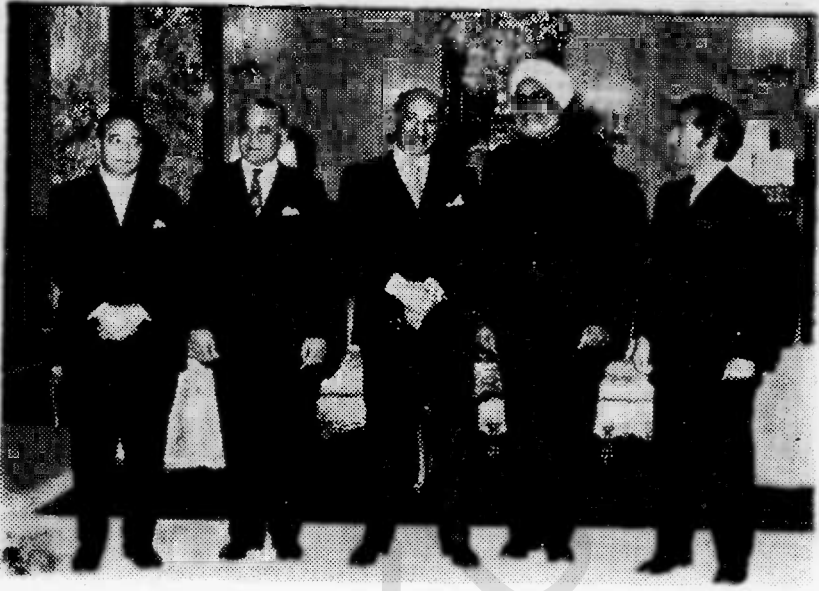
دکتور عیدا لظاہر کسلہ چه دوپرسی شیبی دفتنداری پہ پای کی دگلونو دانسامیل
دغرو هنر مندانو سرہ گوری (دثور ۱۶)

دكتور عبدالظاهر په نار شاه روغتون كې د باروت د دجاودلي دحادثې په تپيانو پوښتنه كوي .
(دحمل ۱۵)

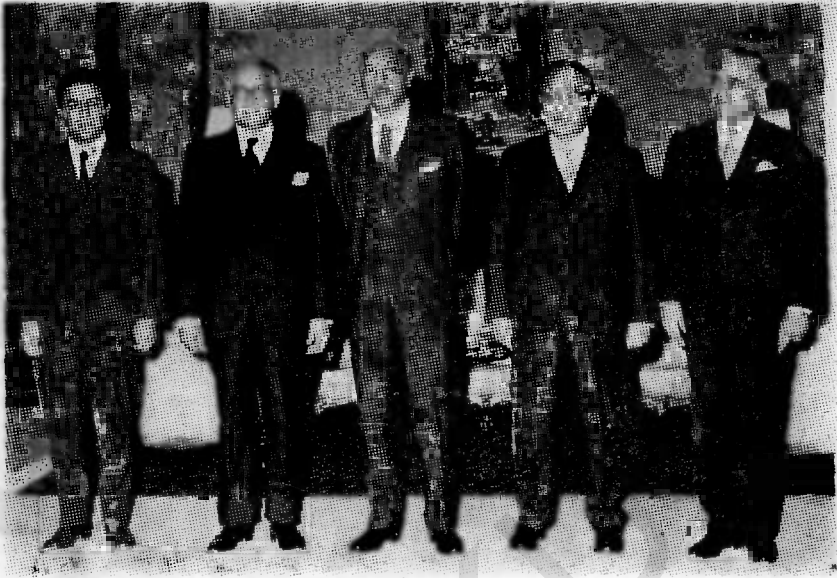
داطلاعاتو او کلتور دوزارت معین ښاغلی روښان او په کابل کې دچکوسلواکيې لوی سفیر دفرهنگي همکاري دپروگرام دلاسليک کولو په حال کې .
«دعقرب ۱۰»

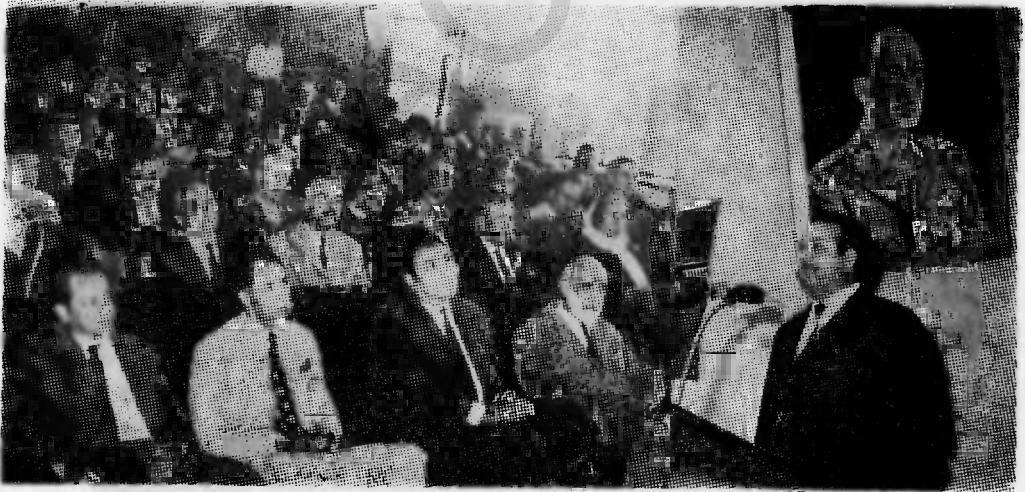
دهمایونی معظم اعلیحضرت به حضور ښاغلی سورن سنگ دهند خارجه وزیر او
د افغانستان خارجه وزیر دگلخانی په ماڼی کی «دحمل ۱۳»

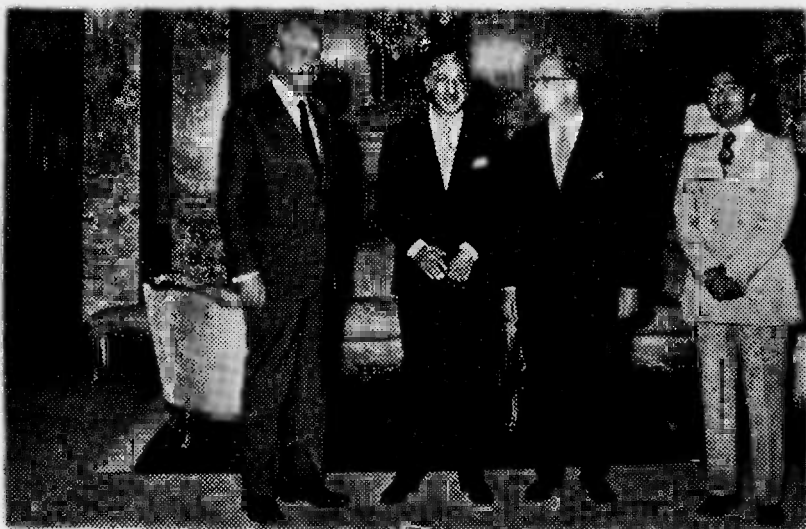
د اطلاعاتو او کلتور د وزارت معین ښاغلی روښان او په کابل کی د شوروی اتحاد لوی سفیر
ښاغلی کیکتیف په هغه وخت کی چسه د افغانستان او شوروی اتحاد ترمنځ د فرهنگي
او کلتوري تبادلو موافقه لیک لاسلیک کوی «د نور ۷»

همايونی معظم اعلیٰ حضرت کله چه دهند قاضی القضاة په خپل حضور منی -
«دثور ۱۷»

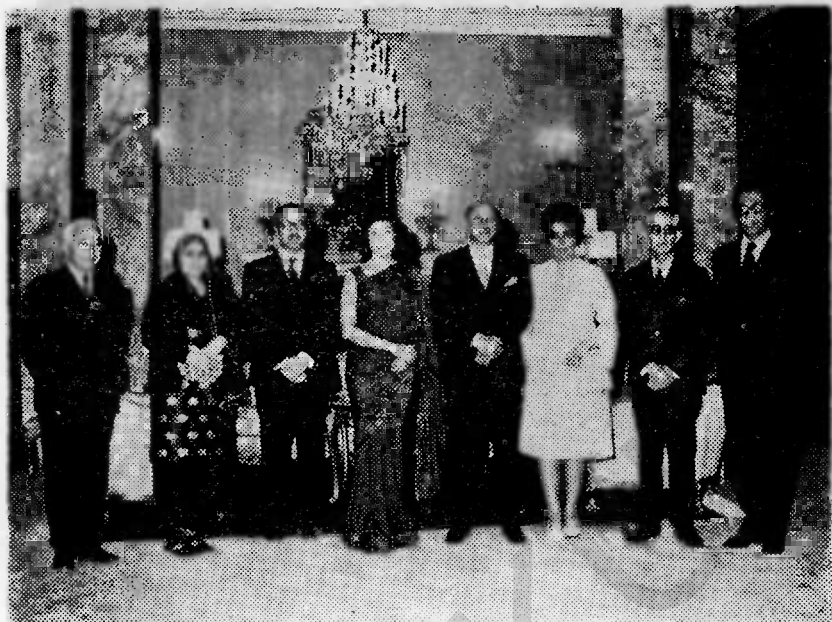
ښاغلی عباسی د مطبوعاتو په کلوپ کې د افغانو نستان د مطبوعاتو سلیمه کالیزه پرانیزی.
«دسنبه ۱۷»

معظم همایونی اعلیٰ حضرت په داسې حال کې چې ښاغلی کانالی دا امریکي د جمهور رئیس
مخصوص نماینده یې شاهانه حضور ته منلی دی .
«د سرطان ۱۷»

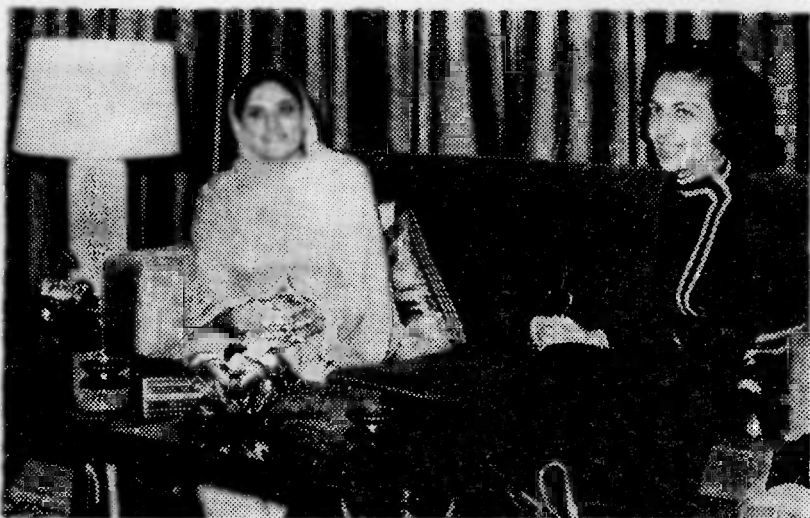
په هغه میلمستیا کې چه دوا ل حضرتی شهزادی بلقیس له خوا ترتیب شوی وه د پاکستان
دجلالتمآب جمهور رئیس ماندينه میر من نصرت بوتو، دوا ل حضرتی شهزادی بلقیس
سره خبری کوی
«دثور ۲۰»

دگلخانی په ماڼۍ کې دمعظم ټولو لاکه مایونی اعلیٰ حضرت او معظمی ملکی په حضور د پاکستان
د جمهور رئیس مانډینه اوددوی ملگری د شرف یابی په وخت کې .
«د نور ۲۴»

والاحضرت شاهدخت بلقیس دوالاحضرتی برنس الکزاندر ا سره دبانډینو چارو دوزارت
دهیلمستیا گانو په سالون کې دخبرو په حال کې لیدل کیږی .
«د سنبله ۳۰»

والا حضرتہ شاهدخت بلقیس، میر من نسیم ولی دخان ولی خان دامادینی سرہ دخیرو
 په حال کی .

«دکټور ۲۶»

دکتور عبدالظاهر صدراعظم فدرالی آلمان ته د سفر کولو په وخت کی د خارجه چارو د وزیر

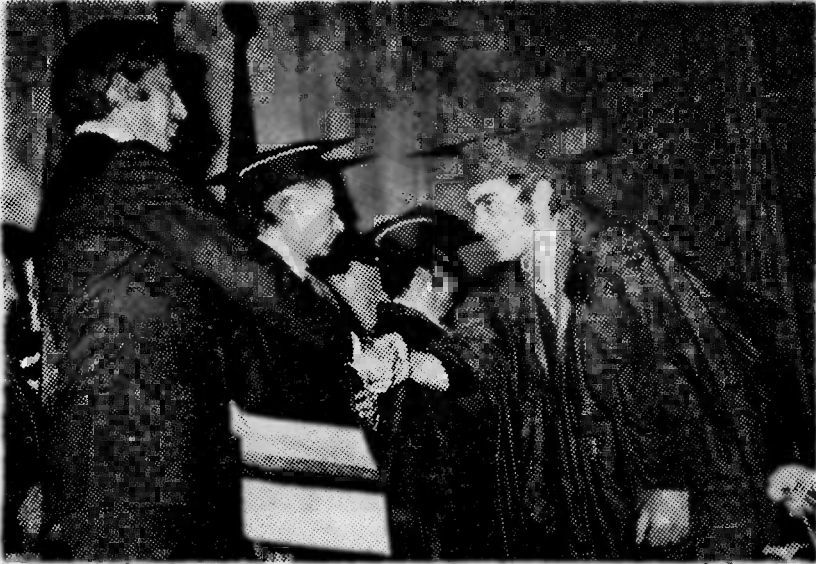
سرہ دکابل په بین المللی هوایی ډگر کی د خدای پامانی په حال کی .

«دسپټمبر ۱۸»

والاحضرت شہزادہ محمد نادر دگابلد وحش دبن حیوانی موزیم دنوار دپریکولو
 بہ وخت کی

«دئور ۲۱»

بناغلی محمد موسی شلیق صدراعظم دپولی تخنیک دلمیری دوری فارغ التحصیلانو ته
 دبری لیک ورگولو پہ حال کی لیدل کیری «دحوت ۱۰»